

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

2054

e. 48

PAUSANIAE
DESCRIPTIO GRAECIAE.

RECOGNOVIT

IOHANNES HENRICUS CHRISTIANUS SCHUBART.

VOLUMEN SECUNDUM.

LIPSIAE
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.

MDCCCLXXXIII

LEIPZIG: TYPE B. G. TEUBNER.

PRAEFATIO.

Libar VII.

II, 10. *Κνώριος* La; *Κνωάριος* Bekker. tacite (e PoAg?) eumque secuti SW; *Κνώριος* edd. vell. MVabLb. Apud Strabonem XIV, 1, 3. p. 929. A. 633. C. 93. Kr. Myantis conditor nominatur *Κυδοῖλος* (*Κυδοῖλος* cod. F.). *Κνωάριος* librarii correctura, *Κνώριος* et *Κυδοῖλος* non nominis, sed scripturae diversitas esse videtur; confusae sunt literae *Δ* et *Α*, *Δ* et *Τ*. — III, 1. Inter *Κρήτας* et *Ράκιον* e Kayseri coniectura inserui *καί*, in reliquis Bekkerum et Dindorfium secutus; e confusa codicum lectione certi nihil potui eruere. — 6. *Ἐκ τῆ Ἀθηνῶν* e Sylburgii coniectura Bekker. SW. Dind.; praeter necessitatem. — 7. Qui Pausaniae est *Κίτοπος* a Strabone d. l. *Κνώπος* vocatur; de Erythris Steph. Byz. s. n. *Ἐρυθραί* refert: *ἐκαλεῖτο δὲ Κνωποπόλις ἀπὸ Κνώπων*. — IV, 3. *διαβάντες ἐν τῇ Σάμῳ* habet quidem locum similem quo se tuesur, 3, 15, 2. *ἐκθόντα ἐν Σπάρτῃ*; at si respicimus lectionem variantem ad sequens (§. 4.) *ἐν τῇ Σάμῳ* haud improbabilis videtur coniectura priori loco haec verba correcturae margini adscriptae originem debere. Pro *ἀνισώσαντο* praestat *ἀνεκρήσαντο*, quo deducit *ἀνιστήσαντο* in La. — V, 9. *ἐπὶ αἷς μεγάλῃς πύλων* Va SW Dind.; probat Crenzerus; *πόλων* MB; *πύλων* vell. Deinceps *καὶ ἵδον ἀργύματος* dedi; *ἵδον τοῦ ἀργύματος* edd. eodd., eodem fortasse sensu; *ἵστασθαι* scripsi cum Bekkero SW Dind., e Siebelisii coniectura; *ἵδων* edd. vell. et eodd. Cf. de hoc loco Z. f. A. 1850. p. 112 seqq.; 1849. p. 292. Weleker kleine Schriften III, 416 seqq. — 10. *Πίονος* codd. omnes; eandem formam habemus apud Plinium h. n. 5, 29, 31. (monte Pione), numumque indicavit Kayserus (Mionnet. Supplem. V. 141.), in quo *Πέλων Ἐγρεῖων*. Salmasius in Exerc. Plin. p. 568. b. *Πήλωνος* proposuit; *Πήλωνος* dedit Dind.; idem tamen in Praefatione p. XV. apud Strabonem et Pausaniam scribendum esse *Πηρών* iudi-

cat. Consentit Guil. Dindorfius, qui in Stephano Paris. s. v. *Πρίων* sic: „Straboni 14, 633. [vide Kramerii notam ad h. l. p. 94.] *Πρηών* et *Πρηώνος* ex cod. restituendum pro vulgato *Πριών*, *Πριώνος*. Duplici vitio *Πίονος* apud Pausaniam 7, 5, 10. et monte Pione apud Plinium hist. nat. 5, 29, 31.“ Nostrum non est inquirere, num sit vitiosa nominis forma, sed num e rationibus criticis ad Pausaniam referri possit. — VI, 2. *τὸ μέγιστον ἐν τοῖς Ἀχαιοῖς* solet Pausanias, ut v. g. hoc ipso segmento *ἐν τοῖς Ἀχαιοῖς ἐδυνάστευον* et 7, 11, 7. Mox *Τέλλης* edd. recc. Vb(?) PedAgLb; *Τέλις* La; *Τέλλης* edd. antiquae, M. Cf. Keil Analect. epigraph. p. 173. n. 1. Deinde *κτίσασθαι* dedi cum Sylburgio Clav. PedAgLab; *κτήσασθαι* rell. — 3. Post *ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα* (aptius *ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα*) deleui *ὁδόν* cum Bekkero MLb; circumscribunt Siebel. SW Dind. — VII, 5. *Φιλίππῳ δὲ τῷ Δημητρίῳ [τὰ φάρμακα] τόλμημα ἦν ἐλαφρότατον?* Ad praecedens *φαρμάκων* erat lectionis varietas *φάρμακα* (vide SW. not. 21.) quae margini adscripta in hunc locum se insinuavit. Verba circumscripta eiicere voluit Clavierius. — 6. Quod olim proposui *κλοιούς τῆς Ἑλλάδος* adhuc placet; cf. Plutarch. Flamin. c. 10. — 7. *Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων?* Etiam VIII, 4. *Μακεδόσι καὶ στρατιᾷ* aptius videtur. Hoc loco quid sit *ὅσα* — *ἐτάξαντο* non satis perspicio; „quaecunque adversus Macedones aut Syrorum exercitum decreverunt.“ Siebelis; decreta adversus exercitum? Mihi *ὅτι μὲν* — *ἐτάξαντο* placet. — VIII, 7. Locus vexatus; *ἐν Κυνὸς καλουμέναις Κεφαλαῖς ἐν λόγοις τὸ ἦττον ἠνέγκατο* codd.; *ἐν λόγοις, ἐν λόφοις, εὐλόγως, οὐκ ἀλόγως, ἐν ὀλίγοις* (Emperius), *οὐκ ἀδήλως* s. *οὐκ ἀμφιβόλως* (Kayser); deinde *τὸ κρεῖττον, τὸ ἴσον* sunt coniecturae virorum doctorum. Polybius, quem auctorem sequi videtur Pausanias, libro 18, 5. sic: *οἱ γὰρ προειρημένοι λόφοι καλοῦνται μὲν Κυνὸς κεφαλαί*; unde Pausaniae restituo *ἐν Κυνὸς καλουμέναις κεφαλαῖς λόφοις*; cf. Plutarch. Flam. c. 8. Steph. Byz. s. n. *Κυνὸς κεφαλαί*. Iam sequens *ἀλλὰ* negationem flagitat, οὐ τὸ ἦττον ἠνέγκατο, ἀλλὰ ..., ita ut *τὸ ἦττον φέρειν* opponatur cladi interneoviae; *κατὰ δύναμιν* restitui e vestigiis codicis La (*καὶ δύναμις*); *καὶ δυνάμεσιν* rell.; *οὗτος ὁ Φίλιππος* cancellis circumscripsi, non aequè *αὐτός* (cf. Kayser.), quod cum vi quadam positum est; recte, nam dextrum cornu, cui praeerat Philippus, bene rem gessit. Conf. loci supra laudati Polybii et Plutarchi.

Deinceps ἐς τοσοῦτον ἐκράτηθη scribendum videri, recte observat Kayserus; minus necessarium puto quod idem proponit ἀλλ' ἄτε δὴ et ἐξαγαγεῖν, hoc tamen admodum esse probabile non nego. — IX, 1. τὰ circumscripsi; ante πάντα ponit Dind. — 2. Fortasse ἀνελθοῦσιν et segmento 4. ἀνιέναι scribendum; certe hoc Pausaniae de Romam proficiscentibus solemne est. — 3. ἐσελθόντες? — 5. Inter Δαικεδαιμονίους et ἐς τὸ Ἀχ. desideratur articulus; vid. c. XI, 3. — 7. Τόδε (τάδε, ταῦτα) μὲν δὴ ἐς τοσοῦτον ἐπράχθη constans Pausaniae usus postulat. — X, 2. Φίλαγρος Palmer. Wesseling. Valcken. Siebel. Dindorf.; Φίλαβρος codd. praeter Vb, in quo Φίλανρος. Deinceps fortasse cum codd. omnibus scribendum erat δι' Ἀλενάδου. Cum Dindorfio (praef. p. X.) Τιμαγενίδας scribere nolim, quum ex Herodoto 9, 86. ionicam nominis formam hausisse videatur. — 5. ἐκράτηθησαν, παρὰ δὲ τὸ ἔργον χιλίων φονευθέντων scripsi et distinxi; παρὰ τὸ ἔργον dictum est ut παρὰ τὴν μάχην 1, 32, 4.; ἐκράτηθησαν (ἐκράτησαν), παρὰ τὸ ἔργον, χιλίων δὲ φονευθέντων edd. codd. — XI, 3. ὡς ante πλείστας notat Dind. (cf. praef. p. XXVI.); at unde ortum est? Mihi ὡς πλείστας explicatio videtur ad ὁπόσας ἐστὶν οἶός τε. — 6. αὐτὸ ἐργασμένους? — 7. Post Ἀχαιοὺς hiare sermonem post SW. vidit Dind.; quod inter σφισιν et Ἀχαιοῖς edd. habent ἐδόντο; expunxi cum Bekkero et (praeter Vb) codd. omnibus; circumscribunt SW Dind. — 8. τῆς βοηθείας, quod e margine; sensu inepto, huc irrepsit, notavi et capitis sequentis initio post γενομένης reposui. — XII, 2. εἶγε καὶ Καλλικράτην κ. τ. λ. Locus corruptus; ante ὑπερῆρεν codd. habent μὲν; Kayserus alterum Καλλικράτην expungit, et ὁ δὲ ἐλάσσων scribit. Utrumque probo. — 9. σχολαιτέρα Bekker PeLab; σχολετέρα Ag; σχολοτέρα Vb; σχολαιοτέρα rell. — XIII, 4. τῆς Σπάρτης glossema manifestum; τεῖχος εἰς Σπάρτην PeAgLb, quod librarii laevigantes in τῆς Σπάρτης mutarunt; utrumque copulat La ἐς τὸ τεῖχος εἰσπῆρξε τῆς Σπάρτης εἰς Σπάρτην, νῦν δὲ. Etiam ὑπῆρξεν ἂν suspectum est; omittunt haec verba MPcAgLb; eorum fragmentum loco alieno servavit La; quare notanda verba, et indicanda lacuna videtur, nisi fortasse ἐσέδραμεν ἂν malis. — 7. μεμενηκυίας δι' *** ας ὅμως scripsi, praeter lacunae signum, cum MPc AgRLab (δι' ας Pc, δι' ας MRAGLab); quod ante ὅμως Va, post ὑπερβῆναι Vb inserunt πείθει, id expunxi cum MRpAgLab. Quomodo explenda lacuna mihi videatur dixi in SW. T. 1, p. XLIII; possis

etiam: *μεμνηκυίας* * * * [*Μενακλιζδας ὅμως τὰς σπονδὰς ὑπερβῆναι*. Praestat certe locum relinquere lacunosum, quam obducere lacunam cum codice interpolato. Cf. Franz, in Berl. Jahrb. f. wiss. Kr. 1841. p. 218. — 8. *ταυτοῦ νό* uncis circumscribunt Siebel. SW. Dind.; *ὅν* om. PeAg; eius originem aperit La, in quo *ὅς ἄν* (fin. pag.) *ἀνθρώπων*. — XIV, 1. Lacuna fortasse nihil aliud hausit quam ὃ δὲ, ut recte suspicatur Kayserus. — 3. *Θαρίδων* e Polyb. 38, 2. Clav. Dind.; *Θαρίδων, Θέριδων, Θερίδων, Θαρίδα* codd. — XV, 1. *φθάνῃ* Emperius; *φανῇ* edd. codd. — 5. *ἐς τοσούτο* e Siebelisii coniectura; *ἐς τοῦτο* edd. codd. — 7. Post *βούλευμα* repetendus videtur articulus. — XVI, 2. *πρὸ* post *συνδολαίς* melius abest; mox post *ἐπιπλεονεῖται* expunxi *τοῖς*, ut in SW propositum a Dind. probatum est. — 4. *καταστάντες* Sylb. codd.; *καταστάντα* A; *καταστάντες* Sylb. Bekk. SW. Dind. — 10. *καὶ τὸ ἐν τῇ ὑπερορῇ* La; *καὶ τὴν ἐν τῇ ὑπερ.* VabAgLb; *καὶ γὰρ ἐν τῇ ὑπερορ.* rell. — XVII, 2. *Λακεδαιμονίαις δὲ ἑαυμ.* — *τὸ Ἀχαιῶν*. Locum corruptum intactum reliqui; *Λακεδαιμονίαις* LaPd; *Λακεδαιμονίους* rell. Pro *καὶ εὐθύς* in SW scriptum erat, approbante Creuzero, *κλήματις*, quod a literis non nimis remotum quoad sensum absque controversia est aptissimum: ut ex truncata arbore sarmentum saepe redivivum surgit, ita a Graecia depressa Achaeorum imperium. Sylburgius pro *ἐγένετο* proposuit *ἐξέλυτο*, idque recepit Dind.; contra pugnat Kayserus; non mutandum esse *ἐγένετο*, sed inserendum *συμφορὰ* vel *ὀλέθρου αἰτίας*; utrum sit facilius alii videant. Deinde idem (Z. f. A. 1849. p. 296.) pergit: Weiterhin traf eher Buttmann mit *αὐτοῦ* das Rechte, als SW mit *κλήματις*, sowohl darum, weil man, wenn letzteres geschrieben wird, *τὰ πάλαια* nicht ohne Zwang auf das fernerstehende *λαλοβημένον* bezieht [quod mihi quidem in mentem non venit; ego copulo *τὰ πάλαια ἀναβλαστάνει*], als auch weil der erste Blick schon zeigt, wie leicht *αὐτοῦ* in *εὐθύ* überging. Ne quid dicam de hac facilitate, scire velim qualis nunc sensus his verbis inest; Achaeorum imperium surgere conatur quasi e truncata et maiori ex parte arida arbore? Dindorfius (praef. XXXII seq.) recipit Buttmanni *αὐτοῦ* et tres Pausaniae locos praefert, in quibus *αὐτοῦ ἐξέλει*, uavum in quo *αὐτὰ δέγματα* commemorantur; cui bono id fecerit, non expiscor. Deinde idem *ὅτε* mutat in *ὅψι*, „quod adverbium non infrequens apud Pausaniam“ (sequuntur exempla); rei veritatem non negans argumen-

tationis desidero vim atque valorem. — 5. σταδίου ὅσον τε τριάνοντα ἀπέχουσα SW Dind. (τε τριάνοντα e Bekkeri coniectura); ὅσον τετρακοσίους AgPd; ὅσον τε τριακοσίους AVbPcLa; ὅσον περὶ τριακοσίους MVnLb; ὅσον περὶ τετρακοσίους Va. Deinde ἀπέχουσα Va; ἀπὸ τοῦ (sic) M; ἀπέχου rell. Correctura οὐσα margini adscripta ad verbum numerale relata cum hoc coaluit et sic duplex vitium procreavit. Mox Σουλαιμίας Palmer. Dind. (cf. Praef. p. XXXII.); ταύτης οὐλυμπικός La; Οὐλυμπικός rell. Cf. Hermann de Graeciae post captam Corinthum conditione p. 7. n. 15. — 7. Ἀχαιοὶς PedAg; Ἀχαιοὶς MVa VnLb; Ἀχαιοὶς AVb La. Haec probat Kayserus, ἦν non tertiam, sed primam personam esse existimans. — 9. Ἄσπερ δὲ ὅπως ἦν — ἔμπροσθεν. Recte in his verbis offendit Kayserus, minus tamen placet quod proponit οὐδὲν ἐννομεῖσθαι; fortasse ἐπὶ ὅσον ὄν, absolute dictum. De toto hoc loco conferendus est Schneidewin. Philolog. III, 246. — 10. δῆσαντες quod propositum erat in SW recepit Schneidawinus, probavit Crauserus (Mythol. ed. tert. II, 375. n. 1.); δάσαντες edd. eodd. „Liber ex solis scientissime complicatis utrum plantae iactat laqueum, parte altera praesales cum ipais genitalibus occupat.“ Arnob. 5, 6. p. 418. Hildebr. — XVIII, 1. Σταδίου ὅσον τε scripsi; σταδ. πε ὅσον τε R; τε ὅσον AMVbPcAgLab; δὲ ὅσον Sylb. edd. rroc.; δὲ ὅσον τε SW; idem voluit Bekker. Mox ἐλάχιστον σφαιρὶ δαίγμα dedi, ἐλάχιστον cum La; ἐλάχιστά σφαιρὶ δαίγματα rell.; in sequentibus ξυλίων ab La omissum cancellis circumseripsi. — 2. καὶ ἀρῶσαι δαδεδυθῆς Kayserus; mihi αὐλίσαι πόλιν et ἀνῶρασεν Ἀρῶνι copulanda videntur. — 4. ὑπὸ Τετάρτῃ Clay. Bekk. Dind.; ὑπὸ Περῶν edd. rell. et eodd. Deinde verba τῆς Μεσσηνίας τὸ ὄνομα quid sibi velint, non intelligo; fortasse post κλέδωνον huius ratio. — 10. Melius καταίσταμαι. — 11. καὶ ἐς ἐκκαίδεκα ἡκαστον; male sibi respondent καὶ et ἡκαστον; in La scriptum est ἐκκαίδεκα; fortasse in codice antiquo eadem scriptura et correctura superimposita vel margini adscripta procreavit ineptum illud καὶ. — XIX, 2. ἐπηγάγετο AMVa VaLab et Pc gr. man.; ἐπηγάγετο Bekk. SW Dind. Pe corr. Ag Vb. — XX, 2. σταδίου μὲν πέντε ἡσκαχῶν; — 3. Fortasse . . . παρὰ τὸν θρόνον, τῆς τε Ἡσας ἀγῶμα. Τῷ Ὀλυμπιονίκῳ. — 7. κατ' αὐτὴν τὴν διέδοον εἰπῆσαι; κατὰ πύκην τὴν διέδοον (ἔσθον) add. eodd.; κατὰ τὴν τούτῃ ἔσθον voluit Siebel. — 8. ἐν Μεσσίᾳ — ἐν Μεσσίᾳ est error in nomine sive Pausaniae, sive librariorum. De Mesos Laconica

cogitari nequit. — XXI, 4. *ἐργῶ* Sylb.; placet. — 6. *Τοῦ Θεά-τρον — ἀγάλματα*. Locus vix sanus, fortasse mutilus. Kayserus ante *γυναικὸς* inserit *ὑπό*; at plura excidisse videntur. — 9. *ἵππων τε δωτῆρα*; lectio vitiosa, incerta medela. „Equidem ex h. Hom. 21, 5. corrigam *δμητῆρα*, quod tantum ad *ἵππων* pertinet. Substantivum enim quod in altero versu sequeretur, quo referendum esset *νεῶν* omisissae videtur Pausanias, de priore tantum sollicitus.“ A. Hecker in Schneidewini Philologo III, 488. Idem iam invenit Prellerus (Pauly Real-Encyclopaedie s. n. Neptunus. p. 553. not.); at eiusmodi omissio sensum mancum efficiens apud Pausaniam est sine exemplo. Lobeckii coniecturam *ἵππων ἑλθοντῆρα* (Paralipom. p. 429.) probat Kayserus; non placet versus male sonans. Quidni *ἵππων μὲν δωτῆρα*? — 10. *πεποιημένα Ἀρεως, τὸ δὲ Ἀπόλλωνος καὶ Ἀφροδίτης, ἧς καὶ πρὸς τῷ λιμένι τέμενος, λίθου* scripsi et distinxī ex auctoritate codicis La; nisi quod hic *οἷς* habet pro *ἧς*; in SW. scriptum est *πεποιημένον* e coniectura, *οἷς* cum La et sine distinctione post *Ἀπόλλωνος*; secutus est Dind.; *πεποιημένον* Lb; *πεποιημένα* edd. codd. rel.; *Ἀπόλλωνος καὶ Ἀφροδίτης καὶ πρὸς τῷ λιμένι δὲ τι τέμενος λίθου* Bekk. PcdAg et omisso posteriore *καὶ* AMVab; *δὲ* om. AgLa; mutilam esse suam lectionem vidit Bekkerus. — XXII, 2. *ἔχων καὶ γένεια* dedi cum AMVabAg; *ἔχον* edd. rel. PcdLab; deinde *προσέχονται* Schneider. Dind.; *προσέχοντες* edd. rel. codd. — 4. *ἔστιν. Ἐρμοῦ νᾶμα* scripsi, viam monstrante Valckenario (Diatr. p. 289.), cuius ingeniosam coniecturam *ἔστιν Ἐρμοῦ. Ἐρμοῦ νᾶμα* laudant Clav. Siebel. Bekker. Creuzerus (Mythol. III, p. 503. n. 1.); *ἔστι τοῦ Ἐρμοῦ. Ἀμα* edd. codd. Sic *Νυμφῶν νᾶμα* Plat. Phaedr. p. 278. B. — 5. *Φυλοδαμείας* Dind. Ag.; *Φιλοδαμείας* rel. — 6. Hoc loco et 6, 12, 9. 7, 6, 1. codices omnes sibi constant in *Τρίτεια* s. *Τριτία*, ne unus quidem per *αι* scribit nomen; eadem constantia *Τριτία* offerunt codices Strabonis 8, 3. p. 112. 113. Kram., Tritia codd. Ciceronis ad Attic. 6, 2. In *Τριτάλα* consentiunt libri Herodoti et Polybii. Nomen gentile §. 9. codices omnes scribunt per *αι* (*Τριταεῖς* Vb; me quasi nolente impressum est *Τριτεεῖς*); apud Strabonem *Τριτίων* meliores pag. 112. l. 11., *Τριταεῖς* ut videtur omnes p. 202. l. 13. Stephanus Byz. habet *Τρίτεια* et *Τριτάλα*, de duabus urbibus. (Cf. Meineke p. 637.) Utraque forma etiam in Achaica urbe in usu fuisse, gentile vero ab altera derivatum praevaluisse videtur, cuius rei plura

obvia sunt exempla. — XXIII, 3. *λουόμενοις* (*λουμένοις* e Siebel. coniectura dedit Dind.) usque *γίνεσθαι* a glossatore profecta videntur; dissentit Kayserus. — 4. δὲ om. La; deinceps *ἐς τὴν θάλασσαν ἔχει* est contra usum Pausaniae, qui *ἀνέχει* dicere solet; *ἀν* absorptum a praecedenti terminatione — *αν*, et margini adscriptum se insinuavit post *ἀθάνατον*, (*ἀθάνατον ἂν* PcAgLb.). — 5. *Μειγαντίας* MVbAgLab; *Μαγαντίας* Va; *Μεγαντίας* edd.; nomen vix sanum. — 8. *Υγλειάν τε ὀνομάζεσθαι*; locus corruptus; cf. 2, 11, 6. — 9. *καὶ Ἦρας ἴστιν ἄλλος* scripsi; *ἄλσος* edd. codd.; eadem confusio saepius redit, ut 2, 13, 5. 7, 27, 12. 9, 8, 1 et 2, 29, 1. Mox *ἢ ἂν* — *ἐχῃ* scripsi cum Dind. e Bekkeri coniectura; *ἢ αἰε* — *ἔχει* est alia Bekkeri coniectura; *ἢ ἂν* — *ἔχει* edd. codd. Deinde *ἔχων* dedi cum codd. omnibus (silet Pc); *ἔχον* edd.; constructio haec frequentata Pausaniae. — 10. *κατευθὺ τῆς ἐσόδου* malit Siebel. Allg. Lit. Ztg. 1839. p. 264., haud improbabili coniectura. Deinde scripsi *θεοῦς* — *ἐξ Ἀργεῶς* e Buttmanni auctoritate cum Bekk. SW. Dind.; nolo tamen negare aptius esse quod a Palmerio et Siebelisio propositum est *Ἀργείους*; illud propius accedit ad literas; *ἐσακτοῦς* Kuhn. Clav.; *ἐπακτοῦς* Porson.; *ἐς αὐτοῦς* edd. rel. et codd. — 11. *ἀνηλωμένα* et *οὕτω* pro *αὐτοῦς* Kayserus; utrumque placet, nisi fortasse pro *αὐτοῦς* malis *αὐτά*. — XXIV, 2. *Κόρης* — *τῆς Δήμητρος* scripsi; *Κόρη* — *τῆς Δήμητρος* codd.; *Κόρη* — *τῇ Δήμητρος* edd. — 3. *ἄλλα τοιαῦτα* codd.; *ἄλλα τε καὶ τοιαῦτα* edd. — 5. *διαμεμένηκε* Porson.; *διαμεμενηκέναι* edd. codd. — 8. Pro *ὑφήγησις* scribendum fortasse *φύσησις*. — 10. Vel expungendum est *ἢ* post *μᾶλλον* cum Emperio, vel scribendum *τέκτονες*. — 11. *εἰ* — *ᾠθοῖτο*, locus corruptus; pro *εἰ* codd. habent *εἴη*; *ᾠθοῖτο* omittunt omnes praeter Vb; silet M. — 12. *ἀνακλίνουσαν* scripsi, ut §. 10. legitur; *ἀνακλινούσαν* edd. codd. — 13. *Τοιοῦτό γε* — *τοῦ ὄρους*; locus desperatus, vix sanandus; coniecturis in SW expositis addantur Prelleri et Kayseri conamina in Z. f. A. 1849. p. 299. — XXV, 8. *ὀδεύσαντι* — *κεῖται*; Locum conformavi secundum coniecturam meam in SW. T. II. p. XXIV. propositam, a Kaysero probatam; *ἐς Βοῦραν ἀποτραπέσθαι* *θαλάσσης δὲ ἐν δεξιᾷ καὶ ἡ Βοῦρα ἐν ὄρει κεῖται* edd. codd. — 10. *μαντεία* scripsi; *μαντείας* edd. codd.; post *ἔστιν* expunxi *λαβεῖν* cum VaPcAgLab. — XXVI, 1. *Αλγειρατῶν* — *Αλγείρων*; nihil mutavi, malim vero *Αλγειρατῶν* utroque loco; ubique enim apud Pausaniam est *ἡ Ἀλγείρα*,

contra quem usum constantem nihil proficere videtur si in alio scriptoris quidam loco longe dissito τὰ *Αἰγίον* invenitur. Apud Stephanum Byz. s. n. *Θενός* pro *Αἰγίον* Meinakius suspicatur *Αἰγίον*; praeter hunc locum ἐν *Αἰγίον* legitur adhuc ap. Plut. Quaest. gr. extr., sed de loco quodam in Megarensium finibus. — 2. *Ἰώνων* ἐν *αἰκούντων* adhuc placet. — 10. Mendum latet in verbis οὐδὲ ἀπὸ *ῥακίτε* καὶ *Ἰώνων* ἐν *ἔχοντων*; scripserim equidem ὁ δὲ ἀπὸ *ῥακίτε*. — 14. Genuinum nomen navalis Pellonensium *Ἀργοναῦται* fuisse videtur, quo deducit nominis interpretatio et scriptura codicis La. *Ἀργοναυταῖται* et *Ἀργοναυεννας*. — XXVII, 5. *εἰκόνας* . . . τὴν μὲν Clav. Siebel. SW. Dind. PAg; *εἰκόνα* . . . τὴν μὲν edd. rell. MVabLbPa. Quam utraque structura Pausaniae sit familiaris (vid. ad 9, 11, 4.), lectio codicis La. vero ambigua, praefendum est *εἰκόνα*.

Liber VIII.

I, 1. *Μεθώνην* La; sic 4, 3, 10. 4, 24. 4. 4, 18, 1. 4, 23, 1. 4, 35, 3; *Μεθώνην* edd. et rell. codd. — 2. *τῆς δὲ γῆς* — *εἰσιν ἄνθρωποι*; absurda haec descriptio a Pausania profecta non est; post *ἐκβολὰς* haec fere excidisse videntur: *τὰς ἐκβολὰς (ἢ Τριφυλίαν) ἐστὶ καὶ τῆς Νέδας αἱ ἐκβολαὶ* πρὸς τὴν *Μεσσηνίαν*, s. *τὰς ἐκβολὰς (ἢ Τριφυλίαν) ἐστὶ καὶ Ἀττικὰς*, *τῆς δὲ Νέδας αἱ ἐκβολαὶ* πρὸς τὴν *Μεσσηνίαν*. Deinde *Ἀττικῶν εἰσὶν ὄμοροι* e Steph. Byz. s. n. *Ἀττικῶν* esse recipiendum recte observat Kayserus; *Ἀττικαὶ εἰσὶν ὄμοροι* Siebel. SW. Dind.; *Ἀττικῶν εἰσὶν ὄμοροι* codd. et rell. edd. — 5. *δεξιότατον τῶν ὄλων* placet. — III, 3. *Θυρακίον* τούτου codd.; *Θυρακίον* τούτου e cap. 35, 7. Sylburg. edd. recc.; variat nominis forma. — 7. *ἐπαρῶντα* codd.; correxerunt ex Homero edd. recc.; at cur non correxerunt v. g. 9, 41, 5? Deinde *ἀστέρας* ἢ *ἐπὶ τῇ*? — IV, 9. Displacet *γυνήγυμνῃ*; „*γυμνῇ*, ut quae nuda e mari exelaverit“ Siebel., quod unde receperit nescio; mihi *γυμνῇ* vel e dittographia, vel ex *μένη*.

hac scriptura *πεπονημενον γυνή* = i. e. *πεπονημένη γυνή* ortum videtur. — V, 3. *Ἀλέα δ' ἀνέθηκεν Ἀθηνῶν* satis speciosa Spengellii (Rhein. Mus. N. F. V, 362.) est coniectura; at cf. A. Hecker. Comment. crit. de Anthol. p. 100. — 6. *ἐπὶ τῷ* — *γενεᾷ* Emperius placet. Deinceps τε τὰ ἐς scripsi; τε ἐς codd.; τὰ ἐς Clav. Siebel.,

δὲ τὰ ἐξ. Sylb. Dind. — VI, 4. πρὸς μὲν Ῥωμαίων ἢ ὑπὲρ τὸ ἄρος? — VII, 7. δὴλὰ ἔστιν Ἀλεξάνδρου θάνατος; eodd.; δὴλός ἐστιν ὁ Ἀλ. θάνατ. Bekker. SW. Dind.; recte Ἀλεξ. θάν. damnat Siebel.; cf. Hall. Lit. Zeit. 1840. p. 751. — 8. Μαλιν τῶν ἐς Γλαῦκον. — VIII, 4. γαίνας οἰκίστας ἢ Πόλιν (s. Πιόλιν) ὀνομάζουσας; cf. cap. 12, 7. — IX, 2. Ἐπιδώτου καλούμενου scripsi; idem vult Kayserus; Ἐπιδ. καλούμενον eodd. eodd. — 5. Ἀσπιόνη Palmer. Clav. Siebel. coll. cap. 8, 4, 5. (cf. Hall. Lit. Zeit. 1840. p. 751.); Ἀσπιόνην eodd. rel. eodd. — 6. καὶ ἀγάλμασι δακτύλο Goldhag. Clav. Siebel.; ἀγάλματος SW. Dind. e con. Bekkeri; ἀγάλματα eodd. — 8. ἔργον ἔχει Sylburg. Valcken. Kayser.; ἔχει eodd. eodd. — 9. Διομένειαν s. Δεσπίνειαν Meineke (Z. f. A. 1845. p. 1067.); Δεσπίνειαν eodd.; καὶ ante Martiniū expunxerim. — X, 2. οὐ πρόσω εἰς σταδίαν A. Schäfer (Rhein. Mus. N. F. V, 61.). Coniectura speciosa, comprobata a Kaysero et Gurlō (Relopona. I, 268. n. 9.), quam tamen neque loci interpretatio postulat, neque rationes criticae suadent, quam apud Pausaniam omnes coniecturae e signis numeralibus derivatae, suspectae sint fidei. — 4. Ὀσργάα scripsi ex auctoritate titulorum Mylasensium et Strabonis; cf. Böckh. Corp. Inscr. II, p. 476. N. 2693. 2100. Henzen in Bullet. dell' Inst. archeol. 1849. p. 187. Kramer. ad Strabon. 14. p. 136. Meineke Vind. Strab. p. 226; Ὀργάα, Ὀργάα, Ὀργῶνα eodd. eodd. Mox ἀνεῖσα καὶ SW. Dind.; damnat Franz. (Berl. Jahrbh. 1841. p. 216.); ἀνεῖσιν eodd. rel. eodd. — 7. Ante συμπαιμένον expuncti τῶν cum Bekk. PeAgLa, post hanc vocem αὐτῶν cum AgLa; utrumque uncis notant SW. Dind. — 10. ὅτ' ἐξ Ἴλιον ἦλθ' Ἀγαμέμνων Kayser. — XI, 4. Fontasse: τοῦκων ὁ δὲ Φόλκων. Nomen suspectum. — 5. τὰ ἱππὰ τὰ Ἀθ. Bekker. PeAgLb et ut videtur La; τὰ ἱππ. τῶν Ἀθ. rel. — 6. θάψαντες ἐνθα ἔπασσιν καὶ ἀναθάντες ἀπὸντα A. Schäfer d. l. p. 61.; accedam si scriptum esset τὴν εἰκόνα. — XII, 1. Verba Ἀρναῖων δὲ ἐν τοῖς δρυμοῖς — φελλὸν ὀνομάζουσιν omnino aliena sunt ab hoc loco; apte collocantur cap. XI, 1. post δὲ τῶν δρυῶν. — 2. ὀνομαζόμενον Ἀλκμέδοντος Kayser; placet. — XIII, 6. τῶν καταλεγμένων πόλεων scripsi; πρὶς καταλεγμένους πόλεις eodd. eodd.; dativus a librario repositus est autumnante haec pendere ab ὑπόστασι; quod est contra regionis naturam. Deinde Καρναῖ et capitis sequentis segmento primo Καρναῖς, Καρναῶν e Sylburgii coniectura scripserunt Siebel. (ed. min.) Bekker. SW.

Dind., pro eo quod codices habent *Καρναί*. Factum nolim; sed vide quas turbas excitet Curtius in libro suo praestantissimo: „Sylburg hat *Καρναί* geschrieben, und diese durch keinen vernünftigen Grund (bona verba, quaeso!) gestützte, allen Handschriften fremde (quae omnium coniecturarum indoles esse solet), der Lage der Orte durchaus widersprechende Lesart (in ipsius Curtii carta Caryae situ iusto indicatae non videntur) haben J. Bekker, sowie SW aufgenommen. Die Stelle beweist recht deutlich, wie unmöglich es ist, ohne Kenntniss des Landes den Text des Pausanias kritisch festzustellen.“ (Peloponn. I, 214. n. 23.). Idem in Indice s. n. Pausanias: „Texteskritik des Pausanias ohne Ortskenntniss unmöglich.“ Frustra igitur desudarunt omnes qui hucusque in emaculando Pausania operam collocarant; placeat aliquando viro in his regionibus versato laborem suum bene scriptori dicare; ab eodem exspecto interea interpretationem verborum *ταῖς κατελιγμέναις πόλεσι*. — XIV, 3. *τὸ ἔλутρον* Schneider. Siebel. Curtius (Pelop. I, 210. n. 2.); *τὸ* om. edd. codd. — XV, 1. Scribendum puto *καὶ τὰ παρὰ σφίσι*; expungere *τὰ αὐτὰ* malit Kayser. — 3. *ὑποχθονίους* Kuhn. Clav. Siebel. SW. Dind.; *ἐπιχθονίους* edd. rell. codd. — XVI, 1. *Γερόντειον κατ' αὐτὴν τὴν ὁδόν*? — 3. *χόρη Λαϊδάλου, ποιηθέντα σωφώτερα οὐ θεασάμενος*? — XVIII, 4. *καὶ αἰξίν*; quid sibi vult *καὶ*? Fortasse *γυναιξίν*? — 7. Verba *θυσίαις τε ἀπορρήτοις καὶ καθαρμοῖς* hoc loco inepta rectius §. 8. post *τῆς μανίας* collocantur; *λάσαιο τὴν νόσον ὁ Μελάμπους διὰ τὰ ἱεσσιῶν καὶ θυσιῶν τὴν Ἥραν μειλιξάμενος* Pherecydes ap. Schol. Hom. Od. 15, 226. p. 125 Sturz.; *τυχοῦσαις καθαρμῶν σωφρονῆσαι συνέβη* Apollod. 2, 2. 7. ib. Heyne. — XIX, 4. *παρὰ τοῦτον ἡ ὁδός* edd. codd. — XXI, 3. *τὸ δὲ Ἀσκληπιοῦ* Kayser; *τό τε Ἀσκληπιοῦ* edd. codd. — XXII, 6. *δύναται ἂν ἀποτετμημένη ποτὲ μοῖρα ἐξ αὐτῶν*? — 8. Pro *τετρακοσίους* Curtius Pelop. I, 216. n. 28. vult *τεσσαράκοντα*. — XXIII, 2. *πεποιήται γῆς χῶμα δι' οὗ ἀπείργεται* Musuri interpolatio videtur; *πεποιήται τῆς γῆς χώματος ἀπείργ.*, *πεπ. γῆς χώματος ἀπείργ.*, *πεπ. τοῦ χώματος ἀπείργ.* (*ἐπείργ.*) codd.; *πεπ. γῆς χῶμα ὃς ἀπείργεται* La (*χῶμα * * ὃς ἀπείργ.*?). Deinde e codicum vestigiis *Καφρυῦσιν βλάβος* scribendum videtur. Mox *ἀνατείλλαντος* edd. omnes, quod dictum est ut *ἀποθανόντος* 3, 12, 3; *ἀνατείλλαν* e Goldhageni coniectura edd. recc. Cf. etiam 9, 89, 2. — 4. Post *Μενέλαον* expunxi *γάρ*; *ὤν* eis circumscribunt Bekker.

SW. Dind. — XXIV, 1. τοῦ Ἀρίστα — Νυκτίμου; latent corruptelae in nominibus; παρθένου; codd. omnes; deinde περιφύτου φρονυκτίμου s. φρουνηκτίμου s. φρουνηκτίμου codd., ἐνυκτίμου La. Vestigia nominis Πορφύριου inter Περιφύτου et Νυκτίμου deprehendere mihi videor. — 3. Post Ζάνυνθος expunxi γε (τε); pro Σειραίων praestat Σειραῶν. — 7. ἐς τοσοῦτον ὕψους scripsi ex usu Pausaniae; ὕψος edd. codd.; in simili locutione 7, 15, 3. et 9, 31, 7. erratum videtur; illo loco ἐς τοσοῦτο δέματος, hoc ἡλικίας ἐς τοσοῦτο scripserim; fortasse etiam 7, 8, 4. ἐς πλεῖστον αἰμότης; cf. 8, 28, 3. n. 14. SW. — XXV, 1. Confusa est descriptio geographica; ordine inverso iter fecisse videtur Pausanias. — 2. τὸν καὶ Αλοῦντα ὄνομαξ. Bekker SW. Dind.; hic tamen τε. malit delere (praef. p. XXII.). — 3. καὶ ante Θέλπουσαν notavi; addidit librarius a μετὰ pendere Θέλπουσαν sibi persuadens. — 4. Ὀγκίος La; οἶκος codd. rell.; Ὀγκος cum Steph. Byz. Palmer. edd. inde a Facio; mox Ὀγκίου AVaPcAgLab; Ὀγκαίου MVb; Ὀγκου e Sylburgii coniectura edd. recc.; segmento 10. Ὀγκου codd. edd., quod non mutavi, collatis exemplis similibus, ut Ἰασος, Ἰάσιος, Ἰκαρος, Ἰκάριος, Ἰσμήνιος, Ἰσμήνιος, Ὠλενος, Ὠλένιος, al. — 9. εὐαίνεται G. Hermann. ap. Stoll. ad Antimach. p. 54; ἐὼ αἰνετὼ La, Butt. Bekker. SW. Dind.; variant codd. rell.; πόδας αἰνετῶ Düntzer Ep. Fragm. I, 102. Bergk. in Bullet. dell' Inst. archeol. 1848. p. 140. — 12. Ὅσοι δὲ ἡγνῆται delete seq. ᾧ of Porson., quod placet; certe οἱ expungendum post ᾧ. — XXIX, 1. Θεαῖς ταῖς μεγάλας; — 2. Verba Ἐθέλουσι — καλεῖσθαι inepta et ab hoc loco prorsus sunt aliena. — XXX, 3. Οἰνός et Οἰνός scripsi ex emendatione Siebelisii (ad h. l.) et Dindorfii (praef. p. XV.); Σινόεις et Σινόης (συνόεις et συνόης MVa) edd. codd. — XXXI, 3. Ἡρακλῆα La; Ἡρακλῆην edd. et rell. codd.; cf. Keil Analect. p. 123. Stephan. Paris. s. n. Ἡρακλῆς. — 6. Ἀφροδίτης γὰρ ἔνεκα dedi; Ἀφρ. γε ἔν. e coniectura in SW. proposita Dind.; idem suspicatur ante Ἀφροδ. excidisse ἐπεὶ (praef. p. XXXIII.); Ἀφροδ. τε ἔν. (ἐν.) edd. rell. codd.; deinde post μὲν deleui γὰρ, utpote correcturam loco alieno insertam, cum Clav. Bekk. SW. Dind. VabPcdAgLb. Pro ἐς λόγους apte Dind. malit ἐς δόλους. — 7. Ante μεγέθει edd. (inter uncas Dind.) habent ἑρόν; at plura exciderunt. — 9. Πολιάδος, ἐπὶ δ' αὐτῶν τῷ ἑτέρῳ; — XXXII, 2. ἐπὶ κλησὶς δὲ scripsi; ἐπὶ κλησὶν δὲ edd. codd. — 5. ἐς ὕστερον nullo alio loco scripsit Pausanias; fortasse ἐς

πλέον ὑπερον. — XXXIV, 3. Nomen excidit ante ὀνομαζόμενον. — XXXV, 3. Vel σταδίοις — ἥξαις vel σταδίων — ἥξαις scribendum videtur. — 5. Εκαδίδς scripsi; Εκαάδη La; Ενια AMVabPeAgLb; Εκιάς Sylb. Clav. Sieb. Bekk. SW. Dind.; deinde Εκαάδιδας AM VaPcLab; Εκαάδαδς Sylb. Palmer. edd. rec. Vb (?) Pd; utramque lectionem habet Ag. — 6. ἐν ἀριστερᾷ dedi; ἐς ἀριστερᾷ PeAgLa; ἐς ἀριστερά Dind. VbLb; ἐς ἀριστεράν tell. — 10. ὑπὲρ τούτου Siebel. SW. Dind. Paedla; ὑπὸ τούτου tell.; titum dirimere potuit Curtius. — XXXVI, 3. Ισρελαιοι τῆς Θεοῦ? — XXXVII, 2. ἐπὶ τὸν τόπον La; ἐπὶ πᾶν τόπον codd. tell.; excidisse numerum plures viderunt. — 2. 8. μεγάλῃς Μητρὸς. Θεῶν δὲ αὐτὰ τὰ dedi cum SW; μεγάλῃς Μητρὸς Θεῶν. Αὐτὰ δὲ τὰ edd. tell.; μεγ. μητρὸς Θεῶν δὲ αὐτὰ τὰ PeLab; δὲ om. MVar; μεγ. μητρὸς καὶ Θεῶν δὲ αὐτὰ τὰ Ag. Nunquam μεγάλη μήτηρ Θεῶν dixit Pausanias; quae Franzius contra lectionem meam disputavit (Berl. Jahrbh. f. wiss. Kr. 1844. p. 216.) ex usu Pausaniae quodam proprio, ab ipso Pausania non comprobantur; cf. v. g. 8, 31, 5. 7. 10, 35, 4. — 3. σιδήρεῃ ἢ κόλλῃ? — 7. τὴν ἀρχὴν nullo alio loco apud Pausaniam invenitur. — XXXVIII, 8. ἢ ante ἐν om. La; in tell. codices se insinuavit in hunc locum pronomen ἢ, quod post πηγῇ exciderat, ubi e coniectura repositum est a Bekkero. — 4. προεξέμενος? Amat Pausanias verba composita cum praepositione πρό. — 5. γένους τῶν ἀπὸ Ἀρκ. Siebel. (cf. Hall. L. Z. E. Bl. 1840. p. 755.); placet. — 6. ἐς τὰς σκιάς; haec verba ab interprete addita videntur. — 11. πέλος ἀπὸ τῆς σύμμιγος et genitivus Πανός a vulgari sermone abhorrent; fortasse τὸ τῆς σύμμιγος μέλος ἐπαῦθα ὑπὸ Πανός εὐρεθῆναι. — XXXIX, 6. ἄγουσι πάντα ἐς τέλος scripsi; ἄγουσιν ἐς πάντα ἐπὶ τέλος edd. codd.; neque ἐς πάντα, neque ἄρην ἐπὶ τέλος dicit Pausanias; ἐς erat correctura ad ἐπὶ; cf. 8, 9, 7. 4, 12, 4. 8, 87, 11. — XL, 2. πᾶν ἐν καὶ ποθὶ e Siebelistii coniectura; τὸν ἐν c. ποθὶ edd. codd. — XLI, 7. Hoc loco et c. 42, 1, 8. codices meliores habent Ἐλάϊον; recte fortasse. Articulum ante οὐκ expungit Kayserus. — 10. Ἔστι δὲ ἐπὶ — ἐν Κωτίλῳ. Locus corruptus; nunquam, quantum reminiscor, Pausanias ἐπὶ κήλης ponit pro ὀνομα; fortasse: . . Ἐπικουρίον Κωτίλον ὀνομαζόμενον (hoc verbum partim syllaba praecedente absorptum est, partim latet in μεν). Ἀφροδίτη τέστιν ἐν Κωτίλῳ ἐπὶ κήλῃ, καὶ αὐτῇ.. — XLII, 7. γενεῇ Siebel. Bekk. SW Dind.; γενεαῖς edd.

rell. et codd.; quidam viri docti addunt *δύω* vel *δυσίη*. — 9. 10. *μῦθα* et *Αἰγύνη*? — XLIV, 7. *ἱερὸν θεοῦ Ἀφνειοῦ*? — XLV, 4. *δευτέρω* Goldhagen, Dind.; *ὕστερον* edd. codd. — XLVI, 4. Post *ἰόντι* desideratur aliquid. — 5. *τὴν περίμετρον τοῦ μήκους*; verba absurda; variat lectio inter *παρεχόμενος* et *περιεχόμενος*; praepositio *περι* (*γρ. περι*) margini adscripta et deinceps male cum *μέτρον* copulata turbavit sensum; scribendum *τὸ μέτρον τοῦ μήκους παρεχόμενος*. — XLVII, 2. *Αὔγης εἰκῶν* scripsi; cf. Z. f. A. 1847. p. 292; *αὐτῆς εἰκῶν* edd. codd. Mox *Χοίρας* dedi e correctura Dindorfii (prae f. II.) et Schneidewini (Gött. gel. Anz. 1848. p. 1276.); *χώρας* La; *χῆρας* edd. et rell. codd.; eodem modo c. 48, 5. ubi *χῶραν* La, *χῶραν* Lb, *χῆραν* MVB, *χῆραν* rell. — 6. *Ἑγμόνην τὴν αὐτήν*; verba corrupta; fortasse *τὴν ταύτην*. — XLVIII, 1. *καλουμένης* Dind. prae f. p. XXX; *καλούμενος* edd. codd. Deinde *Κρίσος* Meineke (Z. f. A. 1845 p. 1067.); *Κραῖσος* edd. codd.; *Πυρρίας* Dind.; *Πυρρίας* edd. rell. codd. — 2. *καὶ ἐν Νεμῷ τὰ σέλινα* Meineke ad Euphor. p. 114; *καὶ τὰ ἐν Νεμ. σέλ.* edd. codd. — 4. *αὐτὸν ἐπὶ * * τὸν Δακ.* Dind.; *αὐτόν. ἐπὶ γὰρ τὸν Δακ.* edd. rell.; *γὰρ om.* LaVb; *γὰρ πὼν om.* MVBaPoAgLb. Deinde g. s. *τὰ ἐπινύκια* dedi; *τε ἐπιν.* edd. rece. codd.; *γς* edd. antiqq.; *[τε]* Dind. — 7. *Αὔγην ἐν γόνασι* Valcken. Jahn archaol. Aufs. p. 49. Welcker kleine Schr. III, 186. Curtius Petep. I, 272. n. 25. Dind.; *αὐτὴν ἐν γόνασι* edd. rell. codd. — XLIX, 2. *πῶλε οἰκῶν μετὰ τὴν* scripsi; *πῶλε μετακῶν κατὰ τὴν* edd. antiqq. codd.; correctura ad *κατὰ* male adhaesit verbo *οἰκῶν*; SW. Dind. *πῶλε μετακῶν μετὰ τὴν*. — 3. *τὰ τε ἄλλα η̅ φυχῇ κ. τ. ε̅*. Desideratur aliquid; *ψυχῇ κάλλιστα καὶ μάλιστα πρῶτος* conl. Sieb.; *ψυχῇ κάλλιστα καὶ πρῶτος* conl. Bekk.; fortasse *τὰ τε ἄλλα σὺ ἢ ψυχῇ καὶ μάλιστα πρῶτος*. — L, 8. *τὸ ἐν Γυθίῳ*? — LI, 4. Ubi lacunam indicavi edd. inserunt *νικησάντων*, quod ignorant codd.; latius patet lacuna; cf. Plutarch. Philop. c. 17. — LII, 8. *ἐπὶ τοῦ Ἡεροπονησίαν* malim. — 5. *τιθέμαι* Syb. edd. rece.; *τιθέναι* A. codd., in quo *τιθέμεν* ἂν potius latere videtur. Mox *τὸ ἐν Πέρσας* Bekk. SW. Dind.; *καὶ ἐν Πέρσας* A. codd. praeter La, qui neque τὸ neque καὶ habet. Scriptum fuit ἐν Περσ. (hoc per compendium), quod in καὶ ἐν Πέρσας resolverunt librarii, quum deberent ἐκ Περσῶν. — 6. *τῷ ἐν Τεγέῃ*? In epigrammate aptius fortasse distinctio ponitur post *τυράννων*; deinde *ἀμώμητον* scripsi; *ἀμωμένον* La;

ἀνωμήτου edd. et rell. codd. — LIV, 3. διεξελθών? — 6. εἰπεῖν πρὸς αὐτὸν ἂν Ἀθηναῖοι? La om. τὰ.

Liber IX.

II, 3. Ἀκταίωνος κοίτην Bekk. SW. Dind.; Ἀκτ. καὶ τὴν MVa PcAgLb; Ἀκτ. καὶ sine τὴν edd. antiqq. VbLa. Deinde φασὶ τῇ edd. antiqq. φασὶν τῇ Vb; φασὶν οἱ τῇ MPcAgLb; φασὶν οἱ τὴν Va; φάμενοι τῇ Bekk. SW. Dind.; at οἱ correctura est ad praecedens καὶ τὴν. (καίτην; sed correctura in margine.) — III, 7. κοσμήσαντες edd. antiqq. et codd. omnes; κομίσαντες Sylb. Bekk. SW. Dind. Lacunam indicavi. — 9. Ὑπὸ Dind. e coniectura Bekkeri; ὑπὲρ edd. codd.; correctura adscripta proereavit [ὑπο]καταβάντι. Deinde Σφραγιτίδων probandum videtur. — IV, 2. δὲ Ἀδράστου καὶ Ἀργείων Kayser; idem voluit Dind. praef. p. III.; δὲ Ἀργούς (ἄγους PcAg) τοῦ καὶ Ἀργείου MVaPcAg; δὲ ἄργους οὐ καὶ ἀργίου Lb; δὲ Ἀργείων edd.; δὲ ἐπὶ, omissis mediis Vb. — 4. Pro ἡμίσεια malim ἡμέτερα, ut 1, 40, 4, 9, 2, 1. 9, 39, 4. — V, 8. Lacuna fortasse nihil aliud hausit quam περί. — 9. κατὰ δὲ τὴν τιμωρίαν κ. τ. ε. Verba vix sana; ἔχει δὲ sc. ἡ τιμωρία; cf. Welcker Ep. Cycl. I, 258. n. 415. — 11. Οἰδιποδῖαν malim cum Porsono et Markscheffel Fragn. Hesiod. p. 251. 258. Cf. Welcker Ep. Cycl. I, 321. n. 527. — 13. Post ἄγουσι expunxi Ἀργεῖοι cum codd. omnibus. — 14. ἀποθανεῖν om. codd. omnes; Musuri videtur interpolatio. Mox verba ἐς Καῖκου πεδῖον ἐλαύνοντι locum occuparunt ineptum. Turbas componere mihi videor scribendo καὶ τὸν Θέρσανδρον ἐς Καῖκου πεδῖον ἐλαύνοντα ἀποθανεῖν κατέλαβεν ὑπὸ Τηλέφου. — VII, 3. ὁ μετ' ἐκεῖνον; articulum ego adieci; cf. Plutarch. Pyrrh. c. 6. — VIII, 2. ἴαμα Spengel. Kayser; ἅμα codd., quod in μάντευμα mutant e Siebel. coniectura SW. Dind. — X, 2. τῶν πυλῶν καὶ ἱερὸν Ἀπόλλωνος? — XI, 3. εἰκόνες ἀνδρότεραι ἤδη, expunctis τὰ ἀγάλματα Kayser; placet. — 4. ἀγαλμα codd.; ἀγάλματα Siebel. Bekk. SW. Dind.; praeter necessitatem; utraque constructione utitur Pausanias. — 6. Ἀθηναῖν καὶ Ἑρακλῆα κ. τ. ε. Corruptam codicum dedi lectionem; τούτου pro τύπου La; fort. κολοσσούς λίθου τοῦ Πεντέληςιν. — XII, 3. τοῦ μὲν La; τοῦ δὲ MVaLb; τοῦ τε edd. — 4. Διόνυσον καλέσαι Κάδμον dedi cum La, ut v. g. Ἑρακλῆς Μάντικλος 4, 23, 10. 4, 26, 3. Ἐρμῆς Αἴπυτος 8, 47, 4;

Κάδμιον s. *Καδμεῖον* codd. rell. et edd.; correctura margini adscripta in locum se insinuavit alienum, et in seqq. novas procreavit turbas, ubi *βαμὼν* habent M^VaR^Ag^Lb; *Κάδμον* L^aP^cV^b et R marg. Reliqua sana sunt. — XIII, 7. *Βακχυλίδης* SW Dind.; *Βακχυλλίδης* L^a; *Βακχυλίδης* (sic) V^a; *βακχυλλίδης* V^b; *βρακχυλλίδης* L^b; *Βρακχυλίδης* rell.; *Βραχυλλίδης* voluit Kuhn. idque probarunt Dind. praef. p. II. et Keil Sylloge Inscr. Boeot. p. 48. Idem tamen p. 210. retractat suam sententiam et Plutarchi locum (de genio Socr. 13.) respiciens pronior est ad *Βακχυλίδης*. — 11. *ἐπιφανεστάτη* voluit Siebel.; *ἐπιφανέστατα* edd. codd. — XIV, 2. *ἐς τὴν* notant Siebel. Kayser. — XV, 3. *τῶν Ὁρχομενίων* malim cum Sylburgio. — 4. *Φοιβίαν* e Sylb. coniectura edd.; *Φονβίαν* A codd.; nolim damnare; haud male Westermannus (in Pauly Real-Encycl. s. n. Phoebia) suspicatur urbem *Βουφία* a Stephano Byz. commemoratam et *Φουβίαν* nostram eandem esse; cf. Curtius Pelop. II, 587. n. 66. Ross Reise 56. Pro *στιγμὴν*, probabilis Spengelii est coniectura *συνηγμένοι*. Asteriscum post *στιγμὴν* habet Dind. — 6. In Epigrammate *Θήβης* et *Μεγάλη πόλις* dedi cum Dind. e Sylburgii coniectura; *Θῆβαι* et *μεγάλη πόλις* rell. — XVII, 4. Ubi lacunam indicavi editiones inserunt *περιάψωσι*; idem in V^b invenitur, sed in medio nomine *τιθορεεῦσιν* (sic: *μνήματι τι περιάψωσι* *θορεεῦσιν*); a reliquis codd. abest. In forma *τιθορεεῦσιν* consentiunt h. l. codd. quod non mutavi in loco corrupto. Cf. Meineke ad Steph. Byz. s. n. *Τιθοραία*. — 6. Dedi corruptam lectionem codicum M^VaP^cR; *περιτιθοσιν ἦτις οὖν* Ag; *περιτιθοσιν ἦτις ἦν* L^b. Interpolati sic: *περιτυχεῖν αὐτῇ* R marg. edd.; *περιτυχεῖν αὐτὴν* L^a; *Φῶκον δὲ περιτυχεῖν αὐτῇ τὸν Ὀριντ.* V^b. — XVIII, 2. *παρέσχον τῶν ἐν* e coniectura; *παρεχόντων ἐν* codd.; *παρέχουσι τὸ ἐν* edd. — 3. *μνήματα, τὰ δ' ἐπ' αἱ* scripsi et post *δραῖμενα* expunxi ᾧ; *μνήματα καὶ τὰ ἐπ' VbLa*; *καὶ τὰ* om. M^VaP^cAg^Lb; *καὶ* om. Clav. Siebel.; ᾧ om. iidem, cancellis circumscribit Dind. — 6. *Ἀμφιδίκον καὶ Ἀμφιδίκος* Dind. — XIX, 5. *πέφυκεν ἡ γῆ φέρειν ᾧ διὰ παντὸς* dedi ex emendatione Spengelii; *πέφυκεν ἡ γέφυρα διὰ παντὸς* M^VaP^cAg^LbR; *πέφυκε γίνεσθαι ταῦτα δὲ διὰ παντὸς* V^bLa et marg. R. edd. — 8. *γῆς κεραμεῖς* non placet; *τέχνης κεραμεῖς* Emperius; fortasse *πάντες κεραμεῖς*. — XXI, 1. *ἐν δὲ τῷ* Ag^LbP^c, quare coll. Strab. 9, 2, 7. p. 618. A. 403. C. 236. Kr. et Stephano Byz. s. n. *Δήλιον* suspicor *ἐν δὲ τῷ* (ναῶν Ἀπόλλωνός

τε) καὶ Ἀρτέμιδος .. — 3. τά τε ἐπὶ γῆς? — 6. πείθομαι bis ponendum, et cum omnibus codicibus δὲ ὅτι scribendum est. — XXII, 2. τε om. Va; circumscripsi cum Dind.; deinde ὑπὸ τοῦ δένδρου... τούτῳ (hoc cum BPcAgLa) scripsi; ὑπὸ τῶν δένδρων... τούτων rell.; τραφῆναι vix sanum. — 6. καὶ Πίνδαρος· (προστίθῃσι δὲ Πίνδαρος) ὥς ἐπιλάβαι suspicatur Siebelis; lacunae signum habet SW; id delevit Dind. — 7. ἐπεὶ τινος πόας vel ἐπεὶ τῆς ἐνταῦθα πόας Siebel. Z. f. A. 1841. p. 508; mihi herbae potius nomen excidisse videtur. — XXIII, 3. ἀπάρχονται Siebel. d. l. — 7. Λιμὴν Ulrichs Reisen u. Forschungen in Griechenland I, 233, n. 13. Dind.; λιμνη codd. (λιμνης AgLb) et rell. edd. — XXIV, 5. ὑπερβαλόντι Lb SW. Dind.; propter seq. ὑπὸ δὲ αὐτῷ et καταβάντων restitui ὑπερβάλλοντι cum codd. edd. rell. — XXV, 1. ὥραλου MVaR; πρέου Ag LbPc; πλέου Pd (i. e. ὥραλου, ὥρεου, πρέου, πλέου); πεπεῖρου VbLa edd. — 3. Post εἶδον edd. habent λίθον ὃν; utramque vocem omittunt MVabAgPcLb; posteriorem LaPa. — 5. καὶ Δήμητρι τὰ δρώμενα malit Siebel.; accedo. — XXVII, 7. ὥσπερ δη θεῷ scribendum est. — 8. ἐς Ἰωνίαν vix tolerandum. — XXVIII, 2. Ad αἰ ῥίξαι herbae cuiusdam nomen desidero. — 4. ὑπὸ ἔχεως? — XXIX, 6. ἐν πέτρᾳ μικροῦ σπηλαίου τρόπον malim. — 7. Ἑλλῆσιν post οἱ δὲ correctura videtur quae in locum irrepsit alienum; in proxime sequentibus enim Ἑλλήσιον, Ἑλλήσιον ὄν, Ἑλλήνιον, Ἑλλῆσιν ὄν (sic) habent codd. — XXX, 1. Post ἀγάλματα addidi articulum; deinde codicum lectionem ὁ μὲν Ἀνσίππου restitui, quum articulus in sequentibus τὸ δὲ ἄγ... τὸ ὀρθόν indicare videatur, duo Bacchi tantum simulacra sibi opponi; οἱ μὲν Ἀνσ. Bekk. SW. Dind. e probabili quidem, at non necessaria Silligii coniectura. — 2. τοσῶνδε Dind.; τόσων edd. codd. — 8. ἐβδομήκοντα πέντε est contra usum Pausaniae, qui πέντε καὶ ἐβδομήκοντα postulat. — 12. ἦκουσι Emperius; ἔχουσι edd. codd. — XXXI, 5. καὶ om. Bekk. cum Schleiermachero; cancellis circumscribunt SW. Dind.; debet abesse copula propter seq. ἐπονομάζουσιν. — XXXII, 2. οὐ πελαγίῳ Dind. e Bekkeri coniectura; οὐ πλάνῳ VaLbPcAgR; οὐκ ἄνω VbLa, marg. R. edd. rell. — 5. γέγονε καὶ Κορωνεῖας Siebel. Hall. L. Z. EBl. 1840. p. 756. Z. f. A. 1841, p. 510; γέγονεν ἡ Κορωνεῖας edd. codd. — 7. εἶπεν αὐτῶν τὰς πλείους e Bekkeri coniectura dedit Dind.; placet. — XXXIV, 1. Ἰωνίου codd.

omnes; debuit fortasse restitui; cf. ad 8, 25, 4. — 2. καὶ αἰθεῖν
 πῦρ Emperius. — 3. ἔργον codd.; ἔριν Valcken. Dind.; possis etiam
 ἀγῶνα. — 4. καὶ πηγαὶ — εἰκασμένοι; constructio turbata, nomen
 Πέτρα corruptum. — 9. ποιητῶν scripsi; πολιτῶν edd. codd. —
 10. ἡ κώμη τότε ἐκλήθη Siebel. Z. f. A. 1841. p. 510; αἱ κῶμαι τότε
 ἐκλήθησαν edd. codd. — XXXV, 2. καὶ τὰ παρ' Ἀθηναίους? —
 3. οἱ γε Διονύσου τὸν Ἀπόλλωνα est lectio corrupta codicum ab
 aliis aliter tentata; cf. SW. ad h. l.; Τεκταῖος, οἱ Μουσηγέτην τὸν
 Ἀπόλλωνα Kayser; Τεκταῖος, οἱ γε δύο ὁμοῦ τὸν Ἀπόλλωνα Siebel.
 d. l. p. 510 seq. Prae reliquis placet Bergkii coniectura οἱ τὸν
 Διονυσόδοτον Ἀπόλλωνα. — 6. ἀγαλμάτων χρυσοῦ Χάριτες AM
 VabLa Bekk. Dind.; ἀγαλμάτων χρυσῶν Χάριτες Clav. Siebel.
 SW. PcAgLb. — XXXVII, 5. ἦλθεν ἤδη? — XXXVIII, 1. La-
 cunam indicavi; seq. πέτρας est accusativus, non genitivus. —
 5. Verba πέτραν ἔχον εἰδῶλον interpretantur „larva quae saxo insi-
 deret;“ ideoque in sequentibus πρὸς τῇ πέτρᾳ dederunt Cor. Siebel.
 SW. Dind.; mihi sensus esse videtur „larva manibus saxum tenens“,
 ut v. g. ἔχων τὸ ξίφος 5, 18, 4. ἔχων μάξας 9, 39, 11. et innumeris
 aliis in locis; quam ob causam πρὸς πέτρα restitui. Pro εἴ τι ἦν
 aptius est ὅ τι ἦν. — 9. Chersiae reddidi Μιδείης ex Ag; idem
 voluit Dind. praef. p. VIII; Μιδείας rell. — XXXIX, 4. Κόρης..
 καλουμένη Θήρα Sylb. Siebel. Bekk. SW. VaPcMagLb; Κόρης..
 καλουμένη Θήρας AVb; Κόρης.. καλουμένης Θήρας (Θήρας)
 Fac. Dind. La; καλουμένης Ἦρας Ulrichs Reisen und Forschun-
 gen in Griechenl. I, 177. n. 22; Ἦρας ἐστὶ καλουμένης Ἠνιό-
 χης Kayser. — 11. τοὺς πόδας post ὁπῆν expunxerim; ante
 ἀνδραπον additum est ἄν volente Dind. praef. p. XX. — XL, 2.
 συνεσ** εται edidi; sic habent LbVn et lacuna latius hiante Ag;

συνεσ ἔσται Pc; συνέσεται MVaR; συνεσιῆλθε (συνεσῆλθε) edd. Vb
 et in marg. VaR; συνῆλθε La. — 9. ἐθέλοντα scripsi; ἐλθόντα
 edd. codd.; ἐκόντα Emperius.

Liber X.

I, 3. ταῦτα om. MVabLab; silent PcAg; cancellis notat Dind.
 — 10. Ἀπόλλωνι SW. Dind.; Ἀπόλλωνα codd. et rell. edd.; post
 hoc nomen expunxi καὶ cum Dind. et τε τὸν scripsi cum Porsono
 Bekk. Dind.; τότε τὸν codd. et edd. antiqq. — 11. ἐπὶ τῇ γύψῳ coni.
 Bekk.; receperunt SW. Dind. et sic habet La a pr. m.; ὑπὸ τῇ
 b*

γυνῶ AMVaPcAgLb et sine articulo Vb. Vituperat lectionem meam, utpote ab uno tantum codice oblatam Siebelisius (Z. f. A. 1841. p. 511.); ipse ὑπὸ τῆς γυνῶν edit, quod ne unus quidem habet codex; ἐπὶ genuinum esse probat articulus additus; cf. 7, 22, 7. 10, 13, 3. — II, 4. ἐς τοὺς συλῶντας Dind. e Facii coniectura a Siebel. Bekk. probata; ἐς τοὺς συνόντας codd. edd. — 6. Φαῦλον scripsi; Φάῦλον hoc loco et postea codd.; geminant λ edd. Mox χαλκοῦ edd. antiqq. et codd. Locus difficilis, de quo conferendi Kayserus et Welcker. Kleine Schriften III, 222. Mihi Hippocrates sceletum dedicasse videtur. — 7. (αἰτλᾶν) ἰδὲα dedi cum edd. recc.; fortasse ἰδὲα mutandum in αἰτλᾶν. — III, 2. Στεῖρις scripsi; Στίρις Dind.; Στίρις Siebel. Bekk.; Στερῖς edd. rell. MVabAgLb; Στερίς La; cf. ad 10, 35, 8. — 4. Κραννῶνι Dind.; Κράννωνι Lb; Κράννωνι rell.; 5, 8, 8. literam geminant codd. omnes. — IV, 2. γε expungit Dind. praef. p. XXII. — 5. ἐστὶν a librario additum est non animadvertente τὸ ἔπος copulandum esse cum seq. πεποιῆσθαι φασιν. — V, 2. ἡ Ἀθηνᾶ; articulum adiecit Dind. praef. p. XIX. — 4. ἐνταῦθα SW Dind.; possis etiam ταύτῃ; ταῦτὰ APc; ταῦτα rell. edd. MVabPad AgLab; deinde ἐστὶ La; ἔτη Pc; ἔτι edd. et rell. codd.; quod post τριόδου SW Dind. e LaPa inserunt ἐστὶ omisi cum edd. codd. rell. — 8. εὔμναστος? — 9. παρεσχημένος Sylb. Dind.; παρεσχηματισμένος edd. codd.; deinceps ἀπὸ τοῦ τε Bekk. PedAgVbLb; ἀπὸ τε τοῦ rell.; corruptela latere videtur. Cf. Kayser. — 12. Pindari verba sic leguntur apud Galenum (T. III, p. 615. ed. Basil.): Χρῦσαι αἱ δ' ὀξύμπεραι αἱ τοῦ ἄειδον Κληδόνες*), unde Χρύσειαι δ' ὑπὲρ αἰετοῦ ἄειδον Κληδόνες eruit Cobet (de arte interpretandi p. 128.); Χρύσειαι δ' ἐξ ὑπὲρ αἰετοῦ | Ἄειδον Κληδόνες Schneidewin. Philolog. 5, 366 seq.; Χρύσειαι δ' ἐξ ὑπὲρ αἰετοῦ | Ἄειδον Κληδόνες Bergk. Rhein. Mus. N. F. 8, 147 seq.; Χρύσειαι δ' ὀξὺ παρ' αἰετοῦ | Ἄειδον Κληδόνες Wieseler. in Schneidew. Philol. 6, 736 seq.; Χρύσειαι δ' ἐξ ὑπερώου ἄειδον Κληδόνες edd. Pausaniae; Χρύ-

*) Reddidi haec verba qualia a Cobeto, Bergkio (Poët. Lyr. Gr. p. 222.), Schneidewino et ex parte a Wieselero producuntur, quum editionem Basileensem (1538.) inspicere non potuerim, in qua hoc Pindari fragmentum legitur Tomo V (non III.) p. 615. Non consentiant in fragmenti lectione editiones Galeni recentiores; sic enim habent (in Galeni Comment. ad Hippocrat. de articulis 3, 23.) Charterius T. XII. p. 376. et Kühn. T. XVIII, 1, p. 519: Χρύσειαι δ' ὀξύπτερα αἰετοῦ κληδόνες.

ναι Vb; ὑπαρέτου Pc; υπερέτου MRLbPd; ὑπηρέτου Ag. Equidem Bergkium secutus sum proxime ad codicum Pausaniae vestigia accedentem. — 13. τις expungit Kayserus. — VI, 1. Lacunam indicat Dind.; loci integritatem tueri videtur Franzius in Berl. Jahrb. f. wiss. Kr. 1841. p. 225. — 4. μητρός εἶναι Μελαίνης Kayser. — 5. Πύθην Dind. La; Πύθιν rell. — 7. δέ εἰ Κρήσιοι ἄνδρ. Meineke Z. f. A. 1845. p. 1067.; δὲ Κρήσιοι ἄνδρ. edd.; δὲ ἐκ κρη-
 σιν οἱ ἄνδρ. Va; δὲ ἐκρήσοι (sic) οἱ ἄνδρ. Vb; δὲ ἐκ κρησιν οἱ ἄνδρ. M; δὲ ἐκ κρησιν οἱ ἄνδρ. Lb; δὲ ἐκρησι οἱ ἄνδρ. Ag; δὲ ἐκρήσιοι ἄνδρ. La. Etiam ἀγιστεύουσι (ἀγιστεύουσιν) corruptum est; cf. Kayser. — VII, 4. ὃς λάμποι Bekk. MVaLbRPcAg; ὁ Λάμπου edd. antiqq. Vb ὀλάμπου La et R ad marg.; Μελάμπους Böckh. SW. Dind.; quod prae reliquis placet. — 5. αὐλωδῖαν τότε κατέλυσαν Dind. Mox egregie idem μέλη restituit pro μελέτη, quod habent codd. et seq. καὶ θρη-
 νοι (καὶ om. MPcAgLb) circumscripsit; potest expungi. — 8. καὶ Ἰολαῖδας Keil Sylloge Inscr. Boeot. p. 216, idem tamen correcturam suam retractare videtur in Archäol. Zeitung 1850. p. 208.; καὶ Ὀλαί-
 δας edd. codd. — VIII, 1. συνεδρεύοντες MVabPcLab; συνεδρεύ-
 σοντες edd. Ag. — 3. συντελεῖν om. MPcAgLb; additur a VabLa, non satis apte. — IX, 1. Malim τέμνηται δὲ διέξοδοι. — 7. Ἄβας; imo Ἀγλας; cf. 3, 11, 5. — 8. Πίσωνος edd. recc. VaLa, et gemi-
 nata litera Vb; Πίστωνος Bekk. MPcAgLb; Παίσωνος edd. antiqq. — 10. Μύνδιον SW Dind. La; Μίδιον VabPcAgLb; Μήλιον Bekk.; Μίδειον edd. rell. Mox Πυρρίας Dind.; Πυρίας rell. edd. et codd. Κώμων edd. recc. PcAg; Κόμων Lab; Κόνων edd. antiqq. MVab. Deinde Ἀγασμένης Dind. praef. p. XV; Ἀγεσιμένης SW Va; Ἀγαμένης Clav. Sieb. Bekk. M.; Ἀγεμένης VbPcAgLab; Ἀγι-
 μένης edd. rell. Denique τελευταῖοι scripsi cum Kuhn. Clav. SW Dind. et ante Λακεδαιμόνιοι expunxi οἱ; τελευτᾷ codd.; corre-
 ctura αι οἱ margini adscripta procreavit literas ει οἱ αι; ει οἱ
 αι, εἰ οἱ αι, quas inter δὲ et καὶ habent LbPcAg, unde εἶναι
 fecit Böckhiius, quod receperunt Bekk. SW Dind.; ex eodem fonte
 fluxit articulus ante Λακεδαιμόνιοι. — 11. φερεπτολέμοισι Dind.
 (praef. p. III.); φέρει πολέμοισι MVabAgLab; φέρει πολέμοιο edd.
 In seqq. κακίη τε νομήων coniicit Siebel. Hall. L. Z. EBl. 1840. p. 757.
 Etiam in Musaei oraculo latent corruptelae; codices monstra produ-
 cunt; in ητταλοισ quo codd. plerique alludunt (ad ηγαλις alii), ἦτ-

της invenit Bergkii conferens Syriani locum in Rhet. Gr. ed. Walz IV, 569. — X, 1. οὔτοι μὲν δὴ, quod omittunt edd. antiqq. VbLa, varia lectio ad seq. οὔτοι μὲν καὶ esse videtur. — 5. τὸ ἐφεξῆς αὐτῶν γένος — Περσέα; verba prorsus absurda; postulat sensus: γένος τὸ ἐς Περσέα καὶ ἔτι πορρωτέρω καθήκον ἐς Ἡρακλέα. — XI, 5. Οἱ δὲ Θησαυροὶ οἱ Θηβαίων Dind. praef. p. XVIII; contra sensum; si quid mutandum, Θησαυροὶ ὁ Θηβαίων scribendum foret; at non puto necessarium. Deinde ἐστὶν ὡσαύτως MRPCAgLb; εἰσὶν ὡσαύτως edd. VabLa. — XII, 1, Lacuna haec fere hausit: ... ἐπὶ κλησιν. Σίβυλλαν δὲ τὴν πρότερον γενομένην ταύτης ταῖς μάλιστα..., nisi malis fortasse ... ἐπὶ κλησιν τὴν δὲ πρότ. γενομ. ταύτης ταῖς μάλ. — Verba ὑπὸ τῶν Λιβύων — ὀνομασθῆναι vix sana sunt. Sic scriptum Λιβν...

fuisse suspicor: ὑπὸ τῶν Δελφῶν Σίβυλλαν λέγ. ὄν. i. e. ὑπὸ τῶν Δελφῶν Αἰβυσσαν λέγ. ὄν., quod librarii correcturam ad nomen praecedens referentes in ὑπὸ τῶν Λιβύων Σίβυλλαν depravarunt. Ad rem cf. Siebel, ad h. l. — 3. πατὴρ δ' ἐκ σιτοφάγοιο dedi e coniectura Dindorfii praef. p. III; πατὴρ δὲ κητοφάγοιο Bekk. SW. Dind. PCAgLb et M per correcturam; πατὴρ δ' αὖ κητοφάγοιο edd. rell. VabLa; at κητοφάγος neque est hominis mortalis descriptio, neque recte opponitur Νύμφῃ ἀθανάτῃ. — 6. In epigrammate κενθομένε restituit Meineke Z. f. A. 1849. p. 415; πυθομένα edd. codd. In seqq μοῖραν ἔχουσα (ἔχοισα) κάτω Emperius. Formas doricas ubique restituit Dindorfius. — 10. Lacunam indicavi cum SW Dind. La; quod edd. inserunt ῥάδιον id codices omittunt. — XIII, 1. Δέοντος nomen vitiosum. — 3. ἐλαχίστων dittographia ad ἐλύτρων videtur. — 6. Κορινθίων AVaLa; Κυρηναίων SW Dind. MVbPCAgLb et in marg. Va; recte fortasse. — 7. Ἀμύκλαιος? — 9. ὑπελείποντο Dind.; ὑπελείποντο rell. edd. et codd. — 10. Καλύνθου — εἰκόνες. Lectionum monstra praebent codices, in quibus equidem verborum fragmenta deprehendere mihi videor; a vulnere letali abstineo manus. Ante ναυαγία expunxi καὶ cum Dind., auctoribus Sieb. Bekk. — XV, 2. Στρατηγοὶ — ἔστιν Αἰτωλῶν; locus turbatus; οἱ Αἰτωλοὶ SW Dind.; οἱ πολλοὶ edd. rell. codd. In sequentibus sic scripserit Pausanias: καὶ ἄγαλμα (s. ἀγάλματα, haec enim varietas turbarum causa fuisse videtur) Ἀρτέμιδος, τὸ δὲ Ἀθηνᾶς, δύο τε Ἀπόλλωνος ἀνάθημά ἐστιν Αἰτωλῶν. — 3. Oraculi verba non mutavi, nisi quod e Bekkeri coniectura πᾶσι dedi cum Dind.; πάγχυ edd. rell. et aliquot

codd.; om. MPcAgLb — 5. *ὀπόσοι Ἀθηναίων τὰ ἐπιχώρια ἔγραψαν* A. Hecker in Schneidew. Philol. 5, 422. Non necessarium. — XVII, 1. *πεντήκοντα* uncis includunt Bekk. SW Dind.; at non eiicienda, sed corrigenda est vox. Kayserus 5, 12, 6. respiciens *προήκει* scribit, et simile verbum postulat sensus. — 5. *ἡ καὶ αὐτοῖς... μετέσχον (μετεῖχον) Ἀργυλεῖς* Dind. in Stephan. Paris. s.n. Ὀγρύλη et praef. p. XVI. — 6. *καταστήναι* — *δέος*; impedita constructio; Pausaniae manum restituere mihi videor sic scribens: *καταστήναι δὲ ἐς μάχην τῷ Ἑλληνικῷ καὶ τοῖς Τρωσὶν ἐκώλυσεν τοὺς βαρβάρους, παρασκευῇ γὰρ* (te om. Va) *ἴσοι τῇ ἀπάσῃ τὰ ἐς πόλεμον ἦσαν, ο Ἰόρσος ποταμὸς ὃς διὰ μέσον σφίσι ῥέων κ. τ. ῥ.* — 10. *ναυσὶν οὔτε ὄρμους* Emperius; *ναυσὶ τε ὄρμους* edd. codd. — 12. *ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἐς εὐθύ, ἀλλὰ παρὰ τὰ ὦτα?* — XVIII, 4. *ἀπώσαιντο* e Bekkeri coniectura; *ἀπώσαιτο* edd. codd. — 7. Post *Γοργίας ἐστὶ expunxi εἰκῶν*; cancellis notant edd. recc. — XIX, 11. *διάφορα* La; *διαφορὰ* edd. et rell. codd. — XX, 2. *ἑξακισχιλίους ἀριθμοῖν τις* Dind.; *ἑξ. ἀριθμὸν ἡ τις* Pc; *ἀριθμῶν ἡ τις* VaAgLb; *ἀριθμῶν εἰ τις* Vb; *ἑξ. ἡν ἀριθμὸν* rell. — 4. *τούτων ἦγε τὸ ἐπικικόν Μεγαρεὺς*; intactam reliqui corruptam codicum lectionem; *ἦγεῖτο* scripserunt e Böckhii coniectura SW Dind.; in *ἐπικικόν* ducis latet nomen; *Μεγαρεὺς* alienum est ab hoc loco. Deinde lacunam indicavi sic fere explendam: *ἐνενήκοντα καὶ (ἐπτακῶσοι, πλέονες δὲ) ἐπτακισχιλίων ἀρ. ἦσαν οἱ ὀπλιτεύοντες*. Excidisse *μυρίων* suspicatur Brandstätter Aetol. Geschichte p. 188. — XXI, 4. *ἡ ἐπὶ πλείστον* dedi e coni. Bekkeri; *ἡ ἐπὶ πλείστ.* Dind. e coni. SW.; *ἐπὶ πλ.* Ag; *ἐπιπλείστον* La; *ἐπεὶ πλείστον* rell. — 5. *Ἡμεῖς δὲ* Jacobs; *Ἄδ' ἄρα δὲ* Bergk. Epistol. gratul. ad Creuzerum p. 17; *ἡμεῖς δὲ* A. Hecker Comment. crit. de Anthol. Graec. (Lugd. B. 1852.) I, 71; *ἡ μαρδαλη* (sic) M; *ἡ μαρδαλὴ ποθέουσα* (sic) Ag; *ἡμαρλαδιη* Lb (?); in Pc epigrammatis initium evanuit; *ἡ μάλα δὲ* rell. Deinde *λαιὸν τότε* Spengel; *λαιὸν ποτε* edd.; *λαιὸν ὀπότε* MVabPcAgLb, hic sine accentu. Denique *εὐτ' ἐπὶ τὸν Γαλατῶν ἦλμασε θοῦρον Ἄρη* Bergk., qui praeterea ubique formas Doricas restituit; *θοῦρον* habent MVaPcLb. — XXII, 1. *στενὴ καὶ ταύτη* Sylb.; (cf. §. 8.); *στενὴ καὶ ταύτης* edd. antiqq. et codd.; *στενὴ καὶ ἀνάτης* Clav. Siebel. et edd. seqq. Deinde *μετ' αὐτὰ* SW; *μετὰ ταῦτα (ταῦτα Va)* eodd.; *κατ' αὐτὰ* Bekk. Dind. Post *ὑπὲρ τῆς* excidit *πόλεως*. Etiam sequentia sunt lacunosa et corrupta; in *οιομένου* latet fortasse *οἱ ὁμοῦ*. — 10. *ἡ* circumscripsi; om. Ag. — *ὑπ' αὐ-*

τῆς Lab; probat Siebel. Hall. LZ. EBl. 1840. p. 758; ἀπ' αὐτῆς rell. — XXIII, 6. ἐκ τῆς μάχης οἱ βάρβαροι, πανταχόθεν δὲ σφισιν? — XXIV, 3. ἱεροῖς θ' ὑπὸ κύμασιν; coniecturam in SW propositam probat Siebel. d. l. — XXV, 4. ἀνασκοπούμεναι Dind. (praef. p. XXXI.); ἀνασκοπομέναις Siebel. Bekk. SW.; non displicet; ἀνασκοπούμενοι edd. rell. et codd. Deinde codicum lectionem θεράπαινα restitui; θεράπαινα SW Dind., et ἡ ante Ὀμηρος adieci ex emendatione Porsoni; idem fecit Dind. — 5. καὶ notavi, expunxit Dind. volente Siebel. Αἰσχυλίνου Dind.; Αἰσχυλήνου edd. codd. — XXVI, 1. ὥς Αἰνείου μήτηρ Ἀφροδίτη? Coniecturam in SW propositam probare videtur Dind.; ἡ post ὥς, et καὶ post μήτηρ om. La. — 3. Αἴας δὲ Οἰλέως scripsi; Α. δὲ ὁ Ἰλέως VbPcAgLab; Αἴας δὲ ὁ Οἰλέως rell. In segmenti fine turbæ sunt; ἱεροῖς h. l. ineptum est; ἱεροῖς (i. e. θυσίαι) certe expectatur; deinde ἐπὶ τούτοις interpolati tantum habent codices, reliquorum varietas satis demonstrat in libro archetypo iam fuisse corruptelas, fortasse correcturas. Mihi ἐπὶ τοῖς ἱεροῖς correctura videtur quæ in locum alienum se insinuavit; Pausaniae manum sic fere restaurari arbitror: τοῦ ἐν Αὐλίδι φανέντος τέρατος ἕνεκα· ἐπὶ τοῖς ἱεροῖς τὸν Αἴαντα ἐξορκουοῖσιν. Alii aliter; cf. Kayser et Welcker Composition d. Polygnotischen Gemälde in Abh. d. Berl. Akad. 1847. 2. p. 90. n. 20. — 4. ὑπὲρ τοῦ Νεοπτολέμου τὸν τάφον est descriptio loci et praepositio eadem prorsus significatione usurpata, qua v. g. 6, 24, 1. legimus ὑπὲρ τοῦ Ἀχιλλέως τὸν τάφον. Mox Ἀχιλλεὺς ab uncis liberavi, quibus circumscriptum est nomen ap. SW Dind. Cf. Kayser. Welcker Z. f. A. 1834. p. 47. Ep. Cycl. II. 14. 516. et Jacobs ap. Welcker. in Abh. d. Berl. Ak. d. l. p. 85. — 5. τὸ μὲν ἔμπροσθεν τῷ ὀπίσθεν προσῆγον? — XXVII, 1. Στεκτορήνων (Στεκτορήνων Dind.) Eckhel. D. N. III, 173. (cf. Franz. in Berl. Jahrb. 1841. p. 227.); φρυγῶν ἐς τεκτορήνων edd. VabLa; φρυγῶνες τεκτορήνων MPcAgLb. — 4. κάθηται δὲ καὶ ἐπὶ ὄνου La SW Dind.; καὶ om. rell.; duo erant aselli (ἐπὶ ὄνου, non ἐπὶ τοῦ ὄνου.). — XXVIII, 1. Ante ὁ πορθμὲς excidisse γέρων probare videntur sequentia. — 4. τῷ circumscripsi Dindorfium secutus; fortasse inter μάλιστα et τῷ hiat oratio; μάλιστα ἄξιον ὅτι (τῷ) ὑπὸ codd. interpolati AVbLa. — 7. Etiam hunc locum correctura apposita turbasse videtur; sic scripserit Pausanias: μνήμη γὰρ καὶ ἐν ταύταις Αἰδου. — XXIX, 1. ἀνωτέρω τούτων ἱρεῖα οἱ ἑταῖροι SW Dind.; ἀνώτεροι τούτων ἱρεῖα καὶ οἱ ἑταῖροι rell. edd. et codd., quod qui velit conservare, lacunam

debet statuere post *ἀνώτεροι*. Omnino in describenda hac picturae parte errasse videtur Pausanias. — 2. Verba *Ὅκνον δ' οὖν — καὶ οὗτος* adeo sunt inepta, ut ne ab insulsissimo quidem scriptore sic potuerint iustae descriptioni obtrudi. — 3. *Ἐπιδόντι* (*ἀπιδόντι*?) scripsi; sic v.g. *ἀποβλέψαντι* c. 30, 6; *εἰ δὲ ἀπιδόις* c. 31, 1; *ἐπιόντι* edd. codd.; cf. etiam 7, 17, 3. 8, 9, 8, ubi eodem vitio *ἀπιόντι* habent codices. — 4. *πέπλεγμένος* La SW Dind.; *πέπλεγμένοις* edd. codd. rel.; cf. Siebel. Z. f. A. 1841. p. 515. — 5. *ἦσαν γὰρ δὴ κ. τ. ξ.* cf. ad h. l. Kayser Siebel. d. l. Welcker. d. l. p. 120.; *ἐξ Ὀρχομενοῦ τοῦ ἐν Βοιωτίᾳ ἢ Χλωρίς, ἢ δὲ * **. *Εἶπον δὲ καὶ ἄλλοιον* dedit Dindorfius. — 7. Post *γυναικῶν* expunxi *δὲ*, quod om. PcAgLb, et simul cum *τῶν κατελεγμένων* MVab. Post *θυγάτηρ* excidisse *Τυρώ* suspicatur Siebel. d. l. p. 515. — 8. Interpretes neque *πρόεισιν* eodem sensu accipiant, quo *ἄνεισιν* (1, 15, 3.), quod neque usus Pausaniae, neque praepositio *ἐπὶ* permittere videtur. — XXX, 3. Neque quid sit *ἐπανάχων*, neque quid *ῥάβδον* satis intelligo, neque omnino qualis Agamemnonis figura cogitanda sit assequor; fortasse legendum est: *ταῖς χειρὶν ἔστιν ἀνέχων τὴν ῥάβδον* i. e. sceptri hastile? Cf. 6, 25, 5. — 4. *γενέων ὅδε εὐ ἔχει* Jacobs apud Welck. d. l.; *Ἰασεύς· γενέων δὲ εὐ ἔχει* Siebel. Bekk. SW Dind.; *καὶ ἐς εὐγένειαν δὲ εὐ ἔχει* codd.; *γένεια δὲ ἔχει* malit Dind. praef. p. XXXII. — XXXI, 11. *ὑπὸ τῇ πέτρᾳ* Welck. l. d. p. 124. n. 53. et Alte Denkmäler III, 113; *ἐπὶ τῇ πέτρᾳ* edd. codd. — XXXII, 2. Inter *ἀνδρὶ* et *ἡμίνοις* Porson. Bekk. SW. Dind. addunt *ἦ*, contra sensum; comparat Pausanias eam itineris partem quae ex urbe proficiscenti est usque ad antrum Corycium cum ea quae ab hoc antro usque ad montis cacumen perducit (§. 7.). — 8. Post *διάφορα* expunxi *δέ* cum codd. omnibus. — 9. *Τιθορέα — νύμφης*; procul dubio excidit *ὄνομα*; cf. 10, 33, 4. 6. 9. 10, 38, 4. — 10. Ante *κατασκευὴ* expunxi *καὶ* cum Bekk. Dind.; fortasse in *ἡ* mutandum erat. — 11. *Τιθορέων* scripsi ubique; *Τιθορέων, Τιθοραίων* alii; cf. SW ad 10, 32, n. 46. Meineke ad Steph. Byz. p. 623. — 12. *εἰσιν αἱ οἰκήσεις* malim cum Sylburgio; cf. 9, 5, 2. — 19. *τό τε* circumscripsi; *τό* solus habet La, *τε* codex nullus; cf. Dind. praef. p. XVIII. — XXXIII, 3. *καὶ ὄρα χειμῶνος* est „vel hiberno tempore.“ — 5. *παρέχεται φ. ἀνερχόμενον* Dind.; *παρέχεται φ. ἀνερχόμενον* codd.; *ἀνερχόμενος* edd. quaedam. — 8. *Αἰχμέας* Dind. La; *Αἰχμαίας* rel.; cf. Keil Analect. onomat. p. 235. — 10. *ὑπὸ τῶν ποιμένων* La; probat Kayser, nec mihi displicet. Sequentia αὖ μά-

λιστα ἄξιον κ. τ. ζ. sunt corrupta, mutila; Dind. lacunam indicat ante "A et post ἄξιον. Bekkerus post ἄξιον plenius distinguit, ad lectionem editionum antiquarum et codicis Vb (imo La) redit Kayserus; *θίας δὲ μάλιστα ἄξια* La, *θίας δὲ μάλιστα ἄξιον* AVb, quod ab interpolatore profectum adhuc mihi videtur. Omnino circa libri finem multa perditae sunt corrupta; sic statim hoc ipso capite ἡ εὐθεΐα aptam vix admittit interpretationem, post ἀριστερά (ἀριστεράν) hiat oratio, lectioque inter *φασί* et *σφίσι* varians corruptelam indicat, cui medelam fortasse adferunt Lab; *Φώκον* enim habet Lb, *σφίσι Φώκον παῖδα φασίν τοῦ Αἰακοῦ* La, unde ante *Φώκον* excidisse *Ναύβολον* mihi adhuc est verisimile. — XXXIV, 3. *ἐοικνῦναι* scripsi cum MVaLb; *ἐϋκνῦναι* PcAg; *ἐν κοινῷ* edd. VbLa; cf. 5, 19, 2. Deinceps *δωρεαῖς* praestat; *δωρεᾶς* La. — 7. *ὥς ἀνιᾶν τε μηδέν* Dind. e con. SW; *ὥς ἀνιόντι μηδέν* edd. codd.; *ὥς ἀνιᾶν τὸ μηδέν* Bultmann. — 8. *μῦθημα τῶν ἐπὶ* Kayser; placet. — XXXV, 3. *οἰκοδόμημα τῶν ἀσθευστάτων?* — 8. *Στεῖρις*; urbis nomen cum derivatis scripsi per ει, quod voluerunt Sylb. Siebel. Dind. alii; *Στερίτιδος* habent AgLab; *ἐν στείρι* Ag, *ἐν στίρει* La; *Στίριν*, *Στίριν*, *Στιρέων* rell. — 10. *ὅποσα Δήμητρι ἐς τιμήν*; nunquam sic locutus est Pausanias, ut recte observat Kayserus; minus tamen placet quod idem proponit *ὅποσα Δήμητρι ἐποικήθη*. Malim *Δήμητρος* scribere cum La et *ἐς τιμήν* mutare in *ἔστιν*. — XXXVI, 7. Ante *λευκός* articulum adieci. — 8. Scribendum est *Ποσειδῶνος*. — XXXVH, 2. Post *Φωκίδι* excidit *Βοῦλις*. — 3. *κόχλων τῶν ἐς βαφὴν?* — 4. *ἀγῶνα Πύθια* non dixit Pausanias; *Πύθια* vel eiiciendum, vel e vestigiis codicis Lb (*πυθίω*) mutandum in *Πυθίων*. — 7. *ὑδατος*, [καί] οἱ μὲν; cf. 1, 26, 5. — XXXVIII, 6. *Πρωτοθρονίας* Dind. praef. p. XXXI; *Πρωτοθρονίης* edd. codd. — 7. *Ἀνάκων*, *Ἀνακίς* e Siebel. coniectura Dind. — 8. *Μυονία* La Steph. Byz. Dind.; *Μυωνία* edd. codd. rell.; deinde ad *Μυᾶνες* (*Μύανες*) cf. quae dixi ad 6, 19, 4.

Signorum explicatio: A = editio Aldina; B ed. Bekkeri; SW edit. Schubarto-Walziana. M codex Mosquensis; Vab codices Vindobonenses; Lab codd. Lugdunenses; Pabed codd. Parisini; Ag cod. Angelicus; R cod. Riccardianus; Vn cod. Venetus.

Α Χ Α Ι Κ Α.

521 **Ι.** Ἡ δὲ τῆς Ἥλειας μέση καὶ Σικυωνίας καθήκουσα
 μὲν ἐπὶ τὴν πρὸς ἑω θάλασσαν, Ἀχαΐαν δὲ ὄνομα τὸ ἐφ'
 ἡμῶν ἔχουσα ἀπὸ τῶν ἐνοικούντων, αὐτὴ τε Αἰγιαλὸς τὸ
 ἀρχαῖον καὶ οἱ νεμόμενοι τὴν γῆν ἐκαλοῦντο Αἰγιαλεῖς,
 λόγῳ μὲν τῷ Σικυωνίων ἀπὸ Αἰγιαλέως βασιλεύσαντος
 ἐν τῇ νῦν Σικυωνίᾳ, εἰσὶ δὲ οἱ φασιν ἀπὸ τῆς χώρας, εἶ-
 ναι γὰρ τὰ πολλὰ αὐτῆς αἰγιαλόν. **2.** Χρόνῳ δὲ ὕστερον **2**
 ἀποθανόντος Ἑλληνος Φοῦθον οἱ λοιποὶ τοῦ Ἑλληνος
 παῖδες διώκουσιν ἐκ Θεσσαλίας ἐπενεγκόντες αἰτίαν ὥς
 ἰδία χρήματα ὑφελόμενος ἔχοι τῶν πατρῶων. Ὁ δὲ ἐς
 Ἀθήνας φυγὼν θυγατέρα Ἐρεχθέως ἡξιώθη λαβεῖν, καὶ
 παῖδας Ἀχαιὸν καὶ Ἴωνα ἔσχεν ἐξ αὐτῆς. ἀποθανόντος δὲ
 Ἐρεχθέως τοῖς παισὶν αὐτοῦ δικαστῆς Φοῦθος ἐγένετο
 ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς, καί, ἔγνω γὰρ τὸν πρεσβύτατον Κέκροπα
 βασιλέα εἶναι, οἱ λοιποὶ τοῦ Ἐρεχθέως παῖδες ἐξελαύ-
 νουσιν ἐκ τῆς χώρας αὐτόν· ἀφικομένῳ δὲ ἐς τὸν Αἰγια- **3**
 λὸν καὶ οἰκήσαντι αὐτῷ μὲν ἐγένετο ἐνταῦθα ἡ τελευτή,
 τῶν δὲ οἱ παίδων Ἀχαιὸς μὲν ἐκ τοῦ Αἰγιαλοῦ παραλαβὼν
 καὶ ἐξ Ἀθηναίων ἐπικούρους κατῆλθεν ἐς Θεσσαλίαν καὶ
 ἔσχε τὴν πατρῶαν ἀρχήν, Ἴωνι δὲ ἐπὶ τοὺς Αἰγιαλεῖς
 στρατιὰν καὶ ἐπὶ Σελινοῦντα τὸν βασιλέα αὐτῶν ἀθροί-
 522 ζοντι ἀγγέλους ἐπεμπευ ὁ Σελινοῦς, τὴν θυγατέρα Ἑλί-
 κην, ἣ μόνη οἱ καὶς ἦν, γυναῖκα αὐτῷ διδούς, καὶ αὐτόν
 Ἴωνα ἐπὶ τῇ ἀρχῇ παῖδα ποιούμενος. καὶ πῶς ταῦτα τῷ **4**
 Ἴωνι ἐγένετο οὐκ ἄπο γνώμης, καὶ τῶν Αἰγιαλέων τὴν
 ἀρχὴν Ἴων ἔσχεν ἀποθανόντος Σελινοῦντος, καὶ Ἑλίκην
 τε ἀπὸ τῆς γυναικὸς ᾧκισεν ἐν τῷ Αἰγιαλῷ πόλιν, καὶ

PAUSAN. II.

1

τους ἀνθρώπους ἐκαλεσεν Ἰωνας ἀφ' αὐτοῦ. Τοῦτο οὐ μεταβολή τοῦ ὀνόματος, προσθήκη δέ σφισιν ἐγένετο. Αἰγιαλεῖς γὰρ ἐκαλοῦντο Ἴωνες. τῇ χώρᾳ δέ ἐτι καὶ μᾶλλον διέμεινεν ὄνομα τὸ ἐξ ἀρχῆς. Ὁμήρῳ γοῦν ἐν καταλόγῳ τῶν μετὰ Ἀγαμέμνονος ἐξήρκεσε τὸ ἀρχαῖον δηλῶσαι τῆς γῆς ὄνομα.

Αἰγιαλὸν τ' ἀνὰ πάντα καὶ ἄμφ' Ἑλίκην εὐρεῖαν.

5 τότε δὲ ἐπὶ τῆς Ἰωνος βασιλείας πολεμησάντων Ἀθηναίοις Ἐλευσινίων, καὶ Ἀθηναίων Ἴωνα ἐπαγαγομένων ἐπὶ ἡγεμονίᾳ τοῦ πολέμου, τὸν μὲν ἐν τῇ Ἀττικῇ τὸ χρεὼν ἐπιλαμβάνει, καὶ Ἴωνος ἐν τῷ δήμῳ μνημα τῷ Ποταμίων ἐστίν· οἱ δὲ ἀπόγονοι τοῦ Ἰωνος τὸ Ἰώνων ἔσχον κράτος, ἐς ὃ ὑπ' Ἀχαιῶν ἐξέπεσον καὶ αὐτοὶ καὶ ὁ δῆμος. 3. Τοῖς δὲ Ἀχαιοῖς τηνικαῦτα ὑπῆρξε καὶ αὐτοῖς ἐκ Λακεδαιμό-
6 νος καὶ Ἄργους ὑπὸ Δωριέων ἐξεληλάσθαι. τὰ δὲ ἐς Ἴωνα καὶ Ἀχαιοὺς, ὅποσα ἐπράχθη σφίσι ἐπ' ἀλλήλους, ἐπέξεισιν ἀντίκα ὁ λόγος μοι προδιηγησαμένῳ καθ' ἣντινα αἰτίαν τοῖς Λακεδαιμόνα οἰκοῦσι καὶ Ἄργος πρὸ τῆς τῶν Δωριέων καθόδου μόνοις Πελοποννησίων ὑπῆρξεν Ἀχαιοῖς καλεῖσθαι. Ἀρχανδρος Ἀχαιοῦ καὶ Ἀρχιτέλης ἐς Ἄργος ἀφίκοντο ἐκ τῆς Φθιώτιδος, ἐλθόντες δὲ ἐγέ-
νοντο Δαναοῦ γαμβροί, καὶ Αὐτομάτην μὲν Ἀρχιτέλης, Σκαιὰν δὲ ἔλαβεν Ἀρχανδρος. Δηλοῦσι δὲ ἐν Ἄργει κα-
ταμείναντες οὐχ ἥμιστα ἐν τῷδε· Μετανάστην γὰρ τῷ
7 παιδί ὄνομα ἔθετο Ἀρχανδρος. δυνηθέντων δὲ ἐν τε 523 Ἄργει καὶ Λακεδαιμόνι τῶν Ἀχαιοῦ παίδων, τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἐνταῦθα ἐξενίκησεν Ἀχαιοὺς κληθῆναι. τοῦτο μὲν σφισιν ὄνομα ἦν ἐν κοινῷ, Δαναοὶ δὲ Ἀργείοις ἰδίᾳ. Τότε δὲ ὑπὸ Δωριέων ἐκπεπτωκότες ἐκ τε Ἄργους καὶ ἐκ Λακεδαιμόνος ἐπεκηρυκεύοντο Ἰωσιν αὐτοὶ τε καὶ ὁ βασιλεὺς Τισαμενὸς ὁ Ὀρέστου γενέσθαι σύνοικοι σφισιν ἄνευ πολέμου. τῶν δὲ Ἰώνων τοὺς βασιλέας ὑπῆει

δέος, μὴ Ἀχαιῶν ἀναμιχθέντων αὐτοῖς Τισαμενὸν ἐν κοινῷ βασιλέα ἔλωνται κατὰ τε ἀνδραγαθίαν καὶ γένους δόξαν. Ἰώνων δὲ οὐ προσεμένων τοὺς Ἀχαιῶν λόγους, 8 ἀλλὰ ἐπεξελθόντων σὺν ὅπλοις, Τισαμενὸς μὲν ἐπεσεν ἐν τῇ μάχῃ, Ἴωνας δὲ Ἀχαιοὶ κρατήσαντες ἐπολιόρχουν καταπεφηνότας ἐς Ἑλλάκην, καὶ ὕστερον ἀφριάσιν ἀπελθεῖν ὑποσπόνδους. Τισαμενοῦ δὲ τὸν νεκρὸν Ἀχαιῶν ἐν Ἑλλάκῃ θαψάντων, ὕστερον χρόνῳ Λακεδαιμόνιοι τοῦ ἐν Δελφοῖς σφίσιν ἀνειπόντος χρηστηρίου κομίζουσι τὰ ὅσῃ ἐς Σπάρτην, καὶ ἦν καὶ ἐς ἐμὲ ἐτι αὐτῷ τάφος ἐνθα τὰ δεικνυα Λακεδαιμονίοις ἐστὶ τὰ Φειδίττια καλούμενα. 4. Ἴωνας δὲ ἀφικομένους ἐς τὴν Ἀττικὴν Ἀθηναῖοι καὶ 9 ὁ βασιλεὺς αὐτῶν Μέλανθος Ἀνδροπόμπου συνοίκους ἐξεδέξαντο, Ἴωνός τε δὴ ἔνεκα καὶ ἔργων ἃ ἐπραξε πολεμαρχῶν Ἀθηναίοις. λέγεται δὲ ὥς ἐν ὑπονοίᾳ ποιούμενοι τοὺς Λωριέας οἱ Ἀθηναῖοι, μὴ οὐδὲ αὐτῶν ἐθέλωσιν ἀπέχεσθαι, ἰσχύος μᾶλλον οἰκείας ἔνεκα ἢ εὐνοίᾳ τῇ ἐς τοὺς Ἴωνας συνοίκους σφᾶς ἐδέξαντο.

II. Ἐτεσι δὲ οὐ πολλοῖς ὕστερον Μέδων καὶ Νειλεὺς πρεσβύτατοι τῶν Κόδρου παίδων ἐστασίασαν ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς, καὶ οὐκ ἔφασκεν ὁ Νειλεὺς ἀνέξεσθαι βασιλευόμενος ὑπὸ τοῦ Μέδοντος, ὅτι ὁ Μέδων τὸν ἑτερον ἦν τῶν 524 ποδῶν χωλός. Δόξαν δὲ σφίσιν ἀνευεγκεῖν ἐς τὸ χρηστήριον τὸ ἐν Δελφοῖς, δίδωσι Μέδοντι ἢ Πυθίᾳ βασιλείαν τὴν Ἀθηναίων. οὕτω δὴ ὁ Νειλεὺς καὶ οἱ λοιποὶ τῶν Κόδρου παίδων ἐς ἀποικίαν ἀπεστάλησαν, ἀγαγόντες μὲν καὶ αὐτῶν Ἀθηναίων τὸν βουλόμενον, τὸ δὲ πλεῖστόν σφίσιν ἦσαν τοῦ στρατεύματος οἱ Ἴωνες. 2. Ἐκ δὲ τῆς 2 Ἑλλάδος τρίτος δὴ οὗτος στόλος ὑπὸ βασιλευσιν ἄλλοις ὄχλοις τε ἄλλοις ἐστάλησαν. τὰ μὲν γὰρ ἀρχαιότατα Ἰόλαος Θηβαῖος, ἀδελφιδοῦς Ἡρακλέους, Ἀθηναῖος ἐς Σαρδῶ καὶ Θεσπιεῦσιν ἡγήσατο· γενεᾷ δὲ μιᾷ πρότερον 1*

ἣ ἐξέπλευσαν ἐξ Ἀθηναίων Ἴωνες, Λακεδαιμονίους τε καὶ Μινύας τοὺς ἐκβληθέντας ὑπὸ Πελασγῶν ἐκ Αἰγίου ὁ Αὐτεσίωνος Θηβαῖος ἤγαγεν εἰς τὴν νῆσον τὴν νῦν μὲν ἀπὸ τοῦ Θήρα τούτου, πρότερον δὲ ὀνομαζομένην **3** Καλλίστην. τρίτον δὲ τότε οἱ Κόδρου παῖδες ἐπετάχθησαν Ἴωσιν ἄρχοντες, οὐδέν σφισι γένους τοῦ Ἰώνων μετόν, ἀλλὰ Μεσσήνιοι μὲν τῶν ἐκ Πύλου τὰ πρὸς Κόδρου καὶ Μελάνθου, Ἀθηναῖοι δὲ ὄντες τὰ πρὸς μητρός. Ἴωσι δὲ τοῦ στόλου οἱ μετασχόντες οἷδε Ἑλλήνων, Θηβαῖοι τε οἱ ὁμοῦ Φιλώτῃ γεγονότι ἀπογόνῳ Πηνέλεω, καὶ **4** Ὀρχομένιοι Μινύαι συγγενεῖς τῶν Κόδρου παίδων. μετέσχον δὲ καὶ Φωκεῖς οἱ ἄλλοι πλὴν Δελφῶν, καὶ Ἀβαντες ἐξ Εὐβοίας. τοῖς δὲ Φωκεῦσιν Φιλογένης καὶ Δάμων οἱ Εὐκτήμενος Ἀθηναῖοι ναῦς τε διδόασιν εἰς τὸν πλοῦν, καὶ αὐτοὶ σφισιν εἰς τὴν ἀποικίαν ἐγένοντο ἡγεμόνες. ὥς δὲ ταῖς ναυσὶν εἰς τὴν Ἀσίαν κατήσαν, ἐπ' ἄλλην ἐτρέποντο ἄλλοι τῶν ἐπὶ θαλάσῃ πόλεων, Νειλεὺς δὲ καὶ ἡ **5** σὺν αὐτῷ μοῖρα εἰς Μίλητον. **3.** Μιλήσιοι δὲ αὐτοὶ τοιαύδε τὰ ἀρχαιότατά σφισιν εἶναι λέγουσιν· ἐπὶ γενεᾷς μὲν δύο Ἀνακτορίαν καλεῖσθαι τὴν γῆν, Ἀνακτός τε αὐτόχθονος καὶ Ἀστερίου βασιλεύοντος τοῦ Ἀνακτος· Μιλήτου δὲ κατάραντος στόλῳ Κρητῶν, ἣ τε γῆ τὸ ὄνομα μετέβαλεν ἀπὸ τοῦ Μιλήτου καὶ ἡ πόλις. ἀφίκετο δὲ ἐκ **525** Κρήτης ὁ Μίλητος καὶ ὁ σὺν αὐτῷ στρατὸς Μίνω, τὸν Εὐρώπης φεύγοντες. οἱ δὲ Κᾶρες οἱ πρότερον νεμόμενοι **6** τὴν χώραν σύνοικοι τοῖς Κρησὶν ἐγένοντο. τότε δὲ ὥς ἐκράτησαν τῶν ἀρχαίων Μιλησίων οἱ Ἴωνες, τὸ μὲν γένος πᾶν τὸ ἄρσεν ἀπέκτειναν πλὴν ὅσοι τῆς πόλεως ἀλισκομένης ἐκδιδράσκουσι, γυναῖκας δὲ καὶ θυγατέρας τὰς ἐκείνων γαμοῦσι. τοῦ δὲ Νειλέως ὁ τάφος ἰόντων εἰς Διδύμους ἐστὶν οὐ πόρρω τῶν πυλῶν ἐν ἀριστερᾷ τῆς ὁδοῦ. **4.** Τὸ δὲ ἱερὸν τὸ ἐν Διδύμοις τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τὸ

μαντεῖόν ἐστιν ἀρχαιότερον ἢ κατα την Ἰωνων ἐσολήκ-
 σιν· πολλῶ δὲ πρεσβύτερα ἐτι ἢ κατὰ Ἴωνας τὰ ἐς τὴν
 Ἄρτεμιν τὴν Ἐφεσίαν ἐστίν. οὐ μὴν πάντα γε τὰ ἐς τὴν 7
 θεὸν ἐπύθετο, ἐμοὶ δοκεῖν, Πίνδαρος, ὃς Ἀμαζόνας τὸ
 ἱερὸν ἔφη τοῦτο ἰδρύσασθαι στρατευομένας ἐπὶ Ἀθήνας
 τε καὶ Θησέα. αἱ δὲ ἀπὸ Θερμαῖδοντος γυναῖκες ἔθυσαν
 μὲν καὶ τότε τῇ Ἐφεσίᾳ θεῷ, ἅτε ἐπιστάμεναι τε ἐκ πα-
 λαιοῦ τὸ ἱερὸν, καὶ ἡνίκα Ἡρακλέα ἔφυγον, αἱ δὲ καὶ
 Διόνυσον τὰ ἐτι ἀρχαιότερα, ἰκέτιδες ἐνταῦθα ἐλθοῦσαι·
 οὐ μὴν ὑπὸ Ἀμαζόνων γε ἰδρύθη, Κόρησος δὲ αὐτόχθων
 καὶ Ἐφεσος, Καῦστρου δὲ τοῦ ποταμοῦ τὸν Ἐφεσον
 παῖδα εἶναι νομίζουσιν, οὗτοι τὸ ἱερὸν εἰσιν οἱ ἰδρυσά-
 μενοι, καὶ ἀπὸ τοῦ Ἐφέσου τὸ ὄνομά ἐστι τῇ πόλει. 8
 λεγες δὲ τοῦ Καρικοῦ μοῖρα καὶ Αὐδῶν τὸ πολὺ οἱ νεμό-
 μενοι τὴν χώραν ἦσαν· ᾤκουν δὲ καὶ περὶ τὸ ἱερὸν ἄλλοι
 526 τε ἱεσείας ἔνεκα καὶ γυναῖκες τοῦ Ἀμαζόνων γένους.
 5. Ἀνδροκλος δὲ ὁ Κόδρου, οὗτος γὰρ δὴ ἀπεδέδεικτο
 Ἰώνων τῶν ἐς Ἐφεσον πλευσάντων βασιλεὺς, Αἰλέγας
 μὲν καὶ Αὐδοὺς τὴν ἄνω πόλιν ἔχοντας ἐξέβαλεν ἐκ τῆς
 χώρας· τοῖς δὲ περὶ τὸ ἱερὸν οἰκοῦσι δεῖμα ἦν οὐδέν,
 ἀλλὰ Ἴωσιν ὄρκους δόντες καὶ ἀνὰ μέρος παρ' αὐτῶν
 λαβόντες ἐκτὸς ἦσαν πολέμου. ἀφείλετο δὲ καὶ Σάμον
 Ἀνδροκλος Σαμίους, καὶ ἔσχον Ἐφέσιοι χρόνον τινὰ Σά-
 μον καὶ τὰς προσεχεῖς νήσους. 6. Σαμίων δὲ ἤδη κατελη- 9
 λυθότων ἐπὶ τὰ οἶκετα Πριηνεῦσιν ἤμυνεν ἐπὶ τοὺς Κᾶ-
 ρας ὁ Ἀνδροκλος, καὶ νικῶντος τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐπεσεν
 ἐν τῇ μάχῃ. Ἐφέσιοι δὲ ἀνελόμενοι τοῦ Ἀνδρόκλου τὸν
 νεκρὸν ἔθαψαν τῆς σφετέρας ἔνθα δείκνυται καὶ ἐς ἐμὲ
 ἐτι τὸ μνημα κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἐκ τοῦ ἱεροῦ παρὰ τὸ
 Ὀλυμπιεῖον καὶ ἐπὶ πύλας τὰς Μαγνητίδας· ἐπίθημα δὲ
 τῷ μνηματι ἀνήρ ἐστιν ὠπλισμένος.

7. Οἱ δὲ Ἴωνες οἱ Μυοῦντα ἐσοικισάμενοι καὶ Πριή- 10

νην Κᾶρας μὲν καὶ οὗτοι τὰς πόλεις ἀφείλοντο· οἰκισται
 δὲ Μυοῦντος μὲν Κυάρητος ἐγένετο ὁ Κόδρου, Πριηνεῖς
 δὲ Ἴωσιν ἀναμεμιγμένοι Θηβαῖοι Φιλώταν τε τὸν ἀπόγο-
 νον Πηνέλεω καὶ Ἀλκυτον Νειλέως παῖδα ἔσχον οἰκιστάς.
 Πριηνεῖς μὲν δὴ ὑπὸ Ταβάλου τε τοῦ Πέρσου καὶ ὕστε-
 ρον ὑπὸ Ἰέρωνος ἀνδρὸς ἐπιχωροῦν κακωθέντες ἐς τὸ
 ἔσχατον ὅμως τελοῦσιν ἐς Ἴωνα. Μυοῦντος δὲ οἱ οἰκή-
 11 τορες ἐπὶ τύχῃ τοιαῦδε ἐξέλιπον τὴν πόλιν. κατὰ τὴν Μυ-
 ουσίαν χώραν θαλάσσης κόλπος ἐσεῖχεν οὐ μέγας· τοῦ-
 τον λίμνην ὁ ποταμὸς ἐποίησεν ὁ Μαλανδρος, ἀποτεμό-
 μενος τὸν ἔσπλουν τῇ ἰλύϊ· ὥς δὲ ἐνόσησε τὸ ὕδωρ καὶ
 οὐκέτι ἦν θάλασσα, οἱ κῶνωπες ἄπειρον πλήθος ἐγίνοντο 527
 ἐκ τῆς λίμνης, ἐς ὃ τοὺς ἀνθρώπους ἠνάγκασαν ἐκλιπεῖν
 τὴν πόλιν. ἀπεχώρησαν δὲ ἐς Μίλητον Μυοῦσιοι τὰ τε
 ἄλλα ἀγώγιμα καὶ τῶν θεῶν φερόμενοι τὰ ἀγάλματα· καὶ
 ἦν κατ' ἐμὲ οὐδὲν ἐν Μυοῦντι ὅτι μὴ Διονύσου ναὸς λί-
 θου λευκοῦ. Μυουσίοις δέ γε κατέλαβεν ἐοικότα καὶ
 Ἀταρνεΐτας παθεῖν τοὺς ὑπὸ Περγάμου.

III. Κολοφώνιοι δὲ τὸ μὲν ἱερὸν τὸ ἐν Κλάρῳ καὶ τὸ
 μαντεῖον ἐκ παλαιοτάτου γενέσθαι νομίζουσιν· ἐχόντων
 δὲ ἔτι τὴν γῆν Καρῶν ἀφικέσθαι φασὶν ἐς αὐτὴν πρῶ-
 τους τοῦ Ἑλληνικοῦ Κρητᾶς καὶ Ῥάκιον καὶ ὅσον εἶπετο
 ἄλλο τῷ Ῥακίῳ πλήθος, ἔχον τὰ ἐπὶ θαλάσῃ καὶ ναυσὶν
 ἰσχυῶν· τῆς δὲ χώρας τὴν πολλὴν ἐνέμοντο ἔτι οἱ Κᾶρες.
 Θερσάνδρου δὲ τοῦ Πολυνείκου καὶ Ἀργείων ἐλόντων
 Θήβας, ἄλλοι τε αἰχμάλωτοι καὶ ἡ Μαντῶ τῷ Ἀπόλλωνι
 ἐκομίσθησαν ἐς Δελφούς· Τειρεσίαν δὲ κατὰ τὴν πορείαν
 2 τὸ χρεῶν ἐπέλαβεν ἐν τῇ Ἀλιαρτίᾳ. Ἐκκέμψαντος δὲ
 σφᾶς ἐς ἀποικίαν τοῦ θεοῦ, περαιοῦνται ναυσὶν ἐς τὴν
 Ἀσίαν, καὶ ὥς κατὰ τὴν Κλάρον ἐγένοντο, ἐπεξίασιν αὐ-
 τοῖς οἱ Κρητῆς μετὰ ὀπλων καὶ ἀνάγουσιν ὥς τὸν Ῥάκιον.
 ὁ δέ, μανθάνει γὰρ παρὰ τῆς Μαντοῦς οἵτινές τε ἀνθρώ-

πων ὄντες καὶ κατὰ αἰτίαν ἦντινα ἤκουσι, λαμβάνει μὲν
 γυναῖκα τὴν Μαντώ, ποιεῖται δὲ καὶ τοὺς σὺν αὐτῇ συ-
 528 νοίκους. Μόψος δὲ ὁ Ῥακίου καὶ Μαντοῦς καὶ τὸ παρά-
 παν τοὺς Κᾶρες ἐξέβαλεν ἐκ τῆς γῆς. Ἴωνες δὲ ὄρκους 3
 ποιησάμενοι πρὸς τοὺς ἐν Κολοφῶνι Ἕλληνας συνεπολι-
 τεύοντο, οὐδὲν ἔχοντες πλῆον. βασιλείαν δὲ Ἰώνων ἡγε-
 μόνες Δαμασίχθων λαμβάνει καὶ Πρόμηθος Κόδρου παῖ-
 δες. Πρόμηθος δὲ ὕστερον τὸν ἀδελφὸν Δαμασίχθονα
 ἀποκτείνας ἔφυγεν εἰς Νάξον, καὶ ἀπέθανε μὲν αὐτόθι
 ἐν τῇ Νάξῳ, τὸν νεκρὸν δὲ οἰκαδὲ ἀπαχθόντα κατεδέ-
 ξαντο οἱ Δαμασίχθονος παῖδες· καὶ ἐνθα ὁ τοῦ Προμή-
 θου τάφος, Πολυτειχίδες ὄνομά ἐστι τῷ χωρίῳ. Κολο- 4
 φωνίοις δὲ ὅπως μὲν τὴν πόλιν συνέπεσεν ἐρημωθῆναι,
 προεδήλωσέ μοι τοῦ λόγου τὰ εἰς Λυσιμάχον· ἐμαχέσαντο
 δὲ Λυσιμάχῳ καὶ Μακεδόσι Κολοφώνιοι τῶν ἀνοικισθέν-
 των εἰς Ἑφeson μόνοι. τοῖς δὲ ἀποθανοῦσιν ἐν τῇ μάχῃ
 Κολοφωνίων τε αὐτῶν καὶ Σμυρναίων ἐστὶν ὁ τάφος
 ἰόντι εἰς Κλάφρον ἐν ἀριστερᾷ τῆς ὁδοῦ.

2. Λεβεδίοις δὲ ἐποίησε μὲν Λυσιμάχος ἀνάστατον 5
 τὴν πόλιν, ἵνα δὴ συντέλεια εἰς μέγεθος τῇ Ἑφέσῳ γέ-
 νοιτο· χώρα δὲ σφισιν ἔς τε τὰ λοιπὰ ἐστὶν εὐδαίμων,
 καὶ λουτρὰ παρέχεται θερμὰ πλεῖστα τῶν ἐπὶ θαλάσῃ
 καὶ ἡδιστα. τὸ δὲ ἐξ ἀρχῆς καὶ τὴν Λέβεδον ἐνέμοντο οἱ
 Κᾶρες, εἰς ὃ Ἀνδραίμων σφᾶς ὁ Κόδρου καὶ Ἴωνες ἐλαύ-
 νουσι. τῷ δὲ Ἀνδραίμονι ὁ τάφος ἐκ Κολοφῶνος ἰόντι
 ἐστὶν ἐν ἀριστερᾷ τῆς ὁδοῦ, διαβάντι τὸν Καλάοντα
 ποταμόν.

3. Τέων δὲ ὄκουν μὲν Ὀρχομένιοι Μινύαι σὺν Ἀθά- 6
 μαντι εἰς αὐτὴν ἐλθόντες· λέγεται δὲ ὁ Ἀθάμας οὗτος
 ἀπόγονος Ἀθάμαντος εἶναι τοῦ Αἰόλου· ἀναμειγμένοι
 μέντοι τῷ Ἑλληνικῷ καὶ ἐνταῦθα ἦσαν οἱ Κᾶρες. ἐσήγαγε
 δὲ Ἴωνας εἰς τὴν Τέων Ἀποικὸς ἀπόγονος Μελάνθου τέ-

ταρτος, ὃς τοῖς Ὀρχομενίοις οὐδὲ τοῖς Τητῶις νεώτερον ἐβούλευσεν οὐδέν. ἔτεσι δὲ οὐ πολλοῖς ὕστερον ἐκ τε Ἀθηναίων καὶ ἐκ Βοιωτίας ἀφίκοντο ἄνδρες· ἡγοῦντο δὲ τοῦ μὲν Ἀττικοῦ Δάμασος καὶ Νάοκλος Κόδρου παῖδες, τῶν δὲ Βοιωτῶν Γέρης Βοιωτός· καὶ σφᾶς συναμφοτέρους ὃ τε Ἀποικος καὶ οἱ Τηῖοι συνοίκους ἐδέξαντο.

7 4. Ἐρυθραῖοι δὲ τὸ μὲν ἐξ ἀρχῆς ἀφικέσθαι σὺν Ἐρυθρῷ τῷ Ραδαμάνθυνός φασιν ἐκ Κρήτης, καὶ οἰκί- 529 στήν τῇ πόλει γενέσθαι τὸν Ἐρυθρον· ἐχόντων δὲ αὐτὴν ὁμοῦ τοῖς Κρησὶ Λυκίων καὶ Καρῶν τε καὶ Παμφύλων, Λυκίων μὲν κατὰ συγγένειαν τὴν Κρητῶν, καὶ γὰρ οἱ Λύκιοι τὸ ἀρχαῖόν εἰσιν ἐκ Κρήτης, οἱ Σαρπηδόνι ὁμοῦ ἔφυγον, Καρῶν δὲ κατὰ φιλίαν ἐκ παλαιοῦ πρὸς Μίνω, Παμφύλων δὲ ὅτι γένους μέτεστιν Ἑλληνικοῦ καὶ τούτοις, εἰσὶ γὰρ δὴ καὶ οἱ Πάμφυλοι τῶν μετὰ ἄλωσιν Ἰλίου πλανηθέντων σὺν Κάλχαντι, τούτων τῶν κατειλεγμένων ἐχόντων Ἐρυθράς, Κλέοπος ὁ Κόδρου συλλέξας ἐξ ἀπασῶν τῶν ἐν Ἰωνίᾳ πόλεων ὅσους δὴ παρὰ ἐκάστων ἐπεισήγαγεν Ἐρυθραίοις συνοίκους.

8 5. Κλαζομενίοις δὲ καὶ Φωκαεῦσι, πρὶν μὲν ἢ Ἰωνας ἐς τὴν Ἀσίαν ἐλθεῖν, οὐκ ᾤκοῦντο αἱ πόλεις· Ἰώνων δὲ ἀφικομένων μοῖρα ἐξ αὐτῶν πλανωμένη μετεπέμψατο ἡγεμόνα παρὰ Κολοφωνίων Πάρφορον, καὶ πόλιν κτίσαντες ὑπὸ τῇ Ἰδῇ τὴν μὲν οὐ μετὰ πολὺ ἐκλείπουσιν, ἐπανιόντες δὲ ἐς Ἰωνίαν Σκύππιον τῆς Κολοφωνίας ἐκτι- 9 σαν. ἀπελθόντες δὲ ἐκουσίως καὶ ἐκ τῆς Κολοφωνίας, οὕτω γῆν τε ἔσχον ἣν καὶ νῦν ἐτι ἔχουσι, καὶ κατεσκευάσαντο ἐν τῇ ἡπείρῳ Κλαζομενὰς πόλιν· ἐς δὲ τὴν νῆσον διέβησαν δὴ κατὰ τὸ Περσῶν δέος. Ἀλέξανδρος δὲ ἀνὰ χρόνον ἐμελλεν ὁ Φιλίππου χειρόνησον Κλαζομενὰς ἐργάσεσθαι χώματι ἐς τὴν νῆσον ἐκ τῆς ἡπείρου. τούτων τῶν Κλαζομενίων τὸ πολὺ οὐκ Ἰωνες, Κλεωναῖοι δὲ

ἦσαν καὶ ἐκ Φλιοῦντος, οἱ Δωριέων ἐς Πελοπόννησον
κατελθόντων ἐξέλιπον τὰς πόλεις. Οἱ δὲ Φωκαεῖς γένος 10
μὲν τὸ ἀνέκαθεν εἰσιν ἐκ τῆς ὑπὸ τῷ Παρνασσῷ καλουμέ-
νης καὶ ἐς ἡμᾶς ἐτι Φωκίδος, οἱ Φιλογένει καὶ Δάμωνι
ὁμοῦ τοῖς Ἀθηναίοις διέβησαν ἐς τὴν Ἀσίαν· τὴν χώραν
δὲ οὐ πολέμῳ, κατὰ δὲ ὁμολογίαν λαμβάνουσι παρὰ
Κυμαίων. Ἰώνων δὲ οὐ δεχομένων σφᾶς ἐς Πανιώνιον
530 πρὶν ἢ τοῦ γένους βασιλέας τοῦ Κοδριδῶν λάβωσιν, οὕτω
παρὰ Ἐρυθραίων καὶ ἐκ Τέω Δειότην καὶ Πέρικλον λαμ-
βάνουσι καὶ Ἄβαρτον.

IV. Αἱ δὲ ἐν ταῖς νήσοις εἰσὶν Ἰώνων πόλεις, Σάμος
ἡ ὑπὲρ Μυκάλης καὶ Χίος ἡ ἀπαντικρὺ τοῦ Μίμαντος.
2. Ἄσιος δὲ ὁ Ἀμφιπτολέμου Σάμιος ἐποίησεν ἐν τοῖς
ἐπεσὶν ὥς Φοίνικι ἐκ Περιμήδης τῆς Οἰνέως γένοιτο
Ἀστυπάλαια καὶ Εὐρώπη, Ποσειδῶνος δὲ καὶ Ἀστυπα-
λαΐας εἶναι παῖδα Ἀγκαῖον, βασιλεύειν δὲ αὐτὸν τῶν κα-
λουμένων Δελέγων· Ἀγκαῖω δὲ τὴν θυγατέρα τοῦ ποτα-
μοῦ λαβόντι τοῦ Μαιάνδρου Σαμίαν γενέσθαι Περιλαον
καὶ Ἐνουδον καὶ Σάμον καὶ Ἀλιθέρσην καὶ θυγατέρα ἐπ'
αὐτῷ Παρθενόπην, Παρθενόπης δὲ τῆς Ἀγκαίου καὶ
Ἀπόλλωνος Ἀνκομήδην γενέσθαι. Ἄσιος μὲν ἐς τοσοῦτον 2
ἐν τοῖς ἐπεσὶν ἐδήλωσε· 3. Τότε δὲ οἱ τὴν νῆσον οἰκοῦν-
τες ἀνάγκη πλέον ἐδέξαντο ἢ εὐνοίᾳ συνοίκους Ἴωνας.
ἡγεμῶν δὲ ἦν τοῖς Ἴωσι Προκλῆς ὁ Πιτυρέως, αὐτὸς τε
Ἐπιδαύριος καὶ Ἐπιδαυρίους τὸ πολὺ ἄγων, οἱ ὑπὸ Διη-
φόντου καὶ Ἀργείων ἐκ τῆς Ἐπιδαυρίας ἐξεπεπτώκεσαν·
τούτῳ τῷ Προκλεῖ γένος ἦν ἀπὸ Ἴωνος τοῦ Ξούθου. Ἄν-
δροκλος δὲ καὶ Ἐφέσιοι στρατεύουσιν ἐπὶ Λεώγορον τὸν
Προκλέους, βασιλεύοντα μετὰ τὸν πατέρα ἐν Σάμῳ, καὶ
μάχῃ νικήσαντες ἐξελαύνουσιν ἐκ τῆς νήσου Σαμίους·
αἰτίαν δὲ ἐπέφερον μετὰ Καρῶν σφᾶς ἐπιβουλεύειν Ἴωσι.
Σαμίων δὲ τῶν φευγόντων οἱ μὲν ἐπὶ τῇ Θοράκῃ νῆσον 3

ᾤκησαν, καὶ ἀπὸ τούτων τῆς ἐνοικήσεως Σαμοθράκην τὴν νῆσον καλοῦσιν ἀντὶ Δαρδανίας· οἱ δὲ ὁμοῦ Λεωγόρῳ περὶ Ἀναίαν τὴν ἐν τῇ ἡπείρῳ τῇ πέραν βαλόμενοι τεῖχος, δέκα ἔτεσιν ὕστερον διαβάντες ἐν τῇ Σάμῳ τοὺς τε Ἑρσείους ἐκβάλλουσι καὶ ἀνεσώσαντο τὴν νῆσον.

- 4 4. Τὸ δὲ ἱερὸν τὸ ἐν Σάμῳ τῆς Ἥρας εἰσὶν οἱ ἰδρύσασθαι φασὶ τοὺς ἐν τῇ Ἀργοῖ πλέοντας, ἐπάγεσθαι δὲ αὐτοὺς τὸ ἄγαλμα ἐξ Ἀργους. Σάμιοι δὲ αὐτοὶ τεχθῆναι νομίζουσιν ἐν τῇ νήσῳ τὴν θεὸν παρὰ τῷ Ἰμβράσῳ ποταμῷ καὶ ὑπὸ τῇ λύγῳ τῇ ἐν τῷ Ἠραίῳ κατ' ἐμὲ ἔτι πεφυ- 531
κυῖα. εἶναι δ' οὖν τὸ ἱερὸν τοῦτο ἐν τοῖς μάλιστα ἀρχαίον οὐχ ἥκιστα ἂν τις καὶ ἐπὶ τῷ ἀγάλματι τεκμαίροιτο· ἔστι γὰρ δὴ ἀνδρὸς ἔργον Αἰγινήτου Σμῖλιδος τοῦ Εὐκλείδου. οὗτος ὁ Σμῖλὶς ἐστὶν ἡλικίαν κατὰ Δαίδαλον, δόξης δὲ
5 οὐκ ἐς τὸ ἴσον ἀφίκετο. 5. Δαιδάλῳ μὲν γὰρ γένους τε Ἀθηνησιν ὑπῆρχεν εἶναι τοῦ βασιλικοῦ τῶν καλουμένων Μητιονιδῶν, καὶ ὁμοῦ τῇ τέχνῃ τῆς πλάνης τε ἔνεκα καὶ ἐπὶ ταῖς συμφοραῖς ἐπιφανέστερος ἐγένετο ἐς ἅπαντας ἀνθρώπους. ἀποκτείνας μὲν ἀδελφῆς παῖδα καὶ ἐπιστάμενος τὰ οἴκοι νόμιμα ἐκουσίως παρὰ Μίνῳ ἐφυγεν ἐς Κρήτην, καὶ αὐτῷ τε ἀγάλματα Μίνῳ καὶ τοῦ Μίνῳ ταῖς θυγατράσιν ἐποίησε, καθότι καὶ Ὅμηρος ἐν Ἰλιάδι ἐδήλωσε
6 καταγνωσθεὶς δὲ ἀδικεῖν ὑπὸ τοῦ Μίνῳ καὶ ἐς δεσμωτήριον ὁμοῦ τῷ παιδὶ ἐμβληθεὶς ἐκδιδράσκει τε ἐκ Κρήτης, καὶ ἐς Ἴνυκον Σικελῶν πόλιν ἀφικνεῖται παρὰ Κῳκάλον, καὶ πολέμου παρέσχε τοῖς Σικελοῖς αἰτίαν πρὸς τοὺς Κρη-
7 τας, ὅτι ἐξαιτοῦντος Μίνῳ μὴ πρόοιτο αὐτὸν ὁ Κῳκάλος. καὶ ἐς τοσοῦτο ὑπὸ τοῦ Κῳκάλου τῶν θυγατέρων ἐσπουδάσθη κατὰ τὴν τέχνην, ὥς καὶ θάνατον τῷ Μίνῳ βου-
7 λεῦσαι τὰς γυναῖκας ἐς χάριν Δαιδάλου. δῆλόν τε ὥς ἀνὰ πᾶσαν μὲν τὴν Σικελίαν, ἐπὶ πλεῖστον δὲ καὶ Ἰταλίας ἀφίκετο τοῦ Δαιδάλου τὸ ὄνομα. ὁ δὲ Σμῖλὶς, ὅτι μὴ 531

παρὰ Σαμίους καὶ ἐς τὴν Ἡλείαν, παρ' ἄλλους γε οὐδέ-
νας φανερός ἐστιν ἀποδημήσας· ἐς τούτους δὲ ἀφίκετο,
καὶ τὸ ἄγαλμα ἐν Σάμφῃ τῆς Ἥρας ὁ ποιήσας ἐστὶν οὗτος.

6. ** Ἰωνι δὲ τῷ ποιήσαντι τραγῳδίαν ἐστὶν ἐν τῇ 8
συγγραφῇ τοιάδε εἰρημένα, Ποσειδῶνα ἐς τὴν νῆσον ἐρη-
μον οὕσαν ἀφικέσθαι, καὶ νύμφη τε ἐνταῦθα συγγενέ-
σθαι, καὶ ὑπὸ τὰς ὠδῖνας τῆς νύμφης χιόνα ἐξ οὐρανοῦ
πσεῖν ἐς τὴν γῆν, καὶ ἀπὸ τούτου Ποσειδῶνα τῷ παιδὶ
ὄνομα θεῖσθαι Χίον· συγγενέσθαι δὲ αὐτὸν καὶ ἑτέρα
νύμφη, καὶ γενέσθαι οἱ παῖδας Ἄγγελόν τε καὶ Μέλανα·
ἀνὰ χρόνον δὲ καὶ Οἶνοπίωνα ἐς τὴν Χίον κατάραι ναυσὶν
ἐκ Κρήτης, ἔπεσθαι δὲ οἱ καὶ τοὺς παῖδας Τάλον καὶ
Εὐάνθην καὶ Μέλανα καὶ Σάλαγόν τε καὶ Ἀθάμαντα.
Ἀφίκοντο δὲ καὶ Κᾶρες ἐς τὴν νῆσον ἐπὶ τῆς Οἶνοπίωνος 9
βασιλείας καὶ Ἀβαντες ἐξ Εὐβοίας. Οἶνοπίωνος δὲ καὶ
τῶν παίδων ἔλαβεν ὕστερον Ἀμφικλος τὴν ἀρχήν· ἀφί-
κετο δὲ ἐξ Ἰστιαίας ὁ Ἀμφικλος τῆς ἐν Εὐβοίᾳ κατὰ μάν-
τευμα ἐκ Δελφῶν. Ἐκτωρ δὲ ἀπὸ Ἀμφίκλου τετάρτη γε-
νῆ, βασιλείαν γὰρ ἔσχε καὶ οὗτος, ἐπολέμησεν Ἀβάντων
καὶ Καραῶν τοῖς οἰκοῦσιν ἐν τῇ νήσῳ, καὶ τοὺς μὲν ἀπέ-
κτεινεν ἐν ταῖς μάχαις, τοὺς δὲ ἀπελθεῖν ἠνάγκασεν
ὑποσπόνδους. Γενομένης δὲ ἀπαλλαγῆς πολέμου Χίοις, 10
ἀφικέσθαι τηνικαῦτα ἐς μνήμην Ἐκτορι ὥς σφᾶς καὶ
Ἰῶσι δέοι συνιδύειν ἐς Πανιώνιον· τρίποδα δὲ ἄθλον
λαβεῖν αὐτὸν ἐπὶ ἀνδραγαθία παρὰ τοῦ κοινοῦ φησὶ τοῦ
Ἰῶνων. τοσαῦτα εἰρηκότα ἐς Χίους Ἰῶνα εὕρισκον· οὐ
μέντοι ἐκεῖνό γε εἰρηκε καθ' ἥντινα αἰτίαν Χιοὶ τελοῦσιν
ἐς Ἰῶνας.

V. Σμύρναν δὲ ἐν ταῖς δώδεκα πόλεσιν οὕσαν Αἰο-
λέων, καὶ οἰκουμένην τῆς χώρας καθ' ἣ καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι
πόλιν καλοῦσιν ἀρχαίαν, Ἰῶνες ἐκ Κολοφῶνος ὁρμη-
θέντες ἀφελόμενοι τοὺς Αἰολεῖς ἔσχον· χρόνῳ δὲ ὕστε-

ρον καὶ Ἰωνες μετέδοσαν Συμυρναίοις τοῦ ἐν Πανιονίῳ 53
 συλλόγου. Ἀλέξανδρος δὲ ὁ Φιλίππου τῆς ἐφ' ἡμῶν πό-
 2 λεως ἐγένετο οἰκιστὴς κατ' ὄψιν ὀνείρατος. Ἀλέξανδρον
 γὰρ θηρεύοντα ἐν τῷ ὄρει τῷ Πάγῳ, ὡς ἐγένετο ἀπὸ
 τῆς θήρας, ἀφικέσθαι πρὸς Νεμέσεων λέγουσιν ἱερόν,
 καὶ πηγῇ τε ἐπιτυχεῖν αὐτὸν καὶ πλατάνῳ πρὸ τοῦ ἱεροῦ,
 πεφυγκιὰ δὲ ἐπὶ τοῦ ὕδατος. καὶ ὑπὸ τῇ πλατάνῳ καθεύ-
 δοντι κελεύειν φασὶν αὐτῷ τὰς Νεμέσεις ἐπιφανείσας
 πόλιν ἐνταῦθα οἰκίσειν καὶ ἄγειν ἐς αὐτὴν Συμυρναίους,
 3 ἀναστήσαντα ἐκ τῆς προτέρας. Ἀποστέλλουσιν οὖν ἐς
 Κλάρον θεωροὺς οἱ Συμυρναῖοι περὶ τῶν παρόντων σφί-
 σιν ἐρησομένους, καὶ αὐτοῖς ἐχρησεν ὁ θεός·

Τρεῖς μάκαρες κείνοι καὶ τετράκις ἄνδρες ἔδονται,
 οἱ Πάγον οἰκήσουσι πέρην ἱεροῖο Μέλητος.

οὕτω μετῴκισαντο ἐθέλονταί, καὶ δύο Νεμέσεις νομίζου-
 σιν ἀντὶ μιᾶς, καὶ μητέρα αὐταῖς φασὶν εἶναι Νύκτα,
 ἐπεὶ Ἀθηναῖοί γε τῇ ἐν Ῥαμνοῦντι θεῷ πατέρα λέγουσιν
 εἶναι Ὠκεανόν.

4 2. Ἰωσι δὲ ἔχει μὲν ἐπιτηδειώτατα ὥρων [κράσεως]
 ἢ χώρα, ἔχει δὲ καὶ ἱερὰ οἷα οὐχ ἐτέρωθι, πρῶτον μὲν τὸ
 τῆς Ἐφεσίας μεγέθους τε ἕνεκα καὶ ἐπὶ τῷ ἄλλῳ πλούτῳ,
 δύο δὲ οὐκ ἐξειργασμένα Ἀπόλλωνος, τό τε ἐν Βραγχί-
 δαις τῆς Μιλησίας καὶ ἐν Κλάρῳ τῇ Κολοφωνίῳ. δύο δὲ
 ἄλλους ἐν Ἰωνίᾳ ναοὺς ἐπέλαβεν ὑπὸ Περσῶν κατακαυ-
 θῆναι, τὸν τε ἐν Σάμῳ τῆς Ἥρας καὶ ἐν Φωκαίᾳ τῆς
 Ἀθηνᾶς· θαῦμα δὲ ὅμως ἦσαν καὶ ὑπὸ τοῦ πυρὸς λελυ-
 5 μασμένοι. 3. Ἡσθεῖης δ' ἂν καὶ τῷ ἐν Ἐρυθραῖς Ἡρα-
 κλείῳ καὶ Ἀθηνᾶς τῷ ἐν Πριήνῃ ναῷ, τούτῳ μὲν τοῦ
 ἀγάλματος ἕνεκα, Ἡρακλείῳ δὲ τῷ ἐν Ἐρυθραῖς κατὰ
 ἀρχαιότητα. τὸ δὲ ἄγαλμα οὔτε τοῖς καλουμένοις Αἰγι-
 ναίοις οὔτε τῶν Ἀττικῶν τοῖς ἀρχαιοτάτοις ἐμφερές, εἰ
 δέ τι καὶ ἄλλο, ἀκριβῶς ἐστὶν Αἰγύπτιον. σχεδία γὰρ 53

ἑύλων, καὶ ἐπ' αὐτῇ ὁ θεὸς ἐκ Τύρου τῆς Φοινίκης ἐξέ-
 πλευσε· καθ' ἣντινα δὲ αἵτιαν, οὐδὲ αὐτοὶ τοῦτο οἱ
 Ἑρυθραῖοι λέγουσιν. ὥς δὲ ἐς τὴν θάλασσαν ἀφίκετο 6
 ἡ σχεδία τὴν Ἰώνων, φασὶν αὐτὴν ὁρμίσασθαι πρὸς
 ἄκρα καλουμένην Μεσάτη· ἡ δὲ ἐστὶ μὲν τῆς ἡπείρου,
 τοῖς δὲ ἐκ τοῦ Ἑρυθραίων λιμένος ἐς νῆσον τὴν Χίων
 πλέουσι τοῦτό ἐστι μεσαίτατον. ἐπεὶ δὲ ἡ σχεδία κατὰ
 τὴν ἄκραν ἔσχευ, ἐνταῦθα πολὺν μὲν οἱ Ἑρυθραῖοι
 πόνον, οὐκ ἐλάσσονα δὲ ἔσχον οἱ Χῖοι ποιούμενοι σπου-
 δὴν παρὰ σφᾶς καταγαγεῖν ἐκάτεροι τὸ ἄγαλμα. τέ- 7
 λος δὲ Ἑρυθραῖος ἄνθρωπος, ᾧ βίος μὲν ἦν ἀπὸ θα-
 λάσσης γεγωνῶς καὶ ἄγρας ἰχθύων, διεφθαρτο δὲ ὑπὸ
 νόσου τοὺς ὀφθαλμούς, ὄνομα δὲ οἱ Φορμίων ἦν, οὗτος
 ὁ ἀλιεὺς εἶδεν ὄψιν ὀνειράτος ὥς τὰς Ἑρυθραίων γυναι-
 κας ἀποκείρασθαι δέοι τὰς κόμας, καὶ οὕτω τοὺς ἄνδρας
 πλεξαμένους κάλον ἐκ τῶν τριχῶν τὴν σχεδίαν παρὰ
 σφᾶς κατάξειν. αἱ μὲν δὴ ἄσται τῶν γυναικῶν οὐδαμῶς
 ὑπακούειν τῷ ὀνειράτι ἐβούλοντο· ὁπόσαι δὲ τοῦ Θρα- 8
 κίου γένους ἐδούλευον καὶ οὔσαις σφίσιν ἐλευθέραις ἦν
 ἐνταῦθα βίος, ἀποκείραι παρέχουσιν αὐτάς· καὶ οὕτως
 οἱ Ἑρυθραῖοι τὴν σχεδίαν καθέλκουσιν. ἰσοδόξ τε δὴ
 ταῖς Θράξσαις ἐς τὸ Ἡράκλειόν ἐστι γυναικῶν μόναις,
 καὶ τὸ καλῶδιον τὸ ἐκ τῶν τριχῶν καὶ ἐς ἐμὲ ἐτι οἱ ἐπι-
 χῳριοὶ φυλάσσουσι. καὶ δὴ καὶ τὸν ἀλιέα οἱ αὐτοὶ οὗτοι
 ἀναβλέψαι τε καὶ ὀρεῖν τὸ λοιπὸν τοῦ βίου φασίν. 4. Ἔστι 9
 δὲ ἐν Ἑρυθραῖς καὶ Ἀθηναῖς Πολιάδος ναὸς καὶ ἄγαλμα
 ξύλου μεγέθει μέγα καθήμενόν τε ἐπὶ θρόνου, καὶ ἡλα-
 κτήν ἐν ἐκατέρῃ τῶν χειρῶν ἔχει καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς
 πόλον. τοῦτο Ἐνδοίου τέχνην καὶ ἄλλοις ἐτεκμαιρόμεθα
 εἶναι, καὶ ἐς τὴν ἐργασίαν ὀρῶντες τοῦ ἔνδον ἀγάλμα-
 35τος, καὶ οὐχ ἥμιστα ἐπὶ ταῖς Χάρισι τε καὶ Ὠραις, αἱ
 πρὶν ἐσελθεῖν ἐστήκασιν ἐν ὑπαίθρῳ λίθου λευκοῦ. ἐποι-

ἦθη δὲ καὶ κατ' ἐμὲ Σμυρναίοις ἰερόν Ἀσκληπιοῦ, μεταξὺ Κορυφῆς τε ὄρους καὶ θαλάσσης ἀμιγυῖς ὕδατι ἀλλοίφ.

- 10 5. Ἡ δὲ Ἰωνία παρὲξ τῶν τε ἱερῶν καὶ τῆς τοῦ ἀέρος κρύσεως παρέχεται καὶ ἄλλα ἐς συγγραφὴν, ἣ μὲν γὰρ Ἐφεσία χώρα τὸν τε Κέγγριον ποταμὸν καὶ τοῦ Πίονος τοῦ ὄρους τὴν φύσιν καὶ πηγὴν τὴν Ἀλιταίαν. Ἐν δὲ τῇ Μιλησίᾳ πηγὴ τέ ἐστι Βιβλῆς καὶ ὅσα ἐς τῆς Βιβλίδος τὸν ἔρωτα ἄδουσιν. ἐν δὲ τῇ Κολοφωνίῳ ἄλσος τε τοῦ Ἀπόλλωνος, δένδρα μελίαι, καὶ οὐ πόρρω τοῦ ἄλσους
- 11 Ἀλῆς ποταμὸς ψυχρότατος τῶν ἐν Ἰωνίᾳ. Λεβεδίοις δὲ τὰ λουτρὰ ἐν τῇ γῇ θαῦμα ἀνθρώποις ὁμοῦ καὶ ὠφέλεια γίνεται. ἔστι δὲ καὶ Τηϊοῖς ἐπὶ τῇ ἄκρᾳ λουτρὰ τῇ Μακρίᾳ, τὰ μὲν ἐπὶ τῷ κλύδωνι ἐν πέτρας χηραμῶ, τὰ δὲ καὶ ἐς ἐπίδειξιν πλούτου πεποιημένα. Κλαρομενίοις δὲ λουτρὰ ἐστὶν· ἐν δὲ αὐτοῖς Ἀγαμέμνων ἔχει τιμάς. καὶ ἄντρον μητρὸς σφισι Πύρρου καλούμενον, καὶ λόγον ἐπὶ
- 12 τῷ Πύρρῳ λέγουσι τῷ ποιμένι. Ἐρυθραίοις δὲ ἐστὶ μὲν χώρα Χαλκίς, ἀπ' ἧς καὶ τῶν φυλῶν σφίσιν ἡ τρίτη τὸ ὄνομα ἔσχηκεν, ἔστι δὲ τῆς Χαλκίδος κατατείνουσα ἐς τὸ πέλαγος ἄκρα καὶ ἐν αὐτῇ λουτρὰ θαλάσσια, μάλιστα τῶν ἐν Ἰωνίᾳ λουτρῶν ὠφέλιμα ἀνθρώποις. 6. Σμυρναίοις δὲ ποταμὸς Μέλῆς ὕδωρ ἐστὶ κάλλιστον, καὶ σπηλαιὸν ἐπὶ ταῖς πηγαῖς, ἐνθα Ὅμηρον ποιῆσαι τὰ ἔπη λέ-
- 13 γουσι. Χίοις δὲ ὁ τοῦ Οἰνοπίωνος τάφος θείαν τε παρέχεται καὶ τινας καὶ λόγους ἐς τοῦ Οἰνοπίωνος τὰ ἔργα. Σαμίοις δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἐς τὸ Ἡραῖον τὸ Ῥαδίνης καὶ Λεοντίχου μνημῆα ἐστὶ, καὶ τοῖς ὑπὸ ἔρωτος ἀνιωμένοις εὐχέσθαι καθέστηκεν ἰοῦσιν ἐπὶ τὸ μνημα. τὰ μὲν δὲ ἐν Ἰωνίᾳ θαύματα πολλὰ τε καὶ οὐ πολλῶ τινι τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι ἀποδέοντά ἐστιν.

VI. Τότε δὲ ἀπεληλυθόντων Ἰώνων τὴν τε γῆν οἱ 536 Ἀχαιοὶ τὴν Ἰώνων διελάγχανον καὶ ἐσφαλίζοντο ἐς τὰς

πόλεις. αἱ δὲ δύο τε καὶ δέκα ἦσαν ἀριθμόν, ὁπόσαι γε καὶ ἐς ἅπαν τὸ Ἑλληνικὸν γινώριμοι, Δύμη μὲν πρὸς Ηλιδος πρώτη, μετὰ δὲ αὐτὴν Ὠλενος καὶ Φαραὶ καὶ Τρίτεια καὶ Ῥύπες καὶ Αἰγιον καὶ Κερύνεια καὶ Βοῦρα, ἐπὶ ταύταις δὲ Ἑλίκη καὶ Αἰγαί τε καὶ Αἰγείρα, καὶ Πελλήνη πρὸς τῆς Σικυνωρίας ἐσχάτη. ἐς ταύτας οἱ Ἀχαιοὶ καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν ἐσφικίζοντο πρότερον ἔτι ὑπὸ Ἰώνων οἰκουμένης. 2. Ἦσαν δὲ οἱ τὸ μέγιστον τοῖς Ἀχαιοῖς 2 ἔχοντες κράτος οἱ τε Τισαμενοῦ παῖδες Δαϊμένης καὶ Σπάρτων καὶ Τέλλης τε καὶ Λεοντομένης. Κομήτης δὲ ὁ πρεσβύτατος τῶν Τισαμενοῦ παίδων πρότερον ἔτι διεβεβήκει ναυσὶν ἐς τὴν Ἀσίαν. οὗτοί τε δὴ τηνικαῦτα ἐν τοῖς Ἀχαιοῖς ἐδυνάστευον καὶ Δαμασσίας ὁ Πενθίλου τοῦ Ὀρέστου, τοῖς Τισαμενοῦ παισὶν ἀνεψιὸς πρὸς πατρός. ἰσχυρὸν δὲ ἐπ' ἰσῆς τοῖς κατειλεγμένοις καὶ Ἀχαιῶν τῶν ἐκ Λακεδαιμόνος Πρευγένης καὶ ὁ υἱός, ὄνομα δὲ οἱ ἦν Πατρεύς· καὶ σφισιν ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν ἐδόθη κτίσασθαι πόλιν ἐν τῇ χώρᾳ, καὶ τὸ ὄνομα ἀπὸ τοῦ Πατρώως ἐτέθη τῇ πόλει.

3. Τὰ δὲ ἐς πόλεμον τοιάδε ἦν τοῖς Ἀχαιοῖς. κατὰ 3 μὲν τὴν ἐς Ἴλιον ἐπιστρατείαν Ἀγαμέμνονος Λακεδαιμόνα ἔτι καὶ Ἄργος οἰκοῦντες μεγίστη τοῦ Ἑλληνικοῦ μοῖρα ἦσαν· κατὰ δὲ τὴν Ξέρξου καὶ Μήδων ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα οὔτε Λεωνίδα τῆς ἐξόδου τῆς ἐς Θερμοπύλας εἰσὶν οἱ Ἀχαιοὶ δῆλοι μετесχηκότες, οὔτε Ἀθηναίοις ὁμοῦ καὶ Θειστοκλεῖ πρὸς Εὐβοίᾳ καὶ Σαλαμῖνι ναυμαχήσαντες, οὐδὲ σφῶς κατάλογος συμμάχων ἔχει Λακωνικὸς ἢ Ἀττι- 37 κός. ὑστέρησαν δὲ καὶ ἔργου τοῦ Πλαταιᾶσι· δῆλα γὰρ 4 δὴ ὅτι ἐπὶ τῷ ἀναθήματι τῷ ἐν Ὀλυμπίᾳ τῶν Ἑλλήνων μετὴν ἂν καὶ Ἀχαιοῖς γεγράφθαι. δοκεῖν δέ μοι, τὰς πατρίδας τε ὑπολειφθέντες ἕκαστοι τὰς αὐτῶν ἰσῶσον, καὶ ἅμα διὰ τὸ ἔργον τὸ πρὸς Τροίαν Λακεδαιμονίους Δω-

ριεῖς ἀπηξίουν σφίσιν ἡγεῖσθαι. ἐδήλωσαν δὲ καὶ ἀνὰ
 χρόνον· Λακεδαιμονίων γὰρ ἐς τὸν πρὸς Ἀθηναίους πό-
 λεμον καταστάντων ὕστερον, ἐς τὴν συμμαχίαν ἦσαν οἱ
 Ἀχαιοὶ πρόθυμοι Πατρεῦσι, καὶ ἐς τοὺς Ἀθηναίους οὐχ
 3 ἦσσαν εἶχον γνώμην. Πολέμων δὲ τῶν πολεμηθέντων
 ὕστερον ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ τοῦ μὲν ἐν Χαιρωνείᾳ Φι-
 λίππου τε ἐναντία καὶ Μακεδόνων οἱ Ἀχαιοὶ μετέσχον,
 ἐς δὲ τὴν Θεσσαλίαν καὶ ἐπὶ τὸν πρὸς Λαμίας καλούμενον
 πόλεμον οὗ φασιν ἐκστρατεύσασθαι· οὐ γὰρ πω μετὰ τὸ
 πταῖσμα ἀνενηνοχέειν τὸ ἐν Βοιωτοῖς. 4. Ὁ δὲ τῶν ἐπι-
 χωρίων Πατρεῦσιν ἐξηγητὴς τὸν παλαιστὴν Χείλωνα
 Ἀχαιῶν μόνον μετασχεῖν ἔφασκε τοῦ ἔργου τοῦ περὶ Λά-
 6 μιν. οἶδα δὲ καὶ ἄνδρα αὐτὸς Λυδὸν Ἄδραστον ἰδίᾳ καὶ
 οὐκ ἀπὸ τοῦ κοινοῦ τοῦ Λυδῶν ἀμύναντα Ἕλλησι. τοῦ
 δὲ Ἀδράστου τούτου χαλκὴν εἰκόνα ἀνέθεσαν οἱ Λυδοὶ
 πρὸ ἱεροῦ Περσικῆς Ἀρτέμιδος, καὶ ἔγραφαν ἐπίγραμμα
 ὥς τελευτήσκειν ὃ Ἄδραστος ἐναντία Λεοννάτῳ μαχόμε-
 7 νος ὑπὲρ Ἑλλήνων. Ἡ δὲ ἐς Θερμοπύλας ἐπὶ τὴν Γαλα-
 τῶν στρατιὰν ἐξοδος καὶ τοῖς πᾶσιν ὁμοίως παρώφθη
 Πελοποννησίοις· ἅτε γὰρ πλοῖα οὐκ ἐχόντων τῶν βαρ-
 βάρων, δεινὸν ἔσεσθαι σφίσιν ἀπ' αὐτῶν οὐδὲν ἥλπιζον,
 εἰ τὸν Κορινθίων ἰσθμὸν ἐκ θαλάσσης τῆς κατὰ Λέχαιον
 ἀποτειχίσκειαν ἐς τὴν ἑτέραν τὴν ἐπὶ Κεργραίς θάλασσαν.
 8 5. Τοῦτο μὲν δὴ Πελοποννησίων ἦν τότε ἀπάντων 538
 βούλευμα· ἐπεὶ δὲ Γαλάται ναυσὶν ὄντινα δὴ τρόπον
 διαβεβήκεσαν ἐς τὴν Ἀσίαν, ἐνταῦθα εἶχεν οὕτω τὰ Ἑλ-
 λήνων. προεστήκεσαν κατ' ἰσχὺν οὐδένες ἔτι τοῦ Ἑλλη-
 νικοῦ. Λακεδαιμονίους μὲν γὰρ τὸ ἐν Λεύκτροις πταῖσμα,
 καὶ ἅμα οἱ τε Ἀρκάδες συνεληλυθότες ἐς Μεγάλην πόλιν
 καὶ οἱ Μεσσήνιοι παροικοῦντες, ἀνασώσασθαι τὴν προ-
 9 τέραν ἔτι εὐδαιμονίαν ἐκώλυνον· Θηβαίοις δὲ ἐς τοσοῦτο
 ἠρήμωσεν Ἀλέξανδρος τὴν πόλιν, ὥς ἔτεσιν ὕστερον οὐ

πολλοῖς καταχθέντας ὑπὸ Κασσάνδρου μηδὲ σῶζειν τὰ οἴκετα ἀξιόχρεως εἶναι. Ἀθηναίοις δὲ εὐνοια μὲν παρὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ τῶν ἔργων μάλιστα ὑπῆρχε τῶν ὕστερον, ἀναπαύσασθαι δὲ οὐ ποτε ἐκ τοῦ Μακεδόνων πολέμου παρῆν αὐτοῖς.

VII. Ἑλλήνων δὲ οὐ τασσομένων τηνικαῦτα ἔτι ἐν κοινῷ, ἰδίᾳ δὲ ἐκάστων κατὰ σφῶς συνισταμένων, οἱ Ἀχαιοὶ μάλιστα ἰσχυρον. τυράννων τε γὰρ πλὴν Πελλήνης αἱ ἄλλαι πόλεις τὸν χρόνον ἅπαντα ἀπείρως ἐσχῆκεσαν· αἱ τε ἐκ πολέμων καὶ ἀπὸ τῆς νόσου συμφοραὶ τῆς λοιμώδους οὐκ ἐς τοσοῦτο Ἀχαιοὺς ἐφ' ὅσον τοῖς ἄλλοις ἐγένοντο Ἑλλήσι. συνέδριόν τε οὖν Ἀχαιῶν καλούμενον καὶ ἀπὸ κοινοῦ λόγου βουλευμάτα τε ἦν Ἀχαιοὺς καὶ τὰ ἔργα. Ἀθροῖσθαι δὲ ἐς Αἰγιὸν σφισιν ἔδοξεν· αὕτη γὰρ μετὰ Ἑλίκην ἐπικλυσθεῖσαν πόλεων ἐν Ἀχαῖα τῶν ἄλλων θόξῃ προεῖχεν ἐκ παλαιοῦ καὶ ἰσχυεν ἐν τῷ τότε.

539 Ἑλλήνων δὲ τῶν λοιπῶν Σικυωνῖοι συνεδρίου πρῶτοι τοῦ Ἀχαιῶν μετέσχον. μετὰ δὲ Σικυωνίους ἐσήεσαν ἤδη καὶ τῶν ἄλλων Πελοποννησίων οἱ μὲν ἀντίκα, οἱ δὲ χρόνον τινα ἐπισχόντες· τοὺς δὲ καὶ ἐκτὸς οἰκοῦντας τοῦ Ἰσθμοῦ συντελεῖν ἐς Ἀχαιοὺς ἐπειθεν, ὅτι ἐς πλεον ἰσχύος προτὸν ἑώρων αἰεὶ τὸ Ἀχαιῶν. 2. Λακεδαιμόνιοι δὲ Ἑλλήνων μόνοι διάφοροί τε Ἀχαιοὺς τὰ μάλιστα ἦσαν καὶ ἐκ τοῦ φανεροῦ πόλεμόν σφισιν ἐπῆγον. Πελλήνην μὲν γε Ἀχαιῶν πόλιν Ἀγίς εἶλεν ὁ Εὐδαμίδου βασιλεύων ἐν [τῇ] Σπάρτῃ, καὶ ἐξέπεσεν ἀντίκα ἐκ Πελλήνης ὑπὸ Ἀράτου καὶ Σικυωνίων· Κλεομένης δὲ ὁ Λεωνίδου τοῦ Κλεωνύμου, βασιλεὺς οἰκίας τῆς ἐτέρας, ἀντικαθημένους Ἀρατον καὶ Ἀχαιοὺς πρὸς Δύμη παρὰ πολὺ τε ἐκράτησεν ἐλθόντας ἐς χεῖρας, καὶ ὕστερον Ἀχαιοὺς καὶ Ἀντιγόνῳ συνέθετο εἰρήνην. Ἀντίγονος δὲ οὗτος τηνι- 4 καῦτα ἀρχὴν τὴν Μακεδόνων εἶχεν, ἐπιτροπεύων Φί-

λιππον τὸν Δημητρίου παῖδα ἔτι ἡλικίαν ὄντα· ἦν δὲ καὶ
 ἀνεψιὸς τῷ Φιλίππῳ καὶ μητρὶ αὐτοῦ συνφύκει. πρὸς τοῦ-
 τον οὖν τὸν Ἀντίγονον καὶ Ἀχαιοὺς ποιησάμενος ὁ Κλε-
 ομένης σπονδὰς, καὶ αὐτίκα παραβὰς ὅσα ᾤμοσεν, ἦν-
 δραποδίστατο Ἀρκάδων Μεγάλην πόλιν· Λακεδαιμονίοις
 τε τὸ ἐν Σελλασίᾳ πταῖσμα πρὸς Ἀχαιοὺς καὶ Ἀντίγονον
 Κλεομένους ἔνεκα καὶ ἐπιτοκίας τῆς ἐκείνου συνέβη.
 Κλεομένους μὲν δὴ καὶ αὐτίς ἐν λόγοις τοῖς Ἀρκαδιοῖς
 5 ἀφιξόμεθα ἐς μνήμην· Φίλιππος δὲ ὁ Δημητρίου τὴν
 Μακεδόνων ἀρχήν, ὡς ἀφίκετο ἐς ἄνδρας, παρὰ ἐκόντος
 Ἀντιγόνου λαβὼν, φόβον τοῖς πᾶσιν Ἑλλήσιν ἐνεποίησε
 τὰ Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου, προγόνου μὲν οὐκ ὄντος
 αὐτῷ, τῷ δὲ ἀληθεὶ Λύγῳ δεσπότου, τὰ τε ἄλλα αὐτοῦ
 μιμούμενος καὶ τὰ ἐς θεραπείαν ὅσοις πατρίδας ἀρεστὰ
 ἦν ἐπ' οἰκείοις προδιδόναι κέρδεσι· προπίνειν δὲ παρὰ 540
 τὰ συμπόσια ἐπὶ δεξιότητι καὶ φιλίᾳ κύλικας οὐκ οἶνου,
 φαρμάκων δὲ ἐς ὄλεθρον ἀνθρώποις, ἃ δὴ ὁ μὲν τοῦ
 Ἀμύντου Φιλίππος οὐδ' ἐπενόησεν, ἐμοὶ δοκεῖν, ἀρχήν,
 Φιλίππῳ δὲ τῷ Δημητρίου τὰ φάρμακα τόλμημα ἦν ἐλα-
 6 φρότατον. Κατεῖχε δὲ καὶ τρεῖς πόλεις φρουραῖς, ὀρμη-
 τήρια εἶναι οἱ κατὰ τῆς Ἑλλάδος· καὶ ὠνόμαξε δὲ ὑπὸ
 τῆς ὕβρεως καὶ τῆς ἐς τὸ Ἑλληνικὸν ὑπεροψίας κλεῖς τῆς
 Ἑλλάδος τὰς πόλεις ταύτας. ἐπὶ μὲν γε Πελοποννήσῳ
 Κόρινθος καὶ ἡ Κορινθίων ἀκρόπολις ἐπετετείχιστο, ἐπὶ
 δὲ Εὐβοίᾳ καὶ Βοιωτοῖς τε καὶ Φωκεῦσι Χαλκὶς ἡ πρὸς
 τῷ Εὐρύπῳ· κατὰ δὲ Θεσσαλῶν τε αὐτῶν καὶ τοῦ Αἰτω-
 λῶν ἔθνους Μαγνησίαν τὴν ὑπὸ τὸ Πήλιον κατεῖχεν ὁ
 Φίλιππος. 4. Μάλιστα δὲ Ἀθηναίους καὶ τὸ Αἰτωλικὸν
 ἐπιστρατεῖαις τε συνεχέσιν ἐπέλεξε καὶ ληστῶν καταδρο-
 7 μαῖς. ἐμνημόνευσε δέ μοι καὶ πρότερον ὁ λόγος ἐν τῇ
 Ἀτθίδι συγγραφῇ ὅσοι τε Ἑλλήνων ἢ βαρβάρων ἐναντία
 Φιλίππου συνήραντο Ἀθηναίοις, καὶ ὡς ὑπὸ ἀσθενείας

τῶν συμμάχων ἐπὶ Ῥωμαίους καὶ ἐπικουρίαν τὴν ἐκεῖθεν
κατέφευγον οἱ Ἀθηναῖοι. Ῥωμαῖοι δὲ ἐπεκόμψεσαν καὶ
οὐ πολλῷ τινὶ ἔμπροσθεν λόγῳ μὲν ἐπικουρήσοντας Αἰ-
τωλοῖς ἐναντία Φιλίππου, τῷ δὲ ἔργῳ μᾶλλον τι ἐπὶ κα-
τασκοπῇ τῶν ἐν Μακεδονίᾳ πραγμάτων. τότε δὲ ἀπο- 8
στέλλουσιν Ἀθηναίοις στρατιάν τε καὶ ἡγεμόνα Ὀτίλιον
τοῦτο γάρ οἱ τῶν ὀνομάτων ἦν τὸ ἐκδηλότατον, ἐπεὶ κα-
λοῦνται γε οὐ πατρόθεν οἱ Ῥωμαῖοι κατὰ ταῦτά Ἑλλησιν,
541 ἀλλὰ καὶ τρία, ὁπότε ὀλίγιστα, καὶ ἔτι πλεονα ὀνόματα
ἐκάστῳ τίθενται. τῷ δὲ Ὀτιλίῳ προστετέτακτο ὑπὸ Ῥω-
μαίων ἀπειργεῖν ἀπὸ Ἀθηναίων καὶ τοῦ Αἰτωλικοῦ τὸν
Φιλίππου πόλεμον. Ὀτίλιος δὲ τὰ μὲν ἄλλα τοῖς πράγ- 9
μασι κατὰ τὰ ἐπιτεταγμένα ἐχρῆτο, τάδε δὲ οὐ κατὰ γνώ-
μην οἱ τὴν Ῥωμαίων ἐστὶν εἰργασμένα. Εὐβοέων γὰρ
Ἑστίαιαν πόλιν καὶ Ἀντίκυραν τὴν ἐν τῇ Φωκίδι ἐλών,
ὑπηκόους κατ' ἀνάγκην οὔσας Φιλίππου, ἐποίησεν ἀνα-
στάτους. καὶ τοῦδε ἔνεκα, ἐμοὶ δοκεῖν, ἐπεὶ ἐπύθετο ἡ
βουλή, ἀποστέλλουσιν Ὀτιλίῳ διάδοχον τῆς ἀρχῆς Φλα-
μίνιον.

VIII. Τότε δὲ ἦκων ὁ Φλαμίνιος Ἐρέτριάν τε διήρ-
πασε τοὺς φρουροῦντας Μακεδόνων μάχη νικήσας, καὶ
αὐθις ἐλάσας ἐπὶ Κόρινθον κατεχομένην ὑπὸ Φιλίππου
φρουρᾷ αὐτός τε προσεκάθητο πολιορκῶν, καὶ παρὰ
Ἀχαιοὺς ἅμα ἀποστέλλων ἐπήγγελλε σφισιν ἀφικνεῖσθαι
πρὸς Κόρινθον στρατιᾷ συμμάχους τε ἀξιοθησομένους
καλεῖσθαι Ῥωμαίων καὶ ἅμα εὐνόῃα τῇ ἐς τὸ Ἑλληνικόν.
Ἀχαιοὶ δὲ ἐποιοῦντο μὲν μέγας καὶ αὐτὸν ἐν αἰτίᾳ 2
Φλαμίνιον καὶ ἔτι πρότερον Ὀτίλιον, οἳ μετεχειρίσαντο
ὥμῳ οὔτω πόλεις Ἑλληνίδας καὶ ἀρχαίας, ἀναμαρτήτους
τε οὔσας πρὸς Ῥωμαίους καὶ οὐ κατὰ γνώμην ὑπὸ Μακε-
δόνων ἀρχομένας· προεωρῶντο δὲ καὶ ὥς ἀντὶ Φιλίππου
καὶ Μακεδόνων Ῥωμαῖοι σφίσι τε ἤκοιεν καὶ τῷ Ἑλλη-

- νικῶ δεσπόται προστάττειν. Ῥηθέντων δὲ ἐν τῷ συν-
 εδρίῳ πολλῶν καὶ ἐναντίων ἀλλήλοις, τέλος οἱ εὖνοι
 Ῥωμαίοις ἐνίκησαν, καὶ Ἀχαιοὶ Φλαμινίῳ Κόρινθον συν-
 3 ἐπολιόρησαν. Κορίνθιοι δὲ ἀπὸ Μακεδόνων ἐλευθερω-
 θέντες μετέσχον αὐτίκα συνεδρίου τοῦ Ἀχαιῶν, μετα-
 σχόντες καὶ πρότερον, ὅτε Ἄρατος καὶ Σικυνώνιοι φρου-
 ρὰν ἐκ τοῦ Ἀκροκορίνθου [τὴν πᾶσαν] ἐξήλασαν καὶ
 ἀπέκτειναν Περσαῖον ὑπὸ Ἀντιγόνου ταχθέντα ἐπὶ τῇ
 φρουρᾷ. 2. Ἀχαιοὶ δὲ τὸ ἀπὸ τούτου σύμμαχοί τε ὠνομά- 542
 ζοντο Ῥωμαίων καὶ ἐς τὰ πάντα ἦσαν πρόθυμοι· καὶ σφι-
 σιν εἶποντο μὲν ἐς Μακεδονίαν καὶ ἐπὶ Φίλιππον, μετέ-
 σχον δὲ καὶ στρατείας ἐς Αἰτωλοὺς, τρίτα δὲ ὁμοῦ Ῥω-
 μαίοις ἐμαχέσαντο ἐναντία Ἀντιόχου καὶ Σύρων.
- 4 Ὅσα μὲν δὴ Ἀχαιοὶ Μακεδόσιν ἢ στρατιᾷ τῇ Σύρων
 ἐναντία ἐτάξαντο, φιλλὰ τῇ πρὸς Ῥωμαίους ἐπραξαν· ἐς
 δὲ Αἰτωλοὺς ἐκ παλαιοῦ σφίσιν ἦν οἰκεία ἐγκλήματα.
 3. Ἐπεὶ δὲ ἡ Νάβιδος ἐν Σπάρτῃ τυραννὶς κατελέλυτο,
 ἐς πλείστην ὠμότητα ἀνδρὸς ἀφικομένου, τὰ ἐς τοὺς
 5 Λακεδαιμονίους αὐτίκα ἐνεπεπτώκει· καὶ σφᾶς ὑπὸ τὸν
 χρόνον οἱ Ἀχαιοὶ τοῦτον ἐς σύλλογον ὑπάγονται τὸν
 Ἀχαϊκόν, καὶ δίκας τε ἐδίκαζόν σφίσιν ἐς τὸ ἀκριβέστα-
 τον, καὶ τὰ τείχη τῆς Σπάρτης καταβάλλουσιν ἐς ἔδαφος,
 οἰκοδομηθέντα μὲν καὶ πρότερον ἐτι αὐτοσχεδίως ἐπὶ τε
 τῆς Δημοτρίου καὶ ὕστερον τῆς Πύρρου καὶ Ἡπειρωτῶν
 στρατείας, ἐπὶ δὲ τῆς τυραννίδος τῆς Νάβιδος καὶ ἐς τὸ
 ἀσφαλέστατον ὀχυρωθέντα. τὰ τε οὖν τείχη τῆς Σπάρτης
 οἱ Ἀχαιοὶ καθείλον, καὶ τὰ ἐς μελέτην τοῖς ἐφήβοις ἐκ
 τῶν Λυκούργου νόμων καταλύσαντες ἐπέταξαν τοῖς
 6 Ἀχαιῶν ἐφήβοις τὰ αὐτὰ ἐπιτηδεύειν. ταῦτα μὲν δὴ καὶ
 ἐς πλέον ἐπέξεισιν αὐθὶς μοι τὰ ἐς Ἀρκάδας· 4. Λακεδαι-
 μόνιοι δέ, ἅτε μεγάλως τοῖς ἐπιτάγμασιν ἀχθόμενοι τοῖς
 Ἀχαιῶν, καταφεύγουσιν ἐπὶ Μέτελλον καὶ ὅσοι σὺν Με-

τέλλω κατὰ πρεσβείαν ἦκον ἐκ' Ῥώμης. ἀφίκοντο δὲ οὗτοι Φιλίππῳ καὶ Μακεδόσι πόλεμον μὲν οὐδένα ἐπάξοντες, ἅτε εἰρήνης πρότερον ἔτι Φιλίππῳ καὶ Ῥωμαίοις ὁμωμοσμένης, ὅποσα δὲ ἡ Θεσσαλοῖς ἡ τῶν ἐξ' Ἠπείρου τισὶν ἐγκλήματα ἦν ἐς Φίλιππον, ταῦτα ἦκον οἱ ὁμοῦ Μετέλλῳ 543 κρινοῦντες. Ἔργῳ μὲν δὴ Φιλίππος τε αὐτὸς καὶ ἡ Μα- 7 κεδόνων ἀκμὴ καθήρητο ὑπὸ Ῥωμαίων. μαχεσάμενος γὰρ Φλαμινίου καὶ Ῥωμαίων ἐναντία Φίλιππος ἐν Κυνὸς καλουμέναις Κεφαλαῖς λόφοις τὸ ἦττον ἠνέγκατο· ἀλλὰ γε δὴ κατὰ δύναμιν ἀγωνισάμενος αὐτὸς [οὗτος ὁ Φίλιππος] τοσοῦτον ἐκρατήθη τῇ συμβολῇ, ὥς στρατιᾶς τε ἦν ἦγεν ἀποβαλεῖν τὸ πολὺ, καὶ ἐκ τῶν πόλεων, ὅσας εἶλεν ἐν τῇ Ἑλλάδι πολέμῳ παραστησάμενος, ἐξήγαγεν ἐξ ἀπασῶν τὰς φρουρὰς κατὰ ὁμολογίαν πρὸς Ῥωμαίους. 5. Κατὰ 8 μέντοι τοῦ λόγου τὸ εὐπρεπὲς παρὰ Ῥωμαίων εὗρητο εἰρήνην, δεήσεσι μὲν παντοίαις καὶ θαπάναις χρημάτων μεγάλαις. τὰ δὲ ἐς Μακεδόνας δύναμιν τε ἦν ἐπὶ Φιλίππου περιεβάλλοντο τοῦ Ἀμύντου, καὶ ὥς ἐπὶ Φιλίππου τοῦ ὑστεροῦ τὰ πράγματά σφισιν ἐφθάρη, Σίβυλλα οὐκ ἄνευ θεοῦ προσεθέσπισεν. ἔχει δὲ οὕτω τὰ χρησθέντα·

Ἀνχοῦντες βασιλεῦσι Μακηδόνες Ἀργεάδῃσιν, 9
ὕμιν κοιρανέων ἀγαθὸν καὶ πῆμα Φίλιππος.

ἦτοι ὁ μὲν πρότερος πόλεσιν λαοῖσι τ' ἄνακτας
θήσει· ὁ δ' ὀπλότερος τιμὴν ἀπὸ πᾶσαν ὀλέσσει,
δημηθεὶς ἐσπερίοισιν ὑπ' ἀνδράσιν ἡφίοις τε.

Ῥωμαῖοί τε δὴ τὰ πρὸς ἐσπέραν νεμόμενοι τῆς Εὐρώπης καθέλκον τὴν Μακεδόνων ἀρχήν, καὶ τῶν ἐς τὸ συμμαχικὸν ταχθέντων Ἀτταλος ** καὶ ἔτι ἐκ Μυσίας στρατιᾶς πρὸς δὲ ἀνίσχοντα ἥλιον μᾶλλον τι ἢ Μυσία τετραπται.

IX. Τότε δὲ τῷ Μετέλλῳ καὶ τῇ ἄλλῃ πρεσβείᾳ μὴ ὑπεριδεῖν Λακεδαιμονίων ἤρεσε καὶ Ἀχαιῶν, τοὺς δὲ τὰς ἀρχὰς ἔχοντας ἐς τὸ συνέδριον ἡξίουσιν συγκαλέσαι

τοὺς Ἀχαιοὺς, ἵνα ἐν κοινῷ διδάξωσιν αὐτοὺς ἡπιώτερον μεταχειρίζεσθαι τὰ ἐν Λακεδαιμόνι. οἱ δὲ σφισιν ἀπεκρίναντο μήτε ἐκείνοις Ἀχαιοὺς ἐς σύλλογον μήτε ἄλλω συνάξειν, ὅστις μὴ ἐπὶ τῷ πράγματι ἐφ' ὅτῳ ποιεῖται τὴν 544 πρόσοδον παρὰ τῆς Ῥωμαίων βουλῆς ἔχει δόγμα. Μέτελλος δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν περιυβρίσθαι νομίζοντες, ἐπειδὴ ἀφίκοντο ἐς Ῥώμην, πολλὰ ἐπὶ τῆς βουλῆς καὶ οὐ πάντα [τὰ] ἀληθῆ κατηγόρουσι τῶν Ἀχαιῶν.

22. Τούτων δὲ πλείονα ἐνεκάλουν Ἀχαιοὶς Ἀρεὺς καὶ Ἀλκιβιάδας, Λακεδαιμόνιοι μὲν καὶ δόκιμοι τὰ μάλιστα ἐν τῇ Σπάρτῃ, τὰ δὲ ἐς Ἀχαιοὺς οὐ δίκαιοι· γενομένους γὰρ ὑπὸ Νάβιδος φυγάδας ὑπεδέξαντο αὐτοὺς οἱ Ἀχαιοί, καὶ ἀποθανόντος Νάβιδος παρὰ γνώμην Λακεδαιμονίων τοῦ δήμου κατάγουσιν ἐς Σπάρτην. τότε οὖν ἀναβεβηκότες καὶ οὗτοι παρὰ τὴν βουλήν προθυμότατα ἐνέκειντο Ἀχαιοῖς· Ἀχαιοὶ δὲ σφισιν ἀπελθοῦσιν ἐπιβάλλουσιν ἐν 3 τῷ συνεδρίῳ θάνατον ζημίαν. 3. Ῥωμαίων δὲ ἡ βουλή πέμπουσιν ἄλλους τε ἄνδρας καὶ Ἀππίον Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀχαιοῖς τὰ δίκαια ὀρίσαι. Ἀππίος δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἔμελλον μὲν οὐδὲ ὀφθέντες Ἀχαιοῖς ἔσεσθαι καθ' ἡδονήν, οἱ Ἀρεά καὶ Ἀλκιβιάδαν ἅμ' αὐτοῖς ἐπήγοντο ἐν τῷ τότε Ἀχαιοῖς ἐχθίστους· ἐλύπησαν δὲ καὶ ἐς πλεόν τοὺς Ἀχαιοὺς, ἐπειδὴ ἐς τὸν σύλλογον αὐτῶν ἐπελθόντες σὺν 4 ὀργῇ μᾶλλον ἐποιοῦντο ἢ πειθοὶ τοὺς λόγους. Ἀνκόρτας δὲ ὁ Μεγαλοπολίτης, οὔτε ἀξιώματι οὔδε νὸς Ἀρκάδων ὕστερος καὶ τι καὶ φρόνημα κατὰ φιλίαν προσειληφώς τὴν Φιλοποίμενος, λόγῳ τε ἀπέφαινε τὰ ὑπὲρ τῶν Ἀχαιῶν δίκαια, καὶ ὁμοῦ τοῖς λόγοις καὶ μέμψιν τινὰ ὑπέτεινε ἐς τοὺς Ῥωμαίους. Ἀππίος δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ Ἀνκόρταν λέγοντα ἐποιοῦντο ἐν χλευασμῷ, καὶ Ἀρεῶς ἀποψηφίζονται καὶ Ἀλκιβιάδα μὴδὲν ἀδίκημα ἐξ αὐτῶν ἐς Ἀχαιοὺς εἶναι, Λακεδαιμονίοις τε ἀποστελεῖται πρέσβεις ἐφιασιν

ἐς Ῥώμην, ἐναντία ἐφειντες ἢ Ῥωμαίοις συγκαίμενα ἦν
 καὶ Ἀχαιοῖς. Ἀχαιῶν μὲν γὰρ εἶρητο ἀπὸ τοῦ κοινοῦ
 παρὰ τὴν Ῥωμαίων βουλὴν ἀπιέναι πρέσβεις, ἰδίᾳ δὲ
 545 ἀπείρητο μὴ πρεσβεύεσθαι τὰς πόλεις ὅσαι συνεδρίου
 τοῦ Ἀχαιῶν μετείχον. Ἀντιπρεσβευσάμενων δὲ καὶ 5
 Ἀχαιῶν Λακεδαιμονίοις, καὶ λόγων φηθέντων ὑπὸ ἀμ-
 φοτέρων ἐπὶ τῆς βουλῆς, τοὺς αὐτοὺς ἀποστέλλουσιν
 αὐθις οἱ Ῥωμαῖοι Λακεδαιμονίοις γενέσθαι καὶ Ἀχαιοὺς
 δικαστάς, Ἀππίον καὶ ὅσοι σὺν ἐκείνῳ πρότερον ἐς τὴν
 Ἑλλάδα ἀφίκοντο. Οἱ δὲ τοὺς τε ἐκβληθέντας ὑπὸ Ἀχαιῶν
 κατάγουσιν ἐς Σπάρτην, καὶ ὅσων πρὸ κρίσεως ἀπελ-
 θόντων κατέγνωστο ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν ἀδικεῖν, καὶ τὰ ἐπὶ
 τούτοις τιμήματα ἔλυσαν. καὶ συντελείας μὲν Λακεδαι-
 μονίους ἐς τὸ Ἀχαικὸν οὐκ ἀφιάσι, περὶ δὲ τῇ ἐκάστου
 ψυχῇ ξενικά σφισι διδόασιν εἶναι δικαστήρια, ὅσα δὲ
 ἄλλα ἐγκλήματα, λαμβάνειν τε αὐτοὺς καὶ ἐν τῷ Ἀχαικῷ
 ὑπέχειν τὰς κρίσεις. 4. Ἐτειχίσθη δὲ καὶ ἐξ ἀρχῆς αὐθις
 Σπαρτιάταις ὁ κύκλος τοῦ ἄστεως. Λακεδαιμονίων δὲ 6
 οἱ κατελθόντες, βουλευόντες παντοῖα ἐπὶ Ἀχαιοῖς, λυ-
 πήσειν σφᾶς ἐπὶ τοιῷδε μάλιστα ἤλπιζον. Μεσσηνίους
 τοὺς Φιλοποίμενι θανάτου συναιτίους γενέσθαι νομι-
 σθέντας καὶ κατὰ αἰτίαν ταύτην ὑπὸ Ἀχαιῶν ἐκπεπτω-
 κότας, τούτους τε καὶ Ἀχαιῶν αὐτῶν τοὺς φεύγοντας
 ἀναβῆναι πείθουσιν ἐς Ῥώμην· σὺν δὲ σφισιν ἀνεληλυ-
 θότες καὶ αὐτοὶ γενέσθαι τοῖς ἀνδράσιν ἐπρασσον κάθο-
 δον. 5. Ἄτε δὲ τοῦ Ἀππίου Λακεδαιμονίοις συμπροθυ-
 μουμένου μεγάλως, Ἀχαιοὺς δὲ ἐπὶ παντὶ ἀντιβαίνοντος,
 ἐμελλεν οὐ χαλεπῶς Μεσσηνίων καὶ Ἀχαιῶν τοῖς φεύ-
 γουσι τὰ βουλευματα ἐς δέον χωρήσειν, γράμματά τε αὐ-
 τίκα ὑπὸ τῆς βουλῆς ἐς τε Ἀθήνας κατεπέμπετο καὶ ἐς
 Αἰτωλίαν κατάγειν σφᾶς Μεσσηνίους καὶ Ἀχαιοὺς ἐπὶ τὰ
 οἰκεία. τοῦτο Ἀχαιοὺς ἐς τὰ μάλιστα ἠνίασεν, ὥς οὔτε 7

ἄλλως πάσχοντας δίκαια ὑπὸ Ῥωμαίων, καὶ ἐς τὸ ἄνω- 546
 φελές προὔπηργμένων σφίσιν ἐς αὐτούς, οἳ ἐπὶ τὰ Φι-
 λίππου καὶ Αἰτωλῶν ἐναντία καὶ αὐτῆς Ἀντιόχου στρα-
 τεύσαντες χάριτι τῇ ἐς Ῥωμαίους ἐγίνοντο ὕστεροι φυγά-
 δων ἀνθρώπων καὶ οὐ καθαρῶν χεῖρας. ὅμως δὲ εἴκειν
 σφίσιν ἐδόκει. τότε μὲν δὴ ἐς τοσοῦτο ἐπράχθη.

Χ. Τολμημάτων δὲ τὸ ἀνοσιώτατον, τὴν πατρίδα
 καὶ ἄνδρας προδιδόναι πολίτας ἐπὶ οἰκείοις κέρδεσιν,
 ἔμελλε καὶ Ἀχαιοὺς κακῶν ἄρξειν, οὐποτε ἐκ τοῦ χρόνου
 παντὸς τὴν Ἑλλάδα ἐκλιπόν. ἐπὶ μὲν γε Δαρείου τοῦ
 Ὑστάσπου βασιλεύοντος Περσῶν Ἰωσι τὰ πράγματα
 ἐφθάρη Σαμίων πλὴν ἐνός τε καὶ δέκα ἀνδρῶν τῶν ἄλ-
 λων τριηράρχων τὸ ναυτικὸν τὸ Ἰώνων προδόντων.
 2 μετὰ δὲ Ἰωνας κεχειρωμένους ἡνδραποδίσαντο καὶ Ἑρέ-
 τριαν Μῆδοι· προδότηι δὲ ἐγένοντο οἱ εὐδοκιμοῦντες
 μάλιστα ἐν Ἑρετρίᾳ, Φίλαγρος Κυνέου καὶ Εὐφορβος
 Ἀλκιμάχου. Ξέρξης δὲ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐλαύνοντι Θεσσα-
 λία τε δι' Ἀλευαδῶν προεδόθη, Θήβας δὲ Ἀτταγῆνος καὶ
 Τιμηγενίδας προδιδόασι, φερόμενοι τὰ πρῶτα ἐν Θήβαις.
 Πελοποννησίων δὲ καὶ Ἀθηναίων πολέμησάντων Ξενίας
 Ἥλετος ἐπεχείρησεν Ἥλιν Λακεδαιμονίοις καὶ Ἄγιδι προ-
 3 δοῦναι. Οἳ τε Λυσάνδρου καλούμενοι ξένοι χρόνον οὐ-
 δένα ἀνέεσαν πατρίδας ἐγχειρίζοντες Λυσάνδρῳ τὰς ἑαυ-
 τῶν. κατὰ δὲ τὴν Φιλίππου βασιλείαν τοῦ Ἀμύντου
 Λακεδαιμόνα πόλεων μόνην οὐ προδοθεῖσαν τῶν ἐν Ἑλ-
 λησιν εὖροι τις ἄν· αἱ δὲ ἄλλαι πόλεις αἱ ἐν τῇ Ἑλλάδι
 ὑπὸ προδοσίας μᾶλλον ἢ ὑπὸ νόσου πρότερον τῆς λοιμώ-
 δους ἐφθάρησαν. Ἀλεξάνδρῳ δὲ τῷ Φιλίππου παρέσχεν
 ἢ εὐτυχία μικρὰ ἀνδρῶν προδοτῶν καὶ οὐκ ἄξια λόγου
 4 προσδεηθῆναι. Ἐπεὶ δὲ τὸ ἐν Λαμίᾳ πταῖσμα ἐγένετο
 Ἑλλησιν, Ἀντίπατρος μὲν, ἅτε διαβῆναι ποιούμενος 547
 σπουδὴν πρὸς τὸν ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεμον, ἐβούλετο εἰρήνην

ἐν τάχει συντίθεσθαι, καὶ οἱ διέφερον οὐδὲν εἰ Ἀθήνας
 τε ἐλευθέραν καὶ τὴν πᾶσαν Ἑλλάδα ἀφήσει· Δημάδης
 δὲ καὶ ὅσον προδοτῶν Ἀθήνησιν ἄλλο ἢν, ἀναπειθουσιν
 Ἀντίπατρον μηδὲν ἐς Ἑλληνας φρονῆσαι φιλάνθρωπον,
 ἐκφοβήσαντες δὲ Ἀθηναίων τὸν δῆμον ἐς τε Ἀθήνας καὶ
 πόλεων τῶν ἄλλων τὰς πολλὰς ἐγένοντο αἰτιοὶ Μακεδό-
 νων ἐσαχθῆναι φρουράς. Βεβαιοὶ δέ μοι καὶ τόδε τὸν 5
 λόγον· Ἀθηναῖοι γὰρ μετὰ τὸ ἀτύχημα τὸ ἐν Βοιωτοῖς
 οὐκ ἐγένοντο Φιλίππου κατήκοοι, ἀλόντων μὲν σφισι
 δισχίλιων ὥς ἐκρατήθησαν, παρὰ δὲ τὸ ἔργον χιλίων
 φονευθέντων· ἐν Λαμίας δὲ περὶ διακοσίους πεσόντων
 καὶ οὐ πλέον τι Μακεδόσιν ἐδουλώθησαν. οὕτω μὲν οὐ-
 ποτε τὴν Ἑλλάδα ἐπέλειπον οἱ ἐπὶ προδοσίᾳ νοσήσαντες·
 2. Ἀχαιοὺς δὲ ἀνὴρ Ἀχαιὸς Καλλικράτης τηνικαῦτα ἐς
 ἅπαν ἐποίει Ῥωμαίοις ὑποχειρίους. ἀρχὴ δὲ σφισιν ἐγί-
 νετο κακῶν Περσεὺς καὶ ἡ Μακεδόνων ἀρχὴ καταλυθεῖσα
 ὑπὸ Ῥωμαίων.

Περσεὺς τῷ Φιλίππου πρὸς Ῥωμαίους ἄγοντι εἰρήνην 6
 κατὰ συνθήκας ἃς ὁ πατὴρ οἱ Φίλιππος ἐποίησατο, ἐπῆλ-
 θεν ὑπερβῆναι τοὺς ὅρκους, καὶ ἐπὶ τε ** Σαπαίων τὸν
 βασιλέα Ἀβρούπολιν στράτευμα ἀγαγὼν ἐποίησεν ἀνα-
 στάτους Ῥωμαίων συμμάχους ὄντας· Σαπαίων δὲ τούτων
 καὶ Ἀρχίλοχος ἐν ἰαμβείῳ μνήμην ἔσχε. Μακεδόνων δὲ 7
 καὶ Περσέως κεχειρωμένων πολέμῳ διὰ τὸ ἐς Σαπαίους
 ἀδίκημα, ἄνδρες τῆς Ῥωμαίων βουλῆς δέκα ἐπέμφθησαν
 548 καταστησόμενοι πρὸς τὸ ἐπιτηδεύτατον Ῥωμαίοις τὰ ἐν
 Μακεδονίᾳ. ἤκοντας δὲ ἐς τὴν Ἑλλάδα ὑπήρχετο ὁ Καλ-
 λικράτης, οὔτε ἔργον τῶν ἐς τὴν κολακείαν οὔτε λόγον
 οὐδένα ἐς αὐτοὺς παριείς. ἕνα δὲ τινα ἐξ αὐτῶν ἄνδρα
 οὐδαμῶς ἐς δικαιοσύνην πρόθυμον, τοῦτον τὸν ἄνδρα
 προσεποιήσατο ὁ Καλλικράτης ἐς τοσοῦτον ὥστε αὐτὸν
 καὶ ἐς τὸ συνέδριον ἐσελθεῖν τὸ Ἀχαιῶν ἐπεισεν. Ὁ δὲ 8

- ὥς ἐς τὸν σύλλογον ἐσῆλθεν, ἔλεγεν ὥς πολεμοῦντι πρὸς Ῥωμαίους Περσεὶ χρήματα οἱ δυνατωτάτοι τῶν Ἀχαιῶν παρὰσχοιεν, συνάraito δὲ καὶ ἐς τὰ ἄλλα. ἐκέλευσεν οὖν καταγινῶναι τοὺς Ἀχαιοὺς θάνατον· εἰ δὲ ἐκείνοι καταγνοῖεν, τότε καὶ αὐτοὺς τὰ ὀνόματα ἐρεῖν ἐφασκε τῶν ἀνδρῶν. λέγειν τε δὴ ἐδόκει παντάπασιν ἄδικα, καὶ αὐτὸν ἡξίουν οἱ ἐς τὸν σύλλογον ἐληλυθότες ἤδη, εἰ Περσεὶ τὰ αὐτὰ Ἀχαιῶν τινὲς ἐπραξαν, ὀνομαστὶ αὐτῶν ἐκάστου μνησθῆναι, πρότερον δὲ οὐ σφᾶς καταγινώσκειν εἰκὸς 9 εἶναι. ἐνθα δὴ ὥς ἡλέγχετο ὁ Ῥωμαῖος, ἀπετόλμησεν εἰπεῖν ὥς οἱ ἐστρατηγηκότες Ἀχαιῶν ἐνέχονται πάντες τῇ αἰτίᾳ· πάντας γὰρ φρονῆσαι τὰ Μακεδόνων τε καὶ Περσέως. Ὁ μὲν δὴ ταῦτα ἔλεγεν ὑπὸ διδασκαλίᾳ τῇ Καλλικράτους· ἀναστὰς δὲ μετ' αὐτὸν Ξένων, οὗτος οὐκ ἐλαχίστου λόγου παρ' Ἀχαιοῖς, οὕτως ἔφη κατὰ τὴν αἰτίαν ἔχει ταύτην· ἐστρατηγήσα μὲν Ἀχαιῶν καὶ ἐγὼ, ἀδικίας δὲ οὐδὲν ἐς Ῥωμαίους, οὔτε εὐνοίας μοι μέτεστιν ἐς Περσέα· καὶ τοῦδε ἔνεκα ἐθέλω μὲν ἐν συνεδρίῳ τῷ Ἀχαιῶν, ἐθέλω δὲ καὶ ἐν αὐτοῖς Ῥωμαίοις ὑπέχειν κρίσιν.
- 10 Ὁ μὲν δὴ ὑπὸ συνειδότος ἐπαρρησιάζετο ἀγαθοῦ· ὁ δὲ ἐπελάβετο αὐτίκα ὁ Ῥωμαῖος τῆς προφάσεως, καὶ ὁπόσοις Καλλικράτης ἐπῆγεν αἰτίαν Περσεὶ σφᾶς φρονῆσαι τὰ αὐτά, ἀνέπεμπεν ἐν δικαστηρίῳ κρίσιν τῷ Ῥωμαίων ὑφέξοντας. ὃ μὴ πω κατειλήφει πρότερον Ἕλληνας· οὐδὲ γὰρ Μακεδόνων οἱ ισχύσαντες μέγιστον, Φίλιππος Ἀμύντου καὶ Ἀλέξανδρος, τοὺς ἀνθεστηκότας σφίσιν Ἑλλήνων ἐς Μακεδονίαν ἐβιάσαντο ἀποσταλῆναι, διδό- 549
- 11 ναι δὲ αὐτοὺς ἐν Ἀμφικτυόσιν εἶων λόγον. Τότε δὲ ἐκ τοῦ Ἀχαιῶν ἔθρους ὄντινα καὶ ἀναίτιον Καλλικράτης ἐθελήσειεν αἰτιάσασθαι, ἀνάγεσθαι πάντα τινὰ ἐκκυρωτο ἐς Ῥώμην· καὶ ἐγένοντο ὑπὲρ χιλίους οἱ ἀναχθέντες. τούτους ὑπὸ Ἀχαιῶν οἱ Ῥωμαῖοι προκατεγινῶσθαι

νομίζοντες ἔς τε Τυρσηνίαν καὶ ἔς τὰς ἐκεῖ διέπεμψαν πόλεις, καὶ Ἀχαιῶν ἄλλοτε ἄλλας ὑπὲρ τῶν ἀνδρῶν πρεσβείας τε καὶ ἱεσσίας ἐπιπεμπόντων λόγον ἐποιοῦντο οὐδένα. ἑπτακαίδεκάτῳ δὲ ὕστερον ἔτει τριακοσίους ἢ καὶ 12 ἐλάσσοντας, οἳ μόνοι περὶ Ἰταλίαν Ἀχαιῶν ἔτι ἐλείποντο, ἀφιασιν, ἀποχρώντως κολασθῆναι σφᾶς ἡγούμενοι. ὅσοι δὲ ἀποδράντες ὄχοντο ἢ εὐθύς ἡνίκα ἀνήγοντο ἔς Ῥώμην, ἢ ὕστερον ἐκ τῶν πόλεων ἔς ἃς ὑπὸ Ῥωμαίων ἐπέμψθησαν, πρόφασις οὐδεμία ἦν τούτους ἀλόντας μὴ ὑποσχέιν διίκην.

XI. Ῥωμαῖοι δὲ αὐθις ἄνδρα ἐκ τῆς βουλῆς κατὰ πέμπουσιν ἔς τὴν Ἑλλάδα· ὄνομα μὲν τῷ ἀνδρὶ ἦν Γάλλος, ἀπέσταλτο δὲ Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀργείοις ὑπερ γῆς ἀμφισβητουμένης γενέσθαι δικαστῆς. οὗτος ὁ Γάλλος ἔς τὸ Ἑλληνικὸν πολλὰ μὲν εἶπε, πολλὰ δὲ καὶ ἔπραξεν ὑπερήφανα, Λακεδαιμονίους δὲ καὶ Ἀργεῖους τὸ παράπαν ἔθετο ἐν χλευασίᾳ· πόλεσι γὰρ ἔς τοσοῦτο 2 ἡκούσαις ἀξιώματος, καὶ ὑπὲρ τῶν ὄρων τῆς χώρας τὰ μὲν παλαιότερα ἔς οὐκ ἀφανῆ πόλεμον καὶ ἔργα οὕτως ἀφειδῇ προαχθείσαις, κριθείσαις δὲ καὶ ὕστερον παρὰ δικαστῇ κοινῷ Φιλίππῳ τῷ Ἀμύντου, αὐτὸς μὲν σφισιν ὁ Γάλλος ἀπηξίωσε δικαστῆς καταστῆναι, Καλλικράτει δὲ ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος ἀνδρὶ ἀλάστορι ἐπιτρέπει τὴν κρίσιν. Ἀφίκοντο δὲ ὥς τὸν Γάλλον καὶ Αἰτωλῶν οἱ 3
550 Πλευρωῶνα οἰκοῦντες, συντελείας τῆς ἐς Ἀχαιοὺς ἐθέλοντες ἄφειδιν εὔρασθαι. καὶ αὐτοῖς ἐπετράπη μὲν ὑπὸ τοῦ Γάλλου πρεσβείαν ἐπὶ σφῶν αὐτῶν ἰδίᾳ παρὰ Ῥωμαίους ἀποστείλαι, ἐπετράπη δὲ ὑπὸ Ῥωμαίων συνεδρίου τοῦ Ἀχαιῶν ἀποστῆναι. προσεπεστάλη δὲ ὑπὸ τῆς βουλῆς τῷ Γάλλῳ πόλεις ὅποσας ἐστὶν οἷός τε [ὥς πλείστας] ἀφεῖναι συλλόγου τοῦ Ἀχαιῶν.

2. Ὁ μὲν δὴ τὰ ἐντεταλμένα ἐποίει, Ἀθηναίων δὲ ὁ 4

δῆμος ἀνάγκη πλέον ἢ ἐκουσίως διαρπάξουσιν Ὀρωπὸν
 ὑπήκοόν σφισιν οὖσαν· πενίας γὰρ ἐς τὸ ἔσχατον Ἀθη-
 ναῖοι τηνικαῦτα ἤκον ἄτε ὑπὸ Μακεδόνων πολέμῳ πιε-
 σθέντες μάλιστα Ἑλλήνων. καταφεύγουσιν οὖν ἐπὶ τὴν
 Ῥωμαίων βουλὴν οἱ Ὀρώπιοι· καὶ δόξαντες παθεῖν οὐ
 δίκαια, ἐπεστάλη Σικυνίοις ὑπὸ τῆς βουλῆς ἐπιβαλεῖν
 σφᾶς Ἀθηναίοις ἐς Ὀρωπίους ζημίαν κατὰ τῆς βλάβης
 5 ἧς ἤρξαν τὴν ἀξίαν. Σικυνῖοι μὲν οὖν οὐκ ἀφικομένοις
 ἐς καιρὸν τῆς κρίσεως Ἀθηναίοις ζημίαν πεντακόσια τά-
 λαντα ἐπιβάλλουσι· Ῥωμαίων δὲ ἡ βουλὴ δεηθεῖσιν Ἀθη-
 ναίοις ἀφίησι πλὴν ταλάντων ἑκατὸν τὴν ἄλλην ζημίαν.
 Ἐξέτισαν δὲ οὐδὲ ταῦτα οἱ Ἀθηναῖοι, ἀλλὰ ὑποσχέσεσι
 καὶ δώροις ὑπελθόντες Ὀρωπίους ὑπάγονται σφᾶς ἐς
 ὁμολογίαν, φρουρὰν τε Ἀθηναίων ἐσελθεῖν ἐς Ὀρωπὸν
 καὶ ὁμήρους λαβεῖν παρὰ Ὀρωπίων Ἀθηναίους· ἦν δὲ
 αὐτοῖς ἐς Ἀθηναίους γένηται ἐγκλημα Ὀρωπίοις, τὴν
 φρουρὰν τότε ἀπάγειν παρ' αὐτῶν Ἀθηναίους, ἀποδοῦ-
 6 ναι δὲ καὶ ὀπίσω τοὺς ὁμήρους. Χρόνος τε δὴ οὐ πολὺς ὁ
 μεταξὺ ἦνυστο, καὶ τῶν φρουρῶν ἀδικοῦσιν ἄνδρες
 Ὀρωπίους. οἱ μὲν δὴ ἐς τὰς Ἀθήνας ἀπέστελλον ὁμήρους
 τε ἀπαιτήσοντας καὶ φρουρὰν σφισιν ἐξάγειν κατὰ τὰ 551
 συγκείμενα ἐροῦντας· Ἀθηναῖοι δὲ οὐδέτερα ἔφασαν
 ποιήσειν, ἀνθρώπων γὰρ ἐπὶ τῇ φρουρᾷ καὶ οὐ τοῦ
 Ἀθηναίων δήμου τὸ ἁμάρτημα εἶναι· τοὺς μέντοι αὐτὰ
 7 εἰργασμένους ἐπηγγέλλοντο ὑφ᾽ ἑξῆς δίκην. 3. Οἱ δὲ Ὀρώ-
 πιοι κατέφευγόν τε ἐπὶ Ἀχαιοὺς ** τιμωρῆσθαι σφισιν·
 Ἀχαιοῖς δὲ ἤρεσκε μὴ τιμωρεῖν φίλᾳ τε καὶ αἰδοῦ τῇ Ἀθη-
 ναίων. ἐνταῦθα οἱ Ὀρώπιοι Μεναικίδᾳ, Λακεδαιμονίῳ
 μὲν γένος, στρατηγοῦντι δὲ ἐν τῷ τότε Ἀχαιῶν, ὑπι-
 σχνοῦνται δέκα ταλάντων δόσιν, ἦν σφισιν ἐπικουρεῖν
 Ἀχαιοὺς ἄγῃ. ὁ δὲ ἀπὸ τῶν χρημάτων μεταδώσειν Καλ-
 λικράτει τὸ ἥμισυ ὑπισχνεῖτο, ἰσχύοντι διὰ φιλίαν τὴν

Ρωμαίων ἐν Ἀχαιοῖς μέγιστον. Προσγενομένου δὲ τοῦ 8
 Καλλικράτους πρὸς τὴν Μεναλκίδα γνῶμην ἐκεκύρωτο
 κατὰ Ἀθηναίων ἀμύνειν Ὠρωπίοις. καὶ τις ἐξαγγέλλει
 ταῦτα ἐς τοὺς Ἀθηναίους· οἱ δὲ ὥς ἕκαστος τάχους εἶχεν
 ἐς τὸν Ὠρωπὸν ἐλθόντες καὶ αὐθις κατασύραντες εἴ τι ἐν
 ταῖς προτέραις παρεῖτό σφισιν ἀρπαγαῖς, ἀπάγουσι τὴν
 φρουράν. Ἀχαιοὺς δὲ ὑστερήσαντας [τῆς βοηθείας] Με-
 ναλκίδας μὲν καὶ Καλλικράτης ἐσβάλλειν ἐς τὴν Ἀττικὴν
 ἐπειθον· ἀνδισταμένων δὲ ἄλλων τε αὐτοῖς καὶ οὐχ
 ἦμιστα τῶν ἐκ Λακεδαιμόνος, ἀνεχώρησεν ὀπίσω τὸ στρα-
 τευμα.

ΧΠ. Ὠρώπιοι δὲ καὶ ὠφελείας σφίσιν οὐ γενομένης
 (τῆς βοηθείας) τῆς παρὰ Ἀχαιῶν, ὅμως ὑπὸ Μεναλκίδα
 τὰ χρήματα ἐξεπράχθησαν. ὁ δὲ ὥς τὸ δωροδόκημα εἶχεν
 ἐν χειρὶ, ἐποιεῖτο συμφορὰν εἰ καὶ Καλλικράτει μετα-
 δώσει τῶν λημμάτων. τὰ μὲν δὴ πρῶτα ἀναβολαῖς καὶ
 ἀπάταις ἐχρῆτο ἐς τὴν δόσιν, μετὰ δὲ οὐ πολὺ ἐτόλμησεν
 ἀποστερεῖν ἐκ τοῦ εὐθέος. βεβαιοὶ δὴ τὸ λεγόμενον ὥς
 552 ἄρ' ἦν καὶ πῦρ ἐς πλεόν ἄλλον πυρὸς καῖον καὶ λύκος 2
 ἀγριώτερος λύκων ἄλλων καὶ ὠκύτερος ἰέραξ ἰέρακος
 πέτεσθαι, εἶγε καὶ Καλλικράτην ἀνοσιώτατον τῶν τότε
 Μεναλκίδας ὑπερῆρεν ἀπιστία, Καλλικράτην, ὃς ἐλάσ-
 σων παντοίου λήμματος, καὶ ἐπὶ οὐδενὶ οἰκείῳ κέρδει
 πόλει τῇ Ἀθηναίων ἀπηχθήμενος, παυσάμενον [μὲν]
 τῆς ἀρχῆς Μεναλκίδαν ἐδίωκεν ἐν τοῖς Ἀχαιοῖς θανάτου
 δίκην· πρεσβεῦσαι τε γὰρ Ἀχαιῶν ἐναντία ἐφασκεν αὐ-
 τὸν ἐς Ῥώμην, καὶ ἐς τὰ μάλιστα γενέσθαι πρόθυμον
 ἐξελεσθαι τὴν Σπάρτην συνεδρίου τοῦ Ἀχαιῶν. Ἐνταῦθα 3
 ὥς ἀφικνεῖτο ἐς πᾶν ὁ Μεναλκίδας κινδύνου, μεταδίδωσι
 τάλαντα τρία τῶν ἐξ Ὠρωποῦ Μεγαλοπολίτῃ Διαιῷ. ἐγε-
 γόνει δὲ αὐτῷ καὶ ἀρχῆς διάδοχος τῆς Ἀχαιῶν ὁ Δίαιος·
 τότε δὲ ὑπὲρ τοῦ λήμματος προθυμούμενος ἐμελλε Με-

ναλκίδα καὶ ἀκόντων Ἀχαιῶν σωτηρίαν παρέξειν. Ἀχαιοὶ
 δὲ ἐπὶ μὲν τῇ ἀφέρσει τοῦ Μενάλκιδά ἰδίᾳ τε ἕκαστος καὶ
 ἐν κοινῷ Δῖαιον ἐποιοῦντο ἐν αἰτίᾳ. 2. Δῖαιος δὲ σφᾶς
 ἀπὸ τῶν ἐς αὐτὸν ἐγκλημάτων μετήγυν ἐς πραγμάτων
 ἐλπίδα μειζόνων, προφάσει χρώμενος τοιαῦδε ἐς τὴν ἀπά-
 4 την. Λακεδαιμόνιοι περὶ ἀμφισβητησίμου χώρας κατα-
 φεύγουσιν ἐπὶ τὴν Ῥωμαίων βουλήν· καταφεύγουσι δὲ
 αὐτοῖς προείπεν ἡ βουλὴ δικάζεσθαι τὰ ἄλλα πλὴν ψυχῆς
 ἐν συνεδρίῳ τῷ Ἀχαιῶν. ἡ μὲν δὴ ταῦτα ἀπεκρίνατο·
 Δῖαιος δὲ οὐ τὸν ὄντα ἔλεγεν Ἀχαιοῖς λόγον, ψυχαγω-
 γῶν δὲ αὐτοῦς ἔφασκε παρὰ τῆς Ῥωμαίων σφίσι ἐφεῖ-
 σθαι βουλῆς καὶ θάνατον ἀνδρὸς καταγνῶναι τῶν ἐκ
 5 Σπάρτης. Οἱ μὲν δὴ δικάζειν Λακεδαιμονίοις ἤξιον
 καὶ ὑπὲρ τῆς ἑκάστου ψυχῆς· Λακεδαιμόνιοι δὲ οὔτε
 ἀληθῆ συνεχώρουν Δῖαιον λέγειν, καὶ ἀνάγειν ἡθέλον
 ἐπὶ τὴν Ῥωμαίων βουλήν. Ἀχαιοὶ δὲ ἀντελαμβάνοντο 553
 αὐτῆς ἄλλον λόγον, πόλεις ὅσαι τελοῦσιν ἐς Ἀχαιοὺς
 μηδεμίαν ἐφ' ἑαυτῆς καθεστηκέναι κυρίαν ἄνευ τοῦ κοι-
 νοῦ τοῦ Ἀχαιῶν παρὰ Ῥωμαίους ἰδίᾳ πρεσβεῖαν ἀποστέλ-
 6 λειν. Πόλεμός τε δὴ ἀπὸ τῶν ἀμφισβητημάτων τούτων
 Ἀχαιοῖς καὶ Λακεδαιμονίοις ἤρχετο, καὶ Λακεδαιμόνιοι
 συνιέντες οὐκ ἀξιόμαχοι πρὸς Ἀχαιοὺς εἶναι πρεσβεῖαις
 ἐχρῶντο πρὸς τὰς πόλεις αὐτῶν καὶ ἰδίᾳ πρὸς τὸν Δῖαιον
 λόγοις. Αἱ μὲν δὴ κατὰ τὰ αὐτὰ αἱ πόλεις ἐποιοῦντο τὰς
 ἀποκρίσεις, οὗ σφίσι ἐξοδὸν ἐπαγγέλλοντος στρατηγοῦ
 παρακούμειν εἶναι νόμον· Δῖαιος γὰρ ἤρχε τῶν Ἀχαιῶν,
 καὶ ἔφασκεν οὐ τῇ Σπάρτῃ, τοῖς δὲ ταρασσουσιν αὐτὴν
 7 πολεμήσων ἀφίξεσθαι. Ἐρομένων δὲ τῶν γερόντων ὁπό-
 σους ἤγοῦτο ἀδικεῖν, ἐσπέμπει σφίσι τεσσάρων ὀνόματα
 ἀνδρῶν καὶ εἰκοσι πρωτεύοντων τὰ πάντα ἐν Σπάρτῃ.
 Ἐνταῦθα Ἀγασισθένους ἐνίκησε γνώμη δοκίμου καὶ τὰ
 πρότερα ὄντος, ἀπὸ δὲ τῆς παραινέσεως τούτης προελ-

θόντος καὶ ἐς πλέον δόξης· ὃς τοὺς ἄνδρας τούτους ἐκέ-
 λευσεν ἐκ Λακεδαιμόνος ἐθελοντὰς φεύγειν, μηδὲ αὐτοῦ
 μένοντας ἐργάσασθαι τῇ Σπάρτῃ πόλεμον· φυγόντας δὲ
 ἐς Ῥώμην καταχθήσεσθαι σφᾶς οὐ μετὰ πολὺ ἐφασκεν
 ὑπὸ Ῥωμαίων. καὶ οἱ μὲν ἀπελθόντες ὑπήγοντο ὑπὸ 8
 Σπαρτιατῶν ἐς δικαστήριον τῷ λόγῳ, καὶ ἀποθανεῖν
 ἤσαν κατεγνωσμένοι· ἀπεστάλησαν δὲ καὶ ὑπὸ Ἀχαιῶν
 Καλλικράτης ἐς Ῥώμην καὶ Δίαιος τοῖς φεύγουσιν ἐκ
 Σπάρτης ἀντιδικήσοντες ἐπὶ τῆς βουλῆς. καὶ αὐτῶν ὁ
 μὲν κατὰ τὴν ὁδὸν Καλλικράτης τελευτᾷ νόσῳ, οὐδὲ
 οἶδα εἰ ἀφικόμενος ἐς Ῥώμην ὠφέλησεν ἄν τι Ἀχαιοὺς ἢ
 κακῶν σφίσι ἐγένετο μειζόνων ἀρχή· Δίαιος δὲ ἐς ἀντι-
 λογίαν Μεναλκίδα καταστὰς ἐπὶ τῆς βουλῆς πολλὰ μὲν
 εἶπε, τὰ δὲ ἤκουσεν οὐ σὺν κόσμῳ. καὶ σφισιν ἀπεκρί- 9
 νατο ἡ βουλή ἀποστελεῖν πρέσβεις, οἳ κρινούσιν ὅσα Λα-
 κεδαιμονίοις καὶ Ἀχαιοῖς διάφορα ἦν ἐς ἀλλήλους. καὶ
 τοῖς ἐκ Ῥώμης πρέσβεσι σχολαιτέρα πῶς ἐγένετο ἡ ὁδός,
 554 ὥστ' ἐξαπατᾶν ὑπῆρχεν ἐξ ἀρχῆς Διᾶω τε Ἀχαιοὺς καὶ
 Μεναλκίδα Λακεδαιμονίους. Τοὺς μὲν δὴ παρήγεν ὁ
 Δίαιος ὥς τὰ πάντα ἔπεσθαι Λακεδαιμόνιοι σφισιν ὑπὸ
 τῆς Ῥωμαίων βουλῆς εἰσὶν ἐγνωσμένοι· Λακεδαιμονίους
 δὲ ὁ Μεναλκίδας ἡπάτα παντελῶς τοῦ συνεδρεύειν ἐς τὸ
 Ἀχαικὸν ὑπὸ Ῥωμαίων αὐτοὺς ἀπηλλάχθαι.

XIII. Αὐτίς οὖν ἐκ τῶν ἀντιλογιῶν Λακεδαιμονίοις
 ὥρμητο Ἀχαιοὶ πολεμεῖν, καὶ στρατὸς ἐπὶ τὴν Σπάρτην
 ἤθρολζετο ὑπὸ Λαμοκρίτου στρατηγεῖν τῆνικαῦτα Ἀχαιῶν
 ἡρημένον. περὶ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦτον ἀφίκετο ἐς
 Μακεδονίαν στρατιά τε Ῥωμαίων καὶ ἡγεμῶν ἐπ' αὐτῇ
 Μέτελλος, Ἀνδρίσκῳ τῷ Περσέως τοῦ Φιλίππου πολεμή-
 σοντες ἀφεστηκότι ἀπὸ Ῥωμαίων. Καὶ ὁ μὲν ἐν Μακεδο-
 νίᾳ πόλεμος ἐμελλεν ὥς ῥᾶστα κατὰ τὸ ἐπιτηδειότατον
 Ῥωμαίοις κριθήσεσθαι· Μέτελλος δὲ ἄνδρας ὑπὸ τῆς 2

Ῥωμαίων ἀπεσταλμένους βουλῆς ἐπὶ τὰ ἐν τῇ Ἀσίᾳ πρά-
 γματα ἐκέλευε, πρὶν ἢ ἐς τὴν Ἀσίαν διαβῆναι τοῖς ἡγε-
 μόσιν αὐτοὺς τοῖς Ἀχαιοῖν ἐς λόγους ἐλθεῖν, ὅπλα μὲν
 ἐπὶ τὴν Σπάρτην μὴ ἐπιφέρειν σφίσιν ἀπαγορεύοντας,
 τὴν δὲ ἐκ Ῥώμης παρουσίαν τῶν ἀνδρῶν προεφροῦντας
 μένειν, οἱ κατὰ τοῦτο ἦσαν ἀπεσταλμένοι Λακεδαιμο-
 3 νίοις δικασταὶ καὶ Ἀχαιοὺς γενέσθαι. Οἱ μὲν δὲ τὰ ἐντε-
 ταλμένα Λαμοκρίτῳ καὶ Ἀχαιοὺς ἐπήγγελλον ἐφθακόσιν
 ἔξοδον ἐπὶ Λακεδαίμονα πεποιῆσθαι, καί, ἑώρων γὰρ
 πρὸς τὴν παραίνεσιν ἀνθεστηκότα τὰ Ἀχαιῶν, ἀπηλ-
 λάσσοντο ἐς τὴν Ἀσίαν· 2. Λακεδαιμόνιοι δὲ ὑπὸ φρο-
 νήματος μᾶλλον ἢ ἰσχύος ἔλαβον μὲν τὰ ὅπλα καὶ ἐπε-
 ξῆλθον ἀμυνοῦντες τῇ οἰκείᾳ, βιασθέντες δὲ οὐ μετὰ
 πολὺ, ὅσον μὲν ἐς χιλίους οἱ ἡλικία μάλιστα αὐτῶν καὶ
 τόλμῃς ἀκμάζοντες πίπτουσιν ἐν τῇ μάχῃ, τὸ δὲ ἄλλο
 στρατιωτικόν, ὥς ἕκαστος τάχους εἶχεν, ἔφρουγον πρὸς
 4 τὴν πόλιν. Εἰ δὲ ὁ Λαμόκριτος προθυμίαν ἐποιήσατο,
 τοῖς φεύγουσιν ἐκ τῆς παρατάξεως ὁμοῦ καὶ Ἀχαιοὺς ἐσ- 555
 δραμεῖν ὑπῆρξεν ἂν ἐς τὸ τεῖχος [τῆς Σπάρτης]· νῦν δὲ
 αὐτίκα τε ἀνεκάλεσεν ἀπὸ τῆς διώξεως τοὺς Ἀχαιούς,
 καὶ ἐχρήτο καὶ ἐς τὸ ἔπειτα καταδρομαῖς μᾶλλον καὶ ἀρ-
 5 παραῖς ἐκ τῆς χάρας ἢ συντόνῳ πολιορκίᾳ. 3. Λαμοκρίτῳ
 μὲν οὖν ἀπαγαγόντι ὀπίσω τὴν στρατιὰν ἐπιβάλλουσιν
 οἱ Ἀχαιοὶ ζημίαν πεντήκοντα ἄτε ἀνδρὶ προδότῃ τάλαντα·
 καί, οὐ γὰρ εἶχεν ἐκτίσαι, φεύγων ὥχεται ἐκ Πελοπον-
 νήσου. 4. Δίαιος δὲ Ἀχαιῶν μετὰ Λαμόκριτον στρατη-
 γεῖν ἡρημένος ἀποστείλαντι αὐτίς Μετέλλῳ πρέσβεις
 ὠμολόγησε μηδένα ἐπάξειν Λακεδαιμονίοις πόλεμον,
 ἀλλὰ ἔστ' ἂν ἦκωσιν ἐκ Ῥώμης, ἀναμνεῖν τοὺς διαλ-
 6 λακτάς. Στρατήγημα δὲ ἄλλο ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους
 παρ᾽ αὐτοῖς τοιόνδε· τὰ ἐν κύκλῳ τῆς Σπάρτης πόλίσματα
 ἐς τὴν Ἀχαιῶν ὑπηγάγετο εὐνοίαν, ἐσῆγάγε δὲ ἐς αὐτὰ

καὶ φρουράς, ὀρμητήρια ἐπὶ τὴν Σπάρτην Ἀχαιοὺς εἶναι.
 5. Μεναλκίδας δὲ ἦρhto μὲν ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἐναντία γ
 Διάφω στρατηγεῖν· ἐχόντων δὲ αὐτῶν ἐς τε τὴν πᾶσαν
 πολέμου παρασκευὴν καὶ οὐχ ἥμισυ τοῖς χρήμασιν ἀσθε-
 νῶς, πρὸς δὲ καὶ τῆς γῆς σφίσιν ἀσπόρου μεμενηκυίας
 δι *** ας ὅμως τὰς σπονδὰς ὑπερβῆναι, καὶ πόλισμα
 Ἰάσον ἐλὼν ἐξ ἐπιδρομῆς ἐπόρθησεν, ἐν ὅροις μὲν χώρας
 τῆς Λακωνικῆς, Ἀχαιῶν δὲ ἐν τῷ τότε ὑπήκοον. Ἐξεγεί- 8
 ρας δὲ αὐθις Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀχαιοὺς πόλεμον ἐν
 ἐγκλήμασί τε ἦν ὑπὸ τῶν πολιτῶν, καί, οὐ γάρ τινα ἐκ
 τοῦ προσδοκωμένου κινδύνου Λακεδαιμονίοις σωτηρίαν
 εὔρισκεν, ἀφίησιν ἐκουσίως τὴν ψυχὴν πῶν φάρμακον.
 καὶ Μεναλκίδα μὲν τέλος τοιοῦτον ἐγένετο, ἄρξαντι ἐν
 τῷ [ἐαυτοῦ νῷ] τότε μὲν Λακεδαιμονίων ὥς ἂν ὁ ἀμα-
 θέστατος στρατηγός, πρότερον δὲ ἔτι τοῦ Ἀχαιῶν ἔθνους
 ὥς [ἂν] ἀνθρώπων ὁ ἀδικώτατος.

556 XIV. Ἀφίκοντο δὲ ἐς τὴν Ἑλλάδα καὶ οἱ ἀποσταλέν-
 τες ἐκ Ῥώμης Λακεδαιμονίοις δικασταὶ καὶ Ἀχαιοὺς γενέ-
 θαι, ἄλλοι τε καὶ Ὀρέστης ** τοὺς τε ἐν ἐκάστη πόλει
 τῶν Ἀχαιῶν ἔχοντας τὰς ἀρχὰς καὶ Δίαιον ἐκάλει παρ'
 αὐτόν. Ἀφικομένοις δὲ ἐνθα ἐτυχεν αὐτὸς ἐσφοκισμένος,
 ἀπεγύμνου τὸν πάντα σφίσιν ἤδη λόγον, ὥς δίκαια
 ἤγοιτο ἢ Ῥωμαίων βουλὴ μῆτε Λακεδαιμονίους τελεῖν ἐς
 τὸ Ἀχαικόν, μῆτε αὐτὴν Κόρινθον, ἀφαισθαι δὲ καὶ
 Ἄργος καὶ Ἡράκλειαν τὴν πρὸς Οἰτῇ καὶ Ὀρχομενίους
 Ἀρκάδας συνεδρίου τοῦ Ἀχαιῶν· γένους τε γὰρ αὐτοῖς
 οὐδὲν τοῦ Ἀχαιῶν μετεῖναι, καὶ ὕστερον τὰς πόλεις προσ-
 χωρῆσαι ταύτας πρὸς τὸ Ἀχαικόν. 2. Ταῦτα Ὀρέστου 2
 λέγοντος οἱ ἄρχοντες τῶν Ἀχαιῶν, οὐδὲ τὸν πάντα ὑπο-
 μέναντες ἀκοῦσαι λόγον, ἔθεον ἐς τὸ ἐκτὸς τῆς οἰκίας
 καὶ ἐκάλουν Ἀχαιοὺς ἐς ἐκκλησίαν. Οἱ δὲ ὥς τὰ ἐγνω-
 σμένα ἐπύθοντο ὑπὸ Ῥωμαίων, αὐτίκα ἐτρέποντο ἐπὶ

τους Σπαρτιάτας οἱ Κορίνθιοι τότε εὐτυχον ἐπιδημοῦντας.
 συνήρπαζον δὲ πάντα τινά, καὶ ὃν Λακεδαιμόνιον σαφῶς
 ὄντα ἠπίσταντο, καὶ ὅτῳ κουράς ἢ ὑποδημάτων δυνεα ἢ
 ἐπὶ τῇ ἐσθῇτι ἢ κατ' ὄνομα προσγένειτο ὑπένοια· τοὺς
 δὲ αὐτῶν καὶ καταφυγεῖν ἐνθα Ὀρέστης ᾤκει φθάνοντας
 3 ὅμως καὶ ἐντεῦθεν ἐβιάζοντο ἔλκειν. Ὀρέστης δὲ καὶ οἱ
 σὺν αὐτῷ τῆς τε τόλμης ἐπέχειν τοὺς Ἀχαιοὺς ἐπειρῶντο,
 καὶ ἐκέλευον μεμνησθαι σφᾶς ὡς ἀδικημάτων καὶ ὕβρεως
 ἄρχουσιν ἐς Ῥωμαίους. Ἡμέραις δὲ ὕστερον οὐ πολλαῖς
 οἱ Ἀχαιοὶ Λακεδαιμονίων μὲν αὐτῶν ὅσους εἶχον συνε-
 ληφότες, κατατίθενται σφᾶς ἐς δεσμοτήριον, τοὺς ξέ-
 νους δὲ ἀπ' αὐτῶν διακρίνοντες ἠφίεσαν. ἀποστέλλουσι
 δὲ καὶ ἐς Ῥώμην ἄλλους τε Ἀχαιῶν τῶν ἐν τέλει καὶ Θεα-
 ρίδα· ὡς δὲ ἀπῆλθον, ἐντυχόντες κατὰ τὴν ἄνοδον
 Ῥωμαίων πρέσβειν ἐπὶ τὰ Λακεδαιμονίων καὶ Ἀχαιῶν
 ὕστερον ἢ Ὀρέστης ἀπεσταλμένοις, ὁπίσω καὶ αὐτοὶ
 4 τρέπονται. Διὰ δὲ ἐξήκοντος τοῦ χρόνου τῆς ἀρχῆς
 στρατηγεῖν ὑπὸ Ἀχαιῶν ἠρέθη Κριτόλαος. 3. Τοῦτον
 δορυμὸς καὶ σὺν οὐδενὶ λογισμῷ τὸν Κριτόλαον πολεμεῖν
 πρὸς Ῥωμαίους ἔρωσ ἐσχ· καί, εὐτυχον γὰρ τότε ἦδη οἱ 557
 παρὰ Ῥωμαίων ἦκοντες τὰ Λακεδαιμονίων καὶ Ἀχαιῶν
 δικάσαι, ἀφίκετο μὲν ἐν Τεγέᾳ τῇ Ἀρκάδων τοῖς ἀνδρά-
 σιν ἐς λόγους ὁ Κριτόλαος, ἀθροῖσαι δὲ Ἀχαιούς σφισιν
 ἐς κοινὸν σύλλογον οὐδαμῶς ἠθέλεν, ἀλλὰ ἐς μὲν ἐπὶ-
 κοον τῶν Ῥωμαίων ἐπεμπεν ἀγγέλους καλεῦσθαι τοὺς συ-
 νέδρους καλεῖν ἐς τὸ Ἀχαϊκόν, ἰδίᾳ δὲ τοῖς συνέδροις
 ἐπέστελλεν ἐς τὰς πόλεις ἀπολείπεσθαι σφᾶς τοῦ συλλό-
 5 γου. ὡς δὲ οὐκ ἀφίκοντο οἱ συνεδρεύσοντες, ἐνταῦθα ὁ
 Κριτόλαος μάλιστα ἐπεδείκνυτο ἀπάτη πρὸς Ῥωμαίους
 χρώμενος, ὃς ἄλλην ἐκέλευεν ἀναμένειν αὐτοὺς Ἀχαιῶν
 σύνοδον, ἐς μῆνα ἰσομένην ἕκτον· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἰδίᾳ
 διαλέξεσθαι σφισιν ἄνευ τοῦ κοινοῦ τοῦ Ἀχαιῶν ἐφασκε.

καὶ οἱ μὲν ἐπεὶ ἀπατῶμενοι συνήκαν, ἀπηλλάσσοντο ἐς
 Ῥώμην· 4. Κριτόλαος δὲ ἐς Κόρινθον Ἀχαιοὺς ἀθροίσας
 ἀνέπεισε μὲν ἐπιφέρειν ὅπλα ἐπὶ τὴν Σπάρτην, ἀνέπεισε
 δὲ καὶ Ῥωμαίους ἐκ τοῦ εὐθέος πόλεμον ἄρασθαι. τὸ μὲν 6
 δὴ ἄνδρα βασιλέα καὶ πόλιν ἀναλέσθαι πόλεμον καὶ μὴ
 εὐτυχῆσαι συνέβη φθόνῳ μᾶλλον ἐκ τοῦ δαιμόνων ἢ τοῖς
 πολεμήσασι ποιεῖ τὸ ἔγνημα· θρασύτης δὲ ἡ μετὰ ἀσθε-
 νείας μανία ἂν μᾶλλον ἢ ἀτυχία καλοῖτο. ὃ δὴ καὶ Κρι-
 τόλαον καὶ Ἀχαιοὺς ἐβλαψε. Παρώξυνε δὲ καὶ Ἀχαιοὺς
 Πυθίας βοιωταρχῶν τηνικαῦτα ἐν Θήβαις, καὶ οἱ Θη-
 βαῖοι συνεπιλήψεσθαι προθύμως ἐσηγγέλλοντο τοῦ πο-
 λέμου. Ἐαλώκεσαν δὲ οἱ Θηβαῖοι δίκην Μετέλλου δικά- 7
 ζοντος, πρώτην Φωκεῦσιν ἐκτίσαι ζημίαν, ὅτι ἐσέβαλον
 σὺν ὅπλοις ἐς γῆν τὴν Φωκίδα, δευτέραν Εὐβοεῦσιν,
 ἐδήλωσαν γὰρ καὶ Εὐβοέων τὴν χώραν, τρίτην δὲ Ἀμφισ-
 σεῦσι, τιμόντες καὶ τὴν Ἀμφισσέων περὶ ἀκμὴν σίτου.

XV. Ῥωμαῖοι δὲ παρὰ τε τῶν ἀνδρῶν διδαχθέντες
 οὓς ἐς τὴν Ἑλλάδα ἀπέστειλαν, καὶ ἐκ τῶν γραμμάτων ἃ
 Μέτελλος ἐπέστελλεν, ἀδικεῖν Ἀχαιῶν κατέγνωσαν· καί,
 ἦν γὰρ Μόμμιός σφισιν ὕπατος τότε ἡρημένος, τοῦτον
 ναῦς τε καὶ στρατιὰν πεζὴν ἐκέλευον ἐπ' Ἀχαιοὺς ἄγειν.
 558 Μέτελλος δὲ παραντίκα ἐπέκυστο ὥς Μόμμιος καὶ ὁ σὺν
 αὐτῷ στρατὸς ἐπὶ Ἀχαιοὺς ἀφικνοῖτο, καὶ ἐποιεῖτο σπου-
 δὴν εἰ ἐπιθεῖς αὐτὸς πέρας τῷ πολέμῳ φθάνη πρὶν ἢ
 Μόμμιον ἐς τὴν Ἑλλάδα ἀφίχθαι. Ἀγγέλους οὖν παρὰ 2
 τοὺς Ἀχαιοὺς ἀπέστελλεν, ἀφιέναι κελεύων σφᾶς συν-
 ταλαίας Λακεδαιμονίους καὶ πόλεις ἄλλας ὀπόσας εἰρητο
 ὑπὸ Ῥωμαίων, τῆς τε ἐκ τοῦ χρόνου τοῦ προτέρου σφί-
 σιν ἀπειθείας οὐδεμίαν παρὰ Ῥωμαίων ὑπισχνεῖτο ὀργὴν
 γενήσεσθαι. ἅμα τε δὴ ταῦτα ἐπεκηρυκεύετο καὶ ἦλανυνεν
 ἐκ Μακεδονίας τὸν στρατόν, διὰ Θεσσαλίας τὴν πορείαν
 καὶ παρὰ τὸν Λαμιακὸν ποιούμενος κόλπον. 2. Κριτό-

λαος δὲ καὶ Ἀχαιοὶ λόγον μὲν φέροντα ἐς σύμβασιν προ-
 σίσεντο οὐδένα, Ἡράκλειαν δὲ προσεκάθηντο πολιορκούν-
 8 τες οὐ βουλομένους ἐς τὸ Ἀχαϊκὸν συντελεῖν. τότε δὲ ὡς
 παρὰ τῶν κατασκόπων ἐπυνθάνετο ὁ Κριτόλαος Μέτελ-
 λον καὶ Ῥωμαίους διαβεβηκέναι τὸν Σπερχειόν, ἀπέφευ-
 γεν ἐς Σκάρφειαν τὴν Λοκρῶν, οὐδὲ κατὰ τὸ στενὸν τὸ
 Ἡρακλείας τε μεταξὺ καὶ Θερμοπυλῶν τοὺς Ἀχαιοὺς τά-
 ξας ἐτόλμησεν ὑπομεῖναι Μέτελλον· ἀλλὰ ἐς τοσοῦτο
 ἀφίκετο δείματος ὡς μηδὲ αὐτὸ ποιήσασθαι τὸ χωρίον
 πρὸς ἀμείνονος ἐλπίδος, ἐνθα ἦν μὲν Λακεδαιμονίοις
 ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων τὰ ἐς Μήδους, ἦν δὲ καὶ Ἀθηναίοις
 τὰ ἐς Γαλάτας οὐδὲν ἀφανέστερα ἐκείνων τολμήματα.

43. Ὑποφεύγοντας δὲ Κριτόλαον καὶ Ἀχαιοὺς αἰρουῦσιν
 ὀλίγον πρὸ τῆς Σκαρφείας οἱ ὁμοῦ τῷ Μετέλλῳ, καὶ
 ἀπέκτεινάν τε πλήθει πολλοὺς καὶ ἔλαβον ζῶντας ὅσον
 χίλους. Κριτόλαος δὲ οὔτε ὥφθη ζῶν μετὰ τὴν μάχην,
 οὔτε ἐν τοῖς νεκροῖς εὐρέθη· εἰ δὲ ἐτόλμησε τῆς πρὸς τῇ
 Οἰτῇ θαλάσσης ἐς ταύτης καταδῦναι τὸ τέλμα, παντάπα-
 σιν ἔμελλεν ἄγνωστός τε καὶ ἄπυστος οἰχέσασθαι κατὰ
 5 τοῦ βυθοῦ. Ἐς μὲν οὖν τὴν Κριτολάου τελευτὴν καὶ
 ἄλλα πάρεστιν εἰκάζειν· Ἀρκάδων δὲ ἐξεστρατευμένοι
 λογάδες χίλιοι, οἱ Κριτολάῳ τοῦ ἔργου μετέσχον, προῆλ- 559
 θον μὲν ἄχρι Ἐλατείας τῆς Φωκέων, καὶ ἐς τὴν πόλιν ὑπ'
 αὐτῶν κατὰ συγγένειαν δὴ τινα παλαιὰν ἐδέχθησαν· ὡς
 δὲ τοῖς Φωκεῦσιν ἡ Κριτολάου συμφορὰ καὶ Ἀχαιῶν
 ἀπηγγέλλετο, ἀπελθεῖν ἐκ τῆς Ἐλατείας κελεύουσι τοὺς
 6 Ἀρκάδας. Ἀπιοῦσι δὲ ὀπίσω σφίσιν ἐς τὴν Πελοπόννη-
 σον Μέτελλος καὶ Ῥωμαῖοι περὶ Χαιρωνείαν ἐπιφαίνον-
 ται. ἐνθα δὴ ἐπελάμβανε τοὺς Ἀρκάδας ἐκ θεῶν δίκη
 τῶν Ἑλληνικῶν, οἱ ἐν Χαιρωνείᾳ Φιλίππου καὶ Μακε-
 δόνων ἐναντία ἀγωνιζομένους ἐγκαταλιπόντες Ἑλληνας
 τότε ἐν χωρίῳ τῷ αὐτῷ ἐκτείνοντο ὑπὸ Ῥωμαίων.

4. Ἀχαιοὶς δὲ αὐτοῖς ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν τοῦ στρα- 7
 τεύματος παρῆει Δίαιος· καὶ δούλους τε ἐς ἐλευθερίαν
 ἤφει, τὸ Μιλτιάδου καὶ Ἀθηναίων βούλευμα πρὸ τοῦ
 ἔργου τοῦ ἐν Μαραθῶνι μιμούμενος, καὶ Ἀχαιῶν συνέ-
 λεγε καὶ Ἀρκάδων ἀπὸ τῶν πόλεων τοὺς ἐν ἡλικίᾳ. Ἐγέ-
 νετο δέ, ἀναμειγμένων ὁμοῦ καὶ οἰκετῶν, τὸ ἀθροισθὲν
 ἐς ἑξακοσίους μὲν μάλιστα ἀριθμὸν ἱππεῖς, τὸ δὲ ὅπλι-
 τεῦον τετρακισχίλιοι τε καὶ μύριοι. Ἐνταῦθα ὁ Δίαιος ἐς 8
 ἅπαν ἀφίκετο ἀνοίας, ὃς Κριτόλαον καὶ πᾶσαν τὴν Ἀχαιῶν
 ἐπιστάμενος παρασκευὴν κακῶς οὕτως ἀγωνισαμένην
 πρὸς Μέτελλον, ἀπέλεξεν αὐτὸς ὅσον τετρακισχιλίους,
 καὶ ἄρχοντα ἐπ' αὐτοῖς ἔταξεν Ἀλκαμένην. ἀπεστέλλοντο
 δὲ ἐς Μέγαρα, φρουρά τε εἶναι Μεγαρεῦσι τοῦ ἄστεως,
 καὶ ἦν Μέτελλος ἐπὶ καὶ οἱ Ῥωμαῖοι, τοῦ πρόσω σφᾶς
 κωλύειν. 5. Μέτελλος δὲ ὥς οἱ περὶ Χαιρώνειαν λογάδες 9
 κατέστρωντο οἱ Ἀρκάδων, ἀναστήσας τὸ στρατεύμα
 ἤλαυνεν ἐπὶ τὰς Θήβας· Ἡράκλειάν τε γὰρ ἐπολιόρησαν
 οἱ Θηβαῖοι μετὰ Ἀχαιῶν, καὶ ἀγῶνος τοῦ πρὸς Σκάρ-
 φειαν μετεσχήκεσαν. Τότε δὲ αὐτοὶ τε καὶ γυναῖκες ἐκλε-
 λοιπότες, πᾶσα ἡλικία, τὴν πόλιν ἐπλανῶντο ἀνὰ τὴν
 Βοιωτίαν καὶ ἐς τῶν ὄρων τὰ ἄκρα ἀνέφευγον. Μέτελλος 10
 δὲ οὔτε ἱερὰ ἐμπιπράναι θεῶν οὔτε οἰκοδομήματα καθαι-
 ρεῖν εἶα, Θηβαίων τε τῶν ἄλλων μήτε ἀποκτείνειν μηδὲνα,
 560 μήτε αἰρεῖν φεύγοντα ἀπηγόρευε· Πυθῆαν δὲ ἦν ἔλωσιν,
 ἀνάγειν ἐκέλευσεν ὥς αὐτόν. Ἐξεύρητό τε δὴ αὐτίκα ὁ
 Πυθῆας, καὶ ἀναχθεὶς δίκην εἶχεν. Ὡς δὲ πλησίον Με-
 γάρων ἐγένετο ὁ στρατός, οὔτε ὑπέμειναν οἱ περὶ τὸν
 Ἀλκαμένην, καὶ αὐτίκα ἐς Κόρινθον παρὰ τὸ στρατόπε-
 δον τὸ Ἀχαιῶν ᾤχοντο φεύγοντες. καὶ Μεγαρεῖς μὲν 11
 παραδιδόασιν ἀμαχεὶ Ῥωμαίοις τὴν πόλιν, Μέτελλος δὲ
 ὥς ἀφίκετο παρὰ τὸν Ἴσθμόν, ἐπεκηρυκεύετο καὶ τότε
 Ἀχαιοῖς ἐς εἰρήνην καὶ ὁμολογίαν προκαλούμενος· ἰσχυ-

ρὸς γὰρ τις ἐνέκειτο αὐτῷ πόθος τὰ ἐν Μακεδονίᾳ τε ὁμοῦ καὶ τὰ Ἀχαιῶν κατεργασθῆναι δι' αὐτοῦ. τούτῳ μὲν ταῦτα ἐσπευκότι Δίαιος ἠναντιοῦτο ὑπὸ ἀγνωμοσύνης.

- XVI. Μόμμιος δὲ Ὀρέστην ἅμα ἀγόμενος, τὸν πρότερον ἐπὶ τῇ Λακεδαιμονίᾳ διαφορᾷ καὶ Ἀχαιῶν ἐλθόντα, ἀφίκετο μὲν περὶ ὄρθρον ἐς τὸ τῶν Ῥωμαίων στρατεύμα, ἀποπέμψας δὲ ἐς Μακεδονίαν Μέτελλον καὶ ὅσον εἶπετο ἐκείνῳ, ἀνέμενεν αὐτὸς ἐν τῷ Ἰσθμῷ τὴν πᾶσαν ἀθροισθῆναι παρασκευήν. Ἀφίκετο δὲ ἱππικὸν μὲν πεντακόσιοι τε καὶ τρισχίλιοι, τοῦ πεζοῦ δὲ ἀριθμὸς ἐγένετο ἐς μυριάδας δύο, προσόντων καὶ τούτοις τρισχιλίων· ἐπὶ γὰρ καὶ τοξόται Κρήτες καὶ ἐκ Περγάμου τῆς ὑπὲρ Καίκου Φιλοποίμην στρατιώτας ἄγων παρὰ
- 2 Ἀττάλου. Μόμμιος μὲν δὴ τῶν τε ἐξ Ἰταλίας τινὰς καὶ τὰ ἐπικουρικὰ ἀπωτέρω δύο τε καὶ δέκα σταδίοις, πρὸ τοῦ παντὸς εἶναι στρατεύματος φυλακὴν· 2. Ἀχαιοὶ δὲ, ἐχόντων ἀφυλακτότερον ὑπὸ φρονήματος τῶν Ῥωμαίων, ἐπιτίθενται ἐπὶ φυλακῆς αὐτοῖς τῆς πρώτης, καὶ τοὺς μὲν φονεύουσι, πλείονας δὲ ἔτι ἐς τὸ στρατόπεδον κατεῖρξαν, καὶ ἀσπίδας ὅσον τε πεντακοσίας εἶλον. Ἀπὸ τούτου δὲ τοῦ ἔργου καὶ ἐπήρθησαν οἱ Ἀχαιοὶ ποιήσασθαι τὴν ἔξοδον πρότερον πρὶν ἢ Ῥωμαίους ἄρχειν μάχης.
- 3 Ὡς δὲ ἀντεπῆγε καὶ ὁ Μόμμιος, οἱ μὲν ἐς τὸ ἱππικὸν τῶν Ἀχαιῶν ταχθέντες ἀντίκα ὄχοντο φεύγοντες, τῆς Ῥωμαίων ἱππου μὴδὲ τὴν πρώτην ἔφοδον ὑπομείναντες· ὁ δὲ πεζὸς στρατὸς ἀθύμως μὲν εἶχεν ἐπὶ τῶν ἱππέων τῇ τροπῇ, δεξιόμενοι δὲ τὴν ἐμβολὴν τοῦ ὀπλιτικοῦ τοῦ Ῥωμαίων, βιαζόμενοι τε τῷ πλήθει καὶ ἀπαγορεύοντες τοῖς τραύμασιν ὅμως ἀντεῖχον ὑπὸ τοῦ θυμοῦ, πρὶν γὰρ 561
- 4 γὰρ ἐς τελεῖαν τοὺς Ἀχαιοὺς φυγὴν κατέστησαν. Εἰ δὲ

ἐτόλμησεν ἐσδραμεῖν μετὰ τὴν μάχην Δίαιος ἐς Κόρινθον καὶ ὑποδέξασθαι τῷ τείχει τοὺς διαπλίπτοντας ἐκ τῆς φυγῆς, καὶν εὖρασθαί τι παρὰ Μομμίου οἱ Ἀχαιοὶ φιλήνθρωνον ἐδυνήθησαν, ἐς πολιορκίαν καὶ τριβὴν πολέμου καταστάντος. 3. νῦν δὲ ἀρχομένων ἐτι ἐνδιδόναι τῶν Ἀχαιῶν εὐθὺ Μεγάλης πόλεως ἔφρευγεν ὁ Δίαιος, οὐδέν τι γενόμενος ἐς Ἀχαιοὺς ὅμοιος ἢ καὶ Καλλίστρατος ὁ Ἐμπέδου πρὸς Ἀθηναίους. Τούτῳ γὰρ τῷ ἀνδρὶ Ἰππαρχήσαντι ἐν Σικελίᾳ, ὅτε Ἀθηναῖοι καὶ ὅσοι ἄλλοι τοῦ στόλου μετεσχήμεσαν ἀπώλλυντο πρὸς τῷ ποταμῷ τῷ Ἀσινάρῳ, τούτῳ τότε τῷ Καλλιστράτῳ παρέστη τόλμα διεκπαῖσαι διὰ τῶν πολεμίων ἄγοντι τοὺς Ἰππείας· ὥς δὲ τὸ πολὺ ἀπέσωσεν αὐτῶν ἐς Κατάνην, ἀνέστρεφεν ὀπίσω τὴν αὐτὴν αὐθις ὁδὸν ἐς Συρακούσας, διαρπάζοντας δὲ ἐτι εὐρῶν τὸ Ἀθηναίων στρατόπεδον καταβάλλει τε ὅσον πέντε ἐξ αὐτῶν, καὶ τραύματα ἐπίκαιρα αὐτοῖς καὶ ὁ Ἰππος λαβόντες ἀφιαῖσι τὴν ψυχὴν. οὗτος μὲν δὴ ἀγαθὴν 6 δόξαν Ἀθηναίοις καὶ αὐτῷ κτώμενος, περιεποίησέ τε ὧν ἦρχε καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς ἐκουσίως· 4. Δίαιος δὲ Ἀχαιοὺς ἀπολωλεκὼς Μεγαλοπολίταις κακῶν τῶν ἐφεστηκότων ἤκεν ἄγγελος, ἀποκτείνας δὲ αὐτοχειρὶ τὴν γυναῖκα, ἵνα δὴ μὴ γένοιτο αἰχμάλωτος, τελευτᾷ πικρὸν φάρμακον, 562 εἰκουῖαν μὲν παρασχόμενος Μεναλκίδᾳ τὴν ἐς χρήματα

5. Ἀχαιῶν δὲ οἱ ἐς Κόρινθον ἀποσωθέντες μετὰ τὴν 7 μάχην ἀπεδίδρασκον ὑπὸ νύκτα εὐθύς· ἀπεδίδρασκον δὲ καὶ αὐτῶν Κορινθίων οἱ πολλοί. Μόμμιος δὲ τὸ μὲν παραντίκτα, ἀναπεπταμένων ὅμως τῶν πυλῶν, ἐπέειχεν ἐς τὴν Κόρινθον παρελθεῖν, ὑποκαθῆσθαι τινα ἐντὸς τοῦ τείχους ὑποπτεύων ἐνέδραν· τρίτῃ δὲ ἡμέρᾳ μετὰ τὴν μάχην ἦρξε τε κατὰ κράτος καὶ ἔκαιε Κόρινθον. τῶν 8 δὲ ἐγκαταληφθέντων τὸ μὲν πολὺ οἱ Ῥωμαῖοι φονεύουσι,

γυναικας δὲ καὶ παῖδας ἀπέδοτο Μόρμιος· ἀπέδοτο δὲ
 καὶ οἰκέτας, ὅσοι τῶν ἐς ἐλευθερίαν ἀφεθέντων καὶ μα-
 χεσαμένων μετὰ Ἀχαιῶν μὴ εὐθὺς ὑπὸ τοῦ πολέμου τὸ
 ἔργον ἐτεθνήκεσαν. Ἀναδημάτων δὲ καὶ τοῦ ἄλλου κόσ-
 μου τὰ μὲν μάλιστα ἀνήκοντα ἐς θαῦμα ἀνήγετο, τὰ δὲ
 ἐκείνοις οὐχ ὁμοίου λόγου Φιλοποίμενι ὁ Μόρμιος τῷ
 παρ' Ἀττάλου στρατηγῷ δίδωσι· καὶ ἦν Περγαμηνοῖς
 9 καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι λάφυρα Κορίνθια. Πόλεων δὲ ὅσαι Ῥω-
 μαίων ἐναντία ἐπολέμησαν τείχη μὲν ὁ Μόρμιος κατέλυε
 καὶ ὅπλα ἀφηρεῖτο πρὶν ἢ καὶ συμβούλους ἀποσταλῆναι
 παρὰ Ῥωμαίων· 6. ὥς δὲ ἀφίκοντο οἱ σὺν αὐτῷ βουλευ-
 σόμενοι, ἐνταῦθα δημοκρατίας μὲν κατέπαυε, καθίστατο
 δὲ ἀπὸ τιμημάτων τὰς ἀρχάς. καὶ φόρος τε ἐτάχθη τῇ
 Ἑλλάδι, καὶ οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες ἐκωλύοντο ἐν τῇ ὑπε-
 ρορίᾳ κτᾶσθαι· συνέδριά τε κατὰ ἔθνος τὰ ἐκάστων,
 Ἀχαιῶν καὶ τὸ ἐν Φωκεῦσιν ἢ Βοιωτοῖς ἢ ἐτέρωθί που
 10 τῆς Ἑλλάδος, κατελέλυτο ὁμοίως πάντα. 7. Ἐτεσι δὲ οὐ
 πολλοῖς ὕστερον ἐτράποντο ἐς ἔλεον Ῥωμαῖοι τῆς Ἑλλά- 563
 δος, καὶ συνέδριά τε κατὰ ἔθνος ἀποδιδόασιν ἐκάστοις
 τὰ ἀρχαῖα καὶ τὸ ἐν τῇ ὑπερορίᾳ κτᾶσθαι. ἀφῆκαν δὲ καὶ
 ὅσοις ἐπιβεβλήκει Μόρμιος ζημίαν· Βοιωτοὺς τε γὰρ
 Ἡρακλεώταις καὶ Εὐβοεῦσι τάλαντα ἑκατὸν καὶ Ἀχαιοὺς
 Λακεδαιμονίοις διακόσια ἐκέλευσεν ἐκτίσαι. τούτων μὲν
 δὴ ἄφεσιν παρὰ Ῥωμαίων εὗροντο Ἕλληνες, ἡγεμῶν δὲ
 ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ ἀπεστέλλετο. καλοῦσι δὲ οὐχ Ἑλλάδος, ἀλλ'
 Ἀχαιῶν ἡγεμόνα οἱ Ῥωμαῖοι, διότι ἐχειρῶσαντο Ἕλληνας
 δι' Ἀχαιῶν τότε τοῦ Ἑλληνικοῦ προεστηκότων. Ὁ δὲ πό-
 λεμος ἔσχεν οὗτος τέλος Ἀντιθέου μὲν Ἀθήνησιν ἄρχον-
 τος, Ὀλυμπιάδι δὲ ἐξηκοστῇ πρὸς ταῖς ἑκατόν, ἦν ἐνῖκα
 Διόδωρος Σικυώνιος.

XVII. Ἐς ἅπαν δὲ ἀσθενείας τότε μάλιστα κατῆλθεν
 ἢ Ἑλλάς, λυμανθεῖσα κατὰ μέρη καὶ διαπορθηθεῖσα ἐξ

ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ δαίμονος. Ἄργος μὲν, ἐς πλείστον ἀφικο-
 μένην θυνάμεως πόλιν ἐπὶ τῶν καλουμένων ἡρώων,
 ὁμοῦ τῇ μεταβολῇ τῇ ἐς Ἀωριέας ἐπέλιπε τὸ ἐκ τῆς τύχης
 εὖμενές. Τὸ δὲ ἔθνος τὸ Ἀττικόν, ἀπὸ τοῦ Πελοποννη- 2
 σίων πολέμου καὶ νόσου τῆς λοιμώδους ἀνενεγκόν τε καὶ
 αὐθις ἀνανηξάμενον, ἔτεσιν ἐμελλεν οὐ πολλοῖς ὕστερον
 ἢ Μακεδόνων ἀκμὴ καθαιρήσειν. κατέσκηψε δὲ ἐκ Μα-
 κεδονίας καὶ ἐς τὰς Βοιωτίας Θῆβας τὸ Ἀλεξάνδρου μή-
 νημα. Λακεδαιμονίοις δὲ Ἐπαμεινώνδας ὁ Θηβαῖος καὶ
 αὐθις ὁ Ἀχαιῶν πόλεμος ἐγένετο· ὅτε δὴ καὶ μόγις, ἅτε
 ἐκ δένδρου λεωβημένου καὶ εὐθὺ τὰ πλείονα, ἀνεβλά-
 στησεν ἐκ τῆς Ἑλλάδος τὸ Ἀχαϊκόν, καὶ αὐτὸ ἡ κακία τῶν
 564 στρατηγησάντων ἐκόλουσεν ἐτι αὐξανόμενον. 2. Χρόνῳ 3
 δὲ ὕστερον ἐς Νέρωνα ἡ βασιλεία περιῆλθεν ἡ Ῥωμαίων,
 καὶ ἐλεύθερον ὁ Νέρων ἀφίησιν ἀπάντων, ἀλλαγὴν πρὸς
 δῆμον ποιησάμενος τὸν Ῥωμαίων· Σαρδῶ γὰρ τὴν νῆσον
 ἐς τὰ μάλιστα εὐδαίμονα ἀντὶ Ἑλλάδος σφίσις ἀντέδωκεν.
 Ἀπιδόντι οὖν ἐς τοῦτό μοι τοῦ Νέρωνος τὸ ἔργον ὀρθό-
 τατα εἰρηκέναι Πλάτων ἐφαίνετο ὁ Ἀρίστωνος, ὅποσα
 ἀδικήματα μεγέθει καὶ τολμήματι ἐστὶν ὑπερηκότα, οὐ
 τῶν ἐπιτυχόντων εἶναι ταῦτα ἀνθρώπων, ψυχῆς δὲ γεν-
 ναίας ὑπὸ ἀτόπου παιδείας διεφθαρμένης. Οὐ μὲν Ἑλ- 4
 λησί γε ἐξεγένετο ὄνασθαι τοῦ δῶρου· Οὐεσπασιανοῦ
 γὰρ μετὰ Νέρωνα ἄρξαντος ἐς ἐμφύλιον στάσιν προηχθη-
 σαν, καὶ σφᾶς ὑποτελεῖς τε αὐθις ὁ Οὐεσπασιανὸς εἶναι
 φόρων καὶ ἀκούειν ἐκέλευσεν ἡγεμόνος, ἀπομεμαθηκέ-
 ναι φήσας τὴν ἐλευθερίαν τὸ Ἑλληνικόν. Τάδε μὲν οὕτω
 συμβάντα εὗρισκον.

3. Ἀχαιοῖς δὲ ὄροι καὶ Ἥλαιοις τῆς χώρας ποταμός 5
 τε Λάρισος καὶ Ἀθηναῖς ἐπὶ τῷ ποταμῷ ναός ἐστι Λαρι-
 σαίας, καὶ Ἀχαιῶν πόλις Δύμη σταδίους ὅσον τε τρια-
 κοντα ἀπέχουσα τοῦ Λαρίσου. ταύτην Φίλιππος ὁ Δημη-

- τρίου πολέμων μόνην τῶν Ἀχαιῶν ἔσχευ ὑπήκοον· καὶ ἐπὶ τῇ αἰτίᾳ ταύτῃ Σουλπίκιος, ἡγεμὼν καὶ οὗτος Ῥω- 561
μαίων, ἐπέτρεψε τῇ στρατιᾷ διαρπάσαι τὴν Δύμην· Ἀΰ-
γουστος δὲ ὕστερον καὶ προσένειμεν αὐτὴν Πατρεῦσιν.
- 6 Ἐκαλεῖτο δὲ τὰ μὲν ἀρχαιότερα Πάλαια· ἔχοντων δὲ ἔτι
Ἰώνων ὄνομά οἱ μετέθεντο τὸ ἐφ' ἡμῶν, σαφῶς δὲ οὐκ
οἶδα εἴτε ἀπὸ γυναικὸς ἐπιχωρίας Δύμης εἴτε ἀπὸ Δύ-
μαντος τοῦ Αἰγυμίου. Ὑπὸ δὲ τοῦ ἐλεγείου τοῦ Ὀλυμπία-
σιν ἐπὶ τῇ εἰκόνι τῇ Οἰβώτᾳ οὐ προαχθεῖν ἂν τις ἐς ἀλο-
γίαν. Οἰβώτᾳ γὰρ ἀνδρὶ Δυμαίῳ, σταδίου μὲν ἀνελομένῳ
νίκην ὀλυμπιάδι ἕκτη, εἰκόνοσ δὲ ἐν Ὀλυμπίᾳ περὶ τὴν
ὀργοηκοστὴν ὀλυμπιάδα κατὰ μάντευμα ἐκ Δελφῶν ἀξιω-
θέντι, ἐπίγραμμα ἔστιν ἐπ' αὐτῷ λέγον·
- 7 Οἰνία Οἰβώτας στάδιον νικῶν ὃδ' Ἀχαιοῖς
πατρίδα Πάλειαν θῆκ' ὀνομαστοτέραν.
τοῦτο οὖν οὐκ ἂν τινι ἀλογίαν παραστήσειεν, εἰ Πάλειαν
ἀλλὰ μὴ Δύμην τὸ ἐπίγραμμα καλεῖ τὴν πόλιν· τὰ γὰρ
ἀρχαιότερα ὀνόματα ἐς ποιήσιν ἐπάγεσθαι τῶν ὑστέρων
καθεστηκός ἐστιν Ἑλλήσι, καὶ Ἀμφιάραόν τε καὶ Ἀδρα-
στον Φορωνείδας καὶ Ἐρεχθείδην ἐπονομάζουσι τὸν
Θησέα.
- 8 4. Ὀλίγον δὲ πρὸ τοῦ ἄστεως ἔστι τῶν Δυμαίων ἐν
δεξιᾷ τῆς ὁδοῦ τάφος Σωστράτου· μειράκιον δὲ ἦν πῶν
ἐπιχωρίων, γενέσθαι δὲ Ἡρακλέους ἐρώμενόν φασιν αὐ-
τόν, καί, ἀποθανεῖν γὰρ τὸν Σώστρατον Ἡρακλέους ἔτι
ὄντος μετὰ ἀνθρώπων, οὕτως οἱ τὸν Ἡρακλέα τό τε
μνῆμα αὐτὸν εἶναι τὸν ποιήσαντα καὶ ἀπαρχὰς ἀπὸ τῶν 562
ἐν τῇ κεφαλῇ τριχῶν δοῦναι. ἐπίθημα δὲ καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι
στήλη τε ἦν ἐπὶ τοῦ χώματος καὶ Ἡρακλῆς ἐπειρογασμέ-
νος· ἐλέγετο δὲ ὥς οἱ ἐπιχώριοι καὶ ἐναγίζουσι τῷ Σω-
στράτῳ.
- 9 5. Δυμαίοις δὲ ἔστι μὲν Ἀθηναῖς ναὸς καὶ ἄγαλμα ἐς

τὰ μάλιστα ἀρχαῖον, ἔστι δὲ καὶ ἄλλο ἱερὸν σφίσι Δινδυ-
 μήνῃ μητρὶ καὶ Ἄττῃ πεποιημένον. Ἄττης δὲ ὅστις ἦν,
 οὐδὲν οἷός τε ἦν ἀπόρρητον ἐς αὐτὸν ἐξευρεῖν. ἀλλὰ Ἐρ-
 μησιάννακτι μὲν τῷ τὰ ἐλθγεία γράψαντι πεποιημένα
 ἔστιν ὡς υἱός τε ἦν Καλαοῦ Φρυγὸς καὶ ὡς οὐ τεκνοποιὸς
 ὑπὸ τῆς μητρὸς τεχθεῖη. ἐπεὶ δὲ ἠϋξήτο, μετῴκησεν ἐς
 Αὐδίαν τῷ Ἐρμησιάννακτος λόγῳ, καὶ Αὐδοῖς ὄργια ἐτέλει
 Μητρός, ἐς τοσοῦτο ἦκων παρ' αὐτοῖς τιμῆς ὡς Δία Ἄττη
 νεμεσήσαντα ὕν ἐπὶ τὰ ἔργα ἐπιπέμψαι τῶν Αὐδῶν. Ἐν- 10
 ταῦθα ἄλλοι τε τῶν Αὐδῶν καὶ αὐτὸς Ἄττης ἀπέθανεν
 ὑπὸ τοῦ νόος· καὶ τι ἐπόμενον τούτοις Γαλατῶν δρῶσιν
 οἱ Πεσσινουῦντα ἔχοντες, ὧν οὐχ ἀπτόμενοι. νομίζουσι
 γὰρ μὴν οὐχ οὕτω τὰ ἐς τὸν Ἄττην, ἀλλὰ ἐπιχώριός ἐστιν
 ἄλλος σφίσις ἐς αὐτὸν λόγος, Δία ὑπνωμένον ἀφελῆναι
 σπέρμα ἐς γῆν, τὴν δὲ ἀνὰ χρόνον ἀνελῆναι θαλάμῳ διπλᾷ
 ἔχοντα αἰδοῖα, τὰ μὲν ἀνδρός, τὰ δὲ αὐτῶν γυναικός·
 ὄνομα δὲ Ἀγδιστίν αὐτῷ τίθενται. θεοὶ δὲ Ἀγδιστίν δῆ-
 σαντες τὰ αἰδοῖα οἱ τὰ ἀνδρὸς ἀποκόπτουσιν. Ὡς δὲ ἀπ' 11
 αὐτῶν ἀναφῦσα ἀμυγδαλὴ εἶχεν ὠρεῖον τὸν καρπὸν,
 θυγατέρα τοῦ Σαγγαρίου ποταμοῦ λαβεῖν φασὶ τοῦ καρ-
 ποῦ· ἐσθεμένης δὲ ἐς τὸν κόλπον καρπὸς μὲν ἐκείνος ἦν
 αὐτίκα ἀφανής, αὐτὴ δὲ ἐκύει· τεκνύσης δὲ τράγος περι-
 εῖπε τὸν παῖδα ἐκκείμενον. ὥς δὲ αὐξανομένῳ κάλλους
 567 οἱ μετῆν πλέον ἢ κατὰ εἶδος ἀνθρώπου, ἐνταῦθα τοῦ
 παιδὸς ἔρως ἔσχεν Ἀγδιστίν. Αὐξηθέντα δὲ Ἄττην ἀπο-
 στέλλουσιν ἐς Πεσσινουῦντα οἱ προσήκοντες συνοικήσοντα
 τοῦ βασιλέως θυγατρὶ. ὑμέναιος δὲ ἦδeto, καὶ Ἀγδιστὶς 12
 ἐφίσταται, καὶ τὰ αἰδοῖα ἀπέκοψε μανὺς ὁ Ἄττης, ἀπέ-
 κοψε δὲ καὶ ὁ τὴν θυγατέρα αὐτῷ διδούς. Ἀγδιστίν δὲ
 μετάνοια ἔσχεν οἷα Ἄττην ἔδρασε· καὶ οἱ παρὰ Διὸς εὖ-
 ρετο μήτε σήπείσθαι τι Ἄττη τοῦ σώματος μήτε τήκεσθαι.
 τάδε μὲν ἐς Ἄττην τὰ γνωριμώτατα.

- 13 6. Ἐν δὲ τῇ χώρᾳ τῇ Λυμαίᾳ καὶ τοῦ δρομέως Οἰβώτα*** νικήσαντι Ὀλύμπια Ἀχαιῶν πρώτῳ γέρας οὐδὲν ἐξαίρετον παρ' αὐτῶν ἐγένετο εὐρασθαι· καὶ ἐπὶ τούτῳ κατάρας ὁ Οἰβώτας ἐποιήσατο μηδενὶ Ὀλυμπικὴν νίκην ἔτι Ἀχαιῶν γενέσθαι. καὶ, ἣν γάρ τις θεῶν ᾧ τοῦ Οἰβώτα τελείσθαι τὰς κατάρας οὐκ ἀμελὲς ἦν, διδάσκονταί ποτε οἱ Ἀχαιοὶ καθ' ἣντινα αἰτίαν στεφάνου τοῦ Ὀλυμπιάσιν ἡμάρτανον, διδάσκονται δὲ ἀποστείλαντες
- 14 ἐς Δελφούς. οὕτω καὶ ἄλλα ἐς τιμὴν σφισι τοῦ Οἰβώτα ποιήσασι, καὶ τὴν εἰκόνα ἀναθεῖσιν ἐς Ὀλυμπίαν, Σώστρατος Πελληνεὺς σταδίου νίκην ἔσχευ ἐν παισί. Διαμένει δὲ ἐς ἐμὲ ἔτι Ἀχαιῶν τοῖς ἀγωνίζεσθαι μέλλουσι τὰ Ὀλύμπια ἐναγλίζειν τῷ Οἰβώτᾳ, καὶ ἣν κρατήσωσιν, ἐν Ὀλυμπίᾳ στεφανοῦν τοῦ Οἰβώτα τὴν εἰκόνα.

XVIII. Σταδίους ὅσον τε τεσσαράκοντα προελθόντι ἐκ Λύμης ποταμὸς Πείρος ἐς θάλατταν κάτεισι, καὶ Ἀχαιῶν πόλις ποτὲ Ὁλενος ᾠκεῖτο παρὰ τῷ Πείρῳ. ὁπόσοι δὲ ἐς Ἡρακλέα καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ πεποιήκασιν, ἔστιν οὐκ ἐλάχιστόν σφισι δειγμα τοῦ λόγου Δεξαμενὸς ὁ ἐν Ὁλένῳ βασιλεὺς, καὶ ὁποίων Ἡρακλῆς παρ' αὐτῷ [ἐξένειον] ἔτυχε. καὶ ὅτι μὲν ἦν πόλισμα ἐξ ἀρχῆς μικρὸν ἢ Ὁλενος, μαρτυρεῖ τῷ λόγῳ μου καὶ ἔλεγειν ἐς Εὐρυτίωνα Κένταυρον ὑπὸ Ἑρμῆσιάννακτος πεποιημένον· ἀνὰ χρόνον δὲ τοὺς οἰκήτορας ἐκλιπεῖν ὑπὸ ἀσθενείας φασὶ τὴν Ὁλενον, καὶ ἐς Πειράς τε καὶ ἐς Εὐρυτείας ἀπο- 568 χωρῆσαι.

- 2 2. Τοῦ δὲ Πείρου ποταμοῦ περὶ τοὺς ὀγδοήκοντα ἀφέστηκε σταδίους Πατρέων ἢ πόλις· οὐ πόρρω δὲ αὐτῆς ποταμὸς Γλαῦκος ἐκδίδωσιν ἐς θάλασσαν. Πατρέων δὲ οἱ τὰ ἀρχαιότατα μνημονεύοντές φασιν Εὐμηλον αὐτόχθονα οἰκῆσαι πρῶτον ἐν τῇ χώρᾳ, βασιλεύοντα αὐτὸν ἀνθρώπων οὐ πολλῶν. Τριπολέμου δὲ ἐκ τῆς Ἀττικῆς

ἀφικομένου τόν τε καρπὸν λαμβάνει τον ἡμερον, καὶ
 οἰκίσαι διδασχθεὶς πόλιν Ἀρόην ὠνόμασεν ἐπὶ τῇ ἐργασίᾳ
 τῆς γῆς. ὥς δὲ πρὸς ὕπνον ἐτράπετο ὁ Τριπτόλεμος, 3
 ἐνταῦθα Ἀνθειαν παῖδα Εὐμήλου τοὺς δράκοντάς φασιν
 ὑπὸ τοῦ Τριπτολέμου τὸ ἄρμα ξεύξαντα ἐθελῆσαι καὶ
 αὐτὸν σπεῖραι. καὶ τὸν μὲν ἐπιλαμβάνει τὸ χρεῶν ἐκπε-
 σόντα τοῦ ἄρματος· Τριπτόλεμος δὲ καὶ Εὐμηλος Ἀν-
 θειαν πόλιν οἰκίζουσιν ἐν κοινῷ, τοῦ Εὐμήλου παιδὸς
 ἐπώνυμον. ὠκίσθη δὲ καὶ τρίτη μεταξὺ Ἀνθείας καὶ 4
 Ἀρόης Μεσάτις πόλις. 3. Ὅποσα δὲ οἱ Πατρεῖς περὶ Διο-
 νύσου λέγουσι, τραφῆναι τε αὐτὸν ἐν τῇ Μεσάτει καὶ
 ἐνταῦθα ἐπιβουλευθέντα ὑπὸ Τιτάνων ἐς παντοῖον ἀφι-
 κέσθαι κίνδυνον, οὐκ ἐναντιούμενος τοῖς Πατρεῦσι τῆς
 Μεσάτεως τὸ ὄνομα αὐτοῖς σφίσιν ἐξηγεῖσθαι παρήμι.
 Ἀχαιῶν δὲ ὕστερον ἐκβαλόντων Ἴωνας, Πατρεὺς ὁ Πρεν- 5
 γένους τοῦ Ἀγῆνωρος ἐς μὲν Ἀνθειαν καὶ ἐς Μεσάτιν μὴ
 ἐνοικίσεσθαι τοῖς Ἀχαιοῖς ἀπέειπε, περίβολον δὲ τείχους
 πρὸς τῇ Ἀρόῃ βαλόμενος μεῖζονα, ἵνα ἐντός οἱ τοῦ περι-
 βόλου καὶ ἡ Ἀρόῃ γένηται, ὄνομα ἔθετο ἀφ' ἑαυτοῦ Πά-
 τρας τῇ πόλει. 4. Ἀγῆνωρ δὲ ὁ πατήρ τοῦ Πρευγένους
 Ἀρέως παῖς ἦν τοῦ Ἀμπυκος, ὁ δὲ Ἀμπυξ Πελίου τοῦ
 Αἰγινήτου τοῦ Δηρείτου τοῦ Ἀρπάλου τοῦ Ἀμύκλα τοῦ
 Αακεδαίμονος. Πατρεῖ μὲν τοιαῦτα ἐς τοὺς προγόνους 6
 ὑπάρχοντα ἦν. 5. Ἰδίᾳ δὲ ἀνὰ χρόνον Πατρεῖς διέβησαν
 ἐς Αἰτωλίαν Ἀχαιῶν μόνοι κατὰ φιλίαν τὴν Αἰτωλῶν,
 τὸν πόλεμόν σφισι τὸν πρὸς Γαλάτας συνδιοίσοντες.
 προσπταίσαντες δ' ἐν ταῖς μάχαις λόγον μεζόνως καὶ
 ὑπὸ πενίας ἅμα οἱ πολλοὶ πιεζόμενοι Πάτρας μὲν πλὴν
 569 ὀλίγων τινῶν ἐκλείπουσιν. οἱ δὲ ἄλλοι κατὰ χώραν ὑπὸ
 φιλεργίας ἐσκαδάσθησαν, καὶ πολίσματα παρῆς αὐτάς
 Πάτρας τοσάδε ἄλλα ᾤκησαν, Μεσάτιν καὶ Ἀνθειαν καὶ
 Βολίνην καὶ Ἀργυραῖν τε καὶ Ἀρβαν. Αὔγουστος δὲ ἦ 7

τοῦ παράπλου νομίζων κείσθαι καλῶς τὰς Πάτρας ἢ κατ' ἄλλην τινὰ αἰτίαν ἐπανήγαγεν αὐθις ἐκ τῶν πολισμάτων τῶν ἄλλων τοὺς ἄνδρας ἐς τὰς Πάτρας· προσσυνώμισε δὲ σφίσι καὶ Ἀχαιοὺς τοὺς ἐκ Ῥυπῶν, καταβαλὼν ἐς ἔδαφος Ῥύπας. καὶ ἔδωκε μὲν ἐλευθέρους Ἀχαιῶν μόνοις τοῖς Πατρεῦσιν εἶναι, ἔδωκε δὲ καὶ [ἐς] τὰ ἄλλα γέρα σφίσιν, ὅποσα τοῖς ἀποίκιοις νέμειν οἱ Ῥωμαῖοι νομίζουσι.

- 8 6. Πατρεῦσι δὲ ἐν ἄκρᾳ τῇ πόλει Λαφρίας ἱερὸν ἐστὶν Ἀρτέμιδος· ξενικὸν μὲν τῇ θεῷ τὸ ὄνομα, ἐσηγμένον δὲ ἐτέρωθεν καὶ τὸ ἄγαλμα. Καλυδῶνος γὰρ καὶ Αἰτωλίας τῆς ἄλλης ὑπὸ Ἀγούστου βασιλέως ἐρημωθείσης διὰ τὸ ἐς τὴν Νικόπολιν τὴν ὑπὲρ τοῦ Ἀκτίου συνοικίσεσθαι καὶ τὸ Αἰτωλικόν, οὕτω τὸ ἄγαλμα τῆς Λαφρίας οἱ Πατρεῖς ἔσχον.
- 9 Ὡσαύτως δὲ καὶ ὅσα ἄλλα ἀγάλματα ἐκ τε Αἰτωλίας καὶ παρὰ Ἀκαρνανῶν, τὰ μὲν πολλὰ ἐς τὴν Νικόπολιν κομισθῆναι, Πατρεῦσι δὲ ὁ Αὔγουστος ἄλλα τε τῶν ἐκ Καλυδῶνος λαφύρων καὶ δὴ καὶ τῆς Λαφρίας ἔδωκε τὸ ἄγαλμα, ὃ δὴ καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι ἐν τῇ ἀκροπόλει τῇ Πατρώων εἶχε τιμᾶς. γενέσθαι δὲ ἐπικλήσιν τῇ θεῷ Λαφρίαν ἀπὸ ἀνδρὸς Φωκέως φασί· Λάφριον γὰρ τὸν Κασταλίου τοῦ Δελφοῦ Καλυδωνίοις ἰδρύσασθαι τὸ ἄγαλμα τῆς Ἀρτέμιδος τὸ 10 ἀρχαῖον, οἱ δὲ τῆς Ἀρτέμιδος τὸ μῆνιμα τὸ ἐς Οἰνεία ἀνὰ χρόνον τοῖς Καλυδωνίοις ἐλαφρότερον γενέσθαι λέγουσι, καὶ αἰτίαν τῇ θεῷ τῆς ἐπικλήσεως ἐθέλουσιν εἶναι ταύτην. Τὸ μὲν σχῆμα τοῦ ἀγάλματος θηρεύουσά ἐστιν, ἐλέφαντος δὲ καὶ χρυσοῦ πεποιήται, Ναυπάκτιοι δὲ Μέ- 570 ναιχμος καὶ Σοῖδας εἰργάσαντο· τεκμαίρονται δὲ σφᾶς Κανάχου τοῦ Σικυνίου καὶ τοῦ Αἰγινήτου Κάλλωνος 11 οὐ πολλῷ γενέσθαι τινὶ ἡλικίᾳ ὑστέρους. 7. Ἄγουσι δὲ καὶ Λάφρια ἐορτὴν τῇ Ἀρτέμιδι οἱ Πατρεῖς ἀνὰ πᾶν ἔτος, ἐν ᾗ τρόπος ἐπιχώριος θυσίας ἐστὶν αὐτοῖς. περὶ μὲν τὸν βωμὸν ἐν κύκλῳ ξύλα ἰστᾶσιν ἔτι χλωρὰ καὶ ἐς ἐκκαίδεκα

δυναστον πήχεις· ἐντὸς δὲ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τὰ αὐτότατά
 σφίσι τῶν ξύλων κεῖται. μηχανῶνται δὲ ὑπὸ τὸν καιρὸν
 τῆς ἐορτῆς καὶ ἄνοδον ἐπὶ τὸν βωμὸν λειοτέραν, ἐπιφέ-
 ροντες γῆν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοὺς ἀναβασμούς. πρῶτα μὲν 12
 δὴ πομπὴν μεγαλοπρεπεστάτην τῇ Ἀρτέμιδι πομπεύουσι,
 καὶ ἡ ἱερωμένη παρθένος ὀχεῖται τελευταία τῆς πομπῆς
 ἐπὶ ἐλάφω ὑπὸ τὸ ἄρμα ἐξευγμένω· ἐς δὲ τὴν ἐπιούσαν
 τηρικαῦτα ἤδη θρᾶν τὰ ἐς τὴν θυσίαν νομέουσιν, δημο-
 σίᾳ τε ἡ πόλις καὶ οὐχ ἥσσον ἐς τὴν ἐορτὴν οἱ ἰδιῶται φι-
 λοτίμως ἔχουσιν. ἐσβάλλουσι γὰρ ζῶντας ἐς τὸν βωμὸν
 ὄρνιθας τε τοὺς ἐδωθίμους καὶ ἱερεῖα ὁμοίως ἅπαντα, ἔτι
 δὲ ὕς ἀγρίους καὶ ἐλάφους τε καὶ δορκάδας, οἱ δὲ καὶ λύ-
 κων καὶ ἄρκτων σκύμνους, οἱ δὲ καὶ τὰ τέλεια τῶν θη-
 ρίων· κατατιθέασιν δὲ ἐπὶ τὸν βωμὸν καὶ δένδρων καρ-
 πὸν τῶν ἡμέρων. τὸ δὲ ἀπὸ τούτου πῦρ ἐνιᾷσιν ἐς τὰ 13
 ξύλα. ἐνταῦθά που καὶ ἄρκτον καὶ ἄλλο τι ἐθυσάμην
 τῶν ζώων, τὰ μὲν ὑπὸ τὴν πρώτην ὀρμὴν τοῦ πυρὸς βεα-
 ζόμενα ἐς τὸ ἐπτός, τὰ δὲ καὶ ἐκφεύγοντα ὑπὸ ἰσχύος·
 ταῦτα οἱ ἐμβαλόντες ἐπανάγουσιν αὐτίς ἐς τὴν πυράν.
 τρωθήναι δὲ οὐδένα ὑπὸ τῶν θηρίων μνημονεύουσιν.

XIX. Ἔστι δὲ ἐν τῷ μεταξὺ τοῦ ναοῦ τε τῆς Λαφρίας
 καὶ τοῦ βωμοῦ πεποιημένον μνημα Εὐρυπύλου. τὰ δὲ
 ὅστις τε ὦν καὶ καθ' ἣντινα αἰτίαν ἀφίκετο ἐς τὴν γῆν
 ταύτην, δηλώσει μοι καὶ ταῦτα ὁ λόγος προδιηγησάμενος
 πρότερον ὅποια ὑπὸ τοῦ Εὐρυπύλου τὴν ἐπιδημίαν τοῖς
 ἐνταῦθα ἦν τὰ παρόντα ἀνθρώποις. Ἰώνων τοῖς Ἀρόην
 καὶ Ἀνθαιαν καὶ Μεσάτιν οἰκοῦσιν ἦν ἐν κοινῷ τέμενος
 καὶ ναὸς Ἀρτέμιδος Τρικλαρίας ἐπὶ κλησιν, καὶ ἐορτὴν
 οἱ Ἴωνες αὐτῇ καὶ παννυχίδα ἤγον ἀνὰ πᾶν ἔτος. ἱερω-
 σύνην δὲ εἶχε τῆς θεοῦ παρθένος, ἐς ὃ ἀποστέλλεσθαι
 71 παρὰ ἄνδρα ἐμελλε. 2. Λέγουσιν οὖν συμβῆναι ποτε ὥς 2
 ἱεῖσθαι μὲν τῆς θεοῦ Κομαιθὼ τὸ εἶδος καλλίστην παρ-

θένον, τυγχάνειν δὲ αὐτῆς ἐρῶντα Μελάνιππον, τὰ τε
 ἄλλα τοὺς ἡλικιώτας καὶ ὄψεως εὐπρεπεῖα μάλιστα ὑπε-
 ρηκότα. ὥς δὲ ὁ Μελάνιππος ἐς τὸ ἴσον τοῦ ἔρωτος
 ὑπηγάγετο τὴν παρθένον, ἐμνᾶτο αὐτὴν παρὰ τοῦ πα-
 τρός. ἔπεται δὲ πως τῷ γήρῳ τὰ τε ἄλλα ὥς τὸ πολὺ ἐναν-
 τιουῖσθαι νέοις, καὶ οὐχ ἥκιστα ἐς τοὺς ἐρῶντας τὸ ἀνάλ-
 γητον, ὅπου καὶ Μελανίππῳ τότε ἐθέλοντι ἐθέλουσαν
 ἄγεσθαι Κομαιθῶ οὔτε παρὰ τῶν ἑαυτοῦ γονέων οὔτε
 3 παρὰ τῶν Κομαιθοῦς ἡμερον ἀπήνητησεν οὐδέν. Ἐπέδειξε
 δὲ ἐπὶ πολλῶν τε δὴ ἄλλων καὶ ἐν τοῖς Μελανίππου πα-
 θήμασιν ὥς μέτεστιν ἔρωτι καὶ ἀνθρώπων συγγέει νό-
 μιμα καὶ ἀνατρέφει θεῶν τιμάς, ὅπου καὶ τότε ἐν τῷ τῆς
 Ἀρτέμιδος ἱερῷ Κομαιθῶ καὶ Μελάνιππος ἐξέπλησαν
 τοῦ ἔρωτος τὴν ὁρμὴν. καὶ οἱ μὲν ἐμελλον τῷ ἱερῷ καὶ ἐς
 τὸ ἔπειτα ἰσα καὶ θαλάμῳ χρήσεσθαι· τοὺς δὲ ἀνθρώ-
 πους ἀντίκα ἐξ Ἀρτέμιδος μήνιμα ἐφθαιρε, τῆς τε γῆς
 καρπὸν οὐδένα ἀποδιδούσης, καὶ νόσοι σφίσι οὐ κατὰ
 τὰ εἰωθότα καὶ ἀπ' αὐτῶν θάνατοι πλείονες ἢ τὰ πρό-
 4 τερα ἐγίνοντο. Καταφυγόντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ χρηστήριον
 τὸ ἐν Λελοφοῖς, ἤλεγχεν ἡ Πυθία Μελάνιππον καὶ Κομαι-
 θῶ· καὶ ἐκείνους τε αὐτοὺς μάντευμα ἀφίκετο θῦσαι τῇ
 Ἀρτέμιδι, καὶ ἀνὰ πᾶν ἔτος παρθένον καὶ παῖδα, οἱ τὸ
 εἶδος εἶεν κάλλιστοι τῇ θεῷ θύειν. ταύτης μὲν δὴ τῆς
 θυσίας ἔνεκα ὁ ποταμὸς ὁ πρὸς τῷ ἱερῷ τῆς Τρικλαρίας
 5 Ἀμείλιχος ἐκλήθη· τέως δὲ ὄνομα εἶχεν οὐδέν. Παίδων
 δὲ καὶ παρθένων ὅπόσοι μὲν ἐς τὴν θεὸν οὐδὲν εἰργασ- 571
 μένοι Μελανίππου καὶ Κομαιθοῦς ἔνεκα ἀπώλλυντο,
 αὐτοὶ τε οἰκτρότατα καὶ οἱ προσήκοντές σφισιν ἐπασχον,
 Μελάνιππον δὲ καὶ Κομαιθῶ συμφορᾶς ἐκτὸς γενέσθαι
 τίθεμαι· μόνῳ γὰρ δὴ ἀνθρώπῳ ψυχῆς ἐστὶν ἀντάξιον
 6 κατορθῶσαι τινα ἐρασθέντα. 3. Παύσασθαι δὲ οὕτω λέ-
 γονται θύοντες τῇ Ἀρτέμιδι ἀνθρώπους. ἐκέχρητο δὲ

αὐτοῖς πρότερον ἔτι ἐκ Δελφῶν ὥς βασιλεὺς ξένος παρα-
γενόμενός σφισιν ἐπὶ τὴν γῆν, ξενικὸν ἄμα ἀγόμενος
δαίμονα, τὰ ἐς τὴν θυσίαν τῆς Τρικλαρίας παύσει. Ἴλιον
δὲ ἀλούσης καὶ νεμομένων τὰ λάφυρα τῶν Ἑλλήνων,
Εὐρύπυλος ὁ Εὐαίμονος λαμβάνει λάρνακα· Διονύσου
δὲ ἄγαλμα ἦν ἐν τῇ λάρνακι, ἔργον μὲν, ὥς φασιν, Ἡφαί-
στου, δῶρον δὲ ὑπὸ Διὸς ἐδόθη Δαρδάνῳ. λέγονται δὲ 7
καὶ ἄλλοι λόγοι δύο ἐς αὐτὴν, ὥς ὅτε ἐφυγεν Αἰνείας
ἀπολίποι ταύτην τὴν λάρνακα· οἱ δὲ ὀφειλόμενοι φασιν αὐ-
τὴν ὑπὸ Κασάνδρας συμφορὰν τῷ εὐρόντι Ἑλλήνων.
ἦνοιξε δ' οὖν ὁ Εὐρύπυλος τὴν λάρνακα καὶ εἶδε τὰ
ἄγαλμα. καὶ αὐτίκα ἦν ἔκφρων μετὰ τὴν θέαν. τὰ μὲν δὴ
πλείονα ἐμαίνετο, ὀλιγάκις δὲ ἐγένετο ἐν ἑαυτῷ. αἶτε δὲ
οὔτω διακείμενος, οὐκ ἐς τὴν Θεσσαλίαν τὸν πλοῦν ἐποι-
εῖτο, ἀλλ' ἐπὶ τε Κίρραν καὶ ἐς τὸν ταύτη κόλπον· ἀνα-
βὰς δὲ ἐς Δελφοὺς ἐχρᾶτο ὑπὲρ τῆς νόσου. καὶ αὐτῷ γε- 8
νέσθαι λέγουσι μάντευμα, ἐνθα ἂν ἐπιτύχη θύουσιν
ἀνθρώποις θυσίαν ξένην, ἐνταῦθα ἰδρῦσασθαι τε τὴν
λάρνακα καὶ αὐτὸν οἰκῆσαι. Ὁ μὲν δὴ ἄνεμος τὰς ναῦς
τοῦ Εὐρυπύλου κατήνεγκεν ἐπὶ τὴν πρὸς τῇ Ἀρόῃ θά-
λασσαν· ἐκβὰς δὲ ἐς τὴν γῆν καταλαμβάνει παῖδα καὶ
καρθένον ἐπὶ τὸν βωμὸν τῆς Τρικλαρίας ἡγμένους. καὶ
ὁ μὲν ἐμαλλεν οὐ χαλεπῶς συνήσειν τὰ ἐς τὴν θυσίαν·
ἀφίκοντο δὲ ἐς μνήμην καὶ οἱ ἐπιχώριοι τοῦ χρησμοῦ,
βασίλεα τε ἰδόντες ὃν οὕτω πρότερον ἐωράκεσαν, καὶ ἐς 9
τὴν λάρνακα ὑπενόησαν ὥς εἴη τις ἐν αὐτῇ θεός. καὶ

173 οὔτω τῷ Εὐρυπύλῳ τε ἡ νόσος καὶ τοῖς ἐνταῦθα ἀνθρώ-
ποις τὰ ἐς τὴν θυσίαν ἐπαύσθη, τό τε ὄνομα ἐτέθη τὸ
νῦν τῷ ποταμῷ Μείλιχος. Ἐγραψαν δὲ ἤδη τινὲς οὐ τῷ
Θεσσαλῷ συμβάντα Εὐρυπύλῳ τὰ εἰρημένα, ἀλλὰ Εὐ-
ρύπυλον Ἀξάμενου παῖδα τοῦ ἐν Ὠλένῳ βασιλεύσαντος
ἐθέλουσιν ἄμα Ἡρακλεῖ στρατεύσαντα ἐς Ἴλιον λαβεῖν

παρὰ τοῦ Ἡρακλέους τὴν λάρνακα· τὰ δὲ ἄλλα κατὰ τὰ
 10 αὐτὰ εἰρήνασι καὶ οὗτοι. Ἐγὼ δὲ οὔτε Ἡρακλέα ἀγνοῆσαι
 τὰ ἐς τὴν λάρνακα, εἰ δὴ τοιαῦτα ἦν, κείδομαι· οὔτε τὰ
 ἐς αὐτὴν ἐπιστάμενος δοκεῖ μοί ποτε ἂν δοῦναι δῶρον
 συμμαχήσαντι ἀνδρὶ· οὔτε μὲν οἱ Πάτριες ἄλλον τινὰ ἢ
 τὸν Εὐαίμονος ἔχουσιν· Εὐρύπυλον ἐν μνήμῃ, καὶ οἱ καὶ
 ἐναγίζουσιν ἀνὰ πᾶν ἔτος, ἐπειδὴν τῷ Διόνυσῳ τὴν ἑορ-
 τὴν ἄγωσι.

XX. Τῷ θεῷ δὲ τῷ ἐντὸς τῆς λάρνακος ἐπίκλησις
 μέν ἐστιν Αἰδουμνήτης, οἱ δὲ αὐτὸν ἐς τὰ μάλιστα θερα-
 πεύοντες ἐννέα τέ εἰσιν ἄνδρες, οὓς ἂν ἐκ πάντων ὁ δῆ-
 μος προέληται κατ' ἀξίωμα, καὶ ἴσκι γυναῖκες τοῖς ἀν-
 δράσι. μᾶ δὲ ἐν τῇ ἑορτῇ νυκτὶ ἐς τὸ μὲν φέρει τὴν
 λάρνακα ὁ ἱερεὺς· αὕτη μὲν δὴ ἡ νύξ· ἡ γὰρ τοῦτο εἰληφε.
 καταβαίνουσι δὲ καὶ ὁπόσοι δῆτων ἐπιχωρίων παῖδες ἐπὶ
 τὸν Μείλιχον ἀστάχυσιν· ἐστεφανωμένοι τὰς κεφαλὰς·
 ἐκόσμουσι δὲ οὕτω καὶ τὸ ἀρχαῖον οὓς ἄγοισιν τῇ Ἀρτέμιδι
 2 θύοντες. τὰ δὲ ἐφ' ἡμῶν στεφάνους μὲν τῶν ἀσταχύων
 ἀποτίθενται παρὰ τῇ θεῷ, λουσάμενοι δὲ τῷ ποταμῷ
 καὶ ἁῶτις στεφάνους ἐπιθέμενοι κισσοῦ πρὸς τὸ ἱερὸν
 ἱασι τοῦ Αἰδουμνήτου. ταῦτα μὲν σφισιν οὕτω· δράν καθέ-
 στηκε. 2. Τοῦ περιβόλου δὲ ἐστὶν ἐντὸς τῆς Λαφρίας καὶ
 Ἀθηνᾶς πατρὸς ἐπίκλησιν Παναχαῖδος· ἐλέφαντος τὸ ἄγαλ-
 μα καὶ χρυσοῦ.

3 Ἐρχομένη δὲ ἐς τὴν κάτω πόλιν Μητρὸς Διουδυμή-
 νης ἐστὶν ἱερὸν, ἐν δὲ αὐτῷ καὶ Ἄττης ἔχει τιμὰς· τούτου
 μὲν δὴ ἄγαλμα οὐδὲν ἀποφαίνουσι· τὸ δὲ τῆς Μητρὸς
 λίθου πεποίηται. Ἔστι δὲ ἐν τῇ ἀγορᾷ Διὸς πατρὸς Ὀλυμ-
 πίου, αὐτὸς τε ἐπὶ θρόνου καὶ ἐστῶσα Ἀθηνᾶ παρὰ τὸν
 θρόνον. τῆς τε Ἥρας ἄγαλμα τοῦ Ὀλυμπίου πέραν ἱερὸν
 τε Ἀπόλλωνος πεποίηται, καὶ Ἀπόλλων χαλκοῦς γυμνὸς
 574 ἐσθῆτος· ὑποδήματα δὲ ὑπὸ τοῖς ποσὶν ἐστὶν αὐτῷ, καὶ

τῷ ἐπέφω ποδὶ ἐπὶ κρανίου βέβηκε βοός· βουσί γάρ χαί- 4
ρειν μάλιστα Ἀπόλλωνα Ἀλκαίος τε ἐδήλωσεν ἐν ὕμνῳ
τῷ ἐς Ἑρμῆν γράψας, ὥς ὁ Ἑρμῆς βοῦς ὑφέλοιτο τοῦ
Ἀπόλλωνος· καὶ ἐτι πρότερον ἢ Ἀλκαίου γενέσθαι πε-
ποιημένα ἦν Ὀμήρῳ βοῦς Ἀπόλλωνα λαομέδοντος ἐπὶ
μισθῷ νέμειν. Ποσειδῶνι περιέδθηκεν ἐν Ἰλιάδι τὰ ἐπη.

Ἦτοι ἐγὼ Τρώεσσι πόλιν πέρι τεύχος ἔδευμα, 5
αὐρὺ τε καὶ μάλα καλόν, ἵν' ἄρρηκτος πόλις εἴη·

Φοῖβε, σὺ δ' εἰλίποδας ἔλικας βοῦς βουκολέεσκες.
τὰ μὲν δὴ ἐς τὸ κρανίου τοῦ βοός ἐπὶ τοιῷδε ἄν τις εἰκά-
σαι πεποιῆσθαι· ἔστι δὲ ἐν ὑπαίθρῳ τῆς ἀγορᾶς ἄγαλμά
τε Ἀθηναῖς καὶ πρὸ αὐτοῦ Πατρώας τάφος.

3. Ἔχεται δὲ τῆς ἀγορᾶς τὸ φῶδειον, καὶ Ἀπόλλων 6
ἐνταῦθα ἀνάκειται θείας ἄξιος· ἐποιήθη δὲ ἀπὸ λαφύρων,
ἡνίκα ἐπὶ τὸν στρατὸν τῶν Γαλατῶν οἱ Πατρεῖς ἤμυναν
Αἰτωλοῖς Ἀχαιῶν μόνοι. κεκόσμηται δὲ καὶ ἐς ἄλλα τὸ
φῶδειον ἀξιολογώτατα τῶν ἐν Ἑλλήσι, πλὴν γε δὴ τοῦ
Ἀθήνησι· τοῦτο γὰρ μεγέθει τε καὶ ἐς τὴν πᾶσαν ὑπε-
ρῆκε κατασκευὴν, ἀνὴρ δὲ Ἀθηναῖος ἐποίησεν Ἡρώδης
ἐς μνήμην ἀποθανούσης γυναικός. ἐμοὶ δὲ ἐν τῇ Ἀτθίδι
συγγραφῇ τὰ ἐς τοῦτο παρείθη τὸ φῶδειον, ὅτι πρότερον
ἐτι ἐξαίρματό μοι τὰ ἐς Ἀθηναίους ἢ ὑπῆρκετο Ἡρώδης
τοῦ οἰκοδομήματος. Ἐν Πάτραις δὲ ἰόντι ἐκ τῆς ἀγορᾶς, 7
ἢ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος πύλη κατὰ τὴν ἐξοδὸν ἔστι
ταύτην, καὶ ἐπιθήματα ἐπὶ τῆς πύλης ἀνδριάντες εἰσὶν
ἐπίχρυσοι, Πατρεὺς τε καὶ Πρευγένης καὶ Ἀθερίων, οἱ
575 Πατρώας ἡλικίαν παιδὸς ἔχοντες καὶ αὐτοὶ παῖδες εἰσι.

4. Τῆς δὲ ἀγορᾶς ἀντικρυς κατ' αὐτὴν τὴν διέξοδον τέμε-
νός ἐστιν Ἀρτέμιδος καὶ ναὸς Λιμνάτιδος. ἐχόντων δὲ 8
ἤδη Λακεδαιμόνα καὶ Ἄργος Λωριέων ὑφελέσθαι Πρευ-
γένην τῆς Λιμνάτιδος τὸ ἄγαλμα κατὰ ὅψιν ὀνειράτος
λέγουσιν ἐκ Σπάρτης, κοινωνῆσαι δὲ αὐτῷ τοῦ ἐγχειρή-

ματος τῶν δούλων τὸν εὐνούστατον. τὸ δὲ ἄγαλμα τὸ ἐκ τῆς Λακεδαιμόνου τὸν μὲν ἄλλον χρόνον ἔχουσιν ἐν Μεσσή, ὅτι καὶ ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ Πρευγένους ἐς τοῦτο ἐκομίσθη τὸ χωρίον· ἐπειδὴν δὲ τῇ Λιμνάτιδι τὴν ἑορτὴν ἄγωσι, τῆς θεοῦ τις τῶν οἰκετῶν ἐκ Μεσσήας ἐρχεται τὸ ξόανον κομίζων τὸ ἀρχαῖον ἐς τὸ τέμενος τὸ ἐν τῇ πόλει.

95. Τούτου δὲ τοῦ τεμένους ἐστὶ καὶ ἄλλα τοῖς Πατρεῦσιν ἱερά· πεποίηται δὲ ταῦτα οὐκ ἐν ὑπαίθρῳ, ἀλλὰ ἔσοδος ἐς αὐτὰ διὰ τῶν στοῶν ἐστὶ. τὸ μὲν δὴ ἄγαλμα τοῦ Ἀσκληπιοῦ, πλὴν ἐσθῆτος, λίθου τὰ ἄλλα· Ἀθηνᾶ δὲ ἐλέφαντος εἰργασται καὶ χρυσοῦ. πρὸ δὲ τῆς Ἀθηνᾶς τοῦ ἱεροῦ Πρευγένους μνημᾶ ἐστίν· ἐναγίζουσι δὲ καὶ τῷ Πρευγένει κατὰ ἔτος, ὡσαύτως δὲ καὶ Πατρεῖ, τὴν ἑορτὴν τῇ Λιμνάτιδι ἄγοντες. τοῦ θεάτρου δὲ οὐ πόρρω Νεμέσεως ναὸς καὶ ἕτερός ἐστίν Ἀφροδίτης· μεγέθει μεγάλα λίθου λευκοῦ τὰ ἀγάλματα.

XXI. Καὶ Διονύσου κατὰ τοῦτο τῆς πόλεως ἐστὶν ἱερὸν ἐπὶ κλησιν Καλυδωνίου· μετεκομίσθη γὰρ καὶ τοῦ Διονύσου τὸ ἄγαλμα ἐκ Καλυδῶνος. ὅτε δὲ ᾤκειτό ἐτι Καλυδῶν, ἄλλοι τε Καλυδωνίων ἐγένοντο ἱερεῖς τῷ θεῷ καὶ δὴ καὶ Κόρεσος, ὃν ἀνθρώπων μάλιστα ἐπέλαβεν ἄδικα ἐξ ἔρωτος παθεῖν. ἦρα μὲν Καλλιρόης παρθένου ὁπόσον δὲ ἐς Καλλιρόην ἔρωτος Κορέσῳ μετῆν, τοσοῦτο 2 εἶχεν ἀπεχθείας ἐς αὐτὸν ἢ παρθένος. ὥς δὲ τοῦ Κορέσου δεήσεις τε ποιουμένου πάσας καὶ δῶρων ὑποσχέσεις παντοίας οὐκ ἐνετρέπετο ἡ γνώμη τῆς παρθένου, ἐκομίζετο ἱκέτης ἤδη παρὰ τοῦ Διονύσου τὸ ἄγαλμα. ὁ δὲ ἤκουσέ τε εὐχομένου τοῦ ἱερέως, καὶ οἱ Καλυδῶνιοι τὸ παραντίκα ὥσπερ ὑπὸ μέθης ἐγίνοντο ἐκφρονες, καὶ ἡ τελευταία σφᾶς παραπλήγας ἐπελάμβανε. καταφεύγουσιν οὖν ἐπὶ τὸ χρηστήριον τὸ ἐν Δωδώνῃ· τοῖς γὰρ τὴν ἡπειρον ταύ- 576 τὴν οἰκοῦσι, τοῖς τε Αἰτωλοῖς καὶ τοῖς προσχώροις αὐτῶν

Ἀκαρναῖσι καὶ Ἡπειρώταις, αἱ πέλειαι καὶ τὰ ἐκ τῆς θρυῶδος
μαντεύματα μετέχειν μάλιστα ἐφαίνετο ἀληθείας. Τότε ³
δὲ τὰ χρησθέντα ἐκ Δωδώνης Διονύσου μὲν ἔλεγεν εἶναι
τὸ μῆνιμα, ἔσεσθαι δὲ οὐ πρότερον λύσιν πρὶν ἢ θύσῃ
τῷ Διονύσῳ Κόρεσος ἢ αὐτὴν Καλλιρόην ἢ τὸν ἀποθα-
νεῖν ἀντ' ἐκείνης τολμήσαντα. Ὡς δὲ οὐδὲν ἐς σωτηρίαν
εὐρίσκετο ἢ παρθένος, δεύτερα ἐπὶ τοὺς θρηψαμένους
καταφεύγει· ἀμαρτάνουσα δὲ καὶ τούτων, ἐλείπετο οὐ-
δὲν ἔτι ἢ αὐτὴν φονεύεσθαι. προεξεργασθέντων δὲ ὀπόσα ⁴
ἐς τὴν θυσίαν ἄλλα ἐκ Δωδώνης μεμαντευμένα ἦν, ἢ
μὲν ἱερείου τρόπον ἤκτο ἐπὶ τὸν βωμόν, Κόρεσος δὲ ἐφει-
στήκει μὲν τῇ θυσίᾳ, τῷ δὲ ἔρωτι εἷξας καὶ οὐ τῷ θυμῷ
ἑαυτὸν ἀντὶ Καλλιρόης διεργάζεται. ὁ μὲν δὴ ἀπέδειξεν
ἔργον ἀνθρώπων ὧν ἴσμεν διατεθεῖς ἐς ἔρωτα ἀπλαστό-
τατα. Καλλιρόη τε ὡς Κόρεσον τεθνεῶτα εἶδεν, μετέ- ⁵
πεσε τῇ παιδί ἢ γνῶμη, καί, ἐσῆι γὰρ αὐτὴν Κορέσου
τε ἔλεος καὶ ὅσα ἐς αὐτὸν εἰργασται αἰδώς, ἀπέσφαξέ τε
αὐτὴν ἐς τὴν πηγὴν, ἢ ἐν Καλυδῶνί ἐστιν οὐ πόρρω τοῦ
λιμένος, καὶ ἀπ' ἐκείνης οἱ ἔπειτα ἄνθρωποι Καλλιρόην
τὴν πηγὴν καλοῦσι.

2. Τοῦ θεάτρου δὲ ἐγγὺς πεποιήται Πατρεῦσι γυ- ⁶
ναικὸς ἐπιχωρίας τέμενος. Διονύσου δὲ ἐστὶν ἐνταῦθα
ἀγάλματα, ἴσοι τε τοῖς ἀρχαίοις πόλυσμασι καὶ ὁμώνυμοι.
Μεσατεὺς γὰρ καὶ Ἀνθεὺς τε καὶ Ἀροεὺς ἐστὶν αὐτοῖς
τὰ ὀνόματα. ταῦτα τὰ ἀγάλματα ἐν τῇ Διονύσου ἐορτῇ
κομίζουσιν ἐς τὸ ἱερὸν τοῦ Αἰσυμνήτου· τὸ δὲ ἱερὸν
τοῦτο ἐς τὰ ἐπὶ θαλάσῃ τῆς πόλεως ἐρχομένοις ἐστὶν ἐκ
τῆς ἀγορᾶς ἐν δεξιᾷ τῆς ὁδοῦ. ἀπὸ δὲ τοῦ Αἰσυμνήτου ⁷
κατωτέρω ἰόντι ἄλλο ἱερὸν καὶ ἄγαλμα λίθου· καλεῖται
μὲν Σωτηρίας, ἰδρύνασθαι δὲ αὐτὸ ἐξ ἀρχῆς ἀποφυγόντα
φασὶ τὴν μανίαν Εὐρύπυλον. 3. Πρὸς δὲ τῷ λιμένι Πο-
σειδῶνός τε ναὸς καὶ ἄγαλμά ἐστιν ὀρθὸν λίθου. Ποσει-

δοῦναι δὲ παρὰ ἣ ὁπόσα ὀνόματα ποιηταῖς πεποιμημένα 577
 ἐστὶν ἐς ἐπὶ ὅσον κόσμον καὶ ἰδίᾳ σφίσιν ἐπιχώρια ὄντα ἐκα-
 στοὶ τίθενται, τοσαῦτα ἐς ἅπαντας γεγόνασιν ἐπικληθεῖς
 8 αὐτῷ, Πηλεΐδης καὶ Ἀσφάλιός τε καὶ Ἴαπιος. ὠνομά-
 σθαι δὲ Ἴαπιον τὸν θεὸν πείδοιτο μὲν ἄν τις καὶ ἐπ' αἰ-
 τiais ἄλλαις· ἐγὼ δὲ εὐρέτην Ἰαπικῆς ὄντα ἀπὸ τούτου
 σχεῖν καὶ τὸ ὄνομα εἰκάσω. Ὀμηρος μὲν γε ἐν Ἰαπων
 ἄθλοις Μενελάῳ κατὰ τοῦ θεοῦ τούτου πρόκλησιν πε-
 ριέσθηκεν ὄρκον·

Ἴαπων ἀψάμενος, γαιήοχον Ἐννοσίγαιον

ῥυμυθὶ μηδὲν ἐκὼν τὸ ἐμὸν δόλω ἄρμα πεδῆσαι.

9 Πάμφως δέ, ὃς Ἀθηναίοις τοὺς ἀρχαιοτάτους ὕμνων
 ἐποίησεν, εἶναί φησι τὸν Ποσειδῶνα

Ἰαπων τε δωτηῖρα νεῶν τ' ἰδυκρηδέμενων.

οὕτω διὰ τὴν Ἰαπικὴν καὶ οὐκ ἀπὸ ἐτέρας προφάσεως το
 ὄνομα ἐσχηκεν.

10 4. Ἐν Πάτραις δὲ οὐ πολὺ ἀπωτέρω τοῦ Ποσειδῶνος
 Ἰσρά ἐστὶν Ἀφροδίτης· τὸ δὲ ἕτερον τῶν ἀγαλμάτων γε-
 νεᾷ πρότερον ἢ κατ' ἐμὲ ἅλιεῖς ἄνδρες ἀνείλκυσαν ἐν
 δικτύῳ. ἐστὶ δὲ καὶ ἀγάλματα τοῦ λιμένος ἐγγυιάτω χαλ-
 کوῦ πεποιμημένα Ἀρεως, τὸ δὲ Ἀπόλλωνος· καὶ Ἀφρο-
 δίτης, ἧς καὶ πρὸς τῷ λιμένι ἐστὶ τέμενος, λίθου μὲν
 πρόσωπον καὶ ἄκραι χεῖρες καὶ πόδες, ξύλου δὲ τὰ λοιπὰ

11 εἰργασται. ἐστὶ δὲ σφίσι καὶ ἄλλος ἐπὶ θαλάσῃ, δρόμος
 τε ἐπιτηδαιοτάτους καὶ ἐς τὰλλα διαίταν ἠδείαν ὥρα πα-
 ρεχόμενον θερινῇ. ἐν τούτῳ τῷ ἄλσει καὶ ναοὶ θεῶν,
 Ἀπόλλωνος, ὁ δὲ Ἀφροδίτης· πεποιῆται λίθου καὶ τού-
 τοις τὰ ἀγάλματα. τοῦ δὲ ἄλλου ἱερὸν ἄγεται Διμήτρος·
 αὕτη μὲν καὶ ἡ παῖς ἐστᾷσι, τὸ δὲ ἄγαλμα τῆς Γῆς ἐστὶ
 καθήμενον. 5. Πρὸ δὲ τοῦ ἱεροῦ τῆς Διμήτρος ἐστὶ πηγὴ.

12 ταύτης τὰ μὲν πρὸς τοῦ ναοῦ λίθον ἀνέστηκεν αἱμασίᾳ,
 κατὰ δὲ τὸ ἐκτὸς καθόδος ἐς αὐτὴν πεποιῆται. Μαντεῖον 578

δὲ ἐνταῦθα ἔστιν ὠφευδὲς, οὐ μὴν ἐπὶ παντί γε πράγματι, ἀλλὰ ἐπὶ τῶν καμνόντων. κάτοπτρον καληφδὶς τῶν λεπτῶν δήσαντες καθιᾶσι, σταθμώμενοι μὴ πρόσφ καθιέσθαι τῆς πηγῆς, ἀλλ' ὅσον ἐπιψαῦσαι τοῦ ὕδατος τῷ κύκλῳ τοῦ κατόπτρου. τὸ δὲ ἐντεῦθεν εὐξάμενοι τῇ θεῷ καὶ θυμιάσαντες ἐς τὸ κάτοπτρον βλέπουσι· τὸ δὲ σφίσι τὸν νοσοῦντα ἦτοι ζῶντα ἢ καὶ τεθνεῶτα ἐπιδείκνυνσι. τούτῳ μὲν τῷ ὕδατι ἐς τοσοῦτον μέτεστιν ἀληθείας. 13
 6. Κυανέων δὲ τῶν πρὸς Λυκίαν πλησιαιτάτα χρηστήριον Ἀπόλλωνός ἐστι θυρξέως, παρέχεται δὲ ὕδωρ πρὸς ταῖς Κυανέαις ὅσω ἐνιδόντα τινα ἐς τὴν πηγὴν ὁμοίως πάντα ὅποσα θέλει θεάσασθαι. Ἐν Πάτραις δὲ πρὸς τῷ ἄλσει καὶ ἱερᾷ δύο ἐστὶ Σαράπιδος· ἐν δὲ τῷ ἐτέρῳ πεποιήται μνημα Ἀλύπτου τοῦ Βήλου. φηγεῖν δὲ ἐς τὴν Ἀρόην οἱ Πατρεῖς φασὶν αὐτὸν τοῖς τε ἐς τοὺς παλδας παθήμασι καὶ τὸ ὄνομα αὐτὸ πεφρικότα τοῦ Ἄργους, καὶ ἐς πλεόν τοῦ Δαναοῦ δεῖματι. Ἔστι δὲ καὶ ἱερὸν Πατρῶν 14
 σιν Ἀσκληπιοῦ· τοῦτο τὸ ἱερὸν ὑπὲρ τὴν ἀκρόπολιν τῶν παλῶν ἐστὶν ἐγγὺς αἰ. ἐπὶ Μεσάτιν ἄγουσιν.

7. Αἱ δὲ γυναῖκες εἰσιν ἐν ταῖς Πάτραις ἀριθμὸν μὲν καὶ ἐς δις τῶν ἀνδρῶν· Ἀφροδίτης δέ, εἴπερ ἄλλαις γυναιξί, μέτεστι καὶ ταύταις. βίος δὲ αὐτῶν ταῖς πολλαῖς ἐστὶν ἀπὸ τῆς βύσσου τῆς ἐν τῇ Ἥλειδι φανομένης· κερκυφάλους τε γὰρ ἀπ' αὐτῆς καὶ ἐσθητά ὑφαίνουσι τὴν ἄλλην.

XXII. Φαράι δέ, Ἀχαιῶν πόλις, τελοῦσι μὲν ἐς Πάτρας δόντος Ἀγούστου, ὁδὸς δὲ ἐς Φαράς Πατρῶν μὲν ἐκ τοῦ ἄστεως σταδίαι πεντήκοντά εἰσι καὶ ἑκατὸν, ἀπὸ θαλάσσης δὲ ἄνω πρὸς ἡπειρον περὶ ἑβδομήκοντα. ποταμός θ' εἰ πηλυσίον Φαρῶν Πίερος, ὁ αὐτός, ἕμολ' ὀνομεῖν, ὃς καὶ τὰ Ὠλένου παρέξεισιν ἐρείπια, ὑπὸ ἀνθρώπων τῶν πρὸς θαλάσσης καλούμενος Πίερος. Πρὸς δὲ τῷ πο-
 579 ταμῷ πλατάνων ἐστὶν ἄλσος, κοίλαι τε ὑπὸ παλαιότητος

αἱ πολλαί, καὶ ἤκουσαι μεγέθους ἐς τοσοῦτον ὥστε καὶ
 ἐστιῶνται τῶν χηραμῶν ἐντός, καὶ ὁπόσοις ἂν κατὰ γνώ-
 2 μην ἦ, καὶ ἐγκαθεύδουσι. 2. Περίβολος δὲ ἀγορᾶς μέγας
 κατὰ τρόπον τὸν ἀρχαιότερόν ἐστιν ἐν Φαραῖς, Ἑρμοῦ
 δὲ ἐν μέσῃ τῇ ἀγορᾷ λίθου πεποιημένον ἄγαλμα, ἔχων
 καὶ γένεια· ἐστηκὼς δὲ πρὸς αὐτῇ τῇ γῇ παρέχεται μὲν
 τὸ τετράγωνον σχῆμα, μεγέθει δὲ ἐστὶν οὐ μέγας. καὶ
 αὐτῷ καὶ ἐπίγραμμα ἐπεστιν, ἀναθεῖναι αὐτὸ Μεσσήνιον
 Σιμύλον. καλεῖται μὲν δὴ Ἀγοραῖος, παρὰ δὲ αὐτῷ καὶ
 χρηστήριον καθέστηκε. κεῖται δὲ πρὸ τοῦ ἀγάλματος
 ἐστία λίθου καὶ αὐτῇ, μολίβδῳ δὲ πρὸς τὴν ἐστίαν προσ-
 3 ἔχονται λύχνοι χαλκοῖ. ἀφικόμενος οὖν περὶ ἐσπέραν ὁ
 τῷ θεῷ χρώμενος λιβανωτόν τε ἐπὶ τῆς ἐστίας θυμιᾷ,
 καὶ ἐμπλήσας τοὺς λύχνους ἐλαίου καὶ ἐξάψας τίθησιν ἐπὶ
 τὸν βωμόν τοῦ ἀγάλματος ἐν δεξιᾷ νόμισμα ἐπιχώριον,
 καλεῖται δὲ χαλκοῦς τὸ νόμισμα, καὶ ἐρωτᾷ πρὸς τὸ οὗς
 τὸν θεὸν ὁποῖόν τι καὶ ἐκάστω τὸ ἐρώτημά ἐστι· τὸ ἀπὸ
 τούτου δὲ ἄπεισιν ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἐπιφραζάμενος τὰ ὦτα.
 προελθὼν δὲ ἐς τὸ ἐκτὸς τὰς χεῖρας ἀπέσχευ ἀπὸ τῶν
 ὧτων, καὶ ἦστινος ἂν ἐπακούσῃ φωνῆς, μάντευμα ἡγεῖ-
 4 ται. Τοιαύτη καὶ Αἰγυπτίοις ἑτέρα περὶ τοῦ Ἄπιδος τὸ
 ἱερὸν μαντεία καθέστηκεν. Ἐν Φαραῖς δὲ καὶ ὕδωρ ἱερὸν
 ἐστὶν· Ἑρμοῦ νᾶμα μὲν τῇ πηγῇ τὸ ὄνομα, τοὺς δὲ ἰχθῦς
 οὐχ αἰροῦσιν ἐξ αὐτῆς, ἀνάθημα εἶναι τοῦ θεοῦ νομί-
 ζοντες. 3. Ἐστήκασι δὲ ἐγγύτατα τοῦ ἀγάλματος τετρά-
 γωνοι λίθοι τριάκοντα μάλιστα ἀριθμόν· τούτους σέβον-
 σιν οἱ Φαρεῖς, ἐκάστω θεοῦ τινὸς ὄνομα ἐπιλέγοντες.
 τὰ δὲ ἔτι παλαιότερα καὶ τοῖς πᾶσιν Ἑλλήσι τιμὰς θεῶν
 5 ἀντὶ ἀγαλμάτων εἶχον ἀργοὶ λίθοι. Φαρεῦσι δὲ ὅσον
 πέντε σταδίους καὶ δέκα ἀπωτέρω τῆς πόλεως ἐστὶν ἄλ-
 σος Διοσκούρων. δάφναι μάλιστα ἐν αὐτῷ πεφυκάσι,
 ναὸς δὲ οὐκ ἦν ἐν αὐτῷ οὐδὲ ἀγάλματα· κοιμισθῆναι δὲ

οἱ ἐπιχώριοι φασιν ἐς Ῥώμην τὰ ἀγάλματα. ἐν Φαραῖς
 580 δὲ ἐν τῷ ἄλσει βωμὸς λίθων λογάδων ἐστί. πυθέσθαι δὲ
 οὐκ εἶχον εἰ [ὁ] Φάρης ὁ Φυλοδαμείας τῆς Δαναοῦ σφίσειν
 ἢ ὁ μώνυμος ἐκείνῳ τις ἐγένετο οἰκιστῆς.

4. Τρίτεια δέ, Ἀχαιῶν καὶ αὕτη πόλις, ἐν μεσογαίῳ 6
 μὲν ὥκισται, τελοῦσι δὲ ἐς Πάτρας καὶ αὐτοὶ βασιλέως
 δόντος. στάδιοι δὲ ἐς Τρίτειαν εἰκοσί τε καὶ ἑκατόν εἰσιν
 ἐκ Φαρῶν. πρὶν δὲ ἢ ἐς τὴν πόλιν ἐσελθεῖν μνημῆμά ἐστι
 λευκοῦ λίθου, θεᾶς καὶ ἐς τὰ ἄλλα ἄξιον καὶ οὐχ ἡμιστά
 ἐπὶ ταῖς γραφαῖς αἷ εἰσιν ἐπὶ τοῦ τάφου, τέχνη Νικίου,
 θρόνος τε ἐλέφαντος καὶ γυνὴ νέα καὶ εἰδους εὖ ἔχουσα
 ἐπὶ τῷ θρόνῳ, θεράπαινα δὲ αὐτῇ προσέστηκε σκιάδιον
 φέρουσα· καὶ νεανίσκος ὀρθὸς οὐκ ἔχων πῶ γένειά ἐστι 7
 χιτῶνα ἐνδεδυκὼς καὶ χλαμύδα ἐπὶ τῷ χιτῶνι φοινικῇ·
 παρὰ δὲ αὐτὸν οἰκέτης ἀκόντια ἔχων ἐστί, καὶ ἄγει κύνας
 ἐπιτηδείας θηρεύουσιν ἀνθρώποις. πυθέσθαι μὲν δὴ τὰ
 ὀνόματα αὐτῶν οὐκ εἴχομεν· ταφῆναι δὲ ἄνδρα καὶ γυ-
 ναῖκα ἐν κοινῷ παρίστατο ἅπασιν εἰκάζειν. 5. Τριτείας δὲ 8
 οἰκιστὴν οἱ μὲν Κελβίδαν γενέσθαι λέγουσιν, ἀφικόμενον
 δὲ ἐκ Κύμης τῆς ἐν Ὀπικοῖς· οἱ δὲ ὡς Ἄρης συγγένοιτο
 Τριτεία θυγατρὶ Τρέτωνος· λερᾶσθαι δὲ τῆς Ἀθηνᾶς τὴν
 παρθένον· Μελάνιππον δὲ παῖδα Ἄρεως καὶ Τριτείας
 οἰκίσαι τε ὡς ἠϋξήθη τὴν πόλιν, καὶ θεέσθαι τὸ ὄνομα
 ἀπὸ τῆς μητρός. 6. Ἐν Τριτεία δὲ ἔστι μὲν ἱερὸν καλου- 9
 μένων Μεγίστων θεῶν, ἀγάλματα δὲ σφίσι πηλοῦ πε-
 ποιημένα· τούτοις κατὰ ἔτος ἑορτὴν ἄγουσιν, οὐδέν τι
 ἄλλοίως ἢ καὶ τῷ Διονύσῳ δρωσιν Ἕλληνες. ἔστι δὲ καὶ
 Ἀθηνᾶς ναός, τὸ δὲ ἄγαλμα λίθου τὸ ἐφ' ἡμῶν· τὸ δὲ
 ἀρχαῖον ἐς Ῥώμην, καθὰ οἱ Τριτεεῖς λέγουσιν, ἐκομ-
 σθη. θύειν δὲ οἱ ἐνταῦθα καὶ Ἄρει καὶ τῇ Τριτεία νομί-
 ζουσιν.

7. Αἶδε μὲν οὖν θαλάσσης τέ εἰσιν ἀπωτέρω πόλεις 10

καὶ ἡπειρώτιδες βαβαίως· πλέοντι δὲ ἐς Αἴγιον ἐκ Πα-
 τρῶν ἄκρα πρῶτόν ἐστιν ὀνομαζομένη Πόν, σταδίους δὲ 5
 Πατρῶν πεντήκοντα ἀπέχουσα, λιμὴν δὲ ὁ Πάναρμος
 σταδίοις πέντε καὶ δέκα ἀπὸ τῆς ἄκρας. τισίν τοις
 δὲ ἀφίστηκεν ἑτέρους ἀπὸ Πανόρμου τὸ Ἀθηνᾶς καλού-
 μενον τεῖχος. Ἐς δὲ λιμένα Ἐρινεὸν ἐξ Ἀθηνᾶς τείχους
 παράπλους ἐνευήκοντά εἰσι στάδιοι, ἐξήκοντα δὲ ἐς Αἴ-
 γιον ἀπὸ τοῦ Ἐρινεοῦ· ὁδὸς δὲ ἡ περὶ σταδίους τεσσαρά-
 κοντα μάλιστα ἐς τὸν ἀριθμὸν ἀποδαὶ τὸν εἰρημένον.
 11 Οὐ πόρρω δὲ τοῦ Πατρέων ἄστεως ποταμός τε ὁ Μειλίχος
 καὶ τὸ ἱερὸν τῆς Τρικλαρίας ἐστίν, ἄγαλμα οὐδὲν ἔτι
 ἔχον. τοῦτο μὲν δὴ ἐστίν ἐν δεξιᾷ, προελθόντι δὲ ἀπὸ
 τοῦ Μειλίχου ποταμός ἐστιν ἄλλος· ὄνομα μὲν τῷ πο-
 ταμῷ Χάραδρος, ὥρα δὲ ἡρὸς πίνοντα ἐξ αὐτοῦ τὰ βο-
 σκήματα [ὀφείλει] τίττειν ἄρρενα ὡς τὰ κλέω συμβαίνει
 καὶ τοῦδε ἔνεκα οἱ νομεῖς ἐτέρωσε αὐτὰ τῆς γῶρας μεθι-
 στασι, πλὴν γε δὴ τὰς βοῦς. ταύτας δὲ αὐτοῦ καταλεί-
 πουσιν ἐπὶ τῷ ποταμῷ, διότι καὶ πρὸς θυσίας οἱ ταῦροι
 σφισι καὶ ἐς τὰ ἔργα ἐπιτηθειότεροι θηλειῶν βοῶν εἰσίν·
 ἐπὶ δὲ τοῖς ἄλλοις κτήνεσι τὸ θῆλυ ἐπὶ πλεον τετρίμναι.

XXIII. Μετὰ δὲ τὸν Χάραδρον ἐρείπια οὐκ ἐπιφανῆ
 πόλεως ἐστίν Ἀργυρᾶς, καὶ πηγὴ τε Ἀργυρᾶ ἐν δεξιᾷ
 τῆς λεωφόρου καὶ Σέλεμνος ποταμός κατιῶν ἐς θάλασ-
 σαν. 2. Λόγος δὲ τῶν ἐπιχωρίων ἐς αὐτόν ἐστι, Σέλεμνον
 μειράκιον ὥρατον ποιμαίνειν ἐνταῦθα, Ἀργυρᾶν δὲ εἶναι
 μὲν τῶν ἐν θαλάσσῃ νυμφῶν, ἐρασθεῖσαν δὲ αὐτὴν Σε-
 λέμνου φοιτᾶν τε ὡς αὐτόν φασιν ἐκ θαλάσσης ἀμιοῦσαν,
 2 καὶ καθεύδειν παρ' αὐτῷ. μετὰ δὲ οὐ πολὺν χρόνον οὔτε
 ὥρατος ἔτι ἐφαίνετο Σέλεμνος, οὔτε ὡς αὐτόν φοιτήσιν
 ἐμελλεν ἡ νύμφη. Σέλεμνον δὲ μονωθέντα Ἀργυρᾶς καὶ
 τελευτήσαντα ὑπὸ τοῦ ἔρωτος ἐποίησεν Ἀφροδίτῃ ποτα-
 μόν. λέγω δὲ τὰ ὑπὸ Πατρέων λεγόμενα. καί, ἦρα γάρ

καὶ ὕδωρ γενόμενος Ἀργυρᾶς, καθόπι ἔχει καὶ ἐπὶ τῇ
 582 Ἀλφαιῇ λόγος Ἀφροδύτης ἐν ἑρῶν ἀντίκ, θεωρεῖται καὶ
 τῷδε Ἀφροδίτῃ Σέλεμνον, ἐς λήθην ἄγει πὺν ποταμὸν
 Ἀργυρᾶς. Ἦκουσα δὲ καὶ ἄλλον ἐπ' αὐτῇ λόγῳ, τὸ ὕδωρ 3
 τοῦ Σελέμνου σύμφορον καὶ ἀνδράσιιν εἶναι καὶ γυναιξίν
 ἐς ἔρωτος ἱεμα, λουομένοις ἐν τῷ ποταμῷ λήθην ἔρωτος
 γίνεσθαι. αἱ δὲ μέτεστιν ἀληθείας τῇ λόγῳ, τιμωτέρου
 χρημάτων πολλῶν ἐστὶν ἀνθρώποις τὸ ὕδωρ τοῦ Σε-
 λέμνου.

3. Ἀπωτέρῳ δὲ Ἀργυρᾶς ποταμὸς ἐστὶν ὀνομαζόμε- 4
 νος Βολιναιος, καὶ πόλις ποτὲ φέκετο πρὸς αὐτῇ Βολίνα.
 παρθένου [δὲ] ἐρασθῆναι Βολίνης Ἀπόλλωνα, τὴν δὲ
 φεύγουσαν ἐς τὴν ταύτη φασὶν ἀφείναι θάλασσαν αὐτήν,
 καὶ εὐδάνατον γενέσθαι χάριτι τοῦ Ἀπόλλωνος. 4. Ἐφε-
 ξῆς δὲ ἄκρα τε ἐς τὴν θάλασσαν ἔχει, καὶ ἐπ' αὐτῇ λέγε-
 ται λόγος ὡς Κρόνος τῆς θαλάσσης ἐνταῦθα ἔρριψε τὸ
 δρέπανον, ᾧ τὸν πατέρα Οὐρανὸν ἐλυμήνατο· ἐπὶ τούτῳ
 δὲ καὶ τὴν ἄκραν Δρέπανον ὀνομάζουσιν. Ὀλίγον δὲ
 ὑπὲρ τὴν λεωφόρον Ρυπῶν ἐστὶ τὰ ἐρείπια· σταδίους 5
 δὲ Ἀίγιον περὶ τοὺς τριάκοντα ἀπέχει Ρυπῶν. 5. Αἰγίου 6
 δὲ τὴν χώραν διέξεισι μὲν ποταμὸς Φοῖνιξ, διέξεισι δὲ
 καὶ ἕτερος Μειγανίτας, ἐς θάλασσαν ῥέοντες. Στοὰ δὲ
 τῆς πόλεως πλησίον ἐποιήθη Στράτωνι ἀθλητῇ, Ὀλυμ-
 πιάσιιν ἐπὶ ἡμέρας τῆς αὐτῆς παγκρατίου καὶ πάλης ἀνε-
 λομέτω νίκας. αὕτη μὲν ἐγγημνάζεσθαι τούτῳ τῷ ἀνδρὶ
 ἐποιήθη· Αἰγνεῦσι δὲ Εἰλειθυίας ἱερὸν ὄσων ἀρχαῖον,
 καὶ ἡ Εἰλειθυία ἐς ἄκρους ἐκ κεφαλῆς τοὺς πόδας ὑφάσ-
 ματι κεκάλυπται λεπτῷ, ξόανον πλὴν προσώπου τε καὶ
 χειρῶν ἄκρων καὶ ποδῶν· ταῦτα δὲ τοῦ Πεντελησίου λί-
 θου πεποιήται. καὶ ταῖς χερσὶ τῇ μὲν ἐς εὐθὺ ἐκτέταται,
 τῇ δὲ ὑπὲρ δᾶδα. Εἰλειθυία δὲ εἰκάσαι τις ἂν εἶναι θᾶ-
 δας, ὅτι γυναιξὶν ἐν ἴσῳ καὶ αὐρ εἶσιν αἱ εὐδίνες. ἔχουσιν

δ' ἂν λογον καὶ ἐπὶ τοιῷδε αἱ δ᾿ ἄδες, ὅτι Εἰλείθυιά ἐστιν ἡ ἐς φῶς ἄγουσα τοὺς παῖδας. ἔργον δὲ τοῦ Μεσσηνίου Δαμοφῶντός ἐστι τὸ ἄγαλμα.

- 7 6. Τῆς δὲ Εἰλείθυίας οὐ μακρὰν Ἀσκληπιοῦ τέ ἐστι τέμενος καὶ ἀγάλματα Ὑγείας καὶ Ἀσκληπιοῦ. λαμβέον δὲ ἐπὶ τῷ βάθρῳ τὸν Μεσσήνιον Δαμοφῶντα εἶναι τὸν εἰργασμένον φησίν. Ἐν τούτῳ τοῦ Ἀσκληπιοῦ τῷ ἱερῷ 583 ἐς ἀντιλογίαν ἀφίκετο ἀνὴρ μοι Σιδόνιος, ὃς ἐγνωκέναι τὰ ἐς τὸ θεῖον ἔφασκε Φοίνικας τὰ τε ἄλλα Ἑλλήνων βέλτιον, καὶ δὴ καὶ Ἀσκληπιῷ πατέρα μὲν σφᾶς Ἀπόλλωνα ἐπιφημίζειν, θνητὴν δὲ γυναῖκα οὐδεμίαν μητέρα.
- 8 Ἀσκληπιὸν μὲν γὰρ ἄερα γένει τε ἀνθρώπων εἶναι καὶ πᾶσιν ὁμοίως ξόοις ἐπιτήδειον πρὸς ὑγίαιαν, Ἀπόλλωνα δὲ ἥλιον, καὶ αὐτὸν ὀρθότατα Ἀσκληπιῷ πατέρα ἐπονομάζεσθαι, ὅτι ἐς τὸ ἀρμόξον ταῖς ὥραις ποιούμενος ὁ ἥλιος τὸν δρόμον μεταδίδωσι καὶ τῷ ἄερι ὑγείας. ἐγὼ δὲ ἀποδέχεσθαι μὲν τὰ εἰρημένα, οὐδὲν δέ τι Φοινίκων μᾶλλον ἢ καὶ Ἑλλήνων ἔφην τὸν λόγον, ἐπεὶ καὶ ἐν Τιτάνῃ τῆς Σικυωνίων τὸ αὐτὸ ἄγαλμα Ὑγείαν τε ὀνομάζεσθαι, καὶ παιδὶ εἶναι δῆλα ὥς τὸν ἡλιακὸν δρόμον ἐπὶ γῆς ὑγίαιαν ποιοῦντα ἀνθρώποις.

- 9 7. Αἰγιεῦσι δὲ Ἀθηναῖς τε ναὸς καὶ Ἥρας ἐστὶν ἄλλος. Ἀθηναῖς μὲν δὴ δύο ἀγάλματα λευκοῦ λίθου· τῆς δὲ Ἥρας τὸ ἄγαλμα ὅτι μὴ γυναιξίν, ἢ ἂν τὴν ἱερωσύνην ἔχη, ἄλλῳ γε δὴ οὐδενὶ ἐστι θεάσασθαι. Διονύσου δὲ πρὸς τῷ θεάτρῳ πεποιήται σφισιν ἱερὸν καὶ ἄγαλμα, οὐκ ἔχων πω γένεια. ἐστὶ δὲ καὶ Διὸς ἐπὶ κλησὶν Σωτήρος ἐν τῇ ἀγορᾷ τέμενος, καὶ ἀγάλματα ἐσελθόντων ἐν ἀριστερᾷ χαλκοῦ μὲν ἀμφοτέρω, τὸ δὲ οὐκ ἔχον πω γένεια ἐφά-
- 10 νετο ἀρχαιότερον εἶναι μοι. Ἐν δὲ οἰκῇματι κατευθὺ τῆς ὁδοῦ χαλκοῦ καὶ ταῦτα ἐστὶ μὲν Ποσειδῶν καὶ Ἡρακλῆς, ἐστὶ δὲ Ζεὺς τε καὶ Ἀθηναῖ· θεοὺς δὲ σφᾶς καλοῦσιν ἐξ

Ἄργους, ὥς μὲν ὁ Ἀργείων ἔχει λόγος, ὅτι ἐποιήθησαν
 ἐν τῇ πόλει τῇ Ἀργείων, ὥς δὲ αὐτοὶ λέγουσιν οἱ Αἰγίεις,
 παρακαταθήκη σφίσιν ὑπὸ Ἀργείων ἐδόθη τὰ ἀγάλματα.
 καὶ αὐτοῖς καὶ τάδε ἐτι προσταχθῆναι φασιν, ἐκάστη τοῖς 11
 584 ἀγάλμασιν ἡμέρα θύειν· αὐτοὶ δὲ σόφισμα εὐρόντες
 θύειν μὲν πλείστα ὅσα, κατευωχουμένοις δὲ τὰ ἱερεῖα ἐν
 κοινῷ ἀνάλωμα οὐδὲν ἐς αὐτὰ γίνεσθαι· τέλος δὲ ἀπαι-
 τεῖσθαι ὑπὸ τῶν Ἀργείων, καὶ αὐτοὶ τὰ ἐς τὰς θυσίας
 ἀναλούμενα ἀπαιτεῖν· τοὺς δέ, οὐ γὰρ ἔχειν ἐκτεῖσαι,
 καταλιπεῖν σφίσιν αὐτοὺς τὰ ἀγάλματα.

XXIV. Αἰγίεῦσι δὲ ἔστι μὲν πρὸς τῇ ἀγορᾷ ναὸς
 Ἀπόλλωνι καὶ Ἀρτέμιδι ἐν κοινῷ, ἔστι δὲ ἐν τῇ ἀγορᾷ
 ἱερὸν Ἀρτέμιδος, τοξευούσῃ δὲ εἰκασται, καὶ Ταλθυ-
 βίου τοῦ κήρυκος τάφος· κέχωσται δὲ τῷ Ταλθυβίῳ καὶ
 ἄλλο μνῆμα ἐν Σπάρτῃ, καὶ αὐτῷ αἱ πόλεις ἐναγίζουσιν
 ἀμφοτέραι. Πρὸς θαλάσσῃ δὲ Ἀφροδίτης ἱερὸν ἐν Αἰγίῳ, 2
 καὶ μετ' αὐτὸ Ποσειδῶνος, Κόρης τε πεποιήται τῆς Δι-
 ῆμητρος, καὶ τέταρτον Ὀμαγυρίῳ Διί. ἐνταῦθα Διὸς καὶ
 Ἀφροδίτης ἔστι καὶ Ἀθηνᾶς ἀγάλματα. 2. Ὀμαγύριος δὲ
 ἐγένετο τῷ Διὶ ἐπὶ κλησίς, ὅτι Ἀγαμέμνων ἠθροισεν ἐς
 τοῦτο τὸ χωρίον τοὺς λόγου μάλιστα ἐν τῇ Ἑλλάδι ἀέλους,
 μεθέξοντας ἐν κοινῷ βουλῆς καθ' ὅντινα χρὴ τρόπον ἐπὶ
 ἀρχὴν τὴν Πριάμον στρατεύεσθαι. Ἀγαμέμνωνι δὲ καὶ
 ἄλλα ἔστιν ἐς ἔκαινον, καὶ ὅτι τοῖς ἐξ ἀρχῆς ἀκολουθή-
 σαι καὶ οὐδεμιᾶς ἐπελθούσης ὕστερον στρατιᾶς τὴν τε
 Ἴλιον ἐπόρθησε καὶ ὅσαι περίοικοι πόλεις ἦσαν. Ἐφεξῆς 3
 δὲ τῷ Ὀμαγυρίῳ Διὶ Παναχαιᾶς ἔστι Διῆμητρος. παρέ-
 χεται δὲ ὁ αἰγιαλός, ἐν ᾧ καὶ τὰ ἱερὰ Αἰγίεῦσιν ἔστι τὰ
 εἰρημένα, ὕδωρ ἄφθονον θεάσασθαι τε καὶ πιεῖν ἐκ πη-
 γῆς ἡδύ. ἔστι δὲ σφισι καὶ Σωτηρίας ἱερὸν. ἰδεῖν μὲν δὴ
 τὸ ἄγαλμα οὐδενὶ πλὴν τῶν ἱερουμένων ἔστι, δρωσι δὲ
 ἄλλα τοιαῦτα· λαμβάνοντες παρὰ τῆς θεοῦ πέμματα ἐπι-

χωρία ἀφιδῶσι ἐς θάλασσαν, πέμπειν δὲ τῇ ἐν Συρακού-
 4 σαις Ἀρεθούσῃ φασὶν αὐτά. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλα Αἰγυπτῶσιν
 ἀγάλματα χαλκοῦ πεποιημένα, Ζεὺς τε ἡλικίαν παῖς καὶ
 Ἡρακλῆς, οὗδ' οὗτος ἔχων πω γένεια, Ἀργεάδα τέχνη
 τοῦ Ἀργείου. τούτοις κατὰ ἔτος ἱερεῖς αἱρετοὶ μένονται,
 καὶ ἐκάτερα τῶν ἀγαλμάτων ἐπὶ ταῖς οἰκίαις μένει τοῦ
 ἱερομένου. τὰ δὲ ἔτι παλαιότερα προσέεικτο ἐκ τῶν 585
 παίδων ἱερᾶσθαι τῷ Διὶ ὁ νικῶν κάλλει· ἀρχομένων δὲ
 αὐτῷ γενεῶν ἐς ἄλλον παῖδα ἢ ἐπὶ τῷ κάλλει μετῆει τιμῇ.
 ταῦτα μὲν οὕτως ἐνομίζετο· ἐς δὲ Αἴγυιον καὶ ἐφ' ἡμῶν
 ἔτι συνέδριον τὸ Ἀχαιῶν ἀθροίζεται, καθότι ἐς Θερμο-
 πύλας τε καὶ ἐς Δελφοὺς οἱ Ἀμφικτυόνες.

- 5 3. Ἴοντι δὲ ἐς τὸ πρόσω Σεκινούς τε πεταγός, καὶ
 ἀπωτέρω Τεσσαράκοντα Αἰγίου σταδίοις ἐπὶ θαλάσῃ
 χωρίου ἐστὶν Ἑλλάκη. 4. Ἐνταῦθα ᾤκητο Ἑλλήκη πόλις, καὶ
 Ἰωσίῳ ἱερὸν ἀγιάττων Ποσειδῶνος ἦν Ἑλικωνίου. δια-
 μεμένηκε δὲ σφισι, καὶ ὥς ὑπὸ Ἀχαιῶν ἐκπεσόντας ἐς
 Ἀθήνας καὶ ὕστερον ἐξ Ἀθηναίων ἐς τὰ παραθαλάσσια ἀφί-
 κοντο τῆς Ἀσίας, σέβασθαι Ποσειδῶνα Ἑλικωνίου· καὶ
 Μιλησίοις τε ἴωντι ἐπὶ τὴν πηγὴν τὴν Βιβλίδα Ποσειδῶ-
 νος πρὸ τῆς πόλεως ἐστὶν Ἑλικωνίου βωμός, καὶ ὡσανύ-
 τως ἐν Τέφῃ περίβολός τε καὶ βωμός ἐστι τῷ Ἑλικωνίῳ
 6 θεῷ ἄξιος. ἔστι δὲ καὶ Ὀμήρου πεποιημένα ἐς Ἑλλάκην καὶ
 τὸν Ἑλικωνίου Ποσειδῶνα. χρόνῳ δὲ ὕστερον Ἀχαιοὶς
 τοῖς ἐνταῦθα, ἱκέτας ἄνδρας ἀποστήσασιν ἐκ τοῦ ἱεροῦ
 καὶ ἀποκτείνουσιν, οὐκ ἐμέλλησε τὸ μῆνιμα ἐκ τοῦ Πο-
 σειδῶνος, ἀλλὰ σεισμὸς ἐς τὴν χώραν σφίσιν αὐτίκα κα-
 τασκήψας τῶν τε οἰκοδομημάτων τὴν κατασκευὴν καὶ
 ομοῦ τῇ κατασκευῇ καὶ αὐτὸ τῆς πόλεως τὸ ἔδαφος ἀφα-
 7 νῆς ἐς τοὺς ἔπειτα ἐποίησε. 6. Τὰ μὲν οὖν ἄλλα ἐπὶ τοῖς
 σεισμοῖς, ὅσοι μεγέθει τε ὑπερήρκασι καὶ ἐπὶ μῆκιστον
 διικνουῦνται τῆς γῆς, προσσημαίνειν ὁ θεὸς κατὰ τὰ αὐτὰ

ὥς τὸ ἐπίπαν εἰσθιεν. ἡ γὰρ ἐπομβρία συνεχεῖς ἡ ἀνχοὶ
 πρὸ τῶν σεισμῶν συμβαίνουσιν ἐπὶ χρόνον πλείονα· καὶ
 ὁ ἀπὸ παρὰ τὴν ἐκάστοτε τοῦ ἔτους ὥραν χαιμῶνός τε γί-
 νεται καυμικτωδέστερος, καὶ ἐν θέρει μετὰ ἀχλὺς μᾶλ-
 λον ὁ κύκλος παρέχεται τοῦ ἡλίου τὴν χροῖαν παρὰ τὸ
 586 εἰσθιὸς ἥτοι ἐς τὸ ἐρυθρότερον ἢ καὶ ἡσυχῇ ῥέπουσαν ἐς
 τὸ μελάντερον. τῶν τε ὑδάτων ὥς τὸ παλὺ ἐπιλείπουσιν 8
 αἱ πηγαί, καὶ ἀνέμων ἔστιν οἷς ἐνέπεσον ἐς τὴν χώραν
 ἐμβολαὶ περιπρέπουσαι τὰ δένδρα, καὶ πᾶσι καὶ ἐν τῷ οὐ-
 ρανῷ διαδομαὶ αὖν παλλῇ τῇ φλογί, τὰ δὲ καὶ ἀστέρων
 ὥφθη σήματα οὔτε ἐγνωσμένα ὑπὸ τῶν πρότερον καὶ
 μεγάλην τοῖς ὁρωσιν ἐμποιοῦντα ἐκπλήξιν, ἐτι δὲ καὶ τῆς
 γῆς κάτω πνευμάτων ὑψήγησις ἰσχυρά· ἄλλα τε πολλὰ ὁ
 θεὸς ἐπὶ τοῖς βιαίοις τῶν σεισμῶν ἐθέλει προενδείκνυ-
 σθαι. Τῆς δὲ κινήσεως αὐτῆς καθέστηκεν ἀνὰ εἰς πρόπος, 9
 ἀλλ' οἱ φροντίσαντες τὰ τοιαῦτα ἐξ ἀρχῆς καὶ οἱ παρ' ἐκεί-
 νων διδασκῶντες ἰδέας καταμαθεῖν ἐδυνήθησαν τοσάσδε
 ἐπὶ τοῖς σειμοῖς. Ἠπιώτατος μὲν ἔστιν αὐτῶν, ἣν δὴ ἐν
 κακῷ γε τοσούτῳ ῥαστώνην εἶναι τινα ἡγησώμεθα,
 ἐπειδὴν ὁμοῦ τῇ κινήσει τῇ ἀρξαμένῃ τὸ πρῶτον καὶ τῇ
 ἐς τὸ ἕδαφος τροπῇ τῶν οἰκοδομημάτων ἀντιστάσα ἐναν-
 10 τίᾳ κίνησις ἐξεγείρη τὰ ἤδη τραπέντα. καὶ ἐν τῇ τοιαύτῃ
 ἰδέᾳ τοῦ σειμοῦ κίονας ὁρᾶν ἔστιν ἀνορθοιμέκους, οἳ
 ὀλίγου ἐδέησαν ἐς ἅπαν ἐκριφῆναι, καὶ ὅποσα διέστη
 ταίχων, συναρρόμενα ἐς τὸ ἐξ ἀρχῆς· δοκαὶ δέ, ὅσας ἐν-
 τὸς ὀλισθεῖν ἐποίησεν ἡ κίνησις, ἐπανίστασιν αὐτίς ἐς τὰς
 ἑδρας· ὡσαύτως δὲ καὶ ὀχρεῶν κατασκευῆς, καὶ εἰ δὴ τι
 ἄλλοι ἐπὶ ὕδατος ῥοαῖς προάγει, καὶ ταύτων συνδεῖ τὰ
 διεσπασμένα μᾶλλον ἢ ἀνθρώπων τεκτόνων. Ὁ δὲ δὴ
 δεύτερος τῶν σεισμῶν ἀπώλειάν τε τῶν ἐτοιμοτέρων φέ-
 ρει, καὶ ἐφ' ὃ τι ἂν βάλῃ τὴν ὁρμήν, ἀνέκλινεν αὐτίκα
 τοῖς ἐς πολιορκίαν μηχανήμασιν ὁμοίως. Τὸν δὲ αὐτῶν 11

ὀλεθριωτατόν τοι ᾧ δέ τινι ἐθέλουσιν εἰκάξειν. τὸ ἐντὸς τοῦ ἀνθρώπου πνεῦμα εἰ συνεχεῖ πυρετῷ πυκνότερόν τε καὶ ὑπὸ πολλῆς ἄνω τῆς βίας ὠθοίτο· τοῦτο δὲ ἀλλαχοῦ 587 τε τοῦ σώματος ἐπισημαίνει, καὶ ἐν ταῖς χερσὶν ὑπὸ ἐκότερον μάλιστα τὸν καρπὸν. κατὰ ταῦτά οὖν καὶ τὸν σεισμὸν [εἴτ'] εὐθὺς ὑποδύεσθαι τῶν οἰκοδομημάτων καὶ θεμέλια ἀναπάλλειν φασὶν αὐτόν, καθότι καὶ τὰ ἔργα τῶν σφαλάκων ἐκ μυχοῦ τῆς γῆς ἀναπέμπεται. μόνῃ τε ἢ τοιαύτῃ κίνησις οὐδὲ τοῦ οἰκισθῆναι ποτε ὑπολείπει 12 σημεῖα ἐν τῇ γῇ. Τότε δὲ ἰδέαν μὲν ταύτην ἐπὶ τῇ Ἑλλάκῃ τοῦ σεισμοῦ τὴν ἐς τὸ ἔδαφος ἀνακλίνουσαν, σὺν δὲ αὐτῇ καὶ ἄλλο πῆμα τοιόνδε οἱ ἐπιγενέσθαι φασὶν ὥρα χειμῶνος. ἐπῆλθε γάρ σφισιν ἐπὶ πολὺ τῆς χώρας ἡ θάλασσα, καὶ τὴν Ἑλλάκην περιέλαβεν ἐν κύκλῳ πᾶσαν· καὶ δὴ καὶ τὸ ἄλσος τοῦ Ποσειδῶνος ἐπὶ τοσοῦτον ἐπέσχευεν ὁ κλύδων ὥς τὰ ἄκρα τῶν δένδρων σύνοπτα εἶναι μόνον. σείσαντος δὲ ἐξαίφνης τοῦ θεοῦ, καὶ ὁμοῦ τῷ σεισμῷ τῆς θαλάσσης ἀναδραμούσης, καθέλκυσεν αὐτάνδρον τὸ κύμα 13 τὴν Ἑλλάκην. τοιοῦτό γε δὴ κατέλαβεν ἕτερον τὴν ἰδέαν ἐν Σικυλῷ πόλιν ἐς χάσμα ἀφανισθῆναι· ἐξ ὅτου δὲ ἡ ἰδέα κατεάγῃ τοῦ ὄρους, ὕδωρ αὐτόθεν ἐρρύνῃ, καὶ λίμνη τε ὀνομαζομένη Σαλόη τὸ χάσμα ἐγένετο, καὶ ἐρείπια πόλεως δῆλα ἦν ἐν τῇ λίμνῃ, πρὶν ἢ τὸ ὕδωρ ἀπέκρυψεν αὐτὰ τοῦ χειμάρρου. σύνοπτα δὲ καὶ Ἑλλάκης ἐστὶ τὰ ἐρείπια, οὐ μὴν ἔτι γε ὁμοίως, ἅτε ὑπὸ τῆς ἄλμης λελυμασμένα.

XXV. Τὸ δὲ τοῦ Ἰκεσίου μῆνιμα πάρεστι μὲν τοῖς 588 ἐς τὴν Ἑλλάκην, πάρεστι δὲ καὶ ἄλλοις διδαχθῆναι πολλοῖς ὥς ἐστὶν ἀπαραίτητον. Φαίνεται δὲ καὶ ὁ θεὸς παραινῶν ὁ ἐν Δωδώνῃ νέμειν ἐς ἱκέτας αἰδῶ. Ἀθηναίοις γὰρ ἐπὶ ἡλικίας μάλιστα τῆς Ἀφείδαντος ἀφίκετο παρὰ τοῦ ἐν Δωδώνῃ Διὸς τὰ ἐπη τάδε·

Φράζεο δ' Ἀρειόν τε πάγον βωμούς τε θυνώδεις
 Εὐμενίδων, ὅθι χρὴ Λακεδαιμονίους σ' ἱκετεύσαι
 δουρὶ πιεζομένους. τοὺς μὴ σὺ κτελες σιδήρῳ,
 μηδ' ἱκέτας ἀδικεῖν· ἱκέται δ' ἱεροί τε καὶ ἄγνοί.

Ταῦτα Ἑλλήσιν ἦλθεν ἐς μνήμην, ὅτε ἀφίκοντο ἐπὶ Ἀθή- 2
 νας Πελοποννήσιοι, τότε Κόδρου τοῖς Ἀθηναίοις τοῦ
 Μελάνθου βασιλεύοντος. ὁ μὲν δὴ ἄλλος στρατὸς τῶν
 Πελοποννησίων ἀπεχώρησεν ἐκ τῆς Ἀττικῆς, ἐπειδὴ ἐπύ-
 θοντο τοῦ Κόδρου τὴν τελευτήν καὶ ὄντινα ἐγένετο αὐτῷ
 τρόπον· οὐ γὰρ εἶναι νίκην ἐτι σφίσι κατὰ τὸ ἐκ Δελφῶν
 μάντευμα ἠλπίζον. Λακεδαιμονίων δὲ ἄνδρες γενόμενοι
 μὲν ἐντὸς τείχους λανθάνουσιν ἐν τῇ νυκτί, ἅμα δὲ ἡμέρα
 τοὺς τε ἐαυτῶν ἀπεληλυθότας αἰσθάνονται, καὶ ἄθροι-
 ζομένων ἐπ' αὐτοὺς τῶν Ἀθηναίων καταφεύγουσιν ἐς
 τὸν Ἀρειὸν πάγον καὶ ἐπὶ τῶν θεῶν αἰ Σεμναὶ καλοῦν-
 ται τοὺς βωμούς. Ἀθηναῖοι δὲ τότε μὲν διδῶσι τοῖς ἱκέ- 3
 ταις ἀπελθεῖν ἀξημίαις, χρόνῳ δὲ ὕστερον αὐτοὶ οἱ ἔχον-
 τες τὰς ἀρχὰς διέφθειραν τῆς Ἀθηνᾶς ἱκέτας τῶν Κύλωνι
 ὁμοῦ τὴν ἀκρόπολιν κατειληφόντων, καὶ αὐτοὶ τε οἱ ἀπο-
 κτείναντες ἐνομίσθησαν καὶ οἱ ἐξ ἐκείνων ἐναγεῖς τῆς
 θεοῦ. Λακεδαιμονίοις δὲ ἀποκτείνασι καὶ τούτοις ἄνδρας
 ἐς τὸ ἱερὸν καταπαφευγότας τὸ ἐπὶ Ταινάρῳ τοῦ Ποσει-
 δῶνος οὐ μετὰ πολὺ ἐσείσθη σφίσιν ἡ πόλις συνεχεῖ τε
 ὁμοῦ καὶ ἰσχυρῶ τῷ σεισμῷ, ὥστε οἰκίαν μηδεμίαν τῶν
 ἐν Λακεδαίμονι ἀντισχεῖν. 2. Ἐγένετο δὲ τῆς Ἑλικῆς ἀπώ- 4
 λεια Ἀστείου μὲν Ἀθήνησιν ἐτι ἄρχοντος, τετάρτῳ δὲ
 ἐτι τῆς πρώτης Ὀλυμπιάδος ἐπὶ ταῖς ἑκατόν, ἣν Δάμων
 Θούριος ἐνίκα τὸ πρῶτον. Ἑλικαέων δὲ οὐκέτι ὄντων
 νέμονται τὴν χώραν οἱ Αἰγίεις.

3. Μετὰ δὲ Ἑλικὴν ἀποτραπήσῃ τε ἀπὸ θαλάσσης ἐς 5
 δεξιάν, καὶ ἥξεις ἐς πόλισμα Κερύνειαν· ὧκισται δὲ ὑπὲρ
 τὴν λεωφόρον ἐν ὄρει, καὶ οἱ τὸ ὄνομα ἡ δυνάστης ἐπι-

- χώριος ἢ ὁ Κερυνίτης ποταμὸς πεποίηκεν, ὃς ἐξ Ἀρκαδίας καὶ ὄρους Κερυνείας ῥέων Ἀχαιοὺς τοὺς ταύτῃ παρῆξεισι. παρὰ τούτους σύνοικοι κατὰ συμφορὰν ἀφίκοντο ἐκ τῆς Ἀργολίδος. Μυκηναίοις γὰρ τὸ μὲν τεῖχος ἀλῶναι 6 κατὰ τὸ ἰσχυρὸν οὐκ ἐδύνατο ὑπὸ Ἀργείων, ἐτετελίστο γὰρ κατὰ ταῦτά τῳ ἐν Τίρυνθι ὑπὸ τῶν Κυκλώπων καλουμένων, κατὰ ἀνάγκην δὲ ἐκλείπουσι Μυκηναῖοι τὴν πόλιν ἐπιλειπόντων σφᾶς τῶν σιτίων, καὶ ἄλλοι μὲν τινες ἐς Κλεωνὰς ἀποχωροῦσιν ἐξ αὐτῶν, τοῦ δήμου δὲ πλεόν μὲν ἡμῖς ἐς Μακεδονίαν καταφεύγουσι παρὰ Ἀλέξανδρον, ᾧ Μαρθόνιος ὁ Γωβρύου τὴν ἀγγελίαν ἐπιστευσεν ἐς Ἀθηναίους ἀπαγγεῖλαι· ὁ δὲ ἄλλος δῆμος ἀφίκοντο ἐς τὴν Κερύνειαν, καὶ δυνατωτέρα τε ἡ Κερύνεια οἰκητόρων πλήθει καὶ ἐς τὸ ἔπειτα ἐγένετο ἐπιφανεστέρα 7 διὰ τὴν συνοίκησιν τῶν Μυκηναίων. 4. Ἐν Κερυνείᾳ δὲ ἐστὶν ἱερὸν Εὐμενίδων· ἰδρῦσασθαι δὲ αὐτὸ Ὀρέστην λέγουσιν. ὃς δ' ἂν ἐνταῦθα ἡ αἵματι ἡ ἄλλῳ τῷ μιάσματι ἐνοχος ἢ καὶ ἀσεβῆς ἐσέλθῃ θέλων θεάσασθαι, αὐτίκα λέγεται δαίμασιν ἐκτὸς τῶν φρενῶν γίνεσθαι· καὶ τοῦδε ἔνεκα οὐ τοῖς πᾶσιν ἡ ἔσοδος οὐδὲ ἐξ ἐπιδρομῆς ἐστί. τοῖς μὲν δὴ ἀγάλμασι ξύλων εἰργασμένοις *** μέγεθός εἰσιν οὐ μεγάλοι, κατὰ δὲ τὴν ἔσοδον ἐς τὸ ἱερὸν γυναικῶν εἰκόνες λίθου τέ εἰσιν εἰργασμέναι καὶ ἔχουσιν τέχνης εὖ· ἐλέγοντο δὲ ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων ἱέρειαι ταῖς Εὐμενίσιν αἱ γυναῖκες γενέσθαι.
- 8 5. Ἐκ Κερυνείας δὲ ἐπανελθόντι ἐς τὴν λεωφόρον καὶ ὁδεύσαντι οὐκ ἐπὶ πολὺ δεύτερα ἐστὶν ἐς Βοῦραν ἀποτραπέσθαι ἀπὸ θαλάσσης ἐς δεξιάν, καὶ ἡ Βοῦρα ἐν 59 ὄρει κεῖται· τεθῆναι δὲ φασὶ τῇ πόλει τὸ ὄνομα ἀπὸ γυναικὸς Βούρας, θυγατέρα δ' αὐτὴν Ἴωνος τοῦ Εὐρύτου καὶ Ἑλλίκης εἶναι. ὅτε δὲ Ἑλλίκην ἐποίησεν ἄθλον ἐξ ἀνθρώπων ὁ θεός, τότε καὶ τὴν Βοῦραν σεισμὸς ἐπέλαβεν

ισχυρός, ὥς μηδὲ τὰ ἀγάλματα ἐν τοῖς ἱεροῖς ὑπολειφθῆ-
ναι τὰ ἀρχαῖα. Ὅπόσοι δὲ τηνικαῦτα ἀποδημοῦντες ἢ 9
στρατείας ἔνεκα ἐτυχον ἢ κατὰ πρόφασιν ἀλλοίαν, μόνοι
τε οὗτοι Βουραίων ἐλείφθησαν καὶ αὐτοὶ τῆς Βούρας ἐγέ-
νοντο οἰκισταί. Ναὸς ἐνταῦθα Δῆμητρος, ὁ δὲ Ἀφροδίτης
Διονύσου τέ ἐστι, καὶ ἄλλος Εἰλειθυίας. λίθου τοῦ Πεν-
τελησίου τὰ ἀγάλματα, Ἀθηναίου δὲ ἔργα Εὐκλείδου καὶ
τῇ Δῆμητρὶ ἐστὶν ἐσθῆς. πεποίηται δὲ καὶ Ἰσιδι ἱερὸν.

6. Καταβάντων δὲ ἐκ Βούρας ὥς ἐπὶ θάλασσαν πο- 10
ταμὸς τε Βουραϊκὸς ὀνομαζόμενος καὶ Ἡρακλῆς οὐ μέγας
ἐστὶν ἐν σπηλαίῳ· ἐπὶ κλησις μὲν καὶ τούτου Βουραϊκός,
μαντεία δὲ ὑπὸ πίνακι τε καὶ ἀστραγάλοις ἐστίν. εὐχεται
μὲν γὰρ πρὸ τοῦ ἀγάλματος ὁ τῷ θεῷ χρώμενος, ἐπὶ δὲ
τῇ εὐχῇ λαβὼν ἀστραγάλους, οἱ δὲ ἄφθονοι παρὰ τῷ
Ἡρακλεῖ κείνται, τέσσαρας ἀφίησιν ἐπὶ τῆς τραπέζης.
ἐπὶ δὲ παντὶ ἀστραγάλῳ σχῆμά τι γεγραμμένον ἐν πίνακι
ἐπίτηδες ἐξήγησιν ἔχει τοῦ σχήματος. 7. Σταδίῳ ἐπὶ τὸν 11
Ἡρακλέα ὥς τριάκοντα ἐξ Ἑλλάκης ὁδὸς ἢ εὐθείᾳ ἐστι.
προελθόντι δὲ ἀπὸ τοῦ Ἡρακλέους ποταμὸς ἐς θάλασσαν
ἐκδίδωσιν ἀέναιος, ἐξ ὅρους Ἀρκαδικοῦ κατερχόμενος·
ὄνομα δὲ αὐτῷ τε τῷ ποταμῷ Κραῖθις καὶ ἐνθα αἱ πηγαὶ
τοῦ ποταμοῦ τῷ ὄρει· ἀπὸ ταύτης τῆς Κράθιδος καὶ πρὸς
Κρότωνι τῇ ἐν Ἰταλίᾳ ποταμὸς ὄνομα ἔσχηκε. Πρὸς δὲ 12
τῇ Ἀχαικῇ Κράθιδι Ἀχαιῶν ποτὲ φῆκετο Αἰγαὶ πόλις·
ἐκλειφθῆναι δὲ αὐτὴν ἀνὰ χρόνον ὑπὸ ἀσθενείας λέ-
γουσι. τούτων δὲ καὶ Ὀμηρος τῶν Αἰγῶν ἐν Ἡρας λόγοις
ἐποιήσατο μνήμην,

οἱ δέ τοι εἰς Ἑλλάκην τε καὶ Αἰγὰς δῶρ' ἀνάγουσι,
Θ1 δῆλον ὥς γέρα τοῦ Ποσειδῶνος ἐπ' ἰσῆς ἐν τε Ἑλλάκῃ καὶ
ἐν ταῖς Αἰγαῖς ἔχοντος. Οὐ πολὺ δὲ ἀπωτέρω Κράθιδος 13
σῆμά τε ἐν δεξιᾷ τῆς ὁδοῦ καὶ ἄνδρα εὐρήσεις ἐπὶ τῷ
μνήματι ἱππῶ παρεστῶτα, ἀμυδρὰν γραφήν. 8. Ὅδὸς δὲ
5*

ἀπὸ τοῦ τάφου σταδίων ὅσον τριάκοντα ἐπὶ τὸν καλούμενον Γαῖον· Γῆς δὲ ἱερὸν ἐστὶν ὁ Γαῖος ἐπὶ κλησιν Εὐρυστέρνου· ξόανον δὲ τοῖς μάλιστα ὁμοίως ἐστὶν ἀρχαῖον. γυνὴ δὲ ἡ αἰὲς τὴν ἱερωσύνην λαμβάνουσα ἀγιστεύει μὲν τὸ ἀπὸ τούτου, οὐ μὴν οὐδὲ τὰ πρότερα ἔσται πλέον ἢ ἐνὸς ἀνδρὸς ἐς πείραν ἀφιγμένη. πίνουσαι δὲ αἷμα ταύρου δοκιμάζονται· ἢ δ' ἂν αὐτῶν τύχη μὴ ἀληθεύουσα, αὐτίκα ἐκ τούτου τὴν δίκην ἔσχευ. ἦν δὲ ὑπὲρ τῆς ἱερωσύνης ἀφίκωνται γυναῖκες ἐς ἀμφισβήτησιν πλέονες, ἢ τῷ κλήρῳ λαχοῦσα προτετίμηται.

XXVI. Ἐς δὲ τὸ ἐπίνειον τὸ Αἰγαιρατῶν, ὄνομα τὸ αὐτὸ ἢ τε πόλις καὶ τὸ ἐπίνειον ἔχει, ἐς οὖν τὸ ἐπίνειον Αἰγαίρων δύο καὶ ἑβδομήκοντα ἀπὸ τοῦ κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν Βουραϊκὴν εἰσιν Ἡρακλέους στάδιοι. Ἐπὶ θαλάσῃ μὲν δὴ Αἰγαιράταις οὐδέν ἐστιν ἐς μνήμην· ὁδὸς δ' ἐκ τοῦ 2 ἐπινείου δύο σταδίων καὶ δέκα ἐς τὴν ἄνω πόλιν. 2. Ομήρου δὲ ἐν τοῖς ἔπεσιν Ὑπερησία ὠνόμασται· τὸ δὲ ὄνομα τὸ νῦν ἐγένετο Ἰώνων ἐποικούντων, ἐγένετο δὲ ἐπ' αἰτία τοιαύδε. Σικωνίων ἀφίξασθαι στρατὸς ἔμελλεν αὐτοῖς πολέμιος ἐς τὴν γῆν. οἱ δέ, οὐ γὰρ ἐδόκουν ἀξιόμαχοι τοῖς Σικωνίοις εἶναι, ἀθροίζουσιν αἶγας, ὁπόσαι σφίσιν ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ· συλλέξαντες δὲ ἔδησαν πρὸς τοὺς κέρασιν αὐτῶν θᾶδας, καὶ ὥς πρόσω νυκτὸς ἦν ἐξάπτουσι 3 τὰς θᾶδας. Σικωνῖοι δέ, ἵνα γὰρ συμμάχους τοῖς Ὑπερησιεῦσιν ἡλπίζον, καὶ εἶναι τὴν φλόγα ἐκ τοῦ ἐπικουρικοῦ πυρός, οἱ μὲν οἵκαδε ἐπανήρχοντο, Ὑπερησιεῖς δὲ τῇ τε πόλει τὸ ὄνομα τὸ νῦν μετέθεντο ἀπὸ τῶν αἰγῶν, καὶ καθότι αὐτῶν ἡ καλλίστη καὶ ἡγουμένη τῶν ἄλλων ὠκλασεν, Ἀρτέμιδος Ἀγροτέρας ἐποίησαντο ἱερὸν, τὸ σόφισμα ἐς τοὺς Σικωνίους οὐκ ἄνευ τῆς Ἀρτέμιδος 4 σφίσιν ἐπελθεῖν νομίζοντες. οὐ μὴν καὶ αὐτίκα γε ἐξενί- 5 κησεν Αἰγαιραν ἀντὶ Ὑπερησίας καλεῖσθαι, ἐπεὶ κατ' ἐμὲ

ἦσαν ἔτι οἱ Ὀρεὸν τὴν ἐν Εὐβοίᾳ τῷ ὀνόματι Ἑστίασαν
ἐκάλουν τῷ ἀρχαίῳ. 3. Παρείχετο δὲ ἡ Αἰγείρα ἐς συγ-
γραφὴν ἱερὸν Διὸς καὶ ἄγαλμα καθήμενον, λίθου τοῦ
Πεντελησίου, Ἀθηναίου δὲ ἔργον Εὐκλείδου. ἐν τούτῳ
τῷ ἱερῷ καὶ Ἀθηναῖς ἄγαλμα ἔστηκε· πρόσωπόν τε καὶ
ἄκραι χεῖρες ἐλέφαντος καὶ οἱ πόδες, τὸ δὲ ἄλλο ξύανον
χρυσῷ τε ἐπιπολῆς διηνηθισμένον ἐστὶ καὶ φαρμάκοις.
Ἀρτέμιδος τε ναὸς καὶ ἄγαλμα τέχνης τῆς ἐφ' ἡμῶν· ἱερᾶ- 5
ται δὲ παρθένος, ἐστ' ἂν ἐς ὧραν ἀφίκηται γάμον. ἔστηκε
δὲ καὶ ἄγαλμα ἐνταῦθα ἀρχαῖον, Ἰφιγένεια ἡ Ἀγαμέμνο-
νος, ὡς οἱ Αἰγείραται φασιν· εἰ δὲ ἀληθὴ λέγουσιν οὗτοι,
θῆλός ἐστιν ἐξ ἀρχῆς Ἰφιγενείᾳ ποιηθεῖς ὁ ναός. Ἔστι 6
καὶ Ἀπόλλωνος ἱερὸν ἐς τὰ μάλιστα ἀρχαῖον, τό τε ἱερὸν
αὐτὸ καὶ ὁπόσα ἐν τοῖς αἰετοῖς· ἀρχαῖον δὲ καὶ τοῦ θεοῦ
τὸ ξόανον, γυμνός, μεγέθει μέγας. τὸν ποιήσαντα δὲ
εἶχεν οὐδεὶς τῶν ἐπιχωρίων εἰπεῖν· ὅστις δὲ ἦδη τὸν
Ἡρακλέα τὸν ἐν Σικυῶνι ἐθεάσατο, τεκμαίροιτο ἂν καὶ
ἐν Αἰγείρᾳ τὸν Ἀπόλλωνα ἔργον εἶναι τοῦ αὐτοῦ Φλια-
σίου Λαφάου. Ἀσκληπιοῦ δὲ ἀγάλματα ὀρθὰ ἐστὶν ἐν 7
ναῷ, καὶ Σαράπιδος ἐτέρωθεν καὶ Ἰσιδος, λίθου καὶ ταῦτα
Πεντελησίου. τὴν δὲ Οὐρανίαν σέβουσι μὲν τὰ μάλιστα,
ἐσελθεῖν δὲ ἐς τὸ ἱερὸν οὐκ ἐστὶν ἀνθρώποις. θεοῦ δὲ
ἦν Συρίαν ἐπονομάζουσιν, ἐς ταύτης τὸ ἱερὸν ἐσίασιν ἐν
ἡμέραις φηταῖς, ἄλλα τε ὅσα νομίζουσι προκαθαριεύσαν-
τες καὶ ἐς τὴν δέλαιαν. Οἶδα καὶ οἶκημα ἐν Αἰγείρᾳ θεα- 8
σάμενος· ἄγαλμα ἦν ἐν τῷ οἰκήματι Τύχης, τὸ κέρως
φέρουσα τὸ Ἀμαλθείας· παρὰ δὲ αὐτὴν Ἔρως πτερὰ
ἔχων ἐστίν· ἐθέλει δὲ σημαίνειν ὅτι ἀνθρώποις καὶ τὰ
ἐς ἔρωτα τύχῃ μᾶλλον ἢ ὑπὸ κάλλους κατορθοῦνται. Ἐγὼ
μὲν οὖν Πινδάρου τά τε ἄλλα πεῖθομαι τῇ ᾠδῇ, καὶ Μοι-
ρῶν τε εἶναι μίαν τὴν Τύχην καὶ ὑπὲρ τὰς ἀδελφάς τι
593 ἰσχύειν. Ἐν Αἰγείρᾳ δὲ ἐν τούτῳ τῷ οἰκήματι, ἀνὴρ τε 9

ἤδη γέρον Ἰσα καὶ ὀδυρόμενος, καὶ γυναῖκες τρεῖς ἀφαιρούμεναι ψεῖλιά εἰσι, καὶ ἴσοι νεανίσκοι ταῖς γυναῖξί, καὶ ὁ ** ἐνδεδυνκῶς θώρακα. ἐς τοῦτόν φασιν Ἀχαιοὺς γενομένου πολέμου μαχεσάμενον ἀνδρείοτάτα Αἰγείρατῶν τελευτῆσαι, καὶ αὐτοῦ τὸν θάνατον οἱ λοιποὶ τῶν ἀδελφῶν οἴκαδε ἀπήγγειλαν· καὶ τοῦδε ἔνεκα αἶ τε ἀδελφοὶ διὰ τὸ ἐπ' αὐτῷ πένθος ἀποκοσμοῦνται, καὶ τὸν πατέρα ἐπονομάζουσιν οἱ ἐπιχώριοι Συμπαθῆ, ἅτε ἐλεεινὸν καὶ ἐν τῇ εἰκόνι.

- 10 4. Ὀδὸς δὲ ἐξ Αἰγείρας εὐθρα ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Διὸς διὰ τε ὄρων καὶ ἀνάντης [ἐστῶσά] ἐστι. μῆκος μὲν οὖν τῆς ὁδοῦ τεσσαράκοντά εἰσι στάδιοι, ἄγει δὲ ἐς Φελλόην, πόλισμα οὐκ ἐπιφανές, οὐδὲ αἶψ' ᾤκειτο καὶ Ἰώνων ἐτι ἐχόντων τὴν γῆν. Τὰ δὲ περὶ τὴν Φελλόην ἐς φυτείαν ἀμπέλων ἐστὶν ἐπιτήδεια· καὶ ὅσα πετρώδη τῆς χώρας
- 11 ὁρυῖς τέ εἰσι καὶ θηρία, ἔλαφοι καὶ ὕς ἄγριοι. εἰ δέ τινα τῶν ἐν Ἑλληνσι πολισματίων ἀφθόνῳ καταρρεῖται τῷ ὕδατι, ἀριθμεῖν καὶ τὴν Φελλόην ἐστιν ἐν τούτοις. Θεῶν δὲ ἱερὰ Διονύσου καὶ Ἀρτέμιδος ἐστίν· ἡ μὲν χαλκοῦ πεποίηται, βέλος δὲ ἐκ φαρέτρας λαμβάνουσα· τῷ Διονύσῳ δὲ ὑπὸ κινναβάρεως τὸ ἄγαλμά ἐστιν ἐπηνθισμένον. Ἐς δὲ τὸ ἐπίνειον καταβᾶσιν ἐξ Αἰγείρας καὶ αὐθις ἐς τὰ πρόσω βαδίζουσιν ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τῆς ὁδοῦ τὸ ἱερὸν τῆς Ἀφροδίτης, ἐνθα τὴν αἶγα ὀκλάσαι λέγουσιν.

- 12 5. Τῆς δὲ Αἰγείρατῶν ἔχονται Πελληνεῖς· πρὸς Σικυῶνος δὲ οὗτοι καὶ μοίρας τῆς Ἀργολίδος Ἀχαιῶν οἰκοῦσιν ἐσχατοί. τὸ δὲ ὄνομα ἐγένετο τῇ πόλει λόγῳ μὲν τῷ Πελληνέων ἀπὸ Πάλλαντος, τῶν Τιτάνων δὲ καὶ Πάλλαντα εἶναι λέγουσι, δόξη δὲ τῇ Ἀργείων ἀπὸ ἀνδρὸς Ἀργείου Πέλληνος· Φόρβαντος δὲ εἶναι τοῦ Τριόπα παῖδα
- 13 αὐτὸν λέγουσιν. 6. Αἰγείρας δὲ ἐν τῷ μεταξὺ καὶ Πελλήνης πόλισμα ὑπήκοον Σικυωνίων Δονοῦσσα καλου-

593 μένη ἐγένετο μὲν ὑπὸ τῶν Σικυωνίων ἀνάστατος, μνημονεύειν δὲ καὶ Ὀμηρον ἐν καταλόγῳ τῶν σὺν Ἀγαμέμνονι φασιν αὐτῆς ποιήσαντα ἔπος,

οἷ θ' Ὑπερησίην τε καὶ αἰπεινὴν Δονόεσσαν·

Πεισίστρατον δέ, ἥνικα ἔπη τὰ Ὀμήρου διεσπασμένα τε καὶ ἄλλα ἀλλαχοῦ μνημονεύόμενα ἤθροιξε, τότε αὐτὸν Πεισίστρατον ἢ τῶν τινὰ ἐταίρων μεταποιῆσαι τὸ ὄνομα ὑπὸ ἀγνοίας. 7. Ἔστι δὲ Ἀριστοναῦται Πελληνεῦσιν ἐπί- 14 νειον. ἐς τοῦτο ἐξ Αἰγείρας τῆς ἐπὶ θαλάσῃ σταδίων ἐστὶν εἰκοσιν ὁδὸς καὶ ἑκατόν· ταύτης δὲ ἡμίσεια ἐς Πελλήνην ἀπὸ τοῦ ἐπινείου. ὄνομα δὲ Ἀριστοναύτας γενέσθαι τῷ ἐπινείῳ λέγουσιν, ὅτι καὶ ἐς τοῦτον τὸν λιμένα ὠρμίσαντο οἱ πλεύσαντες ἐπὶ τῆς Ἀργοῦς.

XXVII. Πελληνεῦσι δὲ ἡ πόλις ἐστὶν ἐπὶ λόφου κατὰ ἄκραν τὴν κορυφὴν ἐς ὅξυ ἀνεστηκότος. τοῦτο μὲν δὴ ἀπότομον καὶ δι' αὐτὸ ἐστὶν ἀόικητον· τῷ δὲ χθαμαλώτερω πεπόλισται σφισιν οὐ συνεχῆς ἡ πόλις, ἐς δὲ μόρας νενεμημένη δύο ὑπὸ τῆς ἄκρας μεταξὺ ἀνεχούσης. Ἰόντων δὲ ἐς Πελλήνην ἄγαλμά ἐστιν Ἑρμοῦ κατὰ τὴν ὁδόν, ἐπὶ κλησιν μὲν Δόλιος, εὐχὰς δὲ ἀνθρώπων ἔτοιμος τελέσαι· σχῆμα δὲ αὐτῷ τετράγωνον, γένειά τε ἔχει καὶ ἐπὶ τῇ κεφαλῇ πῖλον εἰργασμένον. Κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν 2 ἐς αὐτὴν τὴν πόλιν ἐστὶν Ἀθηνᾶς λίθου μὲν ἐπιχωρίου ναός, ἐλέφαντος δὲ τὸ ἄγαλμα καὶ χρυσοῦ· Φειδίαν δὲ εἶναι τὸν εἰργασμένον φασί, πρότερον ἔτι ἢ ἐν τῇ ἀκροπόλει τε αὐτὸν τῇ Ἀθηναίων καὶ ἐν Πλαταιαῖς ποιῆσαι τῆς Ἀθηνᾶς τὰ ἀγάλματα. λέγουσι δὲ οἱ Πελληνεῖς καὶ ἄδυτον τῆς Ἀθηνᾶς καθήκειν ἐς βάθος τῆς γῆς, εἶναι δὲ τὸ ἄδυτον τοῦτο ὑπὸ τοῦ ἀγάλματος τῷ βάθρῳ, καὶ τὸν ἄερα ἐκ τοῦ ἀδύτου νότιόν τε εἶναι καὶ δι' αὐτὸ τῷ ἐλέφαντι ἐπιτήδειον. Ὑπερ δὲ τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς ἐστὶν 3 ἄλλος περιφκοδομημένον τείχει Σωτείρας ἐπὶ κλησιν Ἀρ-

τέμιδος, καὶ ὁμνύουσιν ἐπὶ μεγίστοις αὐτήν· ἔσοδός τε 595
 πλὴν τοῖς ἱερεῦσιν, ἄλλω γε οὐδενὶ ἔστιν ἀνθρώπων.
 ἱερεῖς δὲ ἄνδρες τῶν ἐπιχωρίων εἰσὶ κατὰ δόξαν γένους
 μάλιστα αἰρούμενοι. Τοῦ δὲ ἄλλους τῆς Σωτείρας ἱερὸν
 ἀπαντικρὺ Διονύσου Λαμπτήρως ἔστιν ἐκίκλησιν· τοῦτω
 καὶ Λαμπτήρια ἑορτὴν ἄγουσι, καὶ δᾶδᾶς τε ἐς τὸ ἱερὸν
 κομίζουσιν ἐν νυκτί, καὶ οἶνου κρατῆρας ἰσταῖσιν ἀνὰ
 4 τὴν πόλιν πᾶσαν. Ἔστι καὶ Ἀπόλλωνος Θεοξενίου Πελλ-
 ληνεῦσιν ἱερὸν, τὸ δὲ ἄγαλμα χαλκοῦ πεπολῆται· καὶ
 ἀγῶνα ἐπιτελοῦσι Θεοξένια τῷ Ἀπόλλωνι, τιθέντες ἀρ-
 γύριον ἄθλα τῆς νίκης, καὶ ἄνδρες ἀγωνίζονται τῶν ἐπι-
 χωρίων. Πλησίον δὲ τοῦ Ἀπόλλωνος ναὸς ἔστιν Ἀρτέμι-
 δος· τοξευούσης δὲ ἡ θεὸς παρέχεται σχῆμα. ῥκοδόμηται
 δὲ καὶ ἔλυτρον κρήνης ἐν τῇ ἀγορᾷ, καὶ λουτρά ἔστιν
 αὐτοῖς τὸ ὕδωρ τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἐπεὶ τοι πίνειν πηγαί
 σφισιν ὑπὸ τὴν πόλιν εἰσὶν οὐ πολλαί· τὸ δὲ χωρίον ἐνθα
 5 αἱ πηγαί, Γλυκείας ὀνομάζουσιν. 2. Γυμνάσιον δὲ ἀρχαῖον
 ἐς ἐφήβων μάλιστα ἀνεῖται μελέτην· οὐδὲ ἐς τὴν πολι-
 ταίαν ἐγγραφῆναι πρότερον καθέστηκεν οὐδενὶ πρὶν ἢ
 ἐφηβεύσωσιν. Ἐνταῦθα ἀνὴρ Πελληνεὺς ἔστηκε Πρό-
 μαχος ὁ Δρύωνος, ἀνελόμενος παγκρατίου νίκας, τὴν
 μὲν Ὀλυμπίᾳσι, τρεῖς δ' Ἰσθμίων καὶ Νεμέᾳ δύο· καὶ
 αὐτοῦ καὶ εἰκόνας ποιήσαντες οἱ Πελληνεῖς τὴν μὲν ἐς
 Ὀλυμπίαν ἀνέθεσαν, τὴν δὲ ἐν τῷ γυμνασίῳ, λίθου ταύ-
 6 την καὶ οὐ χαλκοῦ. λέγεται δὲ καὶ ὡς Κορινθίου συνε-
 στῶτος πολέμου Πελληνεῦσιν ἀποκτείνειεν ὁ Πρόμαχος
 πλείστους τῶν ἀντιτεταγμένων. λέγεται δὲ καὶ ὡς Που-
 λυδάμαντος τοῦ Σκοτουσσαίου κρατήσσειεν ἐν Ὀλυμπίᾳ
 τὸν δὲ Πουλυδάμαντα δεύτερον τότε ἐς τὸν ἀγῶνα ἀφίχθαι
 τὸν Ὀλυμπικὸν παρὰ βασιλέως τοῦ Περσῶν ἀνασωθέντα
 οἴκαδε. Θεσσαλοὶ δὲ ἥσσηθῆναι Πουλυδάμαντα οὐχ ὁμο-

λογοῦντες παρέχονται καὶ ἄλλα ἐς πίστιν καὶ ἐλεγεῖον ἐπὶ τῷ Πουλυδάμαντι ·

596 Ὁ τροφὴ Πουλυδάμαντος ἀνικάτου Σκοτόεσσα.

Πελληνεῖς δ' οὖν Πρόμαχον τὰ μάλιστα ἄγουσιν ἐν τιμῇ. 7
Χαίρωνα δὲ δύο ἀνελόμενον πάλης νίκας ** καὶ ἐν Ὀλυμ-
πιά τέρσασαρος οὐδὲ ἀρχὴν ἐθέλουσιν ὀνομάζειν, ὅτι κατέ-
λυσε πολιτείαν, ἐμοὶ δοκεῖν, τὴν ἐν Πελλήνῃ, δῶρον τὸ
ἐπιφθονώτατον παρὰ Ἀλεξάνδρου τοῦ Φιλίππου λαβὼν,
τύραννος πατρίδος τῆς αὐτοῦ καταστῆναι. Ἔστι δὲ καὶ 8
Εἰλειθυίας Πελληνεῦσιν ἱερὸν · τοῦτο ἐν μοίρᾳ τῆς πό-
λεως τῇ ἐλάσσονί ἐστιν ἰδρυμένον. 3. Τὸ δὲ ὀνομαζόμε-
νον Ποσειδῖον τὰ μὲν ἀρχαιότερα ἦν δῆμος, ἐρημον δὲ
ἐφ' ἡμῶν. ἔστι μὲν δὴ τὸ Ποσειδῖον τοῦτο ὑπὸ τὸ γυμνά-
σιον, διαμεμένηκε δὲ καὶ ἐς τόδε ἐτι αὐτῷ Ποσειδῶνος
ἱερὸν νομίζεσθαι.

Πελλήνης δὲ ὅσον στάδια ἐξήκοντα ἀπέχει τὸ Μύ- 9
σαιον, ἱερὸν Διήμητρος Μυσίας. ἰδρῦσασθαι δὲ αὐτὸ
Μύσιόν φασιν ἄνδρα Ἀργεῖον · ἐδέξατο δὲ οἶκον Διήμη-
τρα καὶ ὁ Μύσιος λόγῳ τῷ Ἀργεῖων. ἔστι δὲ ἄλλος ἐν τῷ
Μυσαίῳ, δένδρα ὁμοίως τὰ πάντα, καὶ ὕδωρ ἄφθονον
ἄνεισιν ἐκ πηγῶν. ἄγουσι δὲ καὶ ἐορτὴν τῇ Διήμητρι ἐν-
ταῦθα ἡμερῶν ἑκτά · τρίτῃ δὲ ἡμέρᾳ τῆς ἐορτῆς ὑπεξία- 10
σιν οἱ ἄνδρες ἐκ τοῦ ἱεροῦ, καταλειπόμεναι δὲ αἱ γυναῖ-
κες δρωσιν ἐν τῇ νυκτὶ ὅποσα νόμος ἐστὶν αὐταῖς · ἀπε-
λαύνονται δὲ οὐχ οἱ ἄνδρες μόνον ἀλλὰ καὶ τῶν κυνῶν
τὸ ἄρρεν. ἐς δὲ τὴν ἐπιούσαν ἀφικομένων ἐς τὸ ἱερὸν
τῶν ἀνδρῶν, αἱ γυναῖκες τε ἐς αὐτοὺς καὶ ἀνὰ μέρος ἐς
τὰς γυναῖκας οἱ ἄνδρες γέλῳτί τε ἐς ἀλλήλους χρῶνται
καὶ σκώμμασιν. 4. Ἀπωτέρω δὲ οὐ πολὺ ἀπὸ τοῦ Μυ- 11
σαίου ἱερὸν ἐστὶν Ἀσκληπιοῦ καλούμενον Κῦρος, καὶ
ιάματα ἀνθρώποις παρὰ τοῦ θεοῦ γίνεται. ὕδωρ δὲ καὶ
ἐνταῦθα ἀνέδην ἐστί, καὶ ἐπὶ τῇ μεγίστῃ τῶν πηγῶν τοῦ

Ἀσκληπιοῦ τὸ ἄγαλμα ἰδρῦται. ποταμοὶ δὲ ἐκ τῶν ὄρων κατέρχονται τῶν ὑπὲρ τὴν Πελλήνην, πρὸς μὲν Αἰγείρας καλούμενος Κριός· ἔχειν δὲ αὐτὸν τὸ ὄνομα ἀπὸ Τιτᾶνος 12 Κριοῦ· Κριὸς δὲ καὶ ἄλλος ὠνόμασται ποταμός, ὃς ἀρχόμενος ἐκ Σιπύλου τοῦ ὄρους ἐς τὸν Ἑρμον κάττεισι. καθότι δὲ Πελληνεῦσιν ὄροι τῆς χώρας πρὸς Σικυωνίους 597 εἰσί, κατὰ τοῦτο ποταμός σφισι Σύθας, ἔσχατος ποταμῶν τῶν Ἀχαϊκῶν, ἐς τὴν Σικυωνίαν ἐκδίδωσι θάλασσαν.

ΑΡΚΑΔΙΚΑ

Ι. Ἀρκάδων δὲ τὰ πρὸς τῆς Ἀργείας Τεγεᾶται τε 598 ἔχουσι καὶ Μαντινεῖς. νέμονται δὲ οὗτοί τε καὶ τὸ ἄλλο Ἀρκαδικὸν τὸ μεσόγαιον τῆς Πελοποννήσου. Κορίνθιοι γὰρ οἰκοῦσιν ἐπὶ τῷ Ἰσθμῷ πρῶτοι· Κορινθίοις δὲ τὰ πρὸς θαλάσσης εἰσὶν Ἐπιδαύριοι γείτονες· τὰ δὲ ἐς Ἐπίδανρον καὶ Τροιζηνά τε καὶ Ἑρμιόνα ὁ κόλπος ἐστὶν ὁ Ἀργολικὸς καὶ ὅσα ἐπιθαλάσσια τῆς Ἀργείας· ταύτης δὲ ἔχονται τῆς χώρας Λακεδαιμονίων περίοικοι, τούτοις δὲ ὁμορος ἡ Μεσσηνία· καταβαίνει γὰρ μέχρι θαλάσσης ἐς 2 Μοθώνην καὶ Πύλον καὶ ἐπὶ Κυπαρισσίας. τὰ δὲ πρὸς Λεχάλου Κορινθίοις Σικυῶνιοι προσοικοῦσιν ἔσχατοι ταύτῃ μοίρας τῆς Ἀργολίδος· μετὰ δὲ Σικυῶνα Ἀχαιοὶ τὸ ἐντεῦθεν εἰσιν οἱ παρὰ τὸν αἰγιαλὸν οἰκοῦντες· τὸ δὲ ἕτερον Πελοποννήσου πέρας τὸ ἀπαντικρὺ τῶν Ἐχινάδων οἰκοῦσιν Ἥλαιοι· τῆς δὲ γῆς τῆς Ἠλείας κατὰ μὲν Ὀλυμπίαν καὶ τοῦ Ἀλφειοῦ τὰς ἐκβολὰς πρὸς τὴν Μεσσηνίαν εἰσὶν ὄροι, τὰ δὲ πρὸς Ἀχαΐαν Λυμαίων εἰσὶν

ὁμοφοι. τούτων τῶν κατειλεγμένων καθηκόντων ἐπὶ θαλάσσαν, Ἀρκάδες τὰ ἐντὸς οἰκουσιν ἀποκλειόμενοι θαλάσσης πανταχόθεν· ὅθεν σφαῖς καὶ Ὅμηρος ἀφικέσθαι φησὶν ἐς Τροίαν παρ' Ἀγαμέμνονος πλοῖα εἰληφότας καὶ οὐχὶ ναυσὶν οἰκείαις.

2. Φασὶ δὲ Ἀρκάδες ὡς Πελασγὸς γένοιτο ἐν τῇ γῇ 4
599 ταύτῃ πρῶτος. εἰκὸς δὲ ἔχει τοῦ λόγου καὶ ἄλλους ὁμοῦ τῷ Πελασγῷ μηδὲ αὐτὸν Πελασγὸν γενέσθαι μόνον· ποίων γὰρ ἂν καὶ ἦρχεν ὁ Πελασγὸς ἀνθρώπων; μεγέθει μέντοι καὶ κατὰ ἀλκὴν καὶ κάλλος προεῖχεν ὁ Πελασγός, καὶ γνώμην ὑπὲρ τοὺς ἄλλους ἦν, καὶ τούτων ἔνεκα αἰρεθῆναί μοι δοκεῖ βασιλεύειν ὑπ' αὐτῶν. πεποιήται δὲ καὶ Ἀσίῳ τοιάδε ἐς αὐτόν·

Ἀντίθεον δὲ Πελασγὸν ἐν ὑψικόμοισιν ὄρεσσι
γαῖα μέλαιν' ἀνέδωκεν, ἵνα θνητῶν γένος εἴη.

Πελασγὸς δὲ βασιλεύσας τοῦτο μὲν ποιήσασθαι καλύβας 6
ἐπενόησεν, ὥς μὴ ῥιγοῦν τε καὶ ὕεσθαι τοὺς ἀνθρώπους, μηδὲ ὑπὸ τοῦ καύματος τάλαιπωρεῖν· τοῦτο δὲ τοὺς χιτῶνας τοὺς ἐκ τῶν δερμάτων τῶν ὑῶν, οἷς καὶ νῦν περὶ τε Εὐβοίαν ἔτι χρῶνται καὶ ἐν τῇ Φωκίδι ὀπόσοι βίου σπανίζουσιν, οὗτός ἐστιν ὁ ἔξευρών. καὶ δὴ καὶ τῶν φύλλων τὰ ἔτι χλωρὰ καὶ πόας τε καὶ ῥίζας οὐδὲ ἐδωδίμους, ἀλλὰ καὶ ὀλεθρίους ἐνίας σιτουμένους τοὺς ἀνθρώπους τούτων μὲν ἔπαυσεν ὁ Πελασγός· ὁ δὲ τὸν καρπὸν τῶν 6
δρυῶν οὔτι πού πασῶν, ἀλλὰ τὰς βαλάνους τῆς φηγοῦ τροφὴν ἔξευρεν εἶναι. παρέμεινέ τε ἐνίοις ἐς τοσοῦτο ἀπὸ Πελασγοῦ τούτου ἡ δλαιτα, ὥς καὶ τὴν Πυθίαν, ἥνικα Λακεδαιμονίοις γῆς τῆς Ἀρκάδων ἀπηγόρευεν ἄπτεσθαι, καὶ τάδε εἰπεῖν τὰ ἔπη·

Πολλοὶ ἐν Ἀρκαδίῃ βαλανηφάγοι ἄνδρες ἔασιν,
οἳ σ' ἀποκωλύσουσιν· ἐγὼ δέ τοι οὔ τι μεγαίρω.

Πελασγοῦ δὲ βασιλεύοντος γενέσθαι καὶ τῇ χώρᾳ Πελασγίαν φασὶν ὄνομα.

II. *Λυκάων* δὲ ὁ Πελασγοῦ τοσάδε εὗρεν ἢ ὁ πατήρ 600
οἱ σοφώτερα· *Λυκόσουράν* τε γὰρ πόλιν ᾠκισεν ἐν τῷ
ὄρει τῷ *Λυκάῳ*, καὶ *Δία* ὠνόμασε *Λυκάον*, καὶ ἀγῶνα
ἔθηκε *Λύκαια*. οὐχὶ δὲ τὰ παρ' Ἀθηναίοις Παναθήναια
τεθῆναι πρότερα ἀποφαίνομαι· τούτῳ γὰρ τῷ ἀγῶνι
Ἀθήναια ὄνομα ἦν, Παναθήναια δὲ κληθῆναι φασιν ἐπὶ
Θησέως, ὅτι ὑπὸ Ἀθηναίων ἐτέθη συνειλεγμένων ἐς μίαν
2 ἀπάντων πόλιν. Ὁ δὲ ἀγὼν ὁ Ὀλυμπικός, ἐπανάγουσι
γὰρ δὴ αὐτὸν ἐς τὰ ἀνωτέρω τοῦ ἀνθρώπων γένους,
Κρόνον καὶ *Δία* αὐτόθι παλαῖσαι λέγοντες, καὶ ὡς Κού-
ρητες δράμοιεν πρῶτοι, τούτων ἔνεκα ἐκτὸς ἔστω μοι
τοῦ παρόντος λόγου. *Δοκῶ* δὲ ἔγωγε *Κέκροπι* ἡλικίαν
τῷ βασιλεύσαντι Ἀθηναίων καὶ *Λυκάονι* εἶναι τὴν αὐτήν,
3 σοφία δὲ οὐχ ὁμοία σφᾶς ἐς τὸ θεῖον χρήσασθαι. ὁ μὲν
γὰρ *Δία* τε ὠνόμασεν Ἕπατον πρῶτος, καὶ ὁπόσα ἔχει
ψυχὴν, τούτων μὲν ἡξίωσεν οὐδὲν θῦσαι, πέμματα δὲ
ἐπιχώρια ἐπὶ τοῦ βωμοῦ καθήγισεν, ἃ πελάγους καλοῦ-
σιν ἔτι καὶ ἐς ἡμᾶς Ἀθηναῖοι· *Λυκάων* δὲ ἐπὶ τὸν βωμὸν
τοῦ *Λυκαίου* *Διὸς* βρέφος ἤνεγκεν ἀνθρώπου, καὶ ἔθυσσε
τὸ βρέφος, καὶ ἔσπεισεν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τὸ αἷμα. καὶ
αὐτὸν αὐτίκα ἐπὶ τῇ θυσίᾳ γενέσθαι λύκον φασὶν ἀντὶ
4 ἀνθρώπου. Καὶ ἐμέ γε ὁ λόγος οὗτος πείθει, λέγεται δὲ
ὑπὸ Ἀρκάδων ἐκ παλαιοῦ, καὶ τὸ εἰκὸς αὐτῷ πρόσεστιν.
οἱ γὰρ δὴ τότε ἄνθρωποι ξένοι καὶ ὁμοτράπεζοι θεοὺς
ἦσαν ὑπὸ δικαιοσύνης καὶ εὐσεβείας, καὶ σφισιν ἐναρ-
γῶς ἀπήντα παρὰ τῶν θεῶν τιμὴ τε οὐσιν ἀγαθοῖς καὶ
ἀδικήσασιν ὡσαύτως ἢ ὀργή, ἐπεὶ τοι καὶ θεοὶ τότε ἐγί-
νοντο ἐξ ἀνθρώπων, οἱ γέρα καὶ ἐς τότε ἔτι ἔχουσιν, ὡς
Ἀρισταῖος καὶ *Βριτόμαρτις* ἢ *Κρητικὴ* καὶ *Ἡρακλῆς* ὁ
Ἀλκμήνης καὶ *Ἀμφιάραος* ὁ *Ὀϊκλέους*, ἐπὶ δὲ αὐτοῖς 601

Πολυδεύκης τε καὶ Κάστωρ. οὕτω πείθοιτο ἂν τις καὶ 5
 Λυκάονα θηρίον καὶ τὴν Ταντάλου Νιόβην γενέσθαι
 λίθον. ἐπ' ἐμοῦ δέ, κακία γὰρ δὴ ἐπὶ πλείστον ἤϋξετο
 καὶ γῆν τε ἐπενέμετο πᾶσαν καὶ πόλεις πάσας, οὔτε θεὸς
 ἐγίνετο οὐδείς ἐτι ἐξ ἀνθρώπου, πλὴν ὅσον λόγῳ καὶ
 κολακείᾳ πρὸς τὸ ὑπερέχον, καὶ ἀδίκους τὸ μῆνιμα τὸ ἐκ
 τῶν θεῶν ὁψέ τε καὶ ἀπελθοῦσιν ἐνθένδε ἀπόκειται.
 3. Ἐν δὲ τῷ παντὶ αἰῶνι πολλὰ μὲν πάλαι συμβάντα, τὰ 6
 δὲ καὶ ἐτι γινόμενα ἄπιστα εἶναι πεποιθήκασιν ἐς τοὺς
 πολλοὺς οἱ τοῖς ἀληθείαις ἐποικοδομοῦντες ἐψευσμένα.
 λέγουσι γὰρ δὴ ὡς Λυκάονος ὕστερον αἰεὶ τις ἐξ ἀνθρώ-
 που λύκος γίνοιτο ἐπὶ τῇ θυσίᾳ τοῦ Λυκαίου Διός, γί-
 νοιτο δὲ οὐκ ἐς ἅπαντα τὸν βίον· ὁπότε δὲ εἴη λύκος, εἰ
 μὲν κρεῶν ἀπόσχοιτο ἀνθρωπίνων, ὕστερον ἔτει δεκάτῳ
 φασὶν αὐτὸν αὐθις ἀνθρώπον ἐκ λύκου γίνεσθαι, γε-
 σάμενον δὲ ἐς αἰὲς μένειν θηρίον. Ὡσαύτως δὲ καὶ Νιό- 7
 βην λέγουσιν ἐν Σιπύλῳ τῷ ὄρει θέρους ὥρα κλαίειν.
 ἤδη δὲ καὶ ἄλλα ἤκουσα, τοῖς γρουψὶ στίγματα ὅποια καὶ
 ταῖς παρδάλεσιν εἶναι, καὶ ὡς οἱ Τρίτωνες ἀνθρώπου
 φωνῇ φθέγγονται· οἱ δὲ καὶ φυνᾶν διὰ κόχλου τετραπη-
 μένης φασὶν αὐτούς. Ὅπόσοι δὲ μυθολογήμασιν ἀκούον-
 τες ἡδονται, πεφύκασιν καὶ αὐτοὶ τι ἐπιτερατεύεσθαι· καὶ
 οὕτω τοῖς ἀληθείαις ἐλυμήναντο συγκεραννύντες αὐτὰ
 ἐψευσμένοις.

III. Τρίτῃ δὲ ὕστερον γενεᾷ μετὰ Πελασγὸν ἐς τε
 πόλεων καὶ ἐς ἀνθρώπων πλῆθος ἐπέδωκεν ἡ χώρα. Νύκ-
 τιμος μὲν γὰρ πρεσβυτάτος τε ἦν καὶ εἶχε τὸ πᾶν κράτος·
 οἱ δὲ ἄλλοι παῖδες τοῦ Λυκάονος πόλεις ἐνταῦθα ἐκτιζον
 ἔνθα ἐκάστῳ μάλιστα ἦν κατὰ γνώμην. Πάλλας μὲν καὶ
 Ὅρεσθεὺς καὶ Φίγαλος Παλλάντιον, Ὅρεσθεὺς δὲ Ὅρε-
 σθάσιον, Φιγαλίαν δὲ οἰκίζει Φίγαλος. Παλλαντίου μὲν 2
 602 δὲ καὶ Στησίχορος ὁ Ἰμεραῖος ἐν Γηρουνηίδι ἐποιήσατο

μνήμην· Φιγαλία δὲ καὶ Ὀρεσθάσιον χρόνῳ μεταβάλλουσι τὰ ὀνόματα, Ὀρέστειόν τε ἀπὸ Ὀρέστου κληθεῖσα τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ Φιαλία ἀπὸ τοῦ Βουκολίωνος παιδὸς Φιάλου. Τραπεζεύς δὲ καὶ Δασεάτας καὶ Μακαρεὺς καὶ Ἐλισσῶν καὶ Ἀκακός τε καὶ Θῶκνος Θωκνίαν πόλιν, ὃ δὲ Ἀκακήσιον ἐκτισεν. ἀπὸ τούτου δὲ τοῦ Ἀκάκου καὶ Ὅμηρος λόγῳ τῷ Ἀρκάδων ἐς Ἑρμῆν ἐποίησεν ἐπικλήσιν.

3 Ἀπὸ δὲ Ἐλισσόντος ἥ τε πόλις καὶ ὁ ποταμὸς Ἐλισσῶν τὰ ὀνόματα ἐσχήκασιν. ὡσαύτως δὲ καὶ Μακαρία τε καὶ Δασέα καὶ Τραπεζοῦς ἀπὸ τῶν Δυκάωνος ἐκλήθησαν καὶ αὗται παίδων. Ὀρχομενὸς δὲ ἐγένετο οἰκιστὴς Μεθυδρίου τε καλουμένης καὶ Ὀρχομενίων, οὓς ἐν τοῖς ἔπεσι πολυμήλους ὠνόμασεν Ὅμηρος. ὑπὸ δὲ Ὑφούντος καὶ *** Μελαινεαί τε ἐκτίσθησαν καὶ Ὑφούς, ἔτι δὲ Θυρατόν τε καὶ Αἰμονιαί· δόξῃ δὲ τῇ Ἀρκάδων καὶ ἡ Θυρέα ἐν τῇ Ἀργολίδι γῇ καὶ ὁ Θυρεάτης καλούμενος κόλπος ἀπὸ τοῦ

4 Θυραιάτα τούτου τὰ ὀνόματα ἐσχήκασιν. Μαντινεὺς δὲ καὶ Τεγεάτης καὶ Μαίναλος, ὁ μὲν τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ πό- 603 λεων ὀνομαστοτάτην τὸ ἀρχαῖον Μαίναλον, Τεγεάτης δὲ καὶ Μαντινεὺς Τεγέαν κτίζουσι καὶ Μαντίνειαν. ὠνομάσθησαν δὲ καὶ ἀπὸ Κρώμου Κρωμοί, καὶ Χαρισία Χαρίσιον ἔχουσα οἰκιστήν, Τρικόλωνοι δὲ ἀπὸ Τρικολῶνου, καὶ ἀπὸ μὲν Περαΐθου Περαιθεῖς, Ἀσέα δὲ ἀπὸ Ἀσεάτα καὶ ** Δυκόα καὶ Σουματία ἀπὸ Σουματέως. Ἀλέφνηρος δὲ καὶ Ἡραιεὺς ἐπώνυμοι καὶ οὗτοι πόλεσιν εἰσιν ἀμφό-

5 τεροι. 2. Οἰνωτρος δὲ ὁ τῶν παίδων νεώτατος Δυκάωνι ἀρσένων, Νύκτιμον τὸν ἀδελφὸν χρήματα καὶ ἄνδρας αἰτήσας, ἐπεραιώθη ναυσὶν ἐς Ἰταλίαν, καὶ ἡ Οἰνωτρία χώρα τὸ ὄνομα ἔσχεν ἀπὸ Οἰνώτρον βασιλεύοντος. Οὗτος ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἐς ἀποικίαν στόλος πρῶτος ἐστάλη· ἀναριθμουμένῳ δὲ ἐς τὸ ἀκριβέστατον οὐδὲ ἐκ τῶν βαρβά-

ρων οὐδένης πρότερον ἢ Οἰνώτρος ἀφίκοντο ἐς τὴν ἀλλοδαπήν.

3. Ἐπὶ δὲ τῷ γένει παντὶ τῷ ἄρσει θυγάτηρ Λυκά-6
 ονι ἐγένετο Καλλιστώ. ταύτῃ τῇ Καλλιστοῖ, λέγω δὲ τὰ
 λεγόμενα ὑπὸ Ἑλλήνων, συνεγένετο ἐρασθεὶς Ζεὺς. Ἦρα
 δὲ ὡς ἐφώρασεν, ἐποίησεν ἄρκτον τὴν Καλλιστώ, Ἄρτε-
 μιν δὲ ἐς χάριν τῆς Ἦρας κατετόξευσεν αὐτήν. καὶ ὁ
 Ζεὺς Ἑρμῇν πέμπει σῶσαι τὸν παῖδά οἱ προστάξας, ὃν ἐν
 τῇ γαστρὶ εἶχεν ἡ Καλλιστώ. Καλλιστῶ δὲ αὐτὴν ἐποίη-7
 σεν ἀστέρας καλουμένην ἄρκτον μεγάλην, ἧς καὶ Ὀμηρος
 ἐν Ὀδυσσέως ἀνάπλω παρὰ Καλυψοῦς μνήμην ἔσχε.

Πηλιάδας τ' ἐσορῶντα καὶ ὄψε δύνοντα Βοώτην
 ἄρκτον θ', ἣν καὶ ἄμαξαν ἐπὶ κλησιν καλέουσιν.

604 ἔχοιεν δ' ἂν καὶ ἄλλως τὸ ὄνομα οἱ ἀστέρες ἐπὶ τιμῇ τῇ
 Καλλιστοῦς, ἐπεὶ τάφον γε αὐτῆς ἀποφαίνουσιν οἱ Ἀρ-
 κάδες.

IV. Μετὰ δὲ Νύκτιμον ἀποθανόντα Ἀρκὰς ἐξεδέ-
 ξατο ὁ Καλλιστοῦς τὴν ἀρχήν· καὶ τόν τε ἡμέρον καρπὸν
 ἐσηγάγετο οὗτος παρὰ Τριπτολέμου, καὶ τὴνποίησιν ἐδί-
 दाξε τοῦ ἄρκτου, καὶ ἐσθῆτα ὑφαίνεσθαι καὶ ἄλλα, τὰ ἐς
 ταλασίαν μαθὼν παρ' Ἀδρίστα. ἀπὸ τούτου δὲ βασιλεύ-
 σαντος Ἀρκαδία τε ἀντὶ Πελασγίας ἡ χώρα καὶ ἀντὶ Πε-
 λασγῶν Ἀρκάδες ἐκλήθησαν οἱ ἄνθρωποι. 2. Συνοικῆσαι 2
 δὲ οὐ θνητῇ γυναικὶ αὐτόν, ἀλλὰ νύμφῃ Δρυάδι ἐλεγον·
 Δρυάδας γὰρ δὴ καὶ Ἐπιμηλιάδας, τὰς δὲ αὐτῶν ἐκά-
 λουν Ναϊδας, καὶ Ὀμήρῳ γε ἐν τοῖς ἔπεσι Ναϊδων νυμ-
 φῶν μάλιστά ἐστι μνήμη. Τὴν δὲ νύμφην ταύτην κα-
 λοῦσιν Ἐρατώ, καὶ ἐκ ταύτης φασὶν Ἀρκαδί Ἀζᾶνα καὶ
 Ἀφείδαντα γενέσθαι καὶ Ἐλατον· ἐγγόνει δὲ αὐτῷ πρό-
 τερον ἔτι Αὐτόλαος νόθος. Τοῖς δὲ παισίν, ὡς ἡϋξήθη- 3
 σαν, διένειμεν Ἀρκὰς τριχῇ τὴν χώραν, καὶ ἀπὸ μὲν
 Ἀζᾶνος ἡ Ἀξανία μοῖρα ὠνομάσθη· παρὰ τούτων δὲ

- αποικισθῆναι λέγουσιν ὅσοι περὶ τὸ ἄντρον ἐν Φρυγίᾳ
τὸ καλούμενον Στεῦνος καὶ Πέγκαλαν ποταμὸν οἰκοῦσιν.
Ἀφείδας δὲ Τεγέαν καὶ τὴν προσεχῆ ταύτης ἔλαχεν· ἐπὶ
τούτῳ δὲ καὶ ποιηταὶ καλοῦσιν Ἀφειδάντειον κλῆρον τὴν
4 Τεγέαν. 3. Ἐλατος δὲ ἔσχε τὸ ὄρος τὴν Κυλλήνην, ἔτι
τότε οὐσαν ἀνώνυμον· χρόνῳ δὲ ὕστερον μετώκησεν ὁ
Ἐλατος ἐς τὴν νῦν καλουμένην Φωκίδα, καὶ τοῖς τε Φω-
κεῦσιν ἤμυνεν ὑπὸ Φλεγυῶν πολέμῳ πιεζομένοις καὶ
Ἐλατείας πόλεως ἐγένετο οἰκιστής. Παῖδα δὲ Ἀῖᾶνι μὲν 605
Κλείτορα, Ἀφειδαντι δὲ Ἄλεον, Ἐλάτῳ δὲ φασιν εἶναι
πέντε, Αἰπυτον, Περέα, Κυλλήνα, Ἴσχνον, Στύμφηλον.
5 Ἐπὶ δὲ Ἀῖᾶνι τῷ Ἀρκάδος τελευτήσαντι ἄθλα ἐτέθη πρῶ-
τον· εἰ μὲν καὶ ἄλλα, οὐκ οἶδα, ἱπποδρομίας δὲ ἐτέθη.
Κλείτῳ μὲν δὴ ὁ Ἀῖᾶνος ἐν Λυκοσώρᾳ τε ᾤκει, καὶ ἦν
τῶν βασιλέων δυνατώτατος, καὶ Κλείτορα ᾤκισεν ἀφ'
6 αὐτοῦ πόλιν. Ἄλεος δὲ εἶχε τὴν πατρώαν λῆξιν. Ἀπὸ δὲ
Ἐλάτου τῶν παίδων Κυλλήνην τὸ ὄρος καλοῦσιν ἀπὸ
Κυλλήνης, καὶ ἀπὸ Στυμφήλου πηγῇ τε ὀνομάζεται καὶ
πόλιν Στύμφηλος ἐπὶ τῇ πηγῇ. τὰ δὲ ἐς τὸν θάνατον
Ἴσχνος τοῦ Ἐλάτου πρότερον ἔτι ἐν τῇ συγγραφῇ τῇ Ἀρ-
γολίδι ἐδήλωσα. παῖδα δὲ Περεῖ ἄρρενα μὲν φασιν οὐ-
δένα, Νέαιραν δὲ γενέσθαι θυγατέρα· ταύτην γυναῖκα
ἔσχευεν Αὐτόλυκος, οἰκῶν μὲν ἐν τῷ ὄρει τῷ Παρνασσῷ,
λεγόμενος δὲ Ἑρμοῦ παῖς εἶναι, Δαιδαλίωνος δὲ ὦν τῷ
ἀληθεῖ λόγῳ.
- 7 4. Κλείτορι δὲ τῷ Ἀῖᾶνος οὐ γενομένων παίδων, ἐς
Αἰπυτον Ἐλάτου περιεχώρησεν ἡ Ἀρκάδων βασιλεία.
τὸν δὲ Αἰπυτον ἐξελθόντα ἐς ἄγρην θηρίων μὲν τῶν
ἀλκιμωτέρων οὐδέν, σῆψ δὲ οὐ προιδόμενον ἀποκτί-
νυσι. τὸν δὲ ὄφιν τοῦτον καὶ αὐτός ποτε εἶδον· κατὰ
ἔχιν ἐστὶ τὸν μικρότατον, τέφρα ἐμφερής, στίγμασιν οὐ
συνεχέσι πεποιμιλμένος· κεφαλὴ δὲ ἐστὶν αὐτῷ πλατεία

καὶ τράχηλος στενός, γαστέρα δὲ ἔχει μείζονα καὶ οὐρὰν
 βραχείαν· βαδίζει δὲ οὗτός τε καὶ ὄφεις ἕτερος ὁ κεράστης
 606 καλούμενος ἐνδιδόντες ἐς τὰ πλάγια, ὥσπερ οἱ καρκίνοι.
 5. Μετὰ δὲ Αἰπυτον ἔσχεν Ἄλεος τὴν ἀρχήν· Ἀγαμήδης 8
 μὲν γὰρ καὶ Γόρτυς οἱ Στυμφήλου τέταρτον γένος ἦσαν
 ἀπὸ Ἀρκάδος, Ἄλεος δὲ τρίτον ὁ Ἀφείδαντος. Ἄλεος δὲ
 τῇ τε Ἀθηνᾷ τῇ Ἀλέᾳ τὸ ἱερὸν ᾠκοδόμησεν ἐν Τεγέα τὸ
 ἀρχαῖον, καὶ αὐτῷ κατεσκεύαστο αὐτόθι ἡ βασιλεία. Γόρ-
 τυς δὲ ὁ Στυμφήλου πόλιν Γόρτυνα ᾠκισεν ἐπὶ ποταμῷ·
 καλεῖται δὲ Γορτύνιος καὶ ὁ ποταμός. 6. Ἀλέφ δὲ ἄρσενες
 μὲν παῖδες Λυκοῦργός τε καὶ Ἀμφιδάμας καὶ Κηφεύς,
 θυγάτηρ δὲ ἐγένετο Αὔγη. ταύτῃ τῇ Αὔγῃ τῷ Ἐκαταίου 9
 λόγῳ συνεγίνετο Ἡρακλῆς, ὁπότε ἀφίκοιτο ἐς Τεγέαν·
 τέλος δὲ καὶ ἐφωράθη τετοκυῖα ἐκ τοῦ Ἡρακλέους, καὶ
 αὐτὴν ὁ Ἄλεος ἐσθόμενος ὁμοῦ τῷ παιδί ἐς λάρνακα ἀφί-
 ησιν ἐς θάλασσαν. καὶ ἡ μὲν ἀφίκετο ἐς Τεύθραντα, δυ-
 νάστην ἄνδρα ἐν Καῖκου πεδίῳ, καὶ συνῶκησεν ἐρα-
 σθέντι τῷ Τεύθραντι· καὶ νῦν ἔστι μὲν Αὔγης μνῆμα ἐν
 Περγάμῳ τῇ ὑπὲρ τοῦ Καῖκου, γῆς χῶμα λίθου περιεχό-
 μενον κρηπιδί, ἔστι δὲ ἐν τῷ μνήματι ἐπίθημα χαλκοῦ
 πεποιημένον, γυνὴ γυμνή. 7. Μετὰ δὲ Ἄλεον τελευτή- 10
 σαντα Λυκοῦργος ὁ Ἀλέου τὴν βασιλείαν πρεσβεία ἔσχε·
 παρῆσχετο δὲ ἐς μνήμην Ἀρηϊθοον, ἄνδρα πολεμικόν,
 δόλῳ καὶ οὐ σὺν τῷ δικαίῳ κτείνας. γενομένων δὲ αὐτῷ
 παίδων Ἀγκαίου τε καὶ Ἐπόχου, τὸν μὲν νοσήσαντα ἐπι-
 λαμβάνει τὸ χρεῶν, Ἀγκαῖος δὲ Ἰάσονί τε τοῦ πλοῦ μετέ-
 σχεν ἐς Κόλχους, καὶ ὕστερον ὁμοῦ Μελεάγρῳ τὸ ἐν Κα-
 λυδῶνι κατεργαζόμενος θηρίον ἀπέθανεν ὑπὸ τοῦ ὕος.
 Λυκοῦργος μὲν δὴ πορρωτάτῳ γήρως ἀφίκετο ἐπιδῶν
 τοὺς παῖδας ἀμφοτέρους τελευτήσαντας.

V. Λυκοῦργου δὲ ἀποθανόντος Ἐχεμος ὁ Ἀερόπου
 607 τοῦ Κηφεῶς τοῦ Ἀλέου τὴν Ἀρκάδων ἔσχεν ἀρχήν. Ἐπὶ

τούτου Δωριεῖς κατιόντας ἐς Πελοπόννησον ὑπὸ ἡγεμόνι
 Ἴλλω τῷ Ἡρακλέους Ἀχαιοὶ περὶ Ἰσθμὸν τὸν Κορινθίων
 κρατοῦσι μάχῃ, καὶ Ἐχέμος ἀποκτείνουσιν Ἴλλον μονο-
 μαχήσαντά οἱ κατὰ πρόκλησιν. τάδε γὰρ ἐφαίνετο εἰκότα
 εἶναι μοι μᾶλλον ἢ ὁ πρότερος λόγος, ἐν ᾧ βασιλεύειν τε
 Ἀχαιῶν τηλικαῦτα Ὁρέστην ἐγραψα, καὶ Ἴλλον Ὁρέστου
 βασιλεύοντος ἀποπειραῖσαι καθόδου τῆς ἐς Πελοπόννη-
 σον. φαίνεται δ' ἂν τῷ ὕστερῳ τῶν λόγων καὶ Τιμάνδρα
 συνοικήσασα ἢ Τυνδάρεω τῷ ἀποκτείναντι Ἴλλον Ἐχέμῳ.

- 2 2. Ἀγαπήνωρ δὲ ὁ Ἀρκάου τοῦ Λυκούργου μετὰ Ἐχέμου
 βασιλεύσας ἐς Τροίαν ἡγήσατο Ἀρκάσιν. Ἰλίου δὲ ἀλού-
 σης ὁ τοῖς Ἕλλησι κατὰ τὸν πλοῦν τὸν οἰκαδὲ ἐπιγεγνόμε-
 νος χειμῶν Ἀγαπήνορα καὶ τὸ Ἀρκάδων ναυτικὸν κατή-
 νεγκεν ἐς Κύπρον, καὶ Πάφου τε Ἀγαπήνωρ ἐγένετο
 οἰκιστὴς καὶ τῆς Ἀφροδίτης κατεσκευάσατο ἐν Παλαι-
 πάφῳ τὸ ἱερόν· τέως δὲ ἡ θεὸς παρὰ Κυπρίων τιμᾶς
 3 εἶχεν ἐν Γολγοῖς καλουμένῳ χωρίῳ. χρόνῳ δὲ ὕστερον
 Λαοδίκη γαγονυῖα ἀπὸ Ἀγαπήνορος ἐπαμψεν ἐς Τεγέαν
 τῇ Ἀθηνᾷ τῇ Ἀλέᾳ πέπλον· τὸ δὲ ἐπὶ τῷ ἀναθήματι ἐπί-
 γραμμα καὶ αὐτῆς Λαοδίκης ἅμα ἐδήλου τὸ γένος·

Λαοδίκης ὅδε πέπλος· εἴ δ' ἀνέθηκεν Ἀθηνᾷ
 πατρίδ' ἐς εὐρύχορον Κύπρου ἄπο ξαθείας.

- 4 3. Ἀγαπήνορος δὲ οὐκ ἀνασωθέντος οἰκαδὲ ἐξ Ἰλίου,
 παρέλαβε τὴν ἀρχὴν Ἰππόθους Κερκυνόου τοῦ Ἀγαμή-
 δους τοῦ Στυμφήλου. καὶ τῷ μὲν ἐπιφανὲς συμβῆναι
 παρὰ τὸν βίον φασὶν οὐδέν, πλὴν ὅσον οὐκ ἐν Τεγέᾳ τὴν
 βασιλείαν κατεστήσατο, ἀλλὰ ἐν Τραπεζοῦντι· Αἰπυτος
 δὲ ὁ Ἰππόθου μετὰ τὸν πατέρα ἔσχε τὴν ἀρχήν, καὶ Ὁρέ-
 στης ὁ Ἀγαμέμνωνος κατὰ μαντείαν τοῦ ἐν Δελφοῖς
 5 Ἀπόλλωνος μετόκησεν ἐς Ἀρκαδίαν ἐκ Μυκηναῶν. Αἰ- 608
 πύτῳ δὲ τῷ Ἰππόθου παρελθεῖν ἐς τὸ ἱερόν τοῦ Ποσει-
 δῶνος το ἐν Μαντινείᾳ τολμήσαντι, ἔσδοτος δὲ ἀνδρω-

ποις οὔτε τότε ἐς αὐτὸ ἦν οὔτε ἄχρι ἡμῶν ἔστιν, ἐς τοῦτο ἐσελθόντι τυφλωθῆναι καὶ οὐ μετὰ πολὺ τῆς συμφορᾶς τελευτῆσαι οἱ τὸν βίον ἐγένετο.

4. Κυψέλου δὲ τοῦ Αἰλύτου βασιλεύοντος μετὰ Αἰ- 6
πυτον, ὁ Δωριέων στόλος οὐ διὰ τοῦ Κορινθίων Ἰσθμοῦ,
καθὰ ἐπὶ τρεῖς τὰς πρότερον γενεάς, ναυσὶ δὲ κατὰ τὸ
ὀνομαζόμενον Ῥίον κάτεισιν ἐς Πελοπόννησον, πυνθα-
νόμενός τε τὰ ἐς αὐτοὺς ὁ Κύψελος, ὃν τῶν Ἀριστομάχου
παίδων οὐκ ἔχοντά πω γυναῖκα εὔρισκε, τούτῳ τὴν θυ-
γατέρα ἐκδοὺς καὶ οἰκειωσάμενος τὸν Κρεσφόντην αὐτός
τε καὶ οἱ Ἀρκάδες ἐκτὸς ἐστήκεσαν δέιματος. 5. Ὀλαίας 7
δὲ ἦν Κυψέλου παῖς, ὅς καὶ τῆς ἀδελφῆς τὸν παῖδα Αἰ-
πυτον, σὺν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ ἐκ Λακεδαιμόνος καὶ Ἀργούς
Ἑρακλίδαι κατάγουσιν ἐς Μεσσήνην. Τοῦ δὲ ἦν Βου-
κολίων, τοῦ δὲ Φιάλος, ὅς τὸν Λυκάονος Φίγαλον οἰκι-
στὴν ὄντα ἀφελόμενος τὴν τιμὴν Φιαλίαν τὸ ὄνομα τῇ
πόλει μετέθετο ἀφ' ἑαυτοῦ· οὐ μὲν καὶ ἐς ἅπαν γε ἐξε-
νίκησεν. Ἐπὶ δὲ Σίμου τοῦ Φιάλου βασιλεύοντος ἡφα- 8
νίσθη Φιγαλεῦσιν ὑπὸ πυρὸς τῆς Μελαίνης Δήμητρος
τὸ ἀρχαῖον ξόανον· ἐσήμαινε δὲ ἄρα οὐ μετὰ πολὺ ἔσε-
σθαι καὶ αὐτῷ Σίμῳ τοῦ βίου τὴν τελευτήν. Πόμπου δὲ
ἐκδεξαμένου τοῦ Σίμου τὴν ἀρχήν, Αἰγινῆται κατὰ ἐμπο-
ρίαν ἐσέπλουν ναυσὶν ἐς Κυλλήνην, ἐκείθεν δὲ ὑποξυ-
γίοις τὰ φορτία ἀνῆγον παρὰ τοὺς Ἀρκάδας. * ἀντὶ τού-
του ἐτίμησεν ὁ Πόμπος μεγάλως, καὶ δὴ καὶ ὄνομα Αἰγι-
νήτην τῷ παιδί ἔθετο ἐπὶ τῶν Αἰγινητῶν τῇ φιλίᾳ.

6. Μετὰ δὲ Αἰγινήτην Πολυμήστῳ ἐγένετο ὁ Αἰγινήτου 9
609 βασιλεὺς Ἀρκάδων, καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ Χάριλλος
πρῶτον τότε ἐς τὴν Τεγεατῶν ἐσβάλλουσι στρατιᾷ· καὶ
σφᾶς αὐτοὶ τε οἱ Τεγεᾶται καὶ γυναῖκες ὅπλα ἐνδύσαι
μάχῃ νικῶσι, καὶ τόν τε ἄλλον στρατὸν καὶ αὐτὸν Χάριλ-
λον ζῶντα αἰροῦσι. Χαρίλλου μὲν δὴ καὶ τῆς σὺν αὐτῷ

στρατιᾶς ἐς πλεόν μνήμην ποιησόμεθα ἐν τοῖς Τεγεατι-
 10 κοῖς· Πολυμήστορι δὲ οὐ γενομένων παιδων παρέλαβεν
 Αἰχμῖς τὴν ἀρχήν, Βριάκα μὲν παῖς, Πολυμήστορος δὲ
 ἀδελφιδουῖς· Αἰγινήτου γὰρ ἦν καὶ Βριάκας, νεώτερος
 δὲ ἦν Πολυμήστορος. 7. Αἰχμιδος δὲ βασιλεύσαντος Λα-
 κεδαιμονίοις ἐγένετο ὁ πρὸς Μεσσηνίους πόλεμος. τοῖς
 δὲ Ἀρκάσιν ὑπῆρχε μὲν ἐς τοὺς Μεσσηνίους εὖνοια ἐξ
 ἀρχῆς, τότε δὲ καὶ ἐκ τοῦ φανεροῦ πρὸς Λακεδαιμονίους
 ἐμαχέσαντο μετὰ Ἀριστοδήμου βασιλεύοντος ἐν Μεσ-
 11 σήνῃ. 8. Ἀριστοκράτης δὲ ὁ Αἰχμιδος τάχα μὲν πού καὶ
 ἄλλα ἐς τοὺς Ἀρκάδας ὕβρισεν· ἃ δὲ ἀνοσιώτατα ἔργων
 ἐς θεοὺς ἐργασάμενον οἶδα αὐτόν, ἐπέξεισί μοι ταῦτα ὁ
 λόγος. ἔστιν Ἀρτέμιδος ἱερὸν Ἑρμίας ἐπὶ κλησιν. τοῦτο
 ἐν ὄροις μὲν ἔστιν Ὀρχομενίων, πρὸς δὲ τῇ Μαντινικῇ
 σέβουσιν ἐκ παλαιοτάτου καὶ οἱ πάντες Ἀρκάδες Ἑρμῖαν
 Ἀρτεμιν. ἐλάμβανε δὲ τὴν ἱερωσύνην τῆς θεοῦ τότε ἔτι
 12 κόρη παρθένος. Ἀριστοκράτης δέ, ὥς οἱ πειρῶντι τὴν
 παρθένον ἀντέβαινεν ἀεὶ τὰ παρ' αὐτῆς, τέλος καταφυ-
 γούσαν ἐς τὸ ἱερὸν παρὰ τῇ Ἀρτέμιδι ἤσχυεν. ὥς δὲ ἐς
 ἅπαντας ἐξηγγέλθη τὸ τόλμημα, τὸν μὲν καταλιθοῦσιν
 οἱ Ἀρκάδες, μετεβλήθη δὲ ἐξ ἐκείνου καὶ ὁ νόμος· ἀντὶ
 γὰρ παρθένου διδόασιν τῇ Ἀρτέμιδι ἱέρεϊαν γυναικα, ὁμι-
 13 λίας ἀνδρῶν ἀποχρώντως ἔχουσιν. 9. Τούτου δὲ υἱὸς
 ἐγένετο Ἰκέτας, Ἰκέτα δὲ Ἀριστοκράτης ἄλλος ὁμώνυμός
 τε τῷ προγόνῳ, καὶ δὴ καὶ τοῦ βίου τὴν αὐτὴν ἔσχεν
 ἐκείνῳ τελευτήν· κατελίθωσαν γὰρ καὶ τοῦτον οἱ Ἀρκά-
 δες, φωράσαντες δῶρα ἐκ Λακεδαίμονος εἰληφότα καὶ
 Μεσσηνίοις τὸ ἐπὶ τῇ μεγάλῃ Τάφρῳ πταῖσμα προδοσίᾳ
 τοῦ Ἀριστοκράτους οὖσαν. αὕτη δὲ ἡ ἀδικία καὶ τῷ γένει
 τῷ ἀπὸ Κυψέλου παντὶ παρέσχεν αἰτίαν παυσθῆναι τῆς
 ἀρχῆς.

VI. Τὰ μὲν δὴ ἐς τοὺς βασιλεῖς πολυπραγμονήσαντι

610 μοι κατὰ ταῦτα ἐγενεαλόγησαν οἱ Ἀρκάδες· κοινῇ δὲ Ἀρκάσιν ὑπῆρχεν ἐς μνήμην τὰ μὲν ἀρχαιότατα, ὃ πρὸς Ἰλίου πόλεμος, δεύτερα δὲ ὅποσα ἀμύνοντες Μεσσηνίοις Λακεδαιμονίων ἐναντία ἐμαχέσαντο· μέτεστι δὲ καὶ πρὸς Μήδους σφίσιν ἔργου τοῦ ἐν Πλαταιαῖς. Λακεδαιμονίοις 2 δὲ ἀνάγκη πλεόν καὶ οὐ μετ' εὐνοίας ἐπὶ τε Ἀθηναίους συνεστρατεύσαντο καὶ ἐς τὴν Ἀσίαν μετὰ Ἀγησιλάου διέβησαν, καὶ δὴ καὶ ἐς Λεύκτρα αὐτοῖς τὰ Βοιωτικά ἠκολούθησαν. τὸ δὲ ὑποπτον τὸ ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους ἀλλαχοῦ τε ἐπεδείξαντο, καὶ μετὰ τὸ ἀτύχημα Λακεδαιμονίων τὸ ἐν Λεύκτροις παρὰ Θηβαίους αὐτίκα ἀπ' αὐτῶν μετέστησαν. Φιλίππῳ δὲ καὶ Μακεδόσιν ἐν Χαιρωνείᾳ, καὶ ὕστερον ἐν Θεσσαλίᾳ πρὸς Ἀντίπατρον οὐκ ἐμαχέσαντο μετὰ Ἑλλήνων, οὐ μὴν οὐδὲ τοῖς Ἑλλησιν ἐναντία ἐτάξαντο. Πρὸς Γαλάτας δὲ τοῦ ἐν Θερμοπύλαις 3 κινδύνου φασὶ Λακεδαιμονίων ἔνεκα οὐ μετασχεῖν, ἵνα μὴ σφισιν οἱ Λακεδαιμόνιοι κακουργοῖεν τὴν γῆν ἀπόντων τῶν ἐν ἡλικίᾳ. συνεδρίου δὲ τῶν Ἀχαιῶν μετέσχον οἱ Ἀρκάδες προθυμότατα Ἑλλήνων. Ὅποσα δὲ αὐτοῖς οὐχὶ ἐν κοινῷ, κατὰ πόλεις δὲ ἰδίᾳ συμβεβηκότα εὗρισκον, ἀποθησόμεθα αὐτῶν ἕκαστον ἐς τὸ οἰκεῖον τοῦ λόγου.

2. Εἰσὶν οὖν ἐς Ἀρκαδίαν ἐσβολαὶ κατὰ τὴν Ἀργεῖαν 4 πρὸς μὲν Ὑσιῶν καὶ ὑπὲρ τὸ ὄρος τὸ Παρθένιον ἐς τὴν Τεγεατικὴν, δύο δὲ ἄλλαι κατὰ Μαντίνειαν διὰ τε Πρίνου καλουμένης καὶ διὰ Κλίμακος. αὕτη δὲ εὐρυτέρα τέ ἐστι καὶ ἡ κάθοδος εἶχεν αὕτη βασμίδας ποτὲ ἐμπεποιημένας. Τπερβαλόντων δὲ τὴν Κλίμακα χωρίον ἐστὶν ὀνομαζόμενον Μελαγγεῖα, καὶ τὸ ὕδωρ αὐτόθεν τὸ πότιμον Μαντινεῦσι κάτεισιν ἐς τὴν πόλιν. Προελθόντι δὲ ἐκ 5 τῶν Μελαγγεῖων, ἀπέχοντι τῆς πόλεως στάδια ὥς ἐπτά ἐστὶ κρήνη καλουμένη Μελιαστῶν· οἱ Μελιασταὶ δὲ οὗτοι δρῶσι τὰ ὄργια τοῦ Διονύσου, καὶ Διονύσου τε μέγα-

ρον πρὸς τῇ κρήνῃ καὶ Ἀφροδίτης ἐστὶν ἱερὸν Μελαινί-
 δος. ἐπὶ κλησιν δὲ ἡ θεὸς ταύτην κατ' ἄλλο μὲν ἔσχευ
 οὐδέν, ὅτι δὲ ἀνθρώπων μὴ τὰ πάντα αἱ μῆξεις ὥσπερ τοῖς
 6 κτήνεσι μεθ' ἡμέραν, τὰ πλείω δὲ εἰσιν ἐν νυκτί. Ἡ δὲ 611
 ὑπολειπομένη τῶν ὁδῶν στενωτέρα ἐστὶ τῆς προτέρας
 καὶ ἄγει διὰ τοῦ Ἀρτεμισίου. τούτου δὲ ἐπεμνήσθην καὶ
 ἐτι πρότερον τοῦ ὄρους, ὥς ἔχοι μὲν ναὸν καὶ ἄγαλμα
 Ἀρτέμιδος, ἔχοι δὲ καὶ τοῦ Ἰνάχου τὰς πηγάς. Ὁ δὲ Ἰνα-
 χος ἐφ' ὅσον μὲν πρόεισι κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν διὰ τοῦ
 ὄρους, τοῦτό ἐστιν Ἀργείοις καὶ Μαντινεῦσιν ὄρος τῆς
 χώρας· ἀποστρέψας δὲ ἐκ τῆς ὁδοῦ τὸ ὕδωρ διὰ τῆς Ἀρ-
 γείας ἤδη τὸ ἀπὸ τούτου κάτεισι, καὶ ἐπὶ τούτῳ τὸν Ἰνα-
 χον ἄλλοι τε καὶ Αἰσχύλος ποταμὸν καλοῦσιν Ἀργεῖον.

VII. Τπερβαλόντα δὲ ἐς τὴν Μαντινικὴν διὰ τοῦ
 Ἀρτεμισίου πεδῖον ἐκδέχεται σε Ἀργὸν καλούμενον, κα-
 θάπερ γε καὶ ἐστι· τὸ γὰρ ὕδωρ τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ κατερχό-
 μενον ἐς αὐτὸ ἐκ τῶν ὁρῶν Ἀργὸν εἶναι τὸ πεδῖον ποιεῖ,
 ἐκώλυε τε οὐδὲν ἂν τὸ πεδῖον τοῦτο εἶναι λίμνην, εἰ μὴ
 2 τὸ ὕδωρ ἠφανίζετο ἐς χάσμα γῆς. ἀφανισθὲν δὲ ἐνταῦθα
 ἄνεισι κατὰ τὴν Δίνην· ἐστι δὲ ἡ Δίνη κατὰ τὸ Γενέθ-
 λιον καλούμενον τῆς Ἀργολίδος, ὕδωρ γλυκὺ ἐκ θαλάσ-
 σης ἀνερχόμενον. τὸ δὲ ἀρχαῖον καὶ καθίεσαν ἐς τὴν Δί-
 νην τῷ Ποσειδῶνι ἱππους οἱ Ἀργεῖοι κεκοσμημένους
 χαλινοῖς. γλυκὺ δὲ ὕδωρ ἐν θαλάσῃ δῆλόν ἐστιν ἐν-
 ταῦθά τε ἀνιὸν ἐν τῇ Ἀργολίδι, καὶ ἐν τῇ Θεσπρωτίδι
 3 κατὰ τὸ Χειμέριον καλούμενον. θαύματος δὲ ἐτι πλεονός
 ἐστὶν ἐν Μαιάνδρῳ ξέον ὕδωρ, τὸ μὲν ἐκ πέτρας, περι-
 έχοντος τοῦ ρεύματος τὴν πέτραν, τὸ δὲ καὶ ἐκ τῆς ἰλῦος
 ἄνεισι τοῦ ποταμοῦ. Πρὸ Δικαιαρχίας δὲ τῆς Τυρσηνῶν
 ὕδωρ τε ἐν θαλάσῃ ξέον καὶ νῆσος δι' αὐτό ἐστι χειρο-
 ποιήτος, ὥς μὴ δὲ τοῦτο τὸ ὕδωρ Ἀργὸν [εἶναι] ἀλλὰ σφισι
 λουτρὰ θερμά.

4. Τοῦ δὲ Ἀργοῦ καλουμένου πεδίου Μαντινεῦσιν ὄρος ἐστὶν ἐν ἀριστερᾷ, σκηνῆς τε Φιλίππου τοῦ Ἀμύν-
του καὶ κώμης ἐρείπια ἔχον Νεστάνης· πρὸς ταύτη γὰρ
στρατοπεδεύσασθαι τῇ Νεστάνῃ Φίλιππον λέγουσι, καὶ
τὴν πηγὴν αὐτόθι ὀνομάζουσιν ἐτι ἀπὸ ἐκείνου Φιλίπ-
πιον. ἀφίκετο δὲ ἐς Ἀρκαδίαν Φίλιππος οἰκειωσόμενός
τε Ἀρκάδας καὶ ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ σφᾶς τοῦ ἄλλου δια-
612 στήσων. Φίλιππον δὲ βασιλέων μὲν τῶν πρὸ αὐτοῦ καὶ 5
ὅσοι Μακεδόσι γεγόνασιν ὕστερον, τούτων μὲν πείθοιτο
ἂν τις μέγιστα αὐτὸν ἔργα ἐπιδείξασθαι, στρατηγὸν δὲ
ἀγαθὸν οὐκ ἂν τις φρονῶν ὀρθὰ καλέσειεν αὐτόν, ὅς γε
καὶ ὄρκους θεῶν κατεπάτησεν ἀεὶ καὶ σπονδὰς ἐπὶ παντὶ
ἔψεύσατο, πίστιν τε ἡτίμασε μάλιστα ἀνθρώπων. καὶ οἱ 6
τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ μῆνιμα ἀπήντησεν οὐκ ὀψέ, πρῶτα δὲ ὦν
ἴσμεν. Φίλιππος μὲν οὐ πρόσω βιώσας ἔξ τε καὶ τεσσα-
ράκοντα ἐτῶν τὸ μάντευμα ἐξετέλεσε τὸ ἐκ Δελφῶν, ὃ
δὴ χρωμένῳ οἱ περὶ τοῦ Πέρσου γενέσθαι λέγουσιν,
Ἔσπεται μὲν ὁ ταῦρος, ἔχει τέλος, ἐστὶν ὁ θύσων.
Τοῦτο μὲν δὴ οὐ μετὰ πολὺ ἐδήλωσεν οὐκ ἐς τὸν Μῆθον,
ἀλλὰ ἐς αὐτὸν ἔχον Φίλιππον· 5. Ἐπὶ δὲ Φιλίππῳ τελευ- 7
τήσαντι Φιλίππου παῖδα νήπιον, γεγονότα δὲ ἐκ Κλεο-
πάτρας ἀδελφιδῆς Ἀττάλου, τοῦτον τὸν παῖδα ὁμοῦ τῇ
μητρὶ Ὀλυμπιάς ἐπὶ σκεύους χαλκοῦ πυρὸς ἐπιβεβλημέ-
νου διέφθειρεν ἔλκουσα· χρόνῳ δὲ ὕστερον καὶ Ἀριδαῖον
ἀπέκτεινεν. ἐμελλε δὲ ἄρα ὁ δαίμων καὶ τὸ γένος τὸ Κασ-
σάνδρου κακῶς ἐξαμήσειν· Κασσάνδρῳ δὲ οἱ παῖδες ἐκ
Θεσσαλονίκης γεγόνασι τῆς Φιλίππου, Θεσσαλονίκη δὲ
ἦσαν καὶ Ἀριδαίῳ μητέρες Θεσσαλαί. τὰ δὲ ἐς Ἀλέξαν-
δρον καὶ τοῖς πᾶσιν ὁμοίως δηλὰ ἐστὶν [Ἀλεξάνδρου 8
θάνατος]. Εἰ δὲ τοῦ ἐς Γλαῦκον τὸν Σπαρτιάτην ἐποιή-
σατο ὁ Φίλιππος λόγον καὶ τὸ ἔπος ἐφ' ἐκάστου τῶν ἐρ-
γων ἀνεμίμνησκεν αὐτόν,

Ἄνδρὸς δ' εὐόρκου γενεῇ μετόπισθεν ἀρείων,
οὐκ ἂν οὕτω δίχα λόγου δοκεῖ μοι θεῶν τις Ἀλεξάνδρου
τε ὁμοῦ τὸν βίον καὶ ἀκμὴν τὴν Μακεδόνων σβέσαι. τόδε
μὲν ἡμῖν ἐγένετο ἐπεισόδιον τῷ λόγῳ.

- VIII. Μετὰ δὲ τὰ ἐρείπια τῆς Νεστάνης ἱερὸν Δήμη- 613
τρός ἐστιν ἄγιον, καὶ αὐτῇ καὶ ἑορτὴν ἀνὰ πᾶν ἔτος ἄγου-
σιν οἱ Μαντινεῖς. καὶ κατὰ τὴν Νεστάνην ὑπόκειται μά-
λιστα μοῖρα μὲν καὶ αὐτῇ τοῦ πεδίου τοῦ Ἀργοῦ, Χορὸς
δὲ ὀνομάζεται Μαιρᾶς. τοῦ πεδίου δὲ ἐστὶν ἡ διέξοδος
τοῦ Ἀργοῦ σταδίων δέκα. 2. ὑπερβὰς δὲ οὐ πολὺ ἐς ἕτερον
καταβῆσθαι πεδίον· ἐν τούτῳ δὲ παρὰ τὴν λεωφόρον ἐστὶν
2 Ἄρνη καλουμένη κρήνη. λέγεται δὲ καὶ τοιάδε ὑπὸ Ἀρχά-
δων, Ῥέα ἡνίκα Ποσειδῶνα ἔτεκε, τὸν μὲν ἐς πόλιν καὶ
καταθέσθαι δίαίταν ἐνταῦθα ἔξοντα μετὰ τῶν ἀρνῶν,
ἐπὶ τούτῳ δὲ ὀνομασθῆναι καὶ τὴν πηγὴν, ὅτι περὶ αὐτὴν
ἐποιμαίνοντο οἱ ἄρνες· φάναι δὲ αὐτὴν πρὸς τὸν Κρόνον
τεκεῖν ἵππον, καὶ οἱ πῶλον ἵππου καταπιεῖν ἀντὶ τοῦ
παιδὸς δοῦναι, καθὰ καὶ ὕστερον ἀντὶ τοῦ Διὸς λίθον
3 ἔδωκεν αὐτῷ κατειλημένον σπαργάνοις. Τούτοις Ἑλλή-
νων ἐγὼ τοῖς λόγοις ἀρχόμενος μὲν τῆς συγγραφῆς εὐη-
θείας ἔνεμον πλέον, ἐς δὲ τὰ Ἀρχάδων προεληλυθὼς
πρόνοιαν περὶ αὐτῶν τοιάνδε ἐλάβανον· Ἑλλήνων τοὺς
νομιζομένους σοφοὺς δι' αἰνιγμάτων πάλαι καὶ οὐκ ἐκ
τοῦ εὐθέως λέγειν τοὺς λόγους, καὶ τὰ εἰρημένα οὖν ἐς
τὸν Κρόνον σοφίαν εἶναι τινα εἰκαζον Ἑλλήνων. τῶν
μὲν δὴ ἐς τὸ θεῖον ἡκόντων τοῖς εἰρημένοις χρησόμεθα.
4 3. Μαντινέων δὲ ἡ πόλις σταδίους μάλιστά που δώ-
δεκά ἐστιν ἀπωτέρω τῆς πηγῆς ταύτης. Μαντινεὺς μὲν
οὖν ὁ Ἀνκάονος ἐτέρωθι φαίνεται οἰκίσας τὴν πόλιν, ἣν
ὀνομάζουσι καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι οἱ Ἀρχάδες· ἐκεῖθεν δὲ Ἀντι-
νόη Κηφέως τοῦ Ἀλέου θυγάτηρ κατὰ μάντευμα ἀνα-
στήσασα τοὺς ἀνθρώπους ἤγαγεν ἐς τοῦτο τὸ χωρίον,

ὄφιν, ὅποιον, οὐ μνημονεύουσιν, ἡγεμόνα ποιησαμένη
 τῆς ὁδοῦ· καὶ διὰ τοῦτο ὁ παρὰ τὴν πόλιν ῥέων τὴν νῦν
 ποταμὸς Ὅφρις ὄνομα ἔσχηκεν. εἰ δὲ Ὀμήρου χρὴ τεκμαι- 5
 ρόμενον τοῖς ἔπεσι συμβαλέσθαι γνώμην, τὸν ὄφιν τοῦ-
 614 τον δράκοντα εἶναι πείθομαι. περὶ Φιλοκτήτου μὲν ἐν
 νεῶν καταλόγῳ ποιήσας ὥς ἀπολίποιεν αὐτὸν οἱ Ἕλλη-
 νες ἐν Λήμνῳ τάλαιπωροῦντα ὑπὸ τοῦ ἔλκου, ἐπὶ κλησιν
 οὐκ ἔθετο ὄφιν τῷ ὕδρῳ· τὸν δράκοντα δὲ ὃν ἐς τοὺς
 Τρωᾶς ἀφῆκεν ὁ αἰτός, ἐκάλεσεν ὄφιν. οὕτω τὸ εἰκὸς
 ἔχει καὶ τῇ Ἀντινόῃ τὸν ἡγεμόνα γενέσθαι δράκοντα.

4. Μαντινεῖς δὲ μάχην μὲν τὴν ἐν Διπαιεῦσιν οὐκ 6
 ἐμαχέσαντο πρὸς Λακεδαιμονίους μετὰ Ἀρκάδων τῶν
 ἄλλων, ἐν δὲ τῷ Πελοποννησίῳ καὶ Ἀθηναίων πολέμῳ
 συνέστησαν ἐπὶ Λακεδαιμονίους μετὰ Ἠλείων, καὶ παρα-
 γενομένου συμμαχικοῦ σφίσι ἐξ Ἀθηνῶν Λακεδαιμο-
 νίων ἐναντία ἐμαχέσαντο· μετέσχον δὲ καὶ τοῦ ἐς Σικε-
 λίαν στόλου κατὰ Ἀθηναίων φιλίαν. 5. Χρόνῳ δὲ ὕστερον 7
 Λακεδαιμονίων στρατιὰ καὶ Ἀγηςίπολις ὁ Πανσανίου
 βασιλεὺς ἐσέβαλον ἐς τὴν Μαντινικὴν. ὥς δὲ ἐκράτησεν
 ὁ Ἀγηςίπολις τῇ μάχῃ καὶ ἐς τὸ τεῖχος κατέκλεισε τοὺς
 Μαντινέας, εἶλεν οὐ μετὰ πολὺ τὴν πόλιν, οὐ πολιορκίᾳ
 κατὰ τὸ ἰσχυρόν, τὸν δὲ Ὅφιν ποταμὸν ἀποστρέψας σφί-
 σιν ἐς τὸ τεῖχος ὥμῃς ὠκοδομημένον τῆς πλίνθου. ἐς μὲν 8
 δὴ μηχανημάτων ἐμβολὴν ἀσφάλειαν ἢ πλίνθος παρέχε-
 ται μᾶλλον ἢ ὅποσα λίθου πεποιημένα ἐστίν· οἱ μὲν γὰρ
 κατάγνυνται τε καὶ ἐκπηδῶσιν ἐκ τῶν ἁρμονιῶν, ἡ δὲ
 πλίνθος ἐκ μηχανημάτων μὲν οὐχ ὁμοίως πονεῖ, διαλύ-
 εται δὲ ὑπὸ τοῦ ὕδατος οὐχ ἥσσον ἢ ὑπὸ τοῦ ἡλίου κηρός.
 Τοῦτο οὐκ Ἀγηςίπολις τὸ στρατήγημα ἐς τὸ τεῖχος τῶν 9
 Μαντινέων ἐστίν ὁ συνεῖς, ἀλλὰ πρότερον ἔτι Κίμωνι
 ἐξευρέθη τῷ Μιλτιάδου Βόγην πολιορκοῦντι ἄνδρα Μη-
 615 δον καὶ ὅσοι Περσῶν Ἡρόνα τὴν ἐπὶ Στρυμόνι εἶχον

- Ἀγησίπολις δὲ καθεστηκὸς καὶ ἀδόμενον ὑπὸ Ἑλλήνων ἐμιμήσατο. Ὡς δὲ εἶλε τὴν Μαντίνειαν, ὀλίγον μὲν τι κατέλειπεν οἰκείσθαι, τὸ πλεῖστον δὲ ἐς ἑδαφος καταβαλὼν
- 10 αὐτῆς κατὰ κώμας τοὺς ἀνθρώπους διφώκισε. 6. Μαντινέας δὲ ἐκ τῶν κωμῶν κατὰξιν ἐς τὴν πατρίδα ἐμελλον Θηβαῖοι μετὰ τὸ ἔργον τὸ ἐν Λεύκτροις. κατελθόντες δὲ οὐ τὰ πάντα ἐγένοντο δίκαιοι· περιληφθέντες δὲ ἐπικηρυκευόμενοι Λακεδαιμονίοις καὶ εἰρήνην ἰδίᾳ πρὸς αὐτοὺς ἄνευ τοῦ Ἀρκάδων κοινοῦ πράσσοντες, οὕτω διὰ τὸ δέος τῶν Θηβαίων ἐς τὴν Λακεδαιμονίων συμμαχίαν μετεβάλλοντο ἐκ τοῦ φανεροῦ, καὶ τῆς Μαντινικῆς πρὸς Ἐπαμεινώνδαν καὶ Θηβαίους μάχης Λακεδαιμονίων γινομένης ὁμοῦ τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐτάξαντο οἱ Μαντινεῖς.
- 11 τούτων δὲ ὕστερον διαφορὰ ἐγένετο Μαντινεῦσιν ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους, καὶ ἀπ' αὐτῶν μετέστησαν ἐς τὸ Ἀχακόν. καὶ Ἄγιν τὸν Εὐδαμίδου βασιλεύοντα ἐν Σπάρτῃ νικῶσιν ἀμύνοντες τῇ σφετέρᾳ, νικῶσι δὲ προσλαβόντες Ἀχαιῶν στρατιὰν καὶ Ἄρατον ἡγεμόνα ἐπ' αὐτῇ. Μετέσχον δὲ καὶ πρὸς Κλεομένην τοῦ ἔργου τοῖς Ἀχαιοῖς, καὶ συγκαθεῖλον Λακεδαιμονίων τὴν ἰσχύν. Ἀντιγόνου δὲ ἐν Μακεδονίᾳ Φίλιππον τὸν Περσέως πατέρα ἔτι παῖδα ἐπιτροπεύοντος καὶ Ἀχαιοῖς ἐς τὰ μάλιστα ὄντος ἐπιτηδείου, ἄλλα τε ἐς τιμὴν αὐτοῦ Μαντινεῦσιν ἐποιήθη,
- 12 καὶ ὄνομα τῇ πόλει μετέθεντο Ἀντιγόνειαν. Χρόνῳ δὲ ὕστερον Αὐγούστου πρὸς τῇ ἄκρᾳ τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Ἀκτίου ναυμαχήσειν μέλλοντος Μαντινεῖς ἐμαχέσαντο ὁμοῦ Ῥωμαίοις, τὸ δὲ ἄλλο Ἀρκαδικὸν συνετάχθησαν Ἀντωνίῳ, κατ' ἄλλο μὲν, ἐμοὶ δοκεῖν, οὐδέν, ὅτι δὲ ἐφρόνον οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰ Αὐγούστου. Δέκα δὲ ὕστερον γενεαῖς ἐβασίλευσέ τε Ἀδριανός, καὶ ἀφελὼν Μαντινεῦσι τὸ ὄνομα τὸ ἐκ Μακεδονίας ἐπακτὸν ἀπέδωκεν αὐτοῖς Μαντίνειαν καλεῖσθαι σφισι τὴν πόλιν.

616 IX. Ἔστι δὲ Μαντινεῦσι ναὸς διπλους μάλιστα που
κατὰ μέσον τοίχῳ διειργόμενος· τοῦ ναοῦ δὲ τῇ μὲν
ἀγαλμά ἐστιν Ἀσκληπιοῦ, τέχνη Ἀλκαμένους, τὸ δὲ ἔτε-
ρον Αἰητοῦς ἐστὶν ἱερὸν καὶ τῶν παίδων· Πραξιτέλης δὲ
τὰ ἀγάλματα εἰργάσατο τρίτῃ μετὰ Ἀλκαμένην ὕστερον
γενεᾷ. τούτων πεποιημένα ἐστὶν ἐπὶ τῷ βάθρῳ Μοῦσα
καὶ Μαρσύας αὐλῶν. Ἐνταῦθα ἀνὴρ ἐπείργασται στήλη
Πολύβιος ὁ Λυκόρτα. καὶ τοῦ μὲν ἐπιμνησθησόμεθα καὶ 2
ἐν τοῖς ἔπειτα, Μαντινεῦσι δὲ ἐστὶ καὶ ἄλλα ἱερά, τὸ μὲν
Σωτήρος Διός, τὸ δὲ Ἐπιδῶτου καλουμένου· ἐπιδιδόναι
γὰρ δὴ ἀγαθὰ αὐτὸν ἀνθρώποις. ἔστι δὲ καὶ Διοσκούρων
καὶ ἑτέρωθι Δήμητρος καὶ Κόρης ἱερὸν· πῦρ δὲ ἐνταῦθα
καίουσι, ποιούμενοι φροντίδα μὴ λάθῃ σφίσιν ἀποσβε-
σθέν. Καὶ Ἦρας πρὸς τῷ θεάτρῳ ναὸν ἔθεασάμην· Πρα- 3
ξιτέλης δὲ τὰ ἀγάλματα αὐτὴν τε καθεμένην ἐν θρόνῳ
καὶ παρεστώσας ἐποίησεν Ἀθηναῖν καὶ Ἥβην παῖδα Ἦρας.
2. Πρὸς δὲ τῆς Ἦρας τῷ βωμῷ καὶ Ἀρκάδος τάφος τοῦ
Καλλιστοῦς ἐστί. τὰ δὲ ὅσῃ τοῦ Ἀρκάδος ἐπηγάγοντο
ἐκ Μαινάλου χρησμοῦ σφίσιν ἐλθόντος ἐκ Δελφῶν·

Ἔστι δὲ Μαιναλὴ δυσχεύμερος, ἔνθα τε κεῖται 4
Ἀρκάς, ἀφ' οὗ δὴ πάντες ἐπὶ κλησιν καλέονται.
ἔνθα σ' ἐγὼ κέλομαι στείχειν, καὶ εὐφροني θυμῷ
Ἀρκάδ' ἀειραμένους κατὰγειν εἰς ἅστῃ ἐραννόν,
οὗ τρίδος καὶ τετράδος καὶ πεντακέλευθος,
ἔνθα τε δὴ τέμενός τε θυηλάς τ' Ἀρκάδι τεύχειν.
τὸ δὲ χωρίον τοῦτο, ἔνθα ὁ τάφος ἐστὶ τοῦ Ἀρκάδος, κα- 5
λοῦσιν Ἕλλου βωμούς. Τοῦ θεάτρου δὲ οὐ πόρρω μνή-
ματα προήκοντά ἐστιν ἐς δόξαν, τὸ μὲν Ἑστία καλουμένη
κοινή, περιφερὲς σχῆμα ἔχουσα· Ἀντινόην δὲ αὐτόθι
ἔλέγετο κεῖσθαι τὴν Κηφέως· τῷ δὲ στήλῃ τε ἐφέστηκε,
καὶ ἀνὴρ ἱππεὺς ἐπειργασμένος ἐστὶν ἐπὶ τῇ στήλῃ, Γρύ-
λος ὁ Ξενοφῶντος. 3. Τοῦ θεάτρου δὲ ὀπισθεν ναοῦ τε 6

- Ἀφροδίτης ἐπέκλησιν Συμμαχίας ἐρείπια καὶ ἄγαλμα⁶¹⁷
 ἐλείπετο· τὸ δὲ ἐπίγραμμα ἐπὶ τῷ βάθρῳ τὴν ἀναθεῖσαν
 τὸ ἄγαλμα ἐδήλου θυγατέρα εἶναι Πασέου Νικίππην· τὸ
 δὲ ἱερὸν κατεσκευάσαντο τοῦτο οἱ Μαντινεῖς ὑπόμνημα
 ἐς τοὺς ἔπειτα τῆς ὁμοῦ Ῥωμαίοις ἐπ' Ἀκτίῳ ναυμαχίας.
 Σέβουσι δὲ καὶ Ἀθηναῖν Ἀλέαν, καὶ ἱερὸν τε καὶ ἄγαλμα
 7 Ἀθηναῖς ἐστὶν Ἀλέας αὐτοῖς. 4. Ἐνομίσθη δὲ καὶ Ἀντίνοῦς
 σφίσιν εἶναι θεός· ναῶν δὲ ἐν Μαντινεῖα νεώτατός ἐστιν
 ὁ τοῦ Ἀντίνου ναός. οὗτος ἐσπουδάσθη περισσῶς δὴ τι
 ὑπὸ βασιλέως Ἀδριανοῦ. ἐγὼ δὲ μετ' ἀνθρώπων μὲν ἔτι
 αὐτὸν ὄντα οὐκ εἶδον, ἐν δὲ ἀγάλμασιν εἶδον καὶ ἐν γρα-
 φαῖς. ἔχει μὲν δὴ γέρα καὶ ἐτέρωθι, καὶ ἐπὶ τῷ Νεῖλῳ πόλις
 Αἰγυπτίων ἐστὶν ἐπώνυμος Ἀντίνου· τιμὰς δὲ ἐν Μαν-
 τινεῖα κατὰ τοιούνδε ἔσχηκε. γένος ἦν ὁ Ἀντίνους ἐκ (Βι-
 θυνίου πόλεως) Βιθυνίας τῆς ὑπὲρ Σαγγαρίου ποταμοῦ·
 οἱ δὲ Βιθυνεῖς Ἀρκάδες τέ εἰσι καὶ Μαντινεῖς τὰ ἄνωθεν.
 8 τούτων ἕνεκα ὁ βασιλεὺς κατεστήσατο αὐτῷ καὶ ἐν Μαν-
 τινεῖα τιμὰς, καὶ τελετὴ τε κατὰ ἔτος ἕκαστον καὶ ἀγὼν
 ἐστὶν αὐτῷ διὰ ἔτους πέμπτου. οἶκος δὲ ἐστὶν ἐν τῷ γυμ-
 νασίῳ Μαντινεῦσιν ἀγάλματα ἔχων Ἀντίνου καὶ ἐς τὰλλα
 θεὰς ἄξιος, λίθων ἕνεκα οἷς κεκόσμηται, καὶ ἀπιδόντι ἐς
 τὰς γραφάς· αἱ δὲ Ἀντίνου εἰσὶν αἱ πολλαί, Διονύσῳ
 μάλιστα εἰκασμέναι. καὶ δὴ καὶ τῆς ἐν Κεραμεικῷ γρα-
 φῆς, ἣ τὸ ἔργον ἔχει τὸ Ἀθηναίων ἐν Μαντινεῖα, καὶ
 9 ταύτης αὐτόθι ἐστὶ μίμημα. 5. Μαντινεῦσι δὲ ἐν τῇ
 ἀγορᾷ γυναικός τε εἰκὼν χαλκῇ, καὶ Μαντινεῖς καλοῦσι
 Διομένειαν Ἀρκάδος, καὶ ἡρώδ' ἐστὶ Ποδάρου· φασὶ δὲ
 ἀποθανεῖν αὐτὸν ἐν τῇ πρὸς Ἐπαμεινώνδαν καὶ Θηβαί-
 οὺς μάχῃ. γενεαῖς δὲ τρισὶν ἐμοῦ πρότερον μετέθεσαν
 τοῦ τάφου τὸ ἐπίγραμμα ἐς ἄνδρα ἀπόγονον μὲν ἐκείνου
 Ποδάρου καὶ ὁμώνυμον, γεγονότα δὲ καθ' ἡλικίαν ὥς
 10 πολιτείας ἦδη Ῥωμαίων μετεilhφέναι. Ποδάρην δ' ἐπ'

618 ἐμοῦ τὸν ἀρχαῖον ἐτίμων οἱ Μαντινεῖς λέγοντες ὡς ἄριστος μὲν καὶ αὐτῶν καὶ τῶν συμμαχῶν γένοιτο ἐν τῇ μάχῃ Γρύλος ὁ Ξενοφώντος, ἐπὶ δὲ τῷ Γρύλῳ Κηφισόδωρος Μαραθώνιος, οὗτος δὲ τηνικαῦτα Ἀθηναίοις ἐτύγγανεν ἱππαρχῶν, τρίτα δὲ ἀνδραγαθίας Ποδάρη νέμουσιν.

Χ. Ἐς Ἀρκαδίαν δὲ τὴν ἄλλην εἰσὶν ἐκ Μαντινείας ὁδοί· ὅποσα δὲ ἐφ' ἐκάστης αὐτῶν μάλιστα ἦν θείας ἄξια, ἐπέξειμι καὶ ταῦτα. ἰόντι ἐς Τεγέαν ἐστὶν ἐν ἀριστερᾷ τῆς λεωφόρου παρὰ τοῖς Μαντινέων τείχεσι χωρίον ἐς τῶν ἱππῶν τὸν δρόμον, καὶ οὐ πόρρω τούτου στάδιον, ἐνθα ἐπὶ τῷ Ἀντίφῳ τὸν ἀγῶνα τιθέασιν. 2. Ὑπὲρ δὲ τοῦ σταδίου τὸ ὄρος ἐστὶ τὸ Ἀλήσιον, διὰ τὴν ἄλλην, ὧς φασι, καλούμενον τὴν Ῥέας, καὶ Ἀήμητρος ἄσος ἐν τῷ ὄρει. παρὰ δὲ τοῦ ὄρους τὰ ἐσχατὰ τοῦ Ποσειδῶνός ἐστι τοῦ 2 Ἰππίου τὸ ἱερὸν, οὐ πρόσω σταδίου Μαντινείας. τὰ δὲ ἐς τὸ ἱερὸν τοῦτο ἐγὼ τε ἀκοὴν γράφω καὶ ὅσοι μνήμην ἄλλοι περὶ αὐτοῦ πεποιήνται. τὸ μὲν δὴ ἱερὸν τὸ ἐφ' ἡμῶν ὠκοδομήσατο Ἀδριανὸς βασιλεύς, ἐπιστήσας τοῖς ἐργαζομένοις ἐπόπτας ἀνδρας, ὡς μήτε ἐνίδοι τις ἐς τὸ ἱερὸν τὸ ἀρχαῖον μήτε τῶν ἐρειπίων τι αὐτοῦ μετακίνοῖτο· πέριξ δὲ ἐκέλευε τὸν ναὸν σφᾶς οἰκοδομείσθαι τὸν καινόν. τὰ δὲ ἐξ ἀρχῆς τῷ Ποσειδῶνι τὸ ἱερὸν τοῦτο Ἀγαμήδης λέγονται καὶ Τροφώνιος ποιῆσαι, θρυῶν ξύλα ἐργασάμενοι καὶ ἀρμόσαντες πρὸς ἄλληλα. ἐσόδου δὲ ἐς 3 αὐτὸ εἰργοντες ἀνθρώπους ξρυμα μὲν πρὸ τῆς ἐσόδου προεβάλοντο οὐδέν, μίτον δὲ διατείνουσιν ἐρεοῦν, τάχα μὲν που τοῖς τότε ἄγουσι τὰ θεῖα ἐν τιμῇ δεῖμα καὶ τοῦτο ἔσεσθαι νομίζοντες, τάχα δ' ἂν τι μετέλῃ καὶ ἰσχύος τῷ μίτῳ. Φαίνεται δὲ καὶ Αἰπυτος ὁ Ἰππόθου μήτε πηδήσας 619 ὑπὲρ τὸν μίτον μήτε ὑποδύς, διακόψας δὲ αὐτὸν ἐσελθὼν ἐς τὸ ἱερὸν· καὶ ποιήσας οὐχ ὅσια ἐτυφλώθη τε ἐμπέσόν-

- τος ἐς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῷ τοῦ κύματος, καὶ αὐτίκα
 4 ἐπιλαμβάνει τὸ χρεῶν αὐτόν. 3. Θαλάσσης δὲ ἀναφαί-
 νεσθαι κύμα ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ λόγος ἐστὶν ἀρχαῖος· εἰ-
 κότα δὲ καὶ Ἀθηναῖοι λέγουσιν ἐς τὸ κύμα τὸ ἐν ἀκρο-
 πόλει, καὶ Καρῶν οἱ Μύλασα ἔχοντες ἐς τοῦ θεοῦ τὸ
 ἱερὸν ὃν φωνῇ τῇ ἐπιχωρίᾳ καλοῦσιν Ὀσογῶα. Ἀθη-
 ναίοις μὲν δὴ σταδίους μάλιστα εἰκοσιν ἀπέστηκε τῆς
 πόλεως ἢ πρὸς Φαλήρῳ θάλασσα· ὡσαύτως δὲ καὶ Μυ-
 λασεῦσιν ἐπίνειον σταδίους ὀγδοήκοντα ἀπέχον ἐστὶν
 ἀπὸ τῆς πόλεως· Μαντινεῦσι δὲ ἐκ μακροτάτων τε ἡ θά-
 λασσα ἄνεισι καὶ ἐκφανέστατα δὴ κατὰ τοῦ θεοῦ γνώμην.
- 5 4. Πέραν δὲ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ποσειδῶνος τρώπαιόν ἐστι
 λίθου πεποιημένον ἀπὸ Λακεδαιμονίων καὶ Ἄγιδος. λέ-
 γεται δὲ καὶ ὁ τρόπος τῆς μάχης. τὸ μὲν δεξιὸν εἶχον οἱ
 Μαντινεῖς αὐτοί, στρατιάν τε ἀπὸ πάσης ἡλικίας καὶ
 στρατηγὸν παρεχόμενοι Ποδάρην, ἀπόγονον τρίτον Πο-
 δάρου τοῦ Θηβαίοις ἐναντία ἀγωνισαμένου. παρῇν δὲ
 σφίσι καὶ μάντις Ἥλειος Θρασύβουλος Αἰνέου τῶν Ἰαμι-
 δῶν· οὗτος ὁ ἀνὴρ νίκην τε τοῖς Μαντινεῦσι προηγό-
 6 ρευσε, καὶ αὐτὸς σφίσι τοῦ ἔργου μετέσχευ. ἐπὶ δὲ τῷ
 εὐωνύμῳ πᾶν τὸ ἄλλο Ἀρκαδικὸν ἐτάσσοντο· ἄρχοντες
 δὲ κατὰ κόλεις τε ἦσαν καὶ Μεγαλοπολιτῶν Λυδιαδῆς καὶ
 Λεωκύδης. Ἀράτῳ δὲ ἐπετέτραπτο καὶ Σικυνωνίοις τε καὶ
 Ἀχαιοῖς τὸ μέσον. Λακεδαιμόνιοι δὲ καὶ Ἄγεις ἐπεξέτει-
 ναν τὴν φάλαγγα, ὥς τῶν ἐναντίων τῷ στρατεύματι ἀν-
 τιπαρήκοιεν· τὸ μέσον δὲ Ἄγεις καὶ οἱ περὶ τὸν βασιλέα
 7 εἶχον. Ἄρατος δὲ ἀπὸ συγκειμένου πρὸς τοὺς Ἀρκαδας
 ὑπέφευγεν αὐτὸς τε καὶ ὁ σὺν αὐτῷ στρατὸς οἳα δὴ τῶν
 Λακεδαιμονίων σφίσιν ἐγκειμένων· ὑποφεύγοντες δὲ
 ἅμα τὸ σύνταγμα σφαῖν ἡρέμα ἐποιοῦν μηχανοειδές. Λακε-
 δαιμόνιοι δὲ καὶ Ἄγεις νίκην τε ἡλπίζον, καὶ τοῖς περὶ
 τὸν Ἄρατον ἐνέκειντο ἀδρόοι μᾶλλον· ἐπηκολούθουν δὲ

σφισι καὶ οἱ ἀπὸ τῶν κεράτων, Ἄρατον καὶ τὴν σὺν αὐτῷ
στρατιὰν τρέψασθαι μέγα ἀγώνισμα ἡγούμενοι. Ἐλαθὼν 8
τε δὴ κατὰ νότον γενόμενοι σφισιν οἱ Ἀρκάδες, καὶ οἱ
620 Λακεδαιμόνιοι κυκλωθέντες τῆς τε ἄλλης στρατιᾶς τὸ
πολὺ ἀποβάλλουσι, καὶ βασιλεὺς ἐπεσεν Ἄγρις Εὐδαμί-
δου. Φανῆναι δὲ καὶ τὸν Ποσειδῶνα ἀμύνοντά σφισιν
ἔφασαν οἱ Μαντινεῖς, καὶ τοῦδε ἕνεκα τρόπαιον ἐποίη-
σαντο ἀνάθημα τῷ Ποσειδῶνι. Πολέμῳ δὲ καὶ ἀνθρῶ- 9
πων φόνοις παρεῖναι θεοὺς ἐποίησαν μὲν ὅσοις τὰ ἡρώων
ἐμέλησεν ἐν Ἰλίῳ παθήματα, ἄδεται δὲ ὑπὸ Ἀθηναίων
ὥς θεοὶ σφισιν ἐν Μαραθῶνι καὶ ἐν Σαλαμῖνι τοῦ ἔργου
μετάσχοιεν· ἐκδηλότατα δὲ ὁ Γαλατῶν στρατὸς ἀπώλετο
ἐν Δελφοῖς ὑπὸ τοῦ θεοῦ καὶ ἐναργῶς ὑπὸ δαιμόνων.
οὕτω καὶ Μαντινεῦσιν ἔπεται οὐκ ἄνευ τοῦ Ποσειδῶνος
τὸ κράτος γενέσθαι σφίσι. Λεωκύδους δὲ τοῦ Μεγαλο- 10
πολιτῶν ὁμοῦ Λυδιδάδῃ στρατηγήσαντος πρόγονον ἔνα-
τον Ἀρκεσίλαον οἰκοῦντα ἐν Λυκοσοῦρᾳ λέγουσιν οἱ Ἀρ-
κάδες ὥς ἴδοι τὴν ἱερὰν τῆς καλουμένης Δεσποίνης ἑλα-
φον πεπονηκυῖαν ὑπὸ γήρως· τῇ δὲ ἐλάφῳ ταύτῃ ψάλιον
τε εἶναι παρὶ τὸν τράχηλον, καὶ γράμματα ἐπὶ τῷ ψάλιῳ,
Νεβρὸς ἐὼν ἐάλων, ὅτ' ἐς Ἴλιον ἦν Ἀγαπήνωρ.
Οὗτος μὲν δὴ ἐπιδείκνυσιν ὁ λόγος ἑλαφον εἶναι πολλῷ
καὶ ἐλέφαντος μακροβιώτερον θηρίον.

XL. Μετὰ δὲ τὸ ἱερὸν τοῦ Ποσειδῶνος χωρίον ὑπο-
δέξεται σε δρυῶν πλήρης, καλούμενον Πέλαγος· καὶ ἐκ
Μαντινεῖας ἢ ἐς Τεγέα ν ὁδὸς φέρει διὰ τῶν δρυῶν. Μαν-
τινεῦσι δὲ ὄροι πρὸς Τεγεάτας εἰσὶν ὁ περιφερὴς ἐν τῇ λε-
ωφόρῳ βωμός. 2. Εἰ δὲ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ποσειδῶνος ἐς
ἀριστερὰν ἐκτραπῆναι θελήσειας, σταδίους τε ἤξεις μάλι-
στά που πέντε καὶ ἐπὶ τῶν Πελίου θυγατέρων ἀφίξῃ τοὺς
τάφους. ταύτας φασὶν οἱ Μαντινεῖς μετοικῆσαι ἐπὶ σφᾶς
τὰ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ πατρὸς ὀνειδὴ φευγούσας. Ὡς γὰρ 2

- δὴ ἀφίκετο ἡ Μήδεια ἐς Ἰωλκόν, αὐτίκα ἐπεβούλευε τῷ Πελίᾳ, τῷ ἔργῳ μὲν συμπράσσουσα τῷ Ἰάσονι, τῷ λόγῳ δὲ ἀπέχθανομένη. ἐπαγγέλλεται τοῦ Πελίου ταῖς θυγατρᾶσιν ὡς τὸν πατέρα αὐταῖς, ἣν ἐθέλωσιν, ἀποφανοῖ νέον ἀντὶ γέροντος παλαιοῦ. κατασφάξασα δὲ ὄτῳ δὴ τρόπῳ 621 κριὸν τὰ κρέα ὁμοῦ φαρμάκοις ἐν λέβητι ἤψησεν, οἷς ἐκ τοῦ λέβητος τὸν κριὸν τὸν ἐψόμενον ἄρνα ἐξήγαγε ζῶντα.
- 3 Παραλαμβάνει τε δὴ τὸν Πελίαν κατακόψασα ἐψῆσαι, καὶ αὐτὸν ἐκομίσαντο αἱ θυγατέρες οὐδὲ ἐς ταφὴν ἐτι ἐπιτήδειον. τοῦτο ἠνάγκασε τὰς γυναῖκας ἐς Ἀρκαδίαν μετοικῆσαι, καὶ ἀποθανούσαις τὰ μνήματα ἐχώσθη σφίσιν αὐτοῦ· ὀνόματα δὲ αὐταῖς ποιητῆς μὲν ἔθετο οὐδεὶς, ὅσα γε ἐπελεξάμεθα ἡμεῖς, Μίκων δὲ ὁ ζωγράφος Ἀστερόπειάν τε εἶναι καὶ Ἀντινόην ἐπὶ ταῖς εἰκόσιν αὐτῶν ἐπέγραψεν.
- 4 3. Χωρίον δὲ ὀνομαζόμενον Φοῖζων περὶ εἰκοσί που σταδίους τῶν τάφων ἐστὶν ἀπωτέρω τούτων·** δὲ Φοῖζων μνημᾶ ἐστὶ λίθου περιεχόμενον κρηπίδι, ἀνέχον δὲ οὐ πολὺ ὑπὲρ τῆς γῆς. κατὰ τοῦτο ἢ τε ὁδὸς μάλιστα στενὴ γίνεται, καὶ τὸ μνημα Ἀρηιθίου λέγουσιν εἶναι Κορυνήτου διὰ τὸ ὄπλον ἐπονομασθέντος. Κατὰ δὲ τὴν ἐς Παλλάντιον ἐκ Μαντινείας ἄγουσαν προσελθόντι ὡς τριάκοντά που σταδίους, παρήκει κατὰ τοῦτο ἐς τὴν λεωφόρον ὁ τοῦ Πελάγους καλουμένου δρυμός, καὶ τὰ ἱππικὰ τὸ Ἀθηναίων τε καὶ Μαντινέων ἐνταῦθα ἐμαχέσαντο ἐναντία τῆς Βοιωτίας ἱππου. 4. Ἐπαμεινώνδαν δὲ ἀποθανεῖν Μαντινεῖς μὲν ὑπὸ Μαχαιρίωνος Μαντινέως φασὶν ἀνδρός· ὥσαύτως δὲ καὶ Λακεδαιμόνιοι Σπαρτιάτην λέγουσιν εἶναι τὸν ἀποκτείναντα Ἐπαμεινώνδαν, τίθενται δὲ Μαχαιρίωνα ὄνομα καὶ οὗτοι τῷ ἀνδρὶ. Ὁ δὲ Ἀθηναίων ἔχει λόγος, ὁμολογοῦσι δὲ αὐτῷ καὶ Θηβαῖοι, τρωθῆναι τὸν Ἐπαμεινώνδαν ὑπὸ Γρύλου· παραπλήσια 622

δέ σφισίν ἐστι καὶ τὰ ἐν τῇ γραφῇ τῇ τὸ ἔργον ἐχούσῃ τὸ ἐν Μαντινείᾳ. φαίνονται δὲ οἱ Μαντινεῖς Γρύλον μὲν δημοσίᾳ τε θάψαντες, καὶ ἐνθα ἔπεσεν ἀναθίντες εἰκόνα ἐπὶ στήλης ὡς ἀνδρὸς ἀρίστου τῶν συμμάχων· Μαχαιρίωνα δὲ λόγῳ μὲν καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι λέγουσιν, ἔργῳ δὲ οὔτε ἐν Σπάρτῃ Μαχαιρίων ἐστὶν οὐδεὶς, οὐ μὴν οὐδὲ παρὰ Μαντινεῦσιν, ὅτῳ γεγόνασιν ὡς ἀνδρὶ ἀγαθῷ τιμαί. Ὡς δὲ ἐτέτρωτο ὁ Ἐπαμεινώνδας, 7 ἐκκομίζουσιν ἐτι ζῶντα ἐκ τῆς παρατάξεως αὐτόν. ὁ δὲ τέως μὲν τὴν χεῖρα ἔχων ἐπὶ τῷ τραύματι ἐταλαιπώρει καὶ ἐς τοὺς μαχομένους ἀφέωρα, ὁπόθεν δὲ ἀπέβλεπεν ἐς αὐτοὺς ὠνόμαζον Σκοπὴν οἱ ἔπειτα, λαβόντος δὲ ἴσον τοῦ ἀγῶνος πέρας, οὕτω τὴν χεῖρα ἀπέσχευ ἀπὸ τοῦ τραύματος, καὶ αὐτὸν ἀφέντα τὴν ψυχὴν ἔθαψαν ἐνθα σφισίν ἐγένετο ἡ συμβολή. 5. Τῷ τάφῳ δὲ κίων τε ἐφέ- 8 στηκε καὶ ἀσπίς ἐπ' αὐτῷ δράκοντα ἔχουσα ἐπειρασμένον. ὁ μὲν δὴ δράκων ἐθέλει σημαίνειν γένους τῶν Σπαρτῶν καλουμένων εἶναι τὸν Ἐπαμεινώνδαν. στήλαι δὲ εἰσιν ἐπὶ τῷ μνήματι, ἡ μὲν ἀρχαία καὶ ἐπίγραμμα ἔχουσα Βοιωτίων, τὴν δὲ αὐτὴν τε ἀνέθηκεν Ἀδριανὸς βασιλεὺς καὶ ἐποίησε τὸ ἐπίγραμμα τὸ ἐπ' αὐτῇ. τὸν δὲ 9 Ἐπαμεινώνδαν τῶν παρ' Ἑλλήσι στρατηγίας ἔνεκα εὐδοκιμησάντων μάλιστα ἐπαινέσαι τις ἂν, ἢ ὕστερόν γε οὐδενὸς ποιήσαιο. Λακεδαιμονίων μὲν γὰρ καὶ Ἀθηναίων τοῖς ἡγεμόσι πόλεων τε ἀξίωμα ὑπῆρχεν ἐκ παλαιοῦ καὶ οἱ στρατιῶται φρονήματος τὸ ἴσον ἔχοντες· Θηβαίους δὲ Ἐπαμεινώνδας ἀθύμους τὰς γνώμας καὶ ἄλλων ἀκούειν εἰωθότας ἀπέφηνεν ἐν οὐ πολλῷ πρωτεύοντας.

6. Ἐγεγόναι δὲ τῷ Ἐπαμεινώνδᾳ μαντεία πρότερον 10 ἐτι ἐκ Δελφῶν πέλαγος αὐτόν φυλάσσεσθαι. καὶ ὁ μὲν τριήρους τε μὴ ἐπιβῆναι μηδὲ ἐπὶ νεὸς φορτίδος πλεῦσαι 623 δεῖμα εἶχε· τῷ δὲ ἄρα Πέλαγος θρυμὸν καὶ οὐ θάλασσαν

- προέλεγεν ὁ δαίμων. χωρία δὲ τὰ ὁμώνυμα καὶ Ἀννίβαν ὕστερον τὸν Καρχηδόνιον καὶ πρότερον ἐπὶ Ἀθηναίους
- 11 ἠπάτησεν. Ἀννίβα γὰρ χρησμός ἀφίκετο παρὰ Ἀμμωνος ὡς ἀποθανὼν γῇ καλυφθήσεται τῇ Λιβύσῃ. ὁ μὲν δὲ ἠλπίζεν ἀρχὴν τε τὴν Ῥωμαίων καθαιρήσειν καὶ οἰκαδε εἰς τὴν Λιβύην ἐπανελθὼν τελευτήσειν γῆρα τὸν βίον. Φλαμινίου δὲ τοῦ Ῥωμαίου ποιουμένου σπουδὴν εἶλεν ζῶντα αὐτόν, ἀφικόμενος παρὰ Προυσίαν ἱκέτης καὶ ἀπωσθεὶς ὑπ' αὐτοῦ ἀνεπήδα τε ἐπὶ τὸν ἵππον, καὶ γυνυνοθέντος τοῦ ξίφους τιτρώσκεται τὸν δάκτυλον. προσελθόντι δὲ οἱ στάδια οὐ πολλὰ πυρετός τε ἀπὸ τοῦ τραύματος καὶ ἡ τελευτὴ τριταίῳ συνέβη· τὸ δὲ χωρίον ἐνθα
- 12 ἀπέθανε καλοῦσιν οἱ Νικομηδεῖς Λίβυσσαν. Ἀθηναίους δὲ μάντευμα ἐκ Δωδώνης Σικελίαν ἦλθεν οἰκίζειν· ἡ δὲ οὐ πόρρω τῆς πόλεως ἡ Σικελία λόφος ἐστὶν οὐ μέγας. αἱ δὲ οὐ συμφρονήσαντες τὸ εἰρημένον ἐς τε ὑπεροφίους στρατείας προήχθησαν καὶ ἐς τὸν Συρακοσίῳ πόλεμον. ἔχοι δ' ἂν τις καὶ πλεονα τοῖς εἰρημένοις ἰοικότα ἄλλα ἐξευρεῖν.

XII. Τοῦ τάφου δὲ τοῦ Ἐπαμεινώνδα μάλιστα πον σταδίου μῆκος Διὸς ἀφέστηκεν ἱερὸν ἐπὶ κλησιν Χάρμωνος. Ἀρκάδων δὲ ἐν τοῖς δρυμοῖς εἶσιν αἱ δρυὲς διάφοροι, καὶ τὰς μὲν πλατυφύλλους αὐτῶν, τὰς δὲ φηγοὺς καλοῦσιν· αἱ τρίται δὲ ἀραιὸν τὸν φλοιὸν καὶ οὕτω δὴ τι παρέχονται κοῦφον, ὥστε ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἐν θαλάσῃ κοιοῦνται σημεῖα ἀγκύραις καὶ δικτύοις· ταύτης τῆς δρυὸς τὸν φλοιὸν ἄλλοι τε Ἰώνων καὶ Ἑρμησιάναξ ὁ τὰ ἐλεγεῖα ποιῆσας φελλὸν ὀνομάζουσιν.

- 2 Ἐς Μεθύδριον δὲ πόλιν μὲν οὐκέτι, κώμην δὲ ἐς τὸ Μεγαλοπολιτικὸν συντελοῦσαν, ἐς τοῦτό ἐστι τὸ Μεθύδριον ἐκ Μαντινείας ὁδός. 2. προσελθόντι δὲ σταδίους τριάκοντα πεδίον τε ὀνομαζόμενον Ἀλκιμέδων καὶ ὑπερ

τοῦ πεδίου τὸ ὄρος ἐστὶν ἡ Ὀστρακίνα, ἐν δὲ αὐτῷ σπή-
λαιον, ἐνθα ὤκησεν Ἀλκιμέδων, ἀνὴρ τῶν καλουμένων
ἡρώων. τούτου τοῦ Ἀλκιμέδοντος θυγατρὶ συγγενέσθαι 3
Φιαλοῖ, ὡς Φιγαλεῖς λέγουσιν, Ἡρακλέα. ὡς δὲ ἦσθετο
αὐτὴν ὁ Ἀλκιμέδων τεκοῦσαν, ἐκτίθησιν ἀπολουμένην
ἐς τὸ ὄρος, σὺν δὲ αὐτῇ καὶ τὸν παῖδα ὃν ἔτεκε· καλοῦσι
δὲ Αἰχμαγόραν αὐτὸν οἱ Ἀρκάδες. ἀνακλαίοντος δὲ ὡς
ἔξεκειτο τοῦ παιδός, κίσσα ἡ ὄρνις ἐπήκουσε τε ὀδυρομέ-
νου καὶ ἀπεμιμείτο τὰ κλαύματα· καὶ πῶς ὁ Ἡρακλῆς 4
ἐρχόμενος τὴν ὁδὸν ταύτην ἐπήκουσε τῆς κίσσης, καί,
ἐνόμισε γὰρ παιδὸς εἶναι καὶ οὐκ ὄρνιθος τὸν κλαυθμόν,
ἐτράπετο εὐθὺ τῆς φωνῆς· γνωρίσας δὲ αὐτὴν τε ἔλυσεν
ἀπὸ τῶν δεσμῶν καὶ τὸν παῖδα ἀνεσώσατο. ἐξ ἐκείνου δὲ
ἡ πλησίον πηγὴ Κίσσα ἀπὸ τῆς ὄρνιθος ὀνομάζεται.
3. Τεσσαράκοντα δὲ ἀπὸ τῆς πηγῆς στάδια ἀφ᾽έστηκε Πε-
τροσάκα καλούμενον χωρίον· Μεγαλοπολιτῶν δὲ καὶ
Μαντινέων ὄρος ἐστὶν ἡ Πετροσάκα.

Ἐπὶ δὲ ὁδοῖς ταῖς κατειλεγμέναις δύο ἐς Ὀρχομενόν 6
εἰσὶν ἄλλαι, καὶ τῇ μὲν ἐστὶ καλούμενον Λάδα στάδιον,
ἐς δὲ ἐποιεῖτο Λάδας μαλέτην δρόμον, καὶ παρ' αὐτὸ ἱερὸν
Ἀρτέμιδος, καὶ ἐν δεξιᾷ τῆς ὁδοῦ γῆς χῶμα ὑψηλόν·
Πηνελόπης δὲ εἶναι τάφον φασίν, οὐχ ὁμολογοῦντες τὰ
ἐς αὐτὴν ποιήσει τῇ Θεσπρωτίδι ὀνομαζομένην. Ἐν ταύτῃ 6
μὲν γέ ἐστι τῇ ποιήσει ἐπανήκοντι ἐκ Τροίας Ὀδυσσεὺς
τεκεῖν τὴν Πηνελόπην Πτολιπόρθη παῖδα· Μαντινέων
δὲ ὁ ἐς αὐτὴν λόγος Πηνελόπην φησὶν ὑπὸ Ὀδυσσεὺς
καταγνωσθεῖσαν ὡς ἐπισπαστοὺς ἐσαγάγοιτο ἐς τὸν οἴ-
κον, καὶ ἀποπεμφθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ, τὸ μὲν παραντίκα ἐς
Λακεδαιμόνα ἀπελθεῖν, χρόνῳ δὲ ὕστερον ἐκ τῆς Σπάρ-
της ἐς Μαντίνειαν μετοικῆσαι, καὶ οἱ τοῦ βίου τὴν τε-
λευτὴν ἐνταῦθα συμβῆναι. 4. Τοῦ τάφου δὲ ἔχεται τού- 7
του πεδίον οὐ μέγα, καὶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῷ πεδίῳ, τὰ
7*

ἐρείπια ἔτι Μαντινείας ἔχον τῆς ἀρχαίας· καλεῖται δὲ τὸ χωρίον τοῦτο ἐφ' ἡμῶν Πτόλις. κατὰ δὲ τὸ πρὸς ἄρκτον αὐτῆς προελθόντι ὁδὸν οὐ μακρὰν Ἀλαλκομενείας ἐστὶ πηγὴ. τῆς Πτόλεως δὲ μετὰ σταδίους τριάκοντα κόμης τε ἐρείπια καλουμένης Μαιρᾶς, εἰ δὴ ἐνταῦθα καὶ μὴ ἐν τῇ Τεγεατῶν ἐτάφη· Τεγεάταις γὰρ τοῦ λόγου τὸ εἰκὸς καὶ οὐ Μαντινεῦσιν ἔπεται, Μαιρὰν τὴν Ἀτλαντος παρὰ σφίσι ταφῆναι. τάχα δ' ἂν καὶ ἀπόγονος τῆς Ἀτλαντος Μαιρᾶς ἐτέρα Μαιρὰ ἀφίκοιτο ἐς τὴν Μαντινικὴν.

- 8 5. Λεῖπεται δὲ ἔτι τῶν ὁδῶν ἡ ἐς Ὀρχομενόν, καθ' ἣντινα Ἀγχισία τε ὄρος καὶ Ἀγχίσου μνημὰ ἐστὶν ὑπὸ τοῦ ὄρους τοῖς ποσίν. ὥς γὰρ δὴ ἐκομίζετο ἐς Σικελίαν ὁ Αἰνείας, ἔσχε ταῖς ναυσὶν ἐς τὴν Λακωνικὴν, καὶ πόλεων τε Ἀφροδισιάδος καὶ Ἡτιδος ἐγένετο οἰκιστῆς, καὶ τὸν πατέρα Ἀγχίσην κατὰ πρόφασιν δὴ τινα παραγενόμενον ἐς τοῦτο τὸ χωρίον καὶ αὐτόθι τοῦ βίου τῇ τελευτῇ χρησάμενον ἔθαψεν ἐνταῦθα· καὶ τὸ ὄρος τοῦτο ἀπὸ τοῦ
- 9 Ἀγχίσου καλοῦσιν Ἀγχισίαν. τούτου δὲ συντελοῦσιν ἐς πίστιν Αἰολέων οἱ Ἴλιον ἐφ' ἡμῶν ἔχοντες, οὐδαμοῦ τῆς σφετέρως ἀποφαίνοντες μνημα Ἀγχίσου. πρὸς δὲ τοῦ Ἀγχίσου τῷ τάφῳ ἐρείπιά ἐστὶν Ἀφροδίτης ἱεροῦ, καὶ Μαντινέων ὄροι πρὸς Ὀρχομενίους καὶ ἐν ταῖς Ἀγχισίαις εἰδὶν.

XIII. Ἐν δὲ τῇ χώρᾳ τῇ Ὀρχομενίων, ἐν ἀριστερᾷ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀπὸ Ἀγχισίων, ἐν ὑπέρῳ τοῦ ὄρους τὸ ἱερόν ἐστι τῆς Ἑρμίας Ἀρτέμιδος· μέτεστι δὲ αὐτοῦ καὶ Μαντινεῦσι *** καὶ ἱέρειαν καὶ ἄνδρα ἱερέα. τούτοις οὐ μόνον τὰ ἐς τὰς μῆξεις ἀλλὰ καὶ ἐς τὰ ἄλλα ἀγιστεύειν καθέστηκε τὸν χρόνον τοῦ βίου πάντα, καὶ οὔτε λουτρὰ οὔτε δέλαια λοιπὴ κατὰ τὰ αὐτὰ σφίσι καθὰ καὶ τοῖς πολλοῖς ἐστίν, οὐδὲ ἐς οἰκίαν παρίασιν ἀνδρὸς ιδιώτου. τοιαῦτα οἶδα ἕτερα ἐνιαυτὸν καὶ οὐ πρόσω Ἐφεσίων ἐπιτηδεύον-

τας τοὺς τῇ Ἀρτέμιδι ἱστιάτορας τῇ Ἐφεσίᾳ γινομένους, καλουμένους δὲ ὑπὸ τῶν πολιτῶν Ἑσσηνας. τῇ δὲ Ἀρτέμιδι τῇ Ὑμνίᾳ καὶ ἑορτὴν ἄγουσιν ἐπέτειον.

2. Ὀρχομενίοις δὲ ἡ προτέρα πόλις ἐπὶ ὄρους ἦν 2 ἄκρα τῇ κορυφῇ, καὶ ἀγορᾶς τε καὶ τειχῶν ἐρείπια λείπεται· τὴν δὲ ἐφ' ἡμῶν πόλιν ὑπὸ τὸν περίβολον οἰκοῦσι τοῦ ἀρχαίου τείχους. θέας δὲ αὐτόθι ἄξια πηγὴ τε, ἀφ' ἧς ὑδρεύονται, καὶ Ποσειδῶνός ἐστι καὶ Ἀφροδίτης ἱερὰ λίθου δὲ τὰ ἀγάλματα. πρὸς δὲ τῇ πόλει ξόανόν ἐστιν Ἀρτέμιδος· ἴδρυνται δὲ ἐν κέδρῳ μεγάλῃ, καὶ τὴν θεὸν ὀνομάζουσιν ἀπὸ τῆς κέδρου Κεδρεατίν. Σωροὶ δὲ ὑπὸ 3 τὴν πόλιν λίθων εἰσὶ διεστηκότες ἀπὸ ἀλλήλων, ἐπενήθησαν δὲ ἐν πολέμῳ πεσοῦσιν ἀνδράσιν. οἷς τισὶ δὲ Πελοποννησίων ἐπολέμησαν τῶν ἄλλων ἢ Ἀρκάδων αὐτῶν, οὔτε ἐπιγράμματα ἐπὶ τοῖς τάφοις ἐσήμεινεν οὔτε οἱ Ὀρχομενιοὶ μνημονεύουσιν.

3. Ἔστι δὲ ἀπαντικρὺ τῆς πόλεως ὄρος Τραχύ. τὸ δὲ 4 ὕδωρ τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ διὰ χαράδρας ῥέον κοίλης μεταξὺ τῆς τε πόλεως καὶ τοῦ Τραχέος ὄρους κάττεισιν ἐς ἄλλο Ὀρχομενιον πεδῖον. τὸ δὲ πεδῖον τοῦτο μεγέθει μὲν μέγα, τὰ πλείω δὲ ἐστὶν αὐτοῦ λίμνη. Ἰόντι δὲ ἐξ Ὀρχομενοῦ καὶ σταδίου προελθόντι ὅσον τρεῖς ἡ μὲν εὐθεία ἐπὶ πόλιν Καφυνὰν ἄγει, παρὰ τε αὐτὴν τὴν χαράδραν, 627 καὶ μετὰ ταύτην ἐν ἀριστερᾷ παρὰ τὸ ὕδωρ τὸ λιμνάζον ἡ δὲ ἑτέρα τῶν ὁδῶν διαβάντι τὸ ὕδωρ τὸ διὰ τῆς χαράδρας ῥέον ὑπὸ τὸ Τραχύ ἐστὶν ὄρος. 4. Κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν 5 ταύτην πρῶτον μὲν μνημῆμά ἐστιν Ἀριστοκράτους, ὃς βίᾳ ποτὲ ἥσχυνε τὴν ἱερουμένην τῇ Ὑμνίᾳ θεῶ παρθένον. Μετὰ δὲ τοῦ Ἀριστοκράτους τὸν τάφον πηγαὶ τέ εἰσι καλούμεναι Τενεῖαι, καὶ ἀπέχει τῶν πηγῶν στάδια ὥς ἐπὶ τὰ Ἀμιλος χωρίον· πόλιν δὲ τὴν Ἀμιλὸν ποτε εἶναι λέγουσι. 5. Κατὰ τοῦτο αὐθις τὸ χωρίον δίχα ἡ ὁδὸς τέμ-

νεται, καὶ ἡ μὲν ἐπὶ Στύμφηλον, ἡ δὲ ἐς Φενεὸν αὐτῶν
 6 ἄγει. κατὰ δὲ τὴν ἐς Φενεὸν ἐκδέχεται σε ὄρος· ἐν δὲ τῷ
 ὄρει τούτῳ συνάπτουσιν Ὀρχομενίων καὶ Φενεατῶν τε
 καὶ Καρυατῶν ὄροι τῆς γῆς. ἀνατείνει δὲ ὑπὲρ τοὺς
 ὄρους κρημνὸς ὑψηλός· πέτραν Καρυατικὴν ὀνομάζουσι
 τὸν κρημνόν. Μετὰ δὲ τοὺς ὄρους τῶν κατειλεγμένων
 πόλεων φάραγξ τε ὑπόκειται, καὶ φέρει δι' αὐτῆς ἡ ἐς
 Φενεὸν ὁδός. κατὰ μέσσην δὲ πον μάλιστα τὴν φάραγγα
 ὕδωρ ἄνεισιν ἐκ πηγῆς, καὶ ἐπὶ τῷ πέρατι τῆς φάραγγος
 Καρυαὶ χωρίον.

XIV. Φενεατῶν δὲ τὸ πεδίον κεῖται μὲν ὑπὸ ταῖς
 Καρυαῖς, πλεονάσαντος δὲ ποτε αὐτῷ τοῦ ὕδατος κατα-
 κλυσθῆναί φασι τὴν ἀρχαίαν Φενεόν, ὥστε καὶ ἐφ' ἡμῶν
 σημεῖα εἰσέπετο ἐπὶ τῶν ὁρῶν ἐς ἃ ἐπαναβῆναι τὸ ὕδωρ
 λέγουσι. Καρυῶν δὲ στάδια πέντε ἀφέστηκεν ἢ τε Ὀρυ-
 ξις καλουμένη καὶ ἕτερον ὄρος Σκίαθις· ὑφ' ἑκατέρῳ δὲ
 ἐστὶ τῷ ὄρει βάραθρον τὸ ὕδωρ καταδεχόμενον τὸ ἐκ τοῦ
 2 πεδίου. 2. Τὰ δὲ βάραθρα οἱ Φενεᾶται ταῦτά φασιν εἶναι
 χειροποίητα, ποιῆσαι δὲ αὐτὰ Ἡρακλέα τηνικαῦτα ἐν
 Φενεῷ παρὰ Λαονόμῃ τῇ Ἀμφιτρύωνος μητρὶ οἰκοῦντα·
 γενέσθαι γὰρ Ἀμφιτρύωνα ἐκ Λαονόμης Ἀλκαίῳ τῆς
 Γουνέως, γυναικὸς Φενεάτιδος, καὶ οὐκ ἐκ τῆς Πέλοπος
 Λυσιδίκης. Εἰ δὲ Ἡρακλῆς ἀληθεῖ λόγῳ παρὰ τοὺς Φε- 628
 νεάτας μετόκησε, κείδοιτο ἂν τις διωχθέντα ἐκ Τίρυν-
 θος ὑπὸ Εὐρυσθέως αὐτὸν οὐκ αὐτίκα ἐς Θήβας, πρό-
 3 τερον δὲ ἐς Φενεὸν ἀφικέσθαι. 3. Διὰ μέσον δὲ ὥρυξεν
 Ἡρακλῆς τοῦ Φενεατῶν πεδίου ρεῦμα εἶναι τῷ ποταμῷ
 τῷ Ὀλβίῳ, ὃν τινα Ἀροάνιον Ἀρχάδων καλοῦσιν ἕτεροι,
 καὶ οὐκ Ὀλβιον. μῆκος μὲν τοῦ ὁρύγματος στάδιοι πεν-
 τήκοντά εἰσι· βάθος δέ, ὅσον μὴ πεπτωκός ἐστιν αὐτοῦ,
 καὶ ἐς τριάκοντα καθήκει πόδας. Οὐ μὴν τάντῃ γε ἐτι
 κάτεισιν ὁ ποταμός, ἀλλὰ ἐς τὸ ρεῦμα ἀπεχώρησεν αὐτίς

τὸ ἀρχαῖον, καταλιπὼν τὸ ἑλυτρον τοῦ Ἡρακλέους τὸ ἔργον.

4. Τῶν βαράθρων δὲ τῶν ἐν τοῖς εἰρημένοις πεποι-
 ημένων ὄρεσιν ἀπωτέρω πεντήκοντά που σταδίοις ἐστὶν
 ἡ πόλις· οἰκιστὴν δὲ οἱ Φενεᾶται λέγουσιν ἄνδρα αὐτό-
 χθονα εἶναι Φενεόν. Ἔστι δὲ σφισιν ἀκρόπολις ἀπότομος
 πανταχόθεν, τὰ μὲν πολλὰ ἔχουσα οὕτως, ὀλίγα δὲ αὐτῆς
 καὶ ὠχυρώσαντο ὑπὲρ ἀσφαλείας. ἐνταῦθα ἐν τῇ ἀκρο-
 πόλει ναὸς ἐστὶν Ἀθηνᾶς ἐπὶ κλησὶν Τριτωνίας· ἐρείπια
 δὲ ἐλείπετο αὐτοῦ μόνα· καὶ Ποσειδῶν χαλκοῦς ἔστηκεν 5
 ἐπωνυμίαν Ἴππιος· ἀναθεῖναι δὲ τὸ ἄγαλμα τοῦ Ποσει-
 δῶνος Ὀδυσσεὺς ἔφασαν· ἀπολέσθαι γὰρ ἵππους τῷ
 Ὀδυσσεῖ, καὶ αὐτὸν γῆν τὴν Ἑλλάδα κατὰ ζήτησιν ἐπι-
 όντα τῶν ἵππων ἰδρύσασθαι μὲν ἱερὸν ἐνταῦθα Ἀρτέμι-
 δος, καὶ Εὐρίππαν ὀνομάσαι τὴν θεόν, ἐνθα τῆς Φενεα-
 τικῆς χώρας εὗρε τὰς ἵππους, ἀναθεῖναι δὲ καὶ τοῦ
 Ποσειδῶνος τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἰππίου. Τῷ δὲ Ὀδυσσεῖ λέ- 6
 γουσιν εὐρόντι τὰς ἵππους γενέσθαι οἱ κατὰ γνώμην ἐν
 χώρᾳ τῇ Φενεατῶν ἔχειν ἵππους, καθάπερ γε καὶ τὰς
 βοῦς ἐν τῇ ἡπείρῳ τῆς Ἰθάκης ἀπαντικρὺ τρέφειν αὐτόν.
 καὶ μοι καὶ γράμματα οἱ Φενεᾶται παρέρχοντο ἐπὶ τοῦ
 ἀγάλματος γεγραμμένα τῷ βάθρῳ, τοῦ Ὀδυσσεὺς δὴ τι
 πρόσταγμα τοῖς ποιμαίνουσι τὰς ἵππους. 5. Τὰ μὲν δὴ 7
 ἄλλα ἐπομένοις ἡμῖν τῷ Φενεατῶν λόγῳ εἰκὸς προσέσται·
 τὸ δὲ ἄγαλμα Ὀδυσσεὺς ἀναθεῖναι τὸ χαλκοῦν οὐκ ἔχω
 πεῖθεσθαι σφισιν· οὐ γάρ πω τότε τοῦ χαλκοῦ τὰ ἀγάλ-
 ματα διὰ παντὸς ἠπίσταντο ἐργάσασθαι καθάπερ ἐσθῆτα
 ἐξυφαίνοντες. τρόπον δὲ ὅστις ἦν αὐτοῖς ἐς τὰ χαλκᾶ
 629 ἐργασίας, ἔδειξεν ἥδη μοι τοῦ ἐς Σπαρτιάτας λόγου τὰ
 ἐπὶ τοῦ ἀγάλματος τοῦ Ἰπάτου Διός. Διέχεαν δὲ χαλκὸν 8
 πρῶτοι καὶ ἀγάλματα ἔχωνεύσαντο Ποϊκὸς τε Φιλάου
 καὶ Θεόδωρος Τηλεκλέους Σάμιοι. Θεοδώρου δὲ ἔργον

ἦν καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ λίθου τῆς σμαράγδου σφραγίς, ἣν Πολυκράτης ὁ Σάμου τυραννήσας ἐφόρει τε τὰ μάλιστα καὶ ἐπ' αὐτῇ περισσῶς δὴ τι ἡγάλλετο.

- 9 6. Φενεατῶν δὲ ἐκ τῆς ἀκροπόλεως καταβαίνοντι ἔστι μὲν στάδιον, ἔστι δὲ ἐπὶ λόφου μνημα Ἴφικλέους ἀδελφοῦ τε Ἑρακλέους καὶ Ἰολάου πατρός. Ἰόλαον μὲν δὴ τὰ πολλὰ Ἑρακλεῖ συγκάμνειν λέγουσιν Ἕλληνες· Ἴφικλῆς δὲ ὁ Ἰολάου πατήρ, ἥνικα ἐμαχέσατο Ἑρακλῆς πρὸς Ἥλείους τε καὶ Αὐγέα τὴν προτέραν μάχην, τότε ὑπὸ τῶν παίδων ἐτρώθη τῶν Ἄκτορος, καλουμένων δὲ ἀπὸ Μολλίνης τῆς μητρός· καὶ ἤδη κάμνοντα κομίζουσιν οἱ προσήκοντες ἐς Φενεόν. ἐνταῦθα ἀνὴρ Φενεάτης αὐτὸν Βουφάγος καὶ ἡ τοῦ Βουφάγου γυνὴ Πρώμνη περιεῖπόν τε εὖ καὶ ἀποθανόντα ἐκ τοῦ τραύματος ἔθαψαν.
- 10 Ἴφικλεῖ μὲν δὴ καὶ ἐς τόδε ἔτι ἐναγλίζουσιν ὥς ἦρωϊ, 7. Θεῶν δὲ τιμῶσιν Ἑρμῇ Φενεᾶται μάλιστα, καὶ ἀγῶνα ἄγουσιν Ἑρμαία, καὶ ναός ἐστιν Ἑρμοῦ σφίσι καὶ ἄγαλμα λίθου· τοῦτο ἐποίησεν ἀνὴρ Ἀθηναῖος, Εὐχαιρ Εὐβουλίδου. ὁπισθεν δὲ ἔστι τοῦ ναοῦ τάφος Μυρτίλου. τοῦτον Ἑρμοῦ παῖδα εἶναι Μυρτίλον λέγουσιν Ἕλληνες, ἡνιοχεῖν δὲ αὐτὸν Οἰνομάφ· καὶ ὁπότε ἀφίκοιτό τις μνώμενος τοῦ Οἰνομάου τὴν θυγατέρα, ὁ μὲν ἡπείγετο ὁ Μυρτίλος σὺν τέχνῃ τοῦ Οἰνομάου τὰς ἵππους, ὁ δὲ ἐν τῷ δρόμῳ τὸν μνηστῆρα, ὁπότε ἐγγὺς γένοιτο, κατηκόντιζεν.
- 11 Ἴπποδαμείας δὲ ἦρα μὲν καὶ αὐτὸς ὁ Μυρτίλος, ἐς δὲ τὸν ἀγῶνα ἀτόλμως ἔχων ὑπεῖκε καὶ ἡνιόχει τῷ Οἰνομάφ. τέλος δὲ καὶ ἀναφανῆναι τοῦ Οἰνομάου προδότην φασὶν αὐτὸν ὑπαχθέντα ὄρκοις, ὥς οἱ νύκτα ὁ Πέλοψ μίαν Ἴπποδαμεία συγγενέσθαι παρήσει. Ἀναμνησκοντα οὖν τῶν ὄρκων ὁ Πέλοψ ἐξέβαλεν ἐκ τῆς νεώς· Φενεᾶται δὲ τοῦ Μυρτίλου τὸν νεκρὸν ἐκβληθέντα ὑπὸ τοῦ κλύδωνος λέγουσιν ἀνελόμενοι θάψαι, καὶ νύκτωρ

630 κατὰ ἔτος ἐναγίζουσιν αὐτῷ. Ἔστι δὲ ὁ Πέλοψ δῆλος οὐ 12
πολλήν τινα παραπλεύσας θάλασσαν, ἀλλὰ ὅσον ἀπὸ τοῦ
Ἀλφειοῦ τῶν ἐκβολῶν εἰς τὸ ἐπίνειον τὸ Ἠλείων. οὐκ ἂν
οὖν τό γε πέλαγος τὸ Μυρτῶν ἀπὸ Μυρτίλου τοῦ Ἑρ-
μοῦ φαίνοιτο κεκλημένον, ἀρχόμενόν τε ἀπὸ Εὐβοίας
καὶ παρ' Ἑλένην ἔρημον νῆσον καθῆκον εἰς τὸ Αἰγαῖον·
ἀλλὰ μοι δοκοῦσιν Εὐβοέων οἱ τὰ ἀρχαῖα μνημονεύοντες
εἰκότα εἰρηκέναι λέγοντες ἀπὸ γυναικὸς Μυρτοῦς τῷ
πελάγει γεγονέναι τὸ ὄνομα τῷ Μυρτῶφι.

XV. Φεναάταις δὲ καὶ Δήμητρος ἐστὶν ἱερὸν ἐπὶ κλη-
σιν Ἐλευσινίας, καὶ ἄγουσι τῇ θεῷ τελετήν, τὰ Ἐλευσὶνι
δρώμενα καὶ παρὰ σφίσι τὰ αὐτὰ φάσκοντες καθεστη-
κέναι· ἀφικέσθαι γὰρ αὐτοῖς Ναὸν κατὰ μάντευμα ἐκ
Δελφῶν, τρίτον δὲ ἀπόγονον Εὐμόλπου τοῦτον εἶναι
τὸν Ναόν. Παρὰ δὲ τῆς Ἐλευσινίας τὸ ἱερὸν πεποιήται
Πέτρωμα καλούμενον, λίθοι δύο ἡρμοσμένοι πρὸς ἀλλή-
λους μεγάλοι. ἄγοντες δὲ παρὰ ἔτος ἥντινα τελετήν μεί- 2
ζονα ὀνομάζουσι, τοὺς λίθους τούτους τηνικαῦτα ἀνοί-
γουσι, καὶ λαβόντες γράμματα ἐξ αὐτῶν ἔχοντα τὰ εἰς τὴν
τελετήν καὶ ἀναγνόντες εἰς ἐπήκοον τῶν μυστικῶν κατέ-
θεντο ἐν νυκτὶ αὐθις τῇ αὐτῇ. Φεναετῶν δὲ οἶδα τοὺς
πολλοὺς καὶ ὀμνύντας ὑπὲρ μεγίστων τῷ Πέτρῳ·
καὶ ἐπίθημα ἐπ' αὐτῷ περιφερές ἐστιν, ἔχον ἐντὸς Δή- 3
μητρος πρόσωπον Κιδαρίας· τοῦτο ὁ ἱερεὺς περιθέμενος
τὸ πρόσωπον ἐν τῇ μείζονι καλουμένῃ τελετῇ ῥάβδοις
κατὰ λόγον δῆ τινα τοὺς ὑποχθονίους παλεῖ. Φεναετῶν
δὲ ἐστὶ λόγος, καὶ πρὶν ἢ Ναόν, ἀφικέσθαι καὶ ἐνταῦθα
Δήμητρα πλανωμένην· ὅσοι δὲ Φεναετῶν οἶκω τε καὶ
ξενίοις ἐδέξαντο αὐτήν, τούτοις τὰ ὄσπρια ἢ θεὸς τὰ
ἄλλα, κύαμον δὲ οὐκ ἔδωκε σφίσι. Κύαμον μὲν οὖν ἐφ' 4
ὅτῳ μὴ καθαρὸν εἶναι νομίζουσιν ὄσπριον, ἐστὶν ἱερὸς
631 ἐπ' αὐτῷ λόγος· οἱ δὲ τῷ Φεναετῶν λόγῳ δεξάμενοι τὴν

θεόν, Τρισαύλης καὶ Δαμιθάλης, ἐποιήσαντο μὲν Δῆ-
μητρος ναὸν Θεσμίας ὑπὸ τῷ ὄρει τῇ Κυλλήνῃ, κατεστή-
σαντο δὲ αὐτῇ καὶ τελετήν, ἥντινα καὶ νῦν ἄγουσιν. ὁ δὲ
ναὸς οὗτος τῆς Θεσμίας σταδίους πέντε μάλιστα· πον καὶ
δέκα ἄνωτέρω τῆς πόλεως.

5 2. Ἐς δὲ Πελλήνην ἐκ Φενεοῦ καὶ ἐς Αἰγειραν ἰόντι
Ἀχαιῶν πόλιν, πέντε πον προεληλυθότε καὶ δέκα στα-
δίους Ἀπόλλωνός ἐστι Πυθίου ναός· ἐρείπια δὲ ἐλείπετο
αὐτοῦ μόνα καὶ βωμὸς μέγας λίθου λευκοῦ. ἐνταῦθα ἔτι
καὶ νῦν Ἀπόλλωνι Φενεᾶται καὶ Ἀρτέμιδι θύουσιν, Ἡρα-
κλέα ἐλόντα Ἥλιον τὸ ἱερὸν λέγοντες ποιῆσαι. 3. Ἔστι δὲ
αὐτόθι καὶ ἡρώων μνήματα, ὅσοι σὺν Ἡρακλεῖ στρατείας
ἐπὶ Ἥλείους μετασχόντες οὐκ ἀπεσώθησαν οἰκαδε ἐκ τῆς
6 μάχης· τέθραπται δὲ Τελαμῶν μὲν ἐγγύτατα τοῦ ποταμοῦ
τοῦ Ἀροανίου, ἄνωτέρω μικρὸν ἢ ἐστὶ τὸ ἱερὸν τοῦ
Ἀπόλλωνος, Χαλκῳδων δὲ οὐ πόρρω κρήνης καλουμένης
Οἰνόης. τὸν μὲν δὴ Ἐλεφήνορος τοῦ Εὐβοεῦσιν ἐς Ἴλιον
ἡγησαμένου καὶ τὸν Αἰαντός τε καὶ Τεύκρου, τούτων
μὲν τοὺς πατέρας οὐκ ἀποδέξαίτο ἂν τις ἐν τούτῳ πεσεῖν
τῷ ἀγῶνι. πῶς μὲν γὰρ ἂν συνεπιλάβετο Ἡρακλεῖ τοῦ
ἔργου Χαλκῳδων, ὃν πρότερον ἔτι ἀποκτείνειν Ἀμφι-
τρυῶν καὶ μαρτυρεῖται καὶ πιστεύειν ἄξιόν ἐστιν ἐν Θῇ-
7 βαις; πῶς δὲ Τεῦκρος ᾤκισεν ἂν Σαλαμίνα ἐν Κύπρῳ
πόλιν μηδενός, ὥς ἀνέστρεψεν ἐκ Τροίας, ἐκβαλόντος ἐκ
τῆς οἰκείας; τίς δ' ἂν ἐξήλασεν ἄλλος πλὴν ὁ Τελαμῶν
αὐτόν; θῆλα οὖν ἐστὶ Χαλκῳδοντα οὐ τὸν ἐξ Εὐβοίας
καὶ Τελαμῶνα οὐ τὸν Αἰγινήτην ἐπὶ Ἥλείους Ἡρακλεῖ
μετεσχηκέναι τῆς στρατείας· ὁμῶνυμοι δὲ ἐπιφανέσιν
ἄνδρες ἀφανέστεροι καὶ ἐφ' ἡμῶν ἔτι καὶ τὸν ἅπαντα ἐγί-
νοντο ὁμοίως χρόνον.

8 4. Φενεάταις δὲ πρὸς τὸ Ἀχαικὸν τὸ ὁμορον οὐ καθ'
ἐν ὄροι τῆς γῆς εἰσίν, ἀλλὰ πρὸς μὲν Πελλήνην ὁ καλού- 632

μενος Πωρίνας, πρὸς δὲ τὴν Αἰγαιράτιν τὸ ἐπ' Ἀρτεμιν. Ἐν δὲ αὐτῶν Φενεατῶν τῇ χώρᾳ μετὰ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Πυθίου προήξεις τε οὐκ ἐπὶ πολὺν καὶ ἐντὸς ἔσθ' τῆς ὁδοῦ τῆς ἐπὶ τὸ ὄρος ἀγούσης τὴν Κράθιν. ἐν δὲ τούτῳ τῷ ὄρει τοῦ ποταμοῦ τῆς Κράθιδος εἰσιν αἱ πηγαί· φεῖ δὲ ἐς θάλασσαν παρὰ Αἰγᾶς, ἔρημον τὰ ἐπ' ἑμοῦ χωρίον, τὰ δὲ καλαιότερα Ἀχαιῶν πόλιν. Ἀπὸ τούτου δὲ καλεῖται τοῦ Κράθιδος καὶ ἐν Ἰταλίᾳ ποταμὸς ἐν γῇ τῇ Βρεττίων. ἐν δὲ τῇ Κράθιδι τῷ ὄρει Πυρρωνίας ἱερὸν ἔστιν Ἀρτέμιδος· καὶ τὰ ἔτι ἀρχαιότερα παρὰ τῆς θεοῦ ταύτης ἐπήγοντο Ἀργεῖοι πῦρ ἐς τὰ Λερναῖα.

XVI. Ἐκ δὲ Φενεοῦ πρὸς ἥλιον ἰόντι ἀνίσχοντα ὄρους ἔστιν ἄκρα Γερόντειον, καὶ κατὰ ταύτην ὁδὸς· Φενεάταις δὲ ὄροι πρὸς Στυμφαλίους τῆς γῆς τοῦτό ἐστι τὸ Γερόντειον. τοῦ Γεροντείου δὲ ἐν ἀριστερᾷ διὰ τῆς Φενεατικῆς ὁδεύοντι ὄρη Φενεατῶν ἐστὶ Τρίκρηνα καλούμενα, καὶ εἰσὶν αὐτόθι κρήναι τρεῖς· ἐν ταύταις λούσαι τεχθέντα Ἑρμῇ αἱ περὶ τὸ ὄρος λέγονται νύμφαι, καὶ ἐπὶ τούτῳ τὰς πηγὰς ἱερὰς Ἑρμοῦ νομίζουσιν. 2. Τρικρήνων δὲ οὐ 2 πόρρω ἄλλο ἐστὶν ὄρος Σηπία, καὶ Αἰπύτῳ τῷ Ἐλάτου λέγουσιν ἐνταῦθα γενέσθαι τὴν τελευτήν ἐκ τοῦ ὄφως, καὶ οἱ καὶ τὸν τάφον ἐποίησαν αὐτόθι· οὐ γὰρ οἶά τε ἦν σφίσι ἐς τὸ πρόσω φέρειν τὸν νεκρόν. Τούτους οἱ Ἀρκάδες τοὺς ὄφεις γίνεσθαι καὶ ἐφ' ἡμῶν ἔτι ἐν τῷ ὄρει φασίν, οὐ μέντοι πολλοὺς γε, ἀλλὰ καὶ μάλιστα σπανίους· ἅτε γὰρ τοῦ ἔτους τὸ παλὺ νειφομένου τοῦ ὄρους, οἳ τε ἀποληφθέντες τῶν φωλεῶν ἐκτὸς ὑπὸ τῆς χιόνος διαφθείρονται, καὶ ἦν πρότερον καταφυγόντες τύχωσιν ἐς τὰ φωλεά, ὅμως ἡ χιὼν μέρος τι αὐτῶν ἀπόλλυσιν, ἅτε καὶ ἐς αὐτὰ τὰ φωλεὰ καθικνουμένου τοῦ κρυμοῦ. Τὸν δὲ τοῦ Αἰπύτου τάφον σπουδῇ μάλιστα ἐθεασάμην, 3 ὅτι ἐν τοῖς ἐς τοὺς Ἀρκάδας ἔπεσιν ἔσχεν Ὅμηρος λόγον

τοῦ Αἰπύτου μνήματος. ἔστι μὲν οὖν γῆς χῶμα οὐ μέγα, λίθου κρηπίδι ἐν κύκλῳ περιεχόμενον· Ὀμήρῳ δέ, οὐ 639 γὰρ εἶδεν ἀξιολογώτερον μνῆμα, εἰκότως παρῆξεν ἔμελλε θαῦμα, ἐπεὶ καὶ Ἡφαίστου τὸν χορὸν ἐπὶ τῇ Ἀχιλλέως ἀσπίδι εἰργασμένον εἰκάξει χορῷ Δαιδάλου ποιηθέντι, 4 σοφώτερα οὐ θεασάμενος. Τάφους δὲ ἀξίους θαύματος ἐπιστάμενος πολλοὺς δυοῖν ἐξ αὐτῶν ἐπιμνησθήσομαι, τοῦ τε ἐν Ἀλικαρνασῶ καὶ ἐν τῇ Ἑβραίων. ὁ μὲν δὴ ἐν Ἀλικαρνασῶ Μανσῶλῳ βασιλεύσαντι Ἀλικαρνασέων πεποιήται, μέγεθος δὲ οὕτω δὴ τί ἐστι μέγας καὶ ἐς κατασκευὴν περίβλεπτος τὴν πᾶσαν, ὥστε καὶ Ῥωμαῖοι μεγάλως δὴ τι αὐτὸν θαυμάζοντες τὰ παρὰ σφίσιν ἐπιφανῆ 5 μνήματα Μανσῶλεια ὀνομάζουσιν. Ἑβραίοις δὲ Ἑλένης γυναικὸς ἐπιχωρίας τάφος ἐστὶν ἐν πόλει Σολύμοις, ἣν ἐς ἔδαφος κατέβαλεν ὁ Ῥωμαίων βασιλεύς. μεμηχάνηται δὲ ἐν τῷ τάφῳ τὴν θύραν, ὁμοίως παντὶ οὖσαν τῷ τάφῳ λιθίνην, μὴ πρότερον διανοίγεσθαι, πρὶν ἢ ἡμέραν τε αἶψα καὶ ὥραν τὸ ἔτος ἐπαγάγῃ τὴν αὐτήν· τότε δὲ ὑπὸ μόνου τοῦ μηχανήματος ἀνοίχθεισα καὶ οὐ πολὺ ἐπισχοῦσα συνεκλείσθη δι' ὀλίγης. τοῦτον μὲν δὴ οὕτω· τὸν δὲ ἄλλον χρόνον ἀνοίξαι πειρώμενος ἀνοίξαις μὲν οὐκ ἂν, κατάρξεις δὲ αὐτὴν πρότερον βιαζόμενος.

XVII. Μετὰ δὲ τοῦ Αἰπύτου τὸν τάφον ὄρος τε ὑψηλότατον ὄρων τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ Κυλλήνῃ καὶ Ἐρμού Κυλληνίου κατερριμμένος ναὸς ἐστὶν ἐπὶ κορυφῆς τοῦ ὄρους. δῆλα δὲ ἐστὶν ἀπὸ Κυλλήνως τοῦ Ἐλάτου τῷ τε ὄρει τὸ 2 ὄνομα καὶ ἡ ἐπὶ κλησις γεγεννημένη τῷ θεῷ. τοῖς δὲ ἀνθρώποις τὸ ἀρχαῖον, ὅποσα καὶ ἡμεῖς καταμαθεῖν ἐδυνήθημεν, τοσάδε ἦν ἅψ' ὧν τὰ ξόανα ἐποιοῦντο, ἔβενος, κυπάρισσος, αἱ κέδροι, τὰ δρυῖνα, ἡ μίλαξ, ὁ λωτός· τῷ δὲ Ἐρμῇ τῷ Κυλληνίῳ τούτων μὲν ἀπὸ οὐδενός, θύου δὲ πεποιημένον τὸ ἄγαλμα ἐστίν. ὁκτῶ δὲ εἶναι ποδῶν

634 **μάλιστα** αὐτὸ εἰκάζομεν. 3. Παρέχεται δὲ καὶ θαῦμα τοι- 3
 όνδε ἡ Κυλλήνη· κόσσυφοι γάρ οἱ ὄρνιθες ὁλόλευκοί
 εἰσιν ἐν αὐτῇ. οἱ δὲ ὑπὸ Βοιωτῶν καλούμενοι γένος ἄλλο
 πού τί εἰσιν ὄρνιθων, οὐκ ᾤδικόν. ἀετοὺς μὲν οὖν ὀνο-
 μαζομένους κυκνίας μάλιστα ἐοικότας κύκνῳ λευκότητα
 οἶδα ἐν Σιπύλῳ θεασάμενος περὶ λίμνην καλουμένην
 Ταντάλου· ὅς δὲ ἀγρίους λευκοὺς καὶ ἄρκτους τῶν Θρα-
 κίων λευκὰς ἤδη που καὶ ἄνδρες ἐκτῆσαντο ἰδιῶται.
 λαγῶ δὲ καὶ ἔλαφοι, τὸ μὲν Λιβυκὸν θρέμμα οἱ λαγῶ 4
 εἰσιν οἱ λευκοί· ἐλάφους δὲ ἐν Ῥώμῃ λευκὰς εἰδόν τε καὶ
 ἰδὼν θαῦμα ἐποίησάμην, ὁπόθεν δὲ ἡ τῶν ἡπείρων οὐσαι
 ἡ νησιώτιδες ἐκομίσθησαν, οὐκ ἐπῆλθεν ἐρέσθαι μοι.
 τάδε μὲν ἡμῖν λελέχθω τῶν ἐν Κυλλήνῃ κοσσύφων ἕνεκα,
 ὥς μὴ τοῖς φηθεῖσιν ἐς τὴν χρόαν αὐτῶν ἀπιστοίῃ μηδεῖς.

4. Ἔχεται δὲ ἄλλο ὄρος Κυλλήνης Χελυδόρεα, ἐνθα 5
 εὐρώων χελώνην Ἐρμῆς ἐκδεῖραι τὸ θηρίον καὶ ἀπ' αὐτῆς
 λέγεται ποιήσασθαι λύραν. ἐνταῦθα Φενεάταις καὶ Πελ-
 ληνεῦσιν ὄροι τῆς γῆς εἰσὶ, καὶ τοῦ ὄρους τῶν Χελυδο-
 ρέων οἱ Ἀχαιοὶ τὸ πλεόν νέμονται.

5. Ἐκ Φενεοῦ δὲ ἰόντι ἐπὶ ἐσπέρας καὶ ἡλίου δυσμῶν 6
 ἡ μὲν ἀριστερὰ τῶν ὁδῶν ἐς πόλιν ἄγει Κλείτορα, ἐν
 δεξιᾷ δὲ ἐπὶ Νώνακριν καὶ τὸ ὕδωρ τῆς Στυγός. τὸ μὲν
 δὴ ἀρχαῖον ἡ Νώνακρις πόλισμα ἦν Ἀρκάδων, καὶ ἀπὸ
 τῆς Λυκάονος γυναικὸς τὸ ὄνομα εἰλήφει· τὰ δὲ ἐφ' ἡμῶν
 ἐρείπια ἦν, οὐδὲ τούτων τὰ πολλὰ ἐτι δῆλα. τῶν δὲ ἐρει-
 πίων οὐ πόρρω κρημνός ἐστιν ὑψηλός· οὐχ ἔτερον δ'
 ἐς τοσοῦτον ἀνῆκοντα ὕψους οἶδα. καὶ ὕδωρ κατὰ τοῦ
 κρημνοῦ στάζει· καλοῦσι δὲ Ἑλλήνες αὐτὸ ὕδωρ Στυγός.

XVIII. Εἶναι δὲ τὴν Στύγα Ἡσίοδος μὲν ἐν Θεογονίᾳ
 πεποίηκεν, Ἡσιόδου γὰρ δὴ ἐπη τὴν Θεογονίαν εἰσὶν οἱ
 νομίζουσι, πεποιημένα οὖν ἐστὶν ἐνταῦθα Ὠκεανοῦ θυ-
 γατέρα τὴν Στύγα, γυναῖκα δὲ αὐτὴν εἶναι Πάλλαντος.

έοικότα δὲ πεποιηκέναι τούτοις καὶ Αἴνον φασίν· ἐμοὶ δὲ 632
 ἐπιλεγομένῳ παντάπασιν ἐφαίνετο ταῦτά γε εἶναι κίβ-
 2 δηλα. Ἐπιμενίδης δὲ ὁ Κρής εἶναι μὲν καὶ οὗτος θυγα-
 τέρα Ὠκεανοῦ τὴν Στυγα ἐποίησε, συνοικεῖν δὲ αὐτὴν
 οὐ Πάλλαντι, ἀλλὰ ἐκ Πείραντος Ἐχιδναν τεκεῖν, ὅστις
 δὴ ὁ Πείρας ἐστί. μάλιστα δὲ τῆς Στυγὸς τὸ ὄνομα ἐς τὴν
 ποίησιν ἐπεισηγάγετο Ὅμηρος. ἐν μὲν γὰρ Ἡρας ἐποίησεν
 ὄρκῳ,

Ἴστω νῦν τόδε γὰρ καὶ οὐρανὸς εὐρύς ὑπερθεῖν
 καὶ τὸ κατειβόμενον Στυγὸς ὕδωρ.

Ταῦτα μὲν δὴ ἐποίησεν ὥς ἂν ἰδὼν ἐς τὸ ὕδωρ τῆς Στυ-
 γὸς στάζον· βούλεται δὲ καὶ ἐν καταλόγῳ τῶν μετὰ Γου-
 νέως Τιταρησίῳ ποταμῷ ἔειν τὸ ὕδωρ ἀπὸ τῆς Στυγὸς.
 3 ἐποίησε δὲ καὶ ἐν Αἰδοῦ ὕδωρ εἶναι, καὶ Ἀθηναῖον τὸν Δία
 οὐ μεμνήσθαι φησιν ὅτι δι' αὐτῆς Ἡρακλέα ἔσωξεν ἐκ
 τῶν Εὐρυσθέως ἄθλων·

Εἰ γὰρ ἐγὼ τόδε ἤδη ἐνὶ φρεσὶ πενκαλίμησιν,
 εὐτέ μιν εἰς Αἶδαο πυλάρταο προὔπεμψεν
 ἐξ Ἐρέβους ἄξοντα κύνα στυγεροῦ Αἶδαο
 οὐκ ἂν ὑπεξέφυγε Στυγὸς ὕδατος αἰπὰ ῥέεθρα.

4 2. Τὸ δὲ ὕδωρ τὸ ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ τοῦ παρὰ τὴν Νῶνα-
 κριν στάζον ἐσπίπτει μὲν πρῶτον ἐς πέτραν ὑψηλήν,
 διεξελθὼν δὲ διὰ τῆς πέτρας ἐς τὸν Κραῖθιν ποταμὸν
 κάτεισι· θάνατον δὲ τὸ ὕδωρ φέρει τοῦτο καὶ ἀνθρώπῳ
 καὶ ἄλλῳ ζῳῳ παντί. λέγεται δὲ ὅτι γένοιτό ποτε ὀλεθρος
 ἀπ' αὐτοῦ καὶ αἰξίν, οἱ τοῦ ὕδατος ἐπιον πρῶτον. χρόνῳ
 δὲ ὕστερον ἐγνώσθη καὶ εἰ δὴ τι ἄλλο πρόσεστι τῷ ὕδατι
 5 τῶν ἐς θαῦμα ἠκόντων. Ἰαλος μὲν γὰρ καὶ κρύσταλλος
 καὶ μόρρια καὶ ὅσα ἐστὶν ἀνθρώποις ἄλλα λίθου ποιού- 636
 μενα, καὶ τῶν σκευῶν τὰ κεραμεῖα, τὰ μὲν ὑπὸ τῆς Στυ-
 γὸς τοῦ ὕδατος ῥήγνυνται· κεράτινα δὲ καὶ ὀστέινα σίδη-
 ρός τε καὶ χαλκός, ἔτι δὲ μόλιβδός τε καὶ κασσίτερος καὶ

ἄργυρος καὶ τὸ ἤλεκτρον ὑπὸ τούτου σήπεται τοῦ ὕδατος. τὸ δὲ αὐτὸ μετάλλοις τοῖς πᾶσι καὶ ὁ χρυσὸς πένονθε· καίτοι γε καθαρεύειν [γε] τὸν χρυσὸν ἀπὸ τοῦ ἰοῦ ἢ τε ποιήτρια μάρτυς ἐστὶν ἡ Λεσβία καὶ αὐτὸς ὁ χρυσὸς ἐπιδείκνυσιν. Ἐδῶκε δὲ ἄρα ὁ θεὸς τοῖς μάλιστα ἀπερριμ- 6 μένοις κρατεῖν τῶν ὑπερηρκότων τῇ δόξῃ. τοῦτο μὲν γὰρ τὰ μάργαρα ἀπόλλυσθαι πέφυκεν ὑπὸ τοῦ ὄξους· τοῦτο δὲ τὸν ἀδάμαντα λίθων ὄντα ἰσχυρότατον τοῦ τράγου κατατῆχει τὸ αἷμα. καὶ δὴ καὶ τὸ ὕδωρ οὐ δύναται τῆς Στυγὸς ὀπλὴν ἵππου βιάσασθαι μόνην, ἀλλὰ ἐμβληθὲν κατέχεται τε ὑπ' αὐτῆς καὶ οὐ διεργάζεται τὴν ὀπλὴν. Εἰ δὲ καὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Φιλίππου συνέβη τὴν τελευτὴν διὰ τοῦ φαρμάκου γενέσθαι τούτου, σαφῶς μὲν οὐκ οἶδα, λεγόμενον δὲ οἶδα.

3. Ὑπὲρ δὲ τὴν Νώνακριν ὄρη τε καλούμενα Ἀροά- 7 νια καὶ σπήλαιόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς. ἐς τοῦτο ἀναφυγεῖν τὸ σπήλαιον τὰς θυγατέρας τὰς Προΐτου μανείσας λέγουσιν, ἃς ὁ Μελάμπους θυσίαις τε ἀπορρήτοις καὶ καθαρμοῖς κατήγαγεν ἐς χωρίον καλούμενον Λουσούς. τοῦ μὲν δὴ ὄρους τῶν Ἀροανίων Φερεῖται τὰ πολλὰ ἐνέμοντο· οἱ δὲ ἐν ὄροις ἤδη Κλειτορίων εἰσὶν οἱ Λουσοί. πόλιν μὲν δὴ 8 ποτε εἶναι λέγουσι τοὺς Λουσούς, καὶ Ἀγησίλας ἀνὴρ Λουσεὺς ἀνηγορεύθη κέλῃτι ἱππῶ νικῶν, ὅτε πρώτην ἐπὶ ταῖς δέκα ἐτίθεισαν πυθιάδα Ἀμφικτυόνες· τὰ δὲ ἐφ' ἡμῶν οὐδὲ ἐρείπια ἔτι λειπόμενα ἦν Λουσῶν. τὰς δὲ 637 θυγατέρας τοῦ Προΐτου κατήγαγεν ὁ Μελάμπους ἐς τοὺς Λουσούς καὶ ἡκέσατο τῆς μανίας ἐν Ἀρτέμιδος ἱερῷ· καὶ ἀπ' ἐκείνου τὴν Ἀρτεμιν ταύτην Ἡμερασίαν καλοῦσιν οἱ Κλειτόριοι.

XIX. Εἰσὶ δὲ τινες γένους μὲν καὶ οὗτοι τῶν Ἀρκάδων, ὄνομα δὲ σφισι Κυναῖθαις, οἳ καὶ ἐν Ὀλυμπίᾳ τὸ ἄγαλμα ἀνέθεσαν τοῦ Διός, κεραυνὸν ἐν ἑκατέρᾳ ἔχοντα

τῇ χειρί· οὗτοι οἱ Κυναιθαιεῖς τεσσαράκοντα ἀπωτέρω τοῦ ** σταδίοις μᾶλλον οἰκοῦσι, καὶ σφισιν ἐν ἀγορᾷ πεποιοῦνται μὲν θεῶν βωμοί, πεποιοῦνται δὲ Ἀδριανοῦ βασι-
 2 λέως εἰκόν. τὰ δὲ μάλιστα ἦγοντα ἐς μνήμην Διονύσου ἐστὶν ἐνταῦθα ἱερὸν, καὶ ἑορτὴν ὥρα ἄγουσι χειμῶνος, ἐν ᾗ λίπα ἀληλιμμένοι ἄνδρες ἐξ ἀγέλης βοῶν ταῦρον, ὃν ἂν σφισιν ἐπὶ νοῦν αὐτὸς ὁ θεὸς ποιήσῃ, ἀράμενοι κομίζουσι πρὸς τὸ ἱερὸν. Θυσία μὲν τοιαύτῃ σφίσι καθίστηκε· 2. πηγὴ δὲ ἐστὶν αὐτόθι ὕδατος ψυχροῦ, δύο μάλιστα ἀπὸ τοῦ ἄστεως ἀπωτέρω σταδίοις, καὶ ὑπὲρ αὐ-
 3 τῆς πλάτανος πεφυκυῖα. ὅς δ' ἂν ὑπὸ κυνὸς κατασχέτου λύσῃ ἥτοι ἔλκος ἢ καὶ ἄλλως κίνδυνον εὗρηται, τὸ ὕδωρ οἱ πίνουντι ἱάμα· καὶ Ἄλυσσον τοῦδε ἐνεκα ὀνομάζουσι τὴν πηγὴν. καὶ οὕτω φαίνεται ἂν Ἀρκάσι τὸ μὲν πρὸς Φενεῶ ὕδωρ, ὃ Στύγα ὀνομάζουσιν, ἐπ' ἀνθρώπου συμφορᾷ ἀνευρημένον, ἢ δὲ πηγὴ ἢ ἐν Κυναιθαιῶσιν
 4 ἀγαθὸν οὐσα ἀντίρροπον τῷ ἐκεῖ πῆματι. 3. Λείπεται δὲ ἐκ Φενεοῦ τῶν ὁδῶν, αἱ εἰσι πρὸς ἡλίου δυσμῶν, τὰ ἐν ἀριστερᾷ. αὕτη δὲ ἡ ὁδὸς ἄγει μὲν ἐς Κλείτορα, καθήκει δὲ παρὰ τοῦ Ἡρακλέους τὸ ἔργον, ὃ τῷ ποταμῷ ῥεῦμα ἐποίησεν εἶναι τῷ Ἀροανίῳ. παρὰ τοῦτο ἡ ὁδὸς κάτεισιν ἐπὶ χωρίον Λυκουρίαν, καὶ ἐστὶ Φενεάταις ἢ Λυκουρία πρὸς Κλείτορίους ὄροι τῆς γῆς.

XX. Προελθόντων δὲ σταδίους ὡς πεντήκοντα ἐκ 638 Λυκουρίας ἐπὶ τοῦ Λάδωνος ἀφίξῃ τὰς πηγάς. ἤκουσα δὲ ὡς τὸ ὕδωρ τὸ λιμνάζον ἐν τῇ Φενεατικῇ, κατερχόμε-
 μον ἐς τὰ βάραθρα τὰ ἐν τοῖς ὄρεσιν, ἀνείσιν ἐνταῦθα καὶ ποιεῖ τῷ Λάδωνι τὰς πηγάς. τοῦτο μὲν δὴ οὐκ ἔχω σαφῶς εἰπεῖν, εἴτε οὕτως εἴτε ἄλλως ἐστὶν ἔχον· ὁ δὲ Λάδων ποταμῶν τῶν ἐν Ἑλλάδι ὕδωρ παρέχεται κάλλιστον, ἔχει δὲ καὶ ἄλλως ἐς ἀνθρώπους φήμην [Λάφνης
 2 τε εἵνεκα] καὶ τὰ ἠδόμενα ἐς τὴν Λάφνην. Τοῦ λόγου δὲ

τοῦ ἐς Λάφνην τὰ μὲν** Συρίας τοῖς οἰκοῦσιν ἐπὶ Ὀρόντη
 ποταμῷ παρήμι, λέγεται δὲ καὶ ἄλλα τοιάδε ὑπὸ Ἀρχά-
 δων καὶ Ἡλείων. Οἰνομάῳ τῷ δυναστεύσαντι ἐν Πίσῃ
 Λεύκιππος ἦν υἱός. οὗτος ἐρασθεὶς Λάφνης ὁ Λεύκιππος
 ἐκ μὲν τοῦ εὐθέος μυνώμενος γυναικα ἐξεῖν ἀπεγίνωσκεν
 αὐτὴν ἅτε ἅπαν τὸ ἄρσεν γένος φεύγουσαν· παρέστη δέ
 οἱ τοιόνδε ἐς αὐτὴν σόφισμα. ἔτρεφεν ὁ Λεύκιππος κό- 3
 μην τῷ Ἀλφειῷ· ταύτην οἷα δὴ παρθένος πλεξάμενος
 τὴν κόμην, καὶ ἐσθῆτα ἐνδύς γυναικείαν, ἀφίκετο ὡς
 τὴν Λάφνην, ἐλθὼν δὲ Οἰνομάου τε ἔλεγεν εἶναι θυγά-
 τηρ, καὶ ὡς συνθηρᾶν ἐθέλοι τῇ Λάφνῃ. Ἄτε δὲ εἶναι
 παρθένος νομιζόμενος, καὶ τὰς ἄλλας ὑπερβεβλημένους
 παρθένους γένους τε ἀξιῶματι καὶ σοφίᾳ τῇ ἐς τὰ κυνη-
 γέσια, πρὸς δὲ καὶ τῇ θεραπείᾳ περισσῇ χρώμενος, ἐς
 φιλίαν ἰσχυρὰν ἐπάγεται τὴν Λάφνην. Οἱ δὲ τὸν Ἀπόλ- 4
 λωνος ἔρωτα ἐς αὐτὴν ἄδοντες καὶ τάδε ἐπιλέγουσιν,
 Ἀπόλλωνα Λευκίππῳ νεμεσῆσαι τῆς ἐς τὸν ἔρωτα εὐδαι-
 μονίας. αὐτίκα δὲ ἐπεθύμησεν ἐν τῷ Λάδωνι ἡ Λάφνη
 καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι νήχεσθαι, καὶ τὸν Λεύκιππον
 ἀποθύουσιν ἅκοντα· ἰδοῦσαι δὲ οὐ παρθένον τοῖς τε
 ἀκοντίοις αὐτὸν καὶ ἐγχειριδίοις τύπτουσαι διέφθειραν.
 ταῦτα μὲν δὴ οὕτω λέγουσι.

639 XXI. Τοῦ Λάδωνος δὲ τῶν πηγῶν ἀπέχει στάδια
 ἐξήκοντα ἡ Κλειτορίων πόλις· ἡ δὲ ὁδὸς ἡ ἀπὸ τῶν πηγῶν
 τοῦ Λάδωνος ἐστὶν αὐλὼν στενὸς παρὰ τὸν Ἀροάνιον πο-
 ταμόν. πρὸς δὲ τῇ πόλει διαβήσῃ ποταμόν καλούμενον
 Κλείτορα. ἐκδίδωσιν οὖν ὁ Κλείτωρ ἐς τὸν Ἀροάνιον, οὐ
 πλέον τῆς πόλεως σταδίους ἀπέχοντα ἐπτά. Εἰσὶ δὲ ἰχθῦς 2
 ἐν τῷ Ἀροάνιῳ καὶ ἄλλοι καὶ οἱ ποικιλίαι καλούμενοι·
 τούτους λέγουσι τοὺς ποικιλίας φθέγγεσθαι κίχλη τῇ
 ὄρνιθι ἐοικός. ἐγὼ δὲ ἀγρευθέντας μὲν εἶδον, φθεγγο-
 μένων δὲ ἤκουσα οὐδὲν καταμείνας πρὸς τῷ ποταμῷ καὶ

ἐς ἡλίου δυσμᾶς, ὅτε δὴ φθέγγεσθαι μάλιστα ἐλέγοντο οἱ ἰχθυῖς.

- 3 2. Τῇ δὲ Κλειτορίῳ πόλει τὸ μὲν ὄνομα ἀπὸ τοῦ παιδὸς ἐτέθη τοῦ Ἀζᾶνος, οἰκεῖται δ' ἐν ὁμαλῷ, κύκλῳ δὲ ὄρη περιέχοντά ἐστιν οὐ μεγάλα. Κλειτορίοις δὲ ἱερὰ τὰ ἐπιφανέστατα Δῆμητρος, τὸ δὲ Ἀσκληπιοῦ, τρίτον δὲ ἐστὶν Εἰλειθυίας *** εἶναι, καὶ ἀριθμὸν ἐποίησεν οὐδένα ἐπ' αὐτοῖς. Λύκιος δὲ Ὡλὴν ἀρχαιότερος τὴν ἡλικίαν, Δηλίοις ὕμνους καὶ ἄλλους ποιήσας καὶ ἐς Εἰλειθυιάν [τε], εὐλινόν τε αὐτὴν ἀνακαλεῖ, δῆλον ὡς τῇ Πεπρωμένῃ τὴν
4 αὐτὴν, καὶ Κρόνου πρεσβυτέραν φησὶν εἶναι. Κλειτορίοις δὲ καὶ Διοσκούρων καλουμένων δὲ Θεῶν Μεγάλων ἐστὶν ἱερὸν, ὅσον τέσσαρα ἀπέχον στάδια ἐπὶ τῆς πόλεως, καὶ ἀγάλματά ἐστιν αὐτοῖς χαλκᾶ. 3. Πεποιήται δὲ καὶ ἐπὶ ὄρους κορυφῆς σταδίοις τριάκοντα ἀπὸ τέρῳ τῆς πόλεως ναὸς καὶ ἄγαλμα Ἀθηνᾶς Κορίας.

- XXII. Ἐπανάγει δὲ ὁ λόγος με ἐπὶ Στύμφηλον καὶ 640
ἐπὶ τοὺς Φενεατῶν καὶ Στυμφηλίων ὄρους τὸ ὀνομαζόμενον Γερόντειον. Στυμφήλιοι δὲ τεταγμένοι μὲν οὐ μετὰ Ἀρκάδων ἔτι εἰσὶν, ἀλλ' ἐς τὸ Ἀργολικὸν συντελοῦσι, μεταστάντες ἐς αὐτὸ ἐθελονταί· γένους δὲ εἶναι σφᾶς τοῦ Ἀρκάδων τὰ ἔπη μαρτυρεῖ τὰ Ὀμήρου, καὶ ὁ Στύμφηλος ὁ οἰκιστὴς ἀπόγονος ἦν τρίτος Ἀρκάδος τοῦ Καλλιστοῦς. Λέγεται δὲ ἐξ ἀρχῆς ἐτέρωθι οἰκισθῆναι τῆς
2 χώρας καὶ οὐκ ἐς τὴν ἐφ' ἡμῶν πόλιν. 2. Ἐν δὲ τῇ Στυμφήλῳ τῇ ἀρχαίᾳ Τήμενόν φασιν οἰκῆσαι τὸν Πελασγοῦ, καὶ Ἦραν ὑπὸ τοῦ Τήμενου τραφῆναι τούτου, καὶ αὐτὸν ἱερὰ τῇ θεῷ τρία ἰδρύσασθαι καὶ ἐπικλήσεις τρεῖς ἐπ' αὐτῇ θέσθαι, παρθένῳ μὲν ἔτι οὔσῃ Παιδί· γημαμένην δὲ τῷ Διὶ ἐκάλεσεν αὐτὴν Τελείαν· διενεχθεῖσαν δὲ ἐφ' ὅτῳ δὴ ἐς τὸν Δία καὶ ἐπανήκουσαν ἐς τὴν Στύμφηλον ὠνόμασεν ὁ Τήμενος Χήραν. τάδε μὲν ὑπὸ Στυμφηλίων

λεγόμενα οἶδα ἐς τὴν θρόνον· 3. Ἡ δὲ ἐφ' ἡμῶν πόλις τῶν 3
μὲν εἰρημένων οὐδέν, ἄλλα δὲ εἶχε τοσάδε. ἔστιν ἐν τῇ
Στυμφηλίων πηγῇ, καὶ ἀπὸ ταύτης ὕδαρ βασιλεὺς Ἀδρι-
ανὸς Κορινθίοις ἤγαγεν ἐς τὴν πόλιν. ἐν δὲ τῇ Στυμ-
φήλῳ χειμῶνος μὲν ὥρα λίμνην τε οὐ μεγάλην ἢ πηγὴν
καὶ ἀπ' αὐτῆς ποταμὸν ποιεῖ τὸν Στύμφηλον· ἐν θέρει
δὲ προλιμνάζει μὲν οὐδέν τι, ποταμὸς δὲ αὐτίκα ἔστιν
ἀπὸ τῆς πηγῆς. οὗτος ἐς χάσμα γῆς κάτεισιν ὁ ποταμός,
ἀναφαινόμενος δὲ αὐτίς ἐν τῇ Ἀργολίδι μεταβάλλει τὸ
ὄνομα, καὶ αὐτὸν ἀντὶ Στυμφήλου καλοῦσιν Ἑρασίνον.

4. Ἐπὶ δὲ τῷ ὕδατι τῷ ἐν Στυμφήλῳ κατέχει λόγος ὄρνι- 4
θᾶς ποτε ἀνδροφάγους ἐπ' αὐτῷ τραφῆναι· ταύτας κα-
τατοξεῦσαι τὰς ὄρνιθας Ἡρακλῆς λέγεται. Πείσανδρος
δὲ αὐτὸν ὁ Καμινεὺς ἀποκτείνει τὰς ὄρνιθας οὗ φησιν,
ἀλλὰ ὥς ψόφῳ κροτάλων ἐκδιώξειεν αὐτάς. γῆς δὲ τῆς
Ἀράβων ἢ ἔρημος παρέχεται καὶ ἄλλα θηρία καὶ ὄρνιθας
καλουμένας Στυμφηλίδας, λεόντων καὶ παρδάλεων οὐ-
5
641 δέν τι ἡμερωτέρας ἀνθρώποις. Αὐταὶ τοῖς ἐπὶ ἄγρην αὐ- 5
τῶν ἀφικνουμένοις ἐπιπέτανται, καὶ τιτρώσκουσιν τε τοῖς
ράμψεσι καὶ ἀποκτείνουσιν. ὅσα μὲν δὴ χαλκοῦ καὶ σιδή-
ρου φοροῦσιν ἀνθρώποι, διατρυνῶσιν αἱ ὄρνιθες· ἣν
δὲ ἐσθῆτα φλοῖνην παχείαν πλέξωνται, τὰ ράμφη τῶν
Στυμφηλίδων ὑπὸ τῆς ἐσθῆτος ἔχεται τῆς φλοῖνης, καθὰ
καὶ πτέρυγες ὀρνίθων τῶν μικρῶν προσέχονται τῷ ἔξῳ.
Αὐταὶ μέγεθος μὲν κατὰ γέρανόν εἰσιν αἱ ὄρνιθες, εἰκόνασι
δὲ ἴβεισι, ράμφη δὲ ἀλκιμώτερα φέρουσι καὶ οὐ σκολιά,
ὥσπερ αἱ ἴβεις. Εἰ μὲν δὴ καὶ αἱ κατ' ἐμὲ ὄρνιθες αἱ Ἀρά- 6
βιοι τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ ποτὲ ὀρνίθων τὸ ὄνομα, εἶδος δὲ οὐ
τὸ αὐτὸ ἐκείναις ἔχουσιν, οὐκ οἶδα· εἰ δὲ τὸν πάντα αἰῶνα
κατὰ τὰ αὐτὰ ἰέραξι καὶ αἰετοῖς καὶ Στυμφηλίδες εἰσὶν
ὄρνιθες, Ἀράβιον τε εἶναι μοι θρόμμα αἱ ὄρνιθες αὐταὶ
φαίνονται, καὶ δύναιτο ἂν πετομένη ποτὲ ἀπόμοιρα εἶ
8 *

αὐτῶν ἐς Ἀρκαδίαν ἀφικέσθαι ἐπὶ Στύμφηλον. Ὑπὸ μὲν δὴ τῶν Ἀράβων ἄλλο τί που ἐξ ἀρχῆς καλοῦντο ἂν καὶ οὐ Στυμφηλίδες· τοῦ Ἡρακλέους δὲ ἡ δόξα καὶ τὸ Ἑλληνικὸν πρὸ τοῦ βαρβαρικοῦ τετιμημένον ἐξενίκησεν ὥς καὶ τὰς ἐν τῇ ἐρήμῳ τῇ Ἀράβων Στυμφηλίδας καὶ ἐπὶ ἡμῶν
 7 ὀνομάζεσθαι. 5. Ἐν Στυμφήλῳ δὲ καὶ ἱερὸν Ἀρτέμιδος ἐστὶν ἀρχαῖον Στυμφηλίας· τὸ δὲ ἄγαλμα ξόανόν ἐστι τὰ πολλὰ ἐπίχρυσον. πρὸς δὲ τοῦ ναοῦ τῷ ὀρόφῳ πεποιη-
 μέναι καὶ αἱ Στυμφηλίδες εἰσὶν ὄρνιθες· σαφῶς μὲν οὖν χαλεπὸν ἦν διαγινῶναι πότερον ξύλου ποίημα ἢ ἡ γύψου, τεκμαιρομένοις δὲ ἡμῖν ἐφαίνετο εἶναι ξύλου μᾶλλον ἢ γύψου. εἰσὶ δὲ αὐτόθι καὶ παρθένοι λίθου λευκοῦ, σκέλη δὲ σφισίν ἐστὶν ὀρνίθων, ἐστῶσι δὲ ὀπισθε τοῦ
 8 ναοῦ. 6. Λέγεται δὲ καὶ ἐφ' ἡμῶν γενέσθαι θαῦμα τοι-
 οῦδε. ἐν Στυμφήλῳ τῆς Ἀρτέμιδος τῆς Στυμφηλίας τὴν ἑορτὴν τὰ τε ἄλλα ἦγον οὐ σπουδῇ, καὶ τὰ ἐς αὐτὴν καθεστηκότα ὑπερέβαινον τὰ πολλὰ. ἐσπεσοῦσα οὖν ὕλη κατὰ τοῦ βαράθρου τὸ στόμα, ἣ κάτεισιν ὁ ποταμὸς [ὅς ἐστιν ὁ Στύμφαλος] ἀνεῖργε μὴ καταδύεσθαι τὸ ὕδωρ, λίμνην τε ὅσον ἐπὶ τετρακοσίους σταδίους τὸ πεδῖον σφίσι
 9 γενέσθαι λέγουσι. Φασὶ δὲ ἔπεσθαι θηρευτὴν ἄνδρα ἐλάφῳ φευγούσῃ, καὶ τὴν μὲν ἐς τὸ τέλμα ἵεσθαι, τὸν δὲ 642
 ἄνδρα τὸν θηρευτὴν ἐπακολουθοῦντα ὑπὸ τοῦ θυμοῦ κατόπιν τῆς ἐλάφου νήχεσθαι· καὶ οὕτω τὸ βάραθρον τὴν τε ἐλαφον καὶ ἐπ' αὐτῇ τὸν ἄνδρα ὑπεδέξατο. τού-
 τοις δὲ τοῦ ποταμοῦ τὸ ὕδωρ ἐπακολουθῆσαι φασιν, ὥστε ἐς ἡμέραν Στυμφηλίοις ἐξήρανο ἅπαν τοῦ πεδίου τὸ λιμνάζον· καὶ ἀπὸ τούτου τῇ Ἀρτέμιδι τὴν ἑορτὴν φιλοτιμία πλέوني ἄγουσι.

XXIII. Μετὰ δὲ Στύμφηλόν ἐστιν Ἀλέα, συνεδρίου μὲν τοῦ Ἀργολικοῦ μετέχουσα καὶ αὕτη, Ἄλειον δὲ τὸν Ἀφείδαντος γενέσθαι σφίσιν ἀποφαίνουσιν οἰκιστήν.

Θεῶν δὲ ἱερὰ αὐτόθι Ἀρτέμιδος ἐστὶν Ἐφεσίας καὶ Ἀθη-
νᾶς Ἀλέας, καὶ Διονύσου ναὸς καὶ ἄγαλμα. τούτῳ παρὰ
ἔτος Σκιέρειαν ἑορτὴν ἄγουσι, καὶ ἐν Διονύσου τῇ ἑορτῇ
κατὰ μάντευμα ἐκ Δελφῶν μαστιγοῦνται γυναῖκες, καθά
καὶ οἱ Σπαρτιατῶν ἔφηβοι παρὰ τῇ Ὀρθίᾳ.

2. Ἐδήλωσα δὲ ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐς Ὀρχομενίους ὡς 2
πρῶτα μὲν παρὰ τὴν χαράδραν ἐστὶν ἡ εὐθεία, τὸ ἀπὸ
τούτου δὲ ἐν ἀριστερᾷ τοῦ ὕδατος τοῦ λιμνάζοντος. ἐν δὲ
τῷ πεδίῳ τῷ Καφυῶν πεποίηται γῆς χῶμα, δι' οὗ ἀπειρ-
γεται τὸ ὕδωρ τὸ ἐκ τῆς Ὀρχομενίας μὴ εἶναι Καφυεῦσιν
βλάβος τῇ ἐνεργῳ. Κατὰ δὲ τὸ ἐντὸς τοῦ χώματος παρέ-
ξιεισιν ὕδωρ ἄλλο, πλήθει μὲν ὅσον τε εἶναι ποταμόν,
κατερχόμενον δὲ ἐς χάσμα γῆς ἄνεισιν αὐτίς παρὰ Νά-
σους καλουμένας· τὸ δὲ χωρίον ἐνθα ἄνεισιν ὀνομάζεται
Ῥεῦνος· ἀνατείλαν δὲ ἐνταῦθα τὸ ὕδωρ τὸ ἀπὸ τούτου
παρέχεται ποταμόν ἀέναον Τράγον. 3. τὸ δὲ ὄνομα ἐστὶ 3
μὲν δῆλον ἀπὸ Κηφέως τοῦ Ἀλέου τῇ πόλει γεγονός,
ὀνομάζεσθαι δὲ αὐτὴν φωνῇ τῇ Ἀρκάδων Καφυὰς ἐκνε-
νίκηκε. φασὶ δὲ οἱ Καφυεῖς τὰ ἄνωθεν ἐκ τῆς Ἀττικῆς
εἶναι χώρας, ἐκβληθέντες δὲ ὑπὸ Αἰγέως ἐξ Ἀθηναίων ἐς
Ἀρκαδίαν φυγεῖν καὶ ἰκέται γενόμενοι Κηφέως οἰκῆσαι
ἐνταῦθα. 43 Τὸ μὲν δὴ πόλισμα ἐπὶ τοῦ πεδίου τῷ πέρατι
ὄρων οὐκ ἄγαν ὑψηλῶν παρὰ τοῖς ποσίν ἐστὶ· Καφυά-
ταις δὲ ἱερὰ Θεῶν Ποσειδῶνός ἐστι καὶ ἐπὶ κλησὶν Κνακα-
λησίας Ἀρτέμιδος. ἐστὶ δὲ αὐτοῖς καὶ ὄρος Κνάκαλος, 4
ἐνθα ἐπέτειον τελετὴν ἄγουσι τῇ Ἀρτέμιδι. ὀλίγον δὲ
ὑπὲρ τὴν πόλιν πηγὴ τέ ἐστι, καὶ ἐπὶ τῇ πηγῇ πλάτανος
μεγάλη καὶ εὐειδὴς πέφυκε· καλοῦσι δὲ αὐτὴν Μενε-
λαΐδα, Μενέλαον στρατὸν ἀθροίζοντα ἐς Τροίαν ἀφικέ-
σθαι τε ἐνταῦθα καὶ ἐπὶ τῇ πηγῇ τὴν πλάτανον φυτεῦσαι
λέγοντες· ἐφ' ἡμῶν δὲ καὶ τὴν πηγὴν κατὰ ταῦτα τῇ πλα-
τάνῳ καλοῦσι Μενελαΐδα. 4. Εἰ δὲ Ἑλλήνων τοῖς λόγοις 5

ἐπόμενοι καταριθμήσασθαι δεῖ με ὅποσα δένδρα σῶα εἰσι
καὶ τεθνηλότα λείπεται, πρεσβύτατον μὲν ἡ λύγος ἐστὶν
αὐτῶν ἡ ἐν τῷ Σαρλίων πεφυκυῖα ἱερῇ Ἑρας, μετὰ δὲ
αὐτὴν ἡ ἐν Λωδώνῃ δρυς, καὶ ἐλαία τε ἡ ἐν Ἀκροπόλει
καὶ ἡ παρὰ Δηλίοις· τρίτα δὲ ἐνεκα ἀρχαιότητος νέμειν
ἂν τῇ δάφνῃ τῇ παρὰ σφίσιν οἱ Σύροι· τῶν δὲ ἄλλων ἡ
πλάτανός ἐστιν αὕτη παλαιότατον.

- 6 5. Καφυῶν δὲ ἀφέστηκεν ὅσον σταδίων Κονδυλέα
χωρίον, καὶ Ἀρτέμιδος ἄλσος καὶ ναός ἐστὶν ἐνταῦθα
καλουμένης Κονδυλεάτιδος τὸ ἀρχαῖον· μετονομασθῆναι
δὲ ἐπὶ αἰτία τὴν θεοῦ φασὶ τοιαύτη. παιδία περὶ τὸ ἱερὸν
παίζοντα, ἀριθμὸν δὲ αὐτῶν οὐ μνημονεύουσιν, ἐπέτυχε
καλωδίῳ, δήσαντα δὲ τὸ καλωδίον τοῦ ἀγάλματος περὶ
7 τὸν τράχηλον ἐπέλεγεν ὥς ἀπάγχοιτο ἡ Ἀρτεμις. φωρά-
σαντες δὲ οἱ Καφυεῖς τὰ ποιηθέντα ὑπὸ τῶν παιδίων
καταλεύουσιν αὐτά· καὶ σφισι ταῦτα ἐργασαμένοις ἐσέ-
πυσεν ἐς τὰς γυναῖκας νόσος, τὰ ἐν τῇ γαστρὶ πρὸ τοκε-
τοῦ τεθνεῶτα ἐκβάλλεσθαι, ἐς ὃ ἡ Πυθία θάψαι τε τὰ
παιδία ἀνέειπε καὶ ἐναγλίζειν αὐτοῖς κατὰ ἔτος· ἀποθανεῖν
γὰρ αὐτὰ οὐ σὺν δίκῃ. Καφυεῖς δὲ ποιοῦσι τὰ τε ἄλλα
644 εἰσι καὶ νῦν κατ' ἐκεῖνο τὸ μάντευμα, καὶ τὴν ἐν ταῖς Κον-
δυλέαις θεόν, προσεῖναι γὰρ καὶ τόδε εἰσι τῷ χρησμῷ
φασί, καλοῦσιν Ἀπαγχομένην ἐξ ἐκείνου. 6. Ἀνελθὼν
δὲ ἐκ Καφυῶν ὅσον σταδίους ἑπτὰ ἐπὶ Νάσους καλουμέ-
νας καταβήσῃ· πεντήκοντα δὲ προελθόντι αὐτόθεν στα-
δίους ἐστὶν ὁ Λάδων. διαβήσῃ τε δὴ τὸν ποταμόν, καὶ
ἐπὶ δρυμὸν ἀφίξῃ Σόρωνα διὰ τε Ἀργεαθῶν καὶ Λυκούν-
των καλουμένων καὶ Σκοτάνης. ἄγει μὲν δὴ ὁ Σόρων
9 τὴν ἐπὶ Ψωφίδος· θηρία δὲ οὗτός τε καὶ ὅσοι δρυμοὶ τοῖς
Ἀρκάσις εἰσὶν ἄλλοι παρέχονται τοσάδε, ἀγρίους ὕς καὶ
ἄρκτους καὶ χελώνας μεγίστας μεγέθει· λύρας ἂν ποιή-
σαιο ἐξ αὐτῶν χελώνης Ἰνδικῆς λύρα παρισουμένης. τοῦ

Σόρωνος δὲ πρὸς τοῖς πέρασιν ἐστὶ μὲν Πάου κώμης ἐρείπια, εἰσὶ δὲ οὐ πολὺ ἀπωτέρω καλοῦμεναι Σεῖραι· ὄροι δὲ Κλειτορίοις τῆς χώρας πρὸς Ψωφιδίους εἰσὶν αἱ Σεῖραι.

XXIV. Ψωφίδος δὲ οἱ μὲν φασιν οἰκιστὴν γενέσθαι Ψώφίδα τὸν Ἄρρωνος τοῦ Ἐρυμάνθου τοῦ Ἀρίστα τοῦ Παρθάονος τοῦ Περιφήτου τοῦ Νυκτίμου· τοῖς δὲ ἐστὶν εἰρημένα θυγατέρα Ψωφίδα εἶναι Ξάνθου τοῦ Ἐρυμάνθου τοῦ Ἀρκάδος. τάδε μὲν οὖν οὕτω κατὰ τὴν Ἀρκάδων ἐς τοὺς βασιλεῖας ἔχει μνήμην· ὁ δὲ ἀληθέστατος τῶν λόγων ἐστὶν Ἐρυκος τοῦ ἐν Σικανίᾳ δυναστεύσαντος παῖδα εἶναι τὴν Ψωφίδα, ἥ *** ἐς τὸν οἶκον οὐκ ἤξιον, καταλείπει δὲ ἔχουσιν ἐν τῇ γαστρὶ παρὰ Λυκόρτα, ξένω μὲν ὄντι αὐτοῦ, κατοικοῦντι δὲ ἐν πόλει Φηγία, πρὸ δὲ τοῦ Φηγέως τῆς βασιλείας Ἐρυμάνθω καλουμένη· ἐπιτραφέντες δὲ αὐτόθι Ἐχέφρων καὶ Πρόμαχος Ἡρακλείους τε ὄντες καὶ τῆς γυναικὸς τῆς Σικανῆς μετέθεντο τῇ Φηγίᾳ τὸ ὄνομα Ψωφίδα ἀπὸ τῆς μητρός. 2. Ἔστι δὲ καὶ Ζα-
645 κυνθίων τῇ ἀκροπόλει Ψωφίς ὄνομα, ὅτι ναυσὶν ἐς τὴν νῆσον ἐπεραιώθη πρῶτος καὶ ἐγένετο οἰκιστὴς ἀνὴρ Ψωφίδιος, Ζάκυνθος ὁ Δαρδάνου. Σειραίων μὲν δὴ σταδίοις ἐστὶν ἀπωτέρω τριάκοντα ἢ Ψωφίς· παρὰ δὲ αὐτὴν ὅτε Ἀροάνιος ποταμὸς καὶ ὀλίγον ἀπωτέρω τῆς πόλεως Ἐρύμανθος ῥέουσιν. ἔχει δὲ τὰς πηγὰς ὁ Ἐρύμανθος ἐν ὄρει Λαμπεῖα· τὸ δὲ ὄρος τοῦτο ἱερὸν εἶναι Πανὸς λέγεται· εἴη δ' ἂν τοῦ ὄρους τοῦ Ἐρυμάνθου μοῖρα ἡ Λάμπεια. ἐποίησε δὲ Ὅμηρος ὡς ἐν Ταῦγέτῳ τε καὶ Ἐρυμάνθῳ *** θηρευτῆς οὖν *** τῆς Λαμπείας ὁ Ἐρύμανθος, καὶ Ἀρχαδίαν διεξιθὼν ἐν δεξιᾷ μὲν τὸ ὄρος ἔχων τὴν Φολόην, ἐν ἀριστερᾷ δὲ πάλιν Θέλπουσαν χώραν, κάτεισιν ἐς τὸν Ἀλφειόν. Λέγεται δὲ ὡς Ἡρακλῆς κατὰ πρόσταγμα 3 Εὐρύσθεως παρὰ τῷ Ἐρυμάνθῳ θηράσειεν ἕν μεγέθει καὶ ἀλκῇ τοὺς ἄλλους ὑπερηρότα. Κυμαῖοι δὲ οἱ ἐν Ὀπι-

κοῖς συὸς ὁδόντας ἀνακειμένους παρὰ σφίσιν ἐν Ἀπόλ-
 λωνος ἱερῷ λόγῳ μὲν λέγουσιν ὥς οἱ ὁδόντες υἱὸς εἶεν
 τοῦ Ἑρμυανθίου, τῷ λόγῳ δὲ αὐτῶν οὐδ' ἐπ' ὀλίγον μέ-
 6 τεστι τοῦ εἰκότος. 3. Ψωφιδίοις δὲ ἐν τῇ πόλει τοῦτο μὲν
 Ἀφροδίτης ἱερὸν Ἑρυνκίνης ἐστὶν ἐπὶ κλησιν, [ἧς] ἐρείπια
 ἐφ' ἡμῶν ἐλείπετο αὐτοῦ μόνα· ἐλέγοντο δὲ οἱ Ψωφίδος
 αὐτὸ ἰδρῦσασθαι παῖδες. καὶ τῷ λόγῳ τὸ εἰκὸς πρόσεστι·
 ἐστὶ γὰρ καὶ ἐν Σικελίᾳ τῆς Ἑρυνκίνης ἱερὸν ἐν τῇ χώρᾳ 646
 τῇ Ἑρυνκος, ἀγιάτατόν τε ἐκ παλαιοτάτου καὶ οὐκ ἀπο-
 7 δέον πλούτῳ τοῦ ἱεροῦ τοῦ ἐν Πάφῳ. Προμάχον δὲ καὶ
 Ἐχέφρονος τῶν Ψωφίδος οὐκ ἐπιφανῆ κατ' ἐμὲ ἔτι ἦν τὰ
 ἡρῶα. 4. Τέθαπται δὲ καὶ Ἀλκμαίων ἐν Ψωφίδι ὁ Ἀμφι-
 αράου, καὶ οἱ τὸ μνημῆα ἐστὶν οἰκημα οὔτε μεγέθει μέγα
 οὔτε ἄλλως κεκοσμημένον· περὶ δὲ αὐτὸ κυπάρισσοι πε-
 φύκασιν ἐς τοσοῦτον ὕψους ἀνήκουσαι, ὥστε καὶ τὸ ὄρος
 τὸ πρὸς τῇ Ψωφίδι κατεσκιαζέτο ὑπ' αὐτῶν. ταύτας
 οὐκ ἐθέλουσιν ἐκκόπτειν ἱερὰς τοῦ Ἀλκμαίωνος νομί-
 8 ζοντες· καλοῦνται δὲ ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων παρθένοι. Ὁ δὲ
 Ἀλκμαίων ἠνίκα τὴν μητέρα ἀποκτείνας ἐφυγεν ἐξ Ἀρ-
 γους, τότε ἐς τὴν Ψωφίδα ἐλθὼν, Φηγίαν ἔτι ἀπὸ τοῦ
 Φηγέως ὀνομαζομένην, συνώκησεν Ἀλφειβοῖα τῇ Φη-
 γέως θυγατρὶ, καὶ αὐτῇ δῶρα ὥς το εἰκὸς καὶ ἄλλα καὶ
 τὸν ὄρμον δίδωσιν. ὥς δὲ οἰκοῦντι αὐτῷ παρα τοῖς Ἀρ-
 κάσιν οὐδὲν ἐγίνετο ἡ νοσος ῥάων, κατεφυγεν ἐπὶ τὸ
 μαντεῖον τὸ ἐν Δελφοῖς, καὶ αὐτὸν ἡ Πυθία διδάσκει τὸν
 Ἐριφύλης ἀλάστορα ἐς ταύτην οἱ μόνην χώραν οὐ συνα-
 9 κολουθήσειν, ἣτις ἐστὶ νεωτάτη καὶ ἡ θάλασσα τοῦ μη-
 ἔξευρῶν τοῦ Ἀχελφίου τὴν πρόσχωσιν ἐνταῦθα ᾤκησε,
 καὶ γυναῖκα ἔσχε Καλλιρόην τοῦ Ἀχελφίου θυγατέρα
 λόγῳ τῷ Ἀκαρνάνων, καὶ οἱ παῖδες Ἀκαρνάν τε καὶ Ἀμ-
 φότερος ἐγένοντο· ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀκαρνάνος τοῖς ἐν τῇ

ἡπαίρω ταύτη τὸ ὄνομα τὸ νῦν γενέσθαι λέγουσι τὰ πρὸ
 τούτου Κούρησι καλουμένοις. Ἐς ἐπιθυμίας δὲ ἀνοήτους
 πολλοὶ μὲν ἄνδρες, γυναῖκες δὲ ἔτι πλέον ἐξοκέλλουσιν.
 ἐπεθύμησεν ἡ Καλλιρόη τῆς Ἐριφύλης οἱ γενέσθαι τὸν 10
 ὄρμον, καὶ δι' αὐτὸ ἐς τὴν Φηγίαν τὸν Ἀλκμαίωνα ἔστει-
 λεν ἄκοντα, καὶ αὐτὸν ὑπὸ Φηγέως τῶν παίδων Τημένου
 647 καὶ Ἀξίονος δολοφονηθέντα ἐπέλαβεν ἡ τελευτή. Τοῦ
 Φηγέως δὲ οἱ παῖδες τῷ Ἀπόλλωνι ἀναθεῖναι τῷ ἐν Δελ-
 φοῖς λέγονται τὸν ὄρμον. καὶ ἐπὶ τούτων βασιλευόντων
 ἐν Φηγίᾳ τότε ἔτι καλουμένη τῇ πόλει στρατεῦσαι φασιν
 Ἕλληνας ἐς Τροίαν· σφᾶς δὲ οἱ Ψωφίδιοι τοῦ στόλου
 φασὶν οὐ μετασχεῖν, ὅτι αὐτῶν τοῖς βασιλεῦσιν οἱ Ἀρ-
 γείων ἀπηχθάνοντο ἡγεμόνες, κατὰ γένος τε τῷ Ἀλκμαί-
 ωνι οἱ πολλοὶ προσήκοντες καὶ τῆς ἐπιστρατείας αὐτῷ
 κοινωνήσαντες τῆς ἐς Θήβας. 5. Τὰς δὲ Ἐχινάδας νήσους 11
 ὑπὸ τοῦ Ἀχελφῶος μὴ σφᾶς ἡπειρον ἄχρι ἡμῶν ἀπειργά-
 σθαι γέγονε δι' αἰτίας τὸ Αἰτωλῶν ἔθνος· γεγόνασι δὲ
 αὐτοὶ τε ἀνάστατοι καὶ ἡ γῆ σφίσι πᾶσα ἡρῆμωται· ταῖς
 Ἐχινάσιν οὖν, ἅτε ἀσπόρου μενούσης τῆς Αἰτωλίας, οὐχ
 ὁμοίως ὁ Ἀχελῷος ἐπάγει τὴν ἰλύν. μαρτύριον δέ μοι
 τοῦ λόγου· ὁ γὰρ Μαίανδρος διὰ τῆς Φρυγῶν καὶ Καρῶν
 ἀρουμένης ὅσα ἔτη ῥέων τὴν μεταξὺ Πριήνης καὶ Μιλή-
 του θάλασσαν ἐν οὐ πολλῷ χρόνῳ πεποίηκεν ἡπειρον.
 6. Ψωφιδίοις δὲ καὶ παρὰ τῷ Ἐρυμάνθῳ ναός ἐστιν Ἐρυ- 12
 μάνθου καὶ ἄγαλμα. Ποιεῖται δὲ πλήν τοῦ Αἰγυπτίου
 Νείλου ποταμοῖς τοῖς ἄλλοις λίθου λευκοῦ τὰ ἀγάλματα·
 τῷ Νείλῳ δέ, ἅτε διὰ τῆς Αἰθιοπῶν κατιόντι ἐς θάλασ-
 σαν, μέλανος λίθου τὰ ἀγάλματα ἐργάζεσθαι νομίζουσιν.
 7. Ὃν δὲ ἤκουσα ἐν Ψωφίδι ἐπὶ Ἀγλαῷ λόγον ἀνδρὶ 13
 Ψωφιδίῳ κατὰ Κροῖσον τὸν Λυδὸν ὄντι ἡλικίαν, ὡς ὁ
 Ἀγλαὸς τὸν χρόνον τοῦ βίου πάντα γένοιτο εὐδαίμων,
 οὗ με ἐπειθεν ὁ λόγος. Ἀλλὰ ἀνθρώπων μὲν τῶν ἐφ'

ἑαυτοῦ κακὰ ἄν τις ἐλάσσονα ἀναδέξαιτο, καθὰ καὶ ναῦς
 14 ἦσαν ἄν χειμασθεῖη νεὼς ἄλλης· ἄνδρα δὲ συμφορῶν
 ἀεὶ σπάντα ἐκτὸς ἢ τὰ πάντα οὐρίῳ ναῦν χρησαμένην
 πνεύματι οὐκ ἔστιν ὅπως δυνησόμεθα ἐξευρεῖν, ἐπεὶ καὶ
 Ὅμηρος κατακείμενον παρὰ τῷ Διὶ ἀγαθῶν πλῆθον, τὸν 648
 δὲ ἕτερον κακῶν ἐποίησεν, ὑπὸ τοῦ ἐν Δελφοῖς θεοῦ
 δεδιδαγμένος, ὃς αὐτόν ποτε Ὅμηρον κακοδαίμονά τε
 προσεῖπε καὶ ὄλβιον ὡς φύντα ἐπὶ ἀμφοτέροισι ὁμοίως.

- XXV. Ἐς δὲ Θέλπουσαν ἰόντι ἐκ Ψωφίδος πρῶτα
 μὲν χωρίον Τρόπαιά ἐστιν ὀνομαζόμενον ἐν ἀριστερᾷ
 τοῦ Λάδωνος, Τροπαίων δὲ ἔχεται δρυμὸς Ἀφροδίσιον·
 τρίτα δὲ ἐστιν ἀρχαῖα ἐν στήλῃ γραμματα, ὅροι Ψωφι-
 δίοις πρὸς τὴν Θελπουσίαν χώραν. Ἐν δὲ τῇ γῇ τῇ Θελ-
 πουσίᾳ ποταμός ἐστιν Ἄρσην καλούμενος· τοῦτον οὖν
 διαβήσῃ, καὶ ὅσον πέντε ἀπ' αὐτοῦ σταδίου ἀφίξῃ καὶ
 εἰκοσι ἐπὶ ἐρείπια Καοῦντος κώμης καὶ ἱερὸν Ἀσκληπιοῦ
 2 Καουσίου, πεποιημένον ἐν τῇ ὁδῷ. 2. Τοῦ δὲ ἱεροῦ τού-
 του σταδίου τεσσαράκοντα μάλιστα ἀφέστηκεν ἢ πόλις
 τεθῆναι δὲ αὐτῇ ὄνομα ἀπὸ νύμφης λέγουσι Θελπούσης,
 ταύτην δὲ θυγατέρα εἶναι Λάδωνος. τῷ δὲ Λάδωνι ἄρχε-
 ται μὲν τὸ ὕδωρ ἐν πηγαῖς τῆς Κλειτορίας, καθὰ ὁ λόγος
 ἐδήλωσεν ἤδη μοι· ῥεῖ δὲ πρῶτον μὲν παρὰ Λευκάσιον
 χωρίον καὶ Μεσόβοα καὶ διὰ τῶν Νάσων ἐπὶ τε Ὀρυγὰ
 τε καὶ Ἀλοῦντα ὀνομαζόμενον, ἐξ Ἀλοῦντος δὲ ἐπὶ Θα-
 λιάδας τε καὶ ἐπὶ Δῆμητρος ἱερὸν κάτεισιν Ἐλευσινίας.
 3 Τὸ δὲ ἱερὸν τοῦτο ἔστι μὲν Θελπουσίῳ ἐν ὄροις· ἀγάλ-
 ματα δὲ ἐν αὐτῷ, ποδῶν ἑπτὰ οὐκ ἀποδέον ἕκαστον,
 Δῆμητρός ἐστι καὶ ἡ παῖς καὶ ὁ Διόνυσος, τὰ πάντα
 ὁμοίως λίθου. Μετὰ δὲ τῆς Ἐλευσινίας τὸ ἱερὸν [καὶ]
 Θέλπουσαν τὴν πόλιν ὁ Λάδων παρεῖξισιν ἐν ἀριστερᾷ,
 κειμένην μὲν ἐπὶ λόφου μεγάλου, τὰ πλεῖα δὲ ἐφ' ἡμῶν
 ἔρημον, ὥστε καὶ τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τῷ πέρατι οὐσάν φασιν

ἐν τῷ μεσαιτάτῳ ποιηθῆναι τὸ ἐξ ἀρχῆς. 3. Ἔστι δὲ ἐν
 649 Θελπούσῃ ναὸς Ἀσκληπιοῦ καὶ θεῶν ἱερὸν τῶν δώδεκα
 τούτου τὰ πολλὰ ἐς ἑδαφος ἔκειτο ἤδη. Μετὰ δὲ Θέλπου- 4
 σαν ἐπὶ τὸ ἱερὸν τῆς Δήμητρος ὁ Λάδων κάττεισι τὸ ἐν
 Ὀγκείῳ· καλοῦσι δὲ Ἐρινὺν οἱ Θελπούσιοι τὴν θεόν,
 ὁμολογεῖ δὲ σφισι καὶ Ἀντίμαχος ἐπιστρατεῖαν Ἀργείων
 ποιήσας ἐς Θήβας· καὶ οἱ τὸ ἔπος ἔχει,

Δήμητρος τόθι φασὶν Ἐρινύος εἶναι ἑδεθλον.

Ὁ μὲν δὴ Ὀγκίος Ἀπόλλωνός ἐστι κατὰ τὴν φήμην, καὶ
 ἐν τῇ Θελπουσίᾳ περὶ τὸ χωρίον ἐδυνάστευε τὸ Ὀγκεῖον.
 4. Τῇ θεῷ δὲ Ἐρινὺς γέγονεν ἐπικλήσεις· πλανωμένη γὰρ 5
 τῇ Δήμητρει, ἥνικα τὴν παῖδα ἐζητεῖ, λέγουσιν ἐπεσθαί
 οἱ τὸν Ποσειδῶνα ἐπιθυμοῦντα αὐτῇ μιχθῆναι, καὶ τὴν
 μὲν ἐς ἵππον μεταβαλοῦσαν ὁμοῦ ταῖς ἵπποις νέμασθαι
 ταῖς Ὀγκίου, Ποσειδῶν δὲ συνήσιν ἀπατώμενος, καὶ
 συγγίνεται τῇ Δήμητρει ἄρσενι ἵππῳ καὶ αὐτὸς εἰκασθεῖς·
 τὸ μὲν δὴ παραντίκα τὴν Δήμητρα ἐπὶ τῷ συμβάντι ἔχειν 6
 ὀργίλως, χρόνῳ δὲ ὕστερον τοῦ τε θυμοῦ παύσασθαι
 καὶ τῷ Λάδωνι ἐθελῆσαι φασιν αὐτὴν λούσασθαι. Ἐπὶ
 τούτῳ καὶ ἐπικλήσεις τῇ θεῷ γεγόνασι, τοῦ μηνίματος
 μὲν ἕνεκα Ἐρινύς, ὅτι τὸ θυμῷ χρῆσθαι καλοῦσιν ἐρι-
 νύειν οἱ Ἀρκάδες, Λουσία δὲ ἐπὶ τῷ λούσασθαι τῷ Λά-
 δωνι. τὰ δὲ ἀγάλματά ἐστι τὰ ἐν τῷ ναῷ ξύλου, πρόσωπα
 δὲ σφισι καὶ χεῖρες ἄκραι καὶ πόδες εἰς Παιρίου λίθον·
 τὸ μὲν δὴ τῆς Ἐρινύος τὴν τε κίστην καλουμένην ἔχει καὶ 7
 ἐν τῇ δεξιᾷ δᾶδα, μέγεθος δὲ εἰκάζομεν ἐννέα εἶναι πο-
 δῶν αὐτὴν· ἡ Λουσία δὲ ποδῶν ὀξὲς ἐφαίνετο εἶναι. Ὅσοι
 650 δὲ Θέμιδος καὶ οὐ Δήμητρος τῆς Λουσίας τὸ ἄγαλμα εἶ-
 ναι νομίζουσι, μάταια ἴστωσαν ὑπειληφότες. 5. Τὴν δὲ
 Δήμητρα τεκεῖν φασὶν ἐκ τοῦ Ποσειδῶνος θυγατέρα, ἥς
 τὸ ὄνομα ἐς ἀτελέστους λέγειν οὐ νομίζουσι, καὶ ἵππον
 τὸν Ἀρείονα· ἐπὶ τούτῳ δὲ παρὰ σφίσιν Ἀρκάδων πρῶτοις

- 8 Ἴπκιον Ποσειδῶνα ὀνομασθῆναι. ἐπάγονται δὲ ἐξ Ἰλιά-
δος ἔπη καὶ ἐκ Θηβαΐδος μαρτύριά σφισιν εἶναι τῷ λόγῳ,
ἐν μὲν Ἰλιάδι ἐς αὐτὸν Ἀρείονα πεποιῆσθαι,
Οὐδ' εἰ κεν μετόπισθεν Ἀρείονα δῖον ἐλαύνειν,
Ἀδρήστου ταχὺν ἵππον, ὃς ἐκ θεόφιν γένος ἦεν·
ἐν δὲ τῇ Θηβαΐδι ὡς Ἀδραστος ἐφευγεν ἐκ Θηβῶν
εἴματα λυγρὰ φέρων σὺν Ἀρείονι κυανοχαίτῃ.
Αἰνίσσεσθαι οὖν ἐθέλουσι τὰ ἔπη Ποσειδῶνα Ἀρείονι
9 εἶναι πατέρα. Ἀντίμαχος δὲ παῖδα εἶναι γῆς φησὶν·
Ἀδρηστος Ταλαῶ υἱὸς Κρηθητιάδαο
πρώτιστος Δαναῶν εὐαινέτω ἤλασεν ἵππῳ,
Καιρόν τε κραιπνὸν καὶ Ἀρείονα Θελπουσαίῳ,
τόν ῥά τ' Ἀπόλλωνος σχεδὸν ἄλσεος Ὀγκαίοιο
αὐτὴ γὰρ ἀνέδωκε, σέβας θνητοῖσιν ιδέσθαι.
- 10 Δύναιτο δ' ἂν καὶ ἀναφύντι ἐκ γῆς τῷ ἵππῳ ἐκ θεοῦ τε
εἶναι τὸ γένος καὶ αἱ τρίχες οἱ τὴν χροῖαν εἰκέναι κυανῷ.
λέγεται δὲ καὶ τοιάδε, Ἡρακλέα πολεμοῦντα Ἠλείοις αἰ-
τῆσαι παρ' Ὀγκου τὸν ἵππον καὶ ἐλεῖν τὴν Ἥλιν ἐπὶ τῷ
Ἀρείονι ὀχοῦμενον ἐς τὰς μάχας, δοθῆναι δὲ ὑπὸ Ἡρα-
κλέους ὕστερον Ἀδράστῳ τὸν ἵππον. ἐπὶ τούτῳ δὲ ἐς τὸν 651
Ἀρείονα ἐποίησεν Ἀντίμαχος
ὃς ῥά ποτ' Ἀδρήστῳ τριτάτῳ δέδμηθ' ὑπ' ἄνακτι.
- 11 6. Ὁ δὲ Λάδων τῆς Ἐρινύος τὸ ἱερὸν ἀπολιπὼν ἐν
ἀριστερᾷ, παρέξεισιν ἐν ἀριστερᾷ μὲν τοῦ Ἀπόλλωνος
τοῦ Ὀγκαιάτου τὸν ναόν, τὰ δὲ ἐν δεξιᾷ παρὰ Ἀσκληπιοῦ
Παιδὸς ἱερὸν, ἐνθα Τρυγόνος μνημᾶ ἐστι [τροφοῦ]. τρο-
φὸν δὲ Ἀσκληπιοῦ τὴν Τρυγὸνα εἶναι λέγουσιν· ἐν γὰρ
τῇ Θελπούσῃ τῷ Ἀσκληπιῷ παιδὶ ἐκκειμένῳ φασὶν ἐπι-
τυχόντα Αὐτόλαον Ἀρκάδος υἱὸν νόθον ἀναθέσθαι τὸ
παιδίον, καὶ ἐπὶ τούτῳ παῖδα Ἀσκληπιὸν*** εἰκότα εἶναι
μᾶλλον ἡγοῦμην, ὃ καὶ ἐδήλωσα ἐν τοῖς Ἐπιδαυρίων.
127. Ἔστι δὲ Τουθόα ποταμός· ἐμβάλλει δὲ ἐς τὸν Λάδωνα

καὶ ἡ Τουθόα κατὰ τὸν Θελπουσίῳ ὄρον πρὸς Ἡραιεῖς, καλούμενον δὲ ὑπὸ Ἀρκάδων Πεδίον. καθότι δὲ αὐτὸς ὁ Λάδων ἐκδίδωσιν ἐς τὸν Ἀλφειόν, Κοράκων ὀνόμασται νᾶσος. Οἱ δὲ ἡγῆνται τὴν Ἐνίσπην καὶ Στρατίην τε καὶ Ῥίπην τὰς ὑπὸ Ὀμήρου κατειλεγμένας γενέσθαι νήσους ποτὲ ἐν τῷ Λάδωνι ὑπὸ ἀνθρώπων οἰκουμένας· ἃ οἱ πεπιστευκότες μάταια ἰστώσαν· οὐ γὰρ ἂν ποτε οὐδὲ νηῖ 13 παρισυμένας πορθμίδι παράσχοιτο ὁ Λάδων νήσους. κάλλους μὲν γὰρ ἔνεκα οὐδενὸς ποταμῶν δεύτερος οὔτε τῶν βαρβαρικῶν ἐστὶν οὔτε Ἕλληνος, μέγεθος δὲ οὐ τοσοῦτος ὥς ἐν αὐτῷ καὶ νήσους ἀναφαίνεσθαι, καθάπερ ἐν Ἰστροφ τε καὶ Ἡριδανῷ.

652 XXVI. Ἡραιεῦσι δὲ οἰκιστῆς μὲν γέγονεν Ἡραιεὺς ὁ Λυκάονος, κεῖται δὲ ἡ πόλις ἐν δεξιᾷ τοῦ Ἀλφειοῦ, τὰ μὲν πολλὰ ἐν ἡρέμα προσάντει, τὰ δὲ καὶ ἐπ' αὐτὸν καθήκει τὸν Ἀλφειόν. Δρόμοι τε παρὰ τῷ ποταμῷ πεπο-
 ῖνται μυρσίαις καὶ ἄλλοις ἡμέροις διακεκριμένοι δέν-
 δροις· καὶ τὰ λουτρὰ αὐτόθι. 2. Εἰσὶ δὲ καὶ Διονύσφ
 ναοί· τὸν μὲν καλοῦσιν αὐτῶν Πολίτην, τὸν δὲ Αὐξίτην.
 καὶ οἰκημὰ ἐστὶ σφισιν ἐνθα τῷ Διονύσφ τὰ ὄργια ἄγου- 2
 σιν. ἔστι καὶ ναὸς ἐν τῇ Ἡραίᾳ Πανὸς ἅτε τοῖς Ἀρκάσιν
 ἐπιχωρίον. τῆς δὲ Ἥρας τοῦ ναοῦ καὶ ἄλλα ἐρείπια καὶ
 οἱ κίονες ἔτι ἐλείποντο. Ἀθλητὰς δέ, ὁπόσοι γεγόνασιν
 Ἀρκάσιν, ὑπερῆρκε τῇ δόξῃ Λαμάρετος Ἡραιεὺς, ὃς τὸν
 ὀπλίτην δρόμον ἐνίκησεν ἐν Ὀλυμπίᾳ πρῶτος. Ἐς δὲ τὴν 3
 Ἡλείαν κατιῶν ἐξ Ἡραίας, στάδια μὲν πον πεντεκαίδεκα
 ἀποσχὼν Ἡραίας διαβήσῃ τὸν Λάδωνα, ἀπὸ τούτου δὲ
 ἐς Ἐρύμανθον ὅσον εἴκοσι ἀφίξῃ σταδίους. 3. Τῇ δὲ
 Ἡραίᾳ ὄροι πρὸς τὴν Ἡλείαν λόγῳ μὲν τῷ Ἀρκάδων
 ἐστὶν ὁ Ἐρύμανθος, Ἡλεῖοι δὲ τὸν Κοροΐβου τάφον φασὶ
 τὴν χώραν σφίσιν ὀρίξιν. ἥνίκα δὲ τὸν ἀγῶνα τὸν Ὀλυμ- 4
 πικὸν ἐκλιπόντα ἐπὶ χρόνον πολὺν ἀνενεώσατο Ἴφιτος

καὶ αὐτοῖς ἐξ ἀρχῆς Ὀλύμπια ἤγαγον, τότε δρόμον σφίσι
 ἄθλα ἐτέθη μόνον καὶ ὁ Κόροιβος ἐνίκησε· καὶ ἐστὶν ἐπί-
 γραμμα ἐπὶ τῷ μνήματι ὡς Ὀλυμπίᾳσιν ὁ Κόροιβος ἐνί-
 κησεν ἀνθρώπων πρῶτος, καὶ ὅτι τῆς Ἥλειας ἐπὶ τῷ
 πέφατι ὁ τάφος αὐτῷ πεποιῆται.

- 5 4. Ἔστι δὲ Ἀλῖφρα πόλισμα οὐ μέγα· ἐξελείφθη γὰρ
 ὑπὸ οἰκητόρων πολλῶν ὑπὸ τὸν συνοικισμὸν τῶν Ἀρκά-
 δων ἐς Μεγάλην πόλιν. ἐς τοῦτο οὖν τὸ πόλισμα ἐρχόμε-
 νος ἐξ Ἡραίας τὸν τε Ἀλφειὸν διαβήση, καὶ σταδίων μά-
 λιστα πού δέκα διελθὼν πεδίον ἐπὶ ὄρος ἀφίξη, καὶ αὐτοῖς
 στάδια ὅσον τριάκοντα ἐς τὸ πόλισμα ἀναβήσῃ διὰ τοῦ
 6 ὄρους. Ἀλφηρεῦσι δὲ τὸ μὲν ὄνομα τῇ πόλει γέροντες
 ἀπὸ Ἀλφῆρου Λυκάονος παιδός, ἱερὰ δὲ Ἀσκληπιοῦ τέ-
 ἐστι καὶ Ἀθηνᾶς, ἣν θεῶν σέβονται μάλιστα, γενέσθαι
 καὶ τραφῆναι παρὰ σφίσι αὐτὴν λέγοντες· καὶ Διὸς τε
 ἰδρύνσαντο Λεχεάτου βωμὸν ἅτε ἐνταῦθα τὴν Ἀθηνᾶν 653
 τεκόντος, καὶ κρήνην καλοῦσι Τριτωνίδα, τὸν ἐπὶ τῷ
 7 ποταμῷ τῷ Τριτῶνι οἰκείουμενοι λόγον. τῆς δὲ Ἀθηνᾶς
 τὸ ἄγαλμα πεποιῆται χαλκοῦ, Ἰπατοδώρου ἔργον, θεῆας
 ἄξιον μεγέθους τε ἕνεκα καὶ ἐς τὴν τέχνην. ἄγουσι δὲ
 καὶ πανήγυριν ὕψι δὴ θεῶν· δοκῶ δὲ σφᾶς ἄγειν τῇ
 Ἀθηνᾷ. ἐν ταύτῃ τῇ πανηγύρει Μυιάγρῳ προθύουσιν,
 ἐπευχόμενοι τε κατὰ τῶν ἱερῶν τῷ ἥρωϊ καὶ ἐπικαλού-
 μενοι τὸν Μυίαγρον· καὶ σφίσι ταῦτα δράσασιν οὐδὲν
 8 ἔτι ἀνιαρὸν εἰσιν αἱ μυῖαι. 5. Κατὰ δὲ τὴν ἐξ Ἡραίας
 ἄγουσαν ἐς Μεγάλην πόλιν εἰσὶ Μελαινεαί· ταύτας ὥκισε
 μὲν Μελαινεὺς ὁ Λυκάονος, ἔρημος δὲ ἦν ἐφ' ἡμῶν,
 ὕδατι δὲ καταρρεῖται. Μελαινεῶν δὲ τεσσαράκοντά ἐστιν
 ἀνωτέρῳ σταδίοις Βουφάγιον, καὶ ὁ ποταμὸς ἐνταῦθα
 ἔχει πηγὰς ὁ Βουφάγος κατιῶν ἐς τὸν Ἀλφειόν. τοῦ Βου-
 φάγου δὲ περὶ τὰς πηγὰς ὄροι πρὸς Μεγαλοπολίτας Ἡραι-
 εὔσιν εἰσιν.

XXVII. Ἡ δὲ Μεγάλη πόλις νεωτάτη πόλεων ἐστὶν οὐ τῶν Ἀρκαδικῶν μόνον ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν Ἑλλήσιν, πλήν ὅσων κατὰ συμφορὰν ἀρχῆς τῆς Ῥωμαίων μεταβεβήκασιν οἰκήτορες· συνῆλθον δὲ ὑπὲρ ἰσχύος ἐς αὐτὴν οἱ Ἀρκάδες, ἅτε καὶ Ἀργεῖους ἐπιστάμενοι τὰ μὲν ἐτι παλαιότερα μόνον οὐ κατὰ μίαν ἡμέραν ἐκάστην κινδυνεύοντας ὑπὸ Λακεδαιμονίων παραστῆναι τῷ πολέμῳ, ἐπειδὴ δὲ ἀνθρώπων πλήθει τὸ Ἄργος ἐπηύξησαν καταλύσαντες Τίρυνθα καὶ Τσιάς τε καὶ Ὀρνεάς καὶ Μυκῆνας καὶ Μίδειαν καὶ εἰ δὴ τι ἄλλο πόλισμα οὐκ ἀξιόλογον ἐν τῇ Ἀργολίδι ἦν, τὰ τε ἀπὸ Λακεδαιμονίων ἀδεέστερα τοῖς Ἀργείοις ὑπάρξαντα καὶ ἅμα ἐς τοὺς περιοίκους ἰσχὺν γενομένην αὐτοῖς. γνῶμη μὲν τοιαύτη συνφιλίζοντο οἱ Ἀρκάδες, 2
2. τῆς πόλεως δὲ οἰκιστὴς Ἐπαμεινώνδας ὁ Θηβαῖος σὺν τῷ δικαίῳ καλοῖτο ἄν· τοὺς τε γὰρ Ἀρκάδας οὗτος ἦν ὁ ἐπεγείρας ἐς τὸν συνοικισμόν, Θηβαίων τε χιλίους λογάδας καὶ Παμμένην ἀπέστειλεν ἡγεμόνα ἀμύνειν τοῖς Ἀρκάσιν, εἰ κωλύειν πειρῶνται οἱ Λακεδαιμόνιοι τὸν οἰκισμόν. Ἡγεθήσαν δὲ καὶ ὑπὸ τῶν Ἀρκάδων οἰκισταὶ Λυκομήδης καὶ Ὀπολέας καὶ Τίμων τε καὶ Πρόξενος, οὗτοι μὲν ἐκ Τεγέας, Λυκομήδης δὲ καὶ Ὀπολέας Μαντινεῖς, Κλειτορίων δὲ Κλεόλαος καὶ Ἀκρίφιος, Εὐκαμπίδας δὲ καὶ Ἰερώνυμος ἐκ Μαινάλου, Παρρασίων δὲ Ποσειδάωνος τε καὶ Θεόξενος. 3. Πόλεις δὲ τοσαύτεις ἦσαν 3
ὁπόσας ὑπὸ τε προθυμίας καὶ διὰ τὸ ἐχθρὸς τὸ Λακεδαιμονίων πατρίδας σφίσιν οὕσας ἐκλιπεῖν ἐπέβηοντο οἱ Ἀρκάδες, Ἀλέα, Παλλάντιον, Εὐτάλα, Σουμάτειον, Ἰασαία, Περαιθεῖς, Ἐλισσών, Ὀρεσθάσιον, Αἰπαια, Λύκαια· ταύτας μὲν ἐκ Μαινάλου· ἐκ δὲ Εὐτρησίων Τρικώλωνοι καὶ Ζοίτιον καὶ Χαρισία καὶ Πτολέδεσμα καὶ Κναῦσον καὶ Παρώρεια· παρὰ δὲ Αἰγυτῶν ** [καὶ] Σκιρ- 4
τώνιον καὶ Μαλαία καὶ Κρῶμοι καὶ Βλένινα καὶ Λεῦκ-

τρον· Παρρασίων δὲ Λυκοσωρεῖς, Θωκνεῖς, Τραπεζοῦντιοι, Προσεῖς, Ἀκακήσιον, Ἀκόντιον, Μακαρία, Δασέα· ἐκ δὲ Κυνουραίων τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ Γόρτυς καὶ Θεισόα ἢ πρὸς Λυκαίῳ καὶ Λυκαιᾶται καὶ Ἀλίφῃρα· ἐκ 655 δὲ τῶν συντελούντων ἐς Ὀρχομενὸν Θεισόα, Μεθύδριον, Τεῦθις· προσεγένετο δὲ καὶ Τρίπολις ὀνομαζομένη, Καλ-
 5 λία καὶ Δίποινα καὶ Νῶνακρῖς. τὸ μὲν δὴ ἄλλο Ἀρκαδικὸν οὔτε τι παρέλκε τοῦ κοινοῦ δόγματος καὶ συνελέ-
 γαντο ἐς τὴν Μεγάλην πόλιν σπουδῇ· Λυκαιᾶται δὲ καὶ Τρικολωνεῖς καὶ Λυκοσουρεῖς τε καὶ Τραπεζοῦντιοι με-
 τεβάλοντο Ἀρκαδῶν μόνοι, καί, οὐ γὰρ συνεχώρουν ἐτι
 τὰ ἄσθη τὰ ἀρχαῖα ἐκλιπεῖν, οἱ μὲν αὐτῶν καὶ ἄκοντες
 6 ἀνάγκη κατήγοντο ἐς τὴν Μεγάλην πόλιν, 4. Τραπεζοῦν-
 τιοι δὲ ἐκ Πελοποννήσου τὸ παράπαν ἐξεχώρησαν, ὅσοι
 γε αὐτῶν ἐλείφθησαν καὶ μὴ σφᾶς ὑπὸ τοῦ θυμοῦ παρ-
 αυτικά διεχρήσαντο οἱ Ἀρκαῖδες· τοὺς δὲ αὐτῶν ἀνασω-
 θέντας ἀναπλεύσαντας ναυσὶν ἐς τὸν Πόντον συνοίκους
 ἐδέξαντο μητροπολίτας τ' ὄντας καὶ ὁμωνύμους οἱ Τρα-
 πεζοῦντα ἔχοντες τὴν ἐν τῷ Εὐξείνῳ. Λυκοσουρεῦσι δὲ
 καὶ ἀπειθήσασιν ἐνέμετο ὅμως παρὰ τῶν Ἀρκαδῶν αἰδῶς
 Δήμητρος τε ἔνεκα καὶ Δεσποίνης ἐλθόντας ἐς τὸ ἱερὸν.
 7 5. Τῶν δὲ ἄλλων τῶν κατειλεγμένων πόλεων αἱ μὲν ἐς
 ἅπαν εἰσὶν ἐφ' ἡμῶν ἔρημοι, τὰς δὲ ἔχουσιν οἱ Μεγαλο-
 πολῖται κώμας, Γόρτυνα, Διποῖνας, Θεισόαν τὴν πρὸς
 Ὀρχομενῷ, Μεθύδριον, Τεῦθιν, Καλλιᾶς, Ἐλισσόντα.
 μόνη δὲ ἐξ αὐτῶν Παλλάντιον ἔμελλεν ἄρα ἡπιωτέρον
 πειραῖσθαι καὶ τότε τοῦ δαίμονος. τοῖς δὲ Ἀλιφηρεῦσι
 παραμεμένηκεν ἐξ ἀρχῆς πόλιν σφᾶς καὶ ἐς τόδε νομί-
 ζεσθαι.

8 6. Συνφκίσθη δὲ ἡ Μεγάλη πόλις ἐνιαυτῷ τε τῷ
 αὐτῷ καὶ μηνί [τε] ὀλίγοις ὕστερον ἢ τὸ πταῖσμα ἐγένετο 656
 Λακεδαιμονίων τὸ ἐν Λεύκτροις, Φρασικλείδου μὲν Ἀθῆ-

νησιν ἄρχοντας, δευτέρῳ δὲ ἔτι τῆς ἑκατοστῆς ὀλυμπιά-
 δος καὶ δευτέρας, ἦν Λάμων Θούριος ἐνία σταδίων.
 7. Μεγαλοπολίταις δὲ ἐς τὴν Θηβαίων συμμαχίαν ἐγγρα- 9
 φεῖσιν ἀπὸ Λακεδαιμονίων δαίμα ἦν οὐδέν. ὥς δὲ ἐς τὸν
 πόλεμον τὸν ἱερὸν ὀνομασθέντα οἱ Θηβαῖοι κατέστησαν
 καὶ αὐτοῖς ἐπέκειντο οἱ Φωκεῖς, τὴν τε ὁμορον τῇ Βοιω-
 τῶν ἔχοντες καὶ ὄντες οὐκ ἀδύνατοι χρήμασιν ἄτε τὸ ἱε-
 ρὸν τὸ ἐν Δελφοῖς κατελιηφότες, τηνικαῦτα οἱ Λακεδαι- 10
 μόνιοι προθυμίας μὲν [οὖν] ἔνεκα Ἀρκάδας τε ἂν τοὺς
 ἄλλους καὶ τοὺς Μεγαλοπολίτας ἐποίησαν ἀναστάτους,
 ἀμυνομένων δὲ τῶν τότε οὐκ ἀθύμως, καὶ ἅμα τῶν περι-
 οίκων ἀπροφασίστως σφίσις ἐπικουρούντων, λόγου μὲν
 συνέπεσαν οὐδὲν ἄξιον γενέσθαι παρὰ οὐδετέρων· Φί-
 λιππον δὲ τὸν Ἀμύντου καὶ Μακεδόνων τὴν ἀρχὴν οὐχ
 ἥκιστα αὐξηθῆναι τὸ ἔχθος τὸ Ἀρκάδων ἐς Λακεδαιμο-
 νίους ἐποίησε, καὶ Ἑλλήσιν ἐν Χαιρωνείᾳ καὶ αὐτίς περὶ
 Θεσσαλίαν τοῦ ἀγῶνος οὐ μετέσχον οἱ Ἀρκάδες. 8. Χρό- 11
 νον δὲ οὐ μετὰ πολὺν Ἀριστοδήμος Μεγαλοπολίταις
 ἀνέφν τυράννος, Φιγαλεὺς μὲν γένος καὶ υἱὸς Ἀρτυλά,
 ποιησαμένου δὲ αὐτὸν Τριταίου τῶν οὐκ ἀδυνάτων ἐν
 Μεγάλῃ πόλει. τοῦτῳ τῷ Ἀριστοδήμῳ καὶ τυραννοῦντι
 ἐξεγένετο ὁμῶς ἐπικληθῆναι Χρηστῷ. ἐπὶ τούτου τυραν-
 νοῦντος ἐσβάλλουσιν ἐς τὴν Μεγαλοπολίτιν στρατιᾷ Λα-
 κεδαιμόνιοι καὶ τοῦ βασιλέως Κλεομένους ὁ πρεσβύτατος
 τῶν παίδων Ἀκρότατος· ἐγενεαλόγησα δὲ ἤδη τὰ τε ἐς
 τοῦτον καὶ ἐς τὸ πᾶν γένος τῶν ἐν Σπάρτῃ βασιλέων.
 Γενομένης δὲ ἰσχυρᾶς μάχης καὶ ἀποθανόντων πολλῶν
 παρ' ἀμφοτέρων κρατοῦσιν οἱ Μεγαλοπολίται τῇ συμ-
 βολῇ· καὶ ἄλλοι τε διεφθάρησαν Σπαρτιατῶν καὶ Ἀκρό-
 τατος, οὐδέ οἱ τὴν πατρῴαν παραλαβεῖν ἐξεγένετο ἀρχήν.
 9. Μετὰ δὲ Ἀριστοδήμον τελευτήσαντα δύο μάλιστα 12
 ὕστερον γενεαῖς ἐτυράννησε Λυδιάδης οἴκου μὲν οὐκ

- ἀφανοῦς, φύσιν δὲ φιλότιμος ὦν καὶ οὐχ ἥμισυ, ὥς 657
 ἐπέδειξεν ὕστερον, καὶ φιλόπολις. ἔσχε μὲν γὰρ εἶτι νέος
 ὦν τὴν ἀρχὴν· ἐπεὶ δὲ ἤρχετο φρονεῖν, κατέπαυεν ἑαν-
 τὸν ἐκὼν τυραννίδος, καίπερ ἐς τὸ ἀσφαλὲς ἦδη οἱ τῆς
 ἀρχῆς καθωρμισμένης. Μεγαλοπολιτῶν δὲ συντελούν-
 των ἦδη τότε ἐς τὸ Ἀχαϊκόν, ὃ Ἀνδιαδῆς ἐν τε αὐτοῖς
 Μεγαλοπολίταις καὶ ἐν τοῖς πᾶσιν Ἀχαιοῖς ἐγένετο οὕτω
 13 δόκιμος ὥς Ἀράτῳ παρισωθῆναι τὰ ἐς δόξαν. Λακεδαι-
 μόνιοι δὲ αὐτοῖ τε πανδημεὶ καὶ ὁ τῆς οἰκίας βασιλεὺς τῆς
 ἐτέρας Ἄγρις ὃ Εὐδαμίδου στρατεύουσιν ἐπὶ Μεγάλῃν
 πόλιν παρασκευῇ μεῖζονι καὶ ἀξιολογωτέρῳ τῆς ὑπὸ
 Ἀκροτάτου συναχθεῖσης· καὶ μάχῃ τε ἐπέξελθόντας τοὺς
 Μεγαλοπολίτας ἐνίκησαν, καὶ μηχανήματα ἰσχυρὸν προσ-
 ἄγοντες τῷ τείλει τὸν πύργον τὸν ταύτῃ δι' αὐτοῦ σεί-
 ονσι, καὶ ἐς τὴν ὑστεραίαν καταρρίψεν τῷ μηχανήματι
 14 ἥλιπον. Ἐμελλε δ' ἄρα οὐχ Ἑλλήσιν ὃ Βορέας ἔσεσθαι
 μόνον τοῖς πᾶσιν ὄφελος, τοῦ Μήδων ναυτικοῦ ταῖς
 Σηπιάσι προσράξας τὰς πολλὰς, ἀλλὰ καὶ Μεγαλοπολί-
 τας ὃ ἄνεμος οὗτος ἐρρύσατο μὴ ἀλῶναι· κατέλυσέ τε
 γὰρ τὸ μηχανήμα τοῦ Ἄγριδος καὶ διεφόρησεν ἐς ἀπώλειαν
 παντελῇ βιαίῳ τῷ πνεύματι ὁμοῦ καὶ συνεχεῖ. Ὁ δὲ Ἄγρις
 ὅτῳ τὰ ἐκ τοῦ Βορέου μὴ ἐλεῖν τὴν Μεγάλῃν πόλιν ἐγέ-
 νετο ἐμποδῶν, ἔστιν ὃ τὴν ἐν Ἀχαῖα Πελλήνην ἀφαιρε-
 θεῖς ὑπὸ Ἀράτου καὶ Σικωνίων καὶ ὕστερον πρὸς Μαν-
 15 τινεῖα χρησάμενος τῷ τέλει. 10. Μετὰ δὲ οὐ πολὺν χρόνον
 Κλεομένης ὃ Λεωνίδου Μεγάλῃν πόλιν κατέλαβεν ἐν
 σπονδαῖς. Μεγαλοπολιτῶν δὲ οἱ μὲν ἐν τῇ νυκτὶ εὐθύς
 τότε ἀμύνοντες τῇ πατρίδι ἐπεπτώκεσαν, ἐνθα καὶ Ἀν-
 διαδῆν ἀγωνιζόμενον ἀξίως λόγον κατέλαβεν ἐν τῇ μάχῃ
 τὸ χρεῶν· τοὺς δὲ αὐτῶν Φιλοποίμην ὃ Κραύγιδος ὅσον
 τε τὰ δύο μέρη τῶν ἐν ἡλικίᾳ καὶ παιδας ἅμα ἔχων καὶ
 16 γυναῖκας διέφυγεν ἐς τὴν Μεσσηνίαν. Κλεομένης δὲ

τούς τε ἐγκαταληφθέντας ἐφόνευε καὶ κατέσκαπτε τε καὶ
 ἔκαιε τὴν πόλιν. Μεγαλοπολῖται μὲν δὴ τρόπον ὁποῖον
 58 ἀνεσώσαντο τὴν αὐτῶν καὶ ὅποια κατελθοῦσιν αὐθις
 ἐπράχθη σφίσι, δηλώσει τοῦ λόγου μοι τὰ ἐς Φιλοποί-
 μενα· Λακεδαιμονίων δὲ τῷ δήμῳ τοῦ τῶν Μεγαλοπολι-
 τῶν παθήματος μέτεστιν αἰτίας οὐδέν, ὅτι σφίσι ἐκ
 βασιλείας μετέστησεν ἐς τυραννίδα ὁ Κλεομένης τὴν
 πολιτείαν.

11. Μεγαλοπολίταις δὲ καὶ Ἡραιῦσι κατὰ τὰ εἰρη- 17
 μένα ἤδη μοι τοῦ Βουφάγου ποταμοῦ περὶ τὰς πηγὰς
 εἰσιν ὄροι τῆς χώρας. γενέσθαι δὲ τῷ ποταμῷ τὸ ὄνομα
 ἀπὸ Βουφάγου φασὶν ἥρωος, εἶναι δὲ Ἰαπετοῦ τε παῖδα
 αὐτὸν καὶ Θόρνακος· ταύτην καὶ ἐν τῇ Λακωνικῇ Θόρ-
 νακα ὀνομάζουσι. λέγουσι δὲ καὶ ὡς ἐν Φυλῇ τῷ ὄρει
 τοξεύσειεν Ἀρτεμις Βουφάγον ἔργα τολμήσαντα οὐχ
 ὅσια ἐς τὴν θεόν.

XXVIII. Ἰόντι δὲ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τῶν πηγῶν πρῶ-
 τα μὲν σε ἐκδέξεται Μάραθα χωρίον, μετὰ δὲ αὐτὸ Γόρ-
 τυς κώμη τὰ ἐπ' ἐμοῦ, τὰ δὲ ἔτι ἀρχαιότερα πόλεις. ἔστι
 δὲ αὐτόθι ναὸς Ἀσκληπιοῦ λίθου Πεντελῆσιου· [καὶ]
 αὐτός τε οὐκ ἔχων πω γένεια, καὶ Ὑγίειας ἄγαλμα·
 Σκόπα δὲ ἦν ἔργα. λέγουσι δὲ οἱ ἐπιχώριοι καὶ τάδε, ὡς
 Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου τὸν θώρακα καὶ δόρυ ἀναθεῖη
 τῷ Ἀσκληπιῷ· καὶ ἐς ἐμέ γε ἔτι ὁ θώραξ καὶ τοῦ δόρατος
 ἦν ἡ αἰχμή.

2. Τὴν δὲ Γόρτυνα ποταμὸς διέξεισιν ὑπὸ μὲν τῶν 2
 περὶ τὰς πηγὰς ὀνομαζόμενος Λούσιος, ἐπὶ λουτροῖς δὴ
 τοῖς Διὸς τεχθέντος· οἱ δὲ ἀπωτέρω τῶν πηγῶν καλοῦ-
 σιν ἀπὸ τῆς κώμης Γορτύνιον. οὗτος ὁ Γορτύνιος ὕδωρ
 ψυχρότατον παρέχεται ποταμῶν. Ἴστρον μὲν γε καὶ Ῥή-
 νον, ἔτι δὲ Ὑπανὴν τε καὶ Βορυσθένην καὶ ὅσων ἄλλων
 ἐν ὧρα χειμῶνος τὰ ρεύματα πηγνυται, τούτους μὲν
 9*

χειμερίους κατὰ ἐμὴν δόξαν ὀρθῶς ὀνομάσαι τις ἂν· οἱ
 ῥέουσι μὲν διὰ γῆς τὸ πολὺ τοῦ χρόνου νειφομένης,
 3 ἀνάπλεως δὲ κρυμοῦ καὶ ὁ περὶ αὐτούς ἐστὶν ἄηρ. ὅσοι
 δὲ γῆν διεξίσιν εὖ τῶν ὥρων ἔχουσιν, καὶ θέρους σφίσι
 τὰ ὕδωρ πινόμενόν τε καὶ λουομένους ἀνθρώπους ἀνα- 651
 ψύχει, χειμῶνος δὲ ἀνιαρὸν οὐκ ἔστι, τούτους ἐγὼ φημι
 παρέχεσθαι σφᾶς ὕδωρ ψυχρόν. ψυχρόν μὲν δὴ ὕδωρ
 καὶ Κύδνον τοῦ διεξιόντος Ταρσεὺς καὶ Μέλανος τοῦ
 παρὰ Σίδην τὴν Παμφύλων· Ἄλεντος δὲ τοῦ ἐν Κολο-
 φῶνι καὶ ἐλεγείων ποιηταὶ τὴν ψυχρότητα ᾄδουσι. Γορ-
 τύνιος δὲ προῆκει καὶ ἐς πλέον ψυχρότητος, μάλιστα δὲ
 ὦρα θέρους. ἔχει μὲν δὴ τὰς πηγὰς ἐν Θεισόᾳ τῇ Με-
 θυδριεῦσιν ὁμόρῳ· καθότι δὲ τῷ Ἀλφειῷ τὸ ρεῦμα ἀνα-
 νοινοῖ, καλοῦσι Ραιτέας.

- 4 3. Τῇ χώρᾳ δὲ τῇ Θεισόᾳ προσεχῆς κώμη Τεῦθις
 ἐστὶ· πάλαι δὲ ἦν πόλισμα ἢ Τεῦθις. ἐπὶ δὲ τοῦ πολέμου
 τοῦ πρὸς Ἰλῖφ ἰδίᾳ παρείχοντο οἱ ἐνταῦθα ἡγεμόνα·
 ὄνομα δὲ αὐτῷ Τεῦθιν, οἱ δὲ Ὅρνυτόν φασιν εἶναι. ὥς
 δὲ τοῖς Ἕλλησιν οὐκ ἐγένετο ἐπίφορα ἐξ Αὐλίδος πνεύ-
 ματα, ἀλλὰ ἄνεμος σφᾶς βίαιος ἐπὶ χρόνον εἶχεν ἐγκλεί-
 σας, ἀφίκετο ὁ Τεῦθις Ἀγαμέμνονι ἐς ἀπέχθειαν, καὶ
 5 ὀπίσω τοὺς Ἀρκάδας ὧν ἦρχεν ἀπάξειν ἐμελλεν. ἐνταῦθα
 Ἀθηναῖν λέγουσι Μέλανι τῷ Ὀπρος εἰκασμένην ἀποτρέ-
 πειν τῆς ὁδοῦ Τεῦθιν τῆς οἰκαδε. ὁ δέ, ἅτε οἰδοῦντος
 αὐτῷ τοῦ θυμοῦ, παῖσι τὴν θεὸν τῷ δόρατι ἐς τὸν μηρόν·
 ἀπήγαγε δὲ καὶ ἐκ τῆς Αὐλίδος ὀπίσω τὸν στρατόν. Ἀνα-
 στρέψας δὲ ἐς τὴν οἰκίαν τὴν θεὸν ἔδοξεν αὐτὴν τετρα-
 μένην φανῆναί οἱ τὸν μηρόν. τὸ δὲ ἀπὸ τούτου κατέλαβε
 Τεῦθιν φθινώδης νόσος, μόνοις τε Ἀρκάδων τοῖς ἐν-
 6 ταῦθα οὐκ ἀπεδίδον καρπὸν οὐδένα ἢ γῆ. Χρόνῳ δὲ
 ὕστερον ἄλλα τε ἐχρήσθη σφίσιν ἐκ Δωδώνης, ὅποια
 δρωντες ἰλάσασθαι τὴν θεὸν ἐμελλον, καὶ ἄγαλμα ἐποι-

ἦσαντο Ἀθηναῖς ἔχον τραῦμα ἐπὶ τοῦ μηροῦ. τοῦτο καὶ αὐτὸς τὸ ἄγαλμα εἶδον, τελαμῶνι πορφυρῷ τὸν μηρὸν κατειλημένον. καὶ ἄλλα ἐν Τεύθιδι, Ἀφροδίτης τε ἱερὸν 660 καὶ Ἀρτέμιδος ἐστὶ. ταῦτα μὲν δὴ ἐνταῦθά ἐστι.

4. Κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν τὴν ἐκ Γόρτυνος ἐς Μεγάλην 7 πόλιν πεποιήται μνημα τοῖς ἀποθανοῦσιν ἐν τῇ πρὸς Κλεομένην μάχῃ. τὸ δὲ μνημα τοῦτο ὀνομάζουσιν οἱ Μεγαλοπολίται Παραιβασίον, ὅτι ἐς αὐτοὺς παρσπόνδησεν ὁ Κλεομένης. Παραιβάσιον δὲ ἔχεται πεδίον ἐξήκοντα σταδίων μάλιστα· καὶ πόλεως ἐρείπια Βρένθης ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τῆς ὁδοῦ, καὶ ποταμὸς ἔξισιν αὐτόθεν Βρενθεάτης, καὶ ὅσον σταδίους προελθόντι πέντε κάτεισιν ἐς τὸν Ἀλφειόν.

XXIX. Διαβάντων δὲ Ἀλφειὸν χώρα τε καλουμένη Τραπεζοῦντία καὶ πόλεως ἐστὶν ἐρείπια Τραπεζοῦντος. καὶ αὐτίς ἐπὶ τὸν Ἀλφειὸν ἐν ἀριστερᾷ καταβαίνοντι ἐκ Τραπεζοῦντος, οὐ πόρρω τοῦ ποταμοῦ Βάθος ἐστὶν ὀνομαζόμενον, ἐνθα ἄγουσι τελετὴν διὰ ἔτους τρίτου Θεατς Μεγάλαις· καὶ πηγὴ τε αὐτόθι ἐστὶν Ὀλυμπιάς καλουμένη τὸν ἔτερον τῶν ἐνιαυτῶν οὐκ ἀπορρέουσα, καὶ πλησίον τῆς πηγῆς πῦρ ἄνεισι. 2. Λέγουσι δὲ οἱ Ἀρκάδες τὴν λεγομένην Γιγάντων μάχην καὶ θεῶν ἐνταῦθα καὶ οὐκ ἐν τῇ Θρακίᾳ γενέσθαι Παλλήνη, καὶ θύουσιν ἀστραπαῖς αὐτόθι καὶ θυέλλαις τε καὶ βρονταῖς. Γιγάντων δὲ ἐν μὲν Ἰλιάδι οὐδεμίαν ἐποιήσατο Ὅμηρος μνήμην· ἐν Ὀδυσσεΐᾳ δὲ ἔγραψε μὲν ὡς ταῖς Ὀδυσσέως ναυσὶ Αἰαιστρυγόνες ἀπέλθοιεν Γίγασιν καὶ οὐκ ἀνδράσιν εἰκασμένοι, ἐποίησε δὲ καὶ τὸν βασιλέα τῶν Φαιάκων λέγοντα εἶναι τοὺς Φαίακας θεῶν ἐγγὺς ὥσπερ Κύκλωπας καὶ τὸ Γιγάντων ἔθνος. ἐν τε οὖν τούτοις δηλοὶ θνητοὺς ὄντας καὶ οὐ θεῖον γένος τοὺς Γίγαντας, καὶ σαφέστερον ἐν τῷδε ἐτι,

Ὅς ποθ' ὑπερθύμοισι Γιγάντεσσιν βασίλευεν·

ἀλλ' ὁ μὲν ὤλεσε λαὸν ἀτάσθαλον, ὤλετο δ' αὐτος.

Ἐθέλουσι δ' αὐτῷ λαὸς ἐν τοῖς ἔπεσιν ἀνθρώπων οἱ πολλοὶ καλεῖσθαι. 3. Δράκοντας δὲ ἀντὶ ποδῶν τοῖς Γίγασιν εἶναι, πολλαχῇ τε ὁ λόγος ἄλλη καὶ ἐν τῷδε ἐδέχθη μάλιστα ὡς ἔστιν εὐήθης. Ὀρόντην τὸν Σύρων ποταμὸν οὐ τὰ πάντα ἐν ἰσοπέδῳ μέχρι θαλάσσης ῥέοντα, ἀλλὰ ἐπὶ 66 κρημνὸν τε ἀπορροῶγα καὶ ἐς κάταντες ἀπ' αὐτοῦ φερόμενον, ἠθέλησεν ὁ Ῥωμαίων βασιλεὺς ἀναπλεῖσθαι ναυσὶν ἐκ θαλάσσης ἐς Ἀντιόχειαν πόλιν· ἐλυτρον οὖν σὺν πόνῳ τε καὶ δαπάνῃ χρημάτων ὀρυξάμενος ἐπιτήδειον 4 ἐς τὸν ἀνάπλου, ἐξέτρεψεν ἐς τοῦτο τὸν ποταμὸν. ἀναξηρανθέντος δὲ τοῦ ἀρχαίου ῥεύματος κεραμεῖα τε ἐν αὐτῷ σορὸς πλεον ἢ ἐνός τε καὶ δέκα εὐρέθη πηχῶν, καὶ ὁ νεκρὸς μέγεθός τε ἦν κατὰ τὴν σορὸν καὶ ἄνθρωπος διὰ παντὸς τοῦ σώματος. τοῦτον τὸν νεκρὸν ὁ ἐν Κλάρῳ θεός, ἀφικομένων ἐπὶ τὸ χρηστήριον τῶν Σύρων, εἶπεν Ὀρόντην εἶναι, γένους δὲ αὐτὸν εἶναι τοῦ Ἰνδῶν. Εἰ δὲ τὴν γῆν τὸ ἀρχαῖον οὐσαν ὑγρὰν ἔτι καὶ ἀνάπλεων νοτίδος θερμαίνων ὁ ἥλιος τοὺς πρώτους ἐποίησεν ἀνθρώπους, ποῖαν εἰκὸς ἔστιν ἄλλην χώραν ἢ προτέραν τῆς Ἰνδῶν ἢ μεξονας ἀνεῖναι τοὺς ἀνθρώπους, ἢ γε καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι καὶ ὄψεως τῷ παραλόγῳ καὶ μεγέθει διάφορα ἐκτρέφει θηρία;

5 4. Τοῦ δὲ χωρίου τοῦ ὀνομαζομένου Βάθους σταδίους ὡς δέκα ἀφέστηκε καλουμένη Βασιλὶς· ταύτης ἐγένετο οἰκιστὴς Κύψελος ὁ Κρεσφόντη τῷ Ἀριστομάχου τὴν θυγατέρα ἐκδούς· ἐπ' ἐμοῦ δὲ ἐρείπια ἡ Βασιλὶς ἦν, καὶ Δήμητρος ἱερὸν ἐν αὐτοῖς ἐλείπετο Ἐλευσινίας. Ἐντεῦθεν δὲ προϊὼν τὸν Ἀλφειὸν αὐτὸς διαβήσῃ, καὶ ἐπὶ Θωκνίαν ἀφίξῃ, τὸ ὄνομα ἀπὸ Θώκνου τοῦ Λυκάονος ἔχουσαν, ἐς ἅπαν δὲ ἐφ' ἡμῶν ἔρημον· ἐλέγετο δὲ ὁ

Θῶκνος ἐν τῷ λόφῳ κτίσαι τὴν πόλιν. ποταμὸς δὲ ὁ Ἀμνιος ῥέων παρὰ τὸν λόφον εἰς τὸν Ἑλισσόντα ἐκδίδωσι, καὶ οὐ πολὺ ἄπωθεν εἰς τὸν Ἀλφειὸν ὁ Ἑλισσών.

XXX. Ὁ δὲ Ἑλισσών οὗτος ἀρχόμενος ἐκ κόμης ὁμωνύμου, καὶ γὰρ τῇ κόμῃ τὸ ὄνομα Ἑλισσών ἐστι, τὴν τε Διπαιέων καὶ τὴν Λυκαϊᾶτιν χώραν, τρίτα δὲ αὐτὴν διεξελθὼν Μεγάλην πόλιν, * * σταδίοις ἁπωτέρω
 662 Μεγαλοπολιτῶν τοῦ ἄστεως κάτεισιν εἰς τὸν Ἀλφειόν. πλησίον δὲ ἤδη τῆς πόλεως Ποσειδωνός ἐστιν Ἐπόπτου ναός· ἐλείπετο δὲ τοῦ ἀγάλματος ἡ κεφαλὴ.

2. Διαιροῦντος δὲ τὴν Μεγάλην πόλιν τοῦ ποταμοῦ 2 τοῦ Ἑλισσόντος, καθὰ δὴ καὶ Κνίδον καὶ Μιτυλήνην δίχα οἱ εὐριχοὶ νέμουσιν, ἐν μέρει τῷ πρὸς ἄρκτους, δεξιῷ δὲ κατὰ τὸ μετώρον τοῦ ποταμοῦ, πεποιήται σφισιν ἀγορά· περίβολος δὲ ἐστὶν ἐν ταύτῃ λίθων καὶ ἱερὸν Λυκαίου Διός. ἔσοδος δ' εἰς αὐτὸ οὐκ ἔστι· τὰ γὰρ ἐντός ἐστι δὴ σύνοπτα, βωμοὶ τέ εἰσι τοῦ θεοῦ καὶ τράπεζαι δύο καὶ ἄστοι τὰς τραπέζαις ἴσοι. καὶ ἄγαλμα Πανός 3 λίθου πεποιημένον· ἐπὶ κλησὶς δὲ Οἰνόεις ἐστὶν αὐτῷ, τὴν τε ἐπὶ κλησὶν γενέσθαι τῷ Πανὶ ἀπὸ νύμφης Οἰνόης λέγουσι, ταύτην δὲ σὺν ἄλλαις τῶν νυμφῶν καὶ ἰδίᾳ γενέσθαι τροφὸν τοῦ Πανός. ἔστι δὲ πρὸ τοῦ τεμένουσ τούτου χαλκοῦν ἄγαλμα Ἀπόλλωνος θεᾶς ἄξιον, μέγεθος μὲν εἰς πόδας δώδεκα, ἐκομίσθη δὲ ἐκ τῆς Φιγαλέων συντέλεια εἰς κόσμον τῇ Μεγάλῃ πόλει. Τὸ δὲ χωρίον ἐνθα 4 τὸ ἄγαλμα ἱδρυτο ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ Φιγαλέων, ὀνομάζεται Βᾶσσαι· τῷ θεῷ δὲ ἡ ἐπὶ κλησὶς ἠκολούθηκε μὲν ἐκ τῆς Φιγαλέων, ἐφ' ὅτῳ δὲ ὄνομα ἔσχευ Ἐπικινύριος, δηλώσει μοι τὰ εἰς Φιγαλέας τοῦ λόγου. ἔστι δὲ ἐν δεξιᾷ τοῦ Ἀπόλλωνος ἄγαλμα οὐ μέγα Μητρὸς θεῶν, τοῦ ναοῦ δέ, ὅτι μὴ οἱ κίονες, ἄλλο ὑπόλοιπον οὐδέν. Πρὸ δὲ τοῦ 5 ναοῦ τῆς Μητρὸς ἀνδριᾶς μὲν οὐδεὶς ἐστὶ, δῆλα δὲ ἦν

τὰ βάθρα ἐφ' ὧν ἀνδριάντες ποτὲ ἐστήκεσαν. ἐλεγειον δὲ ἐπὶ ἐνὸς γεγραμμένον τῶν βάθρων Διοφάνους φησὶν εἶναι τὴν εἰκόνα, Διалоῦ μὲν υἱοῦ, συντάξαντος δὲ ἀνδρὸς πρώτου Πελοπόννησον τὴν πᾶσαν ἐς τὸν ὄνομα-
6 σθέντα Ἀχαικὸν σύλλογον. 3. Στοὰν δὲ τῆς ἀγορᾶς ὀνομαζομένην Φιλιππειαν οὐ Φίλιππος ἐποίησεν ὁ Ἀμύντου, χαριζόμενοι δὲ οἱ Μεγαλοπολῖται τὴν ἐπωνυμίαν διδόσιν αὐτῷ τοῦ οἰκοδομήματος. Ἐρμού δὲ Ἀκακησίου πρὸς 663
αὐτῇ ναὸς κατεβέβλητο, καὶ οὐδὲν ἐλείπετο ὅτι μὴ χελώνη λίθου. Ταύτης δὲ ἔχεται τῆς Φιλιππειῶν μέγεθος ἀποδέουσα ἑτέρα στοὰ, Μεγαλοπολίταις δὲ αὐτόθι ῥυκοδομημένα ἐστὶ τὰ ἀρχεῖα, ἀριθμὸν οἰκήματα 85· ἐν ἐνὶ δὲ ἐστὶν αὐτῶν Ἐφεσσίας ἄγαλμα Ἀρτέμιδος, καὶ ἐν ἑτέρῳ
7 χαλκοῦς Πάν πηχυατος ἐπὶ κλησιν Σκολείτας. μετεκρησθῆ δὲ ἀπὸ λόφου τοῦ Σκολείτα· καὶ ὁ λόφος οὗτος τοῦ τείχους ἐστὶν ἐντός, ἀπὸ δὲ αὐτοῦ κάττεισιν ὕδωρ ἐς τὸν Ἑλισσύντα ἐκ πηγῆς. τῶν ἀρχείων δὲ ὀπισθε ναὸς Τύχης καὶ ἄγαλμα λίθου πεποιήται ποδῶν πέντε οὐκ ἀποδέον. στοὰν δὲ ἦν τινα καλοῦσι Μυρόπωλιν, ἐστὶ μὲν τῆς ἀγορᾶς, ῥυκοδομήθη δὲ ἀπὸ λαφύρων, ἥνικα τὸ πταίσμα ἐγένετο Ἀκροτάτῳ τῷ Κλεομένους καὶ Λακεδαιμονίων τοῖς συστρατεύσασιν, μαχεσαμένοις πρὸς Ἀριστόδημον
8 τυραννίδα ἐν Μεγάλῃ πόλει τότε ἔχοντα. 4. Μεγαλοπολίταις δὲ ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς ἐστὶν ὀπισθεν τοῦ περιβόλου τοῦ ἀναιμένου τῷ Λυκαίῳ Διὶ ἀνὴρ ἐπειρασμένος ἐπὶ στήλῃ, Πολύβιος Λυκόρτα· γέγραπται δὲ καὶ ἐλεγεία ἐπ' αὐτῷ λέγοντα ὡς ἐπὶ γῆν καὶ θάλασσαν πᾶσαν πλανηθεῖς, καὶ ὅτι σύμμαχος γένοιτο Ῥωμαίων καὶ παύσειεν αὐτοὺς ὀργῆς ἐς τὸ Ἑλληνικόν. συνέγραψε δὲ ὁ Πολύβιος οὗτος καὶ ἄλλα ἔργα Ῥωμαίων, καὶ ὡς Καρχηδονίους κατέστησαν ἐς πόλεμον, αἰτία τε ἦτις ἐγένετο αὐτοῦ, καὶ ὡς ὁφὲ οὐκ ἄνευ κινδύνων μεγάλων Ῥωμαῖοι Σικελίαν

***ὅν τινα Καρχηθονιακὸν ὀνομάζουσι τέλος τε ἐπιθέντα 9
 τῷ πολέμῳ καὶ τὴν Καρχηδόνα καταβαλόντα ἐς ἔδαφος.
 Ὅσα μὲν δὴ Πολυβίῳ παραινοῦντι ὁ Ῥωμαῖος ἐπέλθeto,
 ἐς ὁρθὸν ἐχώρησεν αὐτῷ. ἃ δὲ οὐκ ἠκροᾶτο διδάσκοντος,
 γενέσθαι οἱ λέγουσιν ἁμαρτήματα. Ἑλλήνων δὲ ὁπόσαι
 πόλεις ἐς τὸ Ἀχαικὸν συνετέλουν, παρὰ Ῥωμαίων εὐ-
 ραντο αὐταὶ Πολύβιον σφισι πολιτείας τε καταστήσα-
 σθαι καὶ νόμους θεῖναι. τῆς δ' εἰκόνης τοῦ Πολυβίου τὸ
 βουλευτήριόν ἐστιν ἐν ἀριστερᾷ.

5. Τοῦτο μὲν δὴ ἐστὶν ἐνταῦθα, στοὰν δὲ τῆς ἀγο- 10
 ρᾶς Ἀριστάνθρειον ἐπέκλῃσιν ἄνδρα τῶν ἀστυῶν Ἀρί-
 στανδρον οἰκοδομῆσαι λέγουσι. ταύτης τῆς στοᾶς ἐστὶν
 664 ἐγγυστάτω ὡς πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα ἱερὸν Σωτῆρος ἐπί-
 κλῃσιν Διός· κεκόσμηται δὲ περίεξι κίοσι. καθεζομένῳ δὲ
 τῷ Διὶ ἐν θρόνῳ παρεστήκασι τῇ μὲν ἡ Μεγάλη πόλις,
 ἐν ἀριστερᾷ δὲ Ἀρτέμιδος Σωτείρας ἄγαλμα. ταῦτα μὲν
 λίθου τοῦ Πεντελησίου Ἀθηναῖοι Κηφισόδοτος καὶ Ξενο-
 φῶν εἰργάσαντο.

XXXI. Τὸ δὲ ἕτερον πέρας τῆς στοᾶς παρέχεται τὸ
 πρὸς ἥλιον δυσμῶν περίβολον Θεῶν ἱερὸν τῶν μεγάλων.
 αἱ δὲ εἰσὶν αἱ μεγάλαι Θεαὶ Δημήτηρ καὶ Κόρη, καθότι
 ἐδήλωσα ἤδη καὶ ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ συγγραφῇ· τὴν Κόρην
 δὲ Σώτειραν καλοῦσιν οἱ Ἀρκάδες. ἐπειργασμένοι δὲ
 ἐπὶ τύπων πρὸ τῆς ἐσόδου τῇ μὲν Ἀρτεμις, τῇ δὲ Ἀσκλη-
 πίῳ ἐστι καὶ Ὑγίεια. Θεαὶ δὲ αἱ μεγάλαι Δημήτηρ μὲν 2
 λίθου διὰ πάσης, ἡ δὲ Σώτειρα τὰ ἐσθῆτος ἐχόμενα ξύ-
 λου πεποιήται· μέγεθος δὲ ἑκατέρας πέντε πού καὶ δέκα
 εἰσὶ πόδες. Τὰ τε ἄγάλματα *** καὶ πρὸ αὐτῶν κόρας
 ἐποίησεν οὐ μεγάλας, ἐν χιτῶσί τε καθήκουσιν ἐς σφυρά,
 καὶ ἀνθῶν ἀνάπλεων ἑκατέρα τάλαρον ἐπὶ τῇ κεφαλῇ
 φέρει· εἶναι δὲ θυγατέρες τοῦ Λαμοφῶντος λέγονται·
 τοῖς δὲ ἐπαυάγουσιν ἐς τὸ θεϊότερον δοκεῖ σφᾶς Ἀθηναῖν

τε εἶναι καὶ Ἀρτεμιν τὰ ἄνθη μετὰ τῆς Περσεφόνης συλ-
 3 λεγούσας. ἔστι δὲ καὶ Ἡρακλῆς παρὰ τῇ Δήμητρι μέγε-
 θος μάλιστα πῆχυν· τοῦτον τὸν Ἡρακλέα εἶναι τῶν
 Ἰδαίων καλουμένων Λακτύλων Ὀνομάκριτός φησιν ἐν
 τοῖς ἔπεσι. κεῖται δὲ τράπεζα ἔμπροσθεν, ἐπειργασμέναι
 τε ἐπ' αὐτῇ δύο τέ εἰσιν ὤραι καὶ ἔχων Πὰν σύριγγα καὶ
 Ἀπόλλων κιθαρίζων. ἔστι δὲ καὶ ἐπίγραμμα ἐπ' αὐτοῖς
 4 εἶναι σφᾶς θεῶν τῶν πρώτων. 2. Πεποιήνται δὲ ἐπὶ τῇ
 τραπέξῃ καὶ Νύμφαι· Νέδα μὲν Δία φέρουσα ἔτι νήπιον
 παῖδα, Ἀνδρακία δὲ νύμφη τῶν Ἀρκαδικῶν καὶ αὕτη
 δᾶδα ἔχουσα ἔστιν, Ἀγνώ δὲ τῇ μὲν ὑδρίαν, ἐν δὲ τῇ
 ἐτέρᾳ χειρὶ φιάλην· Ἀρχιρόης δὲ καὶ Μυρτωέσσης εἰσὶν
 ὑδρίαι τὰ φορήματα, καὶ ὕδωρ δῆθεν ἀπ' αὐτῶν κάτει-
 σιν. τοῦ περιβόλου δὲ ἔστιν ἐντὸς Φιλίου Διὸς ναός,
 Πολυκλείτου μὲν τοῦ Ἀργείου τὸ ἄγαλμα, Διονύσῳ δὲ
 ἔμφερές· κόθορνοί τε γὰρ τὰ ὑποδήματά ἐστιν αὐτῷ, 665
 καὶ ἔχει τῇ χειρὶ ἔκπωμα, τῇ δὲ ἐτέρᾳ θύρσον, κάθηται
 δὲ ἀετὸς ἐπὶ τῷ θύρσῳ· καίτοι τοῖς γε ἐς Διόνυσον λεγο-
 5 μένοις τοῦτο οὐχ ὁμολογοῦν ἔστί. τούτου δὲ ὀπισθεν
 τοῦ ναοῦ δένδρων ἐστὶν ἄλλος οὐ μέγα, θριγκῷ περι-
 εχόμενον. ἐς μὲν δὴ τὸ ἐντὸς ἔσοδος οὐκ ἔστιν ἀνθρώ-
 ποις· πρὸ δὲ αὐτοῦ Δήμητρος καὶ Κόρης ὅσον τε ποδῶν
 τριῶν εἰσὶν ἀγάλματα. 3. Ἔστι δὲ ἐντὸς τοῦ περιβόλου
 τῶν μεγάλων Θεῶν καὶ Ἀφροδίτης ἱερόν. πρὸ μὲν δὴ
 τῆς ἐσόδου ξόανά ἐστιν ἀρχαία, Ἥρα καὶ Ἀπόλλων τε
 καὶ Μοῦσαι· ταῦτα κομισθῆναι φασιν ἐκ Τραπεζοῦντος.
 9 Ἀγάλματα δὲ ἐν τῷ ναῷ Δαμοφῶν ἐποίησεν, Ἐρμῆν ξύ-
 λου καὶ Ἀφροδίτης ξόανον· καὶ ταύτης χεῖρές εἰσι λίθου
 καὶ πρόσωπόν τε καὶ ἄκροι πόδες. τὴν δὲ ἐπὶ κλησιν τῇ
 θεῷ Μαχανίτιν ὀρθότατα ἔθεντο, ἐμοὶ δοκεῖν· Ἀφροδίτης
 γὰρ ἕνεκα καὶ ἔργων τῶν ταύτης πλεῖστα μὲν ἐπιτεχνή-
 σεις, παντοία δὲ ἀνθρώποις ἀνευρημένα ἐς λόγους ἔστί.

ἐστήκασι δὲ καὶ ἀνδριάντες ἐν οἰκήματι, Καλλιγνώτου 7
 τε καὶ Μέντα καὶ Σωσιγένους τε καὶ Πώλου· καταστή-
 σασθαι δὲ οὗτοι Μεγαλοπολίταις λέγονται πρῶτον τῶν
 μεγάλων Θεῶν τὴν τελετὴν, καὶ τὰ θρώμενα τῶν ἐν
 Ἐλευσίνι ἐστὶ μμῆματα. Κεῖται δὲ ἐντὸς τοῦ περιβόλου
 Θεῶν τοσάδε ἄλλων ἀγάλματα, τὸ τετράγωνον παρεχό-
 μενα σχῆμα, Ἑρμῆς τε ἐπέκλησιν Ἀγῆτωρ καὶ Ἀπόλλων
 καὶ Ἀθηνᾶ τε καὶ Ποσειδῶν, ἐτι δὲ Ἥλιος ἐπωνυμίαν
 ἔχων Σωτήρ τε εἶναι καὶ Ἡρακλῆς. ᾠκοδόμηται δὲ καὶ
 σφίσιν ** μεγέθει μέγα, καὶ ἄγουσιν ἐνταῦθα τὴν τελε-
 τὴν ταῖς Θεαῖς.

5. Τοῦ ναοῦ δὲ τῶν μεγάλων Θεῶν ἐστὶν ἱερὸν ἐν 8
 δεξιᾷ καὶ Κόρης· λίθου δὲ τὸ ἄγαλμα ποδῶν ὀκτὼ μά-
 λιστα· ταινίαι δὲ ἐπέχουσι διὰ παντὸς τὸ βάθρον. ἐς
 τοῦτο τὸ ἱερὸν γυναιξὶ μὲν τὸν πάντα ἐστὶν ἔσοδος χρό-
 νον, οἱ δὲ ἄνδρες οὐ πλέον ἢ ἅπαξ κατὰ ἔτος ἕκαστον ἐς
 666 αὐτὸ ἐσίασι. 6. Γυμνάσιον δὲ τῇ ἀγορᾷ συνεχὲς κατὰ
 ἡλίου δυσμᾶς ἐστὶν ᾠκοδομημένον. Τῆς στοᾶς δὲ ἦν 9
 ἀπὸ τοῦ Μακεδόνοιο Φιλίππου καλοῦσι, ταύτης εἰσὶ δύο
 ὀπισθεν λόφοι, οὐκ ἐς ὕψος ἀνήκοντες· ἐρείπια δὲ Ἀθη-
 νᾶς ἱεροῦ Πολιάδος ἐπὶ αὐτῷ, καὶ τῷ ἐτέρῳ ναὸς ἐστὶν
 Ἡρας Τελείας, ὁμοίως καὶ ταῦτα ἐρείπια. ὑπὸ τούτῳ
 τῷ λόφῳ Βάθυλλος καλουμένη πηγὴ συντελεῖ καὶ αὕτη
 τῷ ποταμῷ Ἐλισσάοντι ἐς μέγεθος. τοσάδε ἐνταῦθα ἀξι-
 ὄχρεα ἦν.

XXXII. Ἡ δὲ ἐπέκεινα τοῦ ποταμοῦ μοῖρα ἡ κατὰ
 μεσημβρίαν παρέρχεται ἐς μνήμην θεάτρον μέγιστον τῶν
 ἐν τῇ Ἑλλάδι· ἐν δὲ αὐτῷ καὶ ἀέναός ἐστιν ὕδατος πηγὴ.
 τοῦ θεάτρον δὲ οὐ πόρρω λείπεται τοῦ βουλευτηρίου θε-
 μέλια, ὃ τοῖς Μυρσίοις ἐπεποιήτο Ἀρκάδων· ἐκαλεῖτο δὲ
 ἀπὸ τοῦ ἀναθέντος Θερσίλιον. πλησίον δὲ οἰκίαν, ἰδιώ-
 του κατ' ἐμὲ κτήμα ἀνδρός, Ἀλεξάνδρῳ τῷ Φιλίππου

- τὸ ἐξ ἀρχῆς ἐποίησαν. ἔστι δὲ ἄγαλμα Ἄμμωνος πρὸς τῇ οἰκίᾳ, τοῖς τετραγώνοις Ἑρμαῖς εἰκασμένον, κέρατα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔχον κριοῦ. τὸ δὲ τῶν Μουσῶν Ἀπόλλωνός τε ἱερὸν καὶ Ἑρμοῦ κατασκευασθὲν σφισιν ἐν κοινῷ, παρείχeto ἐς μνήμην θεμέλια οὐ πολλὰ. ἦν δὲ καὶ τῶν Μουσῶν μία ἔτι καὶ Ἀπόλλωνος ἄγαλμα κατὰ τοὺς Ἑρμαῖς τοὺς τετραγώνους τέχνην. ἐρείπια δὲ καὶ τῆς Ἀφροδίτης ἦν τὸ ἱερὸν, πλὴν ὅσον πρόναός τε ἐλείπετο ἔτι καὶ ἀγάλματα ἀριθμὸν τρία, ἐπὶ κλησις δὲ Οὐρανία, τῇ δ' ἔστι Πάνδημος, τῇ τρίτῃ δὲ οὐδὲν ἐτίθεντο.
3. Ἀπέχει δὲ οὐ πολὺ Ἄρεως βωμός. ἐλέγετο δὲ ὡς καὶ ἱερὸν ἐξ ἀρχῆς ᾠκοδομήθη τῷ θεῷ. πεποιήται δὲ καὶ σταδίου ὑπὲρ τῆς Ἀφροδίτης, τῇ μὲν ἐπὶ τὸ θέατρον καθήκον, καὶ κρήνη σφισιν ἐστὶν ἀντόθι, ἣν ἱερὰν Διο- 661 νύσου νομίζουσι. κατὰ δὲ τὸ ἕτερον τοῦ σταδίου πέρας Διονύσου ναὸς ἐλέγετο ὑπὸ τοῦ θεοῦ κεραυνωθῆναι γενεαῖς δύο ἐμοῦ πρότερον, καὶ ἐρείπια οὐ πολλὰ ἔτι ἐς ἐμὲ ἦν αὐτοῦ. Ἡρακλέους δὲ κοινὸς καὶ Ἑρμοῦ πρὸς τῷ σταδίῳ ναὸς μὲν οὐκέτι ἦν, μόνος δὲ σφισι βωμὸς ἐλείπετο.
4. Ἔστι δὲ ἐν τῇ μοίρᾳ ταύτῃ λόφος πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον, καὶ Ἀγροτέρας ἐν αὐτῷ ναὸς Ἀρτέμιδος, ἀνάθημα Ἀριστοδήμου καὶ τοῦτο. τῆς δὲ Ἀγροτέρας ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τέμενος. ἐνταῦθα ἔστι μὲν ἱερὸν Ἀσκληπιοῦ καὶ ἀγάλματα, αὐτὸς τε καὶ Ὑγίεια, εἰσὶ δὲ ὑποκαταβάντι ὀλίγον θεοί, παρέχονται δὲ καὶ οὗτοι σχῆμα τετράγωνον, Ἐργάται δὲ ἐστὶν αὐτοῖς ἐπὶ κλησις, Ἀθηνᾶ τε Ἐργάνη καὶ Ἀπόλλων Ἀγνιεύς. τῷ δὲ Ἑρμῇ καὶ Ἡρακλεῖ καὶ Εἰλειθυίᾳ πρόσσεστιν ἐξ ἐπῶν τῶν Ὀμήρου φήμη, τῷ μὲν Διὸς τε αὐτὸν διάκονον εἶναι καὶ ὑπὸ τὸν Ἄιδην ἄγειν τῶν ἀπογινομένων τὰς ψυχάς, Ἡρακλεῖ δὲ ὡς πολλοὺς τε καὶ χαλεποὺς τελέσειεν ἄθλους. Εἰλειθυία δὲ ἐποίησεν 5 ἐν Ἰλιάδι ὠδῖνας γυναικῶν μέλειν. ἔστι δὲ καὶ ἄλλο ὑπὸ

τὸν λόφον τοῦτον Ἀσκληπιοῦ Παιδὸς ἱερὸν· τούτου μὲν δὴ τὸ ἄγαλμα ὀρθὸν πεποιήται πηχυαῖον μάλιστα, Ἀπόλλωνος δὲ ἐν θρόνῳ κάθεται ποδῶν δὲ οὐκ ἀποδέον μέγεθος. ἀνάκειται δὲ αὐτόθι καὶ ὅσα ὑπερηκότα ἢ ὡς ἀνθρώπου δοκεῖν· καὶ δὴ καὶ ἐλέγετο ἐπ' αὐτοῖς εἶναι τῶν Γιγάντων ἐνός, οὗς ἐς τὴν συμμαχίαν τῆς Ῥέας ἤθροισεν Ὀπλάδαμος, ἃ δὴ καὶ ἐς ὕστερον ἐπέξεισιν ἡμῖν ὁ λόγος. τούτου δὲ ἐστὶ πηγὴ τοῦ ἱεροῦ πλησίον, καὶ ἀπ' αὐτῆς ὁ Ἑλισσῶν τὸ ὕδωρ δέχεται κατερχόμενον.

XXXIII. Εἰ δὲ ἡ Μεγάλῃ πόλιν προθυμία τε τῇ πάσῃ στυοικισθεῖσα ὑπὸ Ἀρχαίων καὶ ἐπὶ μεγίσταις τῶν Ἑλλήνων ἐλπίσιν ἐς αὐτὴν κόσμον τὸν ἅπαντα καὶ εὐδαιμονίαν τὴν ἀρχαίαν ἀφῆρηται καὶ τὰ πολλὰ ἐστὶν αὐτῆς ἐρείπια ἐφ' ἡμῶν, θαῦμα οὐδὲν ἐποιησάμην, εἰδὼς τὸ δαιμόνιον νεώτερα αἰετὶν ἐθέλον ἐργάζεσθαι, καὶ ὁμοίως τὰ πάντα τὰ τε ἔχοντα καὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ τὰ γινόμενα 668 μὲν τε καὶ ὅποσα ἀπόλλυνται μεταβάλλουσιν τὴν τύχην, καὶ ὅπως ἂν αὐτῇ παριστῇται μετὰ ἰσχυρᾶς ἀνάγκης ἄγουσαν. Μνηῆναι μὲν γε τοῦ πρὸς Ἰλῶ πολέμου τοῖς 2 Ἕλλησιν ἡγησαμένη, καὶ Νέστος ἐνθα ἦν Ἀσσυρίοις βασίλεια, καὶ Βοιωτῖαι Θῆβαι προστῆναι τοῦ Ἑλληνικοῦ ποτὲ ἀξιωθεῖσαι, αἱ μὲν ἡρῆμονται πανώλεθροι, τὸ δὲ ὄνομα τῶν Θηβῶν ἐς ἀπρόπολιν μόνην καὶ οἰκήτορας καταβέβηκεν οὐ πολλούς. τὰ δὲ ὑπερηκότα πλοῦτω τὸ ἀρχαῖον, Θῆβαι τε αἱ Αἰγύπτιοι καὶ ὁ Μινύης Ὀρχομενὸς καὶ ἡ Ἀῆλος τὸ κοινὸν Ἑλλήνων ἐμπορίον, αἱ μὲν ἀνδρὸς ἰδιώτου μέθου δυσάμει χρημάτων καταδέουσιν ἐς εὐδαιμονίαν, ἡ Ἀῆλος δέ, ἀφελόντι τοὺς ἀφικνουμένους παρ' Ἀθηναίων ἐς τοῦ ἱεροῦ τὴν φρουράν, Ἀηλίων γε ἕνεκα 3 ἐρημός ἐστιν ἀνθρώπων. Βαβυλῶνος δὲ τοῦ μὲν Βήλου τὸ ἱερὸν λείπεται, Βαβυλῶνος δὲ ταύτης, ἦντινα εἶδε πόλεων τῶν τότε μεγίστην ἦλιος, οὐδὲν ἔτι ἦν εἰ μὴ

τεῖχος, καθὰ καὶ Τίρυνθος τῆς ἐν τῇ Ἀργολίδι. ταῦτα μὲν δὴ ἐποίησεν ὁ θαύμων εἶναι τὸ μῆδεν· ἡ δὲ Ἀλεξάνδρου πόλις ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἡ Σελεύκου παρὰ τῷ Ὀρόντῃ χθές τε ὤκισμέναι καὶ πρῶν ἐς τοσοῦτα ἐπιδαδῶκασι μεγέθους καὶ εὐδαιμονίας, ὅτι σφᾶς ἡ τύχη δεξιούται.

4 2. Ἐπιδείκνυται δὲ καὶ ἐν τῷδε ἐτι τὴν ἰσχὺν μείζονα καὶ θαύματος πλείονος ἢ κατὰ συμφορὰς καὶ ἀπαραγίας πόλεων. Ἀθήνῳ γὰρ πλοῦν ἀπέχευ οὐ πολὺν Χρῦση νῆσος, ἐν ᾗ καὶ τῷ Φιλοκτήτῃ γενέσθαι συμφορὰν ἐκ τοῦ ὕδρου φασί· ταύτην κατέλαβεν ὁ κλυδῶν πάσαν, καὶ κατέδυν τε ἡ Χρῦση καὶ ἠφάνεσται κατὰ τοῦ βυθοῦ. νῆ-669
σον δὲ ἄλλην καλουμένην Ἰσράν*** τούδε οὐκ ἦν χρόνον. οὕτω μὲν τὰ ἀνθρώπινα πρόσκαιρά τε καὶ οὐδαμῶς ἐστὶν ἐχυρά.

XXXIV. Ἐκ δὲ Μεγάλης πόλεως ἰόντι ἐς Μεσσήνην, καὶ σταδίους μάλιστα προσελθάντι ἐπτά, ἐστὶν ἐν ἀριστερᾷ τῆς λεωφόρου θεῶν ἱερὸν· καλοῦσι δὲ καὶ αὐτὰς τὰς θεὰς καὶ τὴν χώραν τὴν περὶ τὸ ἱερὸν Μανίας· δοκεῖν δέ μοι, θεῶν τῶν Εὐμενίδων ἐστὶν ἐπὶ κληδισ, καὶ Ὀρέστην ἐπὶ τῷ φόρῳ τῆς μητρός φασιν αὐτόθι μανῆναι.

2 2. Οὐ πόρρω δὲ τοῦ ἱεροῦ γῆς χώμα ἐστὶν οὐ μέγα, ἐπίθημα ἔχον λίθου πεποιημένον δάκτυλον, καὶ δὴ καὶ ὄνομα τῷ χώματι ἐστὶ Δακτύλου μνημα· ἐνταῦθα ἐκφρονα Ὀρέστην γενόμενου λέγουσιν εἶνα τῆς ἐτέρας τῶν χειρῶν ἀποφαγεῖν δάκτυλον. τούτῳ δὲ ἐστὶν στερον συνεχὲς χωρίον Ἀκη καλούμενον, ὅτι ἐγένετο ἐν αὐτῷ τῆς νόσου τῷ Ὀρέστῃ τὰ ἰάματα· πεποιήται δὲ Εὐμενίσαι καὶ 3 αὐτόθι ἱερὸν. ταύτας τὰς θεὰς, ἥνικα τὸν Ὀρέστην ἐκφρονα ἐμελλον ποιήσιν, φασὶν αὐτῷ φανῆναι μελαίνας· ὥς δὲ ἀπέφαγε τὸν δάκτυλον, τὰς δὲ αὐτῆς δοκεῖν οἱ λευκάς εἶναι, καὶ αὐτὸν σωφρονῆσαι τε ἐπὶ τῇ θεᾷ, καὶ οὕτω ταῖς μὲν ἐνήγισεν ἀποτρέπων τὸ μῆνιμα αὐτῶν,

ταῖς δὲ ἔδυσσε ταῖς λευκαῖς· ὁμοῦ δὲ αὐταῖς καὶ Χάρισι
 θύειν νομίζουσι. πρὸς δὲ τῷ χωρίῳ τοῖς Ἄκειςιν ἑτερόν
 ἐστὶν ** ὀνομαζόμενον ἱερὸν, ὅτι Ὀρέστης ἐνταῦθα ἐκεί-
 ρατο τὴν κόμην, ἐπειδὴ ἐντὸς ἐγένετο αὐτοῦ. Πελοπον- 4
 νησίων δὲ οἱ τὰ ἀρχαῖα μνημονεύοντες πρότερα τῷ Ὀρέ-
 στη τὰ ἐν Ἀρκαδίᾳ γενέσθαι φασὶν ὑπὸ Ἑρινύων τῶν
 Κλυταιμνήστρας ἢ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ τὴν κρίσιν, καὶ αὐτῷ
 κατήγορον οὐ τὸν Τυνδάρεων, περιεῖναι γὰρ οὐκέτι
 670 ἐκεῖνον, Περίλαον δὲ ἐπιστῆναι, δίκην ἐπὶ τῷ αἵματι τῆς
 μητρὸς αἰτοῦντα, ἅτε ἀνεψιὸν τῆς Κλυταιμνήστρας·
 Ἰκαρίου γὰρ παῖδα εἶναι Περίλαον, γενέσθαι δὲ ὕστερον
 καὶ θυγατέρας τῷ Ἰκαρίῳ.

3. Ἐκ Μανιῶν δὲ ὁδὸς ἐπὶ τὸν Ἀλφειὸν ἐστὶν ὅσον 5
 κέντε σταδίων καὶ δέκα· κατὰ τοῦτο Γαθδείας ποταμὸς
 ἐκδίδωσιν ἐς τὸν Ἀλφειόν· ἐς δὲ τὸν Γαθδείαν πρότερον
 ἐτι κάτεισιν ὁ Καρνίων. τούτῳ μὲν δὴ αἱ πῆγαι γῆς εἰσὶ
 τῆς Αἰγύτιδος ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Κερεάτα τὸ ἱερὸν,
 τῷ Γαθδείᾳ δὲ τῆς Κρωμίτιδος χώρας ἐν Γαθείαις. ἡ δὲ 6
 Κρωμίτις ἀνωτέρω τοῦ Ἀλφειοῦ σταδίου ὡς τεσσαρά-
 κοντά ἐστι, καὶ ἐν αὐτῇ πόλεως Κρώμων οὐ παντάπασι
 τὰ ἐρείπια ἦν ἐξίτηλα. ἐκ δὲ Κρώμων ὡς εἴκοσι στάδια
 ἐστὶν ἐπὶ Νυμφάδα· καταρρεῖται δὲ ὕδατι καὶ δένδρων
 ἀνάπλεως ἐστὶν ἡ Νυμφάς. καὶ ἀπ' αὐτῆς στάδια εἴκοσί
 ἐστὶν ἐπὶ τὸ Ἑρμαῖον, ἐς ὃ Μεσσηνίοις καὶ Μεγαλοπολί-
 ταις εἰσὶν ὄροι· πεποίηνται δὲ αὐτόθι καὶ Ἑρμῆν ἐπὶ
 στήλῃ.

XXXV. Αὕτη μὲν ἐπὶ Μεσσήνην, ἑτέρα δὲ ἐκ Με-
 γάλης πόλεως ἐπὶ Καρνάσιον ἄγει τὸ Μεσσηνίων· καὶ
 ταύτῃ πρῶτα μὲν σε ὁ Ἀλφειὸς ἐκδέξεται, καθότι καὶ
 Ἰ. Μαλοῦς καὶ ὁ Σκυῖρος ἐς αὐτὸν κατέρχονται προανακοι-
 νωσάμενοι τὸ ρεῦμα. Αὐτόθεν δὲ ἔχων τὸν Μαλοῦντα
 ἐν δεξιᾷ μετὰ σταδίους ὡς τριάκοντα διαβήσῃ τε αὐτὸν

- καὶ ἀναβήσῃ δι' ὁδοῦ προσαντεστέρας ἐς χωρίον καλού-
 2 μένον Φαιδρίαν. 2. Φαιδρίου δὲ ὥς πέντε ἀπέχει καὶ δέκα
 σταδίους κατὰ Δέσποιναν ὀνομαζόμενον Ἑρμαῖον· ὅροι
 Μεσσηνίων πρὸς Μεγαλοπολίτας καὶ οὗτοι, καὶ ἀγάλ-
 ματα οὐ μεγάλα Δεσποίνης τε καὶ Δήμητρος, ἐτι δὲ καὶ
 Ἑρμοῦ πεποιήται καὶ Ἡρακλέους· δοκεῖν δέ μοι καὶ τὸ
 ὑπὸ Δαιδάλου ποιηθὲν τῷ Ἡρακλεῖ ξόανον ἐν μεθορίῳ
 τῆς Μεσσηνίας καὶ Ἀρκάδων ἐνταῦθα εἰστήκει.
- 3 3. Ἡ δὲ ἐς Λακεδαίμονα ἐκ Μεγάλης πόλεως ὁδός,
 ἐπὶ μὲν τὸν Ἀλφειὸν στάδιοι τριάκοντά· εἰσιν· ἀπὸ δὲ
 τοῦδε παρὰ ποταμὸν ὀδεύσας Θειοῦντα, κάτεισι δὲ καὶ
 ὁ Θειοῦς οὗτος ἐς τὸν Ἀλφειὸν, ἀπορικνὼν οὖν τὸν Θει-
 οῦντα ἐν ἀριστερᾷ σταδίους ἀπὸ τοῦ Ἀλφειοῦ τεσσαρά-
 κοντα ἥξεις μάλιστα ἐς Φαλαισίας· ἀπέχουσι δὲ αἱ Φα-
 λαισῖαι σταδίους εἴκοσι τοῦ Ἑρμαίου τοῦ κατὰ Βελεμίναν. 671
- 4 4. λέγουσι μὲν δὴ οἱ Ἀρκάδες τὴν Βελεμίναν τῆς σφετέ-
 ρας οὔσαν τὸ ἀρχαῖον ἀποτεμέσθαι Λακεδαιμονίου· λέ-
 γειν δὲ οὐκ εἰκότα ἐφαίνοντό μοι καὶ ἄλλων ἐνεκα, καὶ
 μάλιστα ὅτι μοι δοκοῦσι Θηβαῖοι μὴδὲ τοῦτο ἐλασσονμέ-
 νους περιδεῖν τοὺς Ἀρκάδας, εἰ σφισιν ἔσσεσθαι σὺν τῷ
 δικαίῳ τὸ ἐπανόρθωμα ἔμελλεν.
- 5 5. Εἰσὶ δὲ ἐκ Μεγάλης πόλεως καὶ ἐς τὰ χωρία ὁδοὶ
 τὰ ἐντὸς Ἀρκαδίας, ἐς μὲν Μεθῦνδριον ἐβδμημήκοντα
 στάδιοι καὶ ἑκατόν, τρισὶ δὲ ἀπὸ Μεγάλης πόλεως ἀπω-
 τέρω σταδίοις καὶ δέκα Σκιάδης τε καλούμενον χωρίον
 καὶ Ἀρτέμιδος Σκιαδίτιδος ἐρείπια ἐστὶν ἱεροῦ· ποιῆσαι
 δὲ αὐτὸ ἐλέγετο Ἀριστόδημος ὁ τυραννήσας. Ἐντεῦθεν
 μετὰ σταδίους ὥς δέκα πόλεως Χαρισιῶν ὑπομνήματά
 ἐστὶν οὐ πολλά, σταδίων δὲ ἄλλων δέκα ἐστὶν ἀπὸ Χα-
 6 ρισιῶν ἐς Τρικολώνους ὁδός. 6. πόλις δὲ ἦσαν καὶ οἱ Τρι-
 κόλωνοι ποτε· μένει δὲ αὐτόθι καὶ ἐς ἡμᾶς ἐτι ἐπὶ λό-
 φον Ποσειδῶνος ἱερὸν καὶ ἄγαλμα τετράγωνον, καὶ δέν-

δρων περὶ τὸ ἱερὸν ἐστὶν ἄλσος. Ταύταις μὲν δὴ οἱ *Λυκάωνος* παῖδες ἐγένοντο οἰκισταί, *Ζοιτίαν* δὲ ἀπωτέρω μὲν *Τρικολῶνων* πέντε πού καὶ δέκα σταδίοις, κειμένην δὲ οὐ κατ' εὐθύν, ἀλλ' ἐκ *Τρικολῶνων* ἐν ἀριστερᾷ, *Ζοιτέα* οἰκίσαι τὸν *Τρικολῶνον* λέγουσι. *Παρωρεὺς* δὲ ὁ νεώτερος *Τρικολῶνον* τῶν παίδων *Παρωρίαν* καὶ οὗτος ἐκτίσεν, ἀπέχουσαν *Ζοιτέας* σταδίου δέκα. ἔρημοι δὲ ⁷ [καὶ] ἐς ἐμὲ ἦσαν ἀμφοτέραι· μένει δὲ ἐν *Ζοιτία* *Δήμητρος* νῆος καὶ Ἀρτέμιδος [οὐ καὶ ἐς ἐμὲ ἦσαν]. Ἐρείπια δὲ πόλεων καὶ ἄλλα, *Θυραίου* μὲν σταδίοις πέντε ἀπωτέρω *Παρωρίας* καὶ δέκα; τὰ δὲ Ἑψοῦντος ἐστὶν ἐν ὄρει κειμένῳ μὲν ὑπὲρ τοῦ πεδίου, καλουμένῳ δὲ Ἑψοῦντι. ἡ δὲ *Θυραίου* τε καὶ Ἑψοῦντος μεταξὺ ὄρεινὴ πᾶσα ἐστὶ καὶ θηριώδης· *Λυκάωνος* δὲ εἶναι *Θυράϊον* τε καὶ Ἑψοῦντα προσδήλωσεν ἡμῖν ὁ λόγος.

7. *Τρικολῶνων* δὲ ἐστὶν ἐν δεξιᾷ πρῶτα μὲν ἀνάντης ⁸ ὁδὸς ἐπὶ πηγὴν καλουμένους *Κρουνούς*· σταδίου δὲ ὡς τριάκοντα καταβάντι ἐκ *Κρουνῶν* τάφος ἐστὶ *Καλλιστοῦς*, χώμα γῆς ὑψηλόν, δένδρα ἔχον πολλὰ μὲν τῶν ⁵⁷² ἀκάρπων, πολλὰ δὲ καὶ ἡμερα. ἐπὶ δὲ ἄκρῳ τῷ χώματι ἱερὸν ἐστὶν Ἀρτέμιδος ἐπίκλησιν *Καλλίστης*· δοκεῖν δέ μοι καὶ *Πάμφως* μαθὼν τι παρὰ Ἀρκάδων πρῶτος Ἀρτεμιν ἐν τοῖς ἔπεσιν ὠνόμασε *Καλλίστην*. Σταδίου δὲ αὐ- ⁹ τόθεν μὲν πέντε καὶ εἴκοσι, *Τρικολῶνων* δὲ ἑκατὸν τοὺς σύμπαντας ἀπέχουσα ἐπὶ γε τοῦ Ἑλισσόοντος, κατὰ δὲ τὴν εὐθείαν *Μεθυδρίου*, αὕτη γὰρ δὴ ἐκ *Τρικολῶνων* ἐτι λείπεται, Ἀνεμῶσά τέ ἐστι χωρίον καὶ ὄρος *Φάλανθον*, ἐν αὐτῷ δὲ ἐρείπια ἐστὶ *Φαλάνθου* πόλεως· Ἀγελάου δὲ τοῦ *Στυμφήλου* παῖδα εἶναι τὸν *Φάλανθον* λέγουσιν. 8. Ὑπὲρ τούτου δὲ πεδίον τέ ἐστὶ *Πώλου* καλού- ¹⁰ μενον, καὶ μετ' αὐτὸ *Σχοινοῦς*, ἀπὸ ἀνδρὸς *Βοιωτοῦ* *Σχοινέως* ἔχων τὴν κλῆσιν. εἰ δὲ ὁ *Σχοινεὺς* ἀπεδήμη-

σεν οὗτος παρὰ τοὺς Ἀρκάδας, εἶεν ἂν καὶ οἱ τῆς Ἀταλάντης δρόμοι σύνεγγυς τῷ Σχοινοῦντι ὄντες ἀπὸ τῆς τούτου θυγατρὸς τὸ ὄνομα εἰληφότες. Ἐξῆς δέ ἐστιν . . . , ἔμοι δοκεῖν, καλούμενον, καὶ τοῖς πᾶσιν Ἀρκαδίαν εἶναι τὴν χώραν φασὶν ἐνταῦθα.

- XXXVI. Τὸ ἀπὸ τούτου δὲ ἐς μνήμην οὐδὲν ἄλλο ὅτι μὴ αὐτὸ τὸ Μεθυδριον λείπεται· ὁδὸς δὲ ἐκ Τρικολωνων ἐς αὐτὸ στάδιοι τριῶν δέοντες τεσσαράκοντα καὶ ἑκατόν. ὠνομάσθη μὲν δὴ Μεθυδριον, ὅτι κολωνός ἐστιν ὑψηλὸς Μαλοῖτα τε ποταμοῦ καὶ Μυλάοντος μέσος, ἐφ' ᾧ τὴν πόλιν ὁ Ὀρχομενὸς ᾤκει· πρὶν δὲ ἢ συντελεῖν ἐς τὸ Μεγαλοπολιτικόν, γεγόνασι καὶ Μεθυδριεῦσιν
- 2 ἀνδράσιν Ὀλυμπικαὶ νῖκαι. 2. Ἔστι δὲ ἐν Μεθυδρίῳ Ποσειδωνός τε Ἰππίου ναός. οὗτος μὲν ἐπὶ τῷ Μυλάοντι ἐστι· τὸ δὲ ὄρος τὸ Θανμάσιον καλούμενον κεῖται μὲν ὑπὲρ τὸν ποταμὸν τὸν Μαλοῖταν, ἐθέλουσι δὲ οἱ Μεθυδριεῖς τὴν Πέαν, ἥνικα τὸν Δία εἶχεν ἐν τῇ γαστρί, ἐς τοῦτο ἀφικέσθαι τὸ ὄρος, παρασκευάσασθαι δὲ αὐτῇ καὶ βοήθειαν, ἣν ὁ Κρόνος ἐπ' αὐτὴν ἔη, τὸν τε Ὀπλάδαμον
- 3 καὶ ἄλλους ὅσοι περὶ ἐκεῖνον ἦσαν Γίγαντες· καὶ τεκῆν μὲν συγχωροῦσιν αὐτὴν ἐν μοίρᾳ τινὶ τοῦ Λυκαίου, τὴν δὲ ἐς τὸν Κρόνον ἀπάτην καὶ ἀντὶ τοῦ παιδὸς τὴν λεγομένην ὑπὸ Ἑλλήνων ἀντίδοσιν τοῦ λίθου γενέσθαι φασὶν ἐνταῦθα. ἔστι δὲ πρὸς τῇ κορυφῇ τοῦ ὄρους σπήλαιον τῆς Πέας, καὶ ἐς αὐτὸ ὅτι μὴ γυναιξὶ μόναις ἱεραῖς τῆς θεοῦ, ἀνθρώπων γε οὐδενὶ ἐσελθεῖν ἔστι τῶν ἄλλων.
- 4 Μεθυδρίου δὲ ὡς τριάκοντα ἀπέχει σταδίους Νυμφασία πηγὴ· τοσοῦτοι δὲ ἀπὸ Νυμφασίας ἑτεροὶ πρὸς τοὺς Μεγαλοπολιτῶν εἰσὶ καὶ Ὀρχομενίων τε κοινούς καὶ Καφυατῶν ὄρους.
- 5 3. Μεγαλοπολίταις δὲ διὰ τῶν ἐπὶ τὸ ἔλος ὀνομαζομένων πυλῶν, διὰ τούτων ὁδεύουσιν ἐς Μαίναλον παρὰ

τὸν ποταμὸν τὸν Ἑλισσόντα ἔστι τῆς ὁδοῦ ἐν ἀριστερᾷ Ἀγαθοῦ Θεοῦ ναός· εἰ δὲ ἀγαθῶν οἱ θεοὶ δοτῆρές εἰσιν ἀνθρώποις, Ζεὺς δὲ ὑπατος θεῶν ἐστίν, ἐπόμενος ἂν τις τῷ λόγῳ τὴν ἐπικλήσιν ταύτην Διὸς τεκμαίροιτο εἶναι. Προελθόντι δὲ οὐ πολὺ ἔστι μὲν γῆς χῶμα Ἀριστοδήμου τάφος, ὃν οὐδὲ τυραννοῦντα ἀφείλοντο μὴ ἐπονομάσαι χρηστόν, ἔστι δὲ Ἀθηναῖς ἱερὸν ἐπικλήσιν Μαχανίτιδος, ὅτι βουλευμάτων ἐστὶν ἡ θεὸς παντοίων καὶ ἐπιτεχνημάτων εὐρέτις. 4. Πεποίηται δὲ ἐν δεξιᾷ τῆς 6 ὁδοῦ Βορέα τῷ ἀνέμῳ τέμενος, καὶ οἱ Μεγαλοπολῖται θυσίας θύουσιν ἀνὰ πᾶν ἔτος, καὶ θεῶν οὐδενὸς Βορέαν ὕστερον ἄγουσιν ἐς τιμὴν ἅτε σωτῆρα γενόμενόν σφισιν ἀπὸ Λακεδαιμονίων τε καὶ Ἄγιδος. ἐξῆς δὲ Ὀικλέους τοῦ Ἀμφιαράου πατρὸς μνημᾶ ἐστίν, εἰ γε δὴ ἐπέλαβεν αὐτὸν τὸ χρεῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ καὶ μὴ τῆς ἐπὶ Λαομέδοντα
674 Ἡρακλεῖ στρατείας μετασχόντα. μετὰ τοῦτό ἐστι Δῆμητρος καλουμένης ἐν ἔλει ναός τε καὶ ἄλσος· τοῦτο σταδίοις πέντε ἀπωτέρω τῆς πόλεως, γυναιξὶ δὲ ἐς αὐτὸ ἱσοδός ἐστι μόναις. Τριάκοντα δὲ ἐστὶν ἀπωτέρω σταδίοις Παλίσκιος ὀνομαζομένη γῶρα. ἐκ Παλίσκιου δὲ ἀφίεντι μὲν ἐν ἀριστερᾷ τὸν Ἑλᾶφον ὄντα οὐκ ἀέναον, καὶ προελθόντι ὅσον εἴκοσι σταδίους, ἄλλα τε ἐρείπια Περαιθέων καὶ ἱερὸν λείπεται Πανός. 5. ἦν δὲ τὸν χειμάρρουν διαβῆς, κατ' εὐθὺ πέντε μὲν σταδίοις καὶ δέκα ἀπωτέρω τοῦ ποταμοῦ πεδῖον ἐστὶ, διελθόντι δὲ τοῦτο, τὸ ὄρος ὁμώνυμον τῷ πεδίῳ τὸ Μαινάλιον. τοῦ δὲ ὄρους ὑπὸ τοῖς καταλήγουσι πόλεως σημεῖα Λυκόας καὶ Ἀρτέμιδος ἱερὸν καὶ ἀγαλμᾶ ἐστὶ χαλκοῦν Λυκοάτιδος. Ἐν δὲ 8 τοῖς κατὰ μεσημβρίαν τοῦ ὄρους Σουμητιά φῶκιστο. Ἐν τούτῳ δὲ εἰσι τῷ ὄρει καὶ αἱ καλούμεναι Τρίοδοι, καὶ τὰ ὁσῶ Ἀρκαδὸς τοῦ Καλλιστοῦς ἀνείλυντο ἐντεῦθεν κατὰ τὸ ἐκ Δελφῶν μάντευμα οἱ Μαντινεῖς. λείπεται δὲ καὶ
10*

αὐτῆς ἐτι ἐρείπια Μαινάλου, ναοῦ τε σημεῖα Ἀθηνᾶς, καὶ στάδιον ἐς ἀθλητῶν ἀγῶνα, καὶ τὸ ἕτερον αὐτῶν ἐς ἵππων δρόμον. Τὸ δὲ ὄρος τὸ Μαινάλιον ἱερὸν μάλιστα εἶναι Πανὸς νομίζουσιν, ὥστε οἱ περὶ αὐτὸ καὶ ἐπακρο-
 9 ᾄσθαι συρίζοντος τοῦ Πανὸς λέγουσι. 6. Τοῦ δὲ τῆς Δεσποίνης ἱεροῦ καὶ Μεγαλοπολιτῶν τοῦ ἄστεως στάδιοι τεσσαράκοντα μεταξὺ εἰσιν· ἡμισυ μὲν τῆς ὁδοῦ πρὸς τοῦ Ἀλφειοῦ τὸ ρεῦμα, διαβάντων δὲ μετὰ μὲν δύο ἀπο τοῦ Ἀλφειοῦ σταδίου Μακαρεῶν ἐστὶν ἐρείπια, αὐτόθεν δὲ ἐς ἐρείπια ἄλλα τὰ Δασεῶν ἐπτά εἰσι στάδιοι, τοσοῦτοι δὲ ἐκ Δασεῶν πρὸς τὸν Ἀκακήσιον ὀνομαζόμενον λόφον.
 10 ὑπὸ τούτῳ δὲ τῷ λόφῳ πόλις τε ἦν Ἀκακήσιον, Ἑρμοῦ τε Ἀκακησίου λίθου πεποιημένον ἄγαλμα καὶ ἐς ἡμᾶς ἐστὶν ἐπὶ τοῦ λόφου· τραφῆναι δὲ Ἑρμῆν παῖδα αὐτόθι καὶ Ἀκακὸν τὸν Λυκάονος γενέσθαι οἱ τροφέα Ἀρκάδων ἐστὶν 675 ἐς αὐτὸν λόγος. διάφορα δὲ τούτοις Θηβαῖοι, καὶ αὐτίς οὐχ ὁμολογοῦντα τοῖς Θηβαίων Ταναγραῖοι λέγουσιν.

XXXVII. Ἀπὸ δὲ Ἀκακησίου τέσσαρας σταδίου ἀπέχει τὸ ἱερὸν τῆς Δεσποίνης. πρῶτα μὲν δὴ αὐτόθι Ἥγεμόνης ναὸς ἐστὶν Ἀρτέμιδος, καὶ χαλκοῦν ἄγαλμα ἔχον δῶδας· ποδῶν δὲ εἶναι μάλιστα αὐτὸ εἰκάζομεν ἐντεῦθεν δὲ ἐς τὸν ἱερὸν περίβολον τῆς Δεσποίνης ἐστὶν ἔσοδος. ἰόντων δὲ ἐπὶ τὸν ναὸν στοά τέ ἐστιν ἐν δεξιᾷ καὶ ἐν τῷ τοίχῳ λίθου λευκοῦ τύποι πεποιημένοι, καὶ τῷ μὲν εἰσιν ἐπειργασμένοι Μοῖραι καὶ Ζεὺς ἐπὶ κλησιν Μοιραγέτης, δευτέρῳ δὲ Ἡρακλῆς τρίποδα Ἀπόλλωνα ἀφαιρούμενος· ὅποια δὲ ἐς αὐτοὺς ἐπυνθανόμην γενέ-
 2 σθαι, δηλώσω καὶ τοῦτο, ἦν ἐς τοῦ Φωκικοῦ λόγου τὰ ἔχοντα ἐς Δελφοὺς ἀφικώμεθα. Ἐν δὲ τῇ στοᾷ τῇ παρὰ τῇ Δεσποίνῃ μεταξὺ τῶν τύπων τῶν κατειλεγμένων πι-
 νάκιόν ἐστι γεγραμμένον, ἔχον τὰ ἐς τὴν τελετήν. Νύμφαι δὲ εἰσι καὶ Πᾶνες ἐπὶ τῷ (τρίτῳ) τύπῳ, ἐπὶ δὲ τῷ

τετάρτῳ Πολύβιος ὁ Ἀνκόρτα· καὶ οἱ ἐπὶ γράμμα ἔστιν
ἐξ ἀρχῆς τε μὴ ἂν σφαλῆναι τὴν Ἑλλάδα, εἰ Πολυβίῳ τὰ
πάντα ἐπελθετο, καὶ ἁμαρτούσῃ δι' ἐκείνου βοήθειαν
αὐτῇ γενέσθαι μόνου. πρὸ δὲ τοῦ ναοῦ Δημητρί τε ἔστι
βωμὸς καὶ ἕτερος Δεσποίνῃ, μετ' αὐτὸν δὲ μεγάλης
Μητρός. Θεῶν δὲ αὐτὰ τὰ ἀγάλματα, Δέσποινα καὶ ἡ 3
Δημήτηρ τε καὶ ὁ Θρόνος ἐν ᾧ καθέζονται, καὶ τὸ ὑπό-
θημα τὸ ὑπὸ τοῖς ποσὶν ἔστιν ἐνὸς ὁμοίως λίθου· καὶ
οὔτε τῶν ἐπὶ τῇ ἐσθῆτι οὔτε ὁπόσα εἰργασται περὶ τὸν
θρόνον οὐδὲν ἔστιν ἑτέρου λίθου προσεχὲς σιδήρῳ καὶ
κόλλῃ, ἀλλὰ τὰ πάντα ἔστιν εἷς λίθος. οὗτος οὐκ ἐσε-
κομίσθη σφίσι· ὁ λίθος, ἀλλὰ κατὰ ὄψιν ὀνείρατος λέ-
γουσιν αὐτὸν ἐξευρεῖν ἐντὸς τοῦ περιβόλου τὴν γῆν ὀρύ-
ξαντες. τῶν δὲ ἀγαλμάτων ἔστιν ἑκατέρου μέγεθος κατὰ
τὸ Ἀθήνησιν ἄγαλμα μάλιστα τῆς Μητρός· Δαμοφῶντος 4
δὲ καὶ ταῦτα ἔργα. ἡ μὲν οὖν Δημήτηρ δᾶδα ἐν δεξιᾷ
φέρει, τὴν δὲ ἑτέραν χεῖρα ἐπιβέβληκεν ἐπὶ τὴν Δέσποι-
676 ναν· ἡ δὲ Δέσποινα σκῆπτρόν τε καὶ τὴν καλουμένην
κίστην ἐπὶ τοῖς γόνασιν ἔχει, τῆς δὲ ἔχεται τῇ δεξιᾷ τῆς
κίστης. τοῦ θρόνου δὲ ἑκατέρωθεν Ἄρτεμις μὲν παρὰ
τὴν Δήμητρα ἕστηκεν ἀμπεχομένη δέρμα ἐλάφου καὶ ἐπὶ
τῶν ὤμων φαρέτραν ἔχουσα, ἐν δὲ ταῖς χερσὶ τῇ μὲν
λαμπάδα ἔχει, τῇ δὲ δράκοντας δύο. παρὰ δὲ τὴν Ἄρτε-
μιν κατάκειται κύων, οἷαι θηρεύειν εἰσὶν ἐπιτήδριοι.
3. Πρὸς δὲ τῆς Δεσποίνης τῷ ἀγάλματι ἕστηκεν Ἄνυτος 5
σχῆμα ὠπλισμένου παρσεχόμενος· φασὶ δὲ οἱ περὶ τὸ ἱερὸν
τραφῆναι τὴν Δέσποιναν ὑπὸ τοῦ Ἄνυτου, καὶ εἶναι
τῶν Τιτάνων καλουμένων καὶ τὸν Ἄνυτον. Τιτᾶνας δὲ
πρῶτος ἐς ποίησιν ἐσήγαγεν Ὀμηρος, θεοὺς εἶναι σφᾶς
ὑπὸ τῷ καλουμένῳ Ταρτάρῳ· καὶ ἔστιν ἐν Ἡρας ὄρκῳ
τὰ ἔπη. παρὰ δὲ Ὀμήρου Ὀνομάκριτος παραλαβὼν τῶν
Τιτάνων τὸ ὄνομα Διονύσῳ τε συνέθηκεν ὄργια, καὶ

- εἶναι τοὺς Τιταῖνας τῷ Διονύσῳ τῶν παθημάτων ἐποίησεν
 6 αὐτουργοὺς. τὰ μὲν δὴ ἐς τὸν Ἄνυτον ὑπὸ Ἀρκάδων
 λέγεται· Δῆμητρος δὲ Ἄρτεμιν θυγατέρα εἶναι καὶ οὐ
 Αἰητοῦς, ὄντα Αἰγυπτίων τὸν λόγον Αἰσχύλος ἐδίδαξεν
 Εὐφορίωνος τοὺς Ἕλληνας. Τὰ δὲ ἐς Κούρητας, οὗτοι
 γὰρ ὑπὸ τῶν ἀγαλμάτων πεποιήνται, καὶ τὰ ἐς Κορύ-
 βαντας ἐπειργασμένους ἐπὶ τοῦ βάθρου, γένος δὲ οἶδε
 ἀλλοῖον καὶ οὐ Κούρητες, τὰ ἐς τοὺτους παρίημι ἐπιστά
 7 μενος. 4. Τῶν δὲ ἡμέρων οἱ Ἀρκάδες δένδρων ἀπάντων
 πλὴν φοιᾶς ἐσκομίζουσιν ἐς τὸ ἱερόν. Ἐν δεξιᾷ δὲ ἐξιόντι
 ἐκ τοῦ ναοῦ κάτοπτρον ἡρμοσμένον ἐστὶν ἐν τῷ τοίχῳ·
 τοῦτο ἦν τις προσβλέπη τὸ κάτοπτρον, ἑαυτὸν μὲν ἦτοι
 παντάπασιν ἀμυδρῶς ἢ οὐδὲ ὄψεται [τὴν] ἀρχήν, τὰ δὲ
 ἀγάλματα τῶν θεῶν καὶ αὐτὰ καὶ τὸν θρόνον ἐστιν ἐναρ-
 8 γῶς θεάσασθαι. 5. Παρὰ δὲ τὸν ναὸν τῆς Δεσποίνης ὀλί-
 γον ἐπαναβάντι ἐν δεξιᾷ Μέγαρόν ἐστι καλούμενον, καὶ
 τελετὴν τε δρῶσιν ἐνταῦθα καὶ τῇ Δεσποίνῃ θύουσιν
 ἱερεῖα οἱ Ἀρκάδες πολλά τε καὶ ἄφθονα. θύει μὲν δὴ αὐ-
 τῶν ἕκαστος ὃ τι κέκτηται· τῶν ἱερείων δὲ οὐ τὰς φάρυγ-
 γας ἀποτέμνει ὥσπερ ἐπὶ ταῖς ἄλλαις θυσίαις, κῶλον δὲ
 ὃ τι ἂν τύχη, τοῦτο ἕκαστος ἀπέκοψε τοῦ θύματος. 677
 9 6. Ταύτην μάλιστα θεῶν σέβουσιν οἱ Ἀρκάδες τὴν Δέ-
 σποιναν, θυγατέρα δὲ αὐτὴν Ποσειδῶνός φασιν εἶναι
 καὶ Δῆμητρος. ἐπὶ κλησις ἐς τοὺς πολλοὺς ἐστὶν αὐτῇ
 Δέσποινα, καθάπερ καὶ τὴν ἐκ Διὸς Κόρην ἐπονομάζου-
 σιν, ἰδίᾳ δὲ ἐστὶν ὄνομα Περσεφόνη, καθὰ Ὅμηρος καὶ
 ἐτι πρότερον Πάμφως ἐποίησαν· τῆς δὲ Δεσποίνης τὸ
 10 ὄνομα ἔδεισα ἐς τοὺς ἀτελέστους γράφειν. 7. Ὑπὲρ δὲ τὸ
 καλούμενον Μέγαρόν ἐστιν ἄλσος τῆς Δεσποίνης ἱερόν
 θριγκῷ λίθων περιεχόμενον· ἐντὸς δὲ αὐτοῦ δένδρα καὶ
 ἄλλα καὶ ἐλαία καὶ πρῖνος ἐκ ῥίζης μιᾶς πεφύκασιν· τοῦτο
 οὐ γεωργοῦ σοφίας ἐστὶν ἔργον. ὑπὲρ δὲ τὸ ἄλσος καὶ

Ἰκπίου Ποσειδῶνος, ἅτε πατὴρ τῆς Δεσποίνης, καὶ θεῶν ἄλλων εἰσι βωμοί· τῷ τελευταίῳ δὲ ἐπίγραμμα ἔστι θεοῖς αὐτὸν τοῖς πᾶσιν εἶναι κοινόν.

8. Ἐντεῦθεν δὲ ἀναβήσῃ διὰ κλίμακος ἐς ἱερὸν Πα- 11
νός· πεποιήται δὲ καὶ στοὰ ἐς τὸ ἱερὸν καὶ ἄγαλμα οὐ μέγα. θεῶν δὲ ὁμοίως τοῖς δυνατωτάτοις καὶ τούτῳ μέτεστι τῷ Πανὶ ἀνθρώπων τε εὐχὰς ἄγειν ἐς τέλος καὶ ὅποτα ξοικεν ἀποδοῦναι πονηροῖς. παρὰ τούτῳ τῷ Πανὶ πῦρ οὐ ποτε ἀποσβεννύμενον καλεῖται. 9. λέγεται δὲ ὡς τὰ ἔτι παλαιότερα καὶ μαντεύοιτο οὗτος ὁ θεός, προ-
φῆτιν δὲ Ἐρατὴν νύμφην αὐτῷ γενέσθαι ταύτην ἢ Ἀρ-
κάδι τῷ Καλλιστοῦς συνώκησε. μνημονεύουσι δὲ καὶ 12
ἐπὶ τῆς Ἐρατοῦς, ἃ δὴ καὶ αὐτὸς ἐπελεξάμην. ἐνταῦθα ἔστι μὲν βωμὸς Ἄρεως, ἔστι δὲ ἀγάλματα Ἀφροδίτης ἐν νάῳ, λίθου τὸ ἕτερον λευκοῦ, τὸ δὲ ἀρχαιότερον αὐτῶν ξύλου. ὡσανύτως δὲ καὶ Ἀπόλλωνός τε καὶ Ἀθηνᾶς ξόανά ἔστι· τῇ δὲ Ἀθηνᾷ καὶ ἱερὸν πεποιήται.

678 XXXVIII. Ἀνωτέρω δὲ ὀλίγον τείχους τε περίβολος τῆς Λυκοσουράς ἔστι καὶ οἰκήτορες ἐνεισιν οὐ πολλοί. πόλεων δέ, ὅποσας ἐπὶ τῇ ἡπείρῳ ἔδειξε γῇ καὶ ἐν νήσοις, Λυκόσουρά ἔστι πρεσβυτάτη, καὶ ταύτην εἶδεν ὁ ἥλιος πρώτην· ἀπὸ ταύτης δὲ οἱ λοιποὶ ποιεσθαι πόλεις μεμα-
θήκασιν ἄνθρωποι.

2. Ἐν ἀριστερᾷ δὲ τοῦ ἱεροῦ τῆς Δεσποίνης τὸ ὄρος 2
ἔστι τὸ Λύκαιον· καλοῦσι δὲ αὐτὸ καὶ Ὀλυμπον, καὶ Ἰε-
ράν [γε] ἕτεροι τῶν Ἀρχάδων κορυφῇν. τραφῆναι δὲ τὸν Δία φασὶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ· καὶ χώρα τέ ἐστιν ἐν τῷ Λυκαίῳ Κρητέα καλουμένη, αὕτη δὲ ἡ Κρητέα ἐστὶν ἐξ ἀριστερᾶς Ἀπόλλωνος ἄλσους ἐπὶ κλησὶν Παρρασίου, καὶ τὴν Κρήτην ἐνθα ὁ Κρητῶν ἔχει λόγος τραφῆναι Δία, τὸ χωρίον τοῦτο εἶναι καὶ οὐ τὴν νῆσον ἀμφισβητοῦσιν οἱ Ἀρχάδες. 3. Ταῖς Νύμφαις δὲ ὀνόματα, ὑφ' ὧν τὸν 3

Δία τραφήναι λέγουσι, τίθενται Θεισόαν καὶ Νέδαν καὶ Ἀγνώ· καὶ ἀπὸ μὲν τῆς Θεισόας πόλις ᾠκεῖτο ἐν τῇ Παρρασίᾳ, τὰ δὲ ἐπ' ἑμοῦ μοίρας τῆς Μεγαλοπολίτιδος ἐστὶν ἡ Θεισόα κώμη, τῆς Νέδας δὲ ὁ ποταμὸς τὸ ὄνομα ἐσχηκε, τῆς δὲ Ἀγνοῦς [ἧ] ἐν τῷ ὄρει τῷ Λυκαίῳ πηγὴ, ἡ κατὰ τὰ αὐτὰ ποταμῷ τῷ Ἰστρῳ πέφυκεν ἴσον παρέχεσθαι τὸ
 4 ὕδωρ ἐν χειμῶνι ὁμοίως καὶ ἐν ὥρᾳ θερούς. ἦν δὲ αὐχμὸς χρόνον ἐπέχῃ πολὺν καὶ ἤδη σφίσι τὰ σπέρματα ἐν τῇ γῇ καὶ τὰ δένδρα αὐαίνηται, τηνικαῦτα ὁ ἱερεὺς τοῦ Λυκαίου Διὸς προσευξάμενος ἐς τὸ ὕδωρ καὶ θύσας ὅποσα ἐστὶν αὐτῷ νόμος, καθίησι δρυὸς κλάδον ἐπιπολῆς καὶ οὐκ ἐς βάθος τῆς πηγῆς· ἀνακινηθέντος δὲ τοῦ ὕδατος ἄνυσιν ἀχλὺς ἔοικυῖα ὁμίλῃ· διαλιποῦσα δὲ ὀλίγον γίνεται νέφος ἡ ἀχλὺς, καὶ ἐς αὐτὴν ἄλλα ἐπαγομένη τῶν νεφῶν ὑπεὶν τοῖς Ἀρκάσις ἐς τὴν γῆν κατιέναι
 5 ποιεῖ. 4. Ἔστι δὲ ἐν τῷ Λυκαίῳ Πανὸς τε ἱερὸν καὶ περὶ αὐτὸ ἄλσος δένδρων, καὶ ἱππόδρομός τε καὶ πρὸ αὐτοῦ στάδιον· τὸ δὲ ἀρχαῖον τῶν Λυκαίων ἦγον τὸν ἀγῶνα ἐνταῦθα. ἐστὶ δὲ αὐτόθι καὶ ἀνδριάντων βάθρα, οὐκ ἐπόντων ἔτι ἀνδριάντων· ἐλεγείον δὲ ἐπὶ τῶν βάθρων ἐνὶ Ἀστυάνακτος φησὶν εἶναι τὴν εἰκόνα, τὸν δὲ Ἀστυάνακτα εἶναι γένος τῶν ἀπὸ Ἀρκάδος.

6 5. Τὸ δὲ ὄρος παρέχεται τὸ Λύκαιον καὶ ἄλλα ἐς 679 θαῦμα καὶ μάλιστα τόδε. τέμενός ἐστιν ἐν αὐτῷ Λυκαίου Διός, ἔσοδος δὲ οὐκ ἐστὶν ἐς αὐτὸ ἀνθρώποις· ὑπεριδόντα δὲ τοῦ νόμου καὶ ἐσελθόντα ἀνάγκη πᾶσα αὐτὸν ἐνιαντοῦ πρόσω μὴ βιῶναι. καὶ τάδε ἔτι ἐλέγετο, τὰ ἐντὸς τοῦ τεμένους γενόμενα ὁμοίως πάντα καὶ θηρία καὶ ἀνθρώπους οὐ παρέχεσθαι σκιάν· καὶ διὰ τοῦτο ἐς τὸ τέμενος θηρίου καταφεύγοντος οὐκ ἐθέλει οἱ συνεσπίπτειν ὁ κυνηγέτης, ἀλλὰ ὑπομένων ἐκτὸς καὶ ὁρῶν τὸ θηρίον οὐδεμίαν ἀπ' αὐτοῦ θεᾶται σκιάν. Χρόνον

μὲν δὴ τὸν ἴσον ἐπεισὶ τε ὁ ἥλιος τὸν ἐν τῷ οὐρανῷ καρ-
κίνον καὶ ἐν Συνήνῃ τῇ πρὸ Αἰθιοπίας οὔτε ἀπὸ δένδρων
οὔτε ἀπὸ τῶν ζώων γενέσθαι σκιὰν ἔστι· τὸ δὲ ἐν τῷ
Λυκαίῳ τέμενος τὸ αὐτὸ ἐς τὰς σκιὰς αἰεὶ τε καὶ ἐπὶ πα-
σῶν πέπονθε τῶν ὥρων.

Ἔστι δὲ ἐπὶ τῇ ἄκρᾳ τῇ ἀνωτάτῳ τοῦ ὄρους γῆς 7
χωμα, Διὸς τοῦ Λυκαίου βωμός, καὶ ἡ Πελοπόννησος τὰ
πολλὰ ἔστιν ἀπ' αὐτοῦ σύνοπτος· πρὸ δὲ τοῦ βωμοῦ
κλονες δύο ὥς ἐπὶ ἀνίσχοντα ἐστήκασιν ἥλιον, ἀστοὶ δὲ
ἐκ' αὐτοῖς ἐπίχρυσοι τὰ γε ἔτι παλαιότερα ἐπεποίητο.
ἐπὶ τούτου τοῦ βωμοῦ τῷ Λυκαίῳ Διὶ θύουσιν ἐν ἀπορ-
ρήτῳ· πολυπραγμονῆσαι δὲ οὐ μοι τὰ ἐς τὴν θυσίαν ἡδὺ
ἦν, ἐχέτω δὲ ὥς ἔχει καὶ ὥς ἔσχευ ἐξ ἀρχῆς.

6. Ἔστι δὲ ἐν τοῖς πρὸς ἀνατολὰς τοῦ ὄρους Ἀπόλ- 8
λωνος ἱερὸν ἐπὶ κλησὶν Παρρασίου· τίθενται δὲ αὐτῷ
καὶ Πύθειον ὄνομα. ἄγοντες δὲ τῷ θεῷ κατὰ ἔτος ἐορτήν
θύουσι μὲν ἐν τῇ ἀγορᾷ κάπρον τῷ Ἀπόλλωνι τῷ Ἐπι-
κουρίῳ, θύσαντες δὲ ἐνταῦθα αὐτίκα τὸ ἱερεῖον κομί-
ζουσιν ἐς τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Παρρασίου σὺν
αὐλῷ τε καὶ πομπῇ, καὶ τὰ τε μηρία ἐκτεμόντες καλοῦσι
καὶ δὴ καὶ ἀναλίσκουσιν αὐτόθι τοῦ ἱερείου τὰ κρέα.
ταῦτα μὲν οὕτω ποιεῖν νομίζουσι.

7. Τοῦ Λυκαίου δὲ τὰ πρὸς τῆς ἄρκτου γῆ [τε] ἡ 9
Θεισοαία· οἱ δὲ ἄνθρωποι μάλιστα οἱ ταύτῃ νύμφην τὴν
680 Θεισοάν ἄγουσιν ἐν τιμῇ. διὰ δὲ τῆς χώρας τῆς Θεισοαίας
ῥέοντες ἐμβάλλουσιν ἐς τὸν Ἀλφειὸν Μυλάων, ἐπὶ δὲ
αὐτῷ Νοῦς καὶ Ἀχελῷος καὶ Κέλαδός τε καὶ Νάλιφος.
Ἀχελῷῳ δὲ τῷ Ἀρκάδι εἰσὶν ἄλλοι δύο ὁμώνυμοί τε αὐτῷ
ποταμοὶ καὶ τὰ ἐς δόξαν φανερώτεροι· τὸν μὲν γε ἐπὶ 10
τὰς Ἐχινάδας κατιόντα Ἀχελῷον διὰ τῆς Ἀκαρνάνων καὶ
δι' Αἰτωλίας ἔφησεν ἐν Ἰλιάδι Ὅμηρος ποταμῶν τῶν
πάντων ἄρχοντα εἶναι, ἕτερον δὲ Ἀχελῷον ῥέοντα ἐκ Σι-

πύλου τοῦ ὄρους ἐποιήσατο αὐτόν τε τὸν ποταμὸν καὶ τὸ ὄρος τὸν Σίπυλον τοῦ λόγου προσθήκην τοῦ ἐς Νιόβην· τρίτῳ δ' οὖν καὶ τῷ περὶ τὸ ὄρος τὸ Αὐκαϊόν ἐστιν ὄνομα Ἀχελῷος.

- 11 8. Τῆς Λυκοσούρας δέ ἐστιν ἐν δεξιᾷ Νόμια ὄρη καλούμενα, καὶ Πανός τε ἱερὸν ἐν αὐτοῖς ἐστὶ Νομίου, καὶ τὸ χωρίον ὀνομάζουσι Μέλπειαν, τὸ ἀπὸ τῆς σύριγγος μέλος ἐνταῦθα Πανὸς εὐρεθῆναι λέγοντες. κληθῆναι δὲ τὰ ὄρη Νόμια προχειρότατον μὲν ἐστὶν εἰκάειν ἐπὶ τοῦ Πανὸς ταῖς νομαῖς, αὐτοὶ δὲ οἱ Ἀρκάδες νύμφης εἶναί φασιν ὄνομα.

XXXIX. Παρὰ δὲ τὴν Λυκόσουραν ὡς ἐπὶ ἡλίῳ δυσμὰς ποταμὸς Πλατανιστῶν παρῆξεισιν· ἀνδρὶ δὲ ἰόντι ἐς Φιγαλίαν ἀνάγκη πᾶσα διαβῆναι τὸν Πλατανιστῶνα. μετὰ δὲ αὐτόν ἐστιν ἄνοδος ὅσον τε σταδίους
2 τριάκοντα ἢ πλείους τῶν τριάκοντα οὐ πολλῶ. 2. Τὰ δὲ ἐς τὸν Λυκάονος Φίγαλον, οὗτος γὰρ δὴ τῇ πόλει τὸ ἐξ ἀρχῆς ἐγένετο οἰκιστῆς, καὶ ὡς μετέβαλεν ἀνὰ χρόνον ἀπὸ Φιάλου Βουκολίωνος τὸ ὄνομα ἢ πόλιν καὶ αὐτὴς τε ἀνεσώσατο τὸ ἀρχαῖον, τόδε μὲν καὶ πρότερον ἔτι ἐσημαίνειν ἡμῖν ὁ λόγος. Λέγεται δὲ καὶ ἄλλα οὐκ ἀξιόχρεα ἐς πίστιν, ἄνδρα αὐτόχθονα εἶναι τὸν Φίγαλον καὶ οὐ Λυκάονος παῖδα· τοῖς δὲ εἰρημένον ἐστὶν ὡς ἡ Φιγαλία
3 νύμφη τῶν καλουμένων ἐν Λρυάδων. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἡνίκα Ἀρκάσιν ἐπεχείρησαν καὶ ἐσέβαλον ἐς τὴν Φι- 681
γαλίαν στρατιᾷ, μάχῃ τε νικῶσι τοὺς ἐπιχωρίους καὶ ἐπολιόρχουν προσκαθεζόμενοι· κινδυνεύοντος δὲ ἁλῶναι τοῦ τείχους ἐκδιδράσκουσιν οἱ Φιγαλεῖς, ἡ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι σφᾶς ἀφιαῖσιν ἐξελθεῖν ὑποσπόνδους. Ἐγένετο δὲ ἡ τῆς Φιγαλίας ἁλωσις καὶ Φιγαλέων ἡ ἐξ αὐτῆς φυγὴ Μιλτιάδου μὲν Ἀθήνησιν ἄρχοντος, δευτέρῳ δὲ ἔτει τῆς τριακοστῆς Ὀλυμπιάδος, ἣν Χίονις Λά-

κων ενικα το τρίτον. Φιγαλέων δὲ τοῖς διαπεφευγόσιν 4
 ἔδοξεν ἀφικομένοις ἐς Δελφούς ἐρωτᾶν ὑπὲρ καθόδου
 τὸν θεόν· καὶ σφισιν ἡ Πυθία καθ' αὐτοὺς μὲν πειρω-
 μένοις ἐς Φιγαλίαν κατελθεῖν οὐχ ὄραν ἔφη κάθοδον, εἰ
 δὲ λογάδας ἑκατὸν ἐξ Ὀρεσθασίου προσλάβοιεν, τοὺς
 μὲν ἀποθανεῖσθαι παρὰ τὴν μάχην, Φιγαλεῦσι δὲ ἔσε-
 σθαι δι' αὐτῶν κάθοδον. Ὀρεσθασιοὶ δὲ ὥς τὴν γενομέ-
 νην Φιγαλεῦσιν ἐπύθοντο μαντείαν, ἄλλος ἐφθανεν
 ἄλλον σπουδῇ λογάδων τε τῶν ἑκατὸν αὐτὸς ἕκαστος
 γενέσθαι καὶ ἐξόδου τῆς ἐς Φιγαλίαν μετασχεῖν. παρελ- 5
 θόντες δὲ ἐπὶ τὴν Λακεδαιμονίων φρουρὰν ἄγουσιν
 πάντα ἐς τέλος τὸν χρησμόν· καὶ γὰρ αὐτοῖς λόγου μαχε-
 σαμένοις ἀξίως ἐπεγένετο ἡ τελευτή, καὶ ἐξελάσαντες
 τοὺς Σπαρτιάτας παρέσχον Φιγαλεῦσιν ἀπολαβεῖν τὴν
 πατρίδα. 3. Κεῖται δὲ ἡ Φιγαλία ἐπὶ μετεώρου μὲν καὶ
 ἀποτόμου τὰ πλεόνα, καὶ ἐπὶ τῶν κρημνῶν ᾧκοδομημένα
 ἐστὶ τείχη σφίσιν· ἀνελθόντι δὲ ὁμαλῆς ἐστὶν ὁ λόφος
 ἤδη καὶ ἐπίπεδος. ἐστὶ δὲ Σωτεῖρας τε ἱερὸν ἐνταῦθα
 Ἀρτέμιδος καὶ ἄγαλμα ὀρθὸν λίθου· ἐκ τούτου δὲ τοῦ
 ἱεροῦ καὶ τὰς πομπὰς σφισι πέμπειν κατέστη. 4. Ἐν δὲ 6
 τῷ γυμνασίῳ τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἑρμοῦ ἀμπεχομένῳ μὲν
 δοικεν ἱμάτιον, καταλήγει δὲ οὐκ ἐς πόδας, ἀλλὰ ἐς τὸ
 τετράγωνον σχῆμα. πεποιήται δὲ καὶ Διονύσου ναός·
 ἐπὶ κλησις μὲν ἐστὶν αὐτῷ παρὰ τῶν ἐπιχωρίων Ἀκρατο-
 φόρος, τὰ κάτω δὲ οὐκ ἐστὶ σύννοπα τοῦ ἀγάλματος ὑπὸ
 δάφνης τε φύλλων καὶ κισσῶν. ὁπόσον δὲ αὐτοῦ καθο-
 ρᾶν ἐστὶν, ἐπαλήλπιται *** κιννάβαρι ἐκλάμπειν· εὐρί-
 σκεσθαι δὲ ὑπὸ τῶν Ἰβήρων ὁμοῦ τῷ χρυσῷ λέγεται.

682 XL. Φιγαλεῦσι δὲ ἀνδριάς ἐστὶν ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς Ἀρ-
 ραχίωνος τοῦ παγκρατιαστοῦ, τὰ τε ἄλλα ἀρχαῖος καὶ
 οὐχ ἥμισυ ἐπὶ τῷ σχήματι· οὐ διεστᾶσι μὲν πολὺ οἱ
 πόδες, καθεῖνται δὲ παρὰ πλευρὰν αἱ χεῖρες ἄχρι τῶν

γλουτῶν. πεποιήται μὲν δὴ ἡ εἰκὼν λίθου, λέγουσι δὲ καὶ ἐπίγραμμα ἐπ' αὐτὴν γραφῆναι. καὶ τοῦτο μὲν ἡφάνιστο ὑπὸ τοῦ χρόνου, 2. τῷ δὲ Ἀρραχίῳ ἐγένοντο Ὀλυμπικαὶ νίκαι δύο μὲν Ὀλυμπιάσι ταῖς πρὸ τῆς τετάρτης καὶ πεντηκοστῆς, ἐγένετο δὲ καὶ ἐν αὐτῇ σὺν δικαίῳ τε ἐκ τῶν ἑλλανοδικῶν καὶ Ἀρραχίῳ αὐτοῦ τῇ ἀρετῇ.

2 ὥς γὰρ δὴ πρὸς τὸν καταλειπόμενον ἔτι τῶν ἀνταγωνιστῶν ἐμάχετο ὑπὲρ τοῦ κοτίνου, ὁ μὲν προέλαβεν ὅστις δὴ ὁ ἀνταγωνιζόμενος, καὶ τοῖς ποσὶ τὸν Ἀρραχίωνα εἵχεν ἐξωκῶς, καὶ τὸν τράχηλον ἐπίεξεν ἅμα αὐτοῦ ταῖς χερσίν· ὁ δὲ Ἀρραχίῳ ἐκκλᾷ τῶν ἐν τῷ ποδὶ τοῦ ἀνταγωνιζομένου δάκτυλον, καὶ Ἀρραχίῳ τε τὴν ψυχὴν ἀφίησιν ἀγχόμενος, καὶ ὁ ἄγχων τὸν Ἀρραχίωνα ὑπὸ τοῦ δακτύλου τῆς ὀδύνης κατὰ τὸν καιρὸν ἀπαγορεύει τὸν αὐτόν. Ἡλεῖοι δὲ ἐστεφάνωσάν τε καὶ ἀνηγόρευσαν νικῶντα τοῦ Ἀρραχίῳ τὸν νεκρόν. 3. Ἐοικὸς δὲ καὶ Ἀργεῖους οἶδα ἐπὶ Κρεύγῃ ποιήσαντας Ἐπιδαμνίῳ πύκτη· καὶ γὰρ Ἀργεῖοι τεθνεῶτι ἔδωσαν τῷ Κρεύγῃ τῶν Νεμείων τὸν στέφανον, ὅτι ὁ πρὸς αὐτὸν μαχόμενος Δαμόξενος Συρακόσιος παρέβη τὰ ὠμολογημένα σφίσιν ἐς ἀλλήλους. ἐφέξειν μὲν γὰρ ἔμελλεν ἐσπέρα πυκτεύουσιν αὐτοῖς, συνέθεντο δὲ ἐς ἐπήκοον ἀνὰ μέρος τὸν ἑτερον ὑποσχεῖν αὐτῶν τῷ ἑτέρῳ πληγὴν. τοῖς δὲ πυκτεύουσιν οὐκ ἦν πῶς τηρικαῦτα ἱμάς ὀξὺς ἐπὶ τῷ καρπῷ τῆς χειρὸς ἐκατέρας, ἀλλὰ ταῖς μειλίχαις ἔτι ἐπύκτενον, ὑπὸ τὸ κοῖλον δέοντες τῆς χειρὸς, ἵνα οἱ δάκτυλοί σφισιν ἀπολείπωνται γυμνοί· αἱ δὲ ἐκ βοέας ὠμῆς ἱμάντες λεπτοὶ τρόπον τινὰ ἀρχαῖον πεπλεγμένοι δι' ἀλλήλων ἦσαν 4 αἱ μειλίχαι. Τότε οὖν ὁ μὲν τὴν πληγὴν ἀφῆκεν ἐς τοῦ Δαμόξενου τὴν κεφαλὴν· ὁ δὲ ἀνασχεῖν τὴν χεῖρα ὁ Δα- 683 μόξενος ἐκέλευσε τὸν Κρεύγαν, ἀνασχόντος δὲ παίει τοῖς δακτύλοις ὀρθοῖς ὑπὸ τὴν πλευράν, ὑπὸ δὲ ἀκμῆς

τε τῶν ὀνύχων καὶ βίας τῆς πληγῆς τὴν χεῖρα ἐς τὸ ἐντὸς καθεῖς καὶ ἐπιλαβόμενος τῶν σπλάγχχνων ἐς τὸ ἐκτὸς ἔλκων ἀπέρρηξε. καὶ ὁ μὲν τὴν ψυχὴν ἀντίκα ὁ Κρεύγας 5 ἀφίησιν, οἱ δὲ Ἀργεῖοι τὸν Δαμόξενον ἄτε τὰ συγκείμενα ὑπερβάντα καὶ ἀντὶ μιᾶς κεκρημένον πολλαῖς ἐς τὸν ἀντίπαλον ταῖς πληγαῖς ἐξελαύνουσι. τῷ Κρεύγᾳ δὲ τὴν νίκην τεθνεώτι ἔδωσαν καὶ ἐποιήσαντο εἰκόνα ἐν Ἀργεῖ ἥ καὶ ἐς ἐμὲ ἔκειτο ἐν τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Λυκίου.

XLI. Φιγαλεῦσι δὲ ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς καὶ πολυάνδριον τῶν λογάδων τῶν Ὀρεσθασίων ἐστὶ, καὶ ὥς ἤρωςιν ἀντοῖς ἐναγίζουσιν ἀνὰ πᾶν ἔτος. 2 Ποταμὸς δὲ ὁ καλούμενος Λύμαξ ἐκδίδωσι μὲν ἐς τὴν Νέδαν παρ' αὐτὴν ῥέων Φιγαλίαν, γενέσθαι δὲ τοῦνομά φασι τῷ ποταμῷ καθαρσίῳ τῶν Ῥέας ἔνεκα. ὥς γὰρ δὴ τεκοῦσαν τὸν Δία ἐκάθηραν ἐπὶ ταῖς ὠδίσι αἱ Νύμφαι, τὰ καθάρματα ἐς τοῦτον ἐμβάλλουσι τὸν ποταμόν· ὠνόμαζον δὲ ἄρα οἱ ἀρχαῖοι αὐτὰ λύματα. μαρτυρεῖ δὲ καὶ Ὅμηρος, ἀπολυμαίνεσθαι τε ἐπὶ [τῇ] λύσει τοῦ λοιμοῦ τοὺς Ἕλληνας καὶ ἐμβάλλειν τὰ λύματα εἰπὼν σφᾶς ἐς θάλασσαν. 3 Εἰσὶ 3 δὲ αἱ πηγαὶ τῆς Νέδας ἐν ὄρει τῷ Κεραυνίῳ· τοῦ Λυκαίου δὲ μοῖρά ἐστι. καθότι [δὲ] ἐγγύτατα ἡ Νέδα Φιγαλέων τῆς πόλεως γίνεται, κατὰ τοῦτο οἱ Φιγαλέων παῖδες ἀποκείρονται τῷ ποταμῷ τὰς κόμας. τὰ δὲ πρὸς θαλάσση καὶ ἀναπλεῖται ναυσὶν οὐ μεγάλαις ἡ Νέδα. ποταμῶν δὲ ὁπόσους ἴσμεν Μαλανδρος μὲν σκολιῷ μάλιστα κάτεισι τῷ ρεύματι, ἔς τε τὸ ἄνω καμπὰς καὶ αὐτίς 684 ἐπιστροφὰς παρεχόμενος πλείστας· δεύτερα δὲ ἐλιγμῶν γε ἔνεκα φέροιτο ἂν ἡ Νέδα. Σταδίοις δὲ ὅσον δώδεκα 4 ἀνωτέρω Φιγαλίας θερμά τέ ἐστι λουτρά, καὶ τούτων οὐ πόρρω κάτεισιν ὁ Λύμαξ ἐς τὴν Νέδαν· ἥ δὲ συμβάλλουσι τὰ ρεύματα, ἔστι τῆς Εὐρυνόμης τὸ ἱερόν, ἁγίον τε ἐκ παλαιοῦ καὶ ὑπὸ τραχύτητος τοῦ χωρίου δυσπρόσ-

οδον· περὶ αὐτὸ καὶ κυπάρισσοι πεφύκασι πολλαί τε
 5 καὶ ἀλλήλαις συνεχεῖς. τὴν δὲ Εὐρυνόμην ὁ μὲν τῶν
 Φιγαλέων δῆμος ἐπὶ κλησὶν εἶναι πεπίστευκεν Ἀρτέμιδος·
 ὅσοι δὲ αὐτῶν παρειλήφασιν ὑπομνήματα ἀρχαῖα, θυ-
 γατέρα Ὀκεανοῦ φασὶν εἶναι τὴν Εὐρυνόμην, ἧς δὴ καὶ
 Ὅμηρος ἐν Ἰλιάδι ἐποιήσατο μνήμην, ὥς ὁμοῦ Θέτιδι
 ὑποδέξαίτο Ἥφαιστον. ἡμέρα δὲ τῇ αὐτῇ κατὰ ἔτος ἕκα-
 στον τὸ ἱερὸν ἀνοιγνύουσι τῆς Εὐρυνόμης· τὸν δὲ ἄλλον
 6 χρόνον οὐ σφισιν ἀνοιγνύναι καθέστηκεν. τηνικαῦτα
 δὲ καὶ θυσίας δημοσίᾳ τε καὶ ἰδιῶται θύουσιν. ἀφικέ-
 σθαι μὲν δὴ μοι τῆς ἑορτῆς οὐκ ἐξεγένετο ἐς καιρὸν, οὐδὲ
 τῆς Εὐρυνόμης τὸ ἄγαλμα εἶδον· τῶν Φιγαλέων δὲ
 ἤκουσα ὥς χρυσᾶ τε τὸ ξόανον συνδέουσιν ἀλύσεις καὶ
 εἰκὼν γυναικὸς τὰ ἄχρι τῶν γλουτῶν, τὸ ἀπὸ τούτου δὲ
 ἐστὶν ἰχθύς. θυγατρὶ μὲν δὴ Ὀκεανοῦ καὶ ἐν βυθῷ τῆς
 θαλάσσης ὁμοῦ Θέτιδι οἰκούσῃ παρέχοιτο ἂν τι ἐς γνῶ-
 ρισμα αὐτῆς ὁ ἰχθύς· Ἀρτέμιδι δὲ οὐκ ἐστὶν ὅπως ἂν
 μετὰ γε τοῦ εἰκότος λόγον μετείη τοιούτου σχήματος.
 7 5. Περιέχεται δὲ ἡ Φιγαλία ὄρεσιν, ἐν ἀριστερᾷ μὲν
 ὑπὸ τοῦ καλουμένου Κωτίλλου, τὰ δὲ ἐς δεξιὰν ἑτερον
 προβεβλημένον ἐστὶν αὐτῆς ὄρος τὸ Ἐλάϊον. ἀπέχει δὲ
 τῆς πόλεως ἐς τεσσαράκοντα τὸ Κωτίλιον μάλιστα στα-
 δίους· ἐν δὲ [τῷ] αὐτῷ χωρίον τέ ἐστι καλούμενον Βᾶσσαι
 καὶ ὁ ναὸς τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Ἐπικουρίου, λίθου καὶ
 8 αὐτὸς καὶ ὁ ὄροφος. Ναων δὲ ὅσοι Πελοποννησίους εἰσὶ,
 μετὰ γε τὸν ἐν Τεγέᾳ, προτιμῶτο οὗτος ἂν τοῦ λίθου τε
 ἐς κάλλος καὶ τῆς ἀρμονίας ἔνεκα. τὸ δὲ ὄνομα ἐγένετο
 τῷ Ἀπόλλωνι ἐπικουρήσαντι ἐπὶ νόσῳ λοιμῳδῇ, καθότι
 καὶ παρ' Ἀθηναίοις ἐπωνυμίαν ἔλαβεν Ἀλεξίκακος ἀπο- 685
 9 τρέψας καὶ τούτοις τὴν νόσον. ἔπαυσε δὲ ὑπὸ τὸν [τῶν]
 Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων πόλεμον καὶ τοὺς Φιγα-
 λέας, καὶ οὐκ ἐν ἑτέρῳ καιρῷ· μαρτύρια δὲ αἶ τε ἐπι-

κλήσεις ἀμφοτέραι τοῦ Ἀπόλλωνος εἰκός τι ὑποσημαίνουσαι, καὶ Ἰκτίνος ὁ ἀρχιτέκτων τοῦ ἐν Φιγαλίας ναοῦ γεγωνὸς τῇ ἡλικίᾳ κατὰ Περικλέα καὶ Ἀθηναίοις τὸν Παρθενῶνα καλούμενον κατασκευάσας. ἐδίδαξε δὲ ὁ λόγος ἦδη μοι τὸ ἄγαλμα εἶναι τοῦ Ἀπόλλωνος Μεγαλοπολιτῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ.

6. Ἔστι δὲ ὕδατος ἐν τῷ ὄρει τῷ Κωτίλλῳ πηγὴ, καὶ 10 ὅπου συνέγραψεν ἦδη τις ἀπὸ ταύτης τῷ ποταμῷ τὸ ρεῦμα τῷ Αὐμάκι ἀρχεσθαι, συνέγραψεν οὔτε αὐτὸς θεασάμενος οὔτε ἀνδρὸς ἀκοὴν ἰδόντος· ἃ καὶ ἀμφοτέρα παρῆσαν ἐμοί· τὸ μὲν ποταμοῦ ρεῦμα ὃν ἐωρῶμεν, τῆς δὲ ἐν τῷ Κωτίλλῳ πηγῆς οὐκ ἐπὶ πολὺ ἐξικνούμενον τὸ ὕδωρ, ἀλλὰ ἐντὸς ὀλίγου παντάπασιν ἀφανὲς γινόμενον. οὐ μὴν οὐδὲ ὅπου τῆς Ἀρχάδων ἐστὶν ἡ πηγὴ τῷ Αὐμάκι ἐπῆλθε πολυπραγμονῆσαι μοι. Ἔστι δὲ ὑπὲρ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Ἐπικουρίου Κώτιλον μὲν ἐπὶ κλησιν, Ἀφροδίτη δὲ ἐστὶν ἐν Κωτίλλῳ· καὶ αὐτῇ ναὸς τε ἦν οὐκ ἔχων ἐτι ὄροφον καὶ ἄγαλμα ἐπεποίητο.

XLII. Τὸ δὲ δεύτερον τῶν ὀρῶν τὸ Ἐλάτιον ἀπωτέρω μὲν Φιγαλίας ὅσον τε σταδίοις τριάκοντά ἐστι, Δῆμητρος δὲ ἄντρον αὐτόθι ἱερὸν ἐπὶ κλησιν Μελαίνης. 2. ὅσα μὲν δὴ οἱ ἐν Θελπούσῃ λέγουσιν ἐς μῆξιν τὴν Ποσειδῶνός τε καὶ Δῆμητρος, κατὰ ταῦτά σφισιν οἱ Φιγαλεῖς νομίζουσι· τεχθῆναι δὲ ὑπὸ τῆς Δῆμητρος οἱ Φιγαλεῖς φασὶν οὐχ ἵππον, ἀλλὰ τὴν Λέσποιναν ἐπονομαζομένην ὑπὸ Ἀρχάδων. τὸ δὲ ἀπὸ τούτου λέγουσι θυμῷ τε ἅμα ἐς τὸν Πο- 2 σειδῶνα αὐτὴν καὶ ἐπὶ τῆς Περσεφόνης τῇ ἀρπαγῇ πένθει χρωμένην μέλαιναν ἐσθῆτα ἐνδύειν, καὶ ἐς τὸ σπῆλαιον τοῦτο ἐλθοῦσαν ἐπὶ χρόνον ἀπεῖναι πολύν. ὥς δὲ ἐφθείρετο μὲν πάντα ὅσα ἡ γῆ τρέφει, τὸ δὲ ἀνθρώπων γένος καὶ ἐς πλεον ἀπώλλυτο ὑπὸ τοῦ λιμοῦ, θεῶν μὲν 686 ἄλλων ἡπίστατο ἄρα οὐδεὶς ἐνθα ἀπεκένρυτο ἢ Δημή-

- 3 τηρ, τὸν δὲ Πᾶνα ἐπιέναι μὲν τὴν Ἀρκαδίαν καὶ ἄλλοτε αὐτὸν ἐν ἄλλῳ θηρεύειν τῶν ὀρῶν, ἀφικόμενον δὲ καὶ πρὸς τὸ Ἑλλάϊον κατοπτεῦσαι τὴν Δήμητρα, σχήματός τε ὡς εἶχε καὶ ἐσθῆτα ἐνεδέδυντο ποίαν· πυθέσθαι δὲ τὸν Δία ταῦτα παρὰ τοῦ Πανός, καὶ οὕτως ὑπ' αὐτοῦ πεμφθῆναι τὰς Μοίρας παρὰ τὴν Δήμητρα· τὴν δὲ πεισθῆναι τε ταῖς Μοίραις καὶ ἀποθέσθαι μὲν τὴν ὀργήν, ὑφεῖναι δὲ καὶ τῆς λύπης. 3. σφᾶς δὲ ἀντὶ τούτων φασὶν οἱ Φιγαλεῖς τό τε σπήλαιον νομίσαι τοῦτο ἱερὸν Δήμητρος, καὶ ἐς αὐτὸ ἄγαλμα ἀναθεῖναι ξύλου. πεποιῆσθαι δὲ 4 οὕτω σφίσι τὸ ἄγαλμα· καθέζεσθαι μὲν ἐπὶ πέτρα, γυναικὶ δὲ εἰκέναι τᾶλλα πλὴν κεφαλὴν· κεφαλὴν δὲ καὶ κόμην εἶχεν ἵππου, καὶ δρακόντων τε καὶ ἄλλων θηρίων εἰκόνες προσεπεφύκεσαν τῇ κεφαλῇ· χιτῶνα δὲ ἐνεδέδυντο καὶ ἐς ἄκρους τοὺς πόδας· δελφὶς δὲ ἐπὶ τῆς χειρὸς ἦν αὐτῇ, περιστερὰ δὲ ἡ ὄρνις ἐπὶ τῇ ἐτέρᾳ. ἐφ' ὧν μὲν δὴ οἱ τὸ ξόανον ἐποίησαντο οὕτως, ἀνδρὶ οὐκ ἄσυνέτῳ γνῶμην ἀγαθῷ δὲ καὶ τὰ ἐς μνήμην δηλὰ ἐστί· Μέλαιναν δὲ ἐπονομάσαι φασὶν αὐτήν, ὅτι καὶ ἡ θεὸς μέλαιναν 5 τὴν ἐσθῆτα εἶχε. Τοῦτο μὲν δὴ τὸ ξόανον οὔτε ὅτου ποίημα ἦν, οὔτε ἡ φλόξ τρόπον ὄντινα ἐπέλαβεν αὐτό, μνημονεύουσιν· 4. ἀφανισθέντος δὲ τοῦ ἀρχαίου Φιγαλεῖς οὔτε ἄγαλμα ἄλλο ἀπεδίδοσαν τῇ θεῷ, καὶ ὅποσα ἐς εὐρυτάς καὶ θυσίας, τὰ πολλὰ δὲ παρῶντό σφισιν, ἐς ὃ ἡ ἀκαρπία ἐπιλαμβάνει τὴν γῆν, καὶ ἰκετεύουσιν αὐτοῖς χρᾶ τάδε ἡ Πυθία·
- 6 Ἀρκάδες Ἀῖᾶνες βαλανηφάγοι, οἱ Φιγάλειαν νάσσασθ' ἱππολεχοῦς Δηοῦς κρυπτήριον ἄντρον, ἦκατε πευσόμενοι λιμοῦ λύσιν ἀλγινόεντος, μοῦνοι δις νομάδες, μοῦνοι πάλιν ἀγριοδαῖται. Δηὼ μὲν σέ γ' ἔπαυσε νομῆς, Δηὼ δὲ νομῶν ἐλκησισταχύων καὶ ἀναστοφάγον πάλι θῆκε,

νοσφισθεῖσα γέρα προτέρων τιμᾶς τε παλαιάς.
καί σ' ἄλληλοφάγον θήσει τάχα καὶ τεκνοδαίτην,
εἰ μὴ πανδήμοις λοιβαῖς χόλον ἰλάσσεσθε
σῆραγγός τε μυχὸν θείαις κοσμήσετε τιμαῖς.

Ὡς δὲ οἱ Φιγαλεῖς ἀνακομισθὲν τὸ μάντευμα ἤκουσαν, 7
τά τε ἄλλα ἐς πλέον τιμῆς ἢ τὰ πρότερα τὴν Δῆμητρα
ἤγον, καὶ Ὀνάταν τὸν Μίκωνος Αἰγινήτην πείδουσιν
ἐφ' ὅσῳ δὴ μισθῷ ποιῆσαι σφισιν ἄγαλμα Δῆμητρος.
Τοῦ δὲ Ὀνάτα τούτου Περγαμηνοῖς ἐστὶν Ἀπόλλων χαλ-
κοῦς, θαῦμα ἐν τοῖς μάλιστα μεγέθους τε ἔνεκα καὶ ἐπὶ
τῇ τέχνῃ. τότε δὴ ὁ ἀνὴρ οὗτος ἀνευρὼν γραφὴν ἢ μί-
μημα τοῦ ἀρχαίου ξοάνου, τὰ πλείω δέ, ὥς λέγεται, καὶ
κατὰ ὄνειράτων ὄψιν, ἐποίησε χαλκοῦν Φιγαλεῦσιν
ἄγαλμα, γενεᾷ μάλιστα ὕστερον τῆς ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα
ἐπιστρατείας τοῦ Μῆδου. Μαρτυρεῖ δέ μοι τῷ λόγῳ 8
κατὰ γὰρ τὴν Ξέρξου διάβασιν ἐς τὴν Εὐρώπην Συρα-
κουσῶν τε ἐτυράννει καὶ Σικελίας τῆς ἄλλης Γέλων ὁ
Δεινομένους· ἐπεὶ δὲ ἐτελεύτησε Γέλων, ἐς Ἱέρωνα
ἀδελφὸν Γέλωνος περιῆλθεν ἡ ἀρχή· Ἱέρωνος δὲ ἀπο-
θανόντος πρότερον πρὶν ἢ τῷ Ὀλυμπίῳ Διὶ ἀναθεῖναι
τὰ ἀναθήματα ἃ εὗξατο ἐπὶ τῶν ἵππων ταῖς νίκαις, οὕτω
Δεινομένης ὁ Ἱέρωνος ἀπέδωκεν ὑπὲρ τοῦ πατρός.
Ὀνάτα καὶ ταῦτα ποιήματα, καὶ ἐπιγράμματα ἐν Ὀλυμ- 9
πίᾳ, τὸ μὲν ὑπὲρ τοῦ ἀναθήματός ἐστιν αὐτῶν·

Σὸν ποτε νικήσας, Ζεῦ Ὀλύμπιε, σεμνὸν ἀγῶνα
τεθρόλπω μὲν ἅπαξ, μουνοκέλητι δὲ δῖς,
δῶρ' Ἱέρων τάδε σοι ἐχαρίσσατο· παῖς δ' ἀνέθηκε
Δεινομένης πατρὸς μνηῖμα Συρακοσίου.

888 τὸ δὲ ἕτερον λέγει τῶν ἐπιγραμμάτων

10

Τὶός μὲν με Μίκωνος Ὀνάτας ἐξετέλεσσεν
νάσφ' ἐν Αἰγίνῃ δώματα ναιετάων.

ἡ δὲ ἡλικία τοῦ Ὀνάτα κατὰ τὸν Ἀθηναῖον Ἡγίαν καὶ Ἀγελάδαν ἂν συμβαίνοι τὸν Ἀργεῖον.

- 11 5. Ταύτης μάλιστα ἐγὼ τῆς Δήμητρος ὄνεκα ἐς Φιγαλίαν ἀφικώμενη, καὶ ἔδυσα τῇ θεῷ, καθὰ καὶ οἱ ἐπιχώριοι νομίζουσιν, οὐδέν, τὰ δὲ ἀπὸ τῶν δένδρων τῶν ἡμέρων τὰ τε ἄλλα καὶ ἀμπέλου καρπὸν, καὶ μελισσῶν τε κηρία καὶ ἐρίων τὰ μὴ ἐς ἐργασίαν ποῦ ἦκοντα, ἀλλὰ ἔτι ἀνάπλεα τοῦ οἰσύπου, [ᾧ] τιθέασιν ἐπὶ τὸν βωμὸν ὠκοδομημένον πρὸ τοῦ σπηλαίου, θέντες δὲ καταχέουσιν αὐτῶν ἔλαιον. ταῦτα ἰδιώταις τε ἀνδράσι καὶ ἀνὰ πᾶν ἔτος Φιγαλέων τῷ κοινῷ καθέστηκεν ἐς τὴν θυσίαν.
- 12 Ἰέρεια δὲ σφισίν ἐστίν ἡ δρυῶσα, σὺν δὲ αὐτῇ καὶ τῶν Ἱεροθυτῶν καλουμένων ὁ νεώτατος· οἱ δὲ εἰσι τῶν ἁσίων τρεῖς ἀριθμὸν. 6. Ἔστι δὲ δρυῶν τε ἄλσος περὶ τὸ σπήλαιον, καὶ ὕδωρ ψυχρὸν ἀνεισιν ἐκ πηγῆς. Τὸ δὲ ἄγαλμα τὸ ὑπὸ τοῦ Ὀνάτα ποιηθὲν οὔτε ἦν κατ' ἐμέ, οὔτε εἰ ἐγένετο ἀρχὴν Φιγαλεῦσιν, ἠπίσταντο οἱ πολλοί·
- 13 τῶν δὲ ἐντυχόντων ἡμῖν ἔλεγεν ὁ πρεσβύτατος γενεαῖς πρότερον τρισὶν ἢ κατ' αὐτὸν ἐμπεσεῖν ἐς τὸ ἄγαλμα ἐκ τοῦ ὀρόφου πέτρας, ὑπὸ τούτων δὲ καταγῆναι καὶ ἐς ἅπαν ἐφασκεν αὐτὸ ἀφανισθῆναι· καὶ ἐν γε τῷ ὀρόφῳ δῆλα καὶ ἡμῖν ἔτι ἦν καθὰ ἀπερρώγεσαν αἱ πέτραι.

XLIII. Ἀπαιτεῖ δὲ ἡμᾶς τὸ μετὰ τοῦτο ὁ λόγος τό τε Παλλάντιον, εἰ δὴ τι αὐτόθι ἐστὶν ἐς μνήμην, καὶ καθ' ἣντινα βασιλεὺς αἰτίαν Ἀντωνῖνος ὁ πρότερος πόλιν τε ἀντὶ κώμης ἐποίησε Παλλάντιον καὶ σφισιν ἐλευθερίαν

2 καὶ ἀτέλειαν ἔδωκεν εἶναι φόρων. 2. Φασὶ δὴ γενέσθαι καὶ γνώμην καὶ τὰ ἐς πόλεμον ἄριστον τῶν Ἀρκάδων ὄνομα Εὐάνδρον, παῖδα δὲ αὐτὸν νύμφης τε εἶναι, θυγατρὸς τοῦ Λάδωνος, καὶ Ἑρμοῦ· σταλέντα δὲ ἐς ἀποικίαν, καὶ ἄγοντα Ἀρκάδων τῶν ἐκ Παλλαντίου στρατιάν, παρὰ τῷ ποταμῷ πόλιν τῷ Θύβριδι οἰκίσαι· καὶ Ῥωμαίων μέ-

ρος τῆς καθ' ἡμᾶς πόλεως, ὃ φηκετο ὑπὸ τοῦ Εὐάνδρου
 689 καὶ Ἀρναδῶν τῶν συνακολουθησάντων, ὄνομα ἔσχε
 Παλλάντιον κατὰ μνήμην τῆς ἐν Ἀρκαδίᾳ· χρόνῳ δὲ
 ὕστερον μετέπεσε τὸ ὄνομα ἐν ἀναιρέσει γραμμάτων τοῦ
 τε λ καὶ τοῦ ν. τούτων μὲν τῶν λελεγμένων ἕνεκα
 Παλλαντιεῦσιν ἐκ βασιλέως ἐγένοντο δωρεαί. 3. Ὁ δὲ 3
 Ἀντωνῖνος, ὅτῳ καὶ ἐς Παλλαντιεῖς ἐστὶν εὐεργετήματα,
 πόλεμον μὲν Ῥωμαίοις ἐθελοντῆς ἐπηγάγετο οὐδένα,
 πολέμον δὲ ἄρξαντας Μαύρους, Λιβύων τῶν αὐτονό-
 μων τὴν μεγίστην μοῖραν, νομάδας τε ὄντας καὶ τοσῶδε
 ἐτι θυσμαχωτέρους τοῦ Σκυθικοῦ γένους ὅσῳ μὴ ἐπὶ
 ἁμαξῶν, ἐπὶ ἵππων δὲ αὐτοὶ τε καὶ αἱ γυναῖκες ἡλῶντο,
 τούτους μὲν ἐξ ἀπάσης ἐλαύνων τῆς χώρας ἐς τὰ ἔσχατα
 ἠνάγκασεν ἀναφυγεῖν Λιβύης, ἐπὶ τε Ἀτλαντα τὸ ὄρος
 καὶ ἐς τοὺς πρὸς τῷ Ἀτλαντι ἀνθρώπους· ἀπετέμετο 4
 δὲ καὶ τῶν ἐν Βριττανία Βριγάντων τὴν πολλήν, ὅτι
 ἐπεσβαίνειν καὶ οὗτοι σὺν ὅπλοις ἤρξαν ἐς τὴν Γενου-
 νίαν μοῖραν, ὑπηκόους Ῥωμαίων. Ἀνκίων δὲ καὶ Κα-
 ρῶν τὰς πόλεις Κῶν τε καὶ Ρόδον ἀνέτρεψε μὲν βίαιος
 ἐς αὐτὰς κατασκήψας σεισμός· βασιλεὺς δὲ Ἀντωνῖνος
 καὶ ταύτας ἀνεδώσατο δαπανημάτων τε ὑπερβολῇ καὶ
 ἐς τὸν ἀνοικισμὸν προθυμία. χρημάτων δὲ ἐπιδόσεις
 ὀπόσας καὶ Ἑλλήσι καὶ τοῦ βαρβαρικοῦ τοῖς δεηθεῖσι,
 690 καὶ ἔργων κατασκευὰς ἐν τε τῇ Ἑλλάδι καὶ περὶ Ἰωνίαν
 καὶ περὶ Καρχηδόνα τε καὶ ἐν γῇ τῇ Σύρῳ, τάδε μὲν
 ἄλλοι ἔγραψαν ἐς τὸ ἀκριβέστατον. Ὁ δὲ βασιλεὺς ὑπε- 5
 λίπετο οὗτος καὶ ἄλλο τοιόνδε ἐς μνήμην. ὅσοις τῶν
 ὑπηκόων πολίταις ὑπῆρχεν εἶναι Ῥωμαίων, οἱ δὲ πατὲς
 ἐτέλουν σφίσιν ἐς τὸ Ἑλληνικόν, τούτοις ἐλείπετο ἢ
 κατανεῖμαι τὰ χρήματα ἐς οὐ προσήκοντας ἢ ἐπαυξῆσαι
 τὸν βασιλέως πλοῦτον κατὰ νόμον θῆ τινα· Ἀντωνῖνος
 δὲ ἐφῆκε καὶ τούτοις διδόναι σφᾶς παισὶ τὸν κλῆρον,

προτιμήσας φανῆναι φιλόανθρωπος ἢ ὠφέλιμος ἐς χρήματα φυλάξαι νόμον. Τοῦτον Εὐσεβῆ τὸν βασιλέα ἐκάλεσαν οἱ Ῥωμαῖοι, διότι τῇ ἐς τὸ θεῖον τιμῇ μάλιστα 6 ἐφαίνετο χρώμενος. δόξῃ δὲ ἐμῇ καὶ τὸ ὄνομα τὸ Κύρου φέροιτο ἂν τοῦ πρεσβυτέρου, πατὴρ ἀνθρώπων καλούμενος. 4. Ἀπέλιπε δὲ καὶ ἐπὶ τῇ βασιλείᾳ παῖδα ὁμῶνυμον· ὁ δὲ Ἀντωνῖνος οὗτος ὁ δεύτερος καὶ τοὺς τε Γερμανοὺς, μαχιμωτάτους καὶ πλείστους τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ βαρβάρων, καὶ ἔθνος τὸ Σαυροματῶν πολέμου καὶ ἀδικίας ἄρξαντας τιμωρούμενος ἐπεξῆλθε.

XLIV. Τὰ δὲ [δὴ] ἐπίλοιπα ἡμῖν τοῦ Ἀρκαδικοῦ λόγου, ἔστιν ἐκ Μεγάλης πόλεως ἐς Παλλάντιον ὁδὸς καὶ ἐς Τεγέα, ἄγουσα ἡ αὐτὴ μέχρι τοῦ καλουμένου Χώματος. κατὰ ταύτην τὴν ὁδὸν Λαδοκεία σφισιν ὠνόμασται τὰ πρὸ τοῦ ἄστεως, ἀπὸ Λαδόκου τοῦ Ἐχέμου. 2. καὶ μετὰ ταῦτα Αἰμονία πόλις ἦσαν τὸ ἀρχαῖον, οἰκιστὴς δὲ Αἴμων ἐγένετο αὐταῖς ὁ Λυκάωνος· διαμεμένηκε δὲ καὶ ἐς τόδε Αἰμονίας τὸ χωρίον τοῦτο ὀνομάζεσθαι. 2 μετὰ δὲ Αἰμονίας ἐν δεξιᾷ τῆς ὁδοῦ πόλεως ἔστιν Ὀρεσθασίου καὶ ἄλλα ὑπολειπόμενα ἐς μνήμην καὶ Ἀρτέμιδος ἱεροῦ κίονες ἔτι· ἐπὶ κλησις δὲ Ἱέρεια τῇ Ἀρτέμιδι 691 ἔστι. Τὴν δὲ εὐθείαν ἰόντι ἐξ Αἰμονίων Ἀφροδίσιόν τε ἔστιν ὀνομαζόμενον καὶ μετ' αὐτὸ ἄλλο χωρίον τὸ Ἀθηναιον· τούτου δὲ ἐν ἀριστερᾷ ναὸς ἔστιν Ἀθηνᾶς καὶ 3 ἄγαλμα ἐν αὐτῇ λίθου. τοῦ Ἀθηναίου δὲ μάλιστα εἰκοσιν ἀπωτέρω σταδίοις ἐρείπια Ἀσέας ἔστί, καὶ ὁ λόφος ἀκρόπολις τότε οὐσα τείχους σημεῖα ἔχει καὶ ἐς τόδε. 3. Σταδίους δὲ ὅσον πέντε ἀπὸ Ἀσέας τοῦ Ἀλφειοῦ μὲν ὀλίγον ἄπο τῆς ὁδοῦ, τοῦ δὲ Εὐρώτα παρ' αὐτὴν ἔστιν ἡ πηγὴ τὴν ὁδόν· πρὸς τε τοῦ Ἀλφειοῦ τῇ πηγῇ ναὸς τε Μητρὸς θεῶν ἔστιν οὐκ ἔχων ὄροφον καὶ λείοντες 4 δύο λίθου πεποιημένοι. Τοῦ δὲ Εὐρώτα τὸ ὕδωρ ἀνα-

κεράννυνται πρὸς τὸν Ἀλφειόν, καὶ ὅσον ἐπὶ εἴκοσι στα-
δίους κοινῷ προΐασι τῷ ῥεύματι· κατελθόντες δὲ ἐς
χάσμα, ὃ μὲν αὐτῶν ἄνεισιν αὐθις ἐν τῇ γῇ τῇ Λακεδαι-
μονίων ὁ Εὐρώτας, ὃ δὲ Ἀλφειὸς ἐν Πηγαῖς τῆς Μεγα-
λοπολίτιδος. 4. Ἔστι δὲ ἄνοδος ἐξ Ἀσέας ἐς τὸ ὄρος τὸ
Βόρειον καλούμενον, καὶ ἐπὶ τῇ ἄκρᾳ τοῦ ὄρους σημεῖά
ἐστὶν ἱεροῦ· ποιῆσαι δὲ τὸ ἱερὸν Ἀθηνᾶ τε Σωτείρᾳ καὶ
Ποσειδῶνι Ὀδυσσεά ἐλέγετο ἀνακομισθέντα ἐξ Ἰλίου.

Τὸ δὲ ὀνομαζόμενον Χῶμα ὄροι Μεγαλοπολίταις 5
τῆς γῆς πρὸς Τεγεάτας καὶ Παλλαντιεῖς εἰσὶ· καὶ τὸ
Παλλαντικὸν πεδίον ἐστὶν ἐκτραπείσιν ἐς ἀριστερὰν ἀπὸ
τοῦ Χώματος. 5. Ἐν δὲ Παλλαντίῳ ναὸς τε καὶ ἀγάλ-
ματα λίθου Πάλλαντος, τὸ δὲ ἑτερόν ἐστὶν Εὐάνδρου·
καὶ Κόρης τε τῆς Δήμητρος ἱερὸν, καὶ οὐ πολὺ ἀπωτέρω
Πολυβίου σφίσιν ἀνδριάς ἐστι. τῷ λόφῳ δὲ τῷ ὑπὲρ
τῆς πόλεως ὅσα ἀκροπόλει τὸ ἀρχαῖον ἐχρῶντο· λείπε-
ται δὲ καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι ἐπὶ κορυφῇ τοῦ λόφου θεῶν ἱερὸν.
ἐπὶ κλησις μὲν δὴ ἐστὶν αὐτοῖς Καθαροί, περὶ μεγίστων 6
δὲ αὐτόθι καθεστήκασιν οἱ ὄρκοι. καὶ ὀνόματα μὲν τῶν
θεῶν οὐκ ἴσασιν, ἢ καὶ εἰδότες οὐ θέλουσιν ἐξαγορεύειν·
Καθαροὺς δὲ ἐπὶ τοιῷδε ἂν τις κληθῆναι τεκμαίροιτο,
ὅτι αὐτοῖς οὐ κατὰ ταῦτα ὁ Πάλλας ἔθυσσε καθὰ καὶ ὁ
πατήρ οἱ τῷ Λυκαίῳ Διί.

6. Τοῦ δὲ καλουμένου Χώματος ἐν δεξιᾷ πεδίου 7
692 ἐστὶ τὸ Μανθουρικόν· ἐστὶ δὲ ἐν ὄροις ἤδη Τεγεατῶν
τὸ πεδίον, ὃν σταδίων πού πεντήκοντα μάλιστα ἄχρι
Τεγέας. ἐστὶ δὲ ὄρος οὐ μέγα ἐν δεξιᾷ τῆς ὁδοῦ καλού-
μενον Κρήσιον· ἐν δὲ αὐτῷ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀφνειοῦ πε-
ποιήται. Ἀερόπη γὰρ Κηφέως τοῦ Ἀλέου συνεγένετο
Ἄρης, καθὰ οἱ Τεγεᾶται λέγουσι· καὶ ἡ μὲν ἀφίησιν ἐν
ταῖς ὥδισι τὴν ψυχὴν, ὃ δὲ παῖς καὶ τεθνηκυίας εἶχτο 8
ἔτι τῆς μητρός, καὶ ἐκ τῶν μαστῶν εἴλκεν αὐτῆς γάλα

πολὺ καὶ ἄφθονον. καί, ἣν γὰρ τοῦ Ἄρεως γνώμη τὰ γινόμενα, τούτων ἔνεκα Ἀφνειὸν τὸν θεὸν ὀνομάζουσι· τῇ δὲ παιδίῳ ὄνομα τεθῆναι φασιν Ἀέροπον. 7. Ἔστι δὲ κατὰ τὴν ἐς Τεγέαν ὁδὸν Λευκῶνιος καλουμένη κρήνη· θυγατέρα δὲ Ἀφείδαντος λέγουσιν εἶναι τὴν Λευκώνην, καὶ οὐ πόρρω τοῦ Τεγεατῶν οἱ ἄστεως μνημῆμά ἐστιν.

XLV. Τεγεᾶται δὲ ἐπὶ μὲν Τεγεάτου τοῦ Λυκάονος τῇ χώρᾳ φασὶν ἀπ' αὐτοῦ γενέσθαι μόνῃ τὸ ὄνομα, τοῖς δὲ ἀνθρώποις κατὰ δήμους εἶναι τὰς οἰκήσεις, Γαρεάτας καὶ Φυλακεῖς καὶ Καρυάτας τε καὶ Κορυθαῖς, ἐτι δὲ Πωταχίδας καὶ Οἰάτας Μανθυρεῖς τε καὶ Ἐχευήθεις· ἐπὶ δὲ Ἀφείδαντος βασιλεύοντος καὶ ἔνατός σφισι δῆμος προσεγένετο Ἀφείδαντες. τῆς δὲ ἐφ' ἡμῶν πόλεως οἰκιστὴς ἐγένετο Ἄλεος. 2. Τεγεαταῖς δὲ παρὲς ἢ τὰ Ἀρκάδων κοινά, ἐν οἷς ἐστὶ μὲν ὁ πρὸς Ἰλῖω πόλεμος, ἐστὶ δὲ τὰ Μηδικὰ τε καὶ ἐν Διπαιεῦσιν ὁ πρὸς Λακεδαιμονίους ἄγών, παρὲς οὖν τῶν καταλελεγμένων ἰδίᾳ Τεγεαταῖς ἐστὶν αὐτοῖς τοσάδε ἐς δύοξαν. τὸν γὰρ ἐν Καλυ- 693
δῶνι ὕν Ἀρκάτος ὑπέμεινεν ὁ Λυκούργου τρωθεῖς, καὶ Ἀταλάντῃ τοξεύει τὸν ὕν, καὶ ἐτυχε πρώτη τοῦ θηρίου· τούτων ἔνεκα αὐτῇ ἡ κεφαλὴ τε τοῦ ὕος καὶ τὸ δέρμα 3 ἀρίστερα ἐδόθη. Ἡρακλειδῶν δὲ ἐς Πελοπόννησον κατιόντων ἔχεμος ὁ Ἀερόπου Τεγεάτης ἐμονομάχησεν ἰδίᾳ πρὸς Ἴλλον, καὶ ἐκράτησε τοῦ Ἴλλου τῇ μάχῃ. Λακεδαιμονίους τε αἱ Τεγεᾶται πρῶτοι Ἀρκάδων σφίσιν ἐπιστρατεύσαντας ἐνίκησαν, καὶ αἰχμαλώτους αἰρεῦσιν αὐτῶν τοὺς πολλούς.

4 3. Τεγεαταῖς δὲ Ἀθηναῖς τῆς Ἀλέας τὸ ἱερὸν τὸ ἀρκάτον ἐποίησεν Ἄλεος· χρόνῳ δὲ ὕστερον κατεσκευάσαντο οἱ Τεγεᾶται τῇ θεῇ ναὸν μέγαν τε καὶ θεᾶς ἄξιον. ἐκείνο μὲν δὴ πῦρ ἠφάνισεν ἐπινεμηθὲν ἐξαίφνης, Διο-

φάντου παρ' Ἀθηναίοις ἄρχοντος, δευτέρῳ δὲ ἔτι τῆς ἑκτῆς καὶ ἐνενηησοστῆς Ὀλυμπιάδος, ἦν Εὐπόλεμος Ἥλειος ἐνίκα σταδίων. 4. Ὁ δὲ ναὸς ὁ ἐφ' ἡμῶν πολὺν δὴ τι τῶν 5 ναῶν, ὅσοι Πελοποννησίους εἰδὼν, ἐς κατασκευὴν προέχει τὴν ἄλλην καὶ ἐς μέγεθος. ὁ μὲν δὴ πρῶτός ἐστιν αὐτῷ κόσμος τῶν κίωνων Δωριος, ὁ δὲ ἐπὶ τούτῳ Κορίνθιος· ἐστήκασι δὲ καὶ ἐκτὸς τοῦ ναοῦ κίονες δορυσσίας τῆς Ἰώνων. Ἀρχιτέκτονα δὲ ἐκυνθανόμην Σκόπαν αὐτοῦ γενέσθαι τὸν Πάριον, ὃς καὶ ἀγάλματα πολλαχθὺ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, τὰ δὲ καὶ περὶ Ἰωνίαν τε καὶ Κερύαν ἐποίησε. τὰ δὲ ἐν τοῖς αἵτοις, ἐστὶν ἑμπροσθεν ἡ 6 θύρα τοῦ ὑὸς τοῦ Καλυδωνίου· πεποιμημένου δὲ κατὰ μέσον μάλιστα τοῦ ὑὸς τῇ μὲν ἐστὶν Ἀταλάντῃ καὶ Μελέαγρος καὶ Θησεὺς Τελαμών τε καὶ Πηλεὺς καὶ Πολυδεύκης καὶ Ἰόλαος, ὃς τὰ πλεῖστα Ἡρακλεῖ συνέκαμνε τῶν ἔργων, καὶ Θεστίον παῖδες, ἀδελφοὶ δὲ Ἀλθαίας, Πρόθους καὶ Κομήτης· κατὰ δὲ τοῦ ὑὸς τὰ ἕτερα Ἀγκαῖον 7 ἔχοντα ἤδη τραύματα καὶ ἀφέντα τὸν πέλεκυν ἀνέχων ἐστὶν Ἐποχος, παρὰ δὲ αὐτὸν Κόστωρ καὶ Ἀμφιάραος Ὀικλέους, ἐπὶ δὲ αὐτοῖς Ἰππόθους ὁ Κερκυάριος τοῦ Ἀγαμήδους τοῦ Στυμφήλου· τελευταῖος δὲ ἐστὶν εἰργασμένος Παιρίθους. τὰ δὲ ὀπισθεν πεποιμημένα ἐν τοῖς αἵτοις Τηλέφου πρὸς Ἀχιλλεῖ ἐστὶν ἐν Καῖκου πεδίοφ μάχη.

694 XLVI. Τῆς δὲ Ἀθηνᾶς τὸ ἄγαλμα τῆς Ἀλέας τὸ ἀρχαῖον, σὺν δὲ αὐτῇ καὶ ὑὸς τοῦ Καλυδωνίου τοὺς ὁδόντας ἔλαβεν ὁ Ῥωμαίων βασιλεὺς Αὐγουστός, Ἀκταῖον πολέμῳ καὶ τὸ Ἀντωνίου νικῆσας στραμαχικῶν, ἐν ᾧ καὶ οἱ Ἀρκάδες πλὴν Μαντινέων ἦσαν οἱ ἄλλοι. 2. φαίνε- 2 ται δὲ οὐκ ἄρξας ὁ Αὐγουστός ἀναδημάτα καὶ ἔδη θεῶν ἀπάγεσθαι παρὰ τῶν κρατηθέντων, καθεστῆκαί τι δὲ ἐκ παλαιοῦ χρησάμενος. Ἰλίον τε γὰρ ἀλαύσης καὶ νεμο-

μένων τὰ λάφυρα Ἑλλήνων Σθενέλῳ τῷ Καπανέως τὸ
 ξόανον τοῦ Διὸς ἐδόθη τοῦ Ἑρκείου· καὶ ἔτεσιν ὕστερον
 πολλοῖς Δωριέων ἐς Σικελίαν ἐσοικιζομένων Ἀντίφημος
 ὁ Γέλας οἰκιστής, πόλισμα Σικανῶν Ὀμφάκην πορθή-
 σας, μετεκόμισεν ἐς Γέλαν ἄγαλμα ὑπὸ Δαιδάλου πε-
 3 ποιημένον. βασιλέα τε τῶν Περσῶν Ξέρξην τὸν Δαρείου,
 χωρὶς ἧ ὅσα ἐξεκόμισε τοῦ Ἀθηναίων ἄστεως, τοῦτο μὲν
 ἐκ Βραυρωνῆος ἄγαλμα ἴσμεν τῆς Βραυρωνίας λαβόντα
 Ἀρτέμιδος, τοῦτο δὲ αἰτίαν ἐπενεγκὼν Μιλησίοις ἐθε-
 λοκακῆσαι σφᾶς ἐναντία Ἀθηναίων ἐν τῇ Ἑλλάδι ναυ-
 μαχήσαντας τὸν χαλκοῦν ἔλαβεν Ἀπόλλωνα τὸν ἐν Βραγ-
 χίδαϊ. καὶ τὸν μὲν ὕστερον ἔμελλε χρόνῳ Σέλευκος
 καταπέμψειν Μιλησίοις· Ἀργείοις δὲ τὰ ἐκ Τίρυνθος
 ἔτι καὶ ἐς ἐμέ, τὸ μὲν παρὰ τὴν Ἥραν ξόανον, τὸ δὲ ἐν
 4 τοῦ Ἀπόλλωνός ἐστιν ἀνακείμενον τοῦ Ἥλείου. Κυβι-
 κηνοὶ τε ἀναγκάσαντες πολέμῳ Προκοννησίους γενέσθαι
 σφίσι συνοίκους Μητρὸς Δινδυμήνης ἄγαλμα ἔλαβον ἐκ
 Προκοννήσου· τὸ δὲ ἄγαλμά ἐστι χρυσοῦ, καὶ αὐτοῦ τὸ
 πρόσωπον ἀντὶ ἐλέφαντος ἵππων τῶν ποταμίων ὀδόντες
 εἰσὶν ἐργασμένοι. Βασιλεὺς μὲν δὴ Αὐγουστος καθε-
 στηκότα ἐκ παλαιοῦ καὶ ὑπὸ τε Ἑλλήνων νομιζόμενα καὶ
 βαρβάρων εἰργάσατο· Ῥωμαίοις δὲ τῆς Ἀθηνᾶς τὸ ἄγαλ-
 μα τῆς Ἀλέας ἐς τὴν ἀγορὰν τὴν ὑπὸ Αὐγούστου ποιη-
 5 θεῖσαν, ἐς ταύτην ἐστὶν ἰόντι. τοῦτο μὲν δὴ ἐνταῦθα
 ἀνάκειται ἐλέφαντος διὰ παντὸς πεποιημένον, τέχνη δὲ
 Ἐνδοίου· τοῦ δὲ ὑὸς τῶν ὀδόντων κατεῤῥχθαι μὲν τὸν
 ἑτερόν φασιν οἱ ἐπὶ τοῖς θαύμασιν, ὁ δ' ἔτι ἐξ αὐτῶν 695
 λειπόμενος ἀνέκειτο ἐν βασιλέως κήποις, ἐν ἱερῷ Διο-
 νύσου, τὴν περίμετρον τοῦ μήκους παρεχόμενος ἐς ἡμισυ
 μάλιστα ὀργυιᾶς.

XLVII. Τὸ δὲ ἄγαλμα ἐν Τεγέᾳ τὸ ἐφ' ἡμῶν ἐκομί-
 σθη μὲν ἐκ δήμου τοῦ Μανθουρέων, Ἰππία δὲ παρὰ

τοῖς Μανθουρεῦσιν εἶχεν ἐπὶ κλησιν, ὅτι τῷ ἐκείνων λό-
 γῳ γινομένης τοῖς θεοῖς πρὸς Γίγαντας μάχης ἐπήλασεν
 Ἑγκελάδῳ ἱππων τὸ ἄρμα. Ἀλέαν μέντοι καλεῖσθαι καὶ
 ταύτην ἐς τε Ἑλληνας τοὺς ἄλλους καὶ ἐς αὐτοὺς Πελο-
 ποννησίους ἐκνενίκηκε. τῷ δὲ ἀγάλματι τῆς Ἀθηνᾶς
 τῇ μὲν Ἀσκληπιός, τῇ δὲ Ὑγεία παρεστιῶσά ἐστι λίθου
 τοῦ Πεντελησίου, Σκόπα δὲ ἔργα Παρίου. 2. Ἀναδῆ-²
 ματα δὲ ἐν τῷ ναῷ τὰ ἀξιολογώτατα, ἐστὶ μὲν τὸ δέσμα
 ὑὸς τοῦ Καλυδωνίου, διεσῆπετο δὲ ὑπὸ τοῦ χρόνου καὶ
 ἐς ἅπαν ἦν τριχῶν ἤδη ψιλόν, εἰσὶ δὲ αἱ πέδαι κρεμά-
 μεναι, πλὴν ὅσας ἠφάνισεν αὐτῶν ἰός, ὥς γε ἔχοντες
 Λακεδαιμονίων οἱ αἰχμάλωτοι τὸ πεδίον Τεγεάταις ἔσκα-
 πτον. κλίνη τε ἱερὰ τῆς Ἀθηνᾶς, καὶ Αὔρης εἰκὼν
 γραφῇ μεμιμημένη, Μαρπήσσης τε ἐπὶ κλησιν Χοίρας,
 γυναικὸς Τεγεατίδος, ἀνάκειται τὸ ὄπλον. ταύτης μὲν³
 δὴ ποιησόμεθα καὶ ὕστερον μνήμην· ἱερᾶται δὲ τῇ Ἀθη-
 νᾷ κατὰ χρόνον οὐκ οἶδα ὅσον τινα, πρὶν δὲ ἡβᾷσκειν.
 καὶ οὐ πρόσω, τὴν ἱερωσύνην. τῇ θεῷ δὲ ποιηθῆναι
 τὸν βωμόν ὑπὸ Μελάμποδος τοῦ Ἀμυθᾶonos λέγουσιν·
 εἰργασμένοι δὲ ἐπὶ τῷ βωμῷ Πέα μὲν καὶ Οἰνὸν νύμφη
 παῖδα ἔτι νήπιον Δία ἔχουσιν, ἐκατέρωθεν δὲ εἰσὶ τέσ-
 σαρες ἀριθμόν, Γλαύκη καὶ Νέδα καὶ Θεισόα καὶ Ἀν-
 θρακία, τῇ δὲ Ἰδῇ καὶ Ἀγνώ καὶ Ἀλκινόῃ τε καὶ Φοίβῃ.
 πεποιήται δὲ καὶ Μουσῶν καὶ Μνημοσύνης ἀγάλματα.

3. Τοῦ ναοῦ δὲ οὐ πόρρω στάδιον χῶμα γῆς ἐστί,⁴
 καὶ ἄγουσιν ἀγῶνας ἐνταῦθα, Ἀλσεατα ὀνομάζοντες ἀπὸ
 696 τῆς Ἀθηνᾶς, τὸν δὲ Ἀλώτια, ὅτι Λακεδαιμονίων τὸ πολὺ
 ἐν τῇ μάχῃ ζῶντας εἶλον. Ἔστι δὲ ἐν τοῖς πρὸς ἄρκτον
 τοῦ ναοῦ κρήνη, καὶ ἐπὶ ταύτῃ βιασθῆναι τῇ κρήνῃ φα-
 σιν Αὔρην ὑπὸ Ἡρακλέους, οὐχ ὁμολογοῦντες Ἐκαταίφῳ
 τὰ ἐς αὐτήν. ἀπωτέρω δὲ τῆς κρήνης ὅσον σταδίους τρι-
 σὶν ἐστὶν Ἑρμοῦ ναὸς Αἰπύτου.

5 4. Τεγεάταις δέ ἐστι καὶ ἄλλο ἱερὸν Ἀθηναῖς Πολιά-
τιδος· ἐκάστου δὲ ἅπαξ ἔτους ἱερεὺς ἐς αὐτὸ ἔσεισι. τὸ
τοῦ Ἐρύματος ἱερὸν ὀνομάζουσι, λέγοντες ὡς Κηφεὶ τῷ
Ἀλλέου γένοιτο δωρεὰ παρὰ Ἀθηναῖς ἀνάλωτον ἐς τὸν
πάντα χρόνον εἶναι Τεγέαν· καὶ αὐτῷ φασὶν ἐς φυλα-
κὴν τῆς πόλεως ἀποτεμοῦσαν τὴν θεὸν δοῦναι τριχῶν
6 τῶν Μεδοῦσης. Ἐς δὲ τὴν Ἀρτεμιν τὴν Ἡγεμόνην
τὴν αὐτὴν τοιαύδα λέγουσιν. Ὀρχομενίων τῶν ἐν Ἀρκα-
δίᾳ τυραννίδα ἔσχεν Ἀριστομηλίδας· ἐρασθεὶς δὲ Τε-
γεάτιδος παρθένου καὶ ἐγκρατὴς ὅτῳ δὴ τρόπῳ γενόμε-
νος ἐπιτρέπει τὴν φρουρὰν αὐτῆς Χρόνιῳ. καὶ ἡ μὲν,
πρὶν ἀναχθῆναι παρὰ τὸν τύραννον, ἀποκτείνουσιν ἐαυ-
τὴν ὑπὸ δαίματός τε καὶ αἰδοῦς, Χρόνιον δὲ Ἀρτέμιδος
ἐπὶ γαίῳ ἐπὶ Ἀριστομηλίδαν· φονεύσας δὲ ἐκαί-
νον καὶ ἐς Τεγέαν φυγῶν ἐποίησεν ἱερὸν τῇ Ἀρτέμιδι.

XLVIII. Τῆς ἀγορᾶς δὲ μάλιστα ἐοικυίας κλινθφ
κατὰ τὸ σχῆμα, Ἀφροδίτης ἐστὶν ἐν αὐτῇ ναὸς καλουμέ-
νης ἐν κλινθίῳ καὶ ἄγαλμα λίθου. στήλαις δὲ ἐπειρ-
γασμένοι τῇ μὲν Ἀντιφάνης ἐστὶ καὶ Κρίστος καὶ Τυρω-
νίδας τε καὶ Πυρρίας, οἱ νόμους Τεγεάταις θέμενοι τι-
μὰς καὶ ἐς τὸδε παρ' αὐτῶν ἔχουσιν· ἐπὶ δὲ τῇ ἐτέρᾳ
στήλῃ πεποιημένος ἐστὶν Ἰάσιος, ἵππου τε ἐχόμενος καὶ
κλάδον ἐν τῇ δεξιᾷ φέρων φοίνικος· νικῆσαι δὲ ἵππῳ
φασὶν ἐν Ὀλυμπίᾳ τὸν Ἰάσιον, ὅτε Ἡρακλῆς ἔθετο ὁ
2 Θηβαῖος τὰ Ὀλύμπια. 2. Ἐν μὲν δὲ Ὀλυμπίᾳ κοτίνου
τῷ νικῶντι δίδοσθαι στέφανον καὶ ἐν Δελφοῖς δάφνης, 697
τοῦ μὲν ἤδη τὴν αἰτίαν ἀπέδωκε ἐν τοῖς ἐς Ἡλείους, τοῦ
δὲ καὶ ἐν τοῖς ἔπειτα δηλώσω· ἐν Ἰσθμῷ δὲ ἡ πίτυς καὶ
ἐν Ναμέῃ τὰ σέλινα ἐπὶ τοῦ Παλαίμονος καὶ τοῦ Ἀρχε-
μόρου τοῖς παθήμασιν ἐνομίσθησαν. οἱ δὲ ἀγῶνες φοί-
νικος ἔχουσιν οἱ πολλοὶ στέφανον· ἐς δὲ τὴν δεξιάν ἐστι
3 καὶ πανταχοῦ τῷ νικῶντι ἐστιθέμενος φοίνιξ. ἐνομίσθη

δὲ ἐπὶ τοιῷδε· Θησέα ἀνακομιζόμενον ἐκ Κρήτης φασὶν ἐν Δήλῳ ἀγῶνα ποιήσασθαι τῷ Ἀπόλλωνι, στεφανοῦν δὲ αὐτὸν τοὺς νικῶντας τῷ φοίνικι. τοῦτο μὲν δὴ ἄρξαι λέγουσιν ἐντεῦθεν· τοῦ δὲ φοίνικος τοῦ ἐν Δήλῳ μνήμην ἐποίησατο καὶ Ὅμηρος ἐν Ὀδυσσεύς Ικεσίῃ πρὸς τὴν Ἀλκίνοῦ θυγατέρα.

3. Ἔστι δὲ καὶ Ἄρεως ἄγαλμα ἐν τῇ Τεγεατῶν ἀγο- 4
 ρᾷ. τοῦτο ἐκτετύπεται μὲν ἐπὶ στήλῃ, Γυναικοθοίναν δὲ ὀνομάζουσιν αὐτόν. ἐπὶ ** [τὸν] Λακωνικὸν πόλε-
 μον καὶ Χαρίλλου τοῦ Λακεδαιμονίων βασιλέως τὴν πρῶ-
 τὴν ἐπιστρατιάν λαβοῦσαι αἱ γυναῖκες σφισιν ὅπλα ἐλόχων ὑπὸ τὸν λόφον ὃν Φυλακτρίδα ἐφ' ἡμῶν ὀνομά-
 ζουσι· συνελθόντων δὲ τῶν στρατοπέδων καὶ τολμήματα ἀποδεικνυμένων ἐκατέρωθεν τῶν ἀνδρῶν πολλὰ τε καὶ
 ἄξια μνήμης, οὕτω φασὶν ἐπιφανῆναι σφισι τὰς γυναῖ- 5
 κας, καὶ εἶναι τὰς ἐργασαμένας ταύτας τῶν Λακεδαιμο-
 νίων τὴν τροπὴν, Μάρπησσαν δὲ τὴν Χοίραν ἐπονομα-
 ζομένην ὑπερβαλέσθαι τῇ τόλμῃ τὰς ἄλλας γυναῖκας, ἁλῶναι δὲ ἐν τοῖς Σπαρτιάταις καὶ αὐτὸν Χέριλλον· καὶ
 τὸν μὲν ἀφεθέντα ἄνευ λύτρων, καὶ ὄρκον Τεγεαταῖς δόντα μήποτε Λακεδαιμονίους στρατεύσαν· ἐτι ἐπὶ Τε-
 γεάν, παραβῆναι τὸν ὄρκον, τὰς γυναῖκας δὲ τῷ Ἄρει
 θῦσαι τε ἄνευ τῶν ἀνδρῶν ἰδίᾳ τὰ ἐπινίκια, καὶ τοῦ
 Ισριέλου τῶν κραιῶν οὐ μεταδοῦναι σφᾶς τοῖς ἀνδράσιν.
 698 ἐντὶ τούτων μὲν τῷ Ἄρει γέγονεν ἐπίκλησις· 4. πεποίη- 6
 ται δὲ καὶ Λιδὸς Τελέλου βωμὸς καὶ ἄγαλμα τετράγωνον·
 περισσῶς γὰρ δὴ τι τῷ σχήματι τούτῳ φαίνονται μοι
 χαίρειν οἱ Ἀρκάδες. καὶ μνήματά ἐστιν ἐνταῦθα Τεγεά-
 του τοῦ Λυκάανος καὶ Μαιράς γυναικὸς τοῦ Τεγεάτου·
 θυγατέρα [δὲ] Ἀτλαντός φασιν εἶναι τὴν Μαιράν, ἧς δὴ
 καὶ Ὅμηρος ἐποίησατο μνήμην ἐν Ὀδυσσεύς λόγοις πρὸς
 Ἀλκίνοῦν περὶ τε ὁδοῦ τῆς ἐς ἄθην καὶ ὁπόσων ἐθεά-

7 σατο ἐκεῖ τὰς ψυχάς. 5. Τὴν δὲ Εἰλειθυίαν οἱ Τεγεᾶται, καὶ γὰρ ταύτης ἔχουσιν ἐν τῇ ἀγορᾷ ναὸν καὶ ἄγαλμα, ἐπονομάζουσιν Αὔγην ἐν γόνασι, λέγοντες ὡς Ναυπλίῳ παραδοίῃ τὴν θυγατέρα Ἄλεος ἐντειλάμενος ἐπανάγοντα αὐτὴν ἐς θάλασσαν καταποντῶσαι· τὴν δέ, ὡς ἤγετο, πεσεῖν τε ἐς γόνατα καὶ οὕτω τεκεῖν τὸν παῖδα ἔνθα τῆς Εἰλειθυίας ἐστὶ τὸ ἱερόν. οὗτος ὁ λόγος διάφορος μὲν ἐστὶν ἐτέρῳ λόγῳ, λάθρᾳ τὴν Αὔγην τεκεῖν τοῦ πατρὸς καὶ ἐκτεθῆναι τὸν Τήλεφον λέγοντι ἐς τὸ ὄρος τὸ Παρθένιον, καὶ τῷ παιδί ἐκκειμένῳ διδόναι γάλα ἔλαφον· λέγεται δὲ οὐδὲν ἥσσον καὶ οὗτος ὑπὸ 8 Τεγεατῶν ὁ λόγος. 6. Πρὸς δὲ τῷ ἱερῷ τῆς Εἰλειθυίας ἐστὶ Γῆς βωμός. ἔχεται δὲ τοῦ βωμοῦ λίθου λευκοῦ στήλῃ· ἐπὶ δὲ αὐτῆς Πολύβιος ὁ Λυκόρτα καὶ ἐπὶ ἐτέρᾳ στήλῃ τῶν παίδων τῶν Ἀρκάδος Ἑλατός ἐστιν εἰργασμένος.

XLIX. Οὐ πόρρω δὲ τῆς ἀγορᾶς θέατρον τέ ἐστι καὶ πρὸς αὐτῷ βᾶθρα εἰκόνων χαλκῶν· αὐταὶ δὲ οὐκ εἰσὶν ἔτι αἱ εἰκόνες. ἐλεγετον δὲ ἐφ' ἐνὶ τῶν βάθρων ἔστι Φιλοποίμενος τὸν ἀνδριάντα εἶναι. Τούτου δὲ Ἑλλήνες τοῦ Φιλοποίμενος οὐχ ἦκιστα, ἀλλὰ καὶ μάλιστα ἔχουσι μνήμην γνώμης τε ἔνεκα ἣν παρέσχετο, καὶ ἐπὶ τῶν ἐργων 2 ὅποσα ἐτόλμησε. τὰ μὲν δὴ ἐς γένους δόξαν ὁ πατὴρ οἱ Κραῦγῖς Ἀρκάδων ἐλείπετο οὐθενὸς τῶν ἐν Μεγάλῃ πόλει· τελευτήσαντος δὲ τοῦ Κραύγιδος ἐπὶ παιδί 3 ἐτι νηπίῳ τῷ Φιλοποίμενι ἐπετρόπευσεν αὐτὸν ἀνὴρ Μαντινεὺς Κλέανδρος, φεύγων μὲν ἐκ Μαντινείας καὶ ἐν Μεγάλῃ πόλει οἰκῶν μετὰ τὴν οἰκοθεὺν συμφοράν, ξενίας [δὲ] ὑπαρχούσης αὐτῷ πατρικῆς ἐς οἶκον τὸν Κραύ- 699 γιδος. διδασκάλοις δὲ ὁμιλῆσαι τὸν Φιλοποίμενα καὶ ἄλλοις καὶ Μεγαλοφάνει τε καὶ Ἐκδήλῳ λέγουσι· τοὺς 3 δὲ Ἀρκεσιλάου φασὶν εἶναι Πιτανάλου μαθητάς. 2. Μέ-

γεθος μὲν δὴ καὶ σώματος ῥώμην ἀπέδει Πελοποννη-
 σίων οὐδενός, τὸ δὲ εἶδος ἦν τοῦ προσώπου κακός. καὶ
 ἐπὶ μὲν τοὺς στεφανίτας ἀγῶνας ὑπερφερόνησεν ἀσκή-
 σαι, γῆν δὲ ἦν ἐκέκτητο ἐργαζόμενος οὐδὲ τὰ θηρία ἡμέ-
 λει τὰ ἄγρια ἐξαιρεῖν. Ἐπιλέγεσθαι δὲ καὶ βιβλία φασὶν
 αὐτὸν σοφιστῶν τε τῶν εὐδοκιμούντων παρ' Ἑλλήσι
 καὶ ὅσα ἐς πολέμων μνήμην, καὶ εἰ δὴ τι ἔχει διδασκα-
 λίαν στρατηγημάτων. καταστήσασθαι δὲ τὸν βίον πάντα
 ἐθέλων γνώμης τῆς Ἐπαμεινώνδου καὶ ἔργων εἶναι τῶν
 ἐκείνου μίμησιν, οὐ τὰ πάντα ἦν ἐξισωθῆναι δυνατός·
 Ἐπαμεινώνδᾳ γὰρ τὰ τε ἄλλα ἢ ψυχὴ καὶ μάλιστα πρῶτος
 εἶχε τὰ ἐς ὀργήν, τῷ δὲ Ἀρκάδι μετὴν γε θυμοῦ. 3. Κα-
 ταλαβόντος δὲ Κλεομένους Μεγάλην πόλιν, Φιλοποίμην
 οὔτε τῆς συμφορᾶς ἐξεπλάγη τὸ ἀπροσδόκητον, καὶ τῶν
 ἐν ἡλικίᾳ τὰ δύο μάλιστα μέρη καὶ γυναῖκας καὶ παῖδας
 ἀπέσωσεν ἐς Μεσσήνην, συμμάχων σφίσι ἐν τῷ τότε
 καὶ εὐνων τῶν Μεσσηνίων ὄντων. καί, ἦσαν γὰρ τῶν
 διαπεφευγόντων οἷς ὁ Κλεομένης ἐπεκηρυκεύετο μετα-
 γινώσκειν τε ἐπὶ τῷ τολμήματι καὶ πρὸς Μεγαλοπολίτας
 ἐθέλειν σπένδεσθαι κατιόντας ἐπὶ τὴν ἑαυτῶν, ἐπεισεν
 ἐν κοινῷ τοὺς πολίτας ὁ Φιλοποίμην μεθ' ὅπλων τὴν
 κάθοδον οἴκαδε εὐρίσκεσθαι, μηδὲ ἐς ὁμολογίας τε καὶ
 σπονδὰς ἵεναι. 4. Γενομένης δὲ ἐν Σελλασίᾳ πρὸς Κλε-
 ομένην τε καὶ Λακεδαιμονίους μάχης, ἣν Ἀχαιοὶ καὶ
 700 Ἀρκάδες ἀπὸ τῶν πόλεων πασῶν, σὺν δὲ σφίσι καὶ
 Ἀντίγονος ἐμαχέσατο ἄγων ἐκ Μακεδονίας στρατιάν,
 ἐτέτακτο μὲν τηνικαῦτα ὁ Φιλοποίμην ἐν τοῖς ἱππεῦσιν,
 ἐπεὶ δὲ ἐν τῷ πεζῷ τοῦ ἔργου τὸ πλεῖστον ἑώρα ληψό-
 μενον τὴν κρίσιν, ὀπλίτης ἐκὼν ἐγένετο, καὶ αὐτὸν
 λόγου κινδυνεύοντα ἀξίως τῶν τις ἐναντίων δι' ἀμφο-
 τέρων ἐπειρε τῶν μηρῶν· ὁ δὲ καὶ ἐς τοσοῦτο ὅμως πε-
 6 πεδημένος τὰ τε γόνατα ἐνέκλινε καὶ ἐς τὸ πρόσω χωρεῖν

ἐβιάζετο, ὥστε καὶ ὑπὸ τῶν ποδῶν τοῦ κινήματος τὸ δόρυ ἐκλάσεν. Ἐπεὶ δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ ὁ Κλεομένης ἐκρατήθησαν καὶ ἐς τὸ στρατόπεδον ἀνέστρεψε Φιλοπολίμην, ἐνταῦθα ἐξ ἀμφοτέρων αὐτοῦ τῶν μηρῶν οἱ ἱατροὶ τῇ μὲν τὸν σφυρωτῆρα ἐξέλλκον, τῇ δὲ τὴν αἰχμήν. Ἀντίγονος δὲ ὡς ἐπύθτετο καὶ εἶδεν αὐτοῦ τὰ τολμήματα, ἐποιεῖτο σπουδὴν ἐπάγεσθαι Φιλοπολίμενα ἐς Μακεδονίαν. τῷ δὲ Ἀντιγόνου μὲν ὀλίγον μελήσειν ἐμελλεῖ περαιωσάμενος δὲ νηϊ ἐς Κρήτην, πόλεμος γὰρ κατεῖχεν αὐτὴν ἐμφύλιος, ἐπετέτακτο ἡγεμῶν μισθοφόρος. Ἐκκινήκων δὲ ἐς Μεγάλην πόλιν ἀντίκα ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν ἦρτο ἄρχειν [καὶ] τοῦ ἱππικοῦ, καὶ σφᾶς ἀρίστους Ἑλλήνων ἀπέβαινεν ἱππεύειν. Ἀχαιῶν δὲ καὶ ὅσοι συντεταγμένοι τοῖς Ἀχαιοῖς ἦσαν περὶ Λάριссον μαχομένων ποταμὸν πρὸς Ἠλείους καὶ τὸ Αἰτωλικὸν ἐπικουροῦντας κατὰ συγγένειαν Ἠλείοις, πρῶτα μὲν Δημόφαντον ἀπέκτεινεν αὐτοχειρίᾳ τοῖς ἐναντίοις ἡγεμόνα ὄντα τῆς Ἰαπυ, δεύτερα δὲ καὶ τὸ ἄλλο ἱππικὸν τῶν Αἰτωλῶν καὶ τῶν Ἠλείων ἐτρέψατο.

Λ. Ἄτε δὲ ἦδη τῶν Ἀχαιῶν ἀφορώντων ἐς αὐτὸν καὶ τὰ πάντα ἐκείνων ποιουμένων, τοῖς τεταγμένοις αὐτῶν ἐν τῷ πεζῷ μετέβαλε τῶν ὅπλων τὴν σκευὴν· φοροῦντας γὰρ μικρὰ δοράτια καὶ ἐπιμηκέστερα ὅπλα κατὰ τοὺς Καλτικοὺς θυρεοὺς ἢ τὰ γέρεα τὰ Περσῶν ἐπεισε θώρακάς τε ἐνθύεσθαι καὶ ἐπιτίθεσθαι κνημίδας, πρὸς δὲ ἀσπίσιν Ἀργολικαῖς χρῆσθαι καὶ τοῖς δόρασι μεγάλοις.

22. Μαχανίδου δὲ ἐν Λακεδαίμονι ἀναφύντος τυράννου καὶ αὐτίς πολέμου τοῖς Ἀχαιοῖς πρὸς Λακεδαιμονίους καὶ Μαχανίδαυ συνέστηκότος, ἦγετο μὲν τοῦ Ἀχαικοῦ Φιλοπολίμην· γινομένης δὲ πρὸς Μαντινείᾳ μάχης Λακεδαιμονίων μὲν οἱ ψιλοὶ τοὺς ἀσκεύους τῶν Ἀχαιῶν νικῶσι, καὶ φεύγουσιν αὐτοῖς ἐπέκειτο ὁ Μαχανίδας, τῇ

δὲ φάλαγγι ὁ Φιλοποίμην τῶν πεζῶν τρέπεται τῶν Λακεδαιμονίων τοὺς ὀπλίτας, καὶ ἀναχωροῦντι ἀπὸ τῆς διώξεως Μαχανίδα συντυχῶν ἀποκτείνουσιν αὐτόν. Λακεδαιμονίοις δὲ ἡττηχῆκοσι τῇ μάχῃ περιεγεγόνει μελίων ἢ κατὰ τὸ πταίσμα εὐτυχία, γεγονόσιν ἐλευθéroις ἀπὸ τοῦ τυράννου. 3. Μετὰ δὲ οὐ πολὺ ἀρόντων Νέμεια 3 Ἀργείων ἐτυχε μὲν τῶν κιθαροφθῶν τῷ ἀγῶνι ὁ Φιλοποίμην παρών· Πυλάδου δὲ Μεγαλοπολίτου μὲν ἀνδρὸς γένος, κιθαροφθοῦ δὲ τῶν ἐφ' αὐτοῦ δοκιμωτάτου καὶ ἀνηρημένου Πυθικὴν νίκην, τότε ἄδοντος Τιμοθέου νόμον τοῦ Μιλησίου, Πέρσας, καὶ καταρξαμένου τῆς φθῆς

Κλεινὸν ἐλευθερίας τεύχων μέγαν Ἑλλάδι κόσμον, ἀπαίδεν ἐς τὸν Φιλοποίμενα τὸ Ἑλληνικόν, καὶ ἐπεσημήναντο τῷ κρέττω φέρειν ἐς ἐκεῖνον τὸ ἔσμα. τοιοῦτο ἐς Θεμιστοκλέα ἄλλο ἐν Ὀλυμπίᾳ πυνθάνομαι συμβῆναι· καὶ γὰρ Θεμιστοκλέους ἐς τιμὴν ἐπανέστη τὸ ἐν Ὀλυμπίᾳ θέατρον. 4. Φίλιππος δὲ ὁ Δημητρίου Μακεδόνων 4 βασιλεὺς, ὃς καὶ Ἄρατον φαρμάκῳ τὸν Σικυνώμιον ἀπέκτεινεν, ἀπέστειλεν ἄνδρας ἐς Μεγάλην πόλιν φονεῦσαι σφισι Φιλοποίμενα ἐντειλάμενος· ἀμαρτῶν δὲ ἐνὰ τὴν Ἑλλάδα ἐμισήθη πᾶσαν. Θηβαῖοι δὲ κεκρατηκότες μάχῃ Μεγαρέας καὶ ἤδη τοῦ Μεγαρικοῦ τείχους ἐπιβαίνοντες, ἀπάτη τῶν Μεγαρέων μετελθόντων αὐτούς, ὥς ἦκοι Φιλοποίμην σφίσιν ἐς τὴν πόλιν, ἐς τοσοῦτο εὐλαβείας προῆλθον ὥς οὐκ ἔαδε ἀποχωρῆσαι καταλιπόντες ἄπρακτον τοῦ πολέμου τὸ ἔργον. 5. Ἐν δὲ Λακεδαίμονι αὐτίς ἐπα- 5 νέστη τύραννος Νάβης, ὃς Πελοποννησίων πρώτοις
702 ἐπέθετο Μεσσηνίοις· ἐπελθὼν δὲ σφισιν ἐν νυκτὶ καὶ οὐδαμῶς τὴν ἐφοδὸν ἐλπίζουσιν εἶλε μὲν πλὴν τῆς ἀκροπόλεως τὸ ἄστυ, ἀφικομένου δὲ ἐς τὴν ὑστεραίαν στρατιᾷ Φιλοποίμενος ἐξέπεσεν ὑπόσπονδος ἐκ Μεσσηνίας.

- 6 Φιλοποίμην δέ, ὥς ἐξῆκέν οἱ στρατηγοῦντι ὁ χρόνος
καὶ ἄρχειν ἄλλοι τῶν Ἀχαιῶν ἤρηντο, αὐτίς ἐς Κρήτην
διέβη καὶ ἐπεκούρησε Γορτυνίοις πολέμῳ πιεζομένοις.
ποιουμένων δὲ ἐν ὄργῃ διὰ τὴν ἀποδημίαν τῶν Ἀρκά-
δων αὐτόν, ἐπάνεισί τε ἐκ Κρήτης, καὶ Ῥωμαίους πόλε-
7 μον κατελάμβανεν ἐπανηρημένους πρὸς Νάβιν. παρε-
σκευασμένων δὲ ἐπὶ τὸν Νάβιν ναυτικὸν τῶν Ῥωμαίων,
ὁ Φιλοποίμην ὑπὸ προθυμίας μεθέξειν ἐμελλε τοῦ ἀγῶ-
νος, ἅτε δὲ ἐς ἅπαν ἀπείρως θαλάσσης ἔχων τριήρους
ἐλαθεν ἐπιβάς ρεούσης, ὥστε καὶ ἐσῆλθε Ῥωμαίους καὶ
τὸ ἄλλο συμμαχικὸν μνῆμη τῶν ἐπῶν ὧν ἐν καταλόγῳ
πεποίηκεν Ὅμηρος ἐπὶ τῇ Ἀρκάδων ἀμαθίᾳ τῇ ἐς θά-
8 λασσαν. Ἡμέραις δὲ ὕστερον τῆς ναυμαχίας οὐ πολλαῖς
Φιλοποίμην καὶ ὁ σὺν αὐτῷ λόχος φυλάξαντες νύκτα
ἀσέληνον τὸ στρατόπεδον τῶν Λακεδαιμονίων κατεμπι-
πράσιν ἐν Γυθίῳ. ἐνταῦθα ἀπέλαβεν ἐν δυσχωρίαις
Νάβις Φιλοποίμενά τε αὐτόν καὶ ὅσοι περὶ αὐτόν τῶν
Ἀρκάδων ἦσαν· ἦσαν δὲ ἄλλως μὲν ἀγαθοὶ τὰ ἐς πόλε-
9 μον, ἀριθμὸν δὲ οὐ πολλοί. Φιλοποίμην δὲ τὴν τάξιν
ἦν τεταγμένους ἀπῆγεν ὀπίσω, ταύτην ὑπαλλάξας τὰ
μάλιστα ἰσχυρὰ τῶν χωρίων πρὸς αὐτοῦ καὶ οὐ πρὸς
τῶν πολεμίων ἐποίησεν εἶναι· κρατήσας δὲ τῇ μάχῃ Νά-
βιν, καὶ τῶν Λακεδαιμονίων ἐν τῇ νυκτὶ καταφονεύσας
πολλούς, δόξης ἔτι ἐς πλεον παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἤρθη.
10 Μετὰ δὲ ταῦτα Νάβις μὲν ἐς εἰρημένον χρόνον σπονδὰς
παρὰ Ῥωμαίων εὐράμενος τελευτᾷ, πρὶν ἢ οἱ τοῦ πολέ-
μου τὰς ἀνοχὰς ἐξήκειν, ὑπὸ ἀνδρὸς Καλυδωνίου κατὰ
μὲν δὴ συμμαχίας πρόφασιν ἦκοντος, πολεμίου δὲ τῷ
ἔργῳ καὶ ἐπ' αὐτὸ ἐσταλμένου τοῦτο ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν.
LI. Φιλοποίμην δὲ ὑπὸ τὸν καιρὸν ἐσπεσὼν τοῦτον 703
ἐς τὴν Σπάρτην ἠνάγκασεν ἐς τὸ Ἀχαικὸν Λακεδαιμο-
νίους συντελέσαι. μετὰ δὲ οὐ πολὺν χρόνον Τίτος μὲν

Ῥωμαίων τῶν περὶ τὴν Ἑλλάδα ἡγεμῶν καὶ Διοφάνης ὁ Διαιού Μεγαλοπολίτης, ἄρχειν ἐν τῷ τότε ἡγημένος τῶν Ἀχαιῶν, ἤλαννον ἐπὶ τὴν Λακεδαιμόνα, ἐπευεγκόντες αἰτίαν Λακεδαιμονίοις βουλευεῖν σφᾶς νεώτερα ἐς Ῥωμαίους· Φιλοπόλειμν δέ, καίπερ ἐν τῷ παρόντι ἰδιότης ὢν, ἀπέκλεισεν ὅμως ἐπιούσιον αὐτοῖς τὰς πύλας. Λακεδαιμόνιοι δὲ τούτων τε ἔνεκα καὶ ὧν ἐς ἀμφοτέρους 2 τοὺς τυράννους ἐτόλμησεν, ἐδίδοσαν οἶκον αὐτῷ τὸν Νάβιδος ἐς πλεόν ἢ τάλαντα ἑκατόν· ὁ δὲ ὑπερσφρόνησέ τε τῶν χρημάτων, καὶ ἐκέλευε τοὺς Λακεδαιμονίους θεραπεύειν δόσεσιν ἀνθ' αὐτοῦ τοὺς ἐν τῷ συλλόγῳ τῶν Ἀχαιῶν πιδανούς τῷ πλήθει· ταῦτα δὲ ἐς Τιμόλαον αὐτῷ λέγουσιν ὑποσημαίνεσθαι. ἀπεδείχθη δὲ καὶ αὐτῷ 3 Ἀχαιῶν στρατηγῆσαι. Λακεδαιμονίων δὲ τηρῖκαῦτα ἐς 3 ἔμφυλον προηγμένων στάσιν, τριακροσίους μὲν τῆς στάσεως μάλιστα αἰτίους ἐξέβαλεν ἐκ Πελοποννήσου καὶ τῶν Εἰλώτων τε ἀπέδατο ὅσον τρισχιλίους, τείχη δὲ περιεῖλε τῆς Σπάρτης, καὶ τοῖς ἐφήβοις προεῖπε μὴ τὰ ἐκ τῶν νόμων τῶν Δουκούργου μελετᾶν, ἐφήβοις δὲ τοῖς Ἀχαιῶν κατὰ ταῦτα ἀσκεῖσθαι. καὶ τοῖς μὲν ὕστερον ἀποδώσειν ἔμελλον Ῥωμαῖοι παιδείαν τὴν ἐπιχώριον· Ἀντίλοχον δὲ ἀπόγονον Σελεύκου τοῦ ὀνομασθέντος Νι- 4 κάτορος καὶ Σύρων τὴν σὺν αὐτῷ στρατιὰν Μανίου καὶ Ῥωμαίων ἐν Θερμοπύλαις **, καὶ Ἀρισταίνου τοῖς Ἀχαι- οῖς τοῦ Μεγαλοπολίτου παραινούντος ἐπαινεῖν τὰ Ῥω- 704 μαίοις ἀρέσκοντα ἐπὶ παντὶ μηδὲ ἀνθίστασθαι σφισιν ὑπὲρ μηδενός, ὁ Φιλοποίμην ἀπέιδεν ἐς τὸν Ἀρίσταινον σὺν ὀργῇ, καὶ αὐτὸν τῇ Ἑλλάδι ἐφη τὴν πεπρωμένην ἐπιταχύνειν· Λακεδαιμονίων δὲ τοὺς φεύγοντας Μανίου καταδέξασθαι θέλοντος, τῷ μὲν ἀντέπραξεν ἐς τὸ βούλευμα, ἐκείνου δὲ ἀπελθόντος, τότε ἦδη κατελθεῖν τοὺς φυγάδας ἐφήρισιν ἐς Σπάρτην.

- 5 2. Ἐμελλε δ' ἄρα ὑπεροφίας δίκη περιήξειν καὶ Φιλοποίμενα. ὥς γὰρ δὴ τῶν Ἀχαιῶν ὄγδοον ἀπεδείχθη τότε ἡγεμῶν, ἀνδρὶ οὐ τῶν ἀθόξων ὠνείδισεν ἁλῶναι ζῶντα ὑπὸ τῶν πολεμίων αὐτόν. καί, ἣν γὰρ τηνικαῦτα ἐς Μεσσηνίους Ἀχαιοὺς ἐγκλημα, Ἀνκόρταν σὺν τῇ στρατιᾷ ὁ Φιλοποίμην ἀποστέλλει δηρώσοντα τῶν Μεσσηνίων τὴν χώραν· αὐτὸς δὲ τρίτῃ μάλιστα ὕστερον ἡμέρᾳ πυρετῷ τε ἐχόμενος πολλῷ καὶ πρόσω βεβιωκὸς ἐβδομήκοντα ἐτῶν, ὅμως ἠπείγετο μετασχεῖν Ἀνκόρτα τοῦ ἔργου· ἱππέας δὲ καὶ πελταστὰς ἤγεν ὅσον ἐξήκοντα.
- 6 3. Ἀνκόρτας μὲν δὴ καὶ ὁ σὺν αὐτῷ στρατὸς ἀνέστρεφον ἤδη τηνικαῦτα ἐς τὴν οἰκίαν, οὔτε ἐργασάμενοι μέγα Μεσσηνίους οὐδὲν οὔτε αὐτοὶ παθόντες· Φιλοποίμενα δέ, ἐβλήθη γὰρ ἐν τῇ μάχῃ τὴν κεφαλὴν καὶ ἀπέπεσεν ἀπὸ τοῦ ἱππου, ζῶντα ἐς Μεσσήνην ἄγουσιν αὐτόν. Συνελθόντων δὲ αὐτίκα ἐς ἐκκλησίαν, διάφοροι παρὰ πολὺ καὶ οὐ πάντων κατὰ ταῦτ' ἐγίνοντο αἱ γυνῶμαι.
- 7 Δεινοκράτης δὲ καὶ ὅσοι τῶν Μεσσηνίων ἦσαν δυνατοὶ χρήμασι, παρεκελεύοντο ἀποκτεῖναι Φιλοποίμενα· οἱ δὲ τοῦ δήμου περιποιῆσαι τὰ μάλιστα εἶχον σκουδὴν, πλέον τι ἢ παντὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ πατέρα ὀνομάζοντες. Δεινοκράτης δὲ καὶ ἀκόντων Μεσσηνίων ἐμελλεν ἄρα
- 8 Φιλοποίμενα ἀναιρήσειν ἐσπέμψας φάρμακον. Ἀνκόρτας δὲ μετ' οὐ πολὺ ἀθροίσας ἐκ τε Ἀρκαδίας καὶ παρὰ Ἀχαιῶν δύναμιν ἐστράτευσεν ἐπὶ Μεσσήνην, καὶ ὁ δῆμος αὐτίκα ὁ τῶν Μεσσηνίων προσεχώρησε τοῖς Ἀρκάσι, καὶ οἱ Φιλοποίμενι αἰτίαν θανάτου παρασχόντες ἁλόντες πλὴν Δεινοκράτους ὑπέσχον τιμωρίαν οἱ ἄλλοι· Δεινοκράτης δὲ ἀφίησιν αὐτοχειρίᾳ τὴν ψυχὴν. κατάγουσι δὲ καὶ ἐς Μεγάλην πόλιν τοῦ Φιλοποίμενος τὰ ὅσ' αἱ οἱ Ἀρκάδες.

LII. Καὶ ἤδη τὸ μετὰ τοῦτο ἐς ἀνδρῶν ἀγαθῶν φο- 705

ρὰν ἔληξεν ἡ Ἑλλάς. 2. Μιλτιάδης μὲν γὰρ ὁ Κίμωνος
 τοὺς τε ἐς Μαραθῶνα ἀποβάντας τῶν βαρβάρων κρα-
 τήσας μάχῃ καὶ τὸν Μήδων ἐπισχῶν στόλον ἐγένετο εὖ-
 εργέτης πρῶτος κοινῇ τῆς Ἑλλάδος, Φιλοποίμην δὲ ὁ
 Κρατύγιδος ἔσχατος. οἱ δὲ πρότερον Μιλτιάδου λαμπρὰ
 ἔργα ἀποδειξάμενοι, Κόδρος τε ὁ Μελάνθου καὶ ὁ Σπαρ-
 τιάτης Πολύδωρος καὶ Ἀριστομένης ὁ Μεσσήνιος καὶ εἰ-
 δή τις ἄλλος, πατρίδας ἕκαστοι τὰς αὐτῶν καὶ οὐκ
 ἀθρόαν φανοῦνται τὴν Ἑλλάδα ὠφελήσαντες. Μιλτιά- 2
 δου δὲ ὕστερον Λεωνίδας ὁ Ἀναξανδρίδου καὶ Θεμιστο-
 κλῆς ὁ Νεοκλέους ἀπώσαντο ἐκ τῆς Ἑλλάδος Πέρσην, ὁ
 μὲν ταῖς ναυμαχίαις ἀμφοτέραις, Λεωνίδας δὲ ἀγῶνι
 τῷ ἐν Θερμοπύλαις. Ἀριστείδην δὲ τὸν Λυσιμάχου καὶ
 Πανσανίαν τὸν Κλεομβρότου Πλαταιᾶσιν ἡγήσαμένους,
 τὸν μὲν τὰ ὕστερον ἀφείλετο ἀδικήματα εὖεργέτην μὴ
 ὀνομασθῆναι τῆς Ἑλλάδος, Ἀριστείδην δέ, ὅτι ἔταξε
 φόρους τοῖς τὰς νήσους ἔχουσιν Ἕλλησι· προ Ἀριστεί-
 δου δὲ ἦν ἅπαν τὸ Ἑλληνικὸν ἀτελὲς φόρων. Ξάνθικπος 3
 δὲ ὁ Ἀρίφρονος καὶ Κίμων, ὁ μὲν ὁμοῦ Λεωτυχίδῃ τῷ
 βασιλεύοντι ἐν Σπάρτῃ τὸ Μήδων ναυτικὸν ἐφθειρεν
 ἐν Μυκάλῃ, Κίμωνι δὲ πολλὰ καὶ ἄξια ξήλου κατειργα-
 σμένα ἐστὶν ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων. τοὺς δὲ ἐπὶ τοῦ Πελο-
 πονησιακοῦ πρὸς Ἀθηναίους πολέμου, καὶ μάλιστα
 αὐτῶν τοὺς εὐδοκιμήσαντας, φαίη τις ἂν αὐτόχειρας
 καὶ ὅτι ἐγγύτατα καταποντιστὰς εἶναι σφᾶς τῆς Ἑλλά-
 δος. κεκακωμένον δὲ ἤδη τὸ Ἑλληνικὸν Κόνων ὁ Τιμο- 4
 θεοῦ καὶ Ἐπαμεινώνδας ἀνεκτήσατο ὁ Πολύμνιδος, ὁ
 μὲν ἐκ τῶν νήσων καὶ ὅσα ἐγγυτάτω θαλάσσης, Ἐπα-
 μεινώνδας δὲ ἐκ τῶν πόλεων τῶν ἀπὸ θαλάσσης ἄνω
 Λακεδαιμονίων τὰς φρουρὰς καὶ ἀρμοστὰς ἐκβαλόντες
 706 καὶ δεκαδραχμὰς καταπαύσαντες· Ἐπαμεινώνδας δὲ καὶ
 πόλεσιν οὐκ ἀφανέσι, Μεσσήνη καὶ Μεγάλη πόλει τῇ

5 Ἀρκάδων, λογιμωτέραν τὴν Ἑλλάδα ἐποίησεν. εἶναι δὲ ἀπάντων Ἑλλήνων καὶ Λεωσθενὴν τίθεσθαι καὶ Ἀρα-
τον εὐεργέτας· ὁ μὲν γὰρ τὸ Ἑλλήνων μισθοφορικὸν τὸ
ἐν Πέρσiais περὶ πέντε που μυριάδας ἐπὶ θάλασσαν κα-
ταβάνας ναυσὶν ἐς τὴν Ἑλλάδα ἀνέσσωσε καὶ ἄχοντος
Ἀλεξάνδρου· τὰ δὲ ἐς Ἀρατὸν ἐδήλωσεν ἤδη μοι τοῦ
λόγου τὰ ἐς Σικυωνίους.

6 3. Τὸ δὲ ἐπίγραμμα ἐστὶν ἐπὶ τῷ Φιλοποίμηνι τὸ ἐν
Τεγῆα·

Τοῦδ' ἀρετὰ καὶ δόξα καθ' Ἑλλάδα, πολλὰ μὲν ἀλκαῖς
πολλὰ δὲ καὶ βουλαῖς ἔργα ποιησαμένον,
Ἀρκάδος αἰχμητᾶ Φιλοποίμενος, ᾧ μέγα κῦδος
ἔσπετ' ἐνὶ πτολέμῳ δούρατος ἀγεμόνι.
μανύει δὲ τρόπαια τετυγμένα δισσὰ τυράννων
Σπάρτας· αὐξομένην δ' ἄρατο δουλοσύναν.
ὣν ἔνεκεν Τεγῆα μεγαλόφρονε Κραίτηδος υἱόν·
σταῖσεν ἀμώμητον κρᾶντορ' ἐλευθερίας.

LIII. Τοῦτο μὲν δὴ ἐνταῦθα ἐστὶν ἐπίγραμμα· τῷ
δὲ Ἀπόλλωνι οἱ Τεγεᾶται τῷ Ἀγνίει τὰ ἀγάλματα ἐπ'
αἰτία φασὶν ἰδρύσασθαι τοιαῦδε. Ἀπόλλωνα καὶ Ἀρταμιν
ἐπὶ πᾶσαν λέγουσι χώραν τιμωρεῖσθαι τῶν τότε ἀνθρώ-
πων ὅσοι Αἰτουῦς, ἥνικα εἶχεν ἐν τῇ γαστρὶ, πλανωμέ-
νης καὶ ἀφικομένης ἐς τὴν γῆν ἐκείνην οὐδένα ἐποιή-
2 σαντο αὐτῆς λόγον. ὥς δὲ ἄρα καὶ ἐς τὴν Τεγεατῶν
ἐληλυθῆναι τοὺς θεοὺς, ἐνταῦθα υἱὸν Τεγεάτου Σκέ-
φρον προσελθόντα τῷ Ἀπόλλωνι ἐν ἀπορρήτῳ διαλέ-
γεσθαι πρὸς αὐτόν· Λειμῶν δέ, ἦν δὲ καὶ ὁ Λειμῶν
οὗτος Τεγεάτου τῶν παίδων, ὑπονοήσας ἐγκλήμα ἔχειν
ἐς ἑαυτὸν τὰ ὑπὸ Σκέφρου λεγόμενα, ἀποκτίνουσιν ἐπι-
3 δραμῶν τὸν ἀδελφόν. καὶ Λειμῶνα μὲν τοξευθέντα ὑπὸ 707
Ἀρτέμιδος περιῆλθεν ἀντίκα ἢ δίκη τοῦ φόνου· Τε-
γεάτης δὲ καὶ Μαιρᾶ τὸ μὲν παραντίκα Ἀπόλλωνι καὶ

Ἀρτέμιδι θύοισιν, ὕστερον δὲ ἐπιλαβούσης ἀκαρπίας
 ἰσχυρῶς ἦλθε μάντευμα ἐκ Δελφῶν Εὐέφρον θρηναῖν.
 καὶ ἄλλα τε ἐν τοῦ Ἀγνιέως τῇ ἐορτῇ δρώσιν ἐς τιμὴν
 τοῦ Σαέφρον, καὶ ἡ τῆς Ἀρτέμιδος ἱέρεια διώκει τινὰ
 ἄτε ἀπὸ τῶν Δειμῶνα ἢ Ἀρτεμις. 2. Λέγουσι δὲ καὶ 4
 ὅσοι Τεγεάτου τῶν παίδων ἐλείποντο, μετοικῆσαι σπᾶς
 ἀκυσίας ἐς Κρήτην, Κώδωνα καὶ Ἀρχήδιον καὶ Γόρ-
 τυνα· καὶ ἀπὸ τούτων φασὶν ὀνομασθῆναι τὰς πόλεις
 Κυδωνίαν καὶ Γόρτυν τε καὶ Κατρία. Κρηῖτες δὲ οὐχ
 ὁμολογοῦντες τῷ Τεγεατῶν λόγῳ Κώδωνα μὲν Ἀκακαλ-
 λίδος θυγατρὸς Μίνω καὶ Ἑρμαῦ, Κατρία δὲ φασὶν εἶ-
 ναι Μίνω, τὸν δὲ Γόρτυνα Ῥαδάμανθους. Ἐς δὲ αὐτὸν 5
 Ῥαδάμανθον Ὀμήρου μὲν ἐστὶν ἐν Πρωτίῳ πρὸς Μενέ-
 λαον λόγοις ὥς ἐς τὸ πεδίον ἤξοι Μενέλαος τὸ Ἠλύσιον,
 πρότερον δὲ ἐπὶ Ῥαδάμανθιν ἐνταῦθα ἦκεν· Κνωίδων
 δὲ ἐν τοῖς ἔπεισιν ἐποίησεν ὥς Ῥαδάμανθους μὲν Ἡραι-
 στου, Ἡραιστος δὲ εἴη Τάλω, Τάλων δὲ εἶναι Κρητὸς
 παῖδα. οἱ μὲν δὴ Ἑλλήνων λόγοι διάφοροι τὰ πλεονα
 καὶ οὐχ ἥμισυ ἐπὶ τοῖς γένεσιν εἰσὶ· 3. Τεγεαταῖς δὲ 6
 τοῦ Ἀγνιέως τὰ ἀγάλματα τέσσαρά εἰσιν ἀριθμὸν, ὑπὸ
 φυλαῆς ἑν ἐκάστης ἰδρυμένον. ὀνόματα δὲ αἱ φυλαὶ παρ-
 ἔχονται Κλαρεῶτις, Ἰπποθοῖτις, Ἀπολλωνιάτις, Ἀθα-
 νεαῖτις· καλοῦνται δὲ ἀπὸ τοῦ κλήρου ὃν τοῖς πασι
 Ἀρκὰς ἐποίησεν ὑπὲρ τῆς χώρας, καὶ ἀπὸ Ἰππόθου τοῦ
 Κερκυδόνος.

Ἔστι δὲ καὶ Δήμητρος ἐν Τεγείᾳ καὶ Κόρης ναὸς, ὥς 7
 ἐπονομαζέουσι Καρποφόρους, πλησίον δὲ Ἀφροδίτης
 καλουμένης Περφίας· ἰδρύσατο αὐτὰν Ἀσασίη, γεγο-
 νηῖα μὲν, ὥς καὶ πρότερον ἐδήλωσα, ἀπὸ Ἀρακίνορος
 708 ὃς ἐς Τροίαν ἡγήσατο Ἀρκάσιν, οἰκοῦσα δὲ ἐν Πύρρῳ.
 τούτου δὲ ἐστὶν οὗ πόρρω Διονύσου τε ἱερὰ δύο καὶ
 Κόρης βωμὸς καὶ Ἀπόλλωνος ναὸς καὶ ἄγνυμα ἐπέχον-

8 σον· Χειρίσοφος δὲ ἐποίησε, Κρής μὲν γένος, ἡλικίαν δὲ αὐτοῦ καὶ τὸν διδάξαντα οὐκ ἴσμεν. ἡ δὲ δίαίτα ἡ ἐν Κνώσῳ Δαιδάλῳ παρὰ Μίνῳ συμβᾶσα ἐπὶ μακρότερον δόξαν τοῖς Κρησὶ καὶ ἐπὶ ξοάνων ποιήσῃ παρυσκεύασε. παρὰ δὲ τῷ Ἀπόλλωνι ὁ Χειρίσοφος ἐστῆκε λίθου πεποιημένως.

9 Καλοῦσι δὲ οἱ Τεγεᾶται καὶ ἐστὶαν Ἀρκάδων κοινήν. ἐνταῦθά ἐστιν ἄγαλμα Ἡρακλέους· πεποιήται δὲ οἱ ἐπὶ τοῦ μηροῦ τραῦμα ἀπὸ τῆς μάχης ἣν πρῶτος Ἰπποκόωντος τοῖς παισὶν ἐμαχέσατο. 4. Τὸ δὲ χωρίον τὸ ὑψηλόν, ἐφ' οὗ καὶ οἱ βωμοὶ Τεγεαταῖς εἰσὶν οἱ πολλοί, καλεῖται μὲν Διὸς Κλαρίου, δῆλα δὲ ὡς ἐγένετο ἡ ἐπικλησις τῷ θεῷ τοῦ κλήρου τῶν παίδων ἔνεκα τῶν Ἀρκάδος. ἄγουσι δὲ ἑορτὴν αὐτόθι Τεγεᾶται κατὰ ἔτος· καὶ σφισὶν ἐπιστρατεῦσαι Λακεδαιμονίους ποτὲ ὑπὸ τὸν καιρὸν τῆς ἑορτῆς λέγουσι, καί, νείφειν γὰρ τὸν θεόν, τοὺς μὲν ῥιγοῦν καὶ ὄντας ἐν τοῖς ὅπλοις κάμνειν, αὐτοὶ δὲ ἐκείνων κρύφα πῦρ καῦσαι, καὶ ὡς οὐκ ἠνωχλοῦντο ὑπὸ τοῦ κρυμοῦ, τὰ ὅπλα ἐνδύντες ἐξελθεῖν τε ἐπὶ τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ σχεῖν ἐν τῷ ἔργῳ πλέον φασίν. 5. Ἐθεασάμην δὲ καὶ ἄλλα ἐν Τεγέᾳ τοσαύδε, Ἀλέου οἰκίαν καὶ Ἐχέμου μνημεῖα καὶ ἐπειργασμένην ἐς στήλην τὴν Ἐχέμου πρὸς τὸν Ἕλλον μάχην.

11 Ἐκ Τεγέας δὲ ἰόντι ἐς τὴν Λακωνικὴν ἔστι μὲν βωμὸς ἐν ἀριστερεῇ τῆς ὁδοῦ Πανός, ἔστι δὲ καὶ Ἀνκαίου Διός· λείπεται δὲ καὶ θεμέλια ἱερῶν. οὗτοι μὲν δὴ εἰσὶν οἱ βωμοὶ σταδίοις δύο ἀπωτέρω τοῦ τείχους, προελθόντι δὲ ἀπ' αὐτῶν μάλιστα πού σταδίους ἐπὶ τὰ ἱερὸν Ἀρτεμίδος ἐπικλησὶν Λιμνάτιδος καὶ ἄγαλμά ἐστιν ἑβένου ξύλου· τρόπος δὲ τῆς ἐργασίας ὁ Αἰγίνατος καλούμενος ὑπὸ Ἑλλήνων. τούτου δὲ ὅσον δέκα ἀπωτέρω σταδίοις Ἀρτεμίδος Κνακεάτιδός ἐστι ναοῦ τὰ ἐρείπια.

709

LIV. Λακεδαιμονίοις δὲ καὶ Τεγεαταῖς ὄρει τῆς γῆς ὁ ποταμός ἐστιν ὁ Ἀλφειός. τούτου τὸ ὕδωρ ἄρχεται μὲν ἐν Φυλάκῃ, κάτεισι δὲ οὐ πόρρω τῆς πηγῆς καὶ ἄλλο ὕδωρ ἐς αὐτὸν ἀπὸ πηγῶν μεγέθει μὲν οὐ μέγαλων, πλεόντων δὲ ἀριθμόν· καὶ διὰ τοῦτο τῷ χωρίῳ Σύμβολα γέγονεν ὄνομα. 2. Φαίνεται δὲ ὁ Ἀλφειὸς παρὰ τοὺς ἄλλους ποτα- 2 μούς φύσει τινα ἰδίαν παρσχόμενος τοιάνδε· ἀφανίζεσθαι τε γὰρ κατὰ γῆς ἐθέλει πολλάκις καὶ αὐτὸς ἀναφαίνεσθαι. προσελθὼν μὲν γε ἐκ Φυλάκης καὶ τῶν καλουμένων Συμβόλων ἐς τὸ πεδίον κατέδυν τὸ Τεγεατικόν· ἀνατείλας δὲ ἐν Ἀσέᾳ καὶ τὸ φεῦμα ἀναμίξας τῷ Εὐρώτῃ τὸ δεύ- τερον ἤδη κάτεισιν ἐς τὴν γῆν· ἀνασχωὼν δὲ ἐνθα Πηγὰς 3 ὀνομάζουσιν οἱ Ἀρκάδες, καὶ παρὰ γῆν τε τὴν Πισαίαν καὶ παρὰ Ὀλυμπίαν ἐξελθὼν, ἐκδίδωσιν ὑπὲρ Κυλλήνης, ἐπινεῖον τοῦ Ἠλείων, ἐς τὴν θάλασσαν. ἔμελλε δὲ ἄρα μηδὲ Ἀδρίας ἐπισχῆσειν αὐτὸν τοῦ πρόσω· διανη- ξάμενος δὲ καὶ τοῦτον, μέγα οὕτω καὶ βίαιον πέλαγος, ἐν Ὀρενγίᾳ τῇ πρὸ Συρακουσῶν ἐπιδείκνυσιν Ἀλφειὸς 4 τε ὦν καὶ πρὸς Ἀρέθουσαν τὸ ὕδωρ ἀνακοινοῦμενος.

3. Ἡ δὲ εὐθεῖα ἐπὶ Θυρέαν τε καὶ κώμας τὰς ἐν τῇ 4 Θυρεάτιδι ἐκ Τεγέας παρείχετο ἐς συγγραφὴν Ὀρέστου τοῦ Ἀγαμέμνονος μνῆμα, καὶ ὑφελίσθαι Σπαρτιάτην τὰ ὅσα αὐτόθεν οἱ Τεγεᾶται λέγουσι· καθ' ἡμᾶς δὲ οὐκέτι πυλῶν ἐντὸς ἐγένετο ὁ τάφος. ῥεῖ δὲ καὶ Γαράτης ποταμός κατὰ τὴν ὁδόν· διαβάντι δὲ τὸν Γαράτην καὶ προσελθόντι σταδίους δέκα Πανός ἐστιν ἱερὸν καὶ πρὸς αὐτῷ δρυς, ἱερὰ καὶ αὐτῇ τοῦ Πανός.

4. Ἡ δὲ ἐς Ἄργος ἐκ Τεγέας ὁρήματι ἐπιτηδαιοτάτη 5 καὶ τὰ μάλιστά ἐστι λεωφόρος. ἐστι δὲ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ πρῶτα μὲν ναὸς καὶ ἄγαλμα Ἀσκληπιοῦ· μετὰ δὲ ἐκτρα- πείσιν ἐς ἀριστερὰ ὅσον στάδιον Ἀπόλλωνος ἐπὶ κλησιν Πυθίου καταλελυμένον ἐστὶν ἱερὸν καὶ ἐρείπια ἐς ἄπαν.

Κατὰ δὲ τὴν εὐθείαν αἱ τε ὁρῆς εἰσὶ πολλαὶ καὶ Δήμη- 710
 τρος ἐν τῇ ἔλσει τῶν θρυῶν ναὸς ἐν Κορυθαῦσι καλου-
 μένης· πλησίον δὲ ἄλλο ἐστὶν ἱερὸν Διονύσου Μύστου.
 65. Τὸ ἀπὸ τούτου δὲ ἄρχεται τὸ ὄρος τὰ Παρθένιον· ἐν
 δὲ αὐτῷ τέμενος θεῖνυται Τηλέφου, καὶ ἐνταῦθα παῖδα
 ἐκτεταμένον φασὶν αὐτὸν ὑπὸ ἐλάφου τραφῆναι. ἐκω-
 τέρω δὲ ὀλίγον Πανὸς ἐστὶν ἱερὸν, ἐνθα Φιλιππίδῃ φα-
 νῆναι τὸν Πᾶνα καὶ εἰκέν τὰ πρὸς αὐτὸν Ἀθηναῖοι τε
 7 καὶ κατὰ ταῦτα Τεγεᾶται λέγουσι. Παρέχεται δὲ τὸ
 Παρθένιον καὶ ἐς λύρας ποιήσιν χελῶνας ἐκτετηδειστά-
 τας, ὥς οἱ περὶ τὸ ὄρος ἄνθρωποι καὶ αὐτοὶ λαμβάνειν
 δεδοίκασι καὶ ξένους οὐ περιορῶσιν αἰρουῦντας· ἱερὰς
 γὰρ σφᾶς εἶναι τοῦ Πανὸς ἡγνυται. ὑπερβαλόντι δὲ τὴν
 κορυφὴν τοῦ ὄρους ἔστιν ἐν τοῖς ἤδη γεωργουμένοις
 Τεγεατῶν ὄρος καὶ Ἀργείων, κατὰ Τισίαν τὰς ἐν τῇ Ἀρ-
 γολίδι.

Αἶδε μὲν Πελοποννήσου μοῖραι καὶ πόλεις τε ἐν
 ταῖς μοίραις καὶ ἐν ἐκάστη πόλει τὰ ἀξιολογώτατά ἐστιν
 ἐς μνήμην.

ΒΟΙΩΤΙΚΑ.

1. Ἀθηναίοις δὲ ἡ Βοιωτία καὶ κατὰ ἄλλα τῆς Ἀτ- 711
 τικῆς ἐστὶν ὁμορος, πρὸς δὲ Ἑλευθερῶν οἱ Πλαταιεῖς.
 Βοιωτοὶ δὲ τὸ μὲν πᾶν ἔθνος ἀπὸ Βοιωτοῦ τὸ ὄνομα
 ἐσχηκεν, ὃν Ἰτῶνου παῖδα καὶ νύμφης [δὴ] Μελανίπ-
 πης, Ἰτῶνον δὲ Ἀμφικτυόνος εἶναι λέγουσι· καλοῦν-
 ται δὲ κατὰ πόλεις ἐπὶ τε ἀνδρῶν καὶ τὰ πλείω γυναι-
 κῶν. 2. Οἱ δὲ Πλαταιεῖς τὸ ἐξ ἀρχῆς, ἐπεὶ δοκεῖν, εἶ-
 σιν αὐτόχθονες· ὄνομα δὲ σφισιν ἀπὸ Πλαταίας, ἣν 712
 2 θυγατέρα εἶναι (Ἀσωποῦ) τοῦ ποταμοῦ νομίζουσιν. Ὅτι

μὲν δὴ καὶ οὗτοι τὸ ἀρχαῖον ἐβασιλεύοντο, θηλά ἐστι· βασιλεῖαι γὰρ πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος καὶ οὐ δημοκραταίαι πάλαι καθιεστήμεσαν. τῶν δὲ βασιλείων ἄλλον μὲν οὐδένα οἱ Πλαταιεῖς ἴσασι, μόνον δὲ Ἀσσωπὸν καὶ ἔτι πρότερον Κιδαιρῶνα· καὶ τὸν μὲν ἀφ' αὐτοῦ θέσθαι τῷ ὄρει τὸ ὄνομα, τὸν δὲ τῷ ποταμῷ λέγουσι. δοκῶ δὲ καὶ τὴν Πλάταιαν, ἀφ' ἧς κέκληται [καὶ] ἡ πόλις, βασιλέως Ἀσσωποῦ καὶ οὐ τοῦ ποταμοῦ κατὰ εἶναι.

Πλαταιεῦσι δὲ πρὸ μὲν τῆς μάχης ἦν Ἀθηναῖοι Μα-
 ρεθῶνι ἐμαχέσαντο οὐδὲν ὑπῆρχεν ἐς δόξαν· μετασχόν-
 τες δὲ τοῦ Μαραθῶνι ἀγῶνος, ὕστερον καταβεβηκότος
 ἦδη Ξέρξου καὶ ἐς τὰς ναῦς ἐτόλμησαν μετ' Ἀθηναίων
 ἐσβῆναι, Μαρδόνιον δὲ τὸν Γωβρύου Ξέρξῃ στρατη-
 γοῦντα ἡμύναντο ἐν τῇ σφετέρᾳ. 3. Δις δὲ σφᾶς κατέ-
 λαβε γενέσθαι τε ἀναστάτους καὶ αὐθις ἐς Βοιωτίαν
 καταχθῆναι. ἐπὶ μὲν γὰρ τοῦ πολέμου τοῦ Πελοποννη-
 σίους πρὸς Ἀθηναίους γενομένου Λακεδαιμόνιοι πολιορ-
 κίᾳ Πλάταιαν ἐξέλιον· ἀνοικισθείσης δὲ ἐπὶ τῆς εἰρήνης
 ἦν πρὸς βασιλέα τῶν Περσῶν γενέσθαι τοῖς Ἕλλησιν
 ἐπραξεν Ἀνταλκίδας ἀνὴρ Σααρτιάτης, καὶ τῶν Πλα-
 ταιέων κατελθόντων ἐξ Ἀθηνῶν, τοὺς δὲ αὐθις ἐμελ-
 λεν ἐπιλήφεσθαι κακὸν δεύτερον. ἐκ μὲν γε τοῦ ἐμφα-
 νοῦς πόλεμος πρὸς τοὺς Θηβαίους οὐκ ἦν συνεστηκώς,
 ἀλλὰ οἱ Πλαταιεῖς μένουν τὴν εἰρήνην σφίσιν ἔφασαν,
 ὅτι τὴν Καδμείαν Λακεδαιμονίοις κατασχοῦσιν οὔτε βου-
 λεύματος οὔτε ἔργου μετεσχήκεσαν. Θηβαῖοι δὲ ἀπέ-
 5 φαινουν τὴν τε εἰρήνην Λακεδαιμονίους εἶναι τοὺς πρά-
 ξαντας, καὶ ὕστερον παραβάντων ἐκείνων λελεύσθαι καὶ
 ἄπασιν ἡξιούν τὰς σπονδάς. Οὐκ ἀνύποκτα οὖν ἡγού-
 μενοι οἱ Πλαταιεῖς τὰ ἐκ τῶν Θηβαίων διὰ φυλακῆς εἰ-
 13 χον ἰσχυρᾶς τὴν πόλιν, καὶ ἐς τοὺς ἀγρούς, ὅπόσοι ἀπω-
 τέρω τοῦ ἄστεως ἦσαν, οὐδὲ ἐς τούτους ἀνὰ πᾶσαν ἡρ-

χοντο ἡμέραν, ἀλλά, ἠπίσταντο γὰρ τοὺς Θηβαίους ὡς
 πανθημεὶ καὶ ἄρα ἐπὶ πλεῖστον ἐβώθησαν βουλευέσθαι,
 παρεφύλασσον τὰς ἐκκλησίας αὐτῶν, καὶ ἐν τῷ τοσούτῳ
 καθ' ἥσυχίαν ἐφεώρων τὰ ἑαυτῶν καὶ οἱ ἐσχατοὶ γεω-
 6 ροῦντες. Νεοκλῆς δὲ ὃς τότε βοιωταρχῶν ἐτυχεν ἐν Θή-
 βαις, οὐ γὰρ αὐτὸν οἱ Πλαταιεῖς ἐλελήθεσαν ἐπὶ τῇ
 τέχνῃ, προσέειπε τῶν Θηβαίων ἕκαστόν τινα ἵεναι πρὸς
 τὴν ἐκκλησίαν ὁμοῦ τοῖς ὅπλοις, καὶ σφᾶς ἀντίκα οὐ
 τὴν εὐθείαν ἀπὸ τῶν Θηβῶν τὴν πεδιάδα, τὴν δὲ ἐπὶ
 Ὑσιᾶς ἤγε πρὸς Ἐλευθερῶν τε καὶ τῆς Ἀττικῆς, ἣ μὴδὲ
 σκοπὸς ἐτέτακτο ὑπὸ τῶν Πλαταιέων, γενήσεσθαι δὲ
 περὶ τὰ τεῖχη περὶ μεσοῦσαν μάλιστα ἐμελλε τὴν ἡμέ-
 7 ραν. Πλαταιεῖς δὲ ἄγειν Θηβαίους νομίζοντες ἐκκλη-
 σίαν ἐς τοὺς ἀγρούς ἀποκεκλειμένοι τῶν πυλῶν ἦσαν.
 Πρὸς δὲ τοὺς ἐγκαταληφθέντας ἐποιήσαντο οἱ Θηβαῖοι
 σπονδάς, ἀπελθεῖν σφᾶς πρὸ ἡλίου δύντος ἄνδρας μὲν
 σὺν ἐνὶ, γυναικας δὲ δύο ἱμάτια ἑκάστην ἔχουσαν. Συν-
 ἔβη δὲ ἐναντία τοῖς Πλαταιεῦσιν ἐν τῷ τότε ἡ τύχη ἣ
 ὡς ὑπὸ Ἀρχιδάμου καὶ Λακεδαιμονίων τὸ πρότερον
 ἦλωσαν. Λακεδαιμόνιοι μὲν γε αὐτοὺς ἐξεπολιόρκησαν
 ἀπείργοντες διπλῶ τείχει μὴ ἐξελθεῖν τοῦ ἄστεως, Θη-
 βαῖοι δὲ ἐν τῷ τότε ἀφελόμενοι μὴ ἐσελθεῖν σφᾶς ἐς τὸ
 8 τεῖχος. Ἐγένετο δὲ ἡ ἄλωσις Πλαταίας ἡ δευτέρα μάχης
 μὲν τρίτῳ τῆς ἐν Λεύκτροις ἔτει πρότερον, Ἀστείου δὲ
 Ἀθήνησιν ἄρχοντος. καὶ ἡ μὲν πόλις ὑπὸ τῶν Θηβαίων
 καθηρέθη πλὴν τὰ ἱερά, τοῖς δὲ Πλαταιεῦσιν ὁ τρόπος
 τῆς ἀλώσεως σωτηρίαν παρέσχεν ἐν ἴσῳ πᾶσιν· ἔκπε-
 714 σόντας δὲ σφᾶς ἐδέξαντο αὐτοὶ οἱ Ἀθηναῖοι. Φιλίππου
 δέ, ὡς ἐκράτησεν ἐν Χαιρωνείᾳ, φρουράν τε ἐσαγαγόν-
 τος ἐς Θήβας καὶ ἄλλα ἐπὶ καταλύσει τῶν Θηβαίων
 πράσσοντος, οὕτω καὶ οἱ Πλαταιεῖς ὑπ' αὐτοῦ κατή-
 χθησαν.

II. Γῆς δὲ τῆς Πλαταιίδος ἐν τῷ Κιθαιρῶνι ὀλίγον τῆς εὐθείας ἐκτραπείσιν ἐς δεξιὰ Ῥσιῶν καὶ Ἐρυθρῶν ἐρείπιά ἐστι. πόλεις δὲ ποτε τῶν Βοιωτῶν ἦσαν, καὶ νῦν ἐτι ἐν τοῖς ἐρείπιοις τῶν Ῥσιῶν ναός ἐστιν Ἀπόλλωνος ἡμίσεργος καὶ φρέαρ ἱερὸν· πάλαι δὲ ἐκ τοῦ φρέατος κατὰ τὸν Βοιωτῶν λόγον ἐμαντεύοντο πίνοντες. 2. Ἐπανελθοῦσι δὲ ἐς τὴν λεωφόρον ἐστιν αὐθις ἐν δεξιᾷ Μαρθονίου λεγόμενον μνημα εἶναι. καὶ ὅτι μὲν εὐθὺς ἦν μετὰ τὴν μάχην ἀφανῆς ὁ Μαρθονίου νεκρός, ἐστιν ὡμολογημένον· τὸν δὲ θάψαντα οὐ κατὰ ταῦτά, ὅστις ἦν, λέγουσι. φαίνεται δὲ Ἀρτόντης ὁ Μαρθονίου πλείστα μὲν δούς Διονυσοφάνει δῶρα ἀνδρὶ Ἐφεσίῳ, δούς μέντοι καὶ ἄλλοις Ἰώνων ὡς οὐδὲ ἐκείνοις ἀμελὲς γενόμενον ταφῆναι Μαρθόνιον. αὕτη μὲν ἀπ' Ἐλευθερῶν ἐς Πλάταιαν ἄγει.

3. Τοῖς δὲ ἐκ Μεγάρων ἰοῦσι πηγὴ τέ ἐστιν ἐν δεξιᾷ 3 καὶ προσελθοῦσιν ὀλίγον πέτρα· καλοῦσι δὲ τὴν μὲν Ἀκταίῳ κοίτην, ἐπὶ ταύτῃ καθεύδειν φασὶ τῇ πέτρᾳ τὸν Ἀκταίωνα ὁπότε κάμοι θηρεύων, ἐς δὲ τὴν πηγὴν ἐνιδεῖν λέγουσιν αὐτὸν λουμένης Ἀρτέμιδος ἐν τῇ πηγῇ. Στησίχορος δὲ ὁ Ἱμεραῖος ἔγραψεν ἐλάφου περιβαλεῖν δέρμα Ἀκταίῳ τὴν θεόν, παρασκευάζουσάν οἱ τὸν ἐκ τῶν κυνῶν θάνατον, ἵνα δὴ μὴ γυναικα Σεμέλην λάβοι. ἐγὼ δὲ ἄνευ θεοῦ πελδομαι νόσον λύσσαν τοῦ Ἀκταίω- 4 νος ἐπιλαβεῖν τοὺς κύνας· μανέντες δὲ καὶ οὐ διαγινώσκοντες διαφορήσειν ἔμελλον πάντα τινὰ ὅτῳ περιτύχοιεν. Καθότι δὲ τοῦ Κιθαιρῶνος Πενθεὶ τῷ Ἐχίονος ἐγένετο ἡ συμφορά, ἣ Οἰδίποδα ὅπῃ τεχθέντα ἐξέθεσαν, οἶδεν οὐδεὶς, καθάπερ γε ἴσμεν τὴν Σχιστὴν 715 ὁδὸν τὴν ἐπὶ Φωκέων, ἐφ' ἣ τὸν πατέρα Οἰδίπους ἀπέκτεινεν. [ὁ δὲ Κιθαιρῶν τὸ ὄρος Διὸς ἱερὸν Κιθαιρω-

νίον ἐστίν] ἃ δὴ καὶ ἐς πλέον ἐπέξειμι, ἐκείθεν ἐς αὐτὰ ὁ λόγος καθήκη μοι.

- 5 4. Κατὰ δὲ τὴν ἑσθον μάλιστα τὴν ἐς Πλάταιαν τάφοι τῶν πρὸς Μήδεους μαχεσαμένων εἰσὶ. τοῖς μὲν οὖν λοιποῖς ἐστὶν Ἑλλήσι μνῆμα κοινόν. Ἀρκεδαίμωνίων δὲ καὶ Ἀθηναίων τοῖς πεσοῦσιν ἰδίᾳ τὲ εἰσιν οἱ τάφοι, καὶ ἐλεγείᾳ ἐστὶ Σιμωνίδου γεγραμμένα ἐκ' αὐτοῖς. οὐ πόρρω δὲ ἀπὸ τοῦ κοινοῦ τῶν Ἑλλήνων Διὸς ἐστὶν Ἐλευθερίου βωμός. τούτους μὲν δὴ χαλκοῦ, τοῦ Διὸς δὲ τὸν τε βωμόν καὶ τὸ ἄγαλμα ἐποίησαν λευκοῦ λίθου. Ἄγουσι δὲ καὶ νῦν ἐτι ἀγῶνα διὰ ἔτους πέμπτου, τὰ Ἐλευθερία, ἐν ᾗ μέγιστα γέγρα πρόκειται δρόμου. θέουσι δὲ ὠπλισμένοι πρὸ τοῦ βωμοῦ. τρόπαιον δὲ ὁ τῆς μάχης τῆς Πλαταιᾶσιν ἀνέθεσαν οἱ Ἕλληνες, πεντεκαίδεκα σταδίοις μάλιστα ἔστηκεν ἀπωτέρω τῆς πόλεως.
- 7 5. Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ πόλει προϋστὶν ἀπὸ τοῦ βωμοῦ καὶ τοῦ ἀγάλματος ἃ τῷ Διὶ πεποιήται τῷ Ἐλευθερίῳ, Πλαταίας ἐστὶν ἡρῶν· καὶ μοι τὰ ἐς αὐτὴν ἦδη, τὰ λεγόμενα καὶ ὅποια αὐτὸς εἶκαζον, ἐστὶν εἰρημμένα. Πλαταιεῦσι δὲ ναός ἐστιν Ἥρας, θείας ἄξιως μεγέθει τε καὶ ἐς τῶν ἀγαλμάτων τὸν κόσμον. ἐσελθοῦσι μὲν Ῥέα τὸν πέτρον κατελιγμένον σπαργάνοις, οἷα δὴ τὸν παῖδα ὃν ἔτεκε, Κρόνῳ κομίζουσα ἐστὶ· τὴν δὲ Ἥραν Τελείαν καλοῦσι, πεποιήται δὲ ὀρθὸν μεγέθει ἄγαλμα μέγα· λίθου δὲ ἀμφοτέρω τοῦ Πεντελησίου, Πραξιτέλους δὲ ἐστὶν ἔργα. ἐνταῦθα καὶ ἄλλο Ἥρας ἄγαλμα καθήμενον Καλλίμαχος ἐποίησε· Νυμφευομένην δὲ τὴν θεὸν ἐπὶ λόγῳ τοιῷδε ὀνομάζουσιν.

III. Ἥραν ἐφ' ὅτῳ δὴ πρὸς τὸν Δία ὠργισμένην ἐς Εὐβοιᾶν φασιν ἀναχωρῆσαι, Δία δέ, ὡς οὐκ ἐκείθεν αὐτήν, παρὰ Κιθαιρῶνα λέγουσιν ἐλθεῖν θυναστεύοντα 716 ἐν Πλαταιαῖς τότε· εἶναι γὰρ τὸν Κιθαιρῶνα οὐδενὸς

σοφίαν ὕστερον. οὗτος οὖν κελεύει τὸν Δία ἄγαλμα ξύ-
λου ποιησάμενον ἄγειν ἐπὶ βοῶν ξεύγους ἐγκεκαλυμμέ-
νον, λέγειν δὲ ὡς ἄγοιτο γυναῖκα Πλάταιαν τὴν Ἀσω-
ποῦ. καὶ ὁ μὲν ἐπρασσε κατὰ τὴν παραίνεσιν τοῦ Κιθαι-
2 ρῶνος· Ἦρα δὲ ἐπέπυστό τε αὐτίκα καὶ αὐτίκα ἀφίκετο.
ὡς δὲ ἐπλησίαζε τῇ ἀμάξῃ καὶ τοῦ ἀγάλατος τὴν ἐσθῆτα
περιέφρηξεν, ἥσθη τε τῇ ἀπάτῃ ξόανον εὐροῦσα ἀντὶ
νύμφης γυναικὸς, καὶ διαλλαγὰς ποιεῖται πρὸς τὸν Δία.
2. Ἐπὶ ταύταις ταῖς διαλλαγαῖς Δαίδαλα ἑορτὴν ἄγου-
σιν, ὅτι οἱ πάλοι τὰ ξόανα ἐκάλουν δαίδαλα. ἐκάλουν
δέ, ἐμοὶ δοκεῖν, πρότερον ἔτι ἢ Δαίδαλος ὁ Παλαμάωνος
ἐγένετο Ἀθήνησι· τούτῳ δὲ ὕστερον ἀπὸ τῶν δαιδάλων
ἐπὶ κλησιν γενέσθαι δοκῶ καὶ οὐκ ἐκ γενετῆς τεθῆναι τὸ
ὄνομα. 3. Δαίδαλα οὖν ἄγουσιν οἱ Πλαταιεῖς ἑορτὴν 3
δι' ἑτους ἐβδόμου μὲν, ὡς ἔφασκεν ὁ τῶν ἐπιχωρίων
ἐξηγητῆς, ἀληθεῖ μὲντοι λόγῳ δι' ἐλάσσονος καὶ οὐ το-
σούτου χρόνου· ἐθέλησαντες δὲ ἀπὸ Δαιδάλων ἐς Δαι-
δαλα ἔτρεφα ἀναριθμῆσαι τὸν μεταξὺ χρόνον ἐς τὸ ἀκρι-
βέστατον οὐκ ἐγενόμεθα οἱοί τε. Ἄγουσι δὲ οὕτω τὴν
ἑορτὴν. θρυμὸς ἐστὶν Ἀλαλκομενῶν οὐ πόρρω· μέγιστα 4
τῶν ἐν Βοιωτίᾳ στελέχη θρυῶν ἐστὶν ἐνταῦθα. ἐς τοῦ-
τον οἱ Πλαταιεῖς ἀφικόμενοι τὸν θρυμὸν προτίθενται
μοίρας κρεῶν ἐφθῶν. ὄρνιθες δὲ οἱ μὲν ἄλλοι σφίσι
ἡμιστά εἰσι δι' ὄχλου, τῶν κοράκων δέ, οὗτοι γὰρ σφι-
σιν ἐπιφοιτῶσιν, ἔχουσιν ἀκριβῆ τὴν φρουράν· τὸν δὲ
αὐτῶν ἀρκάσαντα κρέας, ἐφ' ὅτῳ τῶν δένδρων καθεδεί-
ται, φυλάσσουσιν. ἐφ' οὗ δ' ἂν καθεσθῇ, τεμόντες
ποιοῦσιν ἀπὸ τούτου τὸ δαίδαλον· δαίδαλον γὰρ δὴ
καὶ τὸ ξόανον αὐτὸ ὀνομάζουσι. 4. Ταύτην μὲν ἰδίᾳ 5
οἱ Πλαταιεῖς ἑορτὴν ἄγουσι, Δαίδαλα μικρὰ ὀνομάζον-
τες· Δαιδάλων δὲ ἑορτὴν τῶν μεγάλων καὶ οἱ Βοιωτοὶ
σφίσι συνεορτάζουσι, δι' ἐξηκοστοῦ δὲ ἄγουσιν ἑτους·

ἐκλιπεῖν γὰρ τοσοῦτον χρόνον τὴν ἐορτὴν φασιν, ἥνικα 711
οἱ Πλαταιεῖς ἐφρευγον. ξόανα δὲ τεσσαρεσκαίδεκα ἑτοιμά-
σφισιν ἐστὶ κατ' ἐνιαυτὸν ἕκαστον παρασκευασθέντα
6 ἐν Δαιδάλοις τοῖς μικροῖς. Ταῦτα ἀναιροῦνται κλήρω
Πλαταιεῖς, Κορωνάοι, Θεσπιδεῖς, Ταναγραῖοι, Χαιρωνεῖς,
Ὀρχομένιοι, Λεβαθεῖς, Θηβαῖοι· διαλλαγῆναι γὰρ
καὶ οὗτοι Πλαταιεῦσιν ἡξίωσαν καὶ συλλόγου μετασχεῖν
κοινοῦ καὶ ἐς Δαίδαλα θυσίαν ἀποστέλλειν, ὅτε Κάσ-
σανδρος ὁ Ἀντιπάτρου τὰς Θήβας ἀνέγκισε. τῶν δὲ πο-
λισμάτων ὅποσα ἐστὶν ἐλάσσονος λόγου, συντέλειαν αἰ-
7 ροῦνται. τὸ δὲ ἄγαλμα κοσμήσαντες * * παρὰ τὸν Ἀσω-
πὸν καὶ ἀναθέντες ἐπὶ ἄμαξαν, γυναῖκα ἐφιστᾷσι νυμ-
φεύτριαν· οἱ δὲ αὐτὴς κληροῦνται καθ' ἥντινα τάξιν
τὴν πομπὴν ἀνάξουσιν· τὸ δ' ἐντεῦθεν τὰς ἀμάξας ἀπὸ
τοῦ ποταμοῦ πρὸς ἄκρον τὸν Κιθαιρῶνα ἐλαύνουσιν.
εὐτρέπιστα δὲ σφισιν ἐπὶ τῇ κορυφῇ τοῦ ὄρους βωμός.
ποιοῦσι δὲ τρόφῳ τοιῷδε τὸν βωμόν· ξύλα τετράγωνα
ἐρμύζοντες πρὸς ἄλληλα συντιθέασιν κατὰ ταῦτά καὶ εἰ
λίθων ἐποιοῦντο οἰκοδομίαν, ἐξάραντες δὲ ἐς ὕψος φρύ-
8 γανα ἐπιφέρουσιν. Αἱ μὲν δὴ πόλεις καὶ τὰ τέλη θή-
λειαν θύσαντες τῇ Ἥρᾳ βοῦν ἕκαστοι καὶ ταῦρον τῷ
Διί, τὰ ἱερεῖα οἴνου καὶ θυμιαμάτων πλήρη καὶ τὰ δαί-
δαλα ὁμοῦ καθαγίζουσιν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ, ἰδιῶται δὲ
ὅποσα δὴ θύουσιν οἱ πλούσιοι· τοῖς δὲ οὐχ ὁμοίως θυ-
ναμένοις τὰ λεπτότερα τῶν προβάτων θύειν καθέστηκε,
καθαγίζειν δὲ τὰ ἱερεῖα ὁμοίως πάντα. σὺν δὲ σφισι καὶ
αὐτὸν τὸν βωμόν ἐπιλαβὼν τὸ πῦρ ἐξανήλωσε· μεγίστην
δὲ ταύτην φλόγα καὶ ἐκ μακροτάτου σύνοπτον οἶδα ἀρ-
9 θείσαν. 5. Ὑπὸ δὲ τῆς κορυφῆς ἐφ' ἣ τὸν βωμόν ποι-
οῦνται, πέντε πού μάλιστα καὶ δέκα ὑποκαταβάντι στα- 718
δίους νυμφῶν ἐστὶν ἄντρον Κιθαιρωνίδων, Σφραγί-

διον μὲν ὀνομαζόμενον, μαντεύεσθαι δὲ τὰς νύμφας τὸ ἀρχαῖον αὐτόθι ἔχει λόγος.

IV. Πλαταιεῦσι δὲ Ἀθηνᾶς ἐπὶ κλησιν Ἀρείως ἐστὶν ἱερὸν· ᾧ κοδομήθη δὲ ἀπὸ λαφύρων ἃ τῆς μάχης σφίσιν Ἀθηναῖοι τῆς Μαραθῶνι ἀπένειμαν. Τὸ μὲν δὴ ἄγαλμα ξόανόν ἐστιν ἐπὶ χρυσον, πρόσωπον δὲ οἱ καὶ χεῖρες ἄκραι καὶ πόδες λίθου τοῦ Πεντελησίου εἰσὶ. μέγεθος μὲν οὐ πολὺ δὴ τι ἀποδεῖ τῆς ἐν ἀκροπόλει χαλκῆς, ἣν καὶ αὐτὴν Ἀθηναῖοι τοῦ Μαραθῶνι ἀπαρχὴν ἁγῶνος ἀνέθηκαν· Φειδίας δὲ καὶ Πλαταιεῦσιν ἦν ὁ τῆς Ἀθηνᾶς τὸ ἄγαλμα ποιήσας. Γραφαὶ δὲ εἰσιν ἐν τῷ ναῷ² Πολυγνώτου μὲν Ὀδυσσεὺς τοὺς μνηστῆρας ἤδη κατεργασμένος, Ὀνασία δὲ Ἀδράστου καὶ Ἀργείων ἐπὶ Θήβας ἢ προτέρα στρατεία. αὐταὶ μὲν δὴ εἰσιν ἐπὶ τοῦ προναοῦ τῶν τοίχων αἱ γραφαί, κεῖται δὲ τοῦ ἀγάλματος πρὸς τοῖς ποσὶν εἰκὼν Ἀριμνῆστου· ὁ δὲ Ἀρίμνηστος ἐν τε τῇ πρὸς Μαρδόνιον μάχῃ καὶ ἔτι πρότερον ἐς Μαραθῶνα Πλαταιεῦσιν ἠγήσατο.

2. Ἔστι δὲ καὶ Δήμητρος ἐπὶ κλησιν Ἐλευσινίας³ ἱερὸν ἐν Πλαταιαῖς καὶ Αἰήτου μνημα· τῶν δὲ ἡγεμόνων οἱ Βοιωτοὺς ἐς Τροίαν ἤγαγον, μόνος ἀνέστρεψεν οἰκαδὲ οὗτος ὁ Αἰήτης. Τὴν δὲ κρήνην τὴν Γαργαφίαν Μαρδόνιος καὶ ἡ ἵππος συνέχεεν ἡ Περσῶν, ὅτι τὸ Ἐλλήνων στράτευμα τὸ ἀντικαθήμενόν σφισιν ἀπ' αὐτῆς ἐπινεν· ὕστερον μέντοι τὸ ὕδωρ ἀνεσώσαντο οἱ Πλαταιεῖς.

3. Ἐκ Πλαταίας δὲ ἰοῦσιν ἐς Θήβας ποταμός ἐστιν⁴ Ὁερόη· θυγατέρα δὲ εἶναι τὴν Ὁερόην τοῦ Ἀσωποῦ λέγουσι. πρὶν δὲ ἢ διαβῆναι τὸν Ἀσωπὸν, παρ' αὐτὸ τὸ ρεῦμα ἀποτραπέσιν ἐς τὰ κάτω καὶ προσελθοῦσιν ὅσον τεσσαράκοντα στάδια ἔστιν ἐρείπια Σκώλου· Δήμητρος δὲ καὶ Κόρης ἐν τοῖς ἐρείπιοις οὐκ ἐξεργασμένος ὁ ναός,

ἡμίσεα δὲ καὶ ταῖς θεαῖς ἐστὶ τὰ ἀγάλματα. ἀποκρί-
νει δὲ καὶ νῦν ἐτι ἀπὸ τῆς Θηβαίων τὴν Πλαταιίδα ὁ
Ἀσωπός.

V. Γῆν δὲ τὴν Θηβαίδα οἰκῆσαι πρῶτον λέγουσιν 71
Ἐκτηνας, βασιλέα δὲ εἶναι τῶν Ἐκτῆνων ἄνδρα αὐτό-
χθονα Ὁρνυγον· καὶ ἀπὸ τούτου τοῖς πολλοῖς τῶν ποιη-
τῶν ἐπικλήσεις ἐς τὰς Θήβας ἐστὶν Ὁρνύγαι. καὶ τούτους
μὲν ἀπολέσθαι λοιμῶδε νόσῳ φασίν, ἐσοικίσασθαι δὲ
μετὰ τοὺς Ἐκτηνας ἐς τὴν χώραν Ἰωντας καὶ Ἰονας,
Βοιωτῖα, ἐμοὶ δοκεῖν, γένη καὶ οὐκ ἐπηλύδων ἀνθρώ-
πων. Κάδμου δὲ καὶ τῆς Φοινίκων στρατιᾶς ἐπελθού-
σης μάχῃ νικηθέντες οἱ μὲν Ἰωντας ἐς τὴν νύκτα τὴν
ἐπερχομένην ἐκδιδράσκουσι, τοὺς δὲ Ἰονας ὁ Κάδμος
γενομένους ἱκέτας καταμεῖναι καὶ ἀναμιχθῆναι τοῖς Φοί-
2 νιξιν εἰασε. Τοῖς μὲν οὖν Ἰοσι κατὰ κώμας ἐτι ἦσαν
αἱ οἰκῆσεις· Κάδμος δὲ τὴν πόλιν τὴν καλουμένην ἐτι
καὶ ἐς ἡμᾶς Καδμεῖαν ᾤκισεν. αὐξηθείσης δὲ ὕστερον
τῆς πόλεως, οὕτω τὴν Καδμεῖαν ἀκρόπολιν συνέβη τῶν
κάτω γενέσθαι Θηβῶν. Κάδμω δὲ γάμος τε ἐπιφανὴς
ὑπῆρξεν, εἰ δὴ θυγατέρα Ἀφροδίτης καὶ Ἀρεως κατὰ
λόγον τὸν Ἑλλήνων ἔσχε· καὶ αἱ θυγατέρες εἰλήφασιν
αὐτῷ φήμην, Σεμέλη μὲν τεκεῖν ἐκ Διός, Ἰνὸ δὲ θεῶν
3 εἶναι τῶν θαλασσίων. Ἐπὶ μὲν δὲ Κάδμου μέγιστον
μετὰ γε αὐτὸν Κάδμον ἡδύναντο οἱ Σπαρτοί, Χθόνιος
καὶ Ὑπερήνωρ καὶ Πέλωρος καὶ Οὐδάτος· Ἐχίονα δὲ ὡς
προέχοντα κατ' ἄνδραγαθίαν γαμβρὸν ἤξίωσεν ὁ Κάδμος
ποιήσασθαι. τοὺς δὲ ἄνδρας τούτους, οὐ γάρ τι ἡδυνά-
μην ἐς αὐτοὺς παρευρεῖν, ἔπομαι τῷ μύθῳ Σπαρτοῦς
διὰ τὸν τρόπον ὅντινα ἐγένοντο ὀνομασθῆναι. Κάδμου
δὲ ἐς Ἰλλυριοὺς καὶ Ἰλλυριῶν ἐς τοὺς καλουμένους Ἐρ-
4 χελέας μετοικήσαντος, Πολύδωρος ὁ Κάδμου τὴν ἀρχὴν
ἔσχε. 2. Πενθεὺς δὲ ὁ Ἐχίονος ἰσχυε μὲν καὶ αὐτὸς

720 κατὰ γένους ἀξίωμα καὶ φιλλία τοῦ βασιλέως, ὧν δὲ ἐς
τὰ λοιπὰ ὑβριστῆς καὶ ἀσεβῆς Διονύσου δίκην ἔσχευ ἐκ
τοῦ θεοῦ. Πολυδώρου δὲ ἦν Λάβδακος· ἐμελλε δὲ ἄρα
αὐτόν, ὥς οἱ παρίστατο ἡ τελευτή, παῖδα ἔτι ἀπολεί-
ψειν, καὶ ἐπιτρέπει τὸν τε υἱὸν καὶ τὴν ἀρχὴν Νυκτεῖ.
Τὰ δὲ ἐφεξῆς μοι τοῦ λόγου προεδήλωσεν ἡ Σικυωνία δ
συγγραφή, τοῦ τε Νυκτέως τὸν θάνατον, ὅντινα γένοιτο
τρόπον, καὶ ὥς ἐς Λύκον ἀδελφὸν Νυκτέως ἡ τε ἐπιμέ-
λεια τοῦ παιδὸς περιῆλθε καὶ ἡ Θηβαίων δυναστεία.
Λύκος δὲ παρέδωκε μὲν ἀυξηθέντι Λαβδάκῳ τὴν ἀρχήν·
γενομένης δὲ οὐ μετὰ πολὺ καὶ τούτῳ τῆς τελευτῆς, ὃ
δὲ ἐπετρόπευσεν αὐτῷ Λάτῳ Λαβδάκου παιδα.

3. Λύκου δὲ ἐπιτροπεύοντος δεύτερον κατέλασιν Ἀμ- 6
φίων καὶ Ζῆθος δύναντιν ἀγείραντες. καὶ Λάτῳ μὲν
ὑπεκκλέπτουσιν οἷς ἦν ἐπιμελὲς μὴ γενέσθαι τὸ Κάδμου
γένος ἐς τοὺς ἔπειτα ἀνώνυμον, Λύκου δὲ οἱ τῆς Ἀντιό-
πης παῖδες τῇ μάχῃ κρατοῦσιν. ὥς δὲ ἐβασίλευσαν, τὴν
πόλιν τὴν κάτω προσώκισαν τῇ Καδμείᾳ καὶ Θήβας ὀνο-
μα ἔθεντο κατὰ συγγένειαν τὴν Θήβης. μαρτυρεῖ δέ 7
μοι τῷ λόγῳ καὶ Ὅμηρος ἐν τῇ Ὀδυσσεΐᾳ·

οἱ πρῶτοι Θήβης ἔδος ἔκτισαν ἐπταπύλοιο
πύργωσάν τ', ἐπεὶ οὐ μὲν ἀπύργωτόν γ' ἐδύναντο
ναιέμεν εὐρύχορον Θήβην, κρατερῶ περ ἔόντε.

4. Ὅτι δὲ Ἀμφίων ἦδε καὶ τὸ τεῖχος ἐξεργάζετο πρὸς
τὴν λύραν, οὐδένα ἐποίησατο λόγον ἐν τοῖς ἔπεισι. δόξαν
δὲ ἔσχευ Ἀμφίων ἐπὶ μουσικῇ τὴν τε ἁρμονίαν τὴν Λυ-
δῶν κατὰ κῆδος τὸ Ταντάλου παρ' αὐτῶν μαθὼν, καὶ
721 χορδὰς ἐπὶ τέσσαρσι ταῖς πρότερον τρεῖς ἀνευρών. Ὁ 8
δὲ τὰ ἔπη τὰ ἐς Εὐρώπην ποιήσας φησὶν Ἀμφίωνα χρη-
σασθαι λύρα πρῶτον Ἑρμοῦ διδάξαντος. πεποίηκε δὲ
καὶ λίθων καὶ θηρίων ** ὅτι καὶ ταῦτα ἄδων ἦγε. Μυρῶ
δὲ Βυζαντία ποιήσασα ἔπη καὶ ἐλεγεία Ἑρμῇ βωμόν φη-

σιν ἰδρύνασθαι πρῶτον Ἀμφίονα καὶ ἐπὶ τούτῳ λείψαν παρ' αὐτοῦ λαβεῖν. λέγεται δὲ καὶ ὡς ἐν Ἰλιδον δίκην δίδωσιν Ἀμφίων ὦν ἐς Αἰγῶν καὶ τοὺς αἰῶδας καὶ αὐτὸς 9 ἀπέφρυσεν· κατὰ δὲ τὴν τιμωρίαν τοῦ Ἀμφίωνος ἔπει ποιήσεως Μινυάδος, ἔχει δὲ ἐς Ἀμφίονα καὶ τῶς καὶ ἐς τὸν Θρᾷκα Θάμυριν. 5. Ὡς δὲ τὸν οἶκον τὸν Ἀμφίωνος καὶ Ζήθου τὸν μὲν ἢ νόσος ἢ λοιμώδης ἡγήμασι, Ζήθου δὲ τὸν παῖδα ἀπέκτεινεν ἢ τεκοῦσα κατὰ δὴ τινα ἀμαρτίαν, ἐτεθνήκει δὲ ὑπὸ λύπης καὶ αὐτὸς ὁ Ζήθος, οὕτω Αἴτον ἐπὶ βασιλείᾳ κατέγονουσιν οἱ Θηβαῖοι.

- 10 Αἰῖψ δὲ βασιλεύοντι καὶ γυναῖκα ἔχοντι Ἰοκάστην μάντευμα ἦλθεν ἐκ Δελφῶν ἐκ τοῦ παιδὸς αἱ τὴν τελευτήν, εἰ τέκοι τινὰ Ἰοκάστη, γενήσεσθαι. καὶ ἡ μὲν ἐπὶ τούτῳ τὸν Οἰδίποδα ἐπέθυσιν· ὁ δὲ καὶ τὸν πατέρα ἀποκτενεῖν ἐμελλεν, ὡς ἠϋξήθη, καὶ τὴν μητέρα ἐγχευ. καί τας δὲ ἐξ αὐτῆς οὐ δοκῶ οἱ γενέσθαι, μάρτυρι Ὀρφέφῳ χρώμενος, ὃς ἐποίησεν ἐν Ὀδυσσεύῳ,

- 11 Μητέρα δ' Οἰδιπόδαο ἴδον καλὴν Ἐπικαστήν,
ἣ μέγα ἔργον ἔρξεεν ἀλδρείησι νόοιο
γῆμαμένη φ' οἶσι· ὁ δ' ὃν πατέρ' ἐξενάρξας
γῆμεν· ἄφαρ δ' ἀνάπυστα θεοὶ θέσαν ἀνθρώποισι.

Πῶς οὖν ἐποίησαν ἀνάπυστα ἄφαρ, εἰ δὲ τέσσαρες ἐξ Ἰοκάστης ἐγένοντο παῖδες τῷ Οἰδίποδι; ἐξ Εὐρυγανείας 722 δὲ τῆς Ἰσμήνου ἐγγόνισαν. ὅλοι δὲ καὶ ὁ τὰ ἐπη ποιήσας ὁ Οἰδιπόδα ὀνομάζουσι· καὶ Ὀνασίας Πλαταιᾶσιν ἔγραψε κατηγῇ τὴν Εὐρυγανείαν ἐπὶ τῇ μάχῃ

- 12 τῶν παιδων. 6. Πολυνείκης δὲ περιόντος μὲν καὶ ἄρχοντος Οἰδίποδος ὑπέξῃλθεν ἐκ Θηβῶν δέει μὴ τελεσθῆαι ἐπὶ σφίσιν αἱ κατάραι τοῦ πατρός· ἀφικόμενος δὲ ἐς Ἄργος καὶ θυγατέρα Ἀδράστου λαβὼν κατήλθεν ἐς Θήβας μετὰ κτεμπος ὑπὸ Ἑτεοκλέους μετὰ τὴν τελευτὴν Οἰδίποδος. κατελθὼν δὲ ἐς διαφορὰν προήχθη τῷ

Ἐπεοκλέα, καὶ οὕτω τὸ δεύτερον ἐφυγε. δευτέρως δὲ Ἀδράστου δοῦναί οἱ θύναμιν τὴν κατάβουσαν, τὴν τε στρατιὰν ἀπολύσει καὶ πρὸς τὸν Ἐπεοκλέα αὐτὸς μονομαχίᾳ κατὰ πρόκλησιν. καὶ οἱ μὲν μονομαχοῦντες ἀπο- 13 θνήσκουσιν, ἐς δὲ Λαοδάμαντα τὸν Ἐπεοκλέους κατηκούσης τῆς βασιλείας Κρέων ὁ Μενοικέως ἐδυνάστευεν ἐκτροπείκων τὸν παῖδα. 7. Ἦδη δὲ Λαοδάμαντος ἡν-δημένου καὶ ἔχοντος πῆν ἀρχήν, δεύτερον τότε ἄγουσι τὴν στρατιὰν ἐπὶ τὰς Θήβας. ἀντιστρατοπεδευμένων δὲ καὶ τῶν Θηβαίων περὶ Γλισᾶντα, ὡς ἐς χεῖρας συνῆλ-θον, Αἰγιαλίᾳ μὲν τὸν Ἀδράστου Λαοδάμας ἀποκλίν-νυσι, κρατησάντων δὲ τῇ μάχῃ τῶν Ἀργείων Λαοδάμας σὺν τοῖς ἐπὶ ἑλάνοισιν ἐπεσθαι Θηβαίων ὑπὸ τὴν ἐπιούσαν νύκτα ἀπεχώρησεν ἐς Ἰλλυριοὺς. Τὰς δὲ Θήβας ἐλόντας 14 οἱ Ἀργεῖοι παραδιδόασι Θερσάνδρῳ Πολυνείκους παιδί. ὅς δὲ παῖς σὺν Ἀγαμέμνωνι ἐς Τροίαν στρατεύουσιν ἡ διακροτία τοῦ πλοῦ γίνεται καὶ ἡ πληγὴ περὶ Μυσιάν, ἐνταῦθα καὶ τὸν Θέρσανδρον κατέλαβεν (ἀποθανεῖν) ὑπὸ Τηλέφῳ· μάλιστα Ἑλλήνων ἀγαθὸν γενόμενον ἐν τῇ μάχῃ, καὶ οἱ τὸ μνήμα ἐς Καῖκου πεδίου ἐλαύνοντι 723 ἔστιν ἐν Ἑλλάδι πόλει, λίθος ὁ ἐν τῷ ὑπαίθρῳ τῆς ἀγο-ρᾶς· καὶ ἐναγίζουσιν οἱ ἐκχωροὶ φασιν αὐτῷ. 8. Τελευ- 15 τήσαντος δὲ Θερσάνδρου καὶ δεύτερα ἐπὶ τῷ Ἀλέξανδρῳ καὶ ἐς Ἴλιον ἀθραιζομένου στόλου Πηνέλεων ἄρχοντα εἴλοντο, ὅτι οὐκ ἐν ἡλικίᾳ πῶ Τισαμενὸς ἦν ὁ Θερσάν-δρου. Πηνέλεω δὲ ἀποθανόντος ὑπὸ Εὐρυπύλου τοῦ Τηλέφῳ Τισαμενὸν βασιλεῖα αἰροῦνται, Θερσάνδρου τε ὄντα καὶ Δημοκράτους τῆς Ἀμφιαράου. Τῶν δὲ Ἐρι-νύων τῶν Λαῖου καὶ Οἰδίποδος Τισαμενῷ μὲν οὐκ ἐγένετο μνήμα, Αὐτσίῳ δὲ τῷ Τισαμενοῦ, ὥστε καὶ παρὰ τοὺς Δωριεὺς μετόκησε τοῦ θεοῦ χρεῖσαντος. Αὐ- 16 τσίῳ δὲ ἀπελθόντος, οὕτω βασιλεῖα εἴλοντο Λαμα-

σίχθονα Ὀφέλτου τοῦ Πηνέλεω. τούτου δὲ ἦν τοῦ Δαμασίχθονος Πτολεμαῖος, τοῦ δὲ Ξάνθος, ὃν Ἀνδρόπομος μονομαχήσαντά οἱ δόλω καὶ οὐ σὺν τῷ δίκαιῳ κτείνει. τὸ δὲ ἐντεῦθεν διὰ πλειόνων πολιτεύεσθαι μηδὲ ἀπ' ἀνδρὸς ἐνὸς ἡρτῆσθαι τὰ πάντα ἄμεινον ἐφαίνετο τοῖς Θηβαίοις.

VI. Τῶν δὲ σφισιν ἐν ἀγῶσι πολέμου γενομένων εὐτυχημάτων καὶ ὡς ἐτέρως τοσάδε φανερώτατα ὄντα εὗρισκον. ἐκρατήθησαν ὑπὸ Ἀθηναίων μάχῃ Πλαταιεῦσιν ἀμυνάντων, ὅτε σφᾶς ἐπέλαβεν ὑπὲρ τῶν ὄρων πολεμῆσαι τῆς χώρας. προσέπαισαν δὲ καὶ δεύτερον Ἀθηναίοις ἀντιταξάμενοι περὶ Πλάταιαν, ἥνικα δοκοῦσιν 2 ἐλέσθαι τὰ βασιλέως Ξέρξου πρὸ τῶν Ἑλληνικῶν. Τῆς δὲ αἰτίας ταύτης δημοσίᾳ σφίσιν οὐ μέτεστιν, ὅτι ἐν ταῖς Θήβαις ὀλιγαρχία καὶ οὐχὶ ἡ πάτριος πολιτεία τηνικαῦτα ἴσχυεν· εἰ γοῦν Πεισιστράτου τυραννοῦντος ἔτι ἢ τῶν παίδων Ἀθήνησιν ἀφίκετο ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ὁ βάρβαρος, οὐκ ἔστιν ὅπως οὐ καὶ Ἀθηναίους κατέλαβεν ἂν ἐγκλη- 3 μα μηδισμού. ὕστερον μέντοι καὶ Θηβαίοις νίκη κατ' 724 Ἀθηναίων ἐπὶ Δηλῷ τῷ Ταναγραίων ἐγένετο, καὶ Ἰπποκράτης τε ὁ Ἀρίφρονος, στρατηγῶν Ἀθηναίοις, καὶ τῆς ἄλλης στρατιᾶς τὸ πολὺ ἔπεσε. Λακεδαιμονίοις δὲ παραντίκα μὲν ἀπελθόντος τοῦ Μήδου καὶ ἄχρι τοῦ Πελοποννησίων πρὸς Ἀθηναίους πολέμου τὰ ἐκ Θηβῶν εἶχεν ἐπιτηδεύς· διαπολεμηθέντος δὲ τοῦ πολέμου καὶ Ἀθηναίοις καταλυθέντος τοῦ ναυτικοῦ, μετ' οὐ πολὺ Θηβαῖοι μετὰ Κορινθίων ἐς τὸν πρὸς Λακεδαιμονίους 4 πόλεμον προήχθησαν. Κρατηθέντες δὲ μάχῃ περὶ Κόρινθον τε καὶ ἐν Κορωνεῖᾳ, νικῶσιν αὐτοὺς ἐν Λεύκτροις ἐπιφανεστάτην νίκην, ὅποσας γενομένας Ἑλλήσιν ἴσμεν κατὰ Ἑλλήνων· καὶ δεκαδαρχίας τε ὥς Λακεδαιμόνιοι κατέστησαν ἐν ταῖς πόλεσιν ἐπαυσαν, καὶ ἀρμοστὰς τοὺς

Σπαρτιάτας ἐκβάλλουσιν. Ὅστερον δὲ καὶ τὸν Φωκι-
κὸν πόλεμον, ὀνομαζόμενον δὲ ὑπὸ Ἑλλήνων ἱερὸν, συν-
εῷς δέκα ἔτεσιν ἐπολέμησαν. 2. Εἰρηται δέ μοι καὶ 5
ἐν τῇ Ἀτθίδι συγγραφῇ τὸ ἐν Χαιρωνείᾳ σφάλμα συμ-
φορὰν γενέσθαι τοῖς πᾶσιν Ἑλλήσι· Θηβαίους δὲ καὶ
ἐς πλεον κατέλαβεν, οἷς γε καὶ ἐσῆχθη ἐς τὴν πόλιν
φρουρά. Φιλίππου δὲ ἀποθανόντος καὶ ἐς Ἀλέξανδρον
ἡκούσης τῆς Μακεδόνων ἀρχῆς, Θηβαίοις ἐπῆλθεν ἐξε-
λεῖν τὴν φρουράν· ποιήσασι δὲ ταῦτα προσήμουνεν αὐ-
τίκα ὁ θεὸς τὸν ἐπιόντα ὄλεθρον, καὶ σφισιν ἐν Δήμη-
τρος ἱερῷ Θεσμοφόρου σημεῖα ἐγένετο ἐναντία ἢ πρὸ
τοῦ ἔργου τοῦ ἐν Λεύκτροις· τότε μὲν γὰρ τοῦ ἱεροῦ 6
τὰς θύρας ὑφάσματι ἀράχλαι λευκῷ, κατὰ δὲ τὴν Ἀλε-
ξάνδρου καὶ Μακεδόνων ἐφοδὸν μέλανι ἐξύφηναν. λέ-
γεται δὲ καὶ Ἀθηναίοις ὕσαι τέφραν ὁ θεὸς ἐνιαυτῷ
πρότερον πρὶν ἢ τὸν πόλεμον τὸν ἐπαχθέντα ὑπὸ Σύλλα
τὰ μεγάλα σφίσιν ἐνεγκεῖν παθήματα.

VII. Τότε δὲ τοὺς Θηβαίους γενομένους ἀναστάτους
ὑπὸ Ἀλεξάνδρου καὶ διαπεσόντας ἐς Ἀθήνας ὕστερον
Κάσσανδρος ὁ Ἀντιπάτρου κατήγαγεν. ἐς δὲ τῶν Θη-
βῶν τὸν οἰκισμὸν προθυμότετοι μὲν ἐγένοντο Ἀθηναῖοι,
125 συνεπελάβοντο δὲ καὶ Μεσσήνιοι καὶ Ἀρκάδων οἱ Με-
γάλην πόλιν ἔχοντες. 2. Δοκεῖ δέ μοι τὰς Θήβας οἰκί- 2
σαι ὁ Κάσσανδρος κατὰ ἐχθρὸς Ἀλεξάνδρου μάλιστα·
ἐπεξῆλθε δὲ καὶ τὸν πάντα οἶκον Ἀλεξάνδρου φθείρων,
ὃς Ὀλυμπιάδα γε παρέβαλε καταλεῦσαι τοῖς ἐπ' αὐτὴν
Μακεδόνων παρωξυσμένοις, καὶ τοὺς παῖδας Ἀλεξάν-
δρου, τὸν τε ἐκ Βαρσίνης Ἡρακλέα, καὶ Ἀλέξανδρον
τὸν ἐκ Ῥωξάνης, ἀπέκτεινεν ὑπὸ φαρμάκων. Οὐ μὲν
οὐδὲ αὐτὸς χαίρων τὸν βίον κατέστρεψεν· ἐπλήσθη γὰρ
ὑδέρω, καὶ ἀπ' αὐτοῦ ζῶντι ἐγένοντο εὐλαί. 3. Τῶν 3
δὲ οἱ παίδων Φίλιππον μὲν τὸν πρεσβύτατον, ὥς μετ'

οὐ πολὺ παρῆλθε τὴν ἀρχήν, ἀπήγαγεν ὑπολαβούσα νόσος φθινούσης, Ἀντίπατρος δὲ ὁ μετ' ἐκείνον Θεσσαλονίκην τὴν μητέρα ἀποκτείνουσι, Φιλίππου τε οὕσαν τοῦ Ἀρριάνου καὶ Ἰνικασσιπόλιδος· ἀπέκτανε δὲ Ἀλεξάνδρῳ νέμειν πλεον ἐθνομίαις αἰτιασάμενος. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἦν νεώτατος τῶν Κασσάνδρου παίδων· ἐπαγαγόμενος δὲ Δημήτριον τὸν Ἀντιγόνου καθεύετο μὲν δι' ἐπείρου καὶ ἐπιμαρῶνται τὸν ἀδελφόν Ἀντίπατρον, ἀνεφάνη 4 μύητοι φρονία ἐξευρημῶς ἑαυτῷ καὶ οὐ σύμμαχον. Κασσάνδρῳ μὲν ὅστις δὴ θεῶν τὴν δίκην ἐμελλεν ἀποδῶσειν· 4. Θεβαίους δὲ ἐπὶ μὲν Κασσάνδρου πᾶς ὁ ἀρχαῖος περίβολος ἀνωρίσθη, ἔδει δὲ ἄρα καὶ ὅστερον πακῶν σφῆς μεγάλων γεύσασθαι. Μιδριδάτῃ γὰρ καταστάντι ἐς τὸν πρὸς Ῥωμαίους πόλεμον προσεχώρησαν Θεβαῖται καὶ ἄλλοι, ἐποὶ δοκεῖν, σὺδέν, τοῦ δὲ Ἀθηναίων δήμου φίλοι. Σύλλα δὲ ἐσβαλόντος ἐς τὴν Βοιωτίαν δαίμα ἐσχέ τοὺς Θεβαίους, καὶ ἐγνωσιμάχησάν τε αὐτίκα καὶ ἐτόλποντο αὐτοὺς ἐς τὴν Ῥωμαίων φιλίαν. 5 Σύλλας δὲ ἐς αὐτοὺς ἐχρήτο ὁμοῦ τῷ θυμῷ, καὶ ἄλλα τα ἐξέφρεν ἐπὶ λόμπῃ τῶν Θεβαίων, καὶ τὴν ἡμίσειαν ἀπετέμετο αὐτῶν τῆς χώρας κατὰ πρόφασιν τοιαύτην. ἡνίκα ἤρχετο τοῦ πρὸς Μιδριδάτην πόλεμον, χρημάτων ἐσπένδιζε· συνέλεξε οὖν ἐκ τε Ὀλυμπίας ἀναθήματα 726 καὶ τὰ ἐξ Ἐπιδαύρου καὶ τὰ ἐκ Δελφῶν, ὅπόσα ὑπελί- 6 ποντο οἱ Φωκεῖς. ταῦτα μὲν δὴ διένειμε τῇ στρατιᾷ, τοὺς θεοὺς δὲ ἀντέδωκεν ἀντὶ τῶν χρημάτων γῆς τὴν ἡμίσειαν τῆς Θεβαΐδος. Τὴν μὲν δὴ ἀφαίρετον χώραν ὅστερον Ῥωμαίων χάριτι ἀνεσώσαντο οἱ Θεβαῖται, τὰ δὲ ἄλλα ἐς τὸ ἀσθενέστατον ἀπ' ἐκείνου προσήχθησαν· καὶ σφισιν ἡ μὲν κάτω πόλις πᾶσα ἐρημος ἦν ἐπ' ἐμοῦ πλήν τὰ ἱερὰ, τὴν δὲ ἀκρόπολιν οἰκοῦσι Θήβας καὶ οὐ Καδμείαν καλουμένην.

VIII. Διαβεβηκόσι δὲ ἤδη τὸν Ἄσωπον καὶ τῆς πό-
λεως δόμα μάλιστα ἀρρεστηκότες σταδίους Ποντικῶν ἐστὲν
ἐρετίκῃ καὶ ἐν αὐτοῖς ἕλκος Δήμητρος καὶ Κόρης. τὰ
δὲ ἀγάλασσε ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ παρὰ τῆς Ποντικῆς * *
τὰς θεὰς ὀνομαζουσιν. Ἐν χρόνῳ δὲ εἰρημένῳ δρῶσα
καὶ ἄλλα ὅποια καθ' ἑσπερινὴν σφισιν, καὶ ἐς τὰ μέγαρα κα-
λούμενα ἀφαιῶσιν ὧς τῶν υιογοντῶν· τοὺς δὲ ὧς καίτοις
ἐς τὴν ἐπιούσαν τοῦ ἔτους ὥραν ἐν Λαυδάνῃ φασὶν ἐπι-
* * λόγῳ τῷδε ἄλλος ποῦ τις πεισθήσεται. ἐνταῦθα καὶ
Διονύσου παῖς ἐστὶν Ἀγοβόλου. θάψαντες γὰρ τῷ πατρὶ 2
προήχθησαν ποτὶ ὑπὸ μέθης ἐς ὕβριν, ὥστα καὶ τοῦ
Διονύσου τὸν πατέρα ἀποκτείνουσαν· ἀποκτείναντες δὲ
αὐτὴν ἐπέλαβον τὴν τοῦ λοιμώδους, καὶ σφισιν ἀφάρκτο
λαμα ἐκ Λελυτῶν τῇ Διονύσῳ θύειν καὶ ἰδὼν ὥρασαν· ἔπειτα
δὲ οὐ πολλοῖς ὕστερον τὸν θεόν φασιν αἶμα διεῖλον ὑπ-
αλλάξαι σφίσιν ἐπὶ τοῦ παιδός. Διέκυνται δὲ ἐν Ποντι-
727 αῖς κατ' ὄρεα· τὰς δὲ ἵππους τὰς ἐπιχωρίους τοῦ ὕδα-
τος πιούσας τοῦτου μαρῆναι λέγουσιν.

2. Ἐκ δὲ τῶν Ποντικῶν λεῖναι ἐς Θήβας ἐστὶν ἐν 3
δεξιᾷ περίβολος τῆς ὁδοῦ οὐ μέγας καὶ κίονας ἐν αὐτῇ·
διασπῆναι δὲ Ἀρφιαράῳ τὴν γῆν πάντη νομίζουσιν, ἐπι-
λέγοντες καὶ τὰς ἐτι, μήτε ὄρεας ἀπὸ τῶν κίωνων
καθ' ἑσπερινὴν τούτων, μήτε πόαν τὴν ἐνταῦθα μήτε ἡμε-
ρον ζῆον μήτε τῶν ἀγρίων νέμεσθαι.

3. Θηβαίοις δὲ ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ ἀρχαίου τει- 4
χους ἐπὶ ἀριθμὸν ἦσαν πύλαι, μένουσι δὲ καὶ ἐς ἡμᾶς
ἐτι. τεθῆναι δὲ πρὸ οὐράματα ἐπὶ σφίσιν ἀπὸ τοῦ
Ἠλέκτρας ἀδελφῆς Κῦδμου, καὶ Πρωτέαν ἀπὸ ἀνδρὸς
τῶν ἐπιχωρίων· ἡλικίαν δὲ Πρωτέου καὶ τὸ ἀνωτέρω
γένος χαλεπα ἦν εὐρεῖν. τὰς δὲ Νηῆστας ὀνομασθῆναι
φασιν ἐπὶ τῷδε· ἐν ταῖς χορδαῖς νῆτην καλεῶσιν ἐξ αὐ-
τῶν· ταύτην οὖν τὴν χορδὴν Ἀμφίονα ἐπὶ ταῖς πύλαις

ταύταις ἀνευρεῖν λέγουσιν. ἤδη δὲ ἤκουσα καὶ ὡς Ζή-
 θου τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἀμφίονος τῷ παιδί ὄνομα Νῆϊς
 γένοιτο, ἀπὸ τούτου δὲ τοῦ Νήϊδος τὰς πύλας κληθῆναι
 5 ταύτας. πύλας δὲ Κρηναίας, τὰς δὲ Ὑψίστας ἐπὶ λόγῳ
 τοιῷδε ὀνομάζουσι *** πρὸς δὲ ταῖς Ὑψίσταις Διὸς ἱερὸν 728
 ἐπὶ κλησὶν ἐστὶν Ὑψίστου. τὰς δὲ ἐπὶ ταύταις πύλας ὀνο-
 μάξουσιν Ὠγυγίας. τελευτᾶται δὲ εἰσὶν Ὀμολῳίδες·
 ἐφαίνεται δὲ εἶναι μοι καὶ τὸ ὄνομα νεώτατον ταῖς πύ-
 6 λαις ταύταις, αἱ δὲ Ὠγύγαι τὸ ἀρχαιότατον. Τὰς δὲ
 Ὀμολῳίδας κληθῆναι φασὶν ἐπὶ τοιῷδε. ἥνικα ὑπὸ Ἀρ-
 γείων μάχῃ πρὸς Γλισᾶντι ἐκρατήθησαν, τότε ὁμοῦ Λαο-
 δάμαντι τῷ Ἐτρεοκλέους ὑπεξίασιν οἱ πολλοί. τούτων
 οὖν μοῖρα τὴν μὲν ἐς τοὺς Ἰλλυριοὺς πορείαν ἀπώκνησε,
 τραπόμενοι δὲ ἐς Θεσσαλοὺς καταλαμβάνουσιν Ὀμόλην,
 ὁρῶν τῶν Θεσσαλικῶν καὶ εὗγεων μάλιστα καὶ ὕδασιν
 7 ἐπιρρεομένην. Θερσάνδρου δὲ τοῦ Πολυνείκους ἀνα-
 καλεσαμένου σφᾶς ἐπὶ τὰ οἰκεία, τὰς πύλας διὰ ὧν τὴν
 κάθοδον ἐποιοῦντο ἀπὸ τῆς Ὀμόλης ὀνομάξουσιν Ὀμο-
 λῳίδας. Ἐρχομένῳ δὲ ἐκ Πλαταίας ἔσοδος ἐς τὰς Θή-
 βας κατὰ πύλας ἐστὶν Ἠλέκτρας, καὶ ταύτῃ Καπανέα
 τὸν Ἰππόπου βιαιοτέρας ποιούμενον πρὸς τὸ τεῖχος τὰς
 προσβολὰς βληθῆναι κεραυνῷ λέγουσι.

IX. Τὸν δὲ πόλεμον τοῦτον, ὃν ἐπολέμησαν Ἀρ-
 γεῖοι, νομίζω πάντων ὅσοι πρὸς Ἕλληνας ἐπὶ τῶν κα-
 λουμένων ἡρώων ἐπολεμήθησαν ὑπὸ Ἑλλήνων, γενέσθαι
 λόγου μάλιστα ἄξιον. ὁ μὲν γε Ἐλευσινίων πρὸς Ἀθη-
 ναίους τοὺς ἄλλους, ὡσαύτως δὲ καὶ Θηβαίων πρὸς Μι-
 νύας, τὴν τε ἔφοδον δι' ὀλίγου τῶν ἐπιστρατευσαμέ-
 νων καὶ ἐν μάχῃ παρῆσχοντο μιᾷ τὴν κρίσιν, ἐς ὁμολο-
 2 γίας τε ἀντίκα ἐτράποντο καὶ σπονδάς. Ὁ δὲ Ἀργείων
 στρατὸς ἐς Βοιωτίαν τε μέσσην ἀφίκετο ἐκ μέσης Πελο-
 ποννήσου, καὶ ὁ Ἀδραστος ἐξ Ἀρκαδίας καὶ παρὰ Μεσ-

σπηλίων συμμαχικὰ ἤθροισεν. Ὡσαύτως δὲ καὶ τοῖς Θη-
βαίοις μισθοφορικὰ ἤλθε παρὰ Φωκέων καὶ ἐκ τῆς Μι-
720 ννάδος χάρας οἱ Φλεγυαί. γενομένης δὲ πρὸς τῷ Ἴσμη-
νίῳ μάχης ἐκρατήθησαν οἱ Θηβαῖοι τῇ συμβολῇ, καὶ ὥς
ἐτράποντο, καταφεύγουσιν ἐς τὸ τεῖχος· ἄς δὲ οὐκ 3
ἐπισταμένων τῶν Πελοποννησίων μάχεσθαι πρὸς [τὸ]
τεῖχος, ποιουμένων δὲ θυμῷ μᾶλλον ἢ σὺν ἐπιστήμῃ
τὰς προσβολάς, πολλοὺς μὲν ἀπὸ τοῦ τεύχους βάλλοντες
φονεύουσιν αὐτῶν οἱ Θηβαῖοι, κρατοῦσι δὲ ὕστερον καὶ
τοὺς ἄλλους ἐπεξελθόντες τεταραγμένοις, ὥς τὸ σύμπαν
στράτευμα πλὴν Ἀδράστου φθαρῆναι. ἐγένετο δὲ καὶ
αὐτοῖς τὸ ἔργον οὐκ ἄνευ κακῶν μεγάλων, καὶ ἀπ' ἐκεί-
νου τὴν σὺν ὀλέθρῳ τῶν κρατησάντων Καδμεῖαν ὀνο-
μάξουσιν νίκην. 2. Ἔτεσι δὲ οὐ πολλοῖς ὕστερον ὁμοῦ 4
Θερσάνδρῳ στρατεύουσιν ἐπὶ τὰς Θήβας οὓς Ἐπιγόνους
καλοῦσιν Ἕλληνες. δῆλοι δὲ εἰσι καὶ τούτοις οὐ τὸ Ἀρ-
γολικὸν μόνον, οὐδὲ οἱ Μεσσήνιοι καὶ Ἀρκάδες ἡκολου-
θηκότες, ἀλλὰ καὶ ἔτι ἐκ Κορίνθου καὶ Μεγαρέων ἐπι-
κληθέντες ἐς τὴν συμμαχίαν. ἤμυναν δὲ καὶ Θηβαίοις
οἱ πρόσοικοι, καὶ μάχῃ πρὸς Γλισᾶντι ἀπὸ ἀμφοτέρων
ἐγένετο ἰσχυρά. Τῶν δὲ Θηβαίων οἱ μὲν αὐτίκα ὥς 5
ἠττήθησαν, ὁμοῦ Λαοδάμαντι ἐκδιδράσκουσιν, οἱ δὲ
ὑπολειφθέντες πολιορκίᾳ παρέστησαν. 3. Ἐποιήθη δὲ
ἐς τὸν πόλεμον τοῦτον καὶ ἔπη Θηβαῖς. τὰ δὲ ἔπη ταῦτα
Καλλίνος, ἀφικόμενος αὐτῶν ἐς μνήμην, ἔφησεν Ὅμη-
ρον τὸν ποιήσαντα εἶναι· Καλλίνῳ δὲ πολλοί τε καὶ
ἄξιοι λόγου κατὰ ταῦτα ἔγνωσαν. Ἐγὼ δὲ τὴν πόλιν
ταύτην μετὰ γε Ἰλιάδα καὶ τὰ ἔπη τὰ ἐς Ὀδυσσεά
ἐπαινῶ μάλιστα. Πόλεμον μὲν δὴ ὃν Ἀργεῖοι καὶ Θη-
βαῖοι τῶν Οἰδίποδος παίδων ἔνεκα ἐπολέμησαν, ἐς το-
σύνδε ἔστω μνήμη.

Χ. Πολυάνδριον δὲ οὐ μακρὰν ἀπὸ τῶν πηλῶν ἐστὶ
κεῖνται δὲ ὁπόσους κατέλαβεν ἀποθανεῖν Ἀλεξάνδρῳ
καὶ Μακεδόσιν ἀνταγιστὰς. αὐτὸς πόρρω δὲ ἀποφαί-
νουσι χωρίου ἐνθα Κάδμος λέγουσιν, ὅτι πιστά, τοῦ
δράκοντος, ὃν ἀπέκτεινεν ἐπὶ τῇ κρήνῃ, τοὺς δόδοντας
σπαίραντος, ἄνδρας δὲ ἀπὸ τῶν δόδοντων ἀνεῖναι τὴν γῆν. 730

- 2 2. Ἔστι δὲ λόφος ἐν δεξιᾷ τῶν πηλῶν ἱερὸς Ἀπόλ-
λωνος· καλεῖται δὲ ὁ τε λόφος καὶ ὁ θεὸς Ἰσμήνιος, πα-
ραρρέοντος τοῦ ποταμοῦ ταύτῃ τοῦ Ἰσμηνίου. πρῶτα
μὲν δὴ λίθου κατὰ τὴν ἑσοδὸν ἐστὶν Ἀθηνᾶ καὶ Ἑρμῆς,
ὀνομαζόμενοι Πρόναοι· παιῆσαι δὲ αὐτὸν Φειδίας, τὴν
δὲ Ἀθηνᾶν λέγεται Σκόπας· μετὰ δὲ ὁ ναὸς φηροδόμηται.
τὸ δὲ ἀγαλμα περιέχει τε ἴσων τῷ ἐν Βραγχίδαις ἐστὶ καὶ
τὸ εἶδος οὐδὲν διαφόρως ἔχον· ὅστις δὲ τῶν ἀγαλμάτων
τούτων τὸ ἕτερον εἶδε καὶ τὸν εἰργασμένον ἐπύθετο, οὐ
μεγάλη οἱ σοφία καὶ τὸ ἕτερον θεασαμένῳ Κανάχῳ ποί-
ημα ὅν ἐπίστασθαι. διαφέρουσι δὲ τοσούτοις· ὁ μὲν γὰρ
3 ἐν Βραγχίδαις χαλκοῦ, ὁ δὲ Ἰσμήνιος ἐστὶ κέδρου. 3. Ἐστὶ
δ' ἐνταῦθα λίθος ἐφ' ᾧ Μαντιᾶ φασὶ τὴν Τειρεσίῳ κα-
θεῖσθαι. οὗτος μὲν πρὸ τῆς ἐσοδοῦ κεῖται, καὶ οἱ τὸ
ὄνομά ἐστι καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι Μαντιοῦς δόφρος· ἐν δεξιᾷ δὲ
τοῦ ναοῦ λίθου πεποιημένας εἰκόνας Ἠνιόχης εἶναι, τὴν
δὲ Πύρρας λέγουσι, θυγατέρας δὲ αὐτὰς εἶναι Κρίον-
τος, ὃς ἐδυνάστευεν ἐπιτροπεύων Λαοδάμαντα τὸν Ἐτε-
4 σκλέους. 4. Τόδα γε καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι μνηστέον οἶδα ἐν
Θήβαις· τῷ Ἀπόλλωνι τῷ Ἰσμηνίῳ παῖδα οἴκον τε δοκί-
μου, καὶ αὐτὸν εὐ μὲν εἶδους, εὐ δὲ ἔχοντα καὶ βώμης,
ιερέα ἐνιαύσιον ποιοῦσιν· ἐπέκλησις δὲ ἐστὶν οἱ δαφνα-
φόρος· στεφάνους γὰρ φύλλον δάφνης φορεῖσιν οἱ
παῖδες. Εἰ μὲν οὖν πᾶσιν ὁμοίως καθέστηκεν ἀναθεῖναι
δαφνηφορήσαντας χαλκοῦν τῷ θεῷ τρίποδα, σὺν ἔχω
δηλῶσαι· δοκῶ δὲ οὐ πᾶσιν εἶναι νόμον· οὐ γὰρ δὴ πολ-

λοὺς δῶρων αὐτόθι ἀνακειμένους· οἱ δ' οὖν εὐδαιμονέστεροι τῶν παίδων ἀνατιθέασιν. Ἐπιφανῆς δὲ μάλιστα ἐπὶ τε ἀρχαιότητι καὶ τοῦ ἀναθέατος τῇ δόξῃ τέλους ἐστὶν Ἀμφιτρύωνος ἀνάδημα ἐπὶ Ἑρακλεῖ θαυνηφορήσαντι.

5. Ἀνωτέρω δὲ τοῦ Ἰσμηνίου τὴν κρήνην ἰδοὺς ἂν 5
ἦντινα Ἀρεὼς φασιν ἱερὰν εἶναι καὶ δρᾶκοντα ὑπὸ τοῦ
Ἀρεως ἐπιτετάχθαι φύλακα τῇ πηγῇ. πρὸς ταύτῃ τῇ
κρήνῃ τάφος ἐστὶ Κεάνθου· Μελίας δὲ ἀδελφὸν καὶ
731 Ὠκεανοῦ παῖδα εἶναι Κεάνθου λέγουσι, σταλῆναι δὲ
ὑπὸ τοῦ πατρὸς ζητήσονται ἡρπασμένην τὴν ἀδελφήν.
ὥς δὲ Ἀπόλλωνα εὐρὺν ἔχοντα τὴν Μελίαν οὐκ ἐδύνατο
ἀφελῆσθαι, πῦρ ἐτόλμησεν ἐς τὸ τέμενος ἐνεῖναι τοῦ
Ἀπόλλωνος τοῦτο ὃ νῦν καλοῦσιν Ἰσμήνιον· καὶ αὐτὸν
ὁ θεός, καθά φασιν οἱ Θηβαῖοι, τοξενεῖ. Κεάνθου μὲν 6
ἐνταῦθα ἐστὶ μνήμα, Ἀπόλλωνι δὲ παῖδας ἐκ Μελίας
γενέσθαι λέγουσι Τήμερον καὶ Ἰσμήνιον· Τημέρον μὲν
Ἀπόλλων ραντικὴν δίδωσι, τοῦ δὲ Ἰσμηνίου τὸ ὄνομα
ἔσχευ ὁ ποταμός. οὐ μὲν οὐδὲ τὰ πρότερα ἦν ἀνώνυμος,
εἰ δὴ καὶ Ἀάθων ἐκαλεῖτο πρὶν Ἰσμήνιον γενέσθαι τὸν
Ἀπόλλωνος.

XI. Ἐν ἀριστερᾷ δὲ τῶν πυλῶν ἃς ὀνομάζουσιν
Ἠλέκτρας, οἰκίας ἐστὶν ἐρείπια ἐνθα οἰκῆσαι φασιν
Ἀμφιτρύωνα διὰ τὸν Ἠλεκτρώωνος θάνατον φεύγοντα
ἐκ Τίρυνθος. καὶ τῆς Ἀλκμήνης ἐστὶν ἐτι ὁ θάλαμος ἐν
τοῖς ἐρείπιοις δῆλος. οἰκοθεμῆσαι δὲ αὐτὸν τῷ Ἀμφι
τρύωνι Τροφώνιον φασὶ καὶ Ἀγαμήδην, καὶ ἐπίγραμμα
ἐπ' αὐτῷ ἐπιγραφῆναι τόδε·

Ἀμφιτρύων ὅτ' ἐμελλ' ἀγαγέσθαι δεῦρο γυναῖκα
Ἀλκμήνην, θάλαμόν γ' εἰλίσκατο τοῦτον ἑαυτῷ,
Ἀγχάσιος δ' ἐποίησε Τροφώνιος ἥδ' Ἀγαμήδης.

Τοῦτο μὲν ἐνταῦθα οἱ Θηβαῖοι γραφῆναι λέγουσιν· ἐπι- 2

δεικνύουσι δὲ Ἡρακλέους τῶν παίδων τῶν ἐκ Μεγάρων μνῆμα, οὐδέν τι ἄλλοίως τὰ ἐς τὸν θάνατον λέγοντες ἢ Στησίχορος ὁ Ἱμερατος καὶ Πανύσις ἐν τοῖς ἔπεσιν ἐποίησαν. Θηβαῖοι δὲ καὶ τὰδε ἐπιλέγουσιν, ὥς Ἡρακλῆς ὑπὸ τῆς μανίας καὶ Ἀμφιτρύωνα ἐμελλεν ἀποκτινύναι, πρότερον δὲ ἄρα ὕπνος ἐπέλαβεν αὐτὸν ὑπὸ τοῦ λίθου τῆς πληγῆς· Ἀθηναῖν δὲ εἶναι τὴν ἐπαφεισάν οἱ τὸν λίθον τοῦτον, ὅντινα Σωφρονιστῆρα ὀνομάζουσιν.

3 2. Ἐνταῦθά εἰσιν ἐπὶ τύπου γυναικῶν εἰκόνες· ἀμν-732

δρότερα ἤδη τὰ ἀγάλματα. ταύτας καλοῦσιν οἱ Θηβαῖοι Φαρμακίδας, πεμφθῆναι δὲ ὑπὸ τῆς Ἥρας φασὶν ἐμπόδια εἶναι ταῖς ὁδίσιν Ἀλκμήνης. αἱ μὲν δὲ ἐπειχον Ἀλκμήνην μὴ τεκεῖν· Τειρεσίου δὲ θυγατρὶ Ἰστορίδι σόφισμα ἐπεισιν ἐς τὰς Φαρμακίδας, ἐς ἐπήκοον αὐτῶν ὀλολύξαι· τετοκέναι γὰρ τὴν Ἀλκμήνην. οὕτω τὰς μὲν ἀπατηθείσας ἀπελθεῖν, τὴν δὲ Ἀλκμήνην τεκεῖν φασίν.

4 Ἐνταῦθα Ἡράκλειόν ἐστιν, ἄγαλμα δὲ τὸ μὲν λίθου λευκοῦ Πρόμαχος καλούμενον, ἔργον δὲ Ξενοκρίτου καὶ Εὐβίου Θηβαίων· τὸ δὲ ξόανον τὸ ἀρχαῖον Θηβαῖοί τε εἶναι Δαίδαλου νενομίκασι καὶ αὐτῷ μοι παρίστατο ἔχειν οὕτω. 3. Τοῦτον ἀνέθηκεν αὐτός, ὥς λέγεται, Δαίδαλος ἐκτίνων εὐεργεσίας χάριν. ἡνίκα γὰρ ἐφενγεν ἐκ Κρήτης πλοῖα οὐ μέγαλα αὐτῷ καὶ τῷ παιδί Ἰκάρῳ ποιησάμενος, πρὸς δὲ καὶ ταῖς ναυσίν, ὃ μὴ πω τοῖς τότε ἐξεύρητο, ἰστία ἐπιτεχνησάμενος, ὥς τοῦ Μίνω ναυτικοῦ τὴν εἰρεσίαν φθάνοιεν ἐπιφόρῳ τῷ ἀνέμῳ χρώμενοι, 5 τότε αὐτὸς μὲν σώζεται Δαίδαλος, Ἰκάρῳ δὲ κυβερνῶντι ἀμαθέστερον ἀνατραπῆναι τὴν ναῦν λέγουσιν· ἀποπνιγέντα δὲ ἐξήνεγκεν ὁ κλύδων ἐς τὴν ὑπὲρ Σάμου νῆσον ἔτι οὕσαν ἀνώνυμον. Ἐπιτυχὼν δὲ Ἡρακλῆς γνωρίζει τὸν νεκρόν, καὶ ἔθαπεν ἐνθα καὶ νῦν ἔτι αὐτῷ χῶμα οὐ μέγα ἐπὶ ἄκρας ἐστὶν ἀνεχούσης ἐς τὸ Αἰγαῖον. ἀπὸ δὲ

τοῦ Ἰκάρου τούτου ὄνομα ἦ τε νῆσος καὶ ἡ περὶ αὐτὴν
θάλασσα ἐσχηκε. 4. Θηβαίους δὲ τὰ ἐν τοῖς αἰετοῖς Πρα- 6
ξιτέλης ἐποίησε τὰ πολλὰ τῶν δώδεκα καλουμένων
ἄθλων· καὶ σφισι τὰ ἐς τὰς ὄρνιθας ἐνδεὶ τὰς ἐπὶ Στυμ-
φῆλῳ, καὶ ὥς ἐκάθηρεν Ἡρακλῆς τὴν Ἠλείαν χώραν
733 ἀντὶ τούτων δὲ ἡ πρὸς Ἀνταλον πάλη πεποιήται. Θρα-
σύβουλος δὲ ὁ Λύκου καὶ Ἀθηναίων οἱ σὺν αὐτῷ τυραν-
νίδα τὴν τῶν τριάκοντα καταλύσαντες, ὁρμηθεῖσι γάρ
σφισιν ἐκ Θηβῶν ἐγένετο ἡ ἀπόδοδος, Ἀθηναῖν καὶ Ἡρα-
κλέα κολοσσοῦ ἐπὶ λίθου τύπου τοῦ Πεντέλῃσιν, ἔργα
δὲ Ἀλκαμένους, ἀνέθηκαν ἐς τὸ Ἡράκλειον.

Τοῦ δὲ Ἡρακλείου γυμνάσιον ἔχεται καὶ στάδιον, 7
ἑμφοτέρα ἐπάνυμα τοῦ Θεοῦ. 5. Ὑπὲρ δὲ τὸν Σωφρο-
νιστῆρα λίθον βωμός ἐστιν Ἀπόλλωνος ἐπὶ κλησίῳ Σπο-
δίου, πεποιήται δὲ ἀπὸ τῆς τέφρας τῶν ἱερῶν. μαν-
τικὴ δὲ καθέστηκεν αὐτόθι ἀπὸ κληδόνων, ἥ δὲ καὶ
Σμυρναίους μάλιστα Ἑλλήνων χρωμένους οἶδα· ἐστι
γὰρ καὶ Σμυρναίοις ὑπὲρ τὴν πόλιν κατὰ τὸ ἐκτὸς τοῦ
τείχους Κληδόνων ἱερὸν.

XII. Τῷ δὲ Ἀπόλλωνι Θηβαῖοι τῷ Σποδίῳ ταύρους
ἔθουον τὸ ἀρχαῖον· καὶ ποτε παρούσης σφίσι τῆς ἐορτῆς
ἦ τε ὥρα κατήπειγε τῆς θυσίας καὶ οἱ πεμφθέντες ἐπὶ
τὸν ταῦρον οὐχ ἦκον· οὕτω δὲ παρατυχούσης ἀμάξης
τὸν ἕτερον τῶν βοῶν τῷ Θεῷ θύοισι, καὶ ἀπ' ἐκείνου
ἐργάτας βοῦς θύειν νομίζουσι. Λέγεται δὲ καὶ ὁδε ὑπ'
αὐτῶν λόγος, ὡς ἀπιώντι ἐκ Δελφῶν Κάδμω τὴν ἐπὶ
Φωκέων βοῦς γένοιτο ἡγεμὼν τῆς πορείας, τὴν δὲ βοῦν
ταύτην παρὰ βουκόλων εἶναι τῶν Πελάγοντος ὠνητήν·
ἐπὶ δὲ ἑκατέρῃ τῆς βοῆς πλευρᾷ σημεῖον ἐπεῖναι λευκόν,
εἰκασμένον κύκλῳ τῆς σελήνης, ὅποτε εἴη πλήρης. ἔδει 2
δὲ ἄρα Κάδμον καὶ τὸν σὺν αὐτῷ στρατὸν ἐνταῦθα οἰ-
κῆσαι κατὰ τοῦ Θεοῦ τὴν μαντείαν, ἐνθα ἡ βοῦς ἐμελλε

- καμοῦσα ἐκλάσκειν· ἀποφαίνουσιν οὖν καὶ τοῦτο το
χωρίον. 2. Ἐνταῦθα ἔστι μὲν ἐν ὑπαίθρῳ βωμὸς καὶ 734
ἄγαλμα (Ἀθηνᾶς)· ἀναθαίνει δὲ αὐτὸ Κάδμον λέγουσι.
τοῖς οὖν νομίζουσιν ἐς γῆν ἀφικέσθαι Κάδμον τὴν Θη-
βαΐδα Αἰγυπτίον καὶ οὐ Φαίνοιαν ὄντα, ἔστιν ἐναντίον
τῷ λόγῳ τῆς Ἀθηνᾶς ταύτης τὸ ὄνομα, ὅτι Ὅργα κατὰ
γλῶσσαν τὴν Φοινίκην καλεῖται καὶ οὐ Σάις κατὰ τὴν
- 3 Αἰγυπτίων φωνήν. 3. Πασὶ δὲ οἱ Θηβαῖοι, καθότι τῆς
ἀκροπόλεως ἀγορὰ σφισιν ἐφ' ἥρῳ πεποιήται, Κάδμον
τὸ ἀρχαῖον οἰκίαν εἶναι· θαλάμῳ δὲ ἀποφαίνουσι τοῦ
μὲν Ἀρμονίας ἐφαίπει καὶ ὃν Σεμέλης φασὶν εἶναι· τοῦ-
τον δὲ καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι ἄβατον φυλάσσουνσιν ἀνθρώποις.
Ἑλλάνων δὲ τοῖς ἀποδεχομένοις ἄσαι Μούσας ἐς τὸν
Ἀρμονίας γάμον τὸ χωρίον ἔστιν ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς ἐνθα
- 4 δὴ φασὶ τὰς θεὰς ἄσαι. Λέγεται δὲ καὶ τότε, ὡς ὁμοῦ
τῷ παραινῶ βλήθῃσι ἐς τὸν Σεμέλης θάλαμον πέσοι
ξύλον ἐξ οὐρανοῦ· Πολύδωρον δὲ τὸ ξύλον τοῦτο χαλκῷ
λέγουσιν ἐκικοσμήσαντα Διόνυσον καλέσαι Κάδμον.
πλησίον δὲ Διονύσου ἄγαλμα, καὶ τοῦτο Ὀνασιμήδης
ἐποίησε δι' ὅλου πληῆρες ὑπὸ τοῦ χαλκοῦ· τὸν βωμὸν
δὲ οἱ παῖδες εἰργάσαντο οἱ Πραξιτέλους.
- 5 4. Ἀνδριάς τέ ἔστι Προνόμου ἀνδρὸς αὐλήσαντος
ἐπαγωγότατα ἐς τοὺς πολλούς. τέως μὲν γε ἰδέας αὐλῶν
τραῖς ἐκτῶντο οἱ αὐληταί, καὶ τοῖς μὲν αὐληταὶ ἠΰλον
τὸ Δώριον, διάφοροι δὲ αὐτοῖς ἐς ἁρμονίαν τὴν Φρύγιαν
ἐπεποίηντο οἱ αὐλοί, τὸ δὲ καλούμενον Αὐδῖον ἐν αὐλοῖς 735
ἠΰλετο ἄλλοις. Πρόνομος δὲ ἦν ὃς πρῶτος ἐπενόησεν
αὐλοὺς ἐς ἅπαν ἁρμονίας εἶδος ἔχοντας ἐπιτηδείως,
πρῶτος δὲ διάφορα ἐς τοσοῦτο μέλη ὑπ' αὐλοῖς ἠΰλησε
- 6 τοῖς αὐτοῖς. Λέγεται δὲ ὡς καὶ τοῦ προσώπου τῷ σχή-
ματι καὶ τῇ τοῦ παντὸς κινήσει σώματος περισσῶς δὴ
τι διερχετὰ θεάτρα· καὶ οἱ καὶ ἄσμα πεποιημένον ἔστι

πρωτόδιον ἐς Ἀῆλον τοῖς ἐπ' Εὐρύπῳ Χαλκιδεῦσι. τοῦ-
 τόν τε οὖν ἐνταῦθα οἱ Θηβαῖοι καὶ Ἐπαμεινώνδαν τὸν
 Πολύμηδος ἀπέδεσαν.

ΚΙΙΙ. Τῷ δ' Ἐπαμεινώνδῃ τὰ μὲν τῶν προγόνων
 ὑπῆρχεν ἐς γένους δόξαν, ὁ δέ οἱ πατὴρ χρημάτων εὖεκα
 μέσσω ἀνδρὸς ἀπέδει Θεβαῖον· διδάγματα δὲ αὐτοῖς τὰ
 τε ἐπιχώρια ἔμαθεν ἐς τὸ ἀκριβέστατον, καὶ ὥς ἤδη
 μαράσιον ἦν, ἐποίησεν ὡς Λύσειν, ἄνδρα γένος μὲν
 Ταρκεντίου, ἐπιστάμενον δὲ τοὺς Πυθαγόρου τοῦ Σα-
 μέου λόγους. λέγεται δὲ ὁ Ἐπαμεινώνδας, ἡλικίᾳ ἐπο-
 λέμουν Λακεδαιμόνιοι Μαντινεῦσι, πεμφθῆναι σὺν
 ἄλλοις ἀνδράσιω ἐκ Θηβῶν Λακεδαιμονίους ἀμύνειν·
 ἔχοντα δὲ τραύματα ἐν τῇ μάχῃ Πελοπίδαν ἐξέσωσεν ἐς
 ἅπαν ἀφικόμενος κινδύνου. Κρώνῳ δὲ ὕστερον κατὰ 2
 πρεσβείαν ἐς Σκάρτην ἦγοντα Ἐπαμεινώνδαν, ὅτε Λα-
 κεδαιμόνιοι συναίθεσθαι ταῖς Ἑλλήσιν ἔρασαν εἰρήνην
 τὴν ἐπὶ Ἀνταλκίδου καλουμένην, πηνικαῦτα Ἐπαμει-
 νώνδαν ἦρετο Ἀγησίλαος, εἰ κατὰ πόλεον ὀμνύται Βοιω-
 τοὺς θάσσουσιν ὑπὲρ τῆς εἰρήνης· σὺ πρότερόν γε, εἶπεν,
 ὦ Σπαρτιάται, πρὶν ἢ καὶ τοὺς περὶ σέως ὀμνύοντας
 κατὰ πόλεον ἴδωμεν τοὺς ὑμετέρους. 2. Ὡς δὲ ὁ Λακε- 3
 δαιμονίων καὶ Θεβαίων ἐξῆρτο ἤδη πόλεμος καὶ οἱ Λα-
 κεδαιμόνιοι θυνώμεσι καὶ αὐτῶν καὶ τῶν συμμάχων ἐπὶ
 τοὺς Θεβαίους ἦσαν, Ἐπαμεινώνδας μὲν ἔχων τοῦ
 στρατοῦ μοῖραν ἀντεπάθητο ὑπὲρ τῆς Κηφισίδος λίμνης
 εἰς ποιητομένων ταύτῃ Πελοποννησίων τὴν ἐσβολήν,
 736 Κλεόμβροτος δὲ ὁ Λακεδαιμονίων βασιλεὺς ἐπὶ Ἀμβρώ-
 σου τρέπεται νῆς Φαρσίων· ἀποκτείνας δὲ Χαιρέαν, ὃς
 φυλάσσειν διετέσαντο τὰς παρόδους, καὶ ἄλλους τοὺς
 σὺν αὐτῷ Θεβαίους, ὑπερέβη, καὶ ἐς Λεῦκτρα ἀφικνεῖ-
 ται τὰ Βοιωτία. Ἐνταῦθα καὶ αὐτῷ Κλεομβρότῳ καὶ 4
 Λακεδαιμονίων τῷ κοινῷ σημεία ἐγένετο ἐκ τοῦ θεοῦ.

τοῖς βασιλεῦσιν αὐτῶν ἐς τὰς ἐξόδους πρόβατα εἶπετο
 θεοῖς τε εἶναι θυσίας καὶ πρὸ τῶν ἀγῶνων καλλιιερεῖν.
 ταῖς δὲ ποίμναις ἡγεμόνες τῆς πορείας ἦσαν αἶγες· κα-
 τοιιάδας οἱ ποιμένες ὀνομάζουσιν αὐτάς. τότε οὖν ὁρμή-
 σαντες ἐς τὴν ποίμνην λύκοι τοῖς μὲν προβάτοις ἐγίνοντο
 οὐδὲν βλάβος, οἱ δὲ τὰς αἶγας τὰς κατοιιάδας ἐκτείνουν.
 5 3. Ἐλέγετο δὲ καὶ μῆνιμα ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους ἐκ τῶν
 θυγατέρων εἶναι τῶν Σκεδάσου. Σκεδάσῳ γὰρ περὶ
 Λεῦκτρα οἰκοῦντι θυγατέρες Μολπία γίνεται καὶ Ἰππώ-
 ταύτας ἐς ὧραν ἤδη προηκούσας Λακεδαιμονίων ἄνδρες
 βιάζονται παρὰ Θέμιδα Φρουραρχίδας καὶ Παρθένιος.
 καὶ αἱ τε παρθένοι παραντίκα, οὐ γὰρ σφισιν ἀνεκτὰ
 ἐφαίνετο εἶναι τὰ τῆς ὕβρεως, ἀπάγχουσιν αὐτάς· καὶ
 ὁ Σκέδασος, ὥς ἐς Λακεδαίμονα ἐλθόντι οὐδεμία ἐγέ-
 νετο αὐτῷ δίκη, οὕτως ἐς τὰ Λεῦκτρα ἐπανήκων αὐτὸν
 6 διεργάζεται. Τότε δὲ ὁ Ἐπαμεινώνδας Σκεδάσῳ καὶ ταῖς
 παισὶν ἐνήγιξέ τε καὶ εὐχετο, ὥς οὐ μᾶλλον ὑπὲρ σωτη-
 ρίας Θηβαίων ἢ καὶ τιμωρίας ἐκείνων τὸν ἀγῶνα ἐσό-
 μενον. Τῶν δὲ βοιωταρχούντων οὐ κατὰ ταῦτὰ ἐγίνοντο
 αἱ γνώμαι, διεστηκυῖαι δὲ πολὺ ἀπ' ἀλλήλων. Ἐπαμει-
 νώνδας μὲν γὰρ ἤρεσκε καὶ Μάλγιδι καὶ Ξενοκράτει κατὰ
 τάχος πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους ποιεῖσθαι μάχην, Λα-
 μοκλείδας δὲ καὶ Λαμόφιλος καὶ Σιμάγγελος συμβάλ-
 λειν μὲν οὐκ εἶων, ἐκέλευον δὲ ὑπεκθεμένους ἐς τὴν
 Ἀττικὴν γυναικας καὶ παῖδας ὡς πολιορκησομένους
 7 αὐτοὺς παρασκευάζεσθαι. Τῶν μὲν δὴ ἔξ ἐς τοσοῦτον
 ἦν κεχωρισμένα τὰ βουλευόμενα· προσγενομένης δὲ ψῆ- 737
 φου τοῖς περὶ τὸν Ἐπαμεινώνδαν τοῦ ἐβδόμου τῶν Βοι-
 ωταρχῶν, ὃς ἐφρούρει μὲν τὴν κατὰ τὸν Κιθαιρῶνα
 ἐσβολήν, ὄνομα δὲ ἦν οἱ Βακχυλίδης, τούτου τοῦ ἀν-
 δρός, ὥς ἐπανήλθεν ἐς τὸ στρατόπεδον, προσθεμένον
 τοῖς περὶ τὸν Ἐπαμεινώνδαν, τότε καὶ πᾶσιν ἐδέδοκτε

ἀγῶνι διακρίνεσθαι. Τῷ δὲ Ἐπαμεινώνδῃ καὶ ἐς ἄλλους 8
 Βοιωτῶν ὑποπτα ἦν, ἐς δὲ τοὺς Θεσπιεὺς καὶ περισσό-
 τερον· δέσας οὖν μὴ σφᾶς παρὰ τὸ ἔργον προδῶσιν,
 ἀποχωρήσιν παρείχεν ἀπὸ στρατοπέδου τοῖς ἐθέλουσιν
 οἰκαδε· καὶ οἱ Θεσπιεὺς τε ἀπαλλάσσονται πανδημεὶ καὶ
 εἰ τισιν ἄλλοις Βοιωτῶν ὑπὴν δύσνοια ἐς τοὺς Θηβαίους.
 4. Ὡς δὲ ἐς χεῖρας συνήεσαν, ἐνταῦθα οἱ σύμμαχοι τῶν 9
 Λακεδαιμονίων, ἅτε αὐτοῖς καὶ τὸν πρὸ τοῦ χρόνον οὐκ
 ἀρεσκόμενοι, τὸ ἔχθος μάλιστα ἐπεδείκνυντο, οὔτε κατὰ
 χώραν μένειν ἐθέλοντες, ἐνδιδόντες δὲ ὅπῃ σφίσιν οἱ
 πολέμιοι προσφέροιντο. Αὐτοὺς δὲ Λακεδαιμονίους καὶ
 Θηβαίους ἐξ ἴσου καθίστη τοὺς μὲν ἐμπειρία τε ἢ προ-
 ὑπάρχουσα, καὶ ἅμα αἰδουμένους μὴ καταλῦσαι τῆς
 Σπάρτης τὸ ἀξίωμα, Θηβαῖοι δὲ ὑπὲρ τῆς πατρίδος καὶ
 πρὸ γυναικῶν καὶ παιδῶν τὸν κίνδυνον ἐφρασηκότα
 ἐώρων. Ὡς δὲ ἄλλοι τε Λακεδαιμονίων τῶν ἐν τέλει 10
 καὶ ὁ βασιλεὺς ἐτεθνήκει Κλεόμβροτος, ἐνταῦθα τοὺς
 Σπαρτιάτας καὶ τालαιπωρουμένους ἐπελάμβανεν ἀνάγκη
 μὴ ἐνδιδόναι· παρὰ γὰρ τοῖς Λακεδαιμονίοις αἰσχιστον
 ἐδέδοκτο εἶναι βασιλέως νεκρὸν ἐπὶ ἀνδράσι πολεμίοις
 γενόμενον περιοφθῆναι.

Θηβαίοις μὲν ἡ νίκη κατείργαστο ἐπιφανεστάτη πα- 11
 σῶν, ὅπως κατὰ Ἑλλήνων ἀνείλοντο Ἕλληνες· Λακε-
 δαιμόνιοι δὲ ἐς τὴν ὑστεραίαν τοὺς τεθνεῶτας διανο-
 οῦντο ὥς θάψοντες, καὶ ἀποστέλλουσι κήρυκα ἐς τοὺς
 Θηβαίους. Ἐπαμεινώνδας δὲ ἐπιστάμενος ὥς ἐπικρύπ-
 τεσθαι τὰς συμφορὰς αἰείποτε οἱ Λακεδαιμόνιοι πεφύ-
 κασιν, ἐφασκεν ἀναλρεσιν τῶν νεκρῶν προτέροις αὐτῶν
 δίδοναι τοῖς συμμάχοις, ἐπὶ δὲ ἐκείνοις ἀνελομένοις
 οὕτω καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἡξίου θάπτειν τοὺς αὐ-
 τῶν. ὥς δὲ τῶν συμμάχων οἱ μὲν οὐδὲ ἀρχὴν ἀνηροῦντο 12
 738 ἅτε οὐ τεθνεῶτός σφισιν οὐδενός, τῶν δὲ ὀλίγον ἐφαί-

νετο εἶναι τὸ διεφθαρμένον, οὕτω Λακεδαιμόνιοι τε ἔθαπτον τοὺς αὐτῶν, καὶ ἤδη Σπαρτιάτας ἐξελέλεγκτο εἶναι τοὺς κειμένους. Ἀπέθανον δὲ Θηβαίων καὶ ὅσοι παρέμειναν Βοιωτῶν ἑπτὰ καὶ τεσσαράκοντα ἄνδρες, Λακεδαιμονίων δὲ αὐτῶν πλείους ἢ χίλιοι.

XIV. Τὸ μὲν δὴ παραντίκα ὁ Ἐπαμεινώνδας μετὰ τὴν μάχην Πελοποννησίων τοῖς λοιποῖς ἀπιέναι προειπὼν ἐπὶ τὰ οἰκεία, Λακεδαιμονίους ἐν τοῖς Λεύκτροις εἶχεν ἀπειλημένους· ὥς δὲ ἤκουε τοὺς ἐκ τῆς πόλεως Σπαρτιάτας βοηθήσοντας τοῖς σφετέροις ἐς Λεῦκτρα ἰέναι πανδημεῖ, δίδωσιν οὕτω τοῖς ἀνδράσιν ἀπελθεῖν ὑποσπόνδους, ἔφη τε ἄμεινον ἔσεσθαι τὸν πόλεμόν σφισιν ἐκ Βοιωτῶν ἐς τὴν Λακεδαίμονα ἀπώσασθαι. Θεσπιεῦσι δὲ ὑφορωμένοις τὴν τε ἐξ ἀρχῆς ἐκ τῶν Θηβαίων δυσμένειαν καὶ τὴν ἐν τῷ παρόντι αὐτῶν τύχην, τὴν μὲν πόλιν ἔδοξεν ἐκλιπεῖν, ἀναφεύγειν δὲ ἐς Κερησσόν. ἔστι δὲ ἐχυρὸν χωρίον ὁ Κερησσὸς [ἐς τὴν] Θεσπιέων, ἐς ὃ καὶ πάλαι ποτὲ ἀνεσκευάσαντο κατὰ τὴν ἐπιστρατεῖαν τὴν Θεσσαλῶν. Οἱ δὲ Θεσσαλοὶ τότε, ὥς ἔλειν τὸν Κερησσὸν σφισι πειρωμένοις ἐφαίνετο ἐλπίδος κρείσσον, ἀφίκοντο ἐς Δελφοὺς παρὰ τὸν θεόν, καὶ αὐτοῖς γίνεται μάντευμα τοιόνδε·

Λεῦκτρά τέ μοι σκιόεντα μέλει καὶ Ἀλήσιον οὐδας,
καὶ μοι τῷ Σκεδάσου μέλετον δυσπενθέε κούρα.
ἐνθα μάχη πολύδακρυς ἐπέρχεται· οὐδέ τις αὐτὴν
φράσσεται ἀνθρώπων, πρὶν κούριον ἀγλαὸν ἦβην
Δωριέες ὀλέσσω, ὅταν αἰσιμον ἡμᾶρ ἐπέλθῃ.

τουτάκι δ' ἐστι Κερησσὸς ἀλώσιμος, ἄλλοτε δ' οὐχί. 739
42. Τότε δὲ ὁ Ἐπαμεινώνδας ὡς τοὺς Θεσπιεὺς καταφύγοντας ἐς τὸν Κερησσὸν ἐξείλε, πρὸς τὰ ἐν Πελοποννήσῳ παραντίκα ἔσπευδεν ἅτε καὶ τῶν Ἀρκάδων προθύμως μεταπεμπομένων. ἐλθὼν δὲ Ἀργεῖους μὲν προσ-

ελάβετο ἐκουσίλους συμμάχους, Μαντινέας δὲ κατὰ κώμας ὑπὸ Ἀγησιπόλιδος διωκισμένους εἰς τὴν ἀρχαίαν συνήγαγεν αὐθις πόλιν· τὰ δὲ κολλίσματα τὰ Ἀρκάδων ὅποσα εἶχεν ἀσθενῶς, καταλῦσαι πείσας τοὺς Ἀρκάδας, πατρίδα ἐν κοινῷ σφίσιν ᾤκισεν, ἣ Μεγάλη καὶ ἐς ἡμᾶς ἐτι καλεῖται πόλις. Ὁ μὲν δὲ χρόνος βοιωταρχοῦντι Ἐπαμεινώνδῃ διήνυστο, τεθνάναι δὲ ἐτέτακτο ἐπιλαβόντα ἄνδρα τῆς ἀρχῆς. ὁ οὖν Ἐπαμεινώνδας ὑπεριδὼν ὡς οὐκ ὄντα ἐν καιρῷ τὸν νόμον ἐβδιωτάρχει· καὶ ἀφικόμενος τῷ στρατῷ πρὸς τὴν Σπάρτην, ὡς οὐκ ἀντεπῆγεν Ἀγησίλαος μαχοῦμενος, οὕτω πρὸς τὸν οἰκισμὸν τρέπεται Μεσσήνης, καὶ οἰκιστῆς Μεσσηνίοις τοῖς νῦν ἐστὶν Ἐπαμεινώνδας· καὶ μοι τὰ ἐς τὸν οἰκισμὸν ἐδήλωσε τὰ ἐς αὐτοὺς ἔχοντα Μεσσηνίους. 3. Ἐν τούτῳ δὲ οἱ τῶν Θηβαίων σύμμαχοι κατέτρεχον διασκεδασθέντες χώραν τὴν Λακωνικὴν καὶ ἤρπαζον τὰ ἐξ αὐτῆς. τοῦτο Ἐπαμεινώνδῃ παρέστησεν ὀπίσω Θηβαίους εἰς Βοιωτίαν ἀπαγαγεῖν. καὶ ὡς προῖων τῷ στρατῷ κατὰ Λέχαιον ἐγένετο καὶ διεξιέναι τῆς ὁδοῦ τὰ στενὰ καὶ δύσβατα ἐμελλεν, Ἰφικράτης ὁ Τιμοθέου πελταστὰς καὶ ἄλλην Ἀθηναίων ἔχων δύναμιν ἐπιχειρεῖ τοῖς Θηβαίοις. Ἐπαμεινώνδας δὲ τοὺς ἐπιθεμένους τρέπεται καὶ πρὸς αὐτὸ ἀφικόμενος Ἀθηναίων τὸ ἄστυ, ὡς ἐπεξιέναι μαχομένους τοὺς Ἀθηναίους ἐκώλυεν Ἰφικράτης, ὁ δὲ αὐθις εἰς τὰς Θήβας ἀπήλαυσε. 4. Καὶ δίκην μὲν ἐφυγεν ὑπὲρ θανάτου, διότι ἐβοιωτάρχησεν ἐξήκοντος ἤδη τοῦ χρόνου· λέγονται δὲ οἱ δικάζειν λαχόντες οὐδὲ ἀρχὴν περὶ αὐτοῦ θέσθαι τὴν ψῆφον.

740 XV. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐν Θεσσαλίᾳ δυναστεύων Ἀλέξανδρος Πελοπίδαν ἐλθόντα, ἀφίκετο δὲ ὡς παρὰ ἄνδρα ἰδίᾳ τε εὖνουν αὐτῷ καὶ Θηβαίων φίλον τῷ κοινῷ, παραγενόμενον δὴ τὸν Πελοπίδαν ὁ Ἀλέξανδρος δήσας

- εἶχεν ὑπὸ ἀπιστίας τε καὶ ὕβρεως. Θηβαῖοι δὲ ἐπεξίεναι
 παραυτίκα ἐπὶ τὸν Ἀλέξανδρον ὠρμηντο. Ἡγεμόνας
 μὲν τῆς ἐξόδου Κλεομένην καὶ Ὑπατον ἐπαιήσαντο βοι-
 ωταρχοῦντας ἐν τῷ τότε· Ἐπαμεινώνδᾳ δὲ συνέβαινεν
 2 ἐν τοῖς στρατευομένοις τετάχθαι. γεγυίας δὲ ἐκτὸς
 Πυλῶν οἱ τῆς δυνάμεως, ἐπιτίθεται σφισιν ἐν δυσχω-
 ραῖς λοχήσας ὁ Ἀλέξανδρος. ὥς δὲ ἐφαίνετο ἄπορα
 εἶναι τὰ τῆς σωτηρίας, οὕτω δὴ ὁ τε λοιπὸς στρατὸς
 ἡγεμόνα ποιοῦνται τὸν Ἐπαμεινώνδαν καὶ οἱ βοιωτάρ-
 χαι παραχωροῦσιν ἐκουσίως τῆς ἀρχῆς. Ἀλέξανδρος δὲ
 οὔτε ἐτι ἐθάρρει τὸν πόλεμον, στρατηγοῦντα ὄρων τοῖς
 ἐναντίοις Ἐπαμεινώνδαν, καὶ ἐκὼν Πελοπίδαν ἀφίησιν.
 3 2. Ἐν ὅσῳ δὲ ἀπῆν ὁ Ἐπαμεινώνδας, Ὁρχομενίους Θη-
 βαῖοι ποιοῦσιν ἀναστάτους ἐκ τῆς χώρας· συμφορὰν δὲ
 τὴν ἀνάστασιν τοῖς Ὁρχομενίοις ἐνόμιζεν ὁ Ἐπαμεινών-
 δας, καὶ οὐ ποτ' ἂν ἐξεργασθῆναι τόλμημα τοιοῦτον
 4 αὐτοῦ γε παρόντος ἐφασκεν ὑπὸ Θηβαίων. Ὡς δὲ βοι-
 ωταρχεῖν αὐτίς ἤρητο καὶ στρατῷ Βοιωτῶν ἀφίκετο
 αὐτίς ἐς Πελοπόννησον, ἐκράτησε μὲν περὶ Δέχαιον
 Λακεδαιμονίους μάχῃ, σὸν δὲ σφισιν Ἀχαιῶν Πελλη-
 νίας καὶ Ἀθηναίων οὓς Χαβρίας ἤγεν ἐξ Ἀθηνῶν. Θη-
 βαῖοις δὲ ἦν καθεστηκὸς τοὺς μὲν ἄλλους ὁπίσους αἰχμα-
 λώτους ἔλοιεν ἀφιέναι χρημάτων, τοὺς δὲ ἐκ Βοιωτῶν
 φεύγοντας ζημιοῦν θανάτῳ. Πόλισμα οὖν ἐλὼν Σικυ-
 ωνίων Φοιβίαν, ἐνθα ἦσαν τὸ πολὺ οἱ Βοιωῖται φυγάδες,
 στιγμὴν ἀφίησι τοὺς ἐγκαταληφθέντας, ἄλλην σφίσιν 741
 5 ἦν ἐτυχε πατρίδα ἐπονομάζων ἐκάστῳ. 3. Ὡς δὲ ἀφίκετο
 πρὸς Μαντίνειαν τῇ στρατιᾷ, νικῶν καὶ τότε ὑπὸ ἄν-
 δρὸς ἀπέθανεν Ἀθηναίου, καὶ Ἀθήνησιν ἐν ἱππῶν μάχῃ
 τὸν Ἐπαμεινώνδαν ὁ ἀνὴρ οὗτος γέγραπται φονεύων
 Γρύλος ὁ Ξενοφῶντος, Ξενοφῶντος δὲ τοῦ Κύρῳ ὁδοῦ

μετασχόντος ἐπὶ βασιλέα Ἀρταξέρξην καὶ ὀπίσω τοὺς Ἕλλησιν ἐπὶ θάλασσαν ἡγησαμένον.

Τῷ δὲ ἀνδριάντι τοῦ Ἑκαμεινώνδου καὶ ἐλεγεία 6
ἐπεστὶν ἄλλα τε ἐς αὐτὸν λέγοντα, καὶ ὅτι Μεσσήνης γέ-
νοιτο οἰκιστὴς καὶ τοῖς Ἕλλησιν ὑπάρξειεν ἐλευθερία δι'
αὐτοῦ. καὶ οὕτως ἔχει τὰ ἐλεγεία·

Ἡμετέραις βουλαῖς Σπάρτη μὲν ἐκείρατο δόξαν,
Μεσσήνη δ' ἱερὴ τέκνα χρόνῳ δέχεται.

Θήβης δ' ὀπλοισιν Μεγάλη πόλις ἐστεφάνωται,
αὐτόνομος δ' Ἑλλὰς πᾶσ' ἐν ἐλευθερίῃ.

τούτῳ μὲν τοσαῦτα ἦν ἐς δόξαν.

XVI. Οὐ πόρρω δὲ ἐστὶ ναὸς Ἀμμωνος· καὶ τὸ ἄγαλ-
μα ἀνέθηκε μὲν Πίνδαρος, Καλάμιδος δὲ ἐστὶν ἔργον.
Ἀπέπεμψε δὲ ὁ Πίνδαρος καὶ Διβύης ἐς Ἀμμωνίους τῷ
Ἀμμωνι ὕμνον· οὗτος καὶ ἐς ἐμὲ ἦν ὁ ὕμνος ἐν τριγώνῳ
στήλῃ παρὰ τὸν βωμὸν ὃν Πτολεμαῖος ὁ Δάγου τῷ Ἀμ-
μωνι ἀνέθηκε. Θηβαίοις δὲ μετὰ τοῦ Ἀμμωνος τὸ ἱερὸν
οἰωνοσκοπεῖόν τε Τειρεσίου καλούμενον καὶ πλησίον
Τύχης ἐστὶν ἱερὸν· φέρει μὲν δὴ Πλοῦτον παῖδα· ὥς δὲ 2
Θηβαῖοι λέγουσι, χειρας μὲν τοῦ ἀγάλματος καὶ πρόσω-
πον Ξενοφῶν εἰργάσατο Ἀθηναῖος, Καλλιστόνικος δὲ
τὰ λοιπὰ ἐπιχώριος. Σοφὸν μὲν δὴ καὶ τούτοις τὸ βού-
λευμα, ἐσθεῖναι Πλοῦτον ἐς τὰς χειρας ἅτε μητρὶ ἢ
τροφῷ τῇ Τύχῃ, σοφὸν δὲ οὐχ ἦσσαν Κηφισοδότου· καὶ
742 γὰρ οὗτος τῆς Εἰρήνης τὸ ἄγαλμα Ἀθηναίοις Πλοῦτον
ἔχουσιν πεποίηκεν.

2. Ἀφροδίτης δὲ Θηβαίοις ξοανὰ ἐστὶν οὕτω δὴ 3
ἀρχαῖα ὥστε καὶ ἀναθήματα Ἀρμονίας εἶναι φασιν
[αὐτά], ἐργασθῆναι δὲ αὐτὰ ἀπὸ τῶν ἀκροστολίων ἃ
ταῖς Κάδμου ναυσὶν ἦν ξύλου πεποιημένα. καλοῦσι δὲ
Οὐρανίαν, τὴν δὲ αὐτῶν Πάνδημον, καὶ Ἀποστραφίαν

τὴν τρίτην· ἔθετο δὲ τῇ Ἀφροδίτῃ τὰς ἐκωνυμίας ἢ
 4 Ἀρμονία, τὴν μὲν Οὐρανίαν ἐπὶ ἔρωτι καθαρῷ καὶ
 ἀπηλλαγμένῳ πόθου σωματίων, Πάνδημον δὲ ἐπὶ ταῖς
 μῦξι, τρίτα δὲ Ἀποστροφίαν, ἵνα ἐκιδυμίας τε ἀνόμου
 καὶ ἔργων ἀνοσίων ἀποστρέφῃ τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων·
 πολλὰ γὰρ τὰ μὲν ἐν βαρβάροις ἠπίστατο ἢ Ἀρμονία,
 τὰ δὲ καὶ παρ' Ἑλλήσιν ἤδη τετολημμένα, ὅποια καὶ
 ὕστερον ἐπὶ τῇ Ἀδωνίδος μητρὶ καὶ ἐς Φαίδραν τε τὴν
 5 Μίνω καὶ ἐς τὸν Θραῖκα Τηρέα ἄδεται. 3. Τὸ δὲ τῆς
 Δήμητρος ἱερὸν τῆς Θεσμοφόρου Κάδμου καὶ τῶν ἀπο-
 γόνων οἰκίαν ποτὲ εἶναι λέγουσι· Δήμητρος δὲ ἄγαλμα
 ὅσον ἐς στέρνα ἐστὶν ἐν τῷ φανερωῷ. καὶ ἀσπίδες ἐνταῦθα
 ἀνάκεινται χαλκαί· Λακεδαιμονίων δὲ ὁπόσοι τῶν ἐν
 τέλει περὶ Λεῦκτρα ἐτελεύτησαν, φασὶν εἶναι.

6 4. Πρὸς δὲ ταῖς καλουμέναις πύλαις Προιτίσι θεά-
 τρον ὠκοδόμηται, καὶ ἐγγυτάτω τοῦ θεάτρου Διονύσου
 ναὸς ἐστὶν ἐπὶ κλησὶν Λυσίου· Θηβαίων γὰρ αἰχμαλώ-
 τους ἄνδρας ἐχομένους ὑπὸ Θρακῶν, ὡς ἀγόμενοι κατὰ
 τὴν Ἀλιαρτίαν ἐγίνοντο, ἔλυσεν ὁ θεός, καὶ ἀποκτεῖναι
 σφισι τοὺς Θραῖκας παρέδωκεν ὑπνωμένους· Ἐνταῦθα
 οἱ Θηβαῖοι τὸ ἕτερον τῶν ἀγαλμάτων φασὶν εἶναι Σεμέ-
 λης· ἐνιαυτοῦ δὲ ἅπαξ ἐκάστου τὸ ἱερὸν ἀνοιγνύναι
 7 φασὶν ἐν ἡμέραις τακταῖς. καὶ οἰκίας τῆς Ἀνίκου τὰ ἐρεί-
 πια καὶ Σεμέλης μνημῆα ἐστὶν· Ἀλκμήνης δὲ οὐ μνημα, 743
 γενέσθαι δὲ αὐτὴν ὡς ἀπέθανε λίθον φασὶν ἐξ ἀνθρώ-
 που, καὶ Μεγαρεῦσι τὰ ἐς αὐτὴν οὐχ ὁμολογοῦσι· διά-
 φορα δὲ καὶ τὰ λοιπὰ ὡς τὸ πολὺ ἀλλήλοις λέγουσιν
 Ἑλλήνες. Θηβαίοις δὲ ἐνταῦθα καὶ τὰ μνήματα πεποι-
 ηται τῶν Ἀμφίονος παίδων, χωρὶς μὲν τῶν ἀρσένων,
 ἰδίᾳ δὲ ταῖς παρθένοις.

XVII. Πλησίον δὲ Ἀρτέμιδος ναὸς ἐστὶν Εὐκλείας·
 Σκόπα δὲ τὸ ἄγαλμα ἔργον. ταφῆναι δὲ ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ

θυγατέρας Ἀντιποίνου λέγουσιν, Ἀνδρόκλειάν τε καὶ Ἀλκίδα. μελλούσης γὰρ πρὸς Ὀρχομενίους γίνεσθαι μάχης Θηβαίοις καὶ Ἡρακλεῖ, λόγιόν σφισιν ἦλθεν ἐσσεσθαι τοῦ πολέμου κράτος ἀποθανεῖν αὐτοχείρῃ θελήσαντος ὃς ἂν τῶν ἀστῶν ἐπιφανέστατος κατὰ γένους ἀξίωμα ἦ. Ἀντιποίνῳ μὲν οὖν, τούτῳ γὰρ τὰ ἐς τοὺς προγόνους μάλιστα ὑπῆρχεν ἐνδοξα, οὐχ ἡδὺ ἦν ἀποθνήσκεν πρὸ τοῦ δήμου, ταῖς δὲ Ἀντιποίνου θυγατράσιν ἤρεσκε· διεργασάμεναι δὲ αὐτὰς τιμὰς ἀντὶ τούτων ἔχουσι. Τοῦ ναοῦ δὲ τῆς Εὐκλείας Ἀρτέμιδος λέων 2 ἐστὶν ἐμπροσθε, λίθου πεποιημένος· ἀναθεῖναι δὲ ἐλέγετο Ἡρακλῆς Ὀρχομενίους καὶ τὸν βασιλέα αὐτῶν Ἐργίνον τὸν Κλυμένου νικήσας τῇ μάχῃ. πλησίον δὲ Ἀπόλλων τέ ἐστιν ἐπὶ κλησὶν Βοηδρόμιος καὶ Ἀγορατος Ἐρμῆς καλούμενος, Πινδάρου καὶ τοῦτο ἀνάθημα. Ἀπέχει δὲ ἡ πυρὰ τῶν Ἀμφίονος παίδων ἡμισυ σταδίου μάλιστα ἀπὸ τῶν τάφων· μένει δὲ ἡ τέφρα καὶ ἐς τόδε ἐτι ἀπὸ τῆς πυρᾶς. 2. Πλησίον δὲ Ἀμφιτρύωνος δύο ἀγάλ- 3 ματα λίθινα λέγουσιν Ἀθηναῖς ἐπὶ κλησὶν Ζωστηρίας· λαβεῖν γὰρ τὰ ὄπλα αὐτὸν ἐνταῦθα, ἥνικα Εὐβοεῦσι καὶ Χαλκιδόντι ἐμελλεν ἀντιτάξεσθαι. τὸ δὲ ἐνδύναι τὰ ὄπλα ἐκάλουν ἄρα οἱ παλαιοὶ ζώσασθαι· καὶ δὴ Ὅμηρον Ἄρει τὸν Ἀγαμέμνονα ποιήσαντα εἰοικέναι τὴν ζώην, τῶν ὀπλων τὴν σκευὴν φασιν εἰκάζειν.

744 3. Ζήθῳ δὲ μνῆμα καὶ Ἀμφίονι ἐν κοινῷ γῆς χωμὰ 4 ἐστὶν οὐ μέγα. ὑφαιρεῖσθαι δὲ ἐθέλουσιν ἀπ' αὐτοῦ τῆς γῆς οἱ Τιθορέαν ἐν τῇ Φωκίδι ἔχοντες, ἐθέλουσι δέ, ἐπειδὰν τὸν ἐν οὐρανῷ ταῦρον ὃ ἥλιος διεξίη· τηνικαῦτα γὰρ ἦν ἀπ' αὐτοῦ λαβόντες γῆν τῷ Ἀντιόπῃς μνήματι **, Τιθορεεῦσιν οἴσει καρπὸν ἢ χώρα, Θηβαίοις δὲ οὐχ ὁμοίως. καὶ ἐπὶ τούτῳ φρουρὰν οἱ Θηβαῖοι τότε ἔχουσι

5 τοῦ μηνήματος. Ταῦτα δὲ αἱ πόλεις αὐταὶ πεπιστεύκασιν
ἐκ χρησμῶν τῶν Βάκιδος· ἔστι γὰρ καὶ τάδε ἐν τοῖς
χρησμοῖς·

ἀλλ' ὅποταν Τιθορεὺς Ἀμφιλονί τε Ζήθῳ τε
χύτλα καὶ εὐχῶλ' αἰμιλίγματ' ἐνὶ χθονὶ χεύῃ
θελγομένου ταύροιο κλυτοῦ μένει ἡελίοιο,
καὶ τότε δὴ πεφύλαξο πόλει κακὸν οὐκ ἀλαπαδνόν
ἐρχόμενον· καρποὶ γὰρ ἀποφθινύθουσιν ἐν αὐτῇ
γαίῃς δασσαμένων, Φῶκον δ' ἐπὶ σῆμα φερόντων.

6 Φῶκον δὲ μηνῆμα ὁ Βάκιδος εἰρηκεν ἐπὶ αἰτίᾳ τοιαύτῃ. ἡ
γυνὴ τοῦ Ἀνίου Διόνυσον θεῶν μάλιστα ἤγεν ἐν τιμῇ·
παθούσης δὲ αὐτῆς τὰ λεγόμενα Διόνυσος νημεσᾷ τῇ
Ἀντιόπῃ· ἐπίφθονοι δὲ αἰεὶ πῶς παρὰ θεῶν αἱ ὑπερβό-
λαι τῶν τιμωριῶν εἰσὶ. λέγουσιν Ἀντιόπην μανῆναι καὶ
ἐκστᾶσαν τῶν φρενῶν ἀνὰ πᾶσαν πλανᾶσθαι τὴν Ἑλ-
λάδα, Φῶκον δὲ τὸν Ὀρνυτίωνος τοῦ Σισύφου περι-
τίθῃσιν ἥτις ἦν καὶ ἔχειν γυναικα ἰαθάμενον· καὶ δὴ ὁ
7 τάφος ἐν κοινῇ τῇ Ἀντιόπῃ καὶ Φῶκι πεποιήται. 5. Τούτῳ 745
δὲ παρὰ τὸ Ἀμφιλονος μηνῆμα λίθους, οἳ κάτωθεν ὑπο-
βέβληνται, μήτε ἄλλως εἰργασμένοι πρὸς τὸ ἀκριβεστά-
τον, ἐκείνας εἶναι φασὶ τὰς πέτρας αὐτῇ ῥῶδῃ τοῦ Ἀμ-
φιλονος ἠκολούθησαν. τοιαῦτα δὲ ἕτερα λέγεται καὶ περὶ
Ὀρφῆος, ὥς κιθαριζοῦντι ἐποιτο αὐτῷ τὰ θηρία.

XVIII. Ἐκ Θηβῶν δὲ ὁδὸς εἰς Χαλκίδα κατὰ πύλας
ταύτας ἐστὶ τὰς Προϊτίδας. τάφος δὲ ἐπὶ τῇ λεωφόρῳ
δείκνυται Μελανίππου, Θηβαίων ἐν τοῖς μάλιστα ἀγα-
θοῦ τὰ πολεμικά· καὶ ἡνίκα ἐπεστράτευσαν οἱ Ἀργεῖοι,
Τυδέα ὁ Μελάνιππος οὗτος καὶ ἀδελφῶν τῶν Ἀδράστου
Μηκιστέα ἀπέκτεινε, καὶ οἱ καὶ αὐτῷ τὴν τελευτήν ὑπὸ
2 Ἀμφιαράῳ γενέσθαι λέγουσι. 2. Τούτου δὲ ἐγγύτατα
τρεῖς εἰσὶν ἄργοι λίθοι· Θηβαίων δὲ οἱ τὰ ἀρχαῖα μνη-
μονεύοντες Τυδέα φασὶν ἐνταῦθα εἶναι τὸν κείμενον,

ταφῆναι δὲ αὐτὸν ὑπὸ Μαίονος· καὶ ἐς μαρτυρίαν τοῦ λόγου παρέσχον τῶν ἐν Ἰλιάδι ἔπος,

Τυδέος ὃν Θῆβησι χυτὴ κατὰ γαῖα καλύπτει.

3. Ἐξῆς δὲ ἐστὶ τῶν Οἰδίποδος παίδων μνήματα, τὰ 3
δ' ἐκ' αὐτοῖς δρωμένα οὐ θεασάμενος πιστὰ ὅμως ὑπέ-
ληφα εἶναι. φασὶ γὰρ καὶ ἄλλοις οἱ Θηβαῖοι τῶν καλου-
μένων ἡρώων καὶ τοῖς παισὶν ἐναγίλῃν τοῖς Οἰδίποδος·
τούτοις δὲ ἐναγίζόντων αὐτῶν τὴν φλόγα, ὡσαύτως δὲ
καὶ τὸν ἀπ' αὐτῆς καπνὸν διχῇ διίστασθαι. ἐμὲ δὲ ἐπη-
γάγοντο ὧν λέγουσιν ἐς πίστιν ἰδόντα ἄλλο τοιόνδε. Ἐν 4
Μυσίᾳ τῇ ὑπὲρ Καῖκον πόλισμά ἐστι Πιονίαι, τὸν δὲ
οἰκιστὴν οἱ ἐνταῦθα Πιονιν τῶν τινὰ ἀπογόνων τῶν
Ἡρακλέους φασὶν εἶναι· μελλόντων δὲ ἐναγίλῃν αὐτῷ
καπνὸς αὐτόματος ἄνεισιν ἐκ τοῦ τάφου. ταῦτα μὲν οὖν
συμβαίνοντα εἶδον, Θηβαῖοι δὲ καὶ Τειρεσίου μνῆμα
ἀποφαίνουσι, πέντε μάλιστα καὶ δέκα ἀπωτέρω στα-
δίους ἢ Οἰδίποδος τοῖς παισὶν ἐστὶν ὁ τάφος· ὁμολογοῦν-
τες δὲ καὶ οὗτοι συμβῆναι Τειρεσίᾳ τὴν τελευτὴν ἐν τῇ
Ἀλιαρτίᾳ, τὸ παρὰ σφίσιν ἐθέλουσιν εἶναι κενὸν μνῆμα.

146 4. Ἔστι δὲ καὶ Ἐκτορος Θηβαίους τάφος τοῦ Πριά- 5
μου πρὸς Οἰδιποδίᾳ καλουμένη κρήνῃ· κομίσαι δὲ αὐ-
τοῦ τὰ ὅσῃ ἐξ Ἰλίου φασὶν ἐπὶ τοιῷδε μαντεύματι·

Θηβαῖοι Κάδμοιο πόλιν καταναϊετᾶντες,
αἰ κ' ἐθέλῃτε πάτραν οἰκεῖν σὺν ἀμύμονι πλούτῳ,
Ἐκτορος ὅστέα Πριαμίδου κομίσαντες ἐς οἶκους
ἐξ Ἀσίης Διὸς ἐννεσίῃς ἡρώα σέβεσθαι.

Τῇ δὲ Οἰδιποδίᾳ κρήνῃ τὸ ὄνομα ἐγένετο, ὅτι ἐς αὐτὴν 6
τὸ αἷμα ἐνίσφατο Οἰδίπους τοῦ πατρὸς φόνου. πρὸς δὲ
τῇ πηγῇ τάφος ἐστὶν Ἀσφοδίκου· καὶ ὁ Ἀσφώδικος οὗ-
τος ἀπέκτεινεν ἐν τῇ μάχῃ τὴν πρὸς Ἀργείους Παρθενο-
καίον τὸν Ταλαοῦ, καθὰ οἱ Θηβαῖοι λέγουσιν, ἐπεὶ τὰ

γε ἐν Θηβαίῳ ἐπη τὰ ἐς τὴν Παρθενόπαλον τελευτῇ
Περικλύμενον τὸν ἀνελόντα φησὶν εἶναι.

XIX. Ἐπὶ ταύτῃ τῇ λεωφόρῳ χωρίον ἐστὶ Τευμη-
σός· Εὐρώπην δὲ ὑπὸ Διὸς κρυφθῆναι φασιν ἐνταῦθα.
ἕτερος δὲ ἐς ἀλώπεκα ἐπέκλησιν Τευμησίαν λόγος ἐστίν,
ὡς ἐκ μηνίματος Διονύσου τὸ θηρὸν ἐπ' ὀλέθρῳ τρα-
φεΐη Θηβαίων, καὶ ὡς ὑπὸ τοῦ κυνὸς ὃν Πρόκριδι τῇ
Ἐρεχθέως ἔδωκεν Ἄρτεμις ἀλλίσκεσθαι μέλλουσα αὐτῇ
τε λίθος ἐγένετο ἡ ἀλώπηξ καὶ ὁ κύων οὗτος. Καὶ Ἀθη-
ναῖς ἐν Τευμησῷ Τελχινίας ἐστὶν ἱερὸν, ἄγαλμα οὐκ
ἔχον· ἐς δὲ τὴν ἐπέκλησιν αὐτῆς ἐστιν εἰκάζειν ὡς τῶν
ἐν Κύπρῳ ποτὲ οἰκησάντων Τελχίνων ἀφικομένη μοῖρα
ἐς Βοιωτοὺς ἱερὸν ἰδρύσατο Ἀθηναῖς Τελχινίας.

- 2 2. Τευμησοῦ δὲ ἐν ἀριστερᾷ σταδίου προελθόντι
ἐπὶ Γλισᾶντός ἐστιν ἐρείπια, πρὸ δὲ αὐτῶν ἐν δεξιᾷ
τῆς ὁδοῦ χῶμα οὐ μέγα, ὕλη τε ἀγρία σύσκιον καὶ ἡμέ-
ροις δένδροις. ἐτάφησαν δὲ αὐτόθι οἱ μετὰ Αἰγιαλέως
ποιησάμενοι τοῦ Ἀδράστου τὴν ἐς Θήβας στρατείαν, ἄλ-
λοι τε Ἀργείων τῶν ἐν τέλει καὶ Πρόμαχος ὁ Παρθενο-
παίου· τῷ δὲ Αἰγιαλεῖ γενέσθαι τὸ μνημα ἐν Παγαῖς
πρότερον ἔτι ἐν τῇ συγγραφῇ τῇ Μεγαρίδι ἐδήλωσα.
- 3 Κατὰ δὲ τὴν ἐς Γλισᾶντα εὐθείαν ἐκ Θηβῶν λίθοις χω-
ρίον περιεχόμενον λογάσιν Ὅφειος καλοῦσιν οἱ Θηβαῖοι
κεφαλὴν, τὸν ὄφιν τοῦτον, ὅστις δὴ ἦν, ἀνασχεῖν ἐν-
ταῦθα ἐκ τοῦ φωλεοῦ λέγοντες τὴν κεφαλὴν, Τειρεσίαν
δὲ ἐπιτυχόντα ἀποκόψαι μαχαίρᾳ. τὸ μὲν δὴ χωρίον
τοῦτο ἐπὶ λόγῳ καλεῖται τοιῷδε. 3. Ἐπεὶ δὲ Γλισᾶντός
ἐστὶν ὄρος Ἐπατος καλούμενον, ἐπὶ δὲ αὐτῷ Διὸς Ἐπά-
του ναὸς καὶ ἄγαλμα. τὸν δὲ ποταμὸν τὸν χεῖμαρρον
Θερμῶδοντα ὀνομάζουσιν. Ἀναστρέψαντι δὲ ἐπὶ τῇ
Τευμησὸν καὶ ὁδὸν τὴν ἐς Χαλκίδα Χαλκῶδοντος μνημᾶ
ἐστὶν, ὃς ἀπέθανεν ὑπὸ Ἀμφικρύωνος μάχης πρὸς Θη-

βαίους Εὐβοεῦσι γενομένης. 4. Ἐξῆς δὲ πόλεων ἐρεί-
 πιά ἐστιν Ἄρματος καὶ Μυκαλησσοῦ· καὶ τῇ μὲν τὸ
 ὄνομα ἐγένετο ἀφανισθέντος, ὥς οἱ Ταναγραῖοι φασιν,
 ἐνταῦθα Ἀμφιαράφ τοῦ ἄρματος, καὶ οὐχ ὅπου λέγου-
 σιν οἱ Θηβαῖοι· Μυκαλησσὸν δὲ ὁμολογοῦσιν ὀνομα-
 σθῆναι διότι ἡ βοῦς ἐνταῦθα ἐμυκήσατο ἡ Κάδμον καὶ
 τὸν σὺν αὐτῷ στρατὸν ἄγουσα ἐς Θήβας. ὄντινα δὲ τρώ-
 πον ἐγένετο ἡ Μυκαλησσὸς ἀνάστατος, τὰ ἐς Ἀθηναίους
 ἔχοντα ἐδήλωσέ μοι τοῦ λόγου. Πρὸς θάλασσαν δὲ τῆς 5
 Μυκαλησσοῦ Δῆμητρος Μυκαλησσίας ἐστὶν ἱερὸν· κλειε-
 σθαι δὲ αὐτὸ ἐπὶ νυκτὶ ἐκάστη καὶ αὐτῆς ἀνοίγεσθαι
 φασιν ὑπὸ Ἡρακλέους, τὸν δὲ Ἡρακλέα εἶναι τῶν Ἰδαίων
 καλουμένων Λακτύλων. δείκνυνται δὲ αὐτόθι καὶ θαῦμα
 τοιόνδε· πρὸ τοῦ ἀγάλματος τῶν ποδῶν τιθέασιν ὅσα
 ἐν ὁπώρα πέφυκεν ἡ γῆ φέρειν, ἃ διὰ παντὸς μένει τε-
 θηλότα τοῦ ἔτους.

5. Τοῦ δὲ Εὐρύπου τὴν Εὐβοίαν κατὰ τοῦτο ἀπὸ 6
 τῆς Βοιωτῶν διείργοντος, τῆς τε Δῆμητρος ἐν δεξιᾷ τὸ
 ἱερὸν τῆς Μυκαλησσίας καὶ ὀλίγον ἀπ' αὐτοῦ προελ-
 48 θόντι ἐστὶν Αὐλὶς· ὀνομασθῆναι δὲ ἀπὸ τῆς Ὠγύγου
 θυγατρὸς φασιν αὐτήν. Ναὸς δὲ Ἀρτεμίδος ἐστὶν ἐν-
 ταῦθα καὶ ἀγάλματα λίθου λευκοῦ, τὸ μὲν δᾶδας φέ-
 ρον, τὸ δὲ ἔοικε τοξευούσῃ. φασὶ δὲ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ μελ-
 λόντων ἐκ μαντείας τῆς Κάλχαντος Ἰφιγένειαν τῶν Ἑλ-
 λήνων θύειν, τὴν θεὸν ἀντ' αὐτῆς ἔλαφον τὸ ἱερεῖον
 ποιῆσαι. Πλατάνου δὲ ἧς καὶ Ὅμηρος ἐν Ἰλιάδι ἐποιή- 7
 σατο μνήμην, τὸ ἔτι τοῦ ξύλου περιὸν φυλάσσουσιν ἐν
 τῷ ναῷ. λέγεται δὲ ὡς ἐν Αὐλίδι πνεῦμα τοῖς Ἑλλήσιν
 οὐκ ἐγένετο ἐπίφορον, φανέντος δὲ ἐξαίφνης ἀνέμου
 σφίσιν οὐρίου θύειν τῇ Ἀρτεμίδι ὃ τι ἕκαστος εἶχε, θή-
 λεά τε ἱερεῖα καὶ ἄρσενα ὁμοίως· καὶ ἀπ' ἐκείνου δια-
 μεμένηκεν ἐν Αὐλίδι πάντα τὰ ἱερεῖα εἶναι δόκιμα. Δεί-

κνυται δὲ καὶ ἡ πηγὴ παρ' ἣν ἡ πλάτανος ἐπεφύκει, καὶ ἐπὶ λόφου πλησίον τῆς Ἀγαμέμνονος σκηνῆς οὐδὸς χαλ-
8 κοῦ. φοίνικες δὲ πρὸ τοῦ ἱεροῦ πεφύκασιν, οὐκ ἐς ἅπαν
ἐδώδιμον παρεχόμενοι καρπὸν ὥσπερ ἐν τῇ Παλαιστίνῃ,
τοῦ δὲ ἐν Ἰωνίᾳ τῶν φοινίκων καρποῦ πεπανώτερον.
Ἄνθρωποι δὲ ἐν τῇ Αὐλίδι οἰκοῦσιν οὐ πολλοί, γῆς δὲ
εἰσιν οὗτοι κεραμεῖς· νέμονται Ταναγραῖοι ταύτην τε
τὴν χώραν καὶ ὅση περὶ Μυκαλησσὸν ἐστὶ καὶ Ἄρμα.

XX. Ἔστι δὲ τῆς Ταναγραίας ἐπὶ θαλάσῃ καλού-
μενον Δῆλιον· ἐν δὲ αὐτῷ καὶ Ἀρτέμιδος καὶ Αἰητοῦς
ἐστὶν ἀγάλματα. 2. Ταναγραῖοι δὲ οἰκιστὴν σφισι Ποί-
μανδρον γενέσθαι λέγουσι Χαιρησίλῳ παῖδα τοῦ Ἰασίου
τοῦ Ἑλευθῆρος· (τοῦτον δ') Ἀπόλλωνός τε καὶ Αἰδού-
σης εἶναι τῆς Ποσειδῶνος. Ποίμανδρον δὲ γυναῖκά φα-
σιν ἀγαγέσθαι Τάναγραν θυγατέρα Αἰόλου· Κορίννη
δὲ ἐστὶν ἐς αὐτὴν πεποιημένα Ἀσωποῦ παῖδα εἶναι.
2 ταύτης τοῦ βίου προσελθούσης ἐπὶ μακρότατον, τοὺς
περιοίκους φασὶν ἀφελόντας τὸ ὄνομα τὴν τε γυναῖκα
αὐτὴν καλεῖν Γραῖαν καὶ ἀνὰ χρόνον τὴν πόλιν· δια-
μεῖναι τε τὸ ὄνομα ἐς τοσοῦτον ὥς καὶ Ὀμηρον ἐν κατα-
λόγῳ ποιῆσαι,

Θέσπειαν Γραῖαν τε καὶ εὐρύχορον Μυκαλησσόν. 748
χρόνῳ δὲ ὕστερον τὸ ὄνομα τὸ ἀρχαῖον ἀνέσῳσαντο.

3 3. Ἔστιν Ὠρίωνος μνῆμα ἐν Τανάγρα, καὶ ὄρος Κη-
ρύκιον, ἐνθα Ἑρμῆν τεχθῆναι λέγουσι, Πόλος τε ὀνο-
μαζόμενον χωρίον· ἐνταῦθα Ἀτλαντα καθήμενον πολυ-
πραγμονεῖν τὰ τε ὑπὸ γῆν φασὶ καὶ τὰ οὐράνια, πεποιῆ-
σθαι δὲ καὶ Ὀμήρῳ περὶ τούτου,

Ἀτλαντος θυγάτηρ ὀλοόφρονος, ὅστε θαλάσσης
πάσης βένθεα οἶδεν, ἔχει δὲ τε κίονας αὐτός
μακράς, αἱ γαῖαν τε καὶ οὐρανὸν ἀμφὶς ἔχουσιν.

44. Ἐν δὲ τοῦ Διονύσου τῷ ναῷ θεάς μὲν καὶ τὸ ἄγαλμα

ἄξιον, λίθου τε ὃν Παρίου καὶ ἔργον Καλάμιδος, θαῦμα δὲ παρέχεται μείζον ἔτι ὁ Τρίτων. Ὁ μὲν δὴ σεμνότερος ἐς αὐτὸν λόγος τὰς γυναικάς φησι τὰς Ταναγραίων πρὸ τοῦ Διονύσου τῶν ὀργίων ἐπὶ θάλασσαν καταβῆναι καθαρσίῳ ἕνεκα, ὑψηλομέναις δὲ ἐπιχειρῆσαι τὸν Τρί-
 τωνα, καὶ τὰς γυναῖκας εὐξασθαι Διονυσὸν σφισιν ἀφι-
 κέσθαι βοηθόν· ὑπακούσαι τε δὴ τὸν θεὸν καὶ τοῦ Τρί-
 τωνος κρατῆσαι τῇ μάχῃ. Ὁ δὲ ἕτερος λόγος ἀξιώματι 5
 μὲν ἀποδίδει τοῦ προτέρου, πιθανώτερος δὲ ἐστίν. φησὶ γὰρ δὴ οὗτος, ὅποσα ἐλαύνοιτο ἐπὶ θάλασσαν βροχή-
 ματα, ὡς ἐλόχα τε ὁ Τρίτων καὶ ἤρπαξεν· ἐπιχειρεῖν δὲ αὐτὸν καὶ τῶν πλοίων τοῖς λεπτοῖς, ἐς ὃ οἱ Ταναγραῖοι
 κρατῆρα οἴνου προτιθέασιν αὐτῷ. καὶ τὸν αὐτίκα ἐρχε-
 σθαι λέγουσιν ὑπὸ τῆς ὀσμῆς, πιώντα δὲ ἐρριφθαι κατὰ
 τῆς ἡόνος ὑπνωμένον, Ταναγραῖον δὲ ἄνδρα πελέκει
 παῖσαντα ἀποκόψαι τὸν αὐχένα αὐτοῦ· καὶ διὰ τοῦτο
 οὐκ ἔπεστιν αὐτῷ κεφαλὴ. ὅτι δὲ μεθυσθέντα εἴλεν,
 ἐπὶ τούτῳ ὑπὸ Διονύσου νομίζουσιν ἀποθανεῖν αὐτόν.

150 XXI. Εἶδον δὲ καὶ ἄλλον Τρίτωνα ἐν τοῖς Ῥωμαίων
 θαύμασι, μεγέθει τοῦ παρὰ Ταναγραῖοις ἀποδέοντα.
 παρέχονται δὲ ἰδέαν οἱ Τρίτῳνες· ἔχουσιν ἐπὶ τῇ κε-
 φαλῇ κόμην οἷα τὰ βατράχια τὰ ἐν ταῖς λίμναις χρόαν τε
 καὶ ὅτι τῶν τριχῶν οὐκ ἂν ἀποκρίναις μίαν ἀπὸ τῶν ἄλ-
 λων· τὸ δὲ λοιπὸν σῶμα φολίδι λεπτῇ πέφρικέ σφισι
 κατὰ ἰχθύν ῥίνην. βράγχια δὲ ὑπὸ τοῖς πόσιν ἔχουσι καὶ
 ῥίνα ἀνθρώπου, ατόμα δὲ εὐρύτερον καὶ ὀδόντας θη-
 ρίου· τὰ δὲ ὄμματα, ἔμοι δοκεῖν, γλαυκά, καὶ χεῖρες
 εἰσὶν αὐτοῖς καὶ δάκτυλοι καὶ ὄνυχες τοῖς ἐπιθέμασιν
 ἐμπερεῖς τῶν κόχλων· ὑπὸ δὲ τὸ στέφνον καὶ τὴν γα-
 στέρα οὐρά σφισιν ἀντὶ ποδῶν οἷα περ τοῖς δελφισίν
 ἐστίν. 2. Εἶδον δὲ καὶ ταύρους τοὺς τε Αἰθιοπικοὺς, 2
 οὓς ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι ὀνομάζουσι ρινόκερος, ὅτι σφί-

σιν ἐπ' ἄκρα τῇ φινὶ ἐν ἐκάστῳ κέρασ καὶ ἄλλο ὑπὲρ αὐτὸ οὐ μέγα, ἐπὶ δὲ τῆς κεφαλῆς οὐδὲ ἀρχὴν κέρατά ἐστι, καὶ τοὺς ἐκ Παιόνων· οὗτοι δὲ οἱ ἐκ Παιόνων ἐς τε τὸ ἄλλο σῶμα δασεῖς καὶ ἀμφὶ τὸ στέρνον μάλιστά εἰσι καὶ τὴν γένυν· καμήλους τε Ἰνδικὰς χρῶμα εἰκα-
 3 σμένας παρδάλεσιν. 3. Ἔστι δὲ ἄλλη καλούμενον θη- 75
 ρίον, εἶδος μὲν ἐλάφου καὶ καμήλου μεταξὺ, γίνεται δὲ ἐν τῇ Κελτῶν γῇ. θηρίων δὲ ὧν ἴσμεν μόνην ἀνιχνεύ-
 σαι καὶ προῖδεῖν οὐκ ἔστιν ἀνθρώπων· σταλεῖσι δὲ ἐς ἄγραν ἄλλων καὶ τήνδε ἐς χεῖρά ποτε δαίμων ἄγει· ὁσφραῖται μὲν γε ἀνθρώπου [καὶ] πολὺν ἔτι ἀπέχουσα, ὥς φασι, καταδύεται δὲ ἐς φάραγγας καὶ σπήλαια τὰ βα-
 θύτατα. οἱ θηρεύοντες οὖν, ὁπότε ἐπὶ βραχύτατον, σταδίων τὴν πεδιάδα χιλίων ἢ καὶ ὄρος περιλαβόντες τὸν κύκλον μὲν οὐκ ἔστιν ὅπως διαλύσουσιν, ἐπισυν-
 ιόντες δὲ αἰεὶ τὰ ἐντὸς γινόμενα τοῦ κύκλου πάντα αἰ-
 ροῦσι τὰ τε ἄλλα καὶ τὰς ἄλλας. εἰ δὲ μὴ τύχοι ταύτη φωλεύουσα, ἑτέρα γε ἄλλην ἐλεῖν ἔστιν οὐδεμία μηχανή.
 4 4. Θηρίον δὲ ἐν τῷ Κτησίῳ λόγῳ τῷ ἐς Ἰνδοῦς, μαρτι-
 χόρα ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν, ὑπὸ δὲ Ἑλλήνων φησὶν ἀνδρσφά-
 γον λελέχθαι, εἶναι πεῖθομαι τὸν τίγριν· ὁδόντας δὲ αὐτὸ τριστοίχους καθ' ἐκατέραν τὴν γένυν καὶ κέντρα ἐπὶ ἄκρας ἔχειν τῆς οὐρᾶς, τούτοις δὲ τοῖς κέντροις ἐγ-
 γύθεν ἀμύνεσθαι καὶ ἀποπέμπειν ἐς τοὺς πορρωτέρω τοξότου ἀνδρὸς ὁριστῶ ἴσον, ταύτην οὐκ ἀληθῆ τὴν φή-
 μην οἱ Ἰνδοὶ δέξασθαι δοκοῦσί μοι παρ' ἀλλήλων ὑπὸ
 5 τοῦ ἄγαν ἐς τὸ θηρίον δαίματος. Ἠπατήθησαν δὲ καὶ
 ἐς τὴν χρόαν αὐτοῦ, καὶ ὁπότε κατὰ τοῦ ἡλίου φανείη σφίσιιν ὁ τίγρις τὴν αὐγὴν, ἐρυθρός τ' ἐδόκει καὶ ὁμό-
 χρους, ἢ ὑπὸ τῆς ὠκύτητος, ἢ εἰ μὴ θεοί, διὰ τὸ ἐν ταῖς ἐπιστροφαῖς συνεχές, ἄλλως τε καὶ οὐκ ἐγγύθεν γινο-
 μένης τῆς θεάς. Δοκῶ δέ, εἰ καὶ Λιβύης τις ἢ τῆς Ἰν- 75

δῶν ἢ Ἀράβων γῆς ἐπέρχοιτο τὰ ἔσχατα, ἐθέλων θηρία
ὁπόσα παρ' Ἑλλήσιν ἐξευρεῖν, τὰ μὲν οὐδὲ ἀρχὴν αὐτὸν
εὐρήσειν, τὰ δὲ οὐ κατὰ ταῦτ' ἔχειν φανεῖσθαι οἱ. Οὐ 6
γὰρ δὴ ἄνθρωπος μόνον ὁμοῦ τῷ ἄερι καὶ τῇ γῇ δια-
φόροις οὔσι διάφορον κτᾶται καὶ τὸ εἶδος, ἀλλὰ καὶ τὰ
λοιπὰ τὸ αὐτὸ ἂν πάσχοι τοῦτο, ἐπεὶ καὶ τὰ θηρία αἱ
ἀσπίδες τοῦτο μὲν ἔχουσιν αἱ Αἰβυσσαι παρὰ τὰς Αἰγυ-
πτίας τὴν χροάν, τοῦτο δὲ ἐν Αἰθιοπία μελαίνας τὰς
ἀσπίδας οὐ μεῖον ἢ καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἢ γῇ τρέφει.
οὕτω γὰρ πάντα τινὰ μήτε ἐπίδρομον τὴν γνώμην, μήτε
ἀπίστως ἔχειν ἐς τὰ σπανιώτερα, ἐπεὶ τοι καὶ ἐγὼ πτε-
ρωτοὺς ὄφεις οὐ θεασάμενος πεῖδομαι, διότι ἀνὴρ Φρὺξ
ἦγαγεν ἐς Ἰωνίαν σκορπίον ταῖς ἀκρίσιν ὁμοιότατα πτερὰ
ἔχοντα.

XXII. Ἐν Τανάγρα δὲ παρὰ τὸ ἱερὸν τοῦ Διονύσου
Θέμιδός ἐστιν, ὃ δὲ Ἀφροδίτης, καὶ ὁ τρίτος τῶν ναῶν
Ἀπόλλωνος, ὁμοῦ δὲ αὐτῷ [καὶ] Ἄρτεμις τε καὶ Αἰγυψίω.
2. Ἐς δὲ τοῦ Ἑρμοῦ τὰ ἱερὰ τοῦ τε Κριοφόρου καὶ ὃν
Πρόμαχον καλοῦσι, τοῦ μὲν ἐς τὴν ἐπὶ κλησιν λέγουσιν
ὥς ὁ Ἑρμῆς σφίσις ἀποτρέψαι νόσον λοιμῶδη περὶ τὸ
τεῖχος κριὸν περιενεγκών, καὶ ἐπὶ τούτῳ Κάλαιμις ἐποίη-
σεν ἄγαλμα Ἑρμοῦ φέροντα κριὸν ἐπὶ τῶν ὤμων. ὃς δ'
ἂν εἶναι τῶν ἐφήβων προκριθῇ τὸ εἶδος κάλλιστος, οὗ-
τος ἐν τοῦ Ἑρμοῦ τῇ ἐορτῇ περιείσιν ἐν κύκλῳ τοῦ τεύ-
χους ἔχων ἄρνα ἐπὶ τῶν ὤμων. Τὸν δὲ Ἑρμῆν λέγουσι 2
τὸν Πρόμαχον Ἑρετριέων ναυσὶν ἐξ Εὐβοίας ἐς τὴν Τα-
ναγραίαν σχόντων τοὺς τε ἐφήβους ἐξαγαγεῖν ἐπὶ τὴν
μάχην, καὶ αὐτὸν ἄτε ἐφηβον στλεγγίδι ἀμυνόμενον
μάλιστα ἐργάσασθαι τῶν Εὐβοέων τροπὴν. Κεῖται δὲ
ἐν τοῦ Προμάχου τῷ ἱερῷ τῆς [τε] ἀνδράχου τοῦ ὑπό-
λοιπον· τραφεῖναι δὲ ὑπὸ τῷ δένδρῳ τὸν Ἑρμῆν τούτῳ
νομίζουσιν. Οὐ πόρρω δὲ θέατρον τε καὶ πρὸς αὐτῷ

- στοὰ πεποιήται. Εὐ δέ μοι Ταναγραῖοι νομίσαι τὰ ἐς 75
 τοὺς θεοὺς μάλιστα δοκοῦσιν Ἑλλήνων· χωρὶς μὲν γὰρ
 αἱ οἰκίαι σφίσι, χωρὶς δὲ τὰ ἱερὰ ὑπὲρ αὐτὰς ἐν καθαρῷ
 3 τέ ἐστι καὶ ἐκτὸς ἀνθρώπων. 3. Κορίννης δέ, ἡ μόνη
 δὴ ἐν Τανάγρα ἄσματα ἐποίησε, ταύτης ἐστι μὲν μνῆμα
 ἐν περιφανεί τῆς πόλεως, ἐστι δὲ ἐν τῷ γυμνασίῳ γρα-
 φή, ταινία τὴν κεφαλὴν ἡ Κόριννα ἀναδουμένη τῆς νί-
 κης ἔνεκα ἣν Πίνδαρον ἄσματι ἐνίκησεν ἐν Θήβαις.
 φαίνεται δέ μοι νικῆσαι τῆς διαλέκτου τε ἔνεκα, ὅτι
 ἦδεν οὐ τῇ φωνῇ τῇ Δωρίδι ὥσπερ ὁ Πίνδαρος, ἀλλὰ
 ὅποια συνήσειν ἐμελλον Αἰωλεῖς, καὶ ὅτι ἦν γυναικῶν
 τότε δὴ καλλίστη τὸ εἶδος, εἴ τι τῇ εἰκόνι δεῖ τεκμαίρε-
 4 σθαι. 4. Ἔστι δὲ καὶ γένη δύο ἐνταῦθα ἀλεκτρούων,
 οἳ τε μάχιμοι καὶ οἱ κόσσυφοι καλούμενοι. τούτων τῶν
 κοσσύφων μέγεθος μὲν κατὰ τοὺς Ἀνδούς ἐστὶν ὄρνι-
 θας, χροὰ δὲ ἐμφερῆς κόρακι, κάλλαια δὲ καὶ ὁ λόφος
 κατὰ ἀνεμώνην μάλιστα· λευκὰ δὲ σημεῖα οὐ μεγάλα
 ἐπὶ τε ἄκρῳ τῷ ῥάμφει καὶ ἐπὶ ἄκρας ἔχουσι τῆς οὐρᾶς.
 οὗτοι μὲν τοιοῦτο παρέχονται τὸ εἶδος.
- 5 5. Τῆς δὲ Βοιωτίας τὰ ἐν ἀριστερᾷ τοῦ Εὐρῆπου
 Μεσσάπιον ὄρος καλούμενον καὶ ὑπ' αὐτῷ Βοιωτῶν ἐπὶ
 θαλάσσης πόλις ἐστὶν Ἀνθηδών· γενέσθαι δὲ τῇ πόλει τὸ
 ὄνομα οἱ μὲν ἀπὸ Ἀνθηδόνο νύμφης, οἱ δὲ Ἀνθαν δυ-
 ναστεῦσαι λέγουσιν ἐνταῦθα, Ποσειδῶνός τε παῖδα καὶ
 Ἀλκυνόνης τῆς Ἀτλαντος. Ἀνθηδονίοις δὲ μάλιστα πού
 κατὰ μέσον τῆς πόλεως Καβείρων ἱερὸν καὶ ἄλλος περὶ
 αὐτό ἐστι, πλησίον δὲ Δήμητρος καὶ τῆς παιδὸς νᾶος,
 6 καὶ ἀγάλματα λίθου λευκοῦ. Διονύσου τε ἱερὸν πε- 75
 ποίηται καὶ ἄγαλμα πρὸ τῆς πόλεως κατὰ τὸ ἐς τὴν ἡπει-
 ρον. Ἐνταῦθα εἰσὶ μὲν τάφοι τῶν Ἰφιμεδείας καὶ
 Ἀλκίως παίδων· γενέσθαι δὲ σφίσι τοῦ βίου τὴν τελευ-
 τὴν ὑπὸ Ἀπόλλωνος κατὰ τὰ αὐτὰ Ὀμηρος πεποιήμασι

καὶ Πίνδαρος, ** ὥς ἐπιλάβοι τὸ χρεὼν αὐτοὺς ἐν Νάξῳ
τῇ ὑπὲρ Πάρου κειμένη. 6. Τούτων τε δὴ ἐστὶ τῇ Ἀν-
θηδόνι μνήματα, καὶ ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ καλούμενον Γλαύ-
κου κήθημα. εἶναι δὲ αὐτὸν ἀλιέα, καὶ ἐπεὶ τῆς πόας 7
ἔφαγε, δαίμονα ἐν θαλάσῃ γενέσθαι καὶ ἀνθρώποις τὰ
ἐσόμενα ἐς τότε προλέγειν οἳ τε ἄλλοι πιστὰ ἡγνῆται,
καὶ οἱ τὴν θάλασσαν πλέοντες πλείστα ἀνθρώπων ἐς τὴν
Γλαύκου μαντικὴν κατὰ ἔτος ἕκαστον λέγουσι. Πινδά-
ρῳ δὲ καὶ Αἰσχύλῳ πυνθανομένοις παρὰ Ἀνθηδονίων,
τῷ μὲν οὐκ ἐπὶ πολὺ ἐπῆλθεν ἄσαι τὰ ἐς Γλαῦκον, Αἰ-
σχύλῳ δὲ καὶ ἐς ποίησιν δράματος ἐξήρκεσε.

XXIII. Θηβαίοις δὲ πρὸ τῶν πυλῶν ἐστὶ τῶν Προι-
τίδων καὶ τὸ Ἰολάου καλούμενον γυμνάσιον, καὶ στά-
διον κατὰ ταῦτά τῳ τε ἐν Ὀλυμπίᾳ καὶ τῳ Ἐπιδαυρίῳ
γῆς χῶμα· ἐνταῦθα δείκνυνται καὶ ἡρῶν Ἰολάου. τε-
λευτῆσαι δὲ ἐν Σαρδοὶ τὸν τε Ἰόλαον αὐτὸν καὶ Ἀθη-
ναίων καὶ Θεσπιέων τοὺς συνδιαβάντας ὁμολογοῦσι καὶ
οἱ Θηβαῖοι. 2. Ἵπερβάντι δὲ τοῦ σταδίου τὰ ἐν δεξιᾷ 2
δρόμος ἱππων καὶ ἐν αὐτῷ Πινδάρου μνημῆμα ἐστὶ. Πίν-
δαρον δὲ ἡλικίαν ὄντα νεανίσκον καὶ ἰόντα ἐς Θεσπιάς
ᾧρα καύματος περὶ μεσοῦσαν μάλιστα ἡμέραν κόπος καὶ
ὑπνος ἀπ' αὐτοῦ κατελάβανεν. Ὁ μὲν δὴ ὥς εἶχε κα-
τακλίνεται βραχὺ ὑπὲρ τῆς ὁδοῦ· μέλισσαι δὲ αὐτῷ
καθεύδοντι προσεπέτοντό τε καὶ ἐπλασσον πρὸς τὰ χεῖλη
τοῦ κηροῦ. ἀρχὴ μὲν Πινδάρῳ ποιεῖν ᾠσματα ἐγένετο 3
755 τοιαύτη· εὐδοκιμοῦντα δὲ αὐτὸν ἤδη ἀνὰ πᾶσαν τὴν
Ἑλλάδα ἐς πλεον δόξης ἤρεν ἡ Πυθία ἀνειμποῦσα Δελ-
φοῖς, ὁπόσων ἀπήρχοντο τῷ Ἀπόλλωνι, μοῖραν καὶ Πιν-
δάρῳ τὴν ἰσὴν ἀπάντων νέμειν. Λέγεται δὲ καὶ ὀνει-
ρατος ὄψιν αὐτῷ γενέσθαι προήκοντι ἐς γῆρας· ἐπιστᾶσα
ἡ Περσεφόνη οἱ καθεύδοντι οὐκ ἔφρασκεν ὑμνηθῆναι
μόνη θεῶν ὑπὸ Πινδάρου, ποιήσειν μέντοι καὶ ἐς αὐ-

4 τὴν ἄσρα Πένδαρον ἐλθόντα ὡς αὐτὴν. Τὸν μὲν αὐτίκα τὸ χρεῶν ἐπιλαμβάνει, πρὶν ἐξήκειν ἡμέραν δακτύλῳ ἀπὸ τοῦ ὀνείρατος· ἦν δὲ ἐν Θήβαις γυνὴ πρεσβύτες γένους ἕνεκα προσήκουσα Πινδαρῶν καὶ τὰ καλλὰ μεμελετηκυῖα ᾄδειν τῶν ἁσμάτων· ταύτῃ Πένδαρος ἐνύπαννον τῇ πρεσβύτιδι ἐπιστάς ὕμνον ᾄσεν ἐς Ηερσεφρόνην· ἥ δὲ καί τ' ἴκα, ὡς ἀπέλιπον αὐτὴν ὁ ὕπνιος, ἔγραψε ταῦτα, ὅπως τοῦ ὀνείρατος ἤκουσεν ᾄδοντας. ἐν τούτῳ τῷ ᾄσματι ἄλλαι τε ἐς τὸν Ἄϊδην εἶσιν ἐπικλησεις καὶ ὁ χρυσήνιος, δῆλα ὡς ἐπὶ τῆς Κόρης τῇ ἀρπαγῇ.

5 3. Ἐντεῦθεν ἐς Ἀκραίφονιον ἔστιν ὁδὸς πὰ πλείω πεδιάς. εἶναι δὲ ἐξ ἀρχῆς τε μοῖραν τῆς Θηβαϊδος τὴν πόλιν φασί, καὶ ὅστερον διαπασόντας Θηβαίων ἐς αὐτὴν ἄνδρας εὗρισκον, ἥνίκα Ἀλέξανδρος ἐποίησε τὰς Θήβας ἀνασπάτους· ὑπὸ δὲ ἀσθενείας καὶ γήραος οὐδὲ ἐς τὴν Ἀττικὴν ἀποσπώθηται δυνηθείσας ἐνταῦθα φάσκειν. Κεῖται μὲν τὸ πόλισμα ἐν ὄρει τῷ Πτώῳ, θείας δὲ ἔξω ἐνταῦθα Διονέσου ναὸς ἔστι καὶ ἄγαλμα.

6 Προελθόντι δὲ ἀπὸ τῆς πόλεως ἐν δεξιᾷ πάντεσσι καὶ δέκα σταδίους τοῦ Ἀπόλλωνος ἔστι τοῦ Πτώου τὸ ἱερόν. εἶναι δὲ Ἀθάμαντος καὶ Θαιμιστοῦς παῖδα τὸν Πτώον, ἀφ' οὗ τῷ τε Ἀπόλλωνι ἐπικλήσεις καὶ τῷ ὄρει τὸ ὄνομα ἐγένετο, Ἄσις ἐν ποτὶς ἔπεσεν εἰρηκε. Πρὸ δὲ τῆς Ἀλεξάνδρου καὶ Μακεδόνων ἐπιστρατείας καὶ ὀλέθρου τοῦ Θηβαίων μαντεῖον ἦν αὐτόθι ἀψευδές· καὶ ποτε ἄνδρα Εὐρώπεια, ὄνομα δὲ οἱ εἶναι Μῦν, τοῦτον ἀποσταλέντα ὑπὸ Μαρδονίου τὸν Μῦν ἐπερέσθαι τε φωνῇ τῇ σφετέρᾳ, καὶ οἱ χρῆσαι τὸν θεὸν οὐχ ἑλληνί-75 σαυτα οὐδὲ αὐτὸν διαλέεσθαι τῇ Κερκυῇ.

7 4. Τεσσεραλόντων δὲ τὸ ὄρος τὸ Πτώον ἔστιν ἐπὶ θαλάσσης Βοιωτῶν πόλις Ἀράμυνα· γενέσθαι δὲ αὐτῇ τὸ ὄνομα φασιν ἀπὸ Δαρύμνης τῆς Κύνου· τοὺς δὲ ἀνα-

τέρω προγόνους δηλώσει μοι τὰ ἔχοντα ἐς Δοκρούς τοῦ λόγου. Καὶ συνετέλει δὲ ἐς Ὀποῦντα ἡ Λάρυμνα τὸ ἀρχαῖον· Θηβαίων δὲ καὶ μέγα ισχύος προσελθόντων, τη-
νικαῦτα ἐκουσίως μετατάξαντο ἐς Βοιωτούς. Διονύσου δὲ ἐνταῦθα ναὸς καὶ ἄγαλμα ὀρθὸν πεποιήται. Λιμὴν δὲ σφισίν ἐστιν ἀγχιβαθής, καὶ τὰ ὄρη τὰ ὑπὲρ τὴν πό-
λιν ὑδὼν καρέχεται δήρων ἀγρίων.

XXIV. Ἐξ Ἀκραφυνίου δὲ ἰόντι εὐθείαν ἐπὶ λίμνην τὴν Κηφισίδα, οἱ δὲ Κωπαῖδα ὀνομάζουσι αὐτήν, πεδῖον καλούμενόν ἐστιν Ἀθαμάντιον· οἰκῆσαι δὲ Ἀθά-
μαντα ἐν αὐτῷ φασίν. Ἐς δὲ τὴν λίμνην ὃ τε ποταμὸς ὁ Κηφισὸς ἐκδίδωσιν, ἀρχόμενος ἐκ Αἰλαίας τῆς Φω-
κείων, καὶ διαπλεύσαντί εἰσι Κῶπαι. καίνται δὲ αἱ Κῶπαι πόλισμα ἐπὶ τῇ λίμνῃ· 2. τοῦτου δὲ καὶ Ὀμηρος ἐπαιή-
σατο ἐν καταλόγῳ μνήμην· ἐνταῦθα Δῆμος τε καὶ Διο-
νύσου καὶ Σαραπίδός ἐστιν ἱερά. Λέγουσι δὲ οἱ Βοιω- 2
τοὶ καὶ πόλιστα αἶλλα πρὸς τῇ λίμνῃ ποτὲ, Ἀθήνας καὶ
Ἐλευσίνα, οἰκισθαι, καὶ ὡς ὥρα χειμῶνος ἐπικλύσασα
ἠφάνισεν αὐτὰ ἡ λίμνη. Οἱ μὲν δὲ ἰχθύς οἱ ἐν τῇ Κη-
φισίδι οὐδέν τι διάφορον ἐς ἄλλους ἰχθύς τοὺς λιμναίους
ἔχουσιν· αἱ δὲ ἐγγέλεις αὐτόθι καὶ μέγισται μέγισται καὶ
ἐσθλείν εἰσὶν ἥδιστα.

3. Κωπῶν δὲ ἐν ἀριστερᾷ σταδίους προσελθόντι ὡς 3
δῶδεκα εἰσὶν Ὀλμωνες, Ὀλμωνέων δὲ ἐπτά πον στάδια
Τηττος ἀφίσταται, κῶμαι νῦν τε οὔσαι καὶ εὐθὺς ἐξ ἀρ-
χῆς· μοίρως δὲ, ἐμοὶ δοκεῖν, τῆς Ὀρχομενίας εἰσι καὶ
αὐταὶ καὶ πεδῖον τὸ Ἀθαμάντιον. Καὶ ὅσα μὲν ἐς Τητ-
τον ἄνδρα Ἀργεῖον καὶ Ὀλμον τὸν Σισύφου λεγόμενα
ἤκουον, προσέεται καὶ αὐτὰ τῇ Ὀρχομενίᾳ συγγραφῇ·
757 θίας δὲ ἄξιον ἐν μὲν Ὀλμωσιν οὐδ' ἐπὶ βραχύτατον
παρεῖχον οὐδέν, ἐν Τήτεσσι δὲ ναὸς ἐστὶν Ἡρακλέους,
καὶ ἰάματα εὖρασθαι παρὰ τούτου τοῖς κάμνουσιν ἐστιν,

ὄντος οὐχὶ ἀγάλματος σὺν τέχνῃ, λίθου δὲ ἀργοῦ κατὰ τὸ ἀρχαῖον.

4. Τήττου δὲ στάδια ὥς εἴκοσιν ἀπέχουσι Κύρτωνες· τὸ δὲ ἀρχαῖον ὄνομα τῷ πολισματοῖ φασιν εἶναι Κυρτώνην. ᾤκισται δὲ ἐπὶ ὄρους ὑψηλοῦ, καὶ Ἀπόλλωνός ἐστιν ἐνταῦθα ναός τε καὶ ἄλσος· ἀγάλματα δὲ ὄρθα Ἀπόλλωνος καὶ Ἀρτέμιδος ἐστίν. Ἔστι δὲ αὐτόθι καὶ ὕδωρ ψυχρὸν ἐκ πέτρας ἀνερχόμενον· νυμφῶν δὲ ἱερὸν ἐπὶ τῇ πηγῇ καὶ ἄλσος οὐ μέγα ἐστίν· ἡμεῖρα δὲ ὁμοίως πάντα ἐν τῷ ἄλσει δένδρα.

5. Ἐκ δὲ Κυρτώνων ὑπερβάλλοντι τὸ ὄρος πόλισμα ἐστὶ Κορσεία, ὑπὸ δὲ αὐτῷ δένδρων ἄλσος οὐχ ἡμέρων· πρῖνοι τὸ πολὺ εἰσιν. Ἑρμοῦ δὲ ἄγαλμα οὐ μέγα ἐν ὑπαίθρῳ τοῦ ἄλσους ἔστηκε. τοῦτο ἀπέχει Κορσείας ὅσον τε ἡμῖς σταδίον. Καταβάντων δὲ ἐς τὸ χθαμαλὸν ποταμὸς Πλατάνιος καλούμενος ἐκδίδωσιν ἐς θάλασσαν· ἐν δεξιᾷ δὲ τοῦ ποταμοῦ Βοιωτῶν ἐσχατοὶ ταύτῃ πόλισμα οἰκοῦσιν Ἀλὰς ἐπὶ θαλάσῃ, ἣ τὴν Λοκρίδα ἡπειρον ἀπὸ τῆς Εὐβοίας διείργει.

XXV. Θηβαίοις δὲ τῶν πυλῶν ἐστὶν ἐγγύτατα τῶν Νηϊστῶν Μενοικέως μνημα τοῦ Κρέοντος· ἀπέκτεινε δὲ ἐκουσίως αὐτὸν κατὰ τὸ μάντευμα τὸ ἐκ Δελφῶν, ἥνικα Πολυνείκης καὶ ὁ σὺν αὐτῷ στρατὸς ἀφίκοντο ἐξ Ἀργούς. Τοῦ δὲ Μενοικέως ἐπιπέφυκε φοιὰ τῷ μνηματι· τοῦ καρποῦ δὲ ὄντος ὥραιον διαρρήξαντί σοι τὸ ἐκτὸς λοιπὸν ἐστὶν εὗρεῖν τὸ ἐνδον αἷματι ἐμφερές. αὕτη μὲν δὴ τεθηλὸς δένδρον ἐστὶν ἢ φοιὰ· ἄμπελον δὲ φῦναι μὲν οἱ Θηβαῖοι παρὰ σφίσι πρῶτοις φασὶν ἀνθρώπων, ἀποφῆναι δὲ οὐδὲν ἔτι ἐς αὐτὴν ὑπόμνημα εἶχον.

22. Τοῦ δὲ Μενοικέως οὐ πόρρω τάφου τοὺς παῖδας λέγουσιν Οἰδίποδος μονομαχήσαντας ἀποθανεῖν ὑπὸ ἀλλήλων· σημεῖον δὲ τῆς μάχης αὐτῶν κίων, καὶ ἀσπίς 758

ἔπεστιν ἐπ' αὐτῷ λίθου. Δείκνυνται δέ τι χωρίον· ἐνταῦθα Ἦραν Θηβαῖοί φασιν Ἡρακλεῖ παιδὶ ἔτι ἐπι-
σχεῖν γάλα κατὰ δὴ τινα ἀπάτην ἐκ Διός. καλεῖται δὲ
ὁ σύμπας οὗτος (τόπος) Σῦρμα Ἀντιγόνης· ὥς γὰρ τὸν
τοῦ Πολυνείκου ἀφασθαί οἱ προθυμονμένη νεκρὸν οὐ-
δεμία ἐφαίνετο φαστῶνῃ, δεύτερα ἐπενόησεν ἔλκειν αὐ-
τόν, ἐς ὃ εἵλκυσέ τε καὶ ἐπέβαλεν ἐπὶ τοῦ Ἑτεοκλέους
ἐξημμένην τὴν πυρᾶν.

3. Διαβάντων δὲ ποταμὸν καλούμενον ἀπὸ γυναικὸς 3
τῆς Λύκου Δίρκην, ὑπὸ ταύτης δὲ ἔχει λόγος Ἀντιόπην
κακοῦσθαι, καὶ δι' αὐτὸ ὑπὸ τῶν Ἀντιόπης παίδων
συμβῆναι τῇ Δίρκῃ τὴν τελευταίαν, διαβᾶσιν οὖν τὴν
Δίρκην οἰκίας τε ἐρείπια τῆς Πινδάρου καὶ μητρὸς Διν-
δυμήνης ἱερὸν, Πινδάρου μὲν ἀνάθημα, τέχνη δὲ τὸ
ἄγαλμα Ἀριστομήδους τε καὶ Σωκράτους Θηβαίων. μῖα
δὲ ἐφ' ἐκάστων ἐτῶν ἡμέρα, καὶ οὐ πέρα, τὸ ἱερὸν ἀνολί-
γειν νομίζουσιν. ἐμοὶ δὲ ἀφικέσθαι τε ἐξεργόνει τὴν
ἡμέραν ταύτην, καὶ τὸ ἄγαλμα εἶδον λίθου τοῦ Πεντέ-
λησι καὶ αὐτὸ καὶ τὸν θρόνον.

4. Κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν ἀπὸ τῶν πυλῶν τῶν Νηιστῶν 4
τὸ μὲν Θέμιδός ἐστιν ἱερὸν καὶ ἄγαλμα λευκοῦ λίθου,
τὸ δὲ ἐφεξῆς Μοιρῶν, τὸ δὲ Ἀγοραίου Διός· οὗτος μὲν
δὴ λίθου πεποιήται, ταῖς Μοίραις δὲ οὐκ ἐστὶν ἀγάλ-
ματα. καὶ ἀπωτέρω μικρὸν Ἡρακλῆς ἔστηκεν ἐν ὑπαί-
θρῳ Ἐννοκολούστῃς ἐπωνυμίαν ἔχων, ὅτι τῶν κηρύκων,
ὥς οἱ Θηβαῖοι λέγουσιν, ἀπέτεμεν ἐπὶ λῶβῃ τὰς φῖνας,
οἱ παρὰ Ὀρχομενίων ἀφίκοντο ἐπὶ τοῦ δασμοῦ τὴν ἀπ-
αίτησιν.

5. Σταδίους δὲ αὐτόθεν πέντε προσελθόντι καὶ εἰ- 5
κοσι Δήμητρος Καβείρας καὶ Κόρης ἐστὶν ἄλσος· ἐσελ-
θεῖν δὲ τοῖς τελεσθεῖσιν ἐστι. Τούτου δὲ τοῦ ἄλσους
ἐπὶ πού σταδίους τῶν Καβείρων τὸ ἱερὸν ἀφέστηκεν.

Οἴκωνες δὲ εἰσὶν οἱ Κάβειροι καὶ ὅποιά ἐστιν αὐτοῖς καὶ
 τῇ μητρὶ τὰ θρώμενα, σιωπὴν ἄγουσι ὑπὲρ αὐτῶν συγ-
 6 γνώμη παρὰ ἀνδρῶν φιληκόων ἔστω μοι. 6. Τόσοῦτο
 δὲ δηλώσαι με καὶ ἐς ἅπαντας ἐκώλυσεν οὐθέν, ἦντινα
 λέγουσιν ἀρχὴν οἱ Θηβαῖοι γενέσθαι τοῖς θρωμένοις.
 Πόλιν γάρ ποτε ἐν τούτῳ φασὶν εἶναι τῷ χωρίῳ κατὰ ἄν- 759
 θρας ὀνομαζομένους Καβείρους, Προμηθεὶ δὲ ἐνὶ τῶν
 Καβείρων καὶ Αἰτναίῳ τῷ Προμηθεὺς ἀφικομένην Δή-
 μητρα ἐς γυνῶσιν παρακαταθέσθαι σφίσι. ἦτις μὲν δὴ
 ἦν ἡ παρακαταθήκη, καὶ τὰ ἐς αὐτὴν γινόμενα, οὐκ
 ἐφάνητο ὅσιόν μοι γράφειν. Δήμητρος δ' οὖν Καβεί-
 7 ροις δῶρόν ἐστιν ἡ τελετή. Κατὰ δὲ τὴν Ἐκινόνων
 στρατείαν καὶ ἄλλωσιν τῶν Θηβῶν ἀνέστησαν μὲν ὑπὸ
 τῶν Ἀργείων οἱ Κάβειροι, ἐξελεῖφθη δὲ ἐπὶ χρόνον τινα
 καὶ ἡ τελετή. Πελαργὴν δὲ ὕστερον τὴν Πυτνέως καὶ
 Ἰσθμιάδην Πελαργὴ συναικοῦντα καταστήσασθαι μὲν τὰ
 ὄργια αὐτοῦ λέγουσιν ἐξ ἀρχῆς, μετενεγκεῖν δὲ αὐτὰ
 8 ἐπὶ τὸν Ἀλεξιάρουν καλούμεναν. ὅτι δὲ τῶν ὄρων ἐκτὸς
 ἐμύησεν ἡ Πελαργὴ τῶν ἀρχαίων, Τηλώνδης καὶ ὅσοι
 γένους τῶν Καβείρων ἐλείποντο κατήλθον αὐτοῖς ἐς τὴν
 Καβειραίων. Πελαργὴ μὲν δὴ κατὰ μάντευμα ἐκ Δω-
 δώνης καὶ ἄλλα ἐμελλεν ἐς τιμὴν καταστήσεσθαι, καὶ ἡ
 θυσία φέρον ἐν τῇ γαστρὶ λερεῖον. 7. Τὸ δὲ μήνιμα τὸ
 ἐκ τῶν Καβείρων ἀπαραίτητόν ἐστιν ἀνθρώποις, ὥς
 9 ἐπέδειξε δὴ πολλαχῇ. τὰ γὰρ δὴ θρώμενα ἐν Θήβαις
 ἐτόλμησαν ἐν Ναυκάκτῳ κατὰ ταῦτα ἰδιῶται θρᾶσαι, καὶ
 σφᾶς οὐ μετὰ πολὺν ἐπέλαβεν ἡ δίκη. ὅσοι δὲ ὁμοῦ Μαρ-
 δούῳ τῆς στρατιᾶς τῆς Ξέρξου περὶ Βοιωτίαν ἐλεῖφθη-
 σαν, τοῖς παρελθοῦσιν αὐτῶν ἐς τὸ λερὸν τῶν Καβείρων
 τάχα μὲν πον καὶ χρημάτων μεγάλων ἐλπίδι, τὸ πλεόν
 δέ, ἐμοὶ δοκεῖν, τῇ ἐς τὸ θεῖον ὀλιγωρίᾳ, τούτοις πα-
 ραφρονῆσαι τε συνέπεσεν ἀντίκα καὶ ἀπώλοντο ἐς θά-

λασσάν. τε καὶ ἀπὸ τῶν κρημνῶν ἑαυτοὺς ῥίπτοντες.
 Ἀλεξάνδρου δέ, ὡς ἐνίκησε τῇ μάχῃ, Θήβας τε αὐτὰς 10
 καὶ σύμπασαν τὴν Θηβαίδα διδόντος κυρί, ἄνδρες τῶν
 760 ἐκ Μακεδονίας ἐλθόντες ἐς τῶν Καβαίρων τὸ ἱερὸν αἶτε
 ἐν γῇ τῇ πολυμῇ κεραινοῖς τε ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἀστραπαῖς
 ἐφθάρησαν. οὕτω μὲν τὸ ἱερὸν τοῦτό ἐστιν ἐξ ἀρχῆς
 ἄριστον.

XXVI. Τοῦ Καβαίριου δὲ ἐν δεξιᾷ πεδίου ἐστὶν ἐπώ-
 τιμον Τηνέρου μόντεως, ὃν Ἀπόλλωνος παῖδα εἶναι καὶ
 Μακίας νομίζουσι, καὶ Ἑρακλέους ἱερὸν μέγα ἐπέκλησιν
 Ἰπποθέου· τοὺς τε γὰρ Ὀρχομενίους φασὶν ἐς τοῦτο
 ὑφ᾽ ἔχθαι στρατιᾷ, καὶ τὸν Ἑρακλῆα νύκτωρ τοὺς ἵππους
 λαβόντα συνθῆσαι σφισι τοὺς ὑπὸ τοῖς ἄρμασι. 2. Προ- 2
 ἐλθόντων δὲ τὸ ὄρος ἐστὶν ὅθεν τὴν Σφίγγα λέγουσιν
 ὀρμαῖσθαι ἐπ' ὀλίθῳ τῶν ἀρκαζομένων αἰνιγμα ἄθου-
 σαν. Οἱ δὲ κατὰ ληστείαν σὺν δυνάμει ναυτικῇ πλα-
 νουμένην φασὶν αὐτὴν ἐς τὴν πρὸς Ἀνθηδόνη σχεῖν θά-
 λασσαν, καταλαβοῦσαν δὲ τὸ ὄρος τοῦτο ἀρπαγαῖς χρη-
 σθαι, πρὶν ἐξέλκειν Οἰδίπους αὐτὴν ὑπερβαλόμενος πλή-
 θει στρατιᾶς, ἣν ἀφίκετο ἔχων ἐκ Κορίνθου. Λέγεται 3
 δὲ καὶ ὡς νόθη Λαῖου θυγάτηρ εἴη, καὶ ὡς τὸν χρησμὸν
 τὸν Κάδμω δοθέντα ἐκ Δελφῶν διδάξειεν αὐτὴν κατὰ
 εὐνοίαν ὁ Αἰὼς· ἐπίστασθαι δὲ πλὴν τοὺς βασιλέας οὐ-
 θέα αἶλλον τὸ μόντευμα. ὁπότε οὖν τῇ Σφιγγὶ ἀμφι-
 σβηκῆσων εἰς ἀφίκοιτο τῆς ἀρχῆς, γενέσθαι γὰρ τῷ
 Λαίῳ ἐκ παλλακῶν υἱός, καὶ τὰ χρησθέντα ἐκ Δελφῶν
 ἐς Ἐπικάστην μόνην καὶ τοὺς δὲ ἐκείνης ἔχειν παῖδας,
 τὴν οὖν Σφίγγα χρῆσθαι σοφίσμασιν ἐς τοὺς ἀδελφοὺς,
 ὡς τὸν Κάδμω γενόμενον χρησμὸν εἶδεεν ἂν Λαίου γε-
 ὄντας· σὺν ἔχοντας δὲ αὐτοὺς ἀποκρίνασθαι, θανάτῳ 4
 ζημιοῦν, αἶτε οὖν προσηκόντως ἀμφισβητοῦντας γένους

τε καὶ ἀρχῆς. Οἰδίπους δὲ ἄρ' ἀφίκετο ὑπὸ ὀνείρατος
δεδιδαγμένος τὸν χρησμόν.

5 3. Ἀπὸ δὲ τοῦ ὄρους τούτου πέντε ἀπέχει καὶ δέκα 761
σταδίου πόλεως ἐρείπια Ὀρχηστοῦ· φασὶ δὲ ἐνταῦθα
οἰκῆσαι Ποσειδῶνος παῖδα Ὀρχηστόν. ἐπ' ἐμοῦ δὲ ναός
τε καὶ ἄγαλμα Ποσειδῶνος ἐλείπετο Ὀρχηστίου καὶ τὸ
6 ἄλσος, ὃ δὴ καὶ Ὅμηρος ἐπήνεσε. 4. Τραπομένω δὲ
ἀπὸ τοῦ Καβειρίου τὴν ἐν ἀριστερᾷ καὶ προελθόντι ὡς
πεντήκοντα σταδίους Θέσπια ὑπὸ τὸ ὄρος τὸν Ἑλικῶνα
ᾤκισται. θυγατέρα δὲ εἶναι Θέσπιαν λέγουσιν Ἀσωποῦ,
καὶ ἀπὸ ταύτης κληθῆναι τὴν πόλιν. οἱ δὲ Θέσπιόν φα-
σιν ἐξ Ἀθηναίων ἐλθόντα τὸ ὄνομα τῇ πόλει δοῦναι· γε-
7 γονέναι δὲ ἀπὸ Ἐρεχθέως αὐτόν. 5. Θεσπιεῦσι δὲ ἐν τῇ
πόλει Σαώτου Διὸς ἐστὶ χαλκοῦν ἄγαλμα· ἐπιλέγουσι
δὲ ὡς λυμαينوμένου τὴν πόλιν ποτὲ αὐτοῖς δράκοντος
προστάξειεν ὁ θεὸς τὸν κλήρω τῶν ἐφήβων κατὰ ἔτος
ἕκαστον λαχόντα δίδοσθαι τῷ θηρίῳ. τῶν μὲν δὴ δια-
φθαρέντων μνημονεύειν τὰ ὀνόματα οὐ φασιν· ἐπὶ δὲ
Κλεοστράτῳ λαχόντι τὸν ἐραστὴν αὐτοῦ Μενέστρατον
8 λέγουσιν ἐπιτεχνήσασθαι. χαλκοῦν θώρακα ἐποίησατο
ἔχοντα ἐπὶ ἐκάστη τῶν φολίδων ἄγκιστρον ἐς τὸ ἄνω
νεῦον· τοῦτον τὸν θώρακα ἐνδύς παρέδωκε τῷ δρά-
κοντι ἐκουσίως αὐτόν, παραδοὺς δὲ ἀπολεσθαι τε καὶ
αὐτὸς ἀπολεῖν ἔμελλε τὸ θηρίον. Ἀντὶ τούτου μὲν τῷ
Διὶ γέγονεν ἐπίκλησις Σαώτης· τὸ δὲ ἄγαλμα τὸ Διο-
νύσου καὶ αὐτῆς Τύχης, ἐτέρωθι δὲ Τυγίεας, * * τὴν δὲ
Ἀθηναίαν τὴν Ἐργάνην καὶ αὐτὴν καὶ Πλοῦτόν οἱ παρ-
εστηκότα ἐποίησε * * *.

XXVII. Θεῶν δὲ οἱ Θεσπιεῖς τιμῶσιν Ἐρωτα μάλιστα
ἐξ ἀρχῆς, καὶ σφισιν ἄγαλμα παλαιότατόν ἐστιν ἀργὸς
λίθος. Ὅστις δὲ ὁ καταστησάμενος Θεσπιεῦσιν Ἐρωτα
θεῶν σέβεσθαι μάλιστα, οὐκ οἶδα. σέβονται δὲ οὐδέν τι

ἦσσαν καὶ Ἑλλησποντίων Παριανοί, τὸ μὲν ἀνέκαθεν
 ἐξ Ἰωνίας καὶ Ἐρυθρῶν ἀποικισμένοι, τὰ δὲ ἐφ' ἡμῶν
 τελοῦντες ἐς Ῥωμαίους. 2. Ἐρωτα δὲ ἄνθρωποι μὲν οἱ 2
 πολλοὶ νεώτατον θεῶν εἶναι καὶ Ἀφροδίτης παιδα ἡγην-
 762 ται. Λύκιος δὲ Ὡλήν, ὃς καὶ τοὺς ὕμνους τοὺς ἀρχαιο-
 τάτους ἐποίησεν Ἑλλήσιν, οὗτος ὁ Ὡλήν ἐν Ἑλλείθυϊας
 ὕμνῳ μητέρα Ἐρωτος τὴν Ἑλλείθυϊάν φησιν εἶναι. Ὡλή-
 νος δὲ ὕστερον Πάμφως τε ἔπη καὶ Ὀρφεὺς ἐποίησαν·
 καὶ σφισιν ἀμφοτέροις πεποιημένα ἐστὶν ἐς Ἐρωτα, ἵνα
 ἐπὶ τοῖς δρωμένοις Ἀνκομίδαι καὶ ταῦτα ᾄδωσιν· ἐγὼ
 δὲ ἐπελεξάμην *** ἀνδρὶ ἐς λόγους θαδουχοῦντι. καὶ
 τῶν μὲν οὐ πρόσω ποιήσομαι μνήμην· Ἡσιόδῳ δὲ ἡ τὸν
 Ἡσιόδῳ Θεογονίαν ἐσποιήσαντα οἶδα γράψαντα ὡς Χάος
 πρῶτον, ἐπὶ δὲ αὐτῷ Γῇ τε καὶ Τάρταρος καὶ Ἐρως γέ-
 νοιτο. Σαπφῷ δὲ ἡ Λεσβία πολλά τε καὶ οὐχ ὁμολο- 3
 γοῦντα ἀλλήλοις ἐς Ἐρωτα ἦσε. 3. Θεσπιδεῦσι δὲ ὕστε-
 ρον χαλκοῦν εἰργάσατο Ἐρωτα Λύσιππος, καὶ ἔτι πρό-
 τερον τούτου Πραξιτέλης λίθου τοῦ Πεντέλῃσι. καὶ ὅσα
 μὲν εἶχεν ἐς Φρύνην καὶ τὸ ἐπὶ Πραξιτέλει τῆς γυναικὸς
 σόφισμα, ἐτέρῳθι ἤδη μοι δεδήλωται· πρῶτον δὲ τὸ
 ἄγαλμα κινήσαι τοῦ Ἐρωτος λέγουσι Γάτοκ δυναστεύ-
 σαντα ἐν Ῥώμῃ, Κλαυδίον δὲ ὀπίσω Θεσπιδεῦσιν ἀπο-
 πέμψαντος Νέρωνα αὐτὸς δεύτερα ἀνάσπαστον ποιῆσαι.
 Καὶ τὸν μὲν φλόξ αὐτόθι διέφθειρε· τῶν δὲ ἄσβεστῃ- 4
 σάντων ἐς τὸν θεὸν ὁ μὲν ἀνθρώπῳ στρατιώτῃ διδούς
 αἶε τὸ αὐτὸ σύνθημα μετὰ ὑπούλου χλευασίας ἐς τοσοῦτο
 προήγαγε θυμοῦ τὸν ἄνθρωπον ὥστε σύνθημα διδόντα
 αὐτὸν διεργάζεται, Νέρωνι δὲ παρὲξ ἡ τὰ ἐς τὴν μητέρα
 ἐστὶ καὶ ἐς γυναῖκας γαμετὰς ἐναγῇ τε καὶ ἀνέραστα
 τολμήματα. Τὸν δὲ ἐφ' ἡμῶν Ἐρωτα ἐν Θεσπιδεῦσι ἐποίη-
 σεν Ἀθηναῖος Μηνόδαρος, τὸ ἔργον τὸ Πραξιτέλους
 μιμούμενος. 4. Ἐνταῦθα καὶ αὐτοῦ Πραξιτέλους Ἀφρο- 5

δία· καὶ Φρόνης ἐστὶν εὐαὶν· λίθου καὶ ἡ Φρόνη καὶ 763
 ἡ θεός. ἔστι δὲ καὶ ἐτέρωθεν Ἀφροδίτης Μελαυνίδος
 ἱερὸν, καὶ θιατρόν τι καὶ ἀγορὰ θείας ἄξια· ἐνταῦθα
 Ἡσίοδος ἀνίσταται χαλκοῦς. Τῆς ἀγορᾶς οὐ πόρρω
 Νίκη τε χαλκοῦ καὶ ναὸς Μουσῶν ἐστὶν οὐ μέγας· ἀγάλ-
 ματα δὲ ἐν αὐτῷ μικρὰ λίθον πεποιημένα.

- 6 5. Καὶ Ἡρακλέους Θεσπιεύων ἐστὶν ἱερὸν· ἱερᾶται
 δὲ αὐτοῦ περὶ θένος, ὅτε ἂν ἐπιλάβῃ τὸ χρεὼν αὐτήν.
 αἴτιον δὲ τούτου φασὶν εἶναι τοιοῦτος, Ἡρακλῆα ταῖς θυ-
 γατράσι πενητήκοντα οὔσας ταῖς Θεσπίου συγγενέσθαι
 πάσαις πλήρῃ μῶς ἐν τῇ αὐτῇ νυκτί· ταύτην δὲ οὐκ ἐθα-
 λῆσαι οἱ τὴν μάαν μεθ' ἡμῶν· * * * νορίζοντα διπλάσαι
 μένειν παρθένου πάντα αὐτῇ τὸν βίον ἱερωμένην αὐ-
 7 τῷ. Ἐγὼ δὲ ἤκουσα μὲν καὶ ἄλλον λόγον, ὡς διὰ πα-
 σῶν ὁ Ἡρακλῆς τῶν Θεσπίου παρθένων διεξέλθοι τῇ
 αὐτῇ νυκτί, καὶ ὡς ἄρσενας παῖδας αὐτῷ πᾶσαι τέκνοιν,
 διδύμους δὲ ἡ τε νεαυτάτη καὶ ἡ πρεσβυτάτη· ἐπεὶ οὐκ
 οὐκ ἐστὶν ὅπως ἡγήσομαι πιστόν, Ἡρακλῆα ἐπὶ τοσοῦτο
 ὀργῆς ἀνδρὸς φίλου θυγατρὶ ὑφικέσθαι. πρὸς δὲ καὶ
 ἡνίκα ἐτι ἦν μετ' ἀνδραῖων, τιμωρούμενός τε ἄλλους
 ὑβρίζοντας καὶ μάλιστα ὅσοι θεῶν ἀσεβεῖς ἦσαν, οὐκ
 ἂν αὐτός γε κατεστήθετο αὐτῷ ναὸν τε καὶ ἱερῶν ὥσ-
 8 περ δὴ θεός. Ἀλλὰ γὰρ ἐφαίνεται μοι τὸ ἱερὸν τοῦτο
 ἀρχαιότερον ἢ κατὰ Ἡρακλῆα εἶναι τὸν Ἀμφιτρύωνος,
 καὶ Ἡρακλέους τοῦ καλομένου τῶν Ἰθαίων Λακτύλων,
 οὗ δὴ καὶ Ἐρωθραίους τοὺς ἐς Ἰωνίαν καὶ Τυρίους ἱερὰ
 ἔχοντας εὐρίσκου. οὐ μὲν οὐδ' οἱ Βοιωταὶ τοῦ Ἡρα-
 κλέους ἡγνόουν τοῦτο τὸ ὄνομα, ὅπου γε αὐτοὶ τῆς Μυ-
 καλησσίας Δῆμητρος Ἡρακλεὶ τῷ Ἰθαίῳ τὸ ἱερὸν ἐπιτε-
 τραῖσθαι λέγουσιν.

XXVIII. Ὁ δὲ Ἑλικῶν ὄρων τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐν
 τοῖς μάλιστα ἐστὶν εὐγεωσ καὶ δένδρων ἡμέρων ἀνά-

764 πλῆθος· καὶ οἱ τῆς ἀνδράχνου θάμνοι παρέχονται τῶν
 πανταχόθεν καρπῶν αἰθὴν ἡδιστον. λέγουσι δὲ οἱ περὶ τὸν
 Ἑλικῶνα οἰκοῦντες καὶ ἀπάσας ἐν τῷ ὄρει τὰς πόας καὶ
 τὰς ῥίζας ἥμισυ ἐπὶ ἀνθρώπου θαυμάτω φέσσειν. καὶ
 δὴ καὶ τοῖς ὄφει τὸν λόν ποιοῦσιν ἐνταῦθα ἀσθενέστε-
 ρον αἰνέομαι, ὥστε καὶ διαφεύγουσι τὰ πολλὰ οἱ θαχθέν-
 τες, ἣν ἀνδρὶ Λέβυ γένους τοῦ Φύλλων ἢ καὶ ἄλλως
 προσφύροις ἐπιτύχουσι τοῖς φαρμάκοις. 2. Ἔστι μὲν δὴ 2
 ὁ λός τοῖς ἀγριωτάτοις τῶν ὄφειν καὶ ἄλλως ὀλέθριος
 ἐς τε ἀνθρώπους καὶ ζῷα ὁμοίως τὰ πάντα, σποντελοῦσι
 δὲ οὐχ ἥμισυ ἐς ἰσχὺν σφισι τοῦ ἰοῦ καὶ αἰ νομαί, ἐπεὶ
 τοῖς καὶ ἀνδρὸς ἀκούσας οἶδα Φοίνικος ὡς ἐν τῇ ὀρεινῇ
 τῇ Φοινίκῃς ἀγριωτέρους τοὺς ἐχεις ποιοῦσιν αἰ ρίζαι.
 Ἐφῆ δὲ ἀνθρώπου ἰδεῖν αὐτοὺς ἀποφεύγοντα ὁρμῇ
 ἐχεως, καὶ τὸν μὲν ἐπὶ τι ἀναδραμεῖν δένδρον, τὸν δὲ
 ἔχιν, ὡς ἦλθεν ὕστερος, ἀποπνεῦσαι πρὸς τὸ δένδρον
 τοῦ ἰοῦ καὶ οὐ ξῆν ἔτι τὸν ἀνθρώπον. Τούτου μὲν τοι-
 αῦτα ἤκουσα· ἐν δὲ τῇ χώρῃ τῇ Ἀράβῃ οἱ τῶν ἐχεων 3
 περὶ τὰ δένδρα τὰ παλσαμά οἰκοῦσι, τοιαῦτα ἄλλα ἐς αὐ-
 τοὺς συμβαίνοντα οἶδα. μέγεθος μὲν κατὰ μυρσίτης
 θάλαμον τὰ παλσαμά ἐστι, φύλλα δὲ αὐτοῖς κατὰ τὴν
 πόαν τὸ σάμψουχον. ἐχεων δὲ τῶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ καθ’
 ὁπότερος καὶ πλείονες καὶ ἐλάσσονες ὑπὸ ἑκάστων ἀνλί-
 ζονται δένδρον· τροφή γὰρ αὐτοῖς ὁ τῶν παλσαμάτων
 ἐστὶν ὁπὸς ἡδίστη, καὶ ἔτι καὶ ἄλλως τῇ αἰνῇ τῶν φε-
 τῶν χαίρουσιν. Ἐπὰν οὖν συλλέγειν τοῦ παλσαμοῦ τὸν 4
 ὁπὸν ἀφίκηται τοῖς Ἀραβῖν ὥρα, ξύλων δύο ἐκαστος
 σκυτάλης ἐπὶ τοὺς ἐχεις [ἐς]φέρει, κροτοῦντες δὲ τὰ
 ξύλα ἀπελαύνουσι τοὺς ἐχεις· ἀποκτείνουσι δὲ αὐτοὺς
 765 οὐκ ἐθέλουσιν ἱεροὺς τῶν παλσαμάτων νομίζοντες. ἦν δὲ
 καὶ ὑπὸ ἐχεων θαχθῆναι τῷ συμβῆ, τὸ μὲν τραῦμά ἐστιν
 ὀποτον καὶ ὑπὸ σιδήρου, δεῖμα δὲ ἄπεισι τὸ ἀπὸ τοῦ.

λοῦ· ἄτε γὰρ σιτουμένοις τοῖς ἔχουσι μύρων τὸ εὐοσμότατον, μετακεράννυσί σφισιν ἐκ τοῦ θανατωδούς ἐς τὸ ἡπιώτερον ὁ λόγος. ταῦτα μὲν δὴ ἔχοντά ἐστιν οὕτω.

XXIX. Θῦσαι δὲ ἐν Ἐλικῶνι Μούσαις πρῶτους καὶ ἐπονομάσαι τὸ ὄρος ἱερὸν εἶναι Μουσῶν Ἐφριάτην καὶ Ὡτον λέγουσιν, οἰκίσαι δὲ αὐτούς καὶ Ἄσκλην· καὶ δὴ καὶ Ἥγησίονους ἐπὶ τῷδε ἐν τῇ Ἀτθίδι ἐποίησεν·

Ἄσκλη δ' αὖ παρέλεκτο Ποσειδάων ἐνοσίχθων,

ἣ δὴ οἱ τέκε παῖδα περιπλομένων ἐνιαυτῶν

Ολοχλον, ὃς πρῶτος μετ' Ἀλωέος ἔκτισε παίδων

Ἄσκλην, ἣ δ' Ἐλικῶνος ἔχει πόδα πιδασκόντα.

2 Ταύτην τοῦ Ἥγησίονου τὴνποίησιν οὐκ ἐπελεξάμην, ἀλλὰ πρότερον ἄρα ἐκλελοιπυῖα ἦν πρὶν ἢ ἐμέ γενέσθαι·

Κάλλιππος δὲ Κορίνθιος ἐν τῇ ἐς Ὀρχομενίους συγγραφῇ μαρτύρια ποιεῖται τῷ λόγῳ τὰ Ἥγησίονου ἔπη· ὥσαύτως δὲ καὶ ἡμεῖς πεποιήμεθα παρὰ τοῦ Καλλίππου διδασχθέντες. Ἄσκλης μὲν δὴ πύργος εἰς ἐπ' ἐμοῦ καὶ ἄλλο οὐδὲν ἐλείπετο ἐς μνήμην. 2. Οἱ δὲ τοῦ Ἀλωέος παῖδες ἀριθμὸν τε Μούσας ἐνόμισαν εἶναι τρεῖς, καὶ ὀνόματα αὐταῖς ἔθεντο Μελέτην καὶ Μνήμην καὶ Ἀοιδήν.

3 χρόνῳ δὲ ὕστερόν φασι Πίερον Μακεδόνα, ἀφ' οὗ καὶ Μακεδόσιν ὠνόμασται τὸ ὄρος, τοῦτον ἐλθόντα ἐς Θεσπιάς ἐννέα τε Μούσας καταστήσασθαι καὶ τὰ ὀνόματα τὰ νῦν μεταθέσθαι σφίσι. ταῦτα δὲ ἐνόμιζεν οὕτως ὁ Πίερος ἢ σοφώτερά οἱ εἶναι φανεντα, ἢ κατὰ τι μάντευμα, ἢ παρὰ του διδασχθεῖς τῶν Θρακῶν· δεξιώτερον γὰρ τὰ τε ἄλλα ἐδόκει τοῦ Μακεδονικοῦ τὸ ἔθνος εἶναι πάλαι τὸ Θράκιον, καὶ οὐχ ὁμοίως ἐς τὰ θεῖα ὀλίγωρον.

4 Εἰσὶ δ' οἳ καὶ αὐτῷ θυγατέρας ἐννέα Πιέρῳ γενέσθαι λέγουσι, καὶ τὰ ὀνόματα ἅπερ ταῖς θεαῖς τεθῆναι καὶ ταύταις, καὶ ὅσοι Μουσῶν παῖδες ἐκλήθησαν ὑπὸ Ἑλλήνων, θυγατριδοὺς εἶναι σφῶς Πιέρου. Μίμνερμος

δὲ ἔλεγετο ἐς τὴν μάχην ποιήσας τὴν Σμυρναίων πρὸς Γύγην τε καὶ Αὐδοῦς, φησὶν ἐν τῷ προοίμῳ θυγατέρας Οὐρανοῦ τὰς ἀρχαιοτέρας Μούσας, τούτων δὲ ἄλλας νεωτέρας εἶναι Διὸς παῖδας. 3. Ἐν Ἑλικῶνι δὲ πρὸς τὸ 5 ἄλλος ἰόντι τῶν Μουσῶν ἐν ἀριστερᾷ μὲν ἢ Ἀγανίππῃ πηγῇ, θυγατέρα δὲ εἶναι τὴν Ἀγανίππην τοῦ Τερμησοῦ λέγουσι· ῥεῖ δὲ καὶ οὗτος ὁ Τερμησὸς περὶ τὸν Ἑλικῶνα· τὴν δὲ εὐθδεῖαν ἐρχομένην πρὸς τὸ ἄλλος ἔστιν εἰκὼν Εὐφῆμης ἐπειργασμένη λίθῳ· τροφὸν δὲ εἶναι τὴν Εὐφῆμην λέγουσι τῶν Μουσῶν. ταύτης τε οὖν εἰκὼν καὶ 6 μετ' αὐτὴν Αἰνὸς ἔστιν ἐν πέτρᾳ μικρᾷ σπηλαίου τρόπον εἰργασμένη· τούτῳ κατὰ ἔτος ἕκαστον πρὸ τῆς θυσίας τῶν Μουσῶν ἐναγίζουσι. Λέγεται δὲ ὡς ὁ Αἰνὸς οὗτος καί τις μὲν Οὐρανίας εἴη καὶ Ἀμφιμάρου τοῦ Ποσειδῶνος, μεγίστην δὲ τῶν τε ἐφ' αὐτοῦ καὶ ὅσοι πρότερον ἐγένοντο λάβοι δόξαν ἐπὶ μουσικῇ, καὶ ὡς Ἀπόλλων ἀποκτείνειεν αὐτὸν ἐξισούμενον κατὰ τὴν φῶδὴν. Ἀποθανόντος δὲ τοῦ Αἰνίου τὸ ἐκ' αὐτῷ πένθος διῆλθεν 7 ἄρα καὶ ἄχρι τῆς βαρβάρου πάσης, ὡς καὶ Αἰγυπτίοις ἄσμα γενέσθαι Αἰνόν· καλοῦσι δὲ τὸ ἄσμα Αἰγύπτιοι τῇ ἐπιχωρίῳ φωνῇ Μανέρων. Οἱ δὲ Ἕλλησιν ἔπη ποιήσαντες, Ὅμηρος μὲν, ἅτε ἄσμα Ἕλλησιν ὃν ἐπιστάμενος τοῦ Αἰνίου τὰ παθήματα, ἐπὶ τοῦ Ἀχιλλέως ἔφη τῇ ἀσπίδι ἄλλα τε ἐργάσασθαι τὸν Ἥφαιστον καὶ κιθαρωδὸν παῖδα ἄδοντα τὰ ἐς Αἶνον·

τοῖσιν δ' ἐν μέσσοισι καί τις φόρμιγγι λιγείῃ

ἱμερόεν κιθάριξε, Αἶνον δ' ὑπὸ καλὸν ἄειδεν.

767 Πάμφως δέ, ὃς Ἀθηναίοις τῶν ὕμνων ἐποίησε τοὺς ἀρχαιοτάτους, οὗτος ἀκμάζοντος ἐπὶ τῷ Αἰνῷ τοῦ πένθους Οἰτόλινον ἐκάλεσεν αὐτόν. Σαπφῶ δὲ ἢ Λεσβία τοῦ Οἰτόλινου τὸ ὄνομα ἐκ τῶν ἐπῶν τῶν Πάμφω μαθοῦσα Ἄδωνιν ὁμοῦ καὶ Οἰτόλινον ᾄσεν. Θηβαῖοι δὲ λέγουσι

παρὰ σφίσι ταρῆναι τὸν Αἰνόν, καὶ ὥς μετὰ τὸ πταίσμα τὸ ἐν Χαιρωνείᾳ τὸ Ἑλληνικόν. Φίλιππος ὁ Ἀρμέντου κατὰ δὴ τινα ὄφιν ὀνείρατος τὰ ὅσα ἀνελόμενος τοῦ 9 Αἰνὸς κομίσαιεν ἐς Μακεδονίαν· ἐκεῖνον μὲν δὲ αὐτίς ἐξ ἐνυπνίων ἄλλων ὁπίσω τοῦ Αἰνὸς τὰ ὅσα ἐς Θήβας ἀποστέλλαι, πὰρ δὲ ἐπιθήματα τοῦ τάφου, καὶ ὅσα σημεῖα ἄλλα ἦν, ἀνὰ χρόνον φασὶν ἀφανισθῆναι. Λέγεται δὲ καὶ ἄλλα τοιαῦτα ὑπὸ Θηβαίων, ὥς τοῦ Αἰνὸς τοῦτου γένοιτο ὕστερον ἑτέρου Αἰνὸς καλούμενος Ἰσμηνίου, καὶ ὥς Ἡρακλῆς ἔτι παῖς ὢν ἀποκτείνῃεν αὐτὸν διδάσκαλον μουσικῆς ὄντα. Ἔπη δὲ οὔτε ὁ Ἀμφικάρου Αἰνὸς οὔτε ὁ τοῦτου γενόμενος ὕστερον ἐποίησαν· ἢ καὶ ποιηθέντα ἐς τοὺς ἔπειτα οὐκ ἦλθεν.

XXK. Ταῖς Μούσαις δὲ ἀγάλματα τὰ μὲν πρῶτὰ ἔστι Κηφισοδότου τέχνη πάσαις, προσελθόντι δὲ οὐ πολὺ τρεῖς μὲν εἰσιν αὐτίς Κηφισοδότου, Σερογγυλλίωνος δὲ ἑτερα τρεσῶντα, ἀνδρὸς βοῦς καὶ ἱαποὺς ἄριστα εἰργασμένου· τὰς δὲ ὑπολοίπους τρεῖς ἐποίησεν Ὀλυμπιοσθένης. καὶ Ἀπόλλων χαλκοῦς ἔστιν ἐν Ἑλικῶνι καὶ Ἑρμῆς μαχόμενοι περὶ τῆς λύρας, καὶ Διόνυσος ὁ μὲν Λυσίου, τὸ δὲ ἄγαλμα ἀνέθηκε Σύλλας τοῦ Φιονύσου τὸ ὀρθόν, ἔργον τῶν Μύρωνος θῆας μάλιστα ἄξιον μετὰ γε τὸν Ἀθήνησιν Ἑρεχθεά. ἀνέθηκε δὲ οὐκ οἰκοθεν, Ὀρχομενίους δὲ ἀφελόμενος τοὺς Μινύας. τοῦτό ἐστι τὸ ὑπὸ Ἑλλήνων λεγόμενον θυμιάμασιν ἄλλοτρίοις τὸ θεῖον σέβασθαι.

- 2 2. Ποιητὰς δὲ ἢ καὶ ἄλλως ἐπιφανεῖς ἐπὶ μουσικῇ τοσῶνδε εἰκόνας ἀνέθεσαν, Θάμυριν μὲν αὐτὸν τε ἥδη τυφλὸν καὶ λύρας καταργίας ἐφαπτόμενον· Ἀρίων δὲ ὁ Μηθυμναλὸς ἔστιν ἐπὶ δελεήτος. Ὁ δὲ Σακάδα τοῦ 168 Ἀργεῖου τὸν ἀνδριάντα πλάσας, οὐ συνεῖς Πινδάρου τὸ ἐς αὐτὸν προοίμιον, ἐποίησεν οὐδὲν ἐς τὸ μῆκος τοῦ σώ-

ματος εἶναι τῶν αὐλῶν μείζονα τὸν αὐλητήν. Κάθηται 3
 δὲ καὶ Ἡσίοδος καθάραν ἐπὶ τοῖς νόμασιν ἔχων, οὐδέν
 τι οἰκᾶτον Ἡσιόδῳ φόρημα· δῆλα γὰρ δὴ καὶ ἐξ αὐτῶν
 τῶν ἐπῶν ὅτι ἐπὶ φάβδον θάφους ἦδε. περὶ δὲ Ἡσιόδου
 τε ἡλικίας καὶ Ὀμήρου πολυπραγμονήσαντι ἐς τὸ ἀκρι-
 βέστατον οὗ μοι γράφειν ἤδὲ ἦν, ἐπισταμένῳ ἀπὸ φιλαί-
 τιον ἄλλων τε καὶ οὐχ ἡμισυ ὅσαι κατ' ἐρὲς ἐπὶ ποιῆσαι
 τῶν ἐπῶν καθεστάνεσαν. 3. Ὀρφεὶ δὲ πρὶν Θρακί 4
 ποιῆται μὲν παρυσσεῶσα αὐτῷ Τελειή, πεποιήται δὲ περὶ
 αὐτὸν ἔλθου τε καὶ χαλκοῦ θηρία ἀκούοντα ᾗδοντος.
 Πολυὰ μὲν [δὴ] καὶ ἄλλα πιστεύουσιν οὐκ ὄντα Ἕλλη-
 νες, καὶ δὴ καὶ Ὀρφέα Καλλιόπης τε εἶναι Μοῦσης καὶ
 οὐ τῆς Πύρρον, καὶ οἱ τὰ θηρία εἶναι πρὸς τὸ μέλος ψυ-
 χαγωγέμενα, ἔλθαι δὲ καὶ ἐς τὸν Ἄϊδην ζῶντα αὐτὸν
 παρὰ τῶν κάτω θεῶν τὴν γυναῖκα αἰτοῦντα. Ὁ δὲ Ὀρ-
 φεὺς, ἔμοι δοκεῖν, ὑπεραβάλετο ἐπῶν κόσμῳ τοὺς πρὸ
 αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ μέγα ἦλθεν ἰσχύος οἷα πιστευόμενος εὐ-
 φρημέναι τελετὰς θεῶν καὶ ἔργων ἀνοσίῳν καθαρμούς
 νόσων τε ἰάματα καὶ τροπαὲς μηνιμάτων θαίων. Τὰς δὲ 5
 γυναῖκας φασὶ τῶν Θρακῶν ἐπιβουλεύειν μὲν αὐτῷ θά-
 νηταιν, ὅτι σφῶν τοὺς ἄνδρας ἀκολουθεῖν ἐπεισεν αὐτῷ
 πλανωμένῳ, φόβῳ δὲ τῶν ἀνδρῶν οὐ τελευτᾷ· ὥς δὲ
 ἐνεφρορήσαντο οἶνον, ἐξεργάζονται τὸ τύλμημα, καὶ τοῖς
 ἀνδράσιν ἀπὸ τούτου κατέστη μαθυσκομένους ἐς τὰς
 μάχας ποιεῖν. Εἰσὶ δὲ οἳ φασὶ κεραινωθένει ὑπὸ τοῦ
 θεοῦ συμβῆναι τὴν τελευτήν Ὀρφεὶ· κεραινωθῆναι δὲ
 αὐτῶν τῶν λόγων ἔνεκα ὧν ἐδίδασκεν ἐν τοῖς μυστηρίοις
 σὺ πρότερον ἀκημοῦτας ἀνθρώπους. Ἄλλοις δὲ [προ-] 6
 εἰρημένον εἶσθαι ὥς προκαποθανούσης οἱ τῆς γυναικὸς
 769 ἐπὶ τὸ Ἄορπον δι' αὐτὴν τὸ ἐν τῇ Θασπρωτίδι ἀρίκετο·
 εἶναι γὰρ πάλαι νεκρομαντεῖον αὐτόθι· νομίζοντα δέ
 οἱ εἶπασθαι τῆς Εὐρυδίκης τὴν ψυχὴν, καὶ ἀμαρτοντα

ὥς ἐπιστράφη, αὐτόχειρα αὐτὸν ὑπὸ λύπης αὐτοῦ γενέσθαι. λέγουσι δὲ οἱ Θρᾷκες, ὅσαι τῶν ἀηδόνων ἔχουσι νεοσσιὰς ἐπὶ τῷ τάφῳ τοῦ Ὀρφέως, ταύτας ἥδιον καὶ 7 μεῖζόν τι ἄδειν. Μακεδόνων δὲ οἱ χώραν τὴν ὑπὸ τὸ ὄρος τὴν Πιερίαν ἔχοντες καὶ πόλιν Διον φασὶν ὑπὸ τῶν γυναικῶν γενέσθαι τὴν τελευτήν ἐνταῦθα τῷ Ὀρφεί. ἴοντι δὲ ἐκ Δίου τὴν ἐπὶ τὸ ὄρος καὶ στάδια προελθελυθότι εἰκοσι κίων τὲ ἐστὶν ἐν δεξιᾷ καὶ ἐπίδημα ἐπὶ τῷ κίονι ὕδρια λίθου· ἔχει δὲ τὰ ὀστέα τοῦ Ὀρφέως ἡ ὕδρια, 8 καθὰ οἱ ἐπιχώριοι λέγουσι. 4. Ρεῖ δὲ καὶ ποταμὸς Ἐλικῶν· ἄχρι σταδίων ἐβδομήκοντα πέντε προελθόντι τὸ ρεῦμα ἀφανίζεται τὸ ἀπὸ τούτου κατὰ τῆς γῆς· διαλεπόν δὲ μάλιστα δύο καὶ εἰκοσι στάδια ἄννισι τὸ ὕδωρ αὐθις, καὶ ὄνομα Βαφύρας ἀντὶ Ἐλικῶνος λαβὼν κατεῖσιν ἐς θάλασσαν ναυσίπορος. Τοῦτον οἱ Διασταὶ τὸν ποταμὸν ἐπιρρεῖν διὰ παντὸς τῇ γῇ τὰ ἐξ ἀρχῆς φασί, τὰς γυναῖκας δὲ αἰ τὸν Ὀρφέα ἀπέκτειναν ἐνακονίφασθαι οἱ θελήσαι τὸ αἷμα, καταδύναί τε ἐπὶ τούτῳ τὸν ποταμὸν ἐς τὴν γῆν, ἵνα δὴ μὴ τοῦ φόνου καθάρσια τὸ 9 ὕδωρ παράσχηται. 5. Ἦκουσα δὲ καὶ ἄλλον ἐν Δαρίσῃ λόγον, ὥς ἐν τῷ Ὀλύμπῳ πόλις οἰκοῖτο Αἰβηθρα, ἣ ἐπὶ Μακεδονίας τέτραπται τὸ ὄρος, καὶ εἶναι οὐ πόρρω τῆς πόλεως τὸ τοῦ Ὀρφέως μνήμα· ἀφικέσθαι δὲ τοῖς Αἰβηθρῶσι παρὰ τοῦ Διονύσου μάντευμα ἐκ Θράκης, ἐπειδὴν ἰδῇ τὰ ὀστέα τοῦ Ὀρφέως ἥλιος, τηνικαῦτα ὑπὸ συνὸς ἀπολεισθαι Αἰβηθρῶσι τὴν πόλιν. οἱ μὲν δι' οὐ πολλῆς φροντίδος ἐποιοῦντο τὸν χρησμόν, οὐδὲ ἄλλο τι θηρόν οὕτω μέγα καὶ ἄλκιμον ἔσεσθαι νομίζοντες ὥς ἔλεν σφίσι τὴν πόλιν, συτὶ δὲ θρασύτητος μετεῖναι μᾶλλον ἢ 770 10 ἰσχύος. Ἐπεὶ δὲ ἐδόκει τῷ θεῷ, συνέβαινέ σφισι τοιάδε. ποιμὴν περὶ μεσοῦσαν μάλιστα τὴν ἡμέραν ἐπικλίνων αὐτὸν πρὸς τοῦ Ὀρφέως τὸν τάφον, ὁ μὲν ἐκάθευδεν ὁ

ποιμήν, ἐπήει δέ οἱ καὶ καθεύδοντι ἔπη τε ἄδειν τῶν Ὀρφείως καὶ μέγα καὶ ἡδὺ φωνεῖν. Οἱ οὖν ἐγγύτατα νέμονται ἢ καὶ ἀροῦντες, ἕκαστοι τὰ ἔργα ἀπολείποντες, ἡθροῖζοντο ἐπὶ τοῦ ποιμένος τὴν ἐν τῷ ὕπνῳ φθόγην· καὶ ποτε ὠθοῦντες ἀλλήλους καὶ ἐρίζοντες ὅστις ἐγγύτατα ἔσται τῷ ποιμένι ἀνατρέπουσι τὸν κίονα, καὶ κατεάγῃ τε ἀπ' αὐτοῦ πεσοῦσα ἡ θήκη καὶ εἶδεν ἥλιος ὃ τι ἦν τῶν ὁσίων τοῦ Ὀρφείως λοιπόν. Αὐτίκα δὲ ἐν τῇ ἐπερ- 11
χομένῃ νυκτὶ ὃ τε θεὸς κατέχει πολὺ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸ ὕδωρ, καὶ ὁ ποταμὸς ὁ Σῦς, τῶν δὲ περὶ τὸν Ὀλυμπον χειμάρρων καὶ ὁ Σῦς ἐστί, τότε οὖν οὗτος ὁ ποταμὸς κατέβαλε μὲν τὰ τεῖχη Διβηθρίοις, θεῶν δὲ ἱερὰ καὶ οἴκους ἀνέτρεψεν ἀνθρώπων, ἀπέπνιξε δὲ τοὺς τε ἀνθρώπους καὶ τὰ ἐν τῇ πόλει ζῶα ὁμοίως τὰ πάντα. ἀπολομένων δὲ ἤδη Διβηθρίων, οὕτως οἱ ἐν Δίῳ Μακεδόνες, κατὰ γε τὸν λόγον τοῦ Δαρισαίου ξένου, ἐς τὴν ἑαυτῶν τὰ ὁσῆ κομίζουσι τοῦ Ὀρφείως. Ὅστις δὲ περὶ 12
ποιήσεως ἐπολυπραγμόνησεν ἤδη, τοὺς Ὀρφείως ὕμνους οἶδεν ὄντας ἕκαστόν τε αὐτῶν ἐπὶ βραχύτατον καὶ τὸ σύμπαν οὐκ ἐς ἀριθμὸν πολὺν πεποιημένους· 6. Δυκομῖδαι δὲ Ἰσασί τε καὶ ἐπάδουσι τοῖς θρωμένοις. κόσμῳ μὲν δὴ τῶν ἐπῶν δευτερεῖα φέροντο ἂν μετὰ γε Ὀμήρου τοὺς ὕμνους, τιμῆς δὲ ἐκ τοῦ θείου καὶ ἐς πλεον ἐκείνων ἤκουσι.

XXXI. Καὶ Ἀρσινόης ἐστὶν ἐν Ἐλικῶνι εἰκὼν, ἣν 771 Πτολεμαῖος ἐγγήμεν ἀδελφὸς ὦν. τὴν δὲ Ἀρσινόην στρουθὸς φέρει χαλκῇ τῶν ἀπτήνων· πετρὰ μὲν γε καὶ αὐταὶ κατὰ ταῦτά ταῖς ἄλλαις φύουσιν, ὑπὸ δὲ βάρους καὶ διὰ μέγεθος οὐχ οἷά τε ἐστὶν ἀνέχειν σφαῖς ἐς τὸν ἀέρα τὰ πετρά.

2. Ἐνταῦθα καὶ Τηλέφῳ τῷ Ἡρακλέους γάλα ἐστὶν 2
ἐλαφος παιδὶ μικρῷ διδοῦσα, καὶ βοῦς τε παρ' αὐτὸν

καὶ ἄγαλμα Πριάπου θέας ἄξιον. τούτῳ τιμαὶ τῷ θεῷ
 δέδονται μὲν καὶ ἄλλως, ἐνθα εἰσὶν αἰγῶν νομαὶ καὶ
 προβάτων ἢ καὶ ἐσμοὶ μελισσῶν. Λαμψακηνοὶ δὲ ἐς
 πλεον ἢ θεοὺς τοὺς ἄλλους νομίζουσι, Διονύσου τε αὐ-
 τὸν παῖδα εἶναι καὶ Ἀφροδίτης λέγοντες.

- 3 3. Ἐν δὲ τῷ Ἐλικῶνι καὶ ἄλλοι τρίποδες κεῖνται,
 καὶ ἀρχαιότατος ὃν ἐν Χαλκίδι λαβεῖν τῇ ἐπ' Εὐρύκῳ
 λέγουσιν Ἡσίοδον νικήσαντα ᾠδῇ. Περιοικοῦσι δὲ καὶ
 ἄνδρες τὸ ἄλσος, καὶ ἐορτὴν τε ἐνταῦθα οἱ Θεσπιαῖς καὶ
 ἀγῶνα ἄγουσι Μουσεία· ἄγουσι δὲ καὶ τῷ Ἑρωτι, ἅθλα
 οὐ μουσικῆς μόνον ἀλλὰ καὶ ἀθληταῖς τιθέντες. Ἐπα-
 ναβάντι δὲ σταδία ἀπὸ τοῦ ἄλσους τούτου ὡς εἰκοσιν
 ἔστιν ἡ τοῦ Ἴππου καλουμένη κρήνη· ταύτην τὸν Βελ-
 λεροφόντου ποιῆσαι φασιν Ἴππον, ἐπιψάψαντα ὀκλῇ
 4 τῆς γῆς. 4. Βοιωτῶν δὲ οἱ περὶ τὸν Ἐλικῶνα οἰκοῦντες
 παρειλημμένα δόξῃ λέγουσιν, ὡς ἄλλο Ἡσίοδος ποιῆσαι
 οὐδὲν ἢ τὰ Ἔργα· καὶ τούτων δὲ τὸ ἐς τὰς Μούσας ἀφαι-
 ροῦσι προοίμιον, ἀρχὴν τῆς ποιήσεως εἶναι τὸ ἐς τὰς
 Ἑριδας λέγοντες· καὶ μοι μόλυβδον ἐδείκνυσαν, ἐνθα
 ἡ πηγὴ, τὰ πολλὰ ὑπὸ τοῦ χρόνου λελυμασμένον· ἐγγέ-
 5 γραπται δὲ αὐτῷ τὰ Ἔργα. Ἔστι δὲ καὶ ἑτέρα κεχω-
 ρισμένη τῆς προτέρας, ὡς πολὺν τινα ἐπῶν ὁ Ἡσίοδος
 ἀριθμὸν ποιήσειεν, ἐς γυναικᾶς τε ἀδόμενα, [καὶ] ἃς
 μεγάλας ἐπονομάζουσιν Ἠοίας, καὶ Θεογονίαν τε καὶ ἐς
 τὸν μάντιν Μελάμποδα, καὶ ὡς Θησεὺς ἐς τὸν Ἄιδην 772
 ὁμοῦ Πειρίδῳ καταβαλεῖ, παραινέσεις τε Χείρωνος ἐπὶ
 διδασκαλίᾳ δὴ τῇ Ἀχιλλέως, καὶ ὅσα ἐπὶ Ἔργοις τε καὶ
 ἡμέραις. οἱ δὲ αὐτοὶ οὗτοι λέγουσι καὶ ὡς μαντικὴν
 Ἡσίοδος διδασκείη παρὰ Ἀκαρνάνων· καὶ ἔστιν ἐπη
 μαντικά, ὅποσα [τε] ἐπελεξάμεθα καὶ ἡμεῖς, καὶ ἐξηγή-
 6 σεις ἐπὶ τέρασιν. 5. Ἐναντία δὲ καὶ ἐς τοῦ Ἡσιόδου τὴν
 τελευτὴν ἔστιν εἰρημένα. ὅτι μὲν γὰρ οἱ παῖδες τοῦ

Γανύκτορος Κτίμενος καὶ Ἀντιφος ἔφυγον εἰς Μολυκρίαν ἐκ Ναυπάκτου διὰ τοῦ Ἡσιόδου τὸν φόνον, καὶ αὐτόθι ἀσεβήσασιν εἰς Ποσειδῶνα ἐγένετο τῇ Μολυκρίᾳ σφίσιν ἡ δίκη, τάδε μὲν καὶ οἱ πάντες κατὰ ταῦτα εἰρήκασιν· τὴν δὲ ἀδελφὴν τῶν νεανίσκων οἱ μὲν ἄλλον τοῦ φασιν αἰσχύναντος Ἡσιόδον λαβεῖν οὐκ ἀληθῆ τὴν τοῦ ἀδικήματος δόξαν, οἱ δὲ ἐκείνου γενέσθαι τὸ ἔργον. τὴ μὲν δὴ εἰς Ἡσιόδον καὶ αὐτὸν καὶ εἰς τὰ ἔπη διάφορα ἐπὶ τοσοῦτον εἰρηται.

6. Ἐπὶ δὲ ἄκρᾳ τῇ κορυφῇ τοῦ Ἑλικῶνος ποταμὸς 7 οὐ μέγας ἐστὶν ὁ Λάμος. Θεσπιέων δὲ ἐν τῇ γῇ Δονακῶν ἐστὶν ὀνομαζόμενος· ἐνταῦθ' ἐστὶ Ναρκίσσου πηγὴ, καὶ τὸν Νάρκισσον ἰδεῖν εἰς τοῦτο τὸ ὕδωρ φασίν, οὐ συνέντα δὲ ὅτι ἑώρα σκιὰν τὴν ἑαυτοῦ λαθεῖν τε αὐτὸν ἐρασθέντα αὐτοῦ, καὶ ὑπὸ τοῦ ἔρωτος ἐπὶ τῇ πηγῇ οἱ συμβῆναι τὴν τελευτήν. Τοῦτο μὲν δὴ παντάπασιν εὐηδες, ἡλικίας ἤδη τινὰ εἰς τοῦτο ἦκοντα ὡς ὑπὸ ἔρωτος ἀλίσκεσθαι, μηδὲ ὁποῖόν τι ἄνθρωπος καὶ ὁποῖόν τι ἄνθρώπου σκιὰ διαγνῶναι. Ἔχει δὲ καὶ ἕτερος εἰς αὐτὸν 8 λόγος, ἦσσαν μὲν τοῦ προτέρου γνώριμος, λεγόμενος δὲ καὶ οὗτος, ἀδελφὴν γενέσθαι Ναρκίσσῳ δίδυμον, τά τε ἄλλα εἰς ἅπαν ὅμοιον τὸ εἶδος καὶ ἀμφοτέροις ὡσαύ-
773 τως κόμην εἶναι, καὶ ἐσθῆτα ἐοικυῖαν αὐτοὺς ἐνδύεσθαι, καὶ θῆ καὶ ἐπὶ θήραν ἰέναι μετὰ ἀλλήλων· Νάρκισσον δὲ ἐρασθῆναι τῆς ἀδελφῆς, καὶ ὡς ἀπέθανεν ἡ παῖς, φοιτῶντα ἐπὶ τὴν πηγὴν συνιέναι μὲν ὅτι τὴν ἑαυτοῦ σκιὰν ἑώρα, εἶναι δὲ οἱ καὶ συνιέντι ῥαστώνην τοῦ ἔρωτος ἅτε οὐχ ἑαυτοῦ σκιὰν δοξάζοντι, ἀλλὰ εἰκόνα ὁρᾶν τῆς ἀδελφῆς. Νάρκισσον δὲ ἄνθος ἡ γῆ καὶ πρότερον 9 ἔφυεν, ἐμοὶ δοκεῖν, εἰ τοῖς Πάμφω τεκμαίρεσθαι χρή τι ἡμᾶς ἔπεσι· γεγρονῶς γὰρ πολλοῖς πρότερον ἔτεσιν ἢ Νάρκισσος ὁ Θεσπιεὺς Κόρην τὴν Δήμητρος φησιν ἄρ-

πασθῆναι παίζουσιν καὶ ἄνθη συλλέγουσαν, ἀρπασθῆναι δὲ οὐκ ἴοις ἀπατηθεῖσαν, ἀλλὰ ναρκίσσοις.

XXXII. Τοῖς δὲ ἐν Κρεύσιδι, ἐπινεῖω τῷ Θεσπιάων, οἰκοῦσιν ἐν κοινῷ μὲν ἔστιν οὐδέν, ἐν ἰδιώτῳ δὲ ἄνδρὸς ἄγαλμα ἦν Διονύσου, γύψου πεποιημένον καὶ ἐπικεκοσμημένον γραφῇ. πλοῦς δὲ ἐς Κρεῦσιν ἔστιν ἐκ Πελοποννήσου σκολιός τε καὶ ἄλλως οὐκ εὖδιος· ἄκραι τε γὰρ ἀνέχουσιν ὥς μὴ κατ' εὐθὺ τῆς θαλάσσης περαιοῦσθαι, καὶ ἅμα ἐκ τῶν ὀρῶν καταπνέουσιν ἄνεμοι βίαιοι.

2 2. Πλέοντι δὲ ἐκ Κρεύσιδος οὐ πελαγίῳ, παρὰ δὲ αὐτὴν Βοιωτίαν, πόλις ἔστιν ἐν δεξιᾷ Θίσβῃ. πρῶτα μὲν ὄρος ἐστὶ πρὸς θαλάσση· τοῦτο δὲ ὑπερβαλόντα πεδίον σε ἐκδέχεται καὶ μετὰ τοῦτο ἄλλο ὄρος· ἐν δὲ ταῖς ὑπωρεῖαις ἐστὶ πόλις. Ἡρακλέους δὲ ἱερὸν καὶ ἄγαλμα ὀρθὸν ἐνταῦθα ἔστι λίθου, καὶ Ἡράκλεια ἐορτὴν ἄγουσι.

3 τὸ δὲ πεδίον τὸ μεταξὺ τῶν ὀρῶν ἐκάλυεν οὐδὲν λίμνην ὑπὸ πληθους εἶναι τοῦ ὕδατος, εἰ μὴ διὰ μέσου χῶμά σφισιν ἐπεποίητο ἰσχυρόν· καὶ οὕτω παρὰ ἔτος ἐς μὲν τὰ ἐπέκεινα τοῦ χώματος ἐκτρέπουσι τὸ ὕδωρ, τὸ δὲ ἐπὶ τὰ ἕτερα αὐτοῦ γεωργοῦσι. Θίσβην δὲ λέγουσιν ἐπιχώριον εἶναι νύμφην, ἀφ' ἧς ἡ πόλις τὸ ὄνομα ἔσχηκεν.

4 3. Παραπλέοντι δὲ αὐτόθεν πόλισμά ἐστιν οὐ μέγα ἐπὶ θαλάσση Τίφα. Ἡράκλειόν τε Τιφαιεῦσιν ἔστι, καὶ 774 ἐορτὴν ἄγουσιν ἐπέτειον. Οὗτοι Βοιωτῶν μάλιστα ἐκ παλαιοῦ τὰ θαλάσσια ἐθέλουσιν εἶναι σοφοί, Τίφυν ἄνδρα μνημονεύοντες ἐπιχώριον, ὥς προκριθεῖν γενέσθαι τῆς Ἀργοῦς κυβερνήτης· ἀποφαίνουσι δὲ καὶ πρὸ τῆς πόλεως ἐνθα ἐκ Κόλχων ὀπίσω κομιζομένην ὀρμίσσασθαι τὴν Ἀργὴν λέγουσιν.

5 4. Ἀπὸ δὲ Θεσπίας ἰόντι ἄνω πρὸς ἡπειρον ἔστιν Ἀλιάρτος. ὅστις δὲ Ἀλιάρτου γέγονε καὶ Κορωνείας

οἰκιστῆς, οὗ με ἀπὸ τῶν ἐς Ὀρχομενίους ἐχόντων εἰκὸς ἦν χωρίζειν. Κατὰ δὲ τὴν ἐπιστρατείαν τοῦ Μήδου φρονήσασιν Ἀλιαρτίοις τὰ Ἑλλήνων μοῖρα τῆς Ξέρξου στρατιᾶς γῆν τε σφισιν ὁμοῦ καὶ τὴν πόλιν ἐπεξῆλθε καίονσα. Ἐν Ἀλιάρτῳ δέ ἐστι Λυσάνδρου τοῦ Λακεδαιμονίου μνῆμα· προσβαλὼν γὰρ τῶν Ἀλιαρτίων πρὸς τὸ τεῖχος στρατιᾶς ἐκ τῆς Θηβῶν ἐνούσης ἔνδον καὶ ἐξ Ἀθηναίων, καὶ ἐπεξελθόντων τῶν πολεμίων, ἔπεσεν ἐν τῇ μάχῃ. 5. Λύσανδρον δὲ τὰ μὲν ἐς τὰ μάλιστα ἐπαινέσαι, 6 τὰ δὲ καὶ πικρῶς ἐστι μέμψασθαι. Σοφίαν μὲν γε τοιαύτην ἐπεδείξατο. ἡγούμενος Πελοποννησίων ταῖς τριήρεσιν Ἀντίοχον κυβερνήτην ὄντα Ἀλκιβιάδου, φυλάξας Ἀλκιβιάδην ἀπόντα τοῦ ναυτικοῦ, τηνικαῦτα τὸν Ἀντίοχον ἐπηγάγετο ἐς ἐλπίδα ὡς ὄντα ἀξιόμαχον ναυμαχῆσαι Λακεδαιμονίοις, καὶ ἀναγαγόμενον ὑπὸ θράσους τε καὶ ἀλαζονείας ἐνίκησεν αὐτὸν οὐ πόρρω τοῦ Κολοφωνίου ἄστεως. Ὡς δὲ καὶ δεύτερα ὁ Λύσανδρος 7 ἐπὶ τὰς τριήρεις ἀφίκετο ἐκ Σπάρτης, ἡμερώσατο μὲν οὕτω Κῦρον ὡς χρήματα, ὁπότε ἐς τὸ ναυτικὸν αἰτοίη, παρεῖναι οἱ κατὰ καιρὸν τε καὶ ἄφθονα· ὁρμούντων δὲ 775 ναυσὶν ἑκατὸν ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς Ἀθηναίων, εἶλεν αὐτῶν τὰ πλοῖα ἐσκεδασμένους ἐπὶ τῇ ὕδωρ τοὺς ναύτας καὶ ἐπὶ ἀγορὰν φυλάξας. Παρέσχετο δὲ καὶ ἔργον τοιόνδε ἐς δικαιοσύνην. Αὐτολύκῳ τῷ παγκρατιάσαντι, 8 οὗ δὴ καὶ εἰκόνα ἰδὼν οἶδα ἐν Πρυτανείῳ τῷ Ἀθηναίων, τούτῳ τῷ ἀνδρὶ ἐς ἀμφισβήτησιν ὅτου δὴ κτήματος Ἐτεόνικος ἦλθεν ὁ Σπαρτιάτης· ὡς δὲ ἄρα λέγων ἡλίσκετο οὐ δίκαια, ἦν γὰρ δὴ τηνικαῦτα Ἀθηναίοις τῶν τριάκοντα ἡ ἀρχή, καὶ παρῆν ἔτι ὁ Λύσανδρος, τούτων ἔνεκα Ἐτεόνικος πληγῶν τε ἄρχειν ἐπήρθη καὶ ἀμυνόμενον τὸν Αὐτόλυκον ἤγεν ἐπὶ Λύσανδρον, παντάπασιν ἐκείνου ἐς χάριν τὴν ἑαυτοῦ δικάσειν ἐλπίζων· Λύσαν-

- δρος δὲ ἀδικεῖν Ἑτεόνικον κατέγνω, καὶ ἀπέπεμφεν
 9 ἀτιμάσας τῷ λόγῳ. 6. Τάδε μὲν Λυσάνδρῳ τὰ ἐς δόξαν
 ὑπάρχοντα ἦν, ἄλλα δὲ τοσάδε ὄνειδη. Φιλοκλέα γὰρ
 Ἀθηναῖον ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς καὶ αὐτὸν στρατηγοῦντα
 καὶ Ἀθηναίων τῶν ἄλλων ὅσον τετρακισχιλίους αἰχμα-
 λώτους ὄντας ἐπέκτεινεν ὁ Λύσανδρος, καὶ σφίσι οὐδὲ
 ἀποθανοῦσιν ἐπήνεγκε γῆν, ὃ καὶ Μήδων τοῖς ἀποβάσιν
 ἐς Μαραθῶνα ὑπῆρξε παρ' Ἀθηναίων καὶ αὐτῶν Λακε-
 δαιμονίων τοῖς πεσοῦσιν ἐν Θερμοπύλαις ἐκ βασιλέως
 Ξέρξου. Μείζονα δὲ ἐπὶ Λακεδαιμονίοις ὄνειδη γενέ-
 σθαι παρεσκεύασεν ὁ Λύσανδρος ἐπὶ τε δεκαδραχμiais
 αἷς κατέστησε ταῖς πόλεσι καὶ ἐπὶ τοῖς Λάκωσιν ἀρμοσταῖς.
 10 Λακεδαιμονίων δὲ χρήματα οὐ νομιζόντων κτᾶσθαι κατὰ
 δὴ τι μάντευμα, ὥς ἢ φιλοχρηματία μόνη γένοιτο αὖ
 ἀπώλεια τῇ Σπάρτῃ, ὃ δὲ καὶ χρημάτων πόθον σφίσι
 ἐνεπόλησεν ἰσχυρόν. ἐγὼ μὲν δὴ Πέρσiais τε ἐπόμενος 776
 καὶ δικάζων νόμῳ γε τῷ ἐκείνων βλάβος κρίνω Λακε-
 δαιμονίοις μᾶλλον ἢ ὠφέλειαν γενέσθαι Λύσανδρον.

- XXXIII. Ἐν Ἀλιάρτῳ δὲ τοῦ τε Λυσάνδρου μνημα
 καὶ Κέρροπος τοῦ Πανδίωνός ἐστιν ἡρῶν. τὸ δὲ ὄρος
 τὸ Τιλφούσιον καὶ ἡ Τιλφούσα καλουμένη πηγὴ στα-
 δίους μάλιστα Ἀλιάρτου πεντήκοντα ἀπέχουσι. Λέγεται
 δὲ ὑπὸ Ἑλλήνων Ἀργεῖους μετὰ τῶν Πολυνείκους καί-
 δων ἐλόντας Θήβας ἐς Δελφοὺς τῷ θεῷ καὶ ἄλλα τῶν
 λαφύρων καὶ Τειρεσίαν ἄγειν· καί, εἶχετο γὰρ δίκη,
 καθ' ὃδόν φασιν αὐτὸν πιόντα ἀπὸ τῆς Τιλφούσης
 ἀφαιρεῖν τὴν ψυχὴν· καὶ ἔστι τάφος αὐτῷ πρὸς τῇ πηγῇ.
 2 τὴν δὲ θυγατέρα τοῦ Τειρεσίου δοθῆναι μὲν φασὶ τῷ
 Ἀπόλλωνι ὑπὸ τῶν Ἀργείων, προστάξαντος δὲ τοῦ θεοῦ
 ναυστῆν ἐς τὴν νῦν Ἰωνίαν καὶ Ἰωνίας ἐς τὴν Κολοφωνίαν
 περαιωθῆναι. καὶ ἡ μὲν αὐτόθι συνώκησεν ἡ Μαντιὸς
 Ῥακίῳ Κρητί· τὰ δὲ ἄλλα ἐς Τειρεσίαν, ἐτῶν τε ἀριθ-

μὸν ἂν γεγράφασιν αὐτὸν βιωῖναι, καὶ ὥς ἐκ γυναικὸς
 ἐς ἄνδρα ἡλλώγη, καὶ ὅτι Ὅμηρος ἐποίησεν ἐν Ὀδυσσεΐᾳ
 συνετὸν εἶναι γνώμην Τειρεσίαν τῶν ἐν Αἰδοῦ μόνον,
 ταῦτα μὲν καὶ οἱ πάντες ἴσασιν ἀποῆ· 2. Ἀλιαρτίοις δέ 3
 ἐστὶν ἐν ὑπαίθρῳ θειῶν ἱερὸν ἃς Πραξιδικῆς καλοῦσιν
 ἐνταῦθα ὁμνύουσι μὲν, ποιοῦνται δὲ οὐκ ἐπίδρομον τὸν
 ὄρκον. ταύταις μὲν ἐστὶ πρὸς τῷ ὄρει τῷ Τίλφουσίῳ
 τὸ ἱερὸν· ἐν Ἀλιάρτῳ δέ εἰσι ναοί, καὶ σφισιν οὐκ ἀγά-
 ματα ἐνεστίν, οὐκ ὄρκος ἐπεστίν· οὐ μὴν οὐδὲ οἷς
 τισὶν ἐποιήθησαν, οὐδὲ τοῦτο ἡδυνάμην πυνθέσθαι.

3. Ἔστι δὲ ἐν τῇ Ἀλιαρτίᾳ ποταμὸς Λόφισ. λέγεται 4
 δὲ τῆς χώρας ἀνχημῆρας οὔσης τὸ ἐξ ἀρχῆς καὶ ὕδατος
 οὐκ ὄντος ἐν αὐτῇ ἄνδρα τῶν δυναστευόντων ἐλθόντα
 ἐς Δελφούς ἐπερῆσθαι τρόπον ὅτινα ὕδωρ εὐρήσουσιν
 777 ἐν τῇ γῇ· τὴν δὲ Πυθίαν προστάσσειν, ὅς ἂν ἐπανήκοντι
 ἐς Ἀλιάρτον ἐντύχη οἱ πρὸ τῶν ἄλλων, τούτου δεῖν φο-
 νέα γενέσθαι αὐτόν· ἐντυχεῖν τε δὴ αὐτῷ παραγενομένῳ
 τὸν υἱὸν Λόφιν, καὶ τὸν οὐ μελλήσαντα τῷ ξίφει τὸν
 νεανίσκον παῖσαι· καὶ τὸν μὲν ἐτι ἔμπνουιν περιθεῖν,
 ὅπου δὲ φῦγῃναι τὸ αἷμα, ὕδωρ ἐντεῦθεν ἀναῖναι τὴν
 γῆν. ἐπὶ τούτῳ μὲν ὁ ποταμὸς καλεῖται Λόφισ.

4. Ἀλαλκομεναὶ δὲ κώμη μὲν ἐστὶν οὐ μεγάλη, καὶ 5
 ταὶ δὲ ὄρους οὐκ ἄγαν ὑψηλοῦ πρὸς τοῖς ποσὶν ἐσχάτοις.
 γενέσθαι δὲ αὐτῇ τὸ ὄνομα οἱ μὲν ἀπὸ Ἀλαλκομενέως
 ἀνδρὸς αὐτόχθονος, ὑπὸ τούτου δὲ Ἀθηναῖν τραφῆναι
 λέγουσιν· οἱ δὲ εἶναι καὶ τὴν Ἀλαλκομενίαν τῶν Ὠγύ-
 γου θυγατέρων φασίν. Ἀπωτέρω δὲ τῆς κώμης ἐπεποι-
 ητο ἐν τῷ χθαμαλῷ τῆς Ἀθηναῖς ναὸς καὶ ἄγαλμα ἀρ-
 χαιὸν ἐλέφαντος. Σὺλλα δὲ ἐστὶ μὲν καὶ τὰ ἐς Ἀθηναίους 6
 ἀνήμερα καὶ ἡθους ἀλλότρια τοῦ Ῥωμαίων, εἰκότα δὲ
 τούτοις καὶ τὰ ἐς Θηβαίους τε καὶ Ὀρχομενίους· προσ-
 εξειργάσατο δὲ καὶ ἐν ταῖς Ἀλαλκομεναῖς, τῆς Ἀθηναῖς

τὸ ἄγαλμα αὐτὸ συλήσας. τοῦτον μὲν τοιαῦτα ἐς τε Ἑλληνίδας πόλεις καὶ θεοὺς τοὺς Ἑλλήνων ἐκμανέντα ἐπέλαβεν ἀχαριστοτάτῃ νόσος πασῶν· φθειρῶν γὰρ ἦνθησεν, ἥ τε πρότερον εὐτυχία δοκοῦσα ἐς τοιοῦτο περιῆλθεν αὐτῷ τέλος· τὸ δὲ ἱερὸν ἐν ταῖς Ἀλαλκομεναῖς ἡμελήθη τὸ ἀπὸ τοῦδε ἅτε ἡρημαμένον τῆς θεοῦ.

- 7 Ἐγένετο δὲ καὶ ἄλλο ἐπ' ἐμοῦ τοιόνδε ἐς κατάλυσιν τοῦ ναοῦ· κισσός οἱ προσπαφυκῶς μέγας καὶ ἰσχυρὸς διέλυσεν ἐκ τῶν ἀρμονιῶν καὶ διέσπα τοὺς λίθους ἀπ' ἀλλήλων. 5. Περὶ δὲ καὶ ποταμὸς ἐνταῦθα οὐ μέγας χεῖμαρρος· ὀνομάζουσι δὲ Τρίτωνα αὐτόν, ὅτι τὴν Ἀθηναῖν τραφῆναι παρὰ ποταμῷ Τρίτῳι ἔχει λόγος, ὥς δὴ τοῦτον τὸν Τρίτωνα ὄντα καὶ οὐχὶ τὸν Λιβύων, ὃς ἐς τὴν πρὸς Λιβύῃ θάλασσαν ἐκδίδωσιν ἐκ τῆς Τριτωνίδος λίμνης.

- XXXIV. Πρὶν δὲ ἐς Κορώνειαν ἐξ Ἀλαλκομενῶν 778 ἀφικέσθαι, τῆς Ἰωνίας Ἀθηναῖς ἐστὶ τὸ ἱερὸν· καλεῖται δὲ ἀπὸ Ἰώνου τοῦ Ἀμφικτυόνος, καὶ ἐς τὸν κοινὸν συνίασιν ἐνταῦθα οἱ Βοιωτοὶ σύλλογον. Ἐν δὲ τῷ ναῷ χαλκοῦ πεποιημένα Ἀθηναῖς Ἰωνίας καὶ Διὸς ἐστὶν ἀγάλματα· τέχνη δὲ Ἀγορακρίτου, μαθητοῦ τε καὶ ἐρωμένου Φειδίου. ἀνέθεσαν δὲ καὶ Χαρίτων ἀγάλματα ἐπ' ἐμοῦ. 2 Ἀέγεται δὲ καὶ τοιόνδε, Ἰοδάμαν ἱερωμένην τῇ θεῷ νύκτωρ ἐς τὸ τέμενος ἐσελθεῖν, καὶ αὐτῇ τὴν Ἀθηναῖν φανῆναι, τῷ χιτῶνι δὲ τῆς θεοῦ τὴν Μεδοῦσης ἐπεῖναι τῆς Γοργόνης κεφαλὴν· Ἰοδάμαν δέ, ὥς εἶδε, γενέσθαι λίθον. καὶ διὰ τοῦτο ἐπιτιθεῖσα γυνὴ πῦρ ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν ἐπὶ τῆς Ἰοδάμας τὸν βωμόν, ἐς τρεῖς ἐπιλέγει τῇ Βοιωτῶν φωνῇ Ἰοδάμαν ξῆν καὶ αἰτεῖν πῦρ.
- 3 2. Κορώνεια δὲ παρέρχεται μὲν ἐς μνήμην ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς Ἐρμοῦ βωμόν Ἐπιμηλίου, τὸν δὲ Ἀνέμων. κατωτέρω δὲ ὀλίγον Ἦρας ἐστὶν ἱερὸν καὶ ἄγαλμα ἀρχαῖον, Πυθοδώρου τέχνη Θηβαίου· φέρει δὲ ἐπὶ τῇ χειρὶ Σειρήνας·

τὰς γὰρ δὴ Ἀχελφῶν θυγατέρας ἀναπεισθείσας φασὶν ὑπὸ Ἡρας καταστῆναι πρὸς τὰς Μούσας ἐς ὥδης ἔργον· αἱ δὲ ὡς ἐνίκησαν, ἀποτίλλασαι τῶν Σειρήνων τὰ πτερὰ ποιήσασθαι στεφάνους ἀπ' αὐτῶν λέγονται. 3. Κορωνείας δὲ σταδίους ὡς τεσσαράκοντα ὄρος ἀπέχει τὸ Λιβήθριον· ἀγάλματα δὲ ἐν αὐτῷ Μουσῶν τε καὶ Νυμφῶν ἐπὶ κλησὶν ἐστὶ Λιβηθρίων· καὶ πηγαί, τὴν μὲν Λιβηθριάδα ὀνομάζουσιν, ἥ δὲ ἑτέρα Πέτρα, γυναικὸς μαστοῖς εἰσὶν εἰκασμέναι, καὶ ὅμοιον γάλακτι ὕδωρ ἀπ' αὐτῶν ἄνεισιν.

4. Ἐς δὲ τὸ ὄρος τὸ Λαφύστιον καὶ ἐς τοῦ Διὸς τοῦ 5 Λαφυστίου τὸ τέμενός εἰσιν ἐκ Κορωνείας στάδιοι μάλιστα εἰκοσι. λίθου μὲν τὸ ἄγαλμά ἐστιν· Ἀθάμαντος δὲ θύειν Φοῖβον καὶ Ἑλλήν ἐνταῦθα μέλλοντος πεμφθῆναι κριὸν τοῖς παισὶ φασιν ὑπὸ Διός, ἔχοντα τὸ ἔριον 779 χρυσοῦν, καὶ ἀποδρᾶναι σφᾶς ἐπὶ τοῦ κριοῦ τούτου. Ἀνωτέρω δὲ ἐστὶν Ἡρακλῆς Χάροψ ἐπὶ κλησὶν· ἐνταῦθα δὲ οἱ Βοιωτοὶ λέγουσιν ἀναβῆναι τὸν Ἡρακλέα ἄγοντα τοῦ Ἰδίου τὸν κύνα. Ἐκ δὲ Λαφυστίου κατιόντι ἐς τῆς Ἰτωνίας Ἀθηνᾶς τὸ ἱερὸν ποταμός ἐστι Φάλαρος ἐς τὴν Κηφισίδα ἐκδιδοὺς λίμνην.

5. Τοῦ δὲ ὄρους τοῦ Λαφυστίου πέραν ἐστὶν Ὀρχο- 6 μενός, εἰ τις Ἑλλήσιν ἄλλη πόλις, ἐπιφανῆς καὶ αὕτη ἐς δόξαν. εὐδαιμονίας δὲ ποτε ἐπὶ μέγιστον προαχθεῖσαν ἔμελλεν ἄρα ὑποδῆξασθαι τέλος καὶ ταύτην οὐ πολὺ τι ἀποδέον ἢ Μυκήνας τε καὶ Ἀῆλον. περὶ δὲ τῶν ἀρχαίων τοιαῦτ' ἦν ὁπόσα καὶ μνημονεύουσιν. Ἀνδρέα πρῶτον ἐνταῦθα Πηνειοῦ παῖδα τοῦ ποταμοῦ λέγουσιν ἐποικῆσαι, καὶ ἀπὸ τούτου τὴν γῆν Ἀνδρηίδα ὀνομασθῆναι. Παραγενομένου δὲ ὡς αὐτὸν Ἀθάμαντος, ἀπέ- 7 νειμε τῆς αὐτοῦ τῷ Ἀθάμαντι τὴν τε περὶ τὸ Λαφύστιον χώραν καὶ τὴν νῦν Κορώνειαν καὶ Ἀλιαρτίαν. Ἀθάμας

δὲ ἄτε οὐθέν αἱ οἱ παίδων τῶν ἀρσένων λελειφθαι νομίζων, τὰ μὲν γὰρ ἐς Λεάρχον τε καὶ Μελικέρτην ἐτόλμῃσεν αὐτός, Λεύκωνι δὲ ὑπὸ νόσου ταλευτῆσαι συνέβη, Φρίξον δὲ ἄρα οὐκ ἡπίστατο ἢ αὐτὸν περιόντα ἢ γένος ὑπολειπόμενον Φρίξον, τούτων ἕνεκα ἐποιήσατο Ἀλῖαρον καὶ Κόρωνον τοὺς Θερσάνδρου τοῦ Σισύφου· Σισύφου γὰρ ἀδελφὸς ἦν ὁ Ἀθάμας. Ὑστερον δὲ ἀναστρέψαντος ἐκ Κόλχων οἱ μὲν αὐτοῦ Φρίξου φασίν, οἱ δὲ Πρέσβωνος, γεγενῆσθαι δὲ Φρίξον τὸν Πρέσβωνα ἐκ τῆς Αἰήτου θυγατρὸς, οὕτω συγχωροῦσιν οἱ Θερσάνδρου παῖδες οἶκον μὲν τὸν Ἀθάμαντος Ἀθάμαντι καὶ τοῖς ἀπὸ ἐκείνου προσήκειν, αὐτοὶ δέ, μετρᾶν γὰρ δίδωσί σφισιν Ἀθάμας τῆς γῆς, Ἀλῖαρου καὶ Κορωνείας ἐγένοντο οἰκισταί. Πρώτερον δὲ ἔτι τούτων Ἀνδρεὺς Εὐτίππην θυγατέρα Λεύκωνος λαμβάνει παρὰ Ἀθάμαντος γυναῖκα, καὶ υἱὸς Ἐτεοκλῆς αὐτῇ γίνεται, Κηφισοῦ δὲ τοῦ ποταμοῦ κατὰ τῶν ποιητῶν τὴν φήμην, ὥστε καὶ τῶν ποιησάντων τινὲς Κηφισιάδην τὸν Ἐτεοκλέα ἐκάλεσαν ἐν τοῖς ἔπαισι. Οὗτος ὡς ἐβασίλευσεν ὁ Ἐτεοκλῆς, τὴν μὲν χώραν ἀπὸ Ἀνδρείως ἔχειν τὸ ὄνομα εἶλασε, φυλὰς δὲ Κηφισιάδα, τὴν δὲ ἑτέραν ἐπώνυμον αὐτῇ κατεστήσατο. Ἀφικομένῳ δὲ πρὸς αὐτὸν Ἄλμῳ τῷ Σισύφου διδῶσιν οἰκῆσαι τῆς χώρας οὐ πολλήν, καὶ ἡ κώμη τότε ἐκλήθη Ἄλμωνες ἀπὸ τοῦ Ἄλμου τούτου· χρόνῳ δὲ ἐξενίκησεν ὕστερον (ὄνομα) εἶναι τῇ κώμῃ Ὀλμῶνας.

XXXV. Τὸν δὲ Ἐτεοκλέα λέγουσιν οἱ Βοιωτοὶ Χάρισιν ἀνθρώπων θῦσαι πρῶτον. καὶ ὅτι μὲν τρεῖς εἶναι Χάριτας κατεστήσατο Ἰσασιν, ὀνόματα δὲ οἷα ἔδοτο αὐταῖς οὐ μνημονεύουσιν· ἐπεὶ Λακεδαιμόνιοι γε εἶναι Χάριτας δύο καὶ Λακεδαιμόνα ἰδρύσασθαι τὸν Ταῦγέτης φασὶν αὐτάς, καὶ ὀνόματα θέσθαι Κλήταν καὶ Φαέν-

ναν. Ἐοικότα μὲν δὴ Χάρισιν ὀνόματα καὶ ταῦτα, εἰ- 2
 κότα δὲ καὶ παρ' Ἀθηναίοις· τιμῶσι γὰρ ἐκ παλαιοῦ
 καὶ Ἀθηναῖοι Χάριτας Ἀύξω καὶ Ἡγεμόνην. τὸ γὰρ τῆς
 Καρπουῦς ἐστὶν οὐ Χάριτος ἀλλὰ Ὡρας ὄνομα· τῇ δὲ
 ἑτέρᾳ τῶν Ὡρῶν νέμουσιν ὁμοῦ τῇ Πανδρόσῳ τιμὰς οἱ
 Ἀθηναῖοι, Θαλλῶ τὴν θεὸν ὀνομάζοντες. Παρὰ δὲ 3
 Ἑτεοκλέους τοῦ Ὀρχομενίου μαθόντες τρισὶν ἤδη νομί-
 ζομεν Χάρισιν εὐχέσθαι· καὶ Ἀγγελίων τε καὶ Τεκτατος
 οἱ γε Διονύσου τὸν Ἀπόλλωνα ἐργαζόμενοι Δηλίοις,
 τρεῖς ἐποίησαν ἐπὶ τῇ χειρὶ αὐτοῦ Χάριτας· καὶ Ἀθή-
 νησι πρὸ τῆς ἐς τὴν ἀκρόπολιν ἐσόδου Χάριτές εἰσι καὶ
 αὗται τρεῖς· παρὰ δὲ αὐταῖς τελετὴν ἄγουσιν ἐς τοὺς
 781 πολλοὺς ἀπόρρητον. Πάμφως μὲν δὴ πρῶτος ὦν ἴσμεν 4
 ἦσεν ἐς Χάριτας, πέρα δὲ οὔτε ἀριθμοῦ πέρα οὔτε ἐς τὰ
 ὀνόματά ἐστιν οὐδὲν αὐτῷ πεποιημένον· Ὅμηρος δέ,
 ἐμνημόνευσε γὰρ Χαρίτων καὶ οὗτος, τὴν μὲν Ἥφαιστου
 γυναῖκα εἶναι λέγει, καὶ ὄνομα αὐτῇ τίθεται Χάριν,
 Πασιθέας δὲ εἶναι φησιν ἐραστὴν *** [ἐν δὲ] Ἐπνου
 τοῖς λόγοις τὸ ἔπος ἐποίησεν

Ἡ μὲν μοι δώσειν Χαρίτων μίαν ὀπλοτεράων.
 Τούτου δὲ ἔνεκα ὑπόνοια δὴ παρέστη τισὶν ὥς Χάριτας
 ἄρα καὶ πρεσβυτέρας οἶδεν ἄλλας Ὅμηρος. Ἡσίοδος δὲ 5
 ἐν Θεογονίᾳ, προσιέσθω δὲ ὅτῳ φίλον τὴν Θεογονίαν,
 ἐν δ' οὖν τῇ ποιήσει ταύτῃ τὰς Χάριτάς φησιν εἶναι Διὸς
 τε καὶ Εὐρυνόμης, καὶ σφισιν ὀνόματα Εὐφροσύνην τε
 καὶ Ἀγλαΐαν εἶναι καὶ Θαλίαν. κατὰ ταῦτά δὲ ἐν ἑπεσὶν
 ἐστὶ τοῖς Ὀνομακρίτου. Ἀντίμαχος δὲ οὔτε ἀριθμὸν Χα-
 ρίτων οὔτε ὄνομα εἰπὼν Αἴγλης εἶναι θυγατέρας καὶ
 Ἥλιου φησὶν αὐτάς. Ἐρμησιάννακι δὲ τῷ τὰ ἐλεγεια γρά-
 φαντι τοσόνδε οὐ κατὰ τὴν τῶν πρότερον δόξαν ἐστὶν
 αὐτῷ πεποιημένον, ὥς ἡ Πειθῶ Χαρίτων εἴη καὶ αὐτὴ
 μία. 2. Ὅστις δὲ ἦν ἀνθρώπων ὁ γυμνὰς πρῶτος Χάριτας 6

ἤτοι πλάσας ἢ γραφῇ μιμησάμενος, οὐχ οἶόν τε ἐγένετο
 πυθέσθαι με, ἐπεὶ τά γε ἀρχαιότερα ἐχούσας ἐσθῆτα οἷ
 τε πλάσται καὶ κατὰ ταῦτ' ἐποιοῦν οἱ ζωγράφοι, καὶ
 Σμυρναίοις τοῦτο μὲν ἐν τῷ ἱερῷ τῶν Ναμέσεων ὑπὲρ
 τῶν ἀγαλμάτων χρυσοῦ Χάριτες ἀνάκεινται, τέχνη Βου-
 πάλου, τοῦτο δέ σφισιν ἐν τῷ ᾧδεῖω Χάριτός ἐστιν
 εἰκὼν, Ἀπελλοῦ γραφή, Περγαμηνοῖς δὲ ὡσαύτως ἐν 782
 7 τῷ Ἀττάλου θαλάμῳ, Βουπάλου καὶ αὐταὶ· καὶ πρὸς
 τῷ ὀνομαζομένῳ Πυθίῳ Χάριτες καὶ ἐνταῦθα εἰσι, Πυ-
 θαγόρου γράψαντος Παρίου· Σωκράτης τε ὁ Σωφρο-
 νίσκου πρὸ τῆς ἐς τὴν ἀκρόπολιν ἐσόδου Χαρίτων εἰργά-
 σατο ἀγάλματα Ἀθηναίοις. καὶ ταῦτα μὲν ἐστὶν ὁμοίως
 ἅπαντα ἐν ἐσθῆτι· οἱ δὲ ὕστερον, οὐκ οἶδα ἐφ' ὅτῳ,
 μεταβεβλήκασι τὸ σχῆμα αὐταῖς. Χάριτας γοῦν οἱ κατ'
 ἐμὲ ἐπλάσσον τε καὶ ἐγραφον γυμνάς.

XXXVI. Γενομένης δὲ Ἑτεοκλεῖ τῆς τελευτῆς ἡ βα-
 σιλεῖα περιῆλθεν ἐς τὸ Ἄλμου γένος. Ἄλμῳ δὲ αὐτῷ
 μὲν θυγατέρες Χρυσογένεια ἐγένετο καὶ Χρῦση· Χρύ-
 σης δὲ τῆς Ἄλμου καὶ Ἄρεως ἔχει φήμη γενέσθαι Φλε-
 γύαν, καὶ τὴν ἀρχὴν, τοῦ Ἑτεοκλέους ἀποθανόντος
 ἄπαιδος, ὁ Φλεγύας ἔσχεν οὗτος. Τῇ μὲν δὴ χώρα τῇ
 πάσῃ Φλεγυναντίδα ὄνομα εἶναι μετέθεντο ἀντὶ Ἀνδρητ-
 2 δος, πόλις δὲ ἐγένετο ἢ τε ἐξ ἀρχῆς οἰκισθεῖσα ἢ Ἀν-
 δρητῆς, καὶ προσέκτισεν ὁ Φλεγύας ὁμώνυμον αὐτῷ, τοὺς
 τὰ πολεμικὰ ἀρίστους Ἑλλήνων συλλέξας ἐς αὐτήν.
 2. Καὶ ἀπέστησάν τε ἀνὰ χρόνον ἀπὸ τῶν ἄλλων Ὀρχο-
 μενίων ὑπὸ ἀνοίας καὶ τόλμης οἱ Φλεγύαι, καὶ ἦγον καὶ
 ἔφερον τοὺς προσοίκους· τέλος δὲ καὶ ἐπὶ τὸ ἱερὸν
 συλήσοντες στρατεύουσι τὸ ἐν Δελφοῖς, ὅτε καὶ Φιλάμ-
 μων λογάσιν Ἀργείων ἐπ' αὐτοὺς βοηθήσας αὐτὸς τε
 3 ἀπέθανεν ἐν τῇ μάχῃ καὶ οἱ τῶν Ἀργείων λογάδες. Τοὺς
 δὲ Φλεγύας πολέμῳ μάλιστα Ἑλλήνων χαίρειν μαρτυρεῖ

μοι καὶ ἔπη τῶν ἐν Ἰλιάδι περὶ Ἄρεως καὶ Φόβου τοῦ Ἄρεως πεποιημένα,

Τὼ μὲν ἄρ' εἰς Ἐφύρους πόλεμον μετὰ θωρήσσεσθον ἥε μετὰ Φλεγύας μεγαλήτορας.

783 Ἐφύρους δὲ ἐνταῦθα, ἔμοι δοκεῖν, τοὺς ἐν τῇ Θεσπρωτίδι ἡπείρῳ λέγει. Τὸ μὲν δὴ Φλεγυῶν γένος ἀνέτρεψεν ἐκ βάδρων ὁ θεὸς κεραυνοῖς συνεχέσι καὶ ἰσχυροῖς σεισμοῖς· τοὺς δὲ ὑπολειπομένους νόσος ἐπιπεσοῦσα ἐφθειρε λοιμῶδης· ὀλίγοι δὲ καὶ ἐς τὴν Φωκίδα διαφεύγουσιν ἐξ αὐτῶν.

3. Φλεγυὰ δὲ οὐ γενομένων παιδων ἐκδέχεται Χρῦ- 4
σης τὴν ἀρχήν, Χρυσογενείας τε ὧν τῆς Ἄλμου καὶ Ποσειδῶνος. τούτῳ δὲ υἱὸς γίνεταί Χρῦση Μινύας, καὶ ἀπ' αὐτοῦ Μινύαι καὶ νῦν ἐτι ὧν ἦρχεν ὀνομάζονται. Πρόσοδοι δὲ ἐγίνοντο τῷ Μινύᾳ τηλικαῦται μέγεθος ὥς ὑπερβαλέσθαι τοὺς πρὸ αὐτοῦ πλούτῳ· θησαυρόν τε ἀνθρώπων ὧν ἴσμεν Μινύας πρῶτος ἐς ὑποδοχὴν χρημάτων ᾠκοδομήσατο. Ἕλληνες δὲ ἄρα εἰσὶ δεινοὶ τὰ 5
ὑπερόρια ἐν θαύματι τίθεσθαι μείζονι ἢ τὰ οἰκεία, ὁπότε γε ἀνδράσιν ἐπιφανέσιν ἐς συγγραφὴν πυραμίδας μὲν τὰς παρὰ Αἰγυπτίοις ἐπῆλθεν ἐξηγήσασθαι πρὸς τὸ ἀκριβέστατον, θησαυρὸν δὲ τὸν Μινύου καὶ τὰ τείχη τὰ ἐν Τίρυνθι οὐδὲ ἐπὶ βραχὺ ἤγαγον μνημῆς, οὐδὲν ὄντα ἐλάττονος θαύματος. 4. Μινύου δὲ ἦν Ὀρχομενός, καὶ 6
ἐπὶ τούτου βασιλεύοντος ἢ τε πόλις Ὀρχομενός καὶ οἱ ἄνδρες ἐκλήθησαν Ὀρχομένιοι· διέμεινε δὲ οὐδὲν ἥσσον καὶ Μινύας ἐπονομάζεσθαι σφᾶς ἐς διάκρισιν ἀπὸ Ὀρχομενίων τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ. Παρὰ τοῦτον τὸν Ὀρχομενὸν βασιλεύοντα Τηττος ἀφίκετο ἐξ Ἀργούς, φεύγων ἐπὶ τῷ Μολούρου φόνῳ τοῦ Ἀρίσβαντος, ὅντινα ἀπέκτεινε ἐπὶ γυναικὶ ἐλὼν γαμετῇ· καὶ αὐτῷ τῆς χώρας ἀπένειμεν Ὀρχομενός ὅση νῦν περὶ τε Τητιόν ἐστι τὴν κώμην

7 καὶ ἡ ταύτη προσεχής. Τήττου δὲ ἐποιήσατο μνήμην καὶ
 ὁ τὰ ἐπη συνθεὶς ἄς μεγάλας Ἡοίας καλοῦσιν Ἕλληνης·
 Τήττος δὲ Μόλουρον Ἀρίσβαντος φίλον υἱόν
 κτείνας ἐν μεγάροις εὐνῆς ἐνεχ' ἥς ἀλόχοιο,
 οἶκον ἀποπρολιπὼν φεῦγ' Ἄργεος ἱπποβότοιο, 784
 ἔξεν δ' Ὀρχομενὸν Μινυήιον· καὶ μιν ὃ γ' ἦρας
 δέξατο, καὶ κτεάνων μοῖραν πόρεν ὥς ἐπεικές.

8 Πρῶτος δὲ οὗτος ὁ Τήττος δίκην μοιχείας λαβὼν δηλός
 ἐστι· καὶ χρόνῳ ὕστερον Δράκοντος Ἀθηναίοις θεσμο-
 θετήσαντος ἐκ τῶν ἐκείνου κατέστη νόμων, οὓς ἔγραφεν
 ἐπὶ τῆς ἀρχῆς, ἄλλων τε ὁπόσων ἄδειαν εἶναι χρή, καὶ
 δὴ καὶ τιμωρίας μοιχοῦ. Τὸ δὲ ἀξίωμα τῶν Μινυῶν
 ἐπὶ τοσοῦτο ἤδη προῆκτο, ὥστε καὶ Νηλεὺς Κρηθέως
 βασιλεύων Πύλου γυναῖκα ἔσχεν ἐξ Ὀρχομενοῦ Χλωρίν
 Ἀμφίονος τοῦ Ἰασίου.

XXXVII. Ἔδει δὲ ἄρα παυσθῆναι καὶ τὸ Ἄλμου γέ-
 νος· οὐχ ὑπολείπεται γὰρ παῖδα Ὀρχομενός, καὶ οὕτως
 ἐς Κλύμενον τὸν Πρέσβωνος τοῦ Φοῖβου περιῆλθεν ἡ
 ἀρχή. Κλυμένου δὲ γίνονται παῖδες, πρεσβύτατος μὲν
 Ἐργίλος, ἐπὶ δὲ αὐτῷ Στράτιος καὶ Ἄρρων καὶ Πύλος,
 νεώτατος δὲ Ἀξεύς. 2. Κλύμενον μὲν ἐν τῇ ἐορτῇ τοῦ
 Ὀγχηστίου Ποσειδῶνος Θηβαίων φονεύουσιν ἄνδρες,
 ἐξ ἀφορμῆς μικρᾶς ἐς ἅπαν θυμοῦ προαχθέντες· Ἐργί-
 νος δὲ ὁ πρεσβύτατος τῶν Κλυμένου παίδων τὴν βασι-
 2 λείαν παραλαμβάνει. Δύναμιν δὲ ἀντίκα αὐτός τε καὶ
 οἱ ἀδελφοὶ συλλέξαντες ἦλθον ἐπὶ τὰς Θήβας· καὶ μάχη
 μὲν ἐκράτησαν, τὸ δὲ ἀπὸ τούτου χωροῦσιν ἐς ὁμολο-
 γίαν Θηβαίους κατὰ ἔτος ἕκαστον τελεῖν δασμὸν τοῦ
 Κλυμένου φόνου. Ἡρακλέους δὲ ἐπιτραφέντος ἐν Θή-
 βαις, οὕτω τοῦ δασμοῦ τε ἡλευθερώθησαν οἱ Θηβαῖοι
 3 καὶ οἱ Μινυαὶ μεγάλως τῷ πολέμῳ προσέπταισαν. Ἐργί-
 νος δὲ ἅτε κεκακωμένων ἐς τὸ ἔσχατον τῶν πολιτῶν

πρὸς μὲν τὸν Ἡρακλέα ἐποιήσατο εἰρήνην, πλοῦτον δὲ
 785 τὸν πρότερον καὶ εὐδαιμονίαν ἐκείνην ἀνασώσασθαι
 ζητῶν ἡμέλησεν ἀπάντων ὁμοίως τῶν ἄλλων, ὥστε καὶ
 ἔλαθεν ἄγαμος καὶ ἄπαις ἀφικόμενος ἐς γῆρας. Ὡς δὲ
 αὐτῷ χρήματα συνείλεατο, ἐνταῦθα ἐπεθύμησέν οἱ γε-
 νέσθαι παῖδας· ἐλθόντι δὲ ἐς Δελφοὺς καὶ ἐρομένῳ 4
 περὶ παίδων χρᾶ τάδε ἡ Πυθία·

Ἐργίνε Κλυμένοιο παῖ Πρεσβωνιάδαο,
 ὅψ' ἦλθες γενεὴν διζήμενος, ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν
 ἱστοβοῇ γέροντι νέην ποτίβαλλε κορώνην.

3. Λαβόντι δὲ αὐτῷ νέαν γυναῖκα κατὰ τὸ μάντευμα
 Τροφώνιος γίνεται καὶ Ἀγαμήδης. λέγεται δὲ ὁ Τρο- 5
 φώνιος Ἀπόλλωνος εἶναι καὶ οὐκ Ἐργίνου· καὶ ἐγὼ τε
 πείθεμαι καὶ ὅστις παρὰ Τροφώνιον ἦλθε δὴ μαντευ-
 σόμενος. Τούτους φασὶν, ὥς ἠϋξήθησαν, γενέσθαι
 δεινούς θεοῖς τε ἱερὰ κατασκευάσασθαι καὶ βασιλεία
 ἀνθρώποις· καὶ γὰρ τῷ Ἀπόλλωνι τὸν ναὸν ᾠκοδόμη-
 σαν τὸν ἐν Δελφοῖς καὶ Ἰριεὶ τὸν Θησαυρόν. Ἐποίησαν
 δὲ ἐνταῦθα τῶν λίθων ἕνα εἶναι σφισιν ἀφαιρεῖν κατὰ
 τὸ ἐκτός· καὶ οἱ μὲν αἰεὶ τι ἀπὸ τῶν τιθεμένων ἐλάμβαν-
 ον· Ἰριεὺς δὲ εἶχετο ἀφασία, κλεῖς μὲν καὶ σημεῖα τὰ
 ἄλλα ὁρῶν ἀκίνητα, τὸν δὲ ἀριθμὸν αἰεὶ τῶν χρημάτων
 ἐλάττονα. Ἰστησιν οὖν ὑπὲρ τῶν ἀγγείων, ἐν οἷς ὁ τε 6
 ἄργυρος ἐνῆν καὶ ὁ χρυσός οἱ, πάρας ἢ τι καὶ ἄλλο, ὃ
 τὸν ἐσελθόντα καὶ ἀπτόμενον τῶν χρημάτων καθέξειν
 ἐμελλεν. ἐσελθόντος δὲ τοῦ Ἀγαμήδους, τὸν μὲν ὁ
 δεσμός κατεῖχε, Τροφώνιος δὲ ἀπέτεμεν αὐτοῦ τὴν κε-
 φαλήν, ὅπως μὴ ἡμέρας ἐπισχούσης ἐκεῖνος γένοιτο ἐν
 αἰκίαις καὶ αὐτὸς μηνυθεῖ μετέχων τοῦ τολμήματος.
 786 Καὶ Τροφώνιον μὲν ἐνταῦθα ἐδέξατο ἡ γῆ διαστῶσα, 7
 ἐνθα ἐστὶν ἐν τῷ ἄλσει τῷ ἐν Λεβαδείᾳ βόθρος τε Ἀγα-
 μήδους καλούμενος καὶ πρὸς αὐτῷ στήλη. Τὴν δὲ ἀρχὴν

τῶν Ὀρχομενίων ἔσχεν Ἀσκάλαφος καὶ Ἰάλμενος Ἄρεως εἶναι λεγόμενοι· μητρὸς δὲ Ἀστυόχης ἦσαν τῆς Ἀκτορος τοῦ Ἀξέως τοῦ Κλυμένου· καὶ ὑπὸ τούτοις ἡγεμόσι Μι-
 8 νύαι στρατεύουσιν ἐς Τροίαν. Μετέσχον Ὀρχομενιοὶ καὶ τοῖς Κόδρου παισὶν ἐς Ἰωνίαν τοῦ στόλου. Γενομέ-
 νους δὲ ἀναστάτους ὑπὸ Θηβαίων κατήγαγεν αὐτοὺς ἐς Ὀρχομενὸν Φίλιππος ὁ Ἀμύντου· τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ δαιμο-
 νίου σφίσιν ἐς τὸ ἀσθενέστερον ἐμελλεν αἰεὶ ῥέπειν.

XXXVIII. Ὀρχομενίοις δὲ πεποιήται ** καὶ Διονύ-
 σου, τὸ δὲ ἀρχαιότατον Χαρίτων ἐστὶν ἱερὸν. τὰς μὲν
 δὴ πέτρας σέβουσί τε μάλιστα, καὶ τῷ Ἐτεοκλεῖ αὐτὰς
 πεσεῖν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ φασίν· τὰ δὲ ἀγάλματα τὰ σὺν
 κόσμῳ πεποιημένα ἀνετέθη μὲν ἐπ' ἐμοῦ, λίθου δὲ ἐστὶ
 2 καὶ ταῦτα. 2. Ἔστι δὲ σφισι καὶ κρήνη θεάς ἀξία· κατα-
 βαίνουσι δὲ ἐς αὐτὴν ὕδωρ οἴσουτες. Θησαυρὸς δὲ ὁ
 Μινύου, θαῦμα ὃν τῶν ἐν Ἑλλάδι αὐτῇ καὶ τῶν ἐτέρωθεν
 οὐδενὸς ὕστερον, πεποιήται τρόπον τοιόνδε· λίθου μὲν
 εἰργασταί, σχῆμα δὲ περιφερές ἐστιν αὐτῷ, κορυφὴ δὲ
 οὐκ ἐς ἄγαν ὀξὺ ἀνηγμένη· τὸν δὲ ἀνωτάτω τῶν λίθων
 3 φασὶν ἁρμονίαν παντὶ εἶναι τῷ οἰκοδομήματι. 3. Τάφοι
 δὲ Μινύου τε καὶ Ἡσιόδου. καταδέξασθαι δὲ φασιν
 οὕτω τοῦ Ἡσιόδου τὰ ὅστα. νόσου καταλαμβανούσης
 λοιμώδους καὶ ἀνθρώπους καὶ τὰ βοσκήματα ἀποστέλ-
 λουσι θεωροὺς παρὰ τὸν θεόν. τούτοις δὲ ἀποκρίνα-
 σθαι λέγουσι τὴν Πυθίαν, Ἡσιόδου τὰ ὅστα ἐκ τῆς Ναυ-
 πακτίας ἀγαγοῦσιν ἐς τὴν Ὀρχομενίαν, ἄλλο δὲ εἶναι
 σφισιν οὐδὲν ἱαμα. τότε δὲ ἐπερέσθαι δεύτερα ὅπου 781
 τῆς Ναυπακτίας αὐτὰ ἐξευρήσουσι, καὶ αὐτοὺς τὴν Πυ-
 4 θίαν εἰπεῖν ὥς μηνύσοι κορώνη σφίσιν. οὕτω τοῖς θεο-
 πρόποις ἀποβᾶσιν ἐς τὴν γῆν πέτραν τε οὐ πόρρω τῆς
 ὁδοῦ καὶ τὴν ὄρνιθα ἐπὶ τῇ πέτρᾳ φασὶν ὀφθῆναι· καὶ

τοῦ *Ἡσιόδου* [τε] τὰ ὅσα εὗρον ἐν *χηραμῷ* τῆς πέ-
τρας, καὶ ἐλεγεία ἐπὶ τῷ μνήματι ἐπιγέγραπται·

Ἄσκη μὲν πατρὶς πολυλήθης, ἀλλὰ θανόντος
ὀστέα πληξίππων γῆ *Μενυαῶν* κατέχει
Ἡσιόδου, τοῦ πλείστον ἐν Ἑλλάδι κῦδος ὀρεῖται
ἀνδρῶν κρινομένων ἐν βασιάνφ σοφίης.

4. Περὶ δὲ *Ἀκταίωνος* λεγόμενα ἦν *Ὀρχομενίοις*, 5
λυμαίνεσθαι τὴν γῆν πέτραν ἔχον εἰδωλον. ὥς δὲ ἐχρῶντο
ἐν *Δελφοῖς*, κελεύει σφίσιν ὁ θεός, ἀνευρόντας εἰ τι
ἦν *Ἀκταίωνος* λοιπόν, κρύψαι γῇ· κελεύει δὲ καὶ τοῦ
εἰδώλου χαλκῇν ποιησαμένους εἰκόνα πρὸς πέτρᾳ σιδήρφ
δῆσαι. τοῦτο καὶ αὐτὸς δεδεδεμένον τὸ ἄγαλμα εἶδον·
καὶ τῷ *Ἀκταίω*νι ἐναγλῆουσιν ἀνὰ πᾶν ἔτος.

5. Σταδίου δὲ ἀφέστηκεν ἐπὶ τὰ *Ὀρχομενοῦ* ναός τε 6
Ἡρακλέους καὶ ἄγαλμα οὐ μέγα. ἐνταῦθα τοῦ ποταμοῦ
τοῦ *Μέλανός* εἰσιν αἱ πηγαί, καὶ ὁ *Μέλας* ἐς λίμνην καὶ
οὗτος τὴν *Κηφισίδα* ἐκδίδωσιν. Ἐπέχει μὲν δὴ καὶ ἄλ-
λως τῆς *Ὀρχομενίας* τὸ πολὺ ἡ λίμνη, χειμῶνος δὲ ὥρα
νότου τὰ πλείω πνεύσαντος ἔπεισιν ἐπὶ πλεον τῆς χώρας
τὸ ὕδωρ. *Θηβαῖοι* δὲ τὸν ποταμὸν τὸν *Κηφισόν* φασιν 7
ὑπὸ *Ἡρακλέους* ἐς τὸ πεδλὸν ἀποστραφῆναι τὸ *Ὀρχο-*
μένιον· τέως δὲ αὐτὸν ὑπὸ τὸ ὄρος ἐς θάλασσαν ἐξιέναι,
πρὶν ἢ τὸν *Ἡρακλέα* τὸ χάσμα ἐμφράξαι τὸ διὰ τοῦ
188 ὄρους. Ἐπίσταται μὲν οὖν καὶ *Ὀμηρος* λίμνην ἄλλως
τὴν *Κηφισίδα* οὔσαν καὶ οὐχ ὑπὸ *Ἡρακλέους* πεποιημέ-
νην, καὶ ἐπὶ τῷδε εἶρηκε·

λίμνη κεκλιμένος *Κηφισίδι*·

6. Ἐχει δὲ οὐδὲ εἰκότα λόγον τοὺς *Ὀρχομενίους* μὴ καὶ τὸ 8
χάσμα ἐξευρεῖν καὶ τοῦ *Ἡρακλέους* ἀναρρήξαντας τὸ
ἔργον ἀποδοῦναι τὴν διέξοδον τῷ *Κηφισῷ* τὴν ἀρχαίαν,
ἐπεὶ μηδὲ ἄχρι τῶν *Τρωϊκῶν* χρόμασιν ἀδυνάτως εἶχον.

μαρτυρεῖ δέ μοι καὶ Ὅμηρος ἐν Ἀχιλλέως ἀποκρίσει
πρὸς τοὺς παρὰ Ἀγαμέμνονος πρέσβεις·

οὐδ' ὅς' ἐς Ὀρχομενὸν ποτινίσσεται,
δῆλα δῆπουθεν ὥς καὶ τότε προσιόντων τοῖς Ὀρχομε-
νίοις χρημάτων πολλῶν.

- 9 Ἀσπληδόνα δὲ ἐκλιπεῖν τοὺς οἰκήτοράς φασιν ὕδα-
τος σπανίζοντας· γενέσθαι δὲ τὸ ὄνομα ἀπὸ Ἀσπληδόνοιο
τῇ πόλει, τοῦτον δὲ εἶναι νύμφης τε Μιδείας καὶ Πο-
σειδῶνος. ὁμολογεῖ δὲ καὶ ἔπη σφίσι· ἃ ἐποίησε Χερ-
σίας, ἀνὴρ Ὀρχομενίου·

ἐκ δὲ Ποσειδῶνος ἀγακλειτῆς τε Μιδείης

Ἀσπληδὼν γένεθ' υἱὸς ἄν' εὐρύχορον πτολίεθρον.

- 10 Τοῦδε τοῦ Χερσίου τῶν ἐπῶν οὐδεμία ἦν ἔτι κατ' ἐμὲ
μνήμη, ἀλλὰ καὶ τάδε ἐπηγάγετο ὁ Κάλλιππος ἐς τὸν
αὐτὸν λόγον τὸν ἔχοντα ἐς Ὀρχομενίους. τούτου δὲ τοῦ
Χερσίου καὶ ἐπίγραμμα οἱ Ὀρχομενιοὶ τὸ ἐπὶ τῷ Ἡσιό-
δου τάφῳ μνημονεύουσιν.

XXXIX. Τὰ μὲν δὴ πρὸς τῶν ὀρφῶν Φωκεῖς ὑπεροι-
κοῦσιν Ὀρχομενίων, ἐν δὲ τῷ πεδίῳ Λεβιάδεια ἐστὶν
αὐτοῖς ὁμορος. αὕτη τὸ μὲν ἐξ ἀρχῆς φέκετο ἐπὶ μετεώ-
ρον, καὶ ὠνομάζετο Μίδεια ἀπὸ τῆς Ἀσπληδόνοιο μητρός·
Λεβιάδου δὲ ἐξ Ἀθηναίων ἐς αὐτὴν ἀφικομένου κατέβησάν
τε ἐς τὸ χθαμαλὸν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ἐκλήθη Λεβιάδεια
ἡ πόλις ἀπ' αὐτοῦ. πατέρα δὲ τοῦ Λεβιάδου, καὶ καθ'
ἦντινα αἰτίαν ἦλθεν, οὐκ ἴσασιν ἄλλο ἢ γυναῖκα εἶναι

- 2 Λεβιάδου Λαονίκην. 2. Κεκόσμηται μὲν δὴ τὰ ἄλλα σφί- 789
σιν ἡ πόλις ὁμοίως τοῖς Ἑλλήνων μάλιστα εὐδαίμοσι,
διείργει δὲ ἀπ' αὐτῆς τὸ ἄλσος τοῦ Τροφωνίου ***
φασὶ δ' ἐνταῦθα Ἐρκυναν ὁμοῦ Κόρη τῇ Διμήτρεος
παίζουσαν καὶ ἔχουσαν χῆνα ἀφελῆναι τοῦτον ἄκουσαν·
ἐς δὲ ἄντρον κοῖλον ἐσπιάντος καὶ ὑπὸ λίθον ἀποκρύ-
ψαντος αὐτόν, ἐσελθοῦσα ἡ Κόρη λαμβάνει τὸν ὄρνιθα

ὑπὸ τῷ λίθῳ κατακείμενον· ὄνῃναί τε δὴ τὸ ὕδωρ ὄθεν
 ἀνείλετο ἡ Κόρη τὸν λίθον, καὶ ὀνομασθῆναι τὸν ποτα-
 μὸν ἐπὶ τούτῳ λέγουσιν Ἑρκυναν. Καὶ ἔστι μὲν πρὸς τῇ 3
 ὁχθῇ τοῦ ποταμοῦ ναὸς Ἑρκύνης, ἐν δὲ αὐτῷ παρθένος
 χῆνα ἔχουσα ἐν ταῖς χερσίν· εἰσι δὲ ἐν τῷ σπηλαίῳ τοῦ
 ποταμοῦ τε αἱ πηγαὶ καὶ ἀγάλματα ὀρθά, περιειλιγμέ-
 νοι δὲ εἰσιν αὐτῶν τοῖς σκήπτροις δράκοντες. ταῦτα
 εἰκάσαι μὲν ἄν τις Ἀσκληπιοῦ τε εἶναι καὶ Ὑγιάας, εἶεν
 δ' ἂν Τροφώνιος καὶ Ἑρκυνα, ἐπεὶ μὴδὲ τοὺς δράκοντας
 Ἀσκληπιοῦ μᾶλλον ἢ καὶ Τροφωνίου νομίζουσιν ἱερούς
 εἶναι. Ἐπὶ δὲ τῷ ποταμῷ μνημῆμά ἐστιν Ἀρκεσιλάου·
 Αἴητον δὲ ἀνακομίσαι τοῦ Ἀρκεσιλάου τὰ ὀστέα ἐκ Τροίας.
 3. Τὰ δὲ ἐπιφανέστατα ἐν τῷ ἄλσει Τροφωνίου ναὸς καὶ 4
 ἄγαλμά ἐστιν, Ἀσκληπιῷ καὶ τοῦτο εἰκασμένον· Πρα-
 ξιτέλης δὲ ἐποίησε τὸ ἄγαλμα. ἔστι δὲ καὶ Δῆμητρος
 ἱερὸν ἐπὶ κλησιν Εὐρώπης, καὶ Ζεὺς Τέτιος ἐν ὑπαίθρῳ.
 ἀναβάσι δὲ ἐπὶ τὸ μαντεῖον, καὶ αὐτόθεν λούσιν ἐς τὸ
 πρὸς τὸ ὄρους, Κόρης ἐστὶ καλουμένη θήρα καὶ Διὸς
 Βασιλέως ναός. τοῦτον μὲν δὴ διὰ τὸ μέγεθος ἢ καὶ
 τῶν πολέμων τὸ ἀλλεπάλληλον ἀφείκασιν ἡμέτερον· ἐν
 δὲ ἐτέρῳ ναῷ Κρόνου καὶ Ἥρας καὶ Διὸς ἐστὶν ἀγάλ-
 ματα. ἔστι δὲ καὶ Ἀπόλλωνος ἱερὸν. 4. Κατὰ δὲ τὸ μαν- 5
 τεῖον τοιαύδε γίνεται. ἐπειδὴν ἀνδρὶ ἐς τοῦ Τροφωνίου
 κατιέναι δόξη, πρῶτα μὲν τεταγμένων ἡμερῶν θίαιταν
 ἐν οἰκῇματι ἔχει· τὸ δὲ οἶκημα Δαίμονός τε ἀγαθοῦ καὶ
 Τύχης ἱερὸν ἐστὶν ἀγαθῆς. διαιτώμενός τε ἐνταῦθα τὰ
 790 τε ἄλλα καθαρθεύει καὶ λουτρῶν εἰργεταὶ θερμῶν· τὸ δὲ
 λουτρὸν ὃ ποταμός ἐστιν ἡ Ἑρκυνα· καὶ οἱ καὶ κρέα
 ἄφθονά ἐστιν ἀπὸ τῶν θυσιῶν· θύει γὰρ δὴ ὁ κατιῶν
 αὐτῷ τε τῷ Τροφωνίῳ καὶ τοῦ Τροφωνίου τοῖς παισὶ,
 πρὸς δὲ Ἀπόλλωνί τε καὶ Κρόνῳ καὶ Διὶ ἐπὶ κλησιν Βα-
 σιλεὶ καὶ Ἥρᾳ τε Ἡνιόχῃ καὶ Δῆμητροι ἣν ἐπονομάζοντες

- 6 Εὐφώην τοῦ Τροφωνίου φασὶν εἶναι τροφόν. καθ' ἐκάστην δὲ τῶν θυσιῶν ἀνὴρ μάντις παρὼν ἐς τοῦ ἱερέου τὰ σπλάγχνα ἐνορᾷ, ἐνιδὼν δὲ προθεσπίζει τῷ κατιᾶντι εἰ δὴ αὐτὸν εὐμενῆς ὁ Τροφώνιος καὶ ἴλαως δέξεται. τῶν μὲν δὴ ἄλλων ἱερέων τὰ σπλάγχνα οὐχ ὁμοίως δηλοῖ τοῦ Τροφωνίου τὴν γνώμην· ἐν δὲ νυκτὶ ἢ κάτεισιν ἕκαστος, ἐν ταύτῃ κριὸν θύουσιν ἐς βόθρον, ἐπικαλούμενοι τὸν Ἀγαμέδην. θυμάτων δὲ τῶν πρότερου πεφηνότων αἰαίων λόγος ἐστὶν οὐδεὶς, εἰ μὴ καὶ τοῦδε τοῦ κριοῦ τὰ σπλάγχνα τὸ αὐτὸ θέλοι λέγειν· ὁμολογούντων δὲ καὶ τούτων, τότε ἕκαστος ἤδη κάτεισιν
- 7 εὐελπὶς. κάτεισι δὲ οὕτω. Πρῶτα μὲν ἐν τῇ νυκτὶ αὐτὸν ἄγουσιν ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὴν Ἐρκυναν, ἀγαγόντες δὲ ἐλαίῳ χρίουσι καὶ λούουσι δύο παῖδες τῶν ἑστων ἑτη τρία που καὶ δέκα γεγονότες, οὓς Ἐρμᾶς ἐπονομάζουσιν οὗτοι τὸν καταβαίνοντά εἰσιν οἱ λούοντες καὶ ὀπόσα χρὴ διακονούμενοι ᾗτε παῖδες. τὸ ἐντεῦθεν ὑπὸ τῶν ἱερέων οὐκ αὐτίκα ἐπὶ τὸ μαντεῖον, ἐπὶ δὲ ὕδατος πηγῆς ἄγεται·
- 8 αἱ δὲ ἐγγύτατά εἰσιν ἀλλήλων. ἐνταῦθα δὴ χρὴ πιεῖν αὐτὸν Ἀθήνης τε ὕδωρ καλούμενον, ἵνα λήθῃ γένηταί οἱ πάντων ἃ τέως ἐφρόντιζε, καὶ ἐπὶ τῷδε ἄλλο αὐτίς ὕδωρ πίνει Μνημοσύνης, ἀπὸ τούτου τε μνημονεύει τὰ ὀφθέντα οἱ καταβάντι. Θεασάμενος δὲ ἄγαλμα ὃ ποιῆσαι Δαίδαλόν φασιν, ὑπὸ δὲ τῶν ἱερέων οὐκ ἐπι- 791
- δαίνυνται πλὴν ὅσοι παρὰ τὸν Τροφώνιον μέλλουσιν ἐρχεσθαι, τοῦτο τὸ ἄγαλμα ἰδὼν καὶ θεραπεύσας τε καὶ εὐξάμενος ἐρχεται πρὸς τὸ μαντεῖον, χιτῶνα ἐνδεδυκὼς λινοῦν καὶ ταινίαις τὸν χιτῶνα ἐπιξωσθεὶς καὶ ὑποδη- 9
- σάμενος ἐπιχωρίας κρηπίδας. 5. Ἔστι δὲ τὸ μαντεῖον ὑπὲρ τὸ ἄλσος ἐπὶ τοῦ ὄρους. κρηπὶς μὲν ἐν κύκλῳ περιβέβληται λίθου λευκοῦ, περίοδος δὲ τῆς κρηπίδος κατὰ ἄλων τὴν ἐλαχίστην ἐστίν· ὕψος δὲ ἀποθέουσα δύο

εἶναι πήχεις. ἐφαστήκασι δὲ ἐπὶ τῇ κρηλίδι ὀβελοὶ καὶ
 αὐτοὶ χαλκοὶ καὶ αἱ συνέχουσαι σφῆς ζῶναι· διὰ δὲ αὐ-
 τῶν θύραι πεποιήνται. τοῦ περιβόλου δ' ἐντὸς χάσμα
 γῆς ἐστὶν οὐκ αὐτόματον, ἀλλὰ σὺν τέχνῃ καὶ ἀρμονίᾳ
 πρὸς τὸ ἀκριβέστατον ὀικοδομημένου. Τοῦ δὲ οἰκοδο- 10
 μήματος τούτου τὸ σχῆμα εἴκεται κριβάκῳ· τὸ δὲ εὖρος
 ἢ διάμετρος αὐτοῦ τέσσαρας παρέχοιτο ἂν ὡς εἰκάσαι
 πήχεις· βάθος δὲ τοῦ οἰκοδομήματος οὐκ ἂν οὐδὲ τοῦτο
 εἰκάσαι τις ἐς πλεον ἔκπε καθῆκειν πηχῶν. Κατάβασις
 δὲ οὐκ ἔστι πεποιημένη σφίσιν ἐς τὰ ἔδαφος· ἐπειδὴν
 δὲ ἀνὴρ ἐρχεται παρὰ τὸν Τροφῶνιον, κλίμακα αὐτῷ
 κομίζουσι στενὴν καὶ ἐλαφράν. καταβάντι δὲ ἐστὶν ὀπή·
 μεταξὺ τοῦ τε ἔδαφους καὶ τοῦ οἰκοδομήματος· σπιθα-
 μῶν τὸ εὖρος δύο, τὸ δὲ ὕψος ἐφαίνετο εἶναι σπιθαμῆς.
 Ὁ οὖν κατιῶν κατακλίνας ἑαυτὸν ἐς τὸ ἔδαφος, ἔχων 11
 μάξας μεμαγμένας μέλιτι προσβάλλει τε ἐς τὴν ὀπήν
 τοὺς πόδας καὶ αὐτὸς ἐπικωρεῖ, τὰ γόνατά οἱ τῆς ὀπῆς
 ἐντὸς γενέσθαι προθυμούμενος· τὸ δὲ λοιπὸν σῶμα
 αὐτίκα ἐφειλκύνθη τε καὶ τοῖς γόνασιν ἐπιδράμειν,
 ὥσπερ ποταμῶν ὁ μέγιστος καὶ ὠκύτατος σπληνθύντα
 ὑπὸ θίνης ἀποκρύψειν ἂν ἄνθρωπον. Τὸ δὲ ἐντεῦθεν
 τοῖς ἐντὸς τοῦ ἀδύτου γενομένοις οὐχ εἰς οὐδὲ ὁ αὐτὸς
 τρόπος ἐστὶν ὅτῳ διδάσκονται τὰ μέλλοντα, ἀλλὰ πού-
 τις καὶ εἶδε καὶ ἄλλος ἤκουσεν. Ἀναστρέψαι δὲ ὀπίσω
 12 τοῖς καταβᾶσι διὰ στομίον τε ἔστι τοῦ αὐτοῦ καὶ προ-
 εκθεόντων σφίσι τῶν ποδῶν. Ἀποθανεῖν δὲ οὐδένα
 τῶν καταβάντων λέγουσιν, ὅτι μὴ μόνον τῶν Ἀθηνη-
 τῶν τινὰ θορυφῶρων. τοῦτον δὲ οὔτε ποιῆσαι περὶ τὸ
 ἱερὸν φασιν οὐδὲν τῶν νενομισμένων, οὔτε χρησόμε-
 νον τῷ θεῷ καταβῆναι, χρυσὸν δὲ καὶ ἄργυρον ἔκο-
 μισιν ἐλπίσαντα ἐκ τοῦ ἀδύτου. λέγεται δὲ καὶ τούτου
 τὸν νεκρὸν ἐτέρωθι ἀναφανῆναι καὶ οὐ κατὰ στόμα

ἐκβληθῆναι τὸ ἱερὸν. Ἐς μὲν δὴ τὸν ἄνθρωπον λεγομέ-
 13 νων καὶ ἄλλων εἰρηταί μοι τὰ ἀξιολογώτατα· τὸν δὲ
 ἀναβάντα παρὰ τοῦ Τροφωνίου παραλαβόντες αὐτὸς οἱ
 ἱερεῖς καθίζουσιν ἐπὶ θρόνον Μνημοσύνης καλούμενον,
 κείται δὲ οὐ πόρρω τοῦ ἁδύτου· καθισθόντα δὲ ἐνταῦθα
 ἀνερρωτῶσιν ὅποσα εἶδε τε καὶ ἐκῦθετο· μαθόντες δὲ
 ἐπιτρέπουσιν αὐτὸν ἤδη τοῖς προσήκουσιν. οἱ δὲ ἐς τὸ
 οἶκημα ἐνθα καὶ πρότερον διητᾶτο παρὰ τε Τύχῃ καὶ
 Δαίμονι ἀγαθοῖς, ἐς τοῦτο ἀράμενοι κομίζουσι κατοχὸν
 τε ἐτι τῷ δαίματι καὶ ἀγνώτα ὁμοίως αὐτοῦ τε καὶ τῶν
 πέλας. ὕστερον μὲντοι τὰ τε ἄλλα οὐδὲν τι φρονήσει
 14 μῖτον ἢ πρότερον, καὶ γέλως ἐπάνεισιν οἱ. Γράφω δὲ
 οὐκ ἀκοήν, ἀλλὰ ἐτέρους τε ἰδὼν καὶ αὐτὸς τῷ Τροφω-
 νίῳ χρησάμενος. Τοὺς δὲ ἐς τοῦ Τροφωνίου κατελθόν-
 τας ἀνάγκη σφᾶς, ὅποσα ἤκουσεν ἕκαστος ἢ εἶδεν, ἀνα-
 θεῖναι γεγραμμένα ἐν πίνακι. Λείπεται δ' ἐτι καὶ τοῦ
 Ἀριστομένους ἐνταῦθα ἢ ἀσπίς· τὰ δὲ ἐς αὐτὴν ὅποια
 ἐγένετο, ἐδήλωσα ἐν τοῖς προτέροις τοῦ λόγου.

XL. Τὸ δὲ μαντεῖον οἱ Βοιωτοὶ τοῦτο οὐ πεπυσμένοι
 πρότερον ἐπ' αἰτία τοιαῦδε ἔγνωσαν. θεωροὺς ἀφ' ἐκά-
 στης πόλεως ἄνδρας ἀποστέλλουσιν ἐς Δελφούς· οὐ γὰρ
 δὴ σφίσιν ἔτος δεύτερον ὕεν ὁ θεός. τούτοις αἰτοῦσιν
 ἐπανόρθωμα τοῦ αὐχμοῦ προσέταξεν ἡ Πυθία παρὰ
 Τροφώνιον ἐς Λεβάδειαν ἐλθούσιν εὔρασθαι παρὰ ἐκεί-
 2 νου τὸ ἱαμα. Ὡς δὲ ἐς τὴν Λεβάδειαν ἐλθόντες οὐκ 793
 ἐδύναντο εὔρειν τὸ μαντεῖον, ἐνταῦθα τῶν ἐξ Ἀραι-
 φνίου πόλεως Σάων, οὗτος δὲ ἦν καὶ ἡλικία τῶν θεω-
 ρῶν πρεσβύτατος, εἶδεν ἐσμὸν μελισσῶν*** ὅποι ποτ'
 ἂν ἀποτράπωνται καὶ αὐτοὺς ἔπεσθαι. αὐτίκα δὴ τὰς
 μελίσσας ἐς τοῦτο ἐσπετομένης ὁρᾷ τῆς γῆς, καὶ σινεσ
 *** εἶται σφίσιν ἐς τὸ μαντεῖον. Τοῦτον τὸν Σάωνα καὶ
 τὴν ἱερουργίαν τὴν καθεστηκυῖαν, καὶ ὅποσα περὶ τὸ

χρηστήριον δρῶσιν ἄλλα, διδαχθῆναι παρὰ τοῦ Τροφωνίου φασί.

2. Δαιδάλου δὲ τῶν ἔργων δύο μὲν ταῦτά ἐστιν ἐν 3
Βοιωτίᾳ, Ἡρακλῆς τε ἐν Θήβαις καὶ παρὰ Λεβαθεῦσιν
ὁ Τροφώνιος, τοσαῦτα δὲ ἕτερα ἱόανα ἐν Κρήτῃ, Βρι-
τόμαρτις ἐν Ὀλοῦντι καὶ Ἀθηνᾶ παρὰ Κνωσίοις· παρὰ
τούτοις δὲ καὶ ὁ τῆς Ἀριάδνης χορός, οὗ καὶ Ὅμηρος ἐν
Ἰλιάδι μνήμην ἐποιήσατο, ἐπειρασμένος ἐστὶν ἐπὶ λευ-
κοῦ λίθου. καὶ Δηλίοις Ἀφροδίτης ἐστὶν οὐ μέγα ἱόαν-
ον, λελυμασμένον τὴν δεξιὰν χεῖρα ὑπὸ τοῦ χρόνου·
κάτεισι δὲ ἀντὶ ποδῶν ἐς τετράγωνον σχῆμα. Πιέδομαι 4
τοῦτο Ἀριάδνην λαβεῖν παρὰ Δαιδάλου, καὶ ἡνίκα ἠκο-
λούθησε τῷ Θῆσει, τὸ ἄγαλμα ἐπεκομίζετο οἰκοθεῖν·
ἀφαιρεθέντα δὲ αὐτῆς τὸν Θῆσεα οὕτω φασὶν οἱ Δῆλιοι
τὸ ἱόανον τῆς θεοῦ ἀναθεῖναι τῷ Ἀπόλλωνι τῷ Δηλίῳ,
ἵνα μὴ οἰκαδὲ ἐπαγόμενος ἐς ἀνάμνησίν τε Ἀριάδνης
ἐφέλκηται καὶ αἰὲν νέας ἐπὶ τῷ ἔρωτι εὐρίσκηται τὰς
συμφοράς. πέρα δὲ οὐκ οἶδα ὑπόλοιπα ὄντα τῶν Δαι-
δάλου· τοῖς γὰρ ἀνατεθεῖσιν ὑπὸ Ἀργείων ἐς τὸ Ἡρατεον
καὶ ἐς Γέλαν τὴν ἐν Σικελίᾳ κομισθεῖσιν ἐξ Ὀμφάκης
ἀφανισθῆναι σφισιν ὁ χρόνος καθέστηκεν αἴτιος.

3. Λεβαθεῶν δὲ ἔχονται Χαιρωνεῖς. ἐκαλεῖτο δὲ ἡ 5
πόλις καὶ τούτοις Ἄρνη τὸ ἀρχαῖον· θυγατέρα δὲ εἶναι
λέγουσιν Αἰόλου τὴν Ἄρνην, ἀπὸ δὲ ταύτης κληθῆναι
καὶ ἑτέραν ἐν Θεσσαλίᾳ πόλιν· τὸ δὲ νῦν τοῖς Χαιρω-
νεῦσιν ὄνομα γεγονέναι ἀπὸ Χαίρωνος, ὃν Ἀπόλλωνός
794 φασιν εἶναι, μητέρα δὲ αὐτοῦ Θηρῶ τὴν Φύλαντος εἶναι.
Μαρτυρεῖ δὲ καὶ ὁ τὰ ἔπη τὰς μεγάλας Ἡοίας ποιήσας·
Φύλας δ' ὥπνισεν κούρην κλειτοῦ Ἰολάου 6
Λειπεφίλῃν· ἣν δ' εἶδος Ὀλυμπιάδεσσιν ὁμοίη,
Ἰακότην δέ οἱ υἱὸν ἐνὶ μεγάροισιν ἔτικτεν
Θηρῶ τ' εὐειδῇ, ἰκέλῃν φαέεσσι σελήνης.

Θηρώ δ' Ἀπόλλωνες ἐν ἀγκοίνῃσι πεσούσας
 γείνατο Χαιρωνος κρατερόν μένος ἱπποδάμοιο.

Ὅμηρος δὲ ἐπιστάμενος, ἐμοὶ δοκεῖν, Χαιρώνειόν τε
 ἦδη καὶ Λεβιάδιαν καλουμένας, ὅπως τοῖς ἀρχαίοις
 ἐχρήσατο ὀνόμασιν ἐς αὐτάς, καθότι καὶ Αἴγυπτον τὸν
 ποταμὸν εἶπεν, οὐ Νεῖλον.

7 4. Χαιρωνεῦσι δὲ δύο ἔστιν ἐν τῇ χώρᾳ τρόπαια,
 ἃ Ῥωμαῖοι καὶ Σύλλας ἔστησαν, Ταξιόν καὶ στρατιὰν
 τῶν Μιθριδάτου κρατήσαντες. Φίλακτος δὲ οὐκ ἀνέ-
 θεκεν ὁ Ἀρύντου τρόπαιον, οὔτε ἐνταῦθα οὔτε ἐπὶ ὁδὸν
 μάχας ἄλλας βαρβάρους ἢ καὶ Ἑλλήνας ἐνίκησαν· οὐ
 γάρ τι Μακεδόσιν ἰσχύει τρόπαια ἦν νηνορισμένον.

8 Λέγεται δὲ ὑπὸ Μακεδόνων Κάρανον βασιλεύοντα ἐν
 Μακεδονίᾳ κρατῆσαι μάχῃ Κισσέως, ὃς ἐδυνάστευεν ἐν
 χώρᾳ τῇ ὁμόρῳ. καὶ ὁ μὲν τρόπαιον ὁ Κάρανος κατὰ
 νόμους τοὺς Ἀργεῖων ἔστησεν ἐπὶ τῇ νίκῃ· ἐπελθόντε
 δὲ φασὶν ἐκ τοῦ Ὀλέμπον λέοντα ἀνατρέφαι τε τὸ τρό-
 9 παιον [καὶ] ἀφανισθῆναι *** [συνεῖναι τῇ] γνώμῃ, Κάρ-
 ανον δὲ οὐκ εὖ βουλευσασθαι, βαρβάρους τοῖς περιου-
 κοῦσιν ἐς ἐχθρὰν ἐθέλοντα ἀδιάλλακτον καταστῆναι
 χρῆναι γὰρ μῆτε ὑπὸ αὐτοῦ Κάρανου μῆτε ὑπὸ τῶν
 ὕστερον βασιλευσόντων Μακεδονίας τρόπαια ἱστασθαι,
 εἰ ἐς εὐνοίαν ποτε τοὺς προσχώρους ὑπάξονται. μαρτυ- 795
 ρεῖ δὲ τῷ λόγῳ καὶ Ἀλέξανδρος οὐκ ἀναστήσας οὔτε ἐπὶ
 Δαρείῳ τρόπαια οὔτε ἐπὶ ταῖς Ἰνδικαῖς νίκαις.

10 5. Προσιόντων δὲ τῇ πόλει πολυάνδριον Θηβαίων
 ἔστιν ἐν τῷ πρὸς Φίλιππον ἀγῶνι ἀποθανόντων· ἐπι-
 γέγραπται μὲν δὴ ἐπίγραμμα οὐδέν, ἐπίθημα δὲ ἔπεστιν
 αὐτῷ λέων· φέροι δ' αὖ ἐς τῶν ἀνδρῶν μάλιστα τὸν
 θυμόν· ἐπίγραμμα δὲ ἄπεστιν, ἐμοὶ δοκεῖν, ὅτι οὐδὲ
 δοικότα τῇ τόλμῃ σφίσι τὰ ἐκ τοῦ δαίμονος ἠκολούθησε.

11 6. Θεῶν δὲ μάλιστα Χαιρωνεῖς τιμῶσι τὸ σκῆπτρον ὃ

ποιῆσαι Διὶ φησὶν· Ὀμηρος Ἡφαιστον, παρὰ δὲ Διὸς λαβόντα Ἐρμῇν δοῦναι Πέλοπι, Πέλοπα δὲ Ἀρεῖ καταλιπεῖν, τὸν δὲ Ἀτρεΐ θυέστη, παρὰ Θυέστου δὲ ἔχειν Ἀγαμέμνονα· τοῦτο οὖν τὸ σκῆπτρον σέβουσι, δόρυ ὀνομάζοντες. καὶ εἶναι μὲν τι θειότερον οὐχ ἥκιστα δηλοῖ τὸ ἐς τοὺς ἀνθρώπους ἐπιφανὲς ἐξ αὐτοῦ· φασὶ δὲ ἐπὶ τοῖς 12 ὄροις αὐτῶν καὶ Πανοπέων τῶν ἐν τῇ Φωκίδι εὐρεθῆναι, σὺν δὲ αὐτῷ καὶ χρυσὸν εὐρασθαι τοὺς Φωκεῖς, σφίσι δὲ ἀσμένους ἀπὲ χρυσοῦ γενέσθαι τὸ σκῆπτρον. κομισθῆναι δὲ αὐτὸ ἐς τὴν Φωκίδα ὑπὸ Ἠλέκτρας τῆς Ἀγαμέμνονος πείδομαι. Ναὸς δὲ οὐκ ἔστιν αὐτῷ δημοσία πεποιημένος, ἀλλὰ κατὰ ἕτος ἕκαστον ὁ ἱερῶμενος ἐν οἰκίᾳ ἔχει τὸ σκῆπτρον· καὶ οἱ θυεῖαι ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν θύονται, καὶ τράπεζα παράκειται παντοδαπῶν κρεῶν καὶ περμάτων πλήρης.

XLII. Ὅποσα δὲ εἶναι τῶν Ἡφαίστου ποιηταὶ τε ἄδουσι καὶ τῶν ἀνθρώπων ἠκολούθηκεν ἡ φήμη, τούτων, ὅτι μὴ τὸ Ἀγαμέμνονος σκῆπτρον, ἄλλο γε οὐδὲν ἀξιόχρεον ἔστιν ἐς πίστιν. Ἀνύκιοι μὲν γε ἐν Πατάροις ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἀπόλλωνος χαλκοῦν ἐπιδεικνύουσι κρατῆρα, ἀνάθημα εἶναι φάμενοι Τηλέφου καὶ ἔργον Ἡφαίστου· καὶ σφᾶς, ὥς γε εἰκός, λέληθε Θεόδωρον καὶ Ῥαῖον Σαμίους εἶναι τοὺς διαχέαντας χαλκὸν πρώτους. Πατρεῖς δὲ οἱ Ἀχαιοὶ λόγῳ μὲν λέγουσιν ὅτι Ἡφαίστου 2 ποιεῖν ἔστιν ἡ λάρναξ ἣν Εὐρύπυλος ἤνεγκεν ἐξ Ἰλίου, ὅρῳ δὲ οὐ παρέχουσιν αὐτὴν θεάσασθαι. 2. Ἔστι δὲ Ἀμαθοῦς ἐν Κύπρῳ πόλις· Ἀδώνιδος ἐν αὐτῇ καὶ Ἀφροδίτης ἱερὸν ἔστιν ἄρχαον· ἀνακείσθαι δὲ ἐνταῦθα λέγουσιν ὄρμον Ἀρμονίαν μὲν δοθέντα ἐξ ἀρχῆς, καλούμενον δὲ Ἐριφύλης, ὅτι αὐτὴ δῶρον ἔλαβεν ἐπὶ τῷ ἀνδρὶ· οὐ ἀνέθεσαν μὲν οἱ παῖδες ἐς Δελφοὺς οἱ Φηγέως, τρόπον δὲ ὅντινα ἐκτήσαντο αὐτόν, ἐδήλωσεν ἡδὲ μοι

τὰ ἐς Ἀρκάδας ἔχοντα, ἐσυλήθη δὲ ὑπὸ τυράννων τῶν
 3 ἐν Φωκεύσιν. οὐ μὴν παρὰ Ἀμαθουσίοις γε ἐν τῷ ἱερῷ
 τοῦ Ἀδωνίδος, ἐμοὶ δοκεῖν, ἐστίν· ἐν Ἀμαθοῦντι μὲν
 γὰρ ἐστὶ λίθοι χλωροί, συνιδέοντος χρυσοῦ σφᾶς, ὁ ὄρ-
 μος· τὸν δὲ τῇ Ἐριφύλῃ δοθέντα Ὀμηρὸς φησιν ἐν
 Ὀδυσσεΐᾳ πεποιῆσθαι χρυσοῦ, καὶ οὕτως ἔχει·

Ἡ χρυσὸν φίλου ἀνδρὸς ἐδέξατο τιμήντα.

4 οὐ μὴν οὐδὲ ἡγνόμενους τοὺς ὄρμους τοὺς κοικίλους· ἐν μὲν
 γε τοῖς Εὐμαίου λόγοις πρὸς Ὀδυσσεά, πρὶν ἢ ἐκ Πύλου
 Τηλέμαχον ἀφικέσθαι σφίσιν ἐπὶ τὴν αὐλήν, ἐν τούτοις
 τοῖς λόγοις ἐστίν·

Ἢλυθ' ἀνὴρ πολυτῆδες ἐμοῦ πρὸς δώματα πατρός
 χρύσειον ὄρμον ἔχων, μετὰ δ' ἡλέκτροισιν ἔεργο.

5 καὶ ἐν Πηνελόπης δῶροις· ἄλλους τε γὰρ τῶν μνηστή-
 ρων δῶρα καὶ Εὐρύμαχον διδόντα Πηνελόπη πεποίηκεν·

Ὀρμον δ' Εὐρύμαχος πολυδαίδαλον αὐτίκ' ἐνεικε
 χρύσειον, ἡλέκτροισιν ἐεργμένον, ἡέλιον ὥς.

Ἐριφύλῃν δὲ οὐ χρυσῷ καὶ λίθοις κοικίλον δέξασθαι
 φησιν ὄρμον. οὕτω τὸ εἶκος τῷ σκήπτρῳ πρόσσεστιν εἶ-
 ναι μόνον ποίημα Ἡφαίστου.

6 3. Ἔστι δὲ ὑπὲρ τὴν πόλιν κρημνὸς Πιτραχὸς κα-797
 λούμενος· Κρόνον δὲ ἐθέλουσιν ἐνταῦθα ἀπατηθῆναι
 δεξιόμενον ἀντὶ Διὸς πέτρον παρὰ τῆς Πέρας, καὶ ἄγαλμα

7 Διὸς οὐ μέγα ἐστὶν ἐπὶ κορυφῇ τοῦ ὄρους. Ἐνταῦθα ἐν
 τῇ Χαιρωνεῖᾳ μύρα ἀπὸ ἀνθῶν ἔφουσι κρίνου καὶ ρό-
 δου καὶ ναρκίσσου καὶ ἱριως· ταῦτα ἀλγηθόνων ἰάματα
 ἀνθρώποις γίνεται. τὸ δὲ ἐκ τῶν ρόδων ποιοῦμενον, εἰ
 καὶ ἀγάλματα εἰργασμένα ξύλου χροῖς, φύεται καὶ ταῦτα
 σηπεδόνης. ἡ δὲ ἱρις φύεται μὲν ἐν ἔλεσι, μέγεθος δ'
 ἐστὶν ἴση κρίνῳ, χροάν δὲ οὐ λευκή, καὶ ὁσμὴν ἀποδίδει
 κρίνου.

Φ Ω Κ Ι Κ Α.

798 I. Γῆς δὲ τῆς Φωκίδος ὅσον μὲν περὶ Τιθορέαν καὶ Δελφούς ἐστιν αὐτῆς, ἐκ παλαιοτάτου φανερά τὸ ὄνομα τοῦτο εἰληφυῖά ἐστιν ἀπὸ ἀνδρὸς Κορινθίου Φώκου τοῦ Ὀρνυτιῶνος· ἔτεσι δ' ὕστερον οὐ πολλοῖς ἐξενίκησε καὶ ἀπάσῃ γενέσθαι τῇ ἐφ' ἡμῶν καλουμένῃ Φωκίδι; Αἰγινητῶν ναυσὶν ἐς τὴν χώραν διαβάντων ὁμοῦ Φώκῃ τῷ Αἰακοῦ. Τὰ μὲν δὴ ἀπαντικρὺ Πελοποννήσου καὶ τὰ 2 ἐπὶ Βοιωτίας καθήκουσιν ἐπὶ θάλασσαν οἱ Φωκεῖς, τῇ μὲν ἐς Κίρραν τὸ ἐπίνειον Δελφῶν, τῇ δὲ ἐπὶ Ἀντικυρῶν πόλιν· τὰ δὲ πρὸς τοῦ Λαμιακοῦ κόλπου Λοκροὶ σφᾶς παραθαλασσίους οἱ Ἐπικνημιδίοι καλῶνυσιν εἶναι· οὗτοι γὰρ δὴ εἰσιν οἱ ταύτῃ τὴν Φωκίδα ὑπεροικοῦντες, Σκαρφεῖς μὲν τὰ ἐπέκεινα Ἐλατείας, ὑπὲρ δὲ Τάμπολιν καὶ Ἄβας οἱ πόλιν τε Ὀποῦντα καὶ Ὀποντίων ἐπίνειον νεμόμενοι Κῦνον.

2. Τὰ δὲ ἐπιφανέστατα Φωκεῦσιν ἐστιν ἐν κοινῷ 3 [ταῦτα]· πολέμου γὰρ τοῦ πρὸς Ἰλίου μετεσχῆκασιν, καὶ Θεσσαλῶν ἐναντία ἐπολέμησαν πρότερον ἔτι ἢ ἐλάσαι τὸν Μῆθον ἐπὶ Ἑλλήνας, ὅτε δὴ καὶ ἐπεδείξαντο οἱ Φω- 799 κεῖς ἔργα ἐς μνήμην. Κατὰ γὰρ τὴν Τάμπολιν, ἣ τοὺς Θεσσαλοὺς προσεδέχοντο ἐμβαλεῖν σφίσιν ἐς τὴν χώραν, ὑδρίας κεράμου πεποιημένας κατορύξαντες καὶ ἐπ' αὐτάς γῆν ἐπιφορήσαντες ὑπέμενον τὴν ἵππον τῶν Θεσσαλῶν· οἱ δέ, ἅτε οὐ προπεπυσμένοι τῶν Φωκέων τὴν τέχνην, ἐπελάσαντες τοὺς ἵππους λανθάνουσιν ἐπὶ τὰς ὑδρίας. Ἐνταῦθα ἀπεχωλοῦντο μὲν οἱ ἵπποι τῶν ποδῶν ἐσπιπτόντων σφίσιν ἐς τὰς ὑδρίας, ἐκτείνοντο δὲ καὶ ἀπέπιπτον οἱ ἄνδρες ἀπὸ τῶν ἵππων. Ὡς δὲ οἱ Θεσσα- 4

λοι μείζονι ἢ τὰ πρότερα ἐς τοὺς Φωκέας χρώμενοι τῇ ὀργῇ συνελέχθησαν ἀπὸ τῶν πόλεων πασῶν καὶ ἐς τὴν Φωκίδα ἐστρατεύοντο, ἐνταῦθα οἱ Φωκεῖς ἐν οὐ μικρῷ ποιοῦμενοι δείματι τὴν τε ἄλλην τῶν Θεσσαλῶν ἐς τὸν πόλεμον παρασκευὴν καὶ οὐχ ἥμισυ τῆς ἵππου· τὸ πληθὺς καὶ ὁμοῦ πρὸ ἀριθμῷ τὴν ἐς τοὺς ἀγῶνας τῶν τε ἵππων καὶ αὐτῶν μελέτην τῶν ἱππέων, ἀποστέλλουσιν ἐς Δελφοὺς αἰτοῦντες τὸν θεὸν ἐκφυγεῖν τὸν ἐπιόντα κίνδυνον· καὶ αὐτοῖς ἐφίκετο μάντευμα·

Συμβάλεω θνητὸν τε καὶ ἀθάνατον μαχέσασθαι,
νίκην δ' ἀμφοτέροις δῶσω, θνητῷ δέ νυ μᾶλλον.

- 5 3. Ταῦτα ὡς ἐπύθοντο οἱ Φωκεῖς, λογάδας τριακοσίους καὶ Γέλωνα ἐκ' αὐτοῖς ἄρχοντα ἀποστέλλουσιν ἐς τοὺς πολεμίους ἄρτι ἀρχομένης νυκτός, προστάξαντές σφισι κατεπτεῦσαι τε τὰ τῶν Θεσσαλῶν ὄντινα ἀφανέστατον δύναιτο τρόπον, καὶ αὐτῶν ἐς τὸ στρατόσφαιον ἐπανήκειν κατὰ τῶν ὁδῶν τὴν μάλιστα ἄγνωστον, μηδὲ ἐκόντας μάχης ἄρχειν. οὗτοι ὑπὸ τῶν Θεσσαλῶν οἱ λογάδες ἀπώλοντο ἀδρόοι καὶ αὐτοὶ καὶ ὁ ἡγούμενός σφισι Γέλων, συμπατούμενοί τε ὑπὸ τῶν ἵππων καὶ ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν
- 6 φονευόμενοι. Καὶ ἡ συμφορὰ σφῶν κατάπληξιν τοῖς ἐπὶ τοῦ στρατοπέδου τῶν Φωκέων τηλικαύτην ἐνεποίησεν, ὥστε [καὶ] τὰς γυναῖκας καὶ παῖδας καὶ ὅσα τῶν 800 κτημάτων ἄγειν ἢ σφίσιν ἢ φέρειν, ἐτι δὲ καὶ ἐσθῆτα καὶ χρυσὸν τε καὶ ἄργυρον καὶ τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν ἐς ταῦτό συλλέξαντες πυρὰν ὡς μεγίστην ἐποίησαν, καὶ ἐπ' αὐτοῖς ἀριθμὸν τριάκοντα ἄνδρας ἀπολείκουσι· προστετέτακτο δὲ τοῖς ἀνδράσιν, εἰ ἡττᾶσθαι τοὺς Φωκέας συμβάλῃν τῇ μάχῃ, τότε δὴ προαποσφάξαι μὲν τὰς γυναῖκας τε καὶ παῖδας καὶ ὡς ἱερεῖα ἀναθέντας ταῦτά τε καὶ τὰ χρήματα ἐπὶ τὴν πυρὰν καὶ ἐνέντας πῦρ οὕτως ἤδη διαφθαρεῖναι καὶ αὐτοὺς ἦτοι ὑπ' ἀλλήλων ἢ

ἐς τὴν ἵππον τῶν Θεσσαλῶν ἐσπίπτοντας. Ἀντὶ τοῦτου
 μὲν ἅπαντα τὰ ἀνάληγτα βουλευήματα ἀπόνοια ὑπὸ Ἑλ-
 λήνων ὀνομάζεται Φωκική. 4. Τότε δὲ οἱ Φωκεῖς ἐποι-
 οῦντο αὐτίκα ἐπὶ τοὺς Θεσσαλοὺς ἔξοδον. στρατηγοὶ δὲ 8
 ἦσαν σφισι Ροῖός τε Ἀμβρωσεὺς καὶ Ταμπολίτης Δαι-
 φάντης, οὗτος μὲν [δὴ] ἐπὶ τῇ ἵππῳ, δυνάμειος δὲ τῆς
 πεζῆς ὁ Ἀμβρωσεύς. ὁ δὲ χώραν ἐν τοῖς ἄρχουσιν ἔχων
 τὴν μεγίστην μάντις ἦν (Τελλίας) ὁ Ἥλιος, καὶ ἐς τὸν
 Τελλίαν τοῖς Φωκεῦσι τῆς σωτηρίας ἀπέκειντο αἱ ἐλπί-
 δες. Ὡς δὲ ἐς χεῖρας συνήεσαν, ἐνταῦθα τοῖς Φωκεῦσιν 9
 ἐγίνετο ἐν ὀφθαλμοῖς τὰ ἐς τὰς γυναῖκας καὶ ἐς τὰ τέκνα
 δόξαντα, τὴν τε σωτηρίαν οὐκ ἐν βεβαίῳ σφίσιν ἐώρων
 σαλεύουσαν, καὶ τούτων ἔνεκα ἐς παντοία ἀφικνουῦντο
 τολμήματα· προσγενομένου δὲ καὶ τοῦ ἐκ θεῶν εὐμε-
 νοῦς, νίκην τῶν τότε ἀνείλοντο ἐπιφανεστάτην. Τότε 10
 801 τὸ λόγιον τὸ γεγενημένον τοῖς Φωκεῦσι παρὰ τοῦ Ἀπόλ-
 λωνος καὶ τοῖς πᾶσιν Ἑλλήσιν ἐγνώσθη· τὸ γὰρ σύν-
 θεμα κατὰ τὰ αὐτὰ ὑπὸ τῶν στρατηγούντων ἐδίδοτο ἐν
 ταῖς μάχαις Θεσσαλοῖς μὲν Ἀθηναῖς Ἰωνίας, τοῖς δὲ ὁ
 ἐπώνυμος Φῶκος. Ἀπὸ τούτου δὲ τοῦ ἔργου καὶ ἀνα-
 θήματα οἱ Φωκεῖς ἀπέστειλαν ἐς Δελφοὺς Ἀπόλλωνι
 Τελλίαν τε τὸν μάντιν καὶ ὅσοι μαχομένοις ἄλλοι σφί-
 σιν ἐστρατήγησαν, σὺν δὲ αὐτοῖς καὶ ἥρωας τῶν ἐπι-
 χωρίων· ἔργα δὲ αἱ εἰκόνες Ἀριστομέδοντός εἰσιν Ἀρ-
 γείου.

5. Εὐρέθη δὲ καὶ ὕστερον τοῖς Φωκεῦσιν οὐκ ἀπο- 11
 δέον σοφία τῶν προτέρων. ὥς γὰρ δὴ τὰ στρατόπεδα
 ἀντεκάθητο περὶ τὴν ἐς τὴν Φωκίδα ἐσβολήν, λογάδες
 Φωκῶν πεντακόσιοι φυλάξαντες πλήρη τὸν κύκλον τῆς
 σελήνης ἐπιχειροῦσιν ἐν τῇ νυκτὶ τοῖς Θεσσαλοῖς, αὐτοί
 τε ἀλληλιμμένοι γύψῳ καὶ ἐνδεδυκότες ὅπλα λευκὰ ἐπὶ
 τῇ γύψῳ. ἐνταῦθα ἐξεργασθῆναι φόνου τῶν Θεσσαλῶν

λέγεται πλεῖστον, θειότερόν τι ἡγουμένων ἢ κατὰ ἔφοδον πολεμίων τὸ ἐν τῇ νυκτὶ συμβαῖνον. ὁ δὲ Ἥλεος ἦν Τελλίας ὃς καὶ ταῦτα τοῖς Φωκεῦσιν ἐμνηχανήσατο ἐς τοὺς Θεσσαλοὺς.

Π. Ἐπεὶ δὲ ἐς τὴν Εὐρώπην ὁ Περσῶν στρατὸς διέβη, λέγεται τοὺς Φωκέας φρουρῆσαι μὲν ὑπὸ ἀνάγκης τὰ βασιλείως, αὐτομολῆσαι δὲ ἐκ τῶν Μήδων καὶ ἐς τὸ Ἑλληνικὸν παρὰ τὸ ἔργον τὸ Πλαταιᾷσι παρατάξασθαι. Χρόνῳ δὲ ὕστερον κατέλαβεν αὐτοὺς ζημιωθῆναι χρήμασιν ὑπὸ Ἀμφικτυόνων· οὐδὲ ἔχω τοῦ λόγου τὸ ἀληθὲς ἔξευρεῖν, εἴτε ἀδικήσασιν ἐπεβλήθη σφίσιν, εἴτε Θεσσαλοὶ κατὰ τὸ ἐκ παλαιοῦ μῖσος γενέσθαι τὴν ζημίαν τοῖς Φωκεῦσιν ἦσαν οἱ πράξαντες. Ἐχόντων δὲ ἀθύμως αὐτῶν πρὸς τῆς ζημίας τὸ μέγεθος, Φιλόμηλος σφᾶς ὑπολαβὼν ὁ Θεοτίμου, Φωκέων οὐδενὸς ἀξιώματι ὕστερος, πατρὶς δὲ αὐτῷ Λέθων τῶν ἐν Φωκεῦσιν ἦν πόλεων, οὗτος οὖν ὁ Φιλόμηλος τὴν τε ἔκτισιν αὐτοῖς ἀδύνατον ἀπέφηνε τῶν χρημάτων, καὶ ἀνέπειθε τὸ ἱερὸν καταλαβεῖν τὸ ἐν Δελφοῖς, λέγων καὶ ἄλλα ἐπαγωγὰ καὶ ὥς τὰ Ἀθηναίων καὶ ἐκ Λακεδαιμόνος ἐπιτήδεια ἐξ ἀρχῆς εἶσθαι αὐτοῖς, Θηβαίων δὲ καὶ εἰ τις ἄλλος κατασταλὴ σφίσιν ἐς πόλεμον, περιέσεσθαι καὶ ἀρετῇ σφᾶς καὶ δαπάνῃ χρημάτων. ταῦτα τοῦ Φιλομήλου λέγοντος οὐκ ἐγένετο ἀκούσια τῷ πλήθει τῶν Φωκέων, εἴτε τὴν γνώμην σφίσι τοῦ θεοῦ βλέποντος, εἴτε καὶ αὐτοῖς πεφυκόσιν ἐκίπροσθεν εὐσεβείας τὰ κέρδη ποιεῖσθαι. 2. Τὴν δὲ τῶν Δελφῶν κατάληψιν ἐποιήσαντο οἱ Φωκεῖς Ἡρακλείδου μὲν πρυτανεύοντος ἐν Δελφοῖς καὶ Ἀγαθοκλέους Ἀθήνησιν ἄρχοντος, τετάρτῳ δὲ ἔτει πέμπτης Ὀλυμπιάδος ἐπὶ ταῖς ἑκατόν, ἣν Πρῶτος ἐνίκᾳ Κυρηναίος στάδιον. Καταλαβοῦσι δὲ αὐτοῖς τὸ ἱερὸν ξενικά τε αὐτίκα τὰ ἰσχυρότατα τῶν ἐν Ἑλλήσιν ἡθροίσθη, καὶ

οἱ Θηβαῖοι σφισιν ἐς πόλεμον ἐκ τοῦ φανεροῦ καθεστῆ-
 κσαν, διάφοροι καὶ τὰ πρότερα ὄντες. χρόνος μὲν δὴ
 ἐγένετο ὃν ἐπολέμησαν, δέκα ἐτη συνεχῶς· καὶ ἐν το-
 σούτῳ πολέμου μήκει πολλάκις μὲν οἱ Φωκεῖς καὶ τὰ
 παρ' αὐτοῖς ξενικὰ ἐνίκησε, πολλάκις δὲ ἦν τὰ τῶν Θη-
 βαίων ἐπικρατέστερα. Γενομένης δὲ κατὰ Νεῶνα πόλιν
 συμβολῆς ἐτράποντο οἱ Φωκεῖς, καὶ ὁ Φιλόμηλος ῥίπτει
 τε αὐτὸν ἐν τῇ φουγῇ κατὰ ὑψηλοῦ καὶ ἀποτόμου κρη-
 μνοῦ καὶ ἀφίησιν οὕτω τὴν ψυχὴν· ἐτέτακτο δὲ καὶ
 ἄλλως τοῖς Ἀμφικτυόσιν ἐς τοὺς συλῶντας αὕτη ἡ δίκη.

3. Μετὰ δὲ Φιλόμηλον τελευτήσαντα Ὀνομάρχῳ μὲν τὴν 6
 ἡγεμονίαν διδόασιν οἱ Φωκεῖς, ἐς δὲ τῶν Θηβαίων τὴν
 συμμαχίαν προσεχώρησε Φίλιππος ὁ Ἀμύντου· καί,
 ἐκράτησε γὰρ Φίλιππος τῆς συμβολῆς, φεύγων ὁ Ὀνό-
 μαρχος καὶ ἐπὶ θάλασσαν ἀφικόμενος ἐνταῦθα ὑπὸ τῶν
 στρατιωτῶν κατηκοντίσθη τῶν οἰκείων, ὥς τὴν ἡσδάν
 σφισιν ὑπὸ ἀτολμίας συμβᾶσαν τῆς ἐκείνου καὶ ἐς τὸ
 803 στρατηγεῖν ἀπειρίας. 4. Ὀνομάρχῳ μὲν τέλος τοῦ βίου 6
 τοιοῦτον ἐπήγαγεν ὁ δαίμων, στρατηγὸν δὲ αὐτοκρά-
 τορα εἶλοντο ἀδελφὸν τοῦ Ὀνομάρχου Φαῦλον. ** παρε-
 ληλυθέναι τε δὴ ἄρτι ἐπὶ τῶν Φωκέων τὴν ἀρχήν, καὶ
 ὄψιν ὀνείρατος ἰδεῖν τοιάνδε. ἐν τοῖς ἀναθήμασι τοῦ
 Ἀπόλλωνος μίμημα ἦν χαλκοῦν χρονιωτέρου, κατεργυ-
 ρηκός τε ἦδη τὰς σάρκας καὶ τὰ ὅσῃ ὑπολειπομένον
 μόνα· ἀνάθημα δὲ ὑπὸ Δελφῶν Ἰπποκράτους ἐλέγετο
 εἶναι τοῦ ἱατροῦ. τούτῳ δὴ ἑαυτὸν εἰκέναι τῷ ἀνά-
 θήματι ἔδοξεν ὁ Φαῦλος· ἀντίκα δὲ ὑπολαβοῦσα αὐτὸν
 φθοῶδης νόσος ἐπετέλει τοῦ ἐνυπνίου τὴν μαντείαν.
 5. Φαῦλον δὲ ἀποθανόντος ἐς Φάλαικον τὸν παῖδα αὐ- 7
 τοῦ περιεχώρησεν ἢ ἐν Φωκεῦσι δυναστεία· καὶ ἐπεὶ
 ἔσχεεν ὁ Φάλαικος (αἰτίαν) ἰδίᾳ περιποιεῖσθαι τῶν ἱερῶν
 χρημάτων, ἐπαύθη τῆς ἀρχῆς. διαβὰς δὲ ναυσὶν ἐς

Κρήτην ὁμοῦ Φωκῶν τοῖς ἡρημένοις πὰ ἐκείνου καὶ μοῖρα τοῦ ξενικοῦ, Κυδωνία προσκαθήμενος, οὐ γάρ οἱ δίδονται χρήματα ἐβούλοντο αἰετοῦντι, τῆς στρατιᾶς τὸ πολὺ ἀπόλλυνσι καὶ αὐτὸς ἀπόλετο.

III. Ἀσκάτωρ δὲ ὕστερον ἔτι μετὰ τὴν τοῦ ἱεροῦ κατάληψιν ἐπέθηκεν ὁ Φίλιππος πέρας τῷ πολέμῳ, Φωκικῷ τε καὶ ἱερῷ κληθέντι τῷ αὐτῷ, Θεοφίλου μὲν Ἀθήνησιν ἄρχοντας, ὀγδόης δὲ Ἀλυμνιαδὸς καὶ ἑκατοστοῆς ἔτι πρῶτον, ἦν Πολυκλῆς ἐνὶ καὶ στάδιον Κυρηναῖος. 2. καὶ ἐς ἑδάφος ἀλεῦσαι κατεβλήθησαν τῶν Φωκῶν αἱ πόλεις· ἀριθμὸς δὲ ἦν αὐτῶν Ἀλλαια καὶ Τάμπολις καὶ Ἀντίκυρα καὶ Παραποτάμιοι καὶ Πανο-
 2 πεύς τε καὶ Δαυλῖς. Τούτων μὲν δὴ ὄνομα ἦν ἐκ παλαιού, καὶ οὐχ ἥκιστα ἐπὶν ἔνεκα τῶν Ὀμήρου· τὰς δὲ αὐτῶν ἡ στρατιὰ καταπρήσασα ἢ μετὰ Πέρσευ γνωριμῶ- 804
 τέρας ἐς τὸ Ἑλληνικὸν ἐποίησεν, Ἐρωχὸν καὶ Χαράδραν καὶ Ἀμφίκλειαν καὶ Νεῶνα καὶ Τιθράνιον καὶ Δρυμαίαν. αἱ δὲ ἄλλαι, πλὴν γε δὴ Ἐλατείας, τὰ πρότερον οὐκ ἐπιφανεῖς ἦσαν, Τραχίς τε ἡ Φωικὴ καὶ Μεδεῶν ὁ Φωικὸς καὶ Ἐχεδάμεια καὶ Ἀμβρωσος καὶ Αἶδων καὶ Φλυγόνιον ἔτι καὶ Στεῖρις. Τότε δὲ κατεσκάφησάν τε αἱ κατειλεγμένοι, καὶ ἐς κόμας πλὴν Ἄβας ὥκισθησαν αἱ ἄλλαι· Ἀβαίσις δὲ ἐκτὸς ἀσεβείας ὑπῆρχε καθεστῆ-
 κέναι, καὶ οὔτε τοῦ ἱεροῦ τῆς καταλήψεως οὔτε τοῦ
 3 πολέμου μετεσχήμεσαν. Ἀφῆρέθησαν δὲ οἱ Φωκεῖς καὶ μετεῖναι σφισιν ἱεροῦ τοῦ ἐν Δελφοῖς καὶ συνέδου τῆς ἐς τὸ Ἑλληνικόν, καὶ τὰς ψήφους αὐτῶν Μακεδόσιν ἔδωκεν οἱ Ἀμφικτυόνες. ἀνὰ χρόνον μέντοι τοῖς Φωκεῦσιν αἱ πόλεις ἀνῆλίσθησαν καὶ ἐς τὰς πατρίδας κατήχθησαν ἐκ τῶν κομῶν, πλὴν εἰ μὴ ἀνοικισθῆναι τινὰς ἐκώλυσεν ἀσθένειά τε ἢ ἐξ ἀρχῆς καὶ ἢ τῶν χρημάτων ἐν τῷ τότε ἔνδεια· Ἀθηναῖοι δὲ καὶ Θηβαῖοι σφᾶς

ἦσαν οἱ κατάγοντες, πρὶν ἢ τὸ ἐν Χαιρωνείᾳ συμβῆναι
 πταῖσμα Ἑλλήσι. 3. Καὶ ἀγῶνος τοῦ ἐν Χαιρωνείᾳ 4
 μετέσχον οἱ Φωκεῖς, καὶ ὕστερον περὶ Λαμίας καὶ ἐν
 805 Κραννῶνι ἐναντία Ἀντιπάτρου καὶ Μακεδόνων ἐμαχέ-
 σαντο· Γαλάτας δὲ καὶ τὴν Κελτικὴν στρατιὰν προθυ-
 μότατα ἡμύνοντο Ἑλλήνων, θεῶ τε τιμωροῦντες τῷ ἐν
 Δελφοῖς καὶ ἐς ἀπολογίαν ἅμα, ἔμοι δοκεῖν, τῶν ἀρ-
 χαίων ἐγκλημάτων. τούτοις μὲν δὴ τοιαῦτα ὑπῆρχεν
 ἐς μνήμην.

IV. Σταδία δὲ ἐκ Χαιρωνείας εἰκοσιν ἐς Πανοπέας
 ἐστί, πόλιν Φωκέων, εἴγε ὀνομάσαι τις πόλιν καὶ τού-
 τους, οἷς γε οὐκ ἀρχεῖα, οὐ γυμνάσιόν ἐστιν, οὐ θέα-
 τρον, οὐκ ἀγορὰν ἔχουσιν, οὐχ ὕδωρ κατερχόμενον ἐς
 κρήνην, ἀλλὰ ἐν στέγαις κοίλαις κατὰ τὰς καλύβας μά-
 λιστα τὰς ἐν τοῖς ὄρεσιν, ἐνταῦθα οἰκοῦσιν ἐπὶ χαράδρᾳ.
 ὅμως δὲ ὄροι τε τῆς χώρας εἰσὶν αὐτοῖς ἐς τοὺς ὁμόρους,
 καὶ ἐς τὸν σύλλογον συνέδρους καὶ οὗτοι πέμπουσι τὸν
 Φωκικόν. Καὶ γενέσθαι μὲν τῇ πόλει τὸ ὄνομα λέγουσιν
 ἀπὸ τοῦ Ἐπειοῦ πατρός, αὐτοὶ δὲ οὐ Φωκεῖς, Φλεγύαι
 δὲ εἶναι τὸ ἐξ ἀρχῆς καὶ ἐς τὴν γῆν διαφυγεῖν φασὶ τὴν
 Φωκίδα ἐκ τῆς Ὀρχομενίας. Πανοπέων δὲ τὸν ἀρχαῖον 2
 θεώμενοι περίβολον ἐπὶ εἶναι σταδίων μάλιστα εἰκά-
 ζομεν· ὑπῆει τε ἐπὶ ἡμᾶς τῶν Ὀμήρου μνήμη ὧν ἐποί-
 ησεν ἐς Τιτυόν, καλλίχορον τῶν Πανοπέων ὀνομάσας
 τὴν πόλιν, καὶ ὥς ἐν τῇ μάχῃ τῇ [γε] ἐπὶ τῷ Πατρόκλου
 νεκρῷ καὶ Σχεδίων τὸν Ἰφίτου βασιλεύοντα Φωκέων
 καὶ ἀποθανόντα ὑφ' Ἐκτορος κατοικεῖν εἶπεν ἐν τῷ
 Πανοπεῖ. Τοῦτο μὲν δὴ ἐφαίνετο ἡμῖν ἔχειν αἰτίαν,
 φόβῳ τῶν Βοιωτῶν, κατὰ γὰρ τοῦτό ἐστιν ἐκ τῆς Βοι-
 ωτίας ἢ ἐς τὴν Φωκίδα ἐσβολὴ φάσγη, ἐνταῦθα οἰκεῖν
 τὸν βασιλέα ἅτε φρουρίῳ τῷ Πανοπεῖ χρώμενον· τὸ ἔτε- 3
 ρον δὲ οὐκ ἐδυνήθην συμβαλέσθαι πρότερον, ἐφ' ὅτφ

καλλίχορον τὸν Πανοπέα εἶρηκε, πρὶν ἢ ἐδιδάχθην ὑπὸ 806
 τῶν παρ' Ἀθηναίους καλουμένων Θυιάδων. 2. Αἱ δὲ
 Θυιάδες γυναῖκες μὲν εἰσιν Ἀττικάαι, φοιτῶσαι δὲ ἐς
 τὸν Παρνασσὸν παρὰ ἔτος αὐταί τε καὶ αἱ γυναῖκες Δελ-
 φῶν ἄγουσιν ὄργια Διονύσω. ταύταις ταῖς Θυιάσι κατὰ
 τὴν ἐξ Ἀθηνῶν ὁδὸν καὶ ἀλλαχοῦ χοροὺς ἱσταῖναι καὶ
 παρὰ τοῖς Πανοπεῦσι καθέστηκε· καὶ ἡ ἐπικλησις ἡ ἐς
 τὸν Πανοπέα Ὀμήρου ὑποσημαίνειν τῶν Θυιάδων δοκεῖ
 τὸν χορόν.

- 4 3. Πανοπεῦσι δὲ ἐστὶν ἐπὶ τῇ ὁδῷ πλίνθου τε ὠμῆς
 οἶκημα οὐ μέγα καὶ ἐν αὐτῇ λίθου τοῦ Πεντέλῃσιν
 ἄγαλμα, ὃν Ἀσκληπιόν, οἱ δὲ Προμηθεά εἶναι φασί· καὶ
 παρέχονται γε τοῦ λόγου μαρτύρια. λίθοι κεῖνται σφι-
 σιν ἐπὶ τῇ χαράδρᾳ, μέγεθος μὲν ἑκάτερος ὡς φόρτον
 ἀποχρῶντα ἀμάξης εἶναι, χρῶμα δὲ ἐστὶ πηλοῦ σφίαιν,
 οὐ γεῶδους, ἀλλ' οἷος ἂν χαράδρας γένοιτο ἢ χειμάρρου
 ψαμμῶδους· παρέχονται δὲ καὶ ὁσμὴν ἐγγύτατα χρωτὶ
 ἀνθρώπων. ταῦτα ἐτι λείπεσθαι τοῦ πηλοῦ λέγουσιν ἐξ
 οὗ καὶ ἅπαν ὑπὸ τοῦ Προμηθεώς τὸ γένος πλασθῆναι
 5 τῶν ἀνθρώπων. 4. Ἐνταῦθα ἐπὶ τῇ χαράδρᾳ καὶ Τιτυοῦ
 μνημῆμά ἐστι. περίοδος μὲν τοῦ χώματος τρίτον μάλιστα
 πον σταδίου· τὸ δὲ ἔπος [ἐστίν] ἐν Ὀδυσσεΐᾳ,

- κείμενον ἐν δαπέδῳ· ὁ δ' ἐπ' ἐννέα κεῖτο πέλεθρα
 οὐκ ἐπὶ μεγέθει πεποιῆσθαι τοῦ Τιτυοῦ φασίν, ἀλλ'
 ἐνθα ὁ Τιτυὸς ἐτέθη, Πέλεθρα ἐννέα εἶναι τῷ χωρίῳ
 6 (ὄνομα). Κλέων δὲ ἀνὴρ Μάγνης, οἱ τῷ Ἑρμῇ προσοι-
 κοῦσιν, ἔφασκεν ἐς τὰ παράδοξα ἀπίστους εἶναι τῶν
 ἀνθρώπων οἷς ἂν μὴ παρὰ τὸν αὐτῶν γένηται βίον
 θεάμασιν ἐπιτυχεῖν λόγου μεῖζοσιν, αὐτὸς δὲ καὶ Τιτυὸν
 καὶ ἄλλους ἔφη κείθεσθαι γεγονέναι κατὰ τὴν φήμην·
 τυχεῖν γὰρ δὴ ὦν ἐν Γαδείροις, καὶ ἐκπλεῦσαι μὲν αὐ-
 τὸς τε καὶ τὸν ἄλλον πάντα ὄχλον ἐν τῇς νήσου κατὰ τὸ

Ἡρακλέους πρόσταγμα, ὥς δὲ αὐτὸς ἐπαινέειν ἐς τὰ
 177 Γάδειρα, ἄνθρωποι εὐρεῖν θαλάσσιον ἐκπεπτωκότα ἐς τὴν
 γῆν· ταῦτον πλέθρα μὲν πέντε μάλιστα ἐπέχειν, κεραυ-
 νωθέντα δὲ ὑπὸ τοῦ θεοῦ καίεσθαι. οὗτος μὲν δὴ
 ταῦτα ἔλεγεν.

5. Πανοπείως δὲ ὅσον στάδια ἐπὶ ἀπέχει Δαυλὶς. 7
 οἱ δὲ ἐνταῦθα ἄνθρωποι πλῆθος μὲν εἰσιν οὐ πολλοί,
 μεγέθει δὲ καὶ ἀλκῇ καὶ ἐς ἐμὲ ἐτι δοκιμώτατοι Φωκέων.
 τὸ δὲ ὄνομα τῇ πόλει τεθῆναι λέγουσιν ἀπὸ Δαυλίδος
 νύμφης, θυγατέρα δὲ εἶναι τοῦ Κηφισοῦ τὴν Δαυλίδα.
 τοῖς δὲ ἐστὶν εἰρημένον ὥς τὸ χωρίον, ἐνθα ἡ πόλις
 ῥακίσθη, παρείχετο συνεχῇ δένδρα, καλεῖσθαι δὲ τὰ
 δασέα ὑπὸ τῶν πάλαι δαῦλα· ἐπὶ τούτῳ δὲ καὶ Αἰσχύ-
 λον τὰ Γλαύκου τοῦ Ἀνθηδονίου γένεια ὑπήνην ὠνο-
 μακέναι δαῦλον. 6. Ἐνταῦθα ἐν τῇ Δαυλίδι παραθεῖναι 8
 τῷ Τηρεῖ τὸν παῖδα αἱ γυναῖκες λέγονται, καὶ ἀνθρώ-
 ποις τῶν ἐπὶ τραπέζῃ μiasμάτων τοῦτο ἤρξεν. Ὁ δὲ
 ἐποψ ἐς ὃν ἔχει λόγος τὸν Τηρέα ἀλλαγῆναι, οὗτος ὁ
 ὄρνις μέγεθος μὲν ὀλίγον ἐστὶν ὑπὲρ ὄρνυγα, ἐπὶ τῇ
 κεφαλῇ δὲ οἱ τὰ πτερὰ ἐς λόφου σχῆμα ἐξήρται. Θαυμά- 9
 σαι δὲ ἄξιον, ὅτι ἐν τῇ γῇ ταύτῃ χελιδόνες οὔτε τίκτου-
 σιν οὔτε ἐκλέπουσι γε τὰ ῥά, οὐδ' ἂν ἀρχὴν πρὸς οἰκή-
 ματος ὀρόφῳ νεοσσιᾶν χελιδὼν ποιήσαιο· λέγουσι δὲ
 οἱ Φωκεῖς ὡς τῇ Φιλομήλᾳ καὶ ὄρνιθι οὔσῃ Τηρέως
 δεῖμα καὶ τῆς πατρίδος ἐπεστι τῆς Τηρέως. Δαυλιεῦσι
 δὲ Ἀθηναῖς ἱερὸν καὶ ἄγαλμά ἐστιν ἀρχαῖον· τὸ δὲ ξόα-
 νον τὸ ἐτι παλαιότερον λέγουσιν ἐπαγαγέσθαι Πρόκνην
 ἐξ Ἀθηναίων. 7. Ἔστι δὲ τῆς Δαυλίας χώρα καλουμένη 10
 Τρωνίς· ἐνταῦθα ἡρῶν ἡρῶ ἀρχηγέτου πεποίηται· τὸν
 δὲ ἡρῶ τοῦτον Ξάνθιππον οὐκ ἀφανῆ τὰ ἐς πόλεμον,
 οἱ δὲ Φῶκον εἶναι τὸν Ὀρνυτίανος τοῦ Σισύφου φασίν.
 ἔχει δ' οὖν ἐπὶ ἡμέρᾳ τε πάσῃ τιμάς, καὶ ἄγοντες ἱερεῖα

οἱ Φωκεῖς τὸ μὲν αἷμα δι' ὁπῆς ἐσχέουσιν ἐς τὸν τάφον, τὰ δὲ κρέα ταύτῃ σφίσιν ἀναλοῦν καθέστηκεν.

V. Ἔστι δὲ καὶ ἄνοδος διὰ τῆς Λαυλίδος ἐς τὰ ἄκρα 808
τοῦ Παρνασοῦ, μακροτέρα τῆς ἐκ Δελφῶν, οὐ μέντοι καὶ κατὰ ταῦτά χαλεπή. Ἐς δὲ τὴν ἐπὶ Δελφῶν εὐθείαν ἀναστρέψαντι ἐκ Λαυλίδος, καὶ λόντι ἐπὶ τὸ πρόσω, ἔστιν οἰκοδόμημα ἐν ἀριστερᾷ τῆς ὁδοῦ καλούμενον Φωκικόν, ἐς ὃ ἀπὸ ἐκάστης πόλεως συνάσιν οἱ Φωκεῖς.
2 μεγέθει μὲν μέγα τὸ οἶκημα, ἐντὸς δὲ αὐτοῦ κίονες κατὰ μῆκός εἰσιν ἐστηκότες· ἀναβασμοὶ δὲ ἀπὸ τῶν κίωνων ἀνήκουσιν ἐς ἐκάτερον τοῖχον, καὶ ἐπὶ τῶν ἀναβασμῶν τούτων οἱ συνιόντες τῶν Φωκέων καθέζονται. πρὸς δὲ τῷ πέρατι κίονες μὲν οὐκ εἰσὶν οὐδὲ ἀναβασμοί, Διὸς δὲ ἄγαλμα καὶ Ἀθηνᾶς καὶ Ἥρας, τὸ μὲν ἐν θρόνῳ τοῦ Διὸς, ἐκατέρωθεν δὲ ἡ μὲν κατὰ δεξιὰ, ἡ δὲ κατὰ ἀριστερὰ παρεστῶσα ἡ Ἀθηνᾶ πεποιήται.

3 2. Προϊὼν δὲ αὐτόθεν ἐπὶ ὁδὸν ἀφῆξῃ καλουμένην Σχιστήν· ἐπὶ ταύτῃ τῇ ὁδῷ τὰ ἐς τὸν φόνον τοῦ πατρὸς Οἰδίποδι εἰργάσθη. ἔδει δὲ ἄρα παθημάτων τῶν Οἰδίποδος ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα ὑπολειφθῆναι μνημόσυνα. τεχθέντος μὲν γε διαπείραντες διὰ τῶν σφυρῶν κέντρα ἐκτιθέασιν αὐτὸν ἐς τῆς Πλαταιίδος ὄρος τὸν Κιθαίρων· Κόρινθος δὲ καὶ ἡ ἐπὶ τῷ Ἰσθμῷ χώρα τροφὸς τῷ Οἰδίποδι ἐγένετο· γῇ δὲ ἡ Φωκίς καὶ ὁδὸς ἡ Σχιστὴ τοῦ πατρῶου φόνου τὸ μίasma ὑπεδέξατο· Θηβαίοις δὲ καὶ ἐς πλεόν γάμων τέ σφισι τῶν Οἰδίποδος καὶ ἀδικίας
4 τῆς Ἐτεοκλέους ἐστὶν ἡ φήμη. Οἰδίποδι μὲν ὁδὸς ἡ Σχιστὴ καὶ τόλμημα τὸ ἐπ' αὐτῇ κακῶν ἤρχε, καὶ τὰ τοῦ Λαῖου μνήματα καὶ οἰκέτου τοῦ ἐπομένου ἐνταῦθα ἐστὶν ἐν μεσαιτάτῳ τῆς τριόδου, καὶ ἐπ' αὐτῶν λίθοι λογάδες σεσωρευμένοι· Δαμασίστρατον δὲ ἄνδρα ἐν

Πλαταιαῖς βασιλεύοντα ἐπιτυχεῖν τε κειμένοις τοῖς νε-
κροῖς καὶ θάψαι φασὶν αὐτούς.

3. Ἡ δὲ λεωφόρος αὐτόθεν ἢ ἐς Δελφοὺς καὶ προ- 5
σάντης γίνεται μᾶλλον καὶ ἀνδρὶ εὐζώνῳ χαλεπωτέρα.
Λέγεται δὲ πολλὰ μὲν καὶ διάφορα ἐς αὐτοὺς Δελφοὺς,
πλείω δὲ ἔτι ἐς τοῦ Ἀπόλλωνος τὸ μαντεῖον. φασὶ γὰρ
809 δὴ τὰ ἀρχαιότατα Γῆς εἶναι τὸ χρηστήριον, καὶ Δάφνιδα
ἐπ' αὐτῷ τετάχθαι πρόμαντιν ὑπὸ τῆς Γῆς· εἶναι δὲ
αὐτὴν τῶν περὶ τὸ ὄρος νυμφῶν. Ἔστι δὲ ἐν Ἑλληνσι 6
ποήσις, ὄνομα μὲν τοῖς ἑπεσὶν ἐστὶν Εὐμόλπια, Μου-
σαίῳ δὲ τῷ Ἀντιοφῆμου προσποιούσῃ τὰ ἔπη· πεποιη-
μένον οὖν ἐστὶν ἐν τούτοις Ποσειδῶνος ἐν κοινῷ καὶ
Γῆς εἶναι τὸ μαντεῖον, καὶ τὴν μὲν χρᾶν αὐτήν, Ποσει-
δῶνι δὲ ὑπηρέτην ἐς τὰ μαντεύματα εἶναι Πύρκωνα.
καὶ οὕτως ἔχει τὰ ἔπη·

Αὐτίκα δὲ Χθονίης σφῶν δὴ πινυτὸν φάτο μῦθον,
σὺν δέ τε Πύρκων ἀμφίπολος κλυτοῦ Ἐννοσιγαίου.
χρόνῳ δὲ ὕστερον, ὅσον Γῇ μετὴν δοθῆναι Θέμιδι ὑπ'
αὐτῆς λέγουσιν, Ἀπόλλωνα δὲ παρὰ Θέμιδος λαβεῖν
δωρεάν. Ποσειδῶνι δὲ ἀντὶ τοῦ μαντείου Καλαύρειαν
ἀντιδοῦναι φασιν αὐτὸν τὴν πρὸ Τροιζῆνος. Ἦκουσα 7
δὲ καὶ ὡς ἄνδρες ποιμαίνοντες ἐπιτύχοιεν τῷ μαντείῳ,
καὶ ἐνθεοὶ τε ἐγένοντο ὑπὸ τοῦ ἀτμοῦ καὶ ἐμαντεύσαντο
ἐξ Ἀπόλλωνος. 4. Μεγίστη δὲ καὶ παρὰ πλείστων ἐς
Φημονόην δόξα ἐστίν, ὡς πρόμαντις γένοιτο ἡ Φημονόη
τοῦ θεοῦ πρώτη καὶ πρώτη τὸ ἐξάμετρον ἦσε. Βοιωὶ δὲ
ἐπιχωρία γυνὴ ποιήσασα ὕμνον Δελφοῖς ἔφη κατασκευ-
άσασθαι τὸ μαντεῖον τῷ θεῷ τοὺς ἀφικομένους ἐξ Ἑπερ-
βορέων τούς τε ἄλλους καὶ Ὀλῆνα· τοῦτον δὲ καὶ μαν-
τεύσασθαι πρῶτον καὶ ἄσαι πρῶτον τὸ ἐξάμετρον. πε- 8
ποίηκε δὲ ἡ Βοιωὶ τοιάδε·

Ἐνθα τοι εὐμνηστον χρηστήριον ἐκτελέσαντο

παῖδες Ὑπερβορέων Παγασὸς καὶ διὸς Ἀγνιεύς.
ἐπαριθμοῦσα δὲ καὶ ἄλλους τῶν Ὑπερβορέων, ἐπὶ τε—810
λευτῇ τοῦ ὕμνου τὸν Ὀλλῆνα ὠνόμασεν·

Ὀλλῆν θ', ὃς γένετο πρῶτος Φοίβοιο προφέτας,
πρῶτος δ' ἀρχαίων ἐπέων τεκτάναι' αἰοδάν.

- Οὐ μέντοι τὰ γε ἤκοντα ἐς μνήμην ἐς ἄλλον τινα, ἐς δὲ
9 γυναικῶν μαντεῖαν ἀνήκει μόναν. 5. Ποιηθῆναι δὲ τὸν
ναὸν τῷ Ἀπόλλωνι τὸ ἀρχαιότατον δάφνης φασί, κοι-
σθῆναι δὲ τοὺς κλάδους ἀπὸ τῆς δάφνης τῆς ἐν τοῖς
Τέμπεσι· καλύβης δ' ἂν σχῆμα οὗτός γε ἂν εἴη παρ-
εσχημένος ὁ ναός. δεύτερα δὲ λέγουσιν οἱ Δελφοὶ γε-
νέσθαι ὑπὸ μελισσῶν τὸν ναόν, ἀπὸ τοῦ τε κηροῦ τῶν
μελισσῶν καὶ ἐκ πτερῶν· πεμφθῆναι δὲ ἐς Ὑπερβορέους
10 φασὶν αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος. Λέγεται δὲ καὶ ἕτε-
ρος λόγος, ὡς τὸν ναὸν κατεσκευάσατο ἀνὴρ Δελφός,
ὄνομα δὲ αὐτῷ Πτερᾶν εἶναι· κατὰ τοῦτο οὖν γενέσθαι
καὶ τῷ ναῷ τοῦτομα ἀπὸ τοῦ οἰκοδομήσαντος· ἀπὸ τού-
του δὲ τοῦ Πτερᾶ καὶ πόλιν Κρητικὴν προσθήκη γραμ-
ματος Ἀπτεράλους φασὶν ὀνομάζεσθαι. Τὸν γὰρ δὴ
λόγον τὸν ἔχοντα ἐς τὴν ἐν τοῖς ὄρεσιν αὐξομένην πτέ-
ριν, ὡς ἐκ τῆς πόας ταύτης χλωρᾶς ἔτι διαπλέξαντο
11 ναόν, οὐδὲ ἀρχὴν προσίεμαι τὸν λόγον τοῦτον. Τὰ δὲ
ἐς τὸν τρίτον τῶν ναῶν, ὅτι ἐγένετο ἐκ χαλκοῦ, θαῦμα
οὐδέν, εἰ γε Ἀκρίσιος μὲν θάλαμον χαλκοῦν τῇ θυγατρὶ
ἐποιήσατο, Λακεδαιμονίοις δὲ Ἀθηνᾶς ἱερὸν Χαλκιοίκου
καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι λείπεται, Ῥωμαίοις δὲ ἡ ἀγορὰ μεγέθους
ἐνεκα καὶ κατασκευῆς τῆς ἄλλης θαῦμα οὐδα παρέχεται
τὸν ὄροφον χαλκοῦν· οὕτω καὶ ναὸν τῷ Ἀπόλλωνι οὐκ
12 ἂν ἄπο γε τοῦ εἰκότος εἴη γενέσθαι χαλκοῦν. τὰ μέντοι
ἄλλα με οὐκ ἐπειθεν ὁ λόγος, ἥ Ἠφαίστου τὸν ναὸν
τέχνην εἶναι, ἥ τὰ ἐς τὰς ῥόδους τὰς χρυσᾶς, ἃ δὴ Πίν-
δαρος ἤσεν ἐπ' ἐκείνῳ τῷ ναῷ,

Χρύσαι δ' ἐξύπερθ' αἰετοῦ
ἄειδον Κηληδόνες.

811 οὗτος μὲν δὴ ταῦτα ἐς μίμησιν, ἑμοὶ δοκεῖν, τῶν παρ'
Ὀμήρῳ Σειρήνων ἐποίησεν. οὐ μὴν οὐδὲ τρόπον ὄντινα
ἀφανισθῆναι συνέπεσε τῷ ναῷ, κατὰ ταῦτά εἰρημένα
εὖφισκον· καὶ γὰρ ἐς χάσμα γῆς ἐσπασεν αὐτὸν καὶ ὑπὸ
πυρὸς τακῆναι λέγουσιν. Τέταρτος δὲ ὑπὸ Τροφωνίου.¹³
μὲν εἰργάσθη καὶ Ἀγαμήδους, λίθου δὲ αὐτὸν ποιηθῆ-
ναι μνημονεύουσι· κατεκαύθη δὲ Ἐρξικλαΐδου μὲν Ἀθή-
νῃσιν ἄρχοντας, πρῶτον δὲ τῆς ὀγδόης Ὀλυμπιάδος ἔτι
καὶ πεντηκοστῆς, ἣν Κροτωνιάτης ἐνίκᾳ Διόγνητος.
τὸν δ' ἐφ' ἡμῶν τῷ θεῷ ναὸν ἐκδομήσαν μὲν ἀπὸ τῶν
ἱερῶν οἱ Ἀμφικτυόνες χρημάτων, ἀρχιτέκτων δὲ [τις]
Σκίνδαρος ἐγένετο αὐτοῦ Κορίνθιος.

VI. Πόλιν δὲ ἀρχαιοτάτην οἰκισθῆναι φασιν ἐνταῦθα
ὑπὸ Παρνασοῦ, Κλεοδώρας δὲ εἶναι νύμφης παῖδα αὐ-
τόν· καὶ οἱ πατέρας, καθάπερ γε καὶ ἄλλοις τῶν καλου-
μένων ἡρώων, Ποσειδῶνά τε θεὸν καὶ Κλεόπομπον
ἄνδρα ἐπονομάζουσιν. ἀπὸ τούτου δὲ τοῦ Παρνασοῦ τῷ
τε ὄρει τὸ ὄνομα τεθῆναι λέγουσι καὶ [ἀπὸ τούτου] Παρ-
νασίαν ὀνομασθῆναι νάπην· τῶν πετομένων τε ὀρνίθων
τὴν ἀπ' αὐτῶν μαντείαν γενέσθαι Παρνασοῦ τὸ εὖρημα.
2. Ταύτην μὲν οὖν κατακλυσθῆναι τὴν πόλιν ὑπὸ τῶν 2
ὄμβρων τῶν κατὰ Λευκαλίωνα συμβάντων· τῶν δὲ ἀν-
θρώπων ὅσοι διαφθγεῖν τὸν χειμῶνα ἠδυνήθησαν, λύ-
κων ὠρυγαῖς ἀπεσώθησαν ἐς τοῦ Παρνασοῦ τὰ ἔκτρα
ὑπὸ ἡγεμόσι τῆς πορείας τοῖς θηρίοις, πόλιν δὲ ἦν ἐκτι-
σαν, ἐκάλεσαν ἐπὶ τούτῳ Λυκάωρειαν. λέγεται δὲ καὶ 3
ἕλλος διάφορος λόγος τῷ προτέρῳ, Ἀπόλλωνι ἐκ νύμ-
φης Κωρυκίας γενέσθαι Λύκωρον, καὶ ἀπὸ μὲν Λυκάω-
ρου πόλιν Λυκάωρειαν, τὸ ἄντρον δὲ ὀνομασθῆναι τὸ
Κωρύκιον ἀπὸ τῆς νύμφης. λέγεται δὲ καὶ τάδε, Κε-

λαινὰ θυγατέρα Ἰάμῳ τῷ Λυκώρου γενέσθαι, Δελφὸν
 δέ, ἅψ' οὐ τῇ πόλει τὸ ὄνομα τὸ ἐφ' ἡμῶν ἐστίν, Κελαί-
 4 νοῦς τε αὐτὸν τῆς Ἰάμου καὶ Ἀπόλλωνος εἶναι. Οἱ δὲ
 Καστάλιόν τε ἄνδρα αὐτόχθονα καὶ θυγατέρα ἐθέλου- 812
 σιν αὐτῷ γενέσθαι Θυίαν, καὶ ἱεῖσθαι τε τὴν Θυίαν
 Διονύσῳ πρῶτον καὶ ὄργια ἀγαγεῖν τῷ θεῷ· ἀπὸ ταύ-
 της δὲ καὶ ὕστερον ὅσαι τῷ Διονύσῳ μαίνονται Θυι-
 άδας καλεῖσθαι φασιν ὑπὸ ἀνθρώπων· Ἀπόλλωνος δ'
 οὐκ παῖδα καὶ Θυίας νομίζουσιν εἶναι Δελφόν. οἱ δὲ
 μητρὸς μὲν Μελαίνης φασὶν αὐτόν, θυγατρὸς Κηφισοῦ.
 5 3. Χρόνῳ δὲ ὕστερον καὶ Πυθῶ τὴν πόλιν, οὐ Δελφοῦς
 μόνον ἐκάλεσαν οἱ περιιοικῶντες, καθὰ καὶ Ὀμήρῳ πε-
 ποιημένα ἐν καταλόγῳ Φωκίων ἐστίν. Οἱ μὲν δὴ γενεα-
 λογεῖν τὰ πάντα ἐθέλοντες παῖδα εἶναι Δελφοῦ Πύθην
 καὶ ἀπὸ τούτου βασιλεύσαντος γενέσθαι τῇ πόλει τὸ
 ὄνομα ἡγήνται· λόγος δὲ ὃς ἦκει τῶν ἀνθρώπων ἐς τοὺς
 πολλοὺς, τὸν ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος τοξευθέντα σῆπεςθαι
 φησιν ἐνταῦθα, καὶ διὰ τοῦτο [τὸ] ὄνομα τῇ πόλει γενέ-
 σθαι Πυθῶ· πύθεσθαι γὰρ δὴ τὰ σηπόμενα οἱ τότε ἔλε-
 γον, καὶ τοῦδε ἔνεκα Ὀμηρὸς πεποίηκεν ὥς ἢ τῶν Σει-
 ρήνων νῆσος ἀνάπλεως ὀστέων εἴη, ὅτι οἱ τῆς φῶδης
 6 αὐτῶν ἀκούοντες ἐπύθοντο ἄνθρωποι. Τὸν δὲ ἀποθα-
 νόντα ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ποιηταὶ μὲν δράκοντα εἶναι
 καὶ ἐπὶ τῷ μαντεῖφ φύλακα ὑπὸ Γῆς τετάχθαι φασί·
 λέγεται δὲ καὶ ὥς Κριοῦ δυναστεύοντος ἀνδρὸς περὶ
 Εὐβοίαν παῖς γένοιτο ὑβριστής, καὶ ἐσύλησε μὲν τοῦ
 θεοῦ τὸ ἱερόν, ἐσύλησε δὲ καὶ οἴκους ἀνδρῶν εὐδαιμό-
 νων. Ὡς δὲ ἐπεστράτεψε καὶ δεύτερον, ἐνταῦθα οἱ Δελ-
 φοὶ τὸν Ἀπόλλωνα ἱκέτευον ἀμύναι σφίσι τὸν ἐπιόντα
 7 κίνδυνον· καὶ ἡ Φημονόη πρόμαντις τηνικαῦτα οὐσα ἐν
 ἑξαμέτρῳ σφίσιν ἐχρησεν·

Ἄρχοῦ δὴ βαρὺν ἰὸν ἐκ' ἀνέρι Φοῖβος ἐφήσει

813 σίντη Παρνησοιο· φόνου δέ ἐ Κρήσιοι ἄνδρες
 χειρας ἀγιστεύουσι· τὸ δὲ κλέος οὐ ποτ' ὀλεται.

VII. Ἔοικε δὲ ἐξ ἀρχῆς τὸ ἱερὸν τὸ ἐν Δελφοῖς ὑπὸ
 ἀνθρώπων ἐπιβεβουλευσθαι πλείστων ἤδη. οὐτός τε ὁ
 Εὐβοεὺς ληστής, καὶ ἔτεσιν ὕστερον τὸ ἔθνος τὸ Φλε-
 γυῶν, ἔτι δὲ Πύρρος ὁ Ἀχιλλέως ἐπεχείρησεν αὐτῷ, καὶ
 δυναμέως μοῖρα τῆς Ξέρξου, καὶ οἱ χρόνον τε ἐπὶ πλε-
 στον καὶ μάλιστα τοῦ θεοῦ τοῖς χρήμασιν ἐπελθόντες,
 οἱ ἐν Φωκεῦσι δυνάσται, καὶ ἡ Γαλατῶν στρατιά. Ἐμελλε
 δὲ ἄρα οὐδὲ τῆς Νέρωνος ἐς πάντα ὀλιγορίας ἀπειρά-
 τως εἶξιν, ὅς τὸν Ἀπόλλωνα πεντακοσίας θεῶν τε ἀνα-
 μιξ ἀφείλετο καὶ ἀνθρώπων εἰκόνας χαλκᾶς.

2. Ἀρχαιότατον δὲ ἀγώνισμα γενέσθαι μνημονεύ- 2
 ονσι καὶ ἐφ' ᾧ πρῶτον ἄθλα ἔθεσαν, ἄσαι ὕμνον ἐς τὸν
 θεόν· καὶ ἦσε καὶ ἐνίκησεν ἄδων Χρυσόθεμις ἐκ Κρή-
 τος, οὐ δὲ ὁ πατήρ λέγεται Καρμάνωρ καθῆραι Ἀπόλ-
 λωνα. Χρυσοθέμιδος δὲ ὕστερον Φιλάμμωνα τε πόδῃ
 μνημονεύουσι νικῆσαι καὶ ἐπ' ἐκείνῳ Θάμυριν τὸν Φι-
 λάμμωνος. Ὀρφέα δὲ σεμνολογία τῇ ἐπὶ τελευταῖς καὶ
 ὑπὸ φρονήματος τοῦ ἄλλου καὶ Μουσάιον τῇ ἐς πάντα
 μιμήσει τοῦ Ὀρφέως οὐκ ἐθελῆσαι φασιν αὐτοὺς ἐπὶ
 ἀγῶνι μουσικῆς ἐξετάζεσθαι. Φασὶ δὲ καὶ Ἐλευθῆρα 3
 ἀνελέσθαι Πυθικὴν νίκην μέγα καὶ ἡδὺ φωνοῦντα, ἐπεὶ
 ἄδειν γε αὐτὸν οὐχ αὐτοῦ τὴν πόδην. λέγεται δὲ καὶ
 Ἡσίοδον ἀπελαθῆναι τοῦ ἀγωνίσματος ἅτε οὐ κιθαρί-
 ξειν ὁμοῦ τῇ πόδῃ δεδιδαγμένον. Ὅμηρος δὲ ἀφίκετο μὲν
 ἐς Δελφοὺς ἐρησόμενος ὅποσα καὶ ἔδειτο, ἐμελλε δὲ
 αὐτῷ καὶ κιθαρίξειν διδαχθέντι ἀχρεῖον τὸ μάθημα ὑπὸ
 τῶν ὀφθαλμῶν τῆς συμφορᾶς γενήσεσθαι. 3. Τῆς δὲ 4
 τεσσαρακοστῆς ὀλυμπιάδος καὶ ὀγδόης, ἣν Γλαυκίας ὁ
 Κροτωνιάτης ἐνίκησε, ταύτης ἔτι τρίτῳ ἄθλα ἔθεσαν
 οἱ Ἀμφικτυόνες κιθαροφδίας μὲν καθὰ καὶ ἐξ ἀρχῆς,

προσέθεσαν δὲ καὶ αὐλωδίας ἀγώνισμα καὶ αὐλῶν·
 ἀνηγορεύθησαν δὲ νικῶντες Κεφαλλήν τε ὃς λάμποι
 κιθαρωδία, καὶ αὐλωδὸς Ἀρκὰς Ἐχέμβροτος, Σακάδας
 δὲ Ἀργεῖος ἐπὶ τοῖς αὐλοῖς· ἀνείλετο δὲ ὁ Σακάδας 814
 5 οὗτος καὶ ἄλλας δύο τὰς ἐφεξῆς ταύτης πυθιάδας. ἔθε-
 σαν δὲ καὶ ἄθλα τότε ἀθληταῖς πρῶτον, τὰ τε ἐν Ὀλυμ-
 πιά πλην τεθρίσκου, καὶ αὐτοὶ νομοθετήσαντας δολεῖον
 καὶ διανύλου καισίν εἶναι δρόμον. δευτέρῃ δὲ πυθιάδι
 οὐκ ἐπὶ ἄθλοις ἐκάλεσαν ἐτι ἀγωνίζεσθαι, στεφανίτην
 δὲ τὸν ἀγῶνα ἀπὸ τούτου κατεστήσαντο· καὶ αὐλωδίαν
 τε κατέλυσαν, καταγνόντες οὐκ εἶναι τὸ ἄκουσμα εὖφη-
 μον· ἡ γὰρ αὐλωδία μέλη τε ἦν αὐλῶν τὰ σκυθρωπό-
 τατα, καὶ ἑλεγεία [καὶ θρήνοι] προσαδόμενα τοῖς αὐλοῖς.
 6 Μαρτυρεῖ δέ μοι καὶ τοῦ Ἐχεμβρότου τὸ ἀνάδημα, τρί-
 πους χαλκοῦς ἀνατεθεῖς τῷ Ἡρακλεῖ τῷ ἐν Θήβαις· ἐπι-
 γραμμα δὲ ὁ τρίπους εἶχεν·

Ἐχέμβροτος Ἀρκὰς ἔθηκε τῷ Ἡρακλεῖ
 νικήσας τόδ' ἄγαλμ' Ἀμφικτυόνων ἐν Ἀέθλοις,
 Ἕλλησιν δ' ἄδων μέλεα καὶ ἐλέγους.

Κατὰ τοῦτο μὲν τῆς αὐλωδίας ἐπαύθη τὸ ἀγώνισμα·
 προσέθεσαν δὲ καὶ ἱππῶν δρόμον· ἀνηγορεύθη δὲ ἐπὶ
 7 τῷ ἄρματι Κλεισθένης ὁ Σικυνῶνος τυραννήσας. Ὀγδοῇ
 δὲ πυθιάδι προσενομοθέτησαν κιθαριστὰς τοὺς ἐπὶ τῶν
 κρουμάτων τῶν ἀφώνων· καὶ Τεγεάτης ἐστεφανοῦτο
 Ἀγέλαος. Τρίτῃ δὲ πυθιάδι ἐπὶ ταῖς εἰκοσι προστιθέ-
 σιν ὀπλίτην δρόμον· καὶ ἐπ' αὐτῷ Τιμαίνετος ἐκ Φιλιοῦν-
 τος ἀνείλετο τὴν δάφνην, Ὀλυμπιάσιν ὕστερον πέντε ἢ
 Δαμάρετος Ἡραιεὺς ἐνίκησεν. Ὀγδοῇ δὲ ἐπὶ τεσσαρά-
 κοντα πυθιάδι καὶ συνωρίδος εἶναι κατεστήσαντο δρό-
 μον· καὶ Ἐξηκεστίδου Φωκίως ἐνίκησεν ἡ συνωρίς.
 Πέμπτῃ δὲ πυθιάδι ἀπὸ ταύτης πῶλους ἔτευξαν ὑπὸ
 ἄρματι· καὶ παρῆδραμεν Ὀρφῶνδα Θηβαίου τέθριππον.

Παγκράτιον δὲ ἐν παισὶ καὶ συνωρίδα τε πῶλων καὶ 8
 πῶλον κέλητα πολλοὺς ἔτεσιν ὕστερον κατεδέξαντο
 Ἡλείων, τὸ μὲν πρώτη κυθιάδι ἐπὶ ταῖς ἐξήκοντα, καὶ
 Ἰολαΐδας ἐνίκα Θηβαῖος· διαλιπόντες δὲ ἀπὸ ταύτης
 μίαν κέλητι ἔδεσαν δρόμον πῶλῳ, ἐνάτῃ δὲ ἐπὶ ταῖς ἐξή-
 κοντα συνωρίδι πωλικῇ· καὶ ἐπὶ μὲν τῷ πῶλῳ τῷ κέλητι
 815 *Ανκόρμας ἀνηγορεύθη Λαρισαῖος, Πτολεμαῖος δὲ ἐπὶ τῇ*
συνωρίδι Μακεδῶν· ἔχαιρον γὰρ δὴ Μακεδόνες οἱ ἐν
Αἰγύπτῳ καλούμενοι βασιλεῖς, καθάπερ γε ἦσαν. δάφνης
δὲ στέφανος ἐπὶ τῶν Πυθίων τῇ νίκη κατ' ἄλλο μὲν
ἔμοι δοκεῖν ἐστὶν οὐδέν, ὅτι δὲ τῆς Λάδωνος θυγατρὸς
Ἀπόλλωνα ἐρασθῆναι κατέσχηκεν ἡ φήμη.

VIII. Καταστήσασθαι δὲ συνέδριον ἐνταῦθα Ἑλλή-
 νων οἱ μὲν Ἀμφικτυόνα τὸν Δευκαλίωνος νομίζουσι, καὶ
 ἀπὸ τούτου τοῖς συνελθοῦσιν ἐπικλήσιν Ἀμφικτυόνας
 γενέσθαι· Ἀνδροτίων δὲ ἐν τῇ Ἀτθίδι ἔφη συγγραφῇ ὥς
 τὸ ἐξ ἀρχῆς ἀφίκοντο ἐς Δελφοὺς παρὰ τῶν προσοικούν-
 των συνεδρεύοντες, καὶ ὀνομασθῆναι μὲν Ἀμφικτιόνας
 τοὺς συνελθόντας, ἐκνικῆσαι δὲ ἀνὰ χρόνον τὸ νῦν σφι-
 σιν ὄνομα. 2. Τὸ μὲν δὴ Ἀμφικτυόνοσ ἀντοῦ φασὶν ἐς 2
 συνέδριον κοινὸν τοσάδε γένη τοῦ Ἑλληνικοῦ συναχθῆ-
 ναι, Ἴωνας, Δόλοπας, Θεσσαλούς, Αἰνιᾶνας, Μάγνητας,
 Μαλιέας, Φθιώτας, Δωριεῖς, Φωκέας, Λοκροὺς τῇ Φω-
 κίδι ὁμόρους ὑπὸ τῷ ὄρει τῇ Κνήμιδι. καταλαβόντων
 δὲ Φωκέων τὸ ἱερόν, καὶ ὕστερον δεκάτῳ ἔτει λαβόντος
 816 *πέρας τοῦ πολέμου, μεταβολὴν καὶ τὰ Ἀμφικτυόνων ἔσχε·*
Μακεδόνες μὲν γὰρ τελεῖν ἐς Ἀμφικτυόνας εὗραντο,
Φωκέων δὲ τὸ ἔθνος καὶ ἐκ τοῦ Δωρικοῦ Λακεδαιμόνιοι
μετασχόντες ἐπαύσαντο Ἀμφικτυονίας, οἱ μὲν τοῦ τολμή-
ματος ἕνεκα οἱ Φωκεῖς, οἱ δὲ συμμαχίας εὗραντο οἱ Λα-
κεδαιμόνιοι τῆς Φωκέων ζημίαν. Βρέννου δὲ τὸν Γαλα- 3
τῶν στρατὸν ἀγαγόντος ἐς Δελφοὺς προθυμίαν ἐς τὸν

- πόλεμον οἱ Φωκεῖς πλείστην τοῦ Ἑλληνικοῦ παρέσχοντο, καὶ ἀπὸ τοῦ ἔργου τούτου μετασχεῖν Ἀμφικτυονίας αὐθις καὶ ἐς τὰ ἄλλα ἐγένετο ἄξιωμα αὐτοῖς ἀνασώσασθαι τὸ ἀρχαῖον. βασιλεὺς δὲ Αὐγουστος μετεῖναι καὶ Νικοπολίταις τοῖς πρὸς τῷ Ἀκτίῳ συνεδρίου τοῦ Ἀμφικτυόνων ἠθέλησε. Μάγνητας μὲν οὖν καὶ Μαλιεῖς καὶ Αἰνιᾶνας καὶ Φθιώτας Θεσσαλοῖς συντελεῖν, τὰς ψήφους δὲ ὅσαι τούτων τε καὶ Δολόπων, οὐ γὰρ ἔτι ἦν Δολόπων γένος, 4 Νικοπολίτας φέρειν. 3. Οἱ [δὲ] Ἀμφικτυόνες οἱ ἐκ ἐμοῦ τριάκοντα ἀριθμῷ ἦσαν. ἐκ Νικοπόλεως μὲν καὶ Μακεδονίας τε καὶ Θεσσαλῶν, ἀπὸ ἐκάστων ἀριθμῷ ἦσαν ἕξ, Βοιωτῶν δέ, Θεσσαλίαν γὰρ καὶ οὗτοι τὰ ἀρχαιότερα ᾤκησαν καὶ Αἰολεῖς τηνικαῦτα ἐκαλοῦντο, καὶ ἐκ Φωκέων τε καὶ Δελφῶν, παρὰ τούτων δυο ἐκάστων· εἰς δὲ 5 ἐκ Δωρίδος τῆς ἀρχαίας. πέμπουσι δὲ καὶ Λοκροὶ οἳ τε καλούμενοι Ὀξόλαι καὶ οἱ πέραν Εὐβοίας ἕνα ἐκάτεροι· καὶ Εὐβοεὺς ἐστὶν εἷς· Πελοποννησίων δὲ ἕξ Ἀργούς καὶ Σικυνῶνος καὶ Κορίνθου σὺν Μεγαρεῦσιν ἐστὶν εἷς, καὶ εἷς Ἀθηναῖος. Αἱ μὲν δὴ πόλεις Ἀθῆναι καὶ Δελφοὶ καὶ ἡ Νικόπολις, αὗται μὲν ἀποστέλλουσι συνεδρεύοντας ἐς Ἀμφικτυονίαν πᾶσαν· ἀπὸ δὲ ἔθνων τῶν κατειλεγμένων ἐκάστη πόλει ἀνὰ μέρος ἐς Ἀμφικτυόνας καὶ ἐν χρόνῳ περιόδῳ συντελεῖν ἐστίν.
- 6 4. Ἐσελθόντι δὲ ἐς τὴν πόλιν εἰσὶν ἐφεξῆς ναοί· καὶ ὁ μὲν πρῶτος αὐτῶν ἐρείπια ἦν, ὁ ἐπὶ τούτῳ δὲ κενὸς καὶ ἀγαλμάτων καὶ ἀνδριάντων· ὁ δὲ αὐτῶν τρίτος καὶ ὁ τέταρτος, ὁ μὲν τῶν ἐν Ῥώμῃ βασιλευσάντων εἶχεν οὐ πολλῶν τινῶν εἰκόνας, ὁ τέταρτος δὲ Ἀθηνᾶς καλεῖται Προνοίας. Τῶν δὲ ἀγαλμάτων τὸ ἐν τῷ προνάῳ Μασσαλιωτῶν ἀνάθημά ἐστι, μεγέθει τοῦ ἔνδον ἀγάλματος μέζον. Οἱ δὲ Μασσαλιῶται Φωκαέων εἰσὶν ἄποικοι τῶν ἐν 817 Ἰωνίᾳ, μοῖρα καὶ αὕτη τῶν ποτὲ Ἀρπαγον τὸν Μῆδον

φυγόντων ἐκ Φωκαίας· γενόμενοι δὲ ναυσὶν ἐπικρατέ-
στεροι Καρχηδονίων, τὴν τε γῆν ἣν ἔχουσιν ἐκτήσαντο
καὶ ἐπὶ μέγα ἀφίκοντο εὐδαιμονίας. τῶν μὲν δὲ Μασ- 7
σαλιωτῶν χαλκοῦν τὸ ἀνάθημά ἐστι· χρυσοῦ δὲ ἀσπίδα
ὑπὸ Κροίσου τοῦ Αὐδοῦ τῇ Ἀθηνᾷ τῇ Προνοίᾳ δοθεῖ-
σαν, ἐλέγετο ὑπὸ τῶν Δελφῶν ὡς Φιλόμηλος αὐτὴν ἐσύ-
λησε. πρὸς δὲ τῷ ἱερῷ τῆς Προνοίας Φυλάκου τέμενός
ἐστὶν ἥρωος· καὶ ὁ Φύλακος οὗτος ὑπὸ Δελφῶν ἔχει φή-
μην κατὰ τὴν ἐπιστρατείαν σφίσις ἀμῦναι τὴν Περσῶν.
Ἐν δὲ τοῦ γυμνασίου τῷ ὑπαίθρῳ πεφυκέναι ποτὲ 8
ἀγρίαν φασὶν ὕλην, καὶ Ὀδυσσεῖα, ἥνικα ὡς τὸν Αὐτόλυκον
ἀφικόμενος μετὰ τοῦ Αὐτολύκου τῶν παιδῶν ἐδήρνευε,
τότε αὐτὸν τὸ τραῦμα τὸ ὑπὲρ τοῦ γόνατος ἐνταῦθα σχεῖν
ὑπὸ τοῦ συός. 5. Τραπομένῳ δὲ ἐς ἀριστερὰν ἀπὸ τοῦ
γυμνασίου, καὶ ὑποκαταβάντι οὐ πλέον, ἐμοὶ δοκεῖν, ἢ
τρία στάδια, ποταμός ἐστιν ὀνομαζόμενος Πλεῖστος· οὗ-
τος ὁ Πλεῖστος ἐπὶ Κίρραν τὸ ἐπίνειον Δελφῶν καὶ τὴν
ταύτην κάτεισι θάλασσαν. Ἐκ δὲ τοῦ γυμνασίου τὴν ἐς 9
τὸ ἱερὸν ἀνιόντι ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τῆς ὁδοῦ τὸ ὕδωρ τῆς
Κασταλίας, καὶ πλεῖν ἡδύ. δοῦναι δὲ τὸ ὄνομα τῇ πηγῇ
γυναῖκα λέγουσιν ἐπιχωρίαν, οἱ δὲ ἄνδρα Καστάλιον.
Πανύασις δὲ ὁ Πολυάρχου πεποιηκὼς ἐς Ἡρακλέα ἐπη-
θυγατέρα Ἀγελφῶν τὴν Κασταλίαν φησὶν εἶναι· λέγει
γὰρ δὴ περὶ τοῦ Ἡρακλέους·

Παρνησὸν νιφόεντα θοοῖς διὰ ποσσὶ περήσας

ἔκετο Κασταλίδης Ἀγελωίδος ἄμβροτον ὕδωρ.

Ἦκουσα δὲ καὶ ἄλλο τοιόνδε, τὸ ὕδωρ τῇ Κασταλίᾳ πο- 10
ταμοῦ δῶρον εἶναι τοῦ Κηφισοῦ. τοῦτο ἐποίησε καὶ
Ἀλκαῖος ἐν προοιμίῳ τῷ ἐς Ἀπόλλωνα· βεβαιοῦνται δὲ
οὐχ ἥκιστα οἱ Λιλαιεῖς, οἳ ἐς τοῦ Κηφισοῦ τὴν πηγὴν
πέμματα ἐπιχώρια καὶ ἄλλα ὅποσα νομίζουσιν ἀφιαῖσιν

ἐν τισιν εἰρημέναις ἡμέραις, καὶ αὐτοὶς ἐν τῇ Κασταλίᾳ⁸¹⁸
φασὶν αὐτὰ ἀναφαίνεσθαι.

IX. Δελφοῖς δὲ ἡ πόλις ἄναντες διὰ πάσης παρέχε-
ται σχῆμα· κατὰ τὰ αὐτὰ δὲ τῇ πόλει τῇ ἄλλῃ καὶ ὁ ἱε-
ρὸς περίβολος τοῦ Ἀπόλλωνος. οὗτος δὲ μεγέθει μέγας
καὶ ἀνωτάτω τοῦ ἄστεως ἐστὶ· τέτρηνται δὲ καὶ ἐξοδοὶ
δι' αὐτοῦ συνεχεῖς. Ὅποσα δὲ τῶν ἀνωθημάτων εἶναι
μοι λόγου μάλιστα ἄξια ἐφαίνετο, ποιησόμεθα αὐτῶν
2 μνήμην. Ἀθλητὰς μὲν οὖν καὶ ὅσοι ἀγωνίζονται μουσικῆς
τῶν ἀνθρώπων τοῖς κλειόσιν ἐγένοντο μετὰ οὐθενὸς
λογισμοῦ, οὐ πάντις ἡγοῦμαι σπουδῆς ἀξίους· ἀθλη-
τὰς δὲ ὅποσοι τι καὶ ὑπελείποντο ἐς δόξαν, ἐν λόγῳ σφᾶς
ἐδήλωσα τῷ ἐς Ἥλειους. Φαῦλῳ δὲ Κροτωνιάτῃ, — Ὀλυμ-
πίασι μὲν οὐκ ἐστὶν αὐτῷ νίκη, τὰς δὲ Πυθοὶ πεντάθλου
δύο ἀνείλετο καὶ σταδίου τὴν τρίτην· ἐνανμάχησε δὲ καὶ
ἐναντία τοῦ Μῆδου καὶν τε παρασκευασάμενος οἰκίαν,
καὶ Κροτωνιατῶν ὅποσοι ἐπεδήμουν ἐπὶ Ἑλλάδι ἀνεβίβη-
σε — τούτου ἐστὶν ἀνδρίας ἐν Δελφοῖς. τὰ μὲν δὴ ἐς
3 τὸν Κροτωνιάτην οὕτως εἶχεν. 2. Ἐσελθόντι δὲ ἐς τὸ
τέμενος χαλκοῦς ταῦρος τέχνη μὲν Θεοπρόκον ἐστὶν
Αἰγινήτου, Κορκυραίων δὲ ἀνάθημα. λέγεται δὲ ὡς ταῦ-
ρος ἐν τῇ Κορκύρᾳ καταλιπὼν τὰς ἄλλας βοῦς καὶ ἀπὸ
τῆς νομῆς κατερχόμενος ἐμνηκᾶτο ἐπὶ θαλάσῃ· γινομέ-
νου δὲ ἐπὶ ἡμέρᾳ πάσῃ τοῦ αὐτοῦ κάτεισιν ἐπὶ θάλασσαν
ὁ βουκόλος, καὶ εἶδεν ἰχθύων τῶν θύννων ἀτέκμαρτόν
4 τι ἀριθμῷ πλήθος. καὶ ὁ μὲν δῆλα τοῖς ἐν τῇ πόλει Κορ-
κυραίοις ἐποίησεν· οἱ δέ, ἔλαιν γὰρ τοὺς θύννους προ-
αιρούμενοι τὴν ἄλλως ταλαιπωρίαν εἶχον, θεωροὺς ἀπο-
στέλλουσιν ἐς Δελφούς· καὶ οὕτω Ποσειδῶνί τε ἐκείνον
θύουσι τὸν ταῦρον, καὶ ἀντίκα μετὰ τὴν θυσίαν αἱροῦ-
σι τοὺς ἰχθῦς, καὶ σφίσι τὸ ἀνάθημα ἐν Ὀλυμπίᾳ τε καὶ
5 ἐν Δελφοῖς ἐστὶν ἡ δεκάτη τῆς ἄγρας. 3. Ἐφεξῆς δὲ

Τεγεατῶν ἀναθήματα ἀπὸ Λακεδαιμονίων Ἀπόλλων
 819 ἐστὶ καὶ Νίκη, καὶ οἱ ἐπιχώριοι τῶν ἡρώων, Καλλιστώ
 τε ἡ Ἀνκάωνος καὶ Ἀρκὰς ὁ ἐπώνυμος τῆς γῆς καὶ οἱ τοῦ
 Ἀρκάδος παῖδες Ἐλατος καὶ Ἀφείδας καὶ Ἀξάν, ἐπὶ δὲ
 αὐτοῖς Τρίφυλος· τούτῳ δὲ ἦν οὐκ Ἐρατὼ τῷ Τριφύλῳ
 μήτηρ, ἀλλὰ Λαοδάμεια ἡ Ἀμύκλα τοῦ ἐν Λακεδαίμονι
 βασιλεύσαντος· ἀνάκειται δὲ καὶ Ἐρασος Τριφύλον παῖς.
 Οἱ δὲ εἰργασμένοι τὰ ἀγάλματα Πανσανίας ἐστὶν Ἀπολ- 6
 λωνιάτης, οὗτος μὲν τὸν τε Ἀπόλλωνα καὶ Καλλιστώ,
 τὴν δὲ Νίκην καὶ τοῦ Ἀρκάδος τὴν εἰκόνα ὁ Σικυνώνιος
 Δαίδαλος· Ἀντιφάνης δὲ Ἀργεῖος καὶ Σαμόλας Ἀρκάς,
 οὗτος μὲν τὸν Τρίφυλον καὶ Ἀξᾶνα, Ἐλατον δὲ καὶ Ἀφεί-
 δαντὰ τε καὶ Ἐρασον ὁ Ἀργεῖος. Ταῦτα μὲν δὴ οἱ Τε-
 γεᾶται ἐπεμψαν ἐς Δελφοὺς Λακεδαιμονίους, ὅτε ἐπὶ
 σφᾶς ἐστρατεύσαντο, αἰχμαλώτους ἐλόντες· 4. Λακε- 7
 δαιμονίων δὲ ἀπαντικρὺ τούτων ἀναθήματά ἐστιν ἀπ'
 Ἀθηναίων, Διόσκουροι καὶ Ζεὺς καὶ Ἀπόλλων τε καὶ
 Ἄρτεμις, ἐπὶ δὲ αὐτοῖς Ποσειδῶν τε καὶ Λύσανδρος ὁ
 Ἀριστοκρίτου στεφανούμενος ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος, Ἄβας
 τε ὃς τῷ Λυσάνδρῳ τότε ἐμαντεύετο, καὶ Ἑρμῶν ὁ τὴν
 ναῦν τοῦ Λυσάνδρου τὴν στρατηγίδα κυβερνῶν. τοῦ- 8
 τον μὲν δὴ τὸν Ἑρμῶνα Θεόκοσμος ποιήσειν ἐμελλεν ὁ
 Μεγαρεὺς ἅτε ὑπὸ τῶν Μεγαρέων ἐγγραφέντα ἐς τὴν
 πολιτείαν· οἱ δὲ Διόσκουροι Ἀντιφάνους εἰσὶν Ἀργείου,
 καὶ ὁ μάντις τέχνη Πίσωνος ἐκ Καλαυρείας τῆς Τροιξ-
 νίων· Ἀθηνόδωρος δὲ καὶ Δαμίας, ὁ μὲν τὴν Ἄρτεμιν
 τε καὶ Ποσειδῶνα εἰργάσατο, ἐτι δὲ τὸν Λύσανδρον,
 Ἀθηνόδωρος δὲ τὸν Ἀπόλλωνα ἐποίησε καὶ τὸν Δία·
 οὗτοι δὲ Ἀρκάδες εἰσὶν ἐκ Κλείτορος· ἀνάκεινται δὲ καὶ 9
 ὀπισθεν τῶν κατεileγμένων ὅσοι συγκατεiργάσαντο τῷ
 Λυσάνδρῳ τὰ ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς ἢ αὐτῶν Σπαρτιατῶν
 ἢ ἀπὸ τῶν συμμαχησάντων· εἰσὶ δὲ οἷδε, Ἀρακος μὲν

καὶ Ἐριάνθης, ὁ μὲν αὐτῶν ἐκ Λακεδαιμόνος, ὁ δὲ Ἐριάν-
 θης Βοιωτίας * * * ὑπὲρ τοῦ Μίμαντος, ἐντεῦθεν μὲν 820
 Ἀστυκράτης, Χίοι δὲ Κηφισοκλῆς καὶ Ἐρμόφαντός τε καὶ
 Ἰκέσιος, Τίμαρχος δὲ καὶ Διαγόρας Ῥόδιοι, Κνίδιος δὲ
 Θεόδαμος, ἐκ δὲ Ἐφέσου Κιμμέριος, καὶ Μιλήσιος Αἰαντί-
 10 δης. Τούτους μὲν δὴ ἐποίησε Τίσανδρος, τοὺς δὲ ἐφε-
 ξῆς Ἀλυκος Σικυώνιος, Θεόπομπον Μύνδιον καὶ Κλεο-
 μήδην Σάμιον καὶ ἐξ Εὐβοίας Ἀριστοκλέα τε Καρύστιον
 καὶ Αὐτόνομον Ἐρετριέα καὶ Ἀριστόφαντον Κορίνθιον
 καὶ Ἀπολλόδωρον Τροιζήνιον καὶ ἐξ Ἐπιδάφρου Δίωνα
 τῆς ἐν τῇ Ἀργολίδι. ἐχόμενοι δὲ τούτων Ἀξιόνικός ἐστιν
 Ἀχαιὸς ἐκ Πελλήνης, ἐκ δὲ Ἑρμιόνης Θεάρης, καὶ Φω-
 κεύς τε Πυρρίας καὶ Κώμων Μεγαρεὺς καὶ Ἀγασιμένης
 Σικυώνιος, ἐκ δὲ Ἀμβρακίας καὶ Κορίνθου τε καὶ Λευ-
 κάδος Τηλυκράτης καὶ Πυθόδοτος Κορίνθιος καὶ Ἀμ-
 βρακιώτης Εὐαντίδας· τελευταῖοι δὲ Ἐπικυρίδας καὶ
 Ἐτεόνικος Λακεδαιμόνιοι· Πατροκλέους δὲ καὶ Κανά-
 11 χου φασὶν ἔργα. 5. Τὴν δὲ πλεγγὴν Ἀθηναῖοι τὴν ἐν
 Αἰγὸς ποταμοῖς οὐ μετὰ τοῦ δικαίου συμβῆναι σφισιν
 ὁμολογοῦσι· προδοθῆναι γὰρ ἐπὶ χρήμασιν ὑπὸ τῶν
 στρατηγησάντων, Τυδέα δὲ εἶναι καὶ Ἀδείμαντον οἳ τὰ
 δῶρα ἐδέξαντο παρὰ Λυσάνδρου. καὶ ἐς ἀπόδειξιν τοῦ
 λόγου Σιβύλλης παρέχονται τῶν χρησμῶν·

Καὶ τότ' Ἀθηναίοισι βαρύνστονα κήδεα θήσει
 Ζεὺς ὑψιβρεμέτης, οὐπερ κράτος ἐστὶ μέγιστον,
 νηυσὶ φερεπτολέμοισι μάχην καὶ δημοτῆτα,
 ὀλλυμέναις δολεροῖσι τρόποις κακότητι νομῶν.

Τὰ δὲ ἕτερα ἐκ Μουσάλου χρησμῶν μνημονεύουσι·

Καὶ γὰρ Ἀθηναίοισιν ἐπέρχεται ἄγριος ὄμβρος
 ἡγεμόνων κακότητι· παραιφασίη δὲ τις ἔσται,
 ἥτταλοῖς ἡμούσουσι πόλιν, τίσουσι δὲ ποινὴν.

12 ταῦτα μὲν δὴ ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω· 6. τὸν δὲ ὑπὲρ

τῆς καλουμένης Θυρέας Λακεδαιμονίων ἀγῶνα καὶ Ἀργείων, Σίβυλλα μὲν καὶ τοῦτον προεθέσπισεν ὥς συμβήσοιτο ἐξ ἰσουταῖς πόλεσιν, Ἀργεῖοι δὲ ἀξιοῦντες ἐσchenkέναι πλέον ἐν τῷ ἔργῳ χαλκοῦν ἵππον, τὸν δούρειον δῆθεν, ἀπέστειλαν ἐς Δελφούς· τὸ δὲ ἔργον Ἀντιφάνους ἐστὶν Ἀργείου.

X. Τῷ βάθρῳ δὲ τῷ ὑπὸ τὸν ἵππον τὸν δούρειον [δὴ] ἐπίγραμμα μὲν ἐστὶν ἀπὸ δεκάτης τοῦ Μαραθωνίου ἔργου τεθῆναι τὰς εἰκόνας· εἰσὶ δὲ Ἀθηνᾶ τε καὶ Ἀπόλλων καὶ ἀνὴρ τῶν στρατηγησάντων Μιλτιάδης· ἐκ δὲ τῶν ἡρώων καλουμένων Ἐρεχθεὺς τε καὶ Κέκροψ καὶ Πανδίων, [οὔτοι μὲν δὴ] καὶ Λεῶς τε καὶ Ἀντίοχος ὁ ἐκ Μῆδας Ἡρακλεῖ γενόμενος τῆς Φύλαντος, ἐτι δὲ Αἰγυεύς τε καὶ παῖδων τῶν Θησέως Ἀκάμας, οὔτοι μὲν καὶ φυλαῖς Ἀθήνησιν ὀνόματα κατὰ μάντευμα ἔδοσαν τὸ ἐκ Δελφῶν· ὁ δὲ Μελάνθου Κόδρος καὶ Θησεὺς καὶ Φυλεὺς, οὔτοι δὲ οὐκέτι τῶν ἐπωνύμων εἰσὶ. τοὺς μὲν δὴ 2 κατεילהμένους Φειδίας ἐποίησε, καὶ ἀληθεῖ λόγῳ δεκάτη καὶ οὔτοι τῆς μάχης εἰσὶν· Ἀντίγονον δὲ καὶ τὸν παῖδα Δημήτριον καὶ Πτολεμαῖον τὸν Αἰγύπτιον χρόνῳ ὕστερον ἀπέστειλαν ἐς Δελφούς, τὸν μὲν Αἰγύπτιον καὶ εὐνοία τινὶ ἐς αὐτόν, τοὺς δὲ Μακεδόνας τῷ ἐς αὐτοὺς δέει.

2. Πλησίον δὲ τοῦ ἵππου καὶ ἄλλα ἀναθήματά ἐστιν 3 Ἀργείων, οἱ ἡγεμόνες τῶν ἐς Θήβας ὁμοῦ Πολυνείκει στρατευσάντων, Ἀδραστός τε ὁ Ταλαοῦ καὶ Τυδεὺς Οἰνέως καὶ οἱ ἀπόγονοι Προίτου Καπανεὺς Ἰππόνου καὶ Ἐτέοκλος ὁ Ἴφιος, Πολυνείκης τε καὶ ὁ Ἰππομέδων 4 Ἀδελφῆς Ἀδράστου παῖς· Ἀμφιαράου δὲ καὶ ἄρμα ἐγγὺς πεποιήται καὶ ἐφεστηκὸς Βάτων ἐπὶ τῷ ἄρματι, ἡνλόχος τε τῶν ἵππων καὶ τῷ Ἀμφιαράῳ καὶ ἄλλως προσήκων κατὰ οἰκειότητα· τελευταῖος δὲ Ἀλιθέρης ἐστὶν

- 4 αὐτῶν. Οὗτοι μὲν δὴ Ὑπατοδώρου καὶ Ἀριστογείτονος εἰσὶν ἔργα, καὶ ἐποίησαν σφᾶς, ὥς αὐτοὶ Ἀργεῖοι λέγουσιν, ἀπὸ τῆς νίκης ἦναινα ἐν Οἰνῳῃ τῇ Ἀργείᾳ αὐτοῖ τε καὶ Ἀθηναίων ἐπικούροι Λακεδαιμονίους ἐνέκησαν. Ἀπὸ δὲ τοῦ αὐτοῦ, ἐμοὶ δοκεῖν, ἔργον καὶ τοὺς Ἐπιγόνους ὑπὸ Ἑλλήνων καλουμένους ἀνέθεσαν οἱ Ἀργεῖοι. κεῖνται γὰρ δὴ εἰκόνας καὶ τούτων, Σιδένεσλος καὶ Ἀλκμαίων, κατὰ ἡλικίαν, ἐμοὶ δοκεῖν, πρὸ Ἀμφιλόχου τετιμημένους, ἐπὶ δὲ αὐτοῖς Πράμαχος καὶ Θέρσανδρος καὶ Αἰγιαλέως τε καὶ Διομήδης· ἐν μέσῳ δὲ Διομήδους
- 5 καὶ τοῦ Αἰγιαλέως ἐστὶν Εὐρύαλος. Ἀσπαικρὺ δὲ αὐτῶν ἀνδριάντες εἶδιν ἄλλοι· τούτους δὲ ἀνέθεσαν οἱ Ἀργεῖοι τοῦ οἰκισμοῦ τοῦ Μεσσηνίων Θηβαίους καὶ Ἑπαμεινώνδας μετασχόντες. ἡρώων δὲ εἰσὶν αἱ εἰκότες, Δαναὸς μὲν βασιλέων ἰσχύσας ἐν τῷ Ἀργεὶ μέγιστον, Ὑπερμνήστρα δὲ ὥς τε καθαρά χεῖρας μόνῃ τῶν ἀδελφῶν παρὰ δὲ αὐτὴν καὶ ὁ Αὐγκεύς καὶ ἅπαν τὸ ἐφεξῆς αὐτῶν γένος τὸ ἐς Ἡρακλέα τε καὶ ἐτι πρότερον καθήκεν ἐς Περσέα.
- 6 3. Ταραντίνων δὲ οἱ ἵπποι οἱ χαλκοὶ καὶ αἰχμάλωτοι γυναῖκες ἀπὸ Μεσσαπίων εἰσὶν, ὁμόρων τῇ Ταραντίνων βαρβάρων, Ἀγελάδα δὲ ἔργα τοῦ Ἀργείου. Τάραντα δὲ ἀπώκεισαν μὲν Λακεδαιμόνιοι, οἰκιστῆς δὲ ἐγένετο Σπαρτιάτης Φάλανθος. στελλομένῳ δὲ ἐς ἀποικίαν τῷ Φαλάνθῳ λόγιον ἦλθεν ἐκ Δελφῶν ἕνα τοῦ αὐτὸν αἰσθόμενον ὑπὸ αἰθρα, τηνικαῦτα καὶ χώρῃ πη
- 7 σεσθαι καὶ πόλιν. τὸ μὲν δὴ παραντίκα οὔτε ἰδίᾳ τὸ 82 μάντευμα ἐπισκεψάμενος οὔτε πρὸς τῶν ἐξηγητῶν τινα ἀνακοινώσας κατέσχε ταῖς ναυσὶν ἐς Ἰταλίαν· ὥς δὲ οἱ νηκᾶντι τοὺς βαρβάρους οὐκ ἐγένετο οὔτε τινα εἰσὶν τῶν πόλεων οὔτε ἐπικρατῆσαι χώρας, ἐς ἀνάμνησιν ἀφικνεῖτο τοῦ χρησμοῦ, καὶ ἀδύνατα ἐνόμιζεν οἱ τὸν θεὸν χρῆσαι· μὴ γὰρ ἂν ποτε ἐν καθαροῦ καὶ αἰθρῆς τῷ

ἀέρι ὑσθῆναι. Καὶ αὐτὸν ἡ γυνὴ ἀθύμως ἔχοντα, ἠκολουθήμει γὰρ οἰκοδεν, τὰ τε ἄλλα ἐφιλοφρονεῖτο, καὶ ἐς τὰ γόνατα ἐσθεμένῃ τὰ αὐτῆς τοῦ ἀνδρὸς τὴν κεφαλὴν ἐξέλεγε τοὺς φθείρας· καὶ πως ὑπὸ εὐνοίας διακρύπτει παρίσταται τῇ γυναικὶ ὁρώσῃ τοῦ ἀνδρὸς ἐς οὐδὲν προχωροῦντα τὰ πράγματα. προέχει δὲ ἀφειδέστερον 8 τῶν διακρύψων, καί, ἔβρεχε γὰρ τοῦ Φαλάνθου τὴν κεφαλὴν, συνέησί τε τῆς μαντείας, ὄνομα γὰρ δὴ ἦν Αἶδρα τῇ γυναικί, καὶ οὕτω τῇ ἐπιούσῃ νυκτὶ Τάραντα τῶν βαρβάρων εἶλε μεγίστην καὶ εὐδαιμονεστάτην τῶν ἐπὶ θαλάσῃ πόλεων. 4. Τάραντα δὲ τὸν ἦρω Ποσειδῶνός φασι καὶ ἐπιχωρίας νύμφης παῖδα εἶναι, ἀπὸ δὲ τοῦ ἥρωος τεθῆναι τὰ ὀνόματα τῇ πόλει τε καὶ τῷ ποταμῷ· καλεῖται γὰρ δὴ Τάρας κατὰ τὰ αὐτὰ τῇ πόλει καὶ ὁ ποταμός.

XI. Πλησίον δὲ τοῦ ἀναθήματος τοῦ Ταραντίνων Σικωνίων ἐστὶ θησαυρός· χρήματα δὲ οὔτε ἐνταῦθα ἰδοὺς ἂν οὔτε ἐν ἄλλῃ τῶν θησαυρῶν. Κνίδιοι δὲ ἐκόμισαν ἀγάλματα ἐς Δελφοὺς Τριόπαν οἰκιστὴν τῆς Κνίδου παρεστῶτα Ἰππῶ καὶ Αἰτῶ καὶ Ἀπόλλωνά τε καὶ Ἄρτεμιν ἀφιέντας τῶν βελῶν ἐπὶ Τιτυόν· τὰ δὲ καὶ τετρωμένος ἐστὶν ἤδη τὸ σῶμα. ταῦτα ἔστηκε παρὰ τὸν Σικωνίων θησαυρόν.

2. Ἐποιήθη δὲ καὶ ὑπὸ Σικωνίων ἐπὶ αἰτία τοιαύδε 2 θησαυρός. Σικωνίους ἡ νῆσος χρυσοῦ μέταλλα ἤνεγκε, καὶ αὐτοὺς τῶν προσόντων ἐκέλευσεν ὁ θεὸς ἀποφέρειν δεκάτην ἐς Δελφοὺς· οἱ δὲ τὸν θησαυρὸν ᾤκοδομήσαντο καὶ ἀπέφερον τὴν δεκάτην. ὥς δὲ ὑπὸ ἀπλη- 24 στίας ἐξέλιπον τὴν φορὰν, ἐπικλύσασα ἡ θάλασσα ἀφανῆ τὰ μέταλλά σφισιν ἐποίησεν. 3. Ἀνέθεσαν δὲ καὶ ἀν- 3 δριάντας Λιπαράτοι ναυμαχίᾳ κρατήσαντες Τυρρηνῶν. οἱ δὲ Λιπαράτοι οὗτοι Κνιδίων μὲν ἦσαν ἄποικοι, τῆς

- δὲ ἀποικίας ἡγεμόνα γενέσθαι φασὶν ἄνδρα Κνίδιον ὄνομα δὲ εἶναι οἱ Πένταθλον Ἀντίοχος ὁ Δενοφάνους Συρακούσιος ἐν τῇ Σικελιώτιδι συγγραφῇ φησί. λέγει δὲ καὶ ὡς ἐπὶ Παχύνῳ τῇ ἄκρᾳ τῇ ἐν Σικελίᾳ κτίσαντες πόλιν αὐτοὶ μὲν ἐκκρίπτουσιν ὑπὸ Ἑλύμων καὶ Φοινίκων πολέμῳ πιεσθέντες, τὰς νήσους δὲ ἔσχον ἐφήμους εἶτι ἢ ἀναστήσαντες τοὺς ἐνοικοῦντας, αἷς [καὶ] κατὰ τὰ ἔπη τὰ Ὀμήρεια Αἰόλου καὶ ἐς ἡμᾶς εἶτι ὀνομάζουσι.
- 4 τοῦτων Λιπάραν μὲν κτίσαντες πόλιν ἐνταῦθα οἰκοῦσιν, Ἴεραν δὲ καὶ Στρογγύλην καὶ Διδύμας γεωργοῦσι διαβαίνοντες ναυσὶν ἐς αὐτάς. Ἐν δὲ τῇ Στρογγύλῃ καὶ πῦρ θῆλόν ἐστιν ἀνιὸν ἐκ τῆς γῆς. καὶ ἐν Ἰέρᾳ δὲ πῦρ τε αὐτόματον ἐπὶ ἄκρας ἀνακαίεται τῆς νήσου, καὶ ἐπὶ θαλάσῃ λουτρά ἐστιν ἐπιτήδεια, εἰ δέξεται σε ἡπίως τὸ ὕδωρ, ἐπεὶ ἄλλως γε χαλεπὸν ὑπὸ ζεστότητός ἐστιν ἐμβαίνεσθαι.
- 5 4. Οἱ δὲ θησαυροὶ Θηβαίων ἀπὸ ἔργου τῶν ἐς πόλεμον, καὶ Ἀθηναίων ἐστὶν ὡσαύτως· Κνιδίους δὲ οὐκ οἶδα εἰ ἐπὶ νίκητινι ἢ ἐς ἐπίδειξιν εὐδαιμονίας φκοδομήσαντο, ἐπεὶ Θηβαίοις γε ἀπὸ ἔργου τοῦ ἐν Λεύκτροις καὶ Ἀθηναίοις ἀπὸ τῶν ἐς Μαραθῶνα ἀποβάντων ὁμοῦ Δάτιδι εἰσὶν οἱ θησαυροί. Κλεωναῖοι δὲ ἐπιέσθησαν μὲν κατὰ τὸ αὐτὸ Ἀθηναίοις ὑπὸ νόσου τῆς λοιμώδους, κατὰ δὲ μάντευμα ἐκ Δελφῶν ἔθυσαν τράγον ἀνίσχοντι εἶτι τῷ 822 ἡλίῳ, καί, εὐραντο γὰρ λύσιν τοῦ κακοῦ, τράγον χαλκοῦν ἀποπέμπουσι τῷ Ἀπόλλωνι. Ποτιδαιατῶν δὲ τῶν ἐν Θοράκῃ καὶ Συρακουσίῳ, τῶν μὲν ἐστὶν ὁ θησαυρὸς ἀπὸ τοῦ Ἀττικοῦ τοῦ μεγάλου πταίσματος, Ποτιδαιᾶται δὲ εὐσεβεῖα τῇ ἐς τὸν θεὸν ἐκοίησαν.
- 6 5. Ὀικοδόμησαν δὲ καὶ Ἀθηναῖοι στοὰν ἀπὸ χρημάτων ἃ ἐν τῷ πολέμῳ σφίσιν ἐγένετο ἀπὸ τε Πελοποννησίων καὶ ὅσοι Πελοποννησίοις ἦσαν τοῦ Ἑλληνικοῦ σύμμαχοι. Ἀνάκειται δὲ καὶ πλοίων τὰ ἄκρα κοσμήματα

καὶ ἀσπίδες χαλκαί· τὸ δὲ ἐπίγραμμα τὸ ἐπ' αὐτοῖς ἀριθμεῖ τὰς πόλεις ἀφ' ὧν οἱ Ἀθηναῖοι τὰ ἀκροθίνια ἀπέστειλαν, τὴν τε Ἥλειων καὶ Λακεδαιμονίων, Σικυωνά τε καὶ Μέγαρα, καὶ Πελληνέας Ἀχαιῶν, Ἀμβρακίαν τε καὶ Λευκάδα καὶ αὐτὴν Κόρινθον· γενέσθαι δὲ ἀπὸ τῶν ναυμαχιῶν τούτων καὶ θυσίαν Θησεὶ καὶ τῷ Προσειδῶνι ἐπὶ τῷ ὀνομαζομένῳ Ῥῶ. καὶ μοι φαίνεται τὸ ἐπίγραμμα ἐς Φορμίωνα τὸν Ἀσωπύχου ἔχειν καὶ ἐς τοῦ Φορμίωνος τὰ ἔργα.

XII. Πέτρα δὲ ἐστὶν ἀνίσχουσα ὑπὲρ τῆς γῆς· ἐπὶ ταύτῃ Δελφοὶ σταδᾶν φασὶν ἄσαι τοὺς χρησμούς ὄνομα Ἡροφίλην, Σίβυλλαν δὲ ἐπέκλησιν *** τὴν πρότερον γενομένην. ταύτην ταῖς μάλιστα ὁμοίως οὖσαν ἀρχαίαν εὗρισκον, ἣν θυγατέρα Ἑλληνες Διὸς καὶ Λαμίας τῆς Ποσειδῶνός φασὶν εἶναι, καὶ χρησμούς τε αὐτὴν γυναικῶν πρώτην ἄσαι καὶ ὑπὸ τῶν Λιβύων Σίβυλλαν λέγουσιν ὀνομασθῆναι. Ἡ δὲ Ἡροφίλη νεωτέρα μὲν ἐκεί- 2 νης, φαίνεται δὲ ὅμως πρὸ τοῦ πολέμου γεγονυῖα καὶ 826 αὕτη τοῦ Τρωικοῦ, καὶ Ἑλένην τε προεδήλωσεν ἐν τοῖς χρησμοῖς ὥς ἐπ' ὀλέθρῳ τῆς Ἀσίας καὶ Εὐρώπης τραφήσοιτο ἐν Σπάρτῃ, καὶ ὥς Ἴλιον ἀλώσεται δι' αὐτὴν ὑπὸ Ἑλλήνων. Ἀήλιοι δὲ καὶ ὕμνον μέμνηνται τῆς γυναικὸς ἐς Ἀπόλλωνα. καλεῖ δὲ οὐχ Ἡροφίλην μόνον, ἀλλὰ καὶ Ἀρτεμιν ἐν τοῖς ἔπεσιν αὐτὴν, καὶ Ἀπόλλωνος γυνὴ γαμετή, τοτὲ δὲ ἀδελφὴ καὶ αὐθις θυγάτηρ φησὶν εἶναι. ταῦτα μὲν δὴ μαινομένη τε καὶ ἐκ τοῦ θεοῦ κάτο- 3 χος πεποίηκεν· ἐτέρωθι δὲ εἶπε τῶν χρησμῶν ὥς μητρὸς μὲν ἀθανάτης εἶη μιᾶς τῶν ἐν Ἴδῃ νυμφῶν πατρὸς δὲ ἀνθρώπου· καὶ οὕτω λέγει τὰ ἔπη·

Εἰμὶ δ' ἐγὼ γεγαυῖα μέδον θνητοῦ τε θεᾶς τε,
νύμφης ἀθανάτης, πατρὸς δ' ἐκ σιτοφάγοιο,
μητρόθεν Ἰδογενής, πατρὶς δὲ μοί ἐστιν ἐρυθρῇ

Μάρπησος, μητρὸς ἱερή, ποταμός τ' Ἀιδωνεύς.

4 2. Ἦν δὲ ἐτι καὶ νῦν ἐν τῇ Ἰδῇ τῇ Τρωϊκῇ πόλεως Μάρ-
 πήσσου τὰ ἐρείπια, καὶ ἐν αὐτοῖς οἰκήτορες ὅσον ἐξή-
 κοντα ἄνθρωποι· ὑπέρυθρος δὲ πᾶσα ἡ περὶ τὴν Μάρ-
 πησσον γῆ καὶ δεινῶς ἐστὶν ἀνχμώδης, ὥστε καὶ τῇ
 Ἀιδωνεὶ ποταμῷ καταδύεσθαι τε ἐς τὴν χώραν καὶ ἀνα-
 σχόντι τὸ αὐτὸ αὐδῆς πᾶσχειν, τέλος δὲ καὶ ἀφανίζεσθαι
 κατὰ τῆς γῆς, αἰτιον ἔμολ δοκεῖν ἐστὶν ὅτι λεπτὴ τε κατὰ 827
 τοῦτο καὶ σηραγγώδης ἐστὶν ἡ Ἰδῇ. Ἀπέχει δὲ Ἀλεξαν-
 δρείας τῆς ἐν τῇ Τρωάδι τεσσαράκοντα ἡ Μάρπησος
 5 καὶ διακόσια στάδια. 3. Τὴν δὲ Ἡροφίλῃν οἱ ἐν τῇ
 Ἀλεξανδρείᾳ ταύτῃ νεωκόρου τε τοῦ Ἀπόλλωνος γενέ-
 σθαι τοῦ Σμινθέως, καὶ ἐπὶ τῷ ὀνειράτι τῷ Ἐκάβης
 χρῆσαι φασιν αὐτὴν ἃ δὴ καὶ ἐπιτελεσθέντα ἴσμεν. αὕτη
 ἡ Σίβυλλα ᾤκησε μὲν τὸ πολὺ τοῦ βίου ἐν Σάμῳ, ἀφί-
 κετο δὲ καὶ ἐς Κλάρον τὴν Κολοφωνίων καὶ ἐς Ἀηλόν
 τε καὶ ἐς Δελφοὺς· ὁπότε δὲ ἀφίκοιτο, ἐπὶ ταύτης ἴστα-
 6 μένη τῆς πέτρας ἦδε. τὸ μέντοι χρεῶν αὐτὴν ἐπέλαβεν
 ἐν τῇ Τρωάδι, καὶ οἱ τὸ μνήμα ἐν τῷ ἄλσει τοῦ Σμιν-
 θέως ἐστὶ, καὶ ἐλεγείον ἐπὶ τῆς στήλης·

Ἄδ' ἐγὼ ἅ Φοίβοιο σαφηγορίς εἰμι Σίβυλλα,

τῷδ' ὑπὸ λαλῆφ σάματι κευθομένα,

παρθένος αὐδάεσσα τὸ πρίν, νῦν δ' αἶν ἄναυδος,

μοῖρα ὑπὸ στιβαρᾷ τάνδε λαχοῦσα πέδαν,

ἀλλὰ πέλας Νύμφαισι καὶ Ἑρμῇ τῷδ' ὑπόκαιμαι,

μοῖραν ἔχοισ' Ἐνάτω τᾶς τότ' ἀνακτορίας·

ὁ μὲν δὴ παρὰ τὸ μνήμα ἔστηκεν Ἑρμῆς λίθου τετρά-
 γωνον σχῆμα· ἐξ ἀριστερᾶς δὲ ὕδωρ τε κατερχόμενον
 7 ἐς κρήνην καὶ τῶν Νυμφῶν ἐστὶ τὰ ἀγάλματα. 4. Ἐρυ-
 θρατοὶ δέ, ἀμφισβητοῦσι γὰρ τῆς Ἡροφίλης προθυμό-
 τατα Ἑλλήνων, Κώρυκόν τε καλούμενον ὄρος καὶ ἐν
 τῷ ὄρει σπήλαιον ἀποφαίνουσι, τεχθῆναι τὴν Ἡροφί-

λαν ἐν αὐτῷ λέγοντες, Θεοδώρου δὲ ἐπιχωρίου ποιμένος καὶ νύμφης παῖδα εἶναι· Ἰδαίαν δὲ ἐπίκλησιν γενέσθαι τῇ νύμφῃ κατ' ἄλλο μὲν οὐδέν, τῶν δὲ χωρίων τὰ δασέα ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἰδας τότε ὀνομάζεσθαι. τὸ δὲ ἔπος τὸ ἐς τὴν Μάρπησσον καὶ τὸν ποταμὸν τὸν Ἀἰδωνέα, τοῦτο οἱ Ἑρυθραῖοι τὸ ἔπος ἀφαιροῦσιν ἀπὸ τῶν χρησμῶν.

Τὴν δὲ ἐπὶ ταύτῃ χρησμούς κατὰ ταῦτα εἰποῦσαν 8
ἐκ Κύμης τῆς ἐν Ὀπικοῖς εἶναι, καλεσθαι δὲ [αὐτήν]
128 Δημῶ συνέγραψεν Ἰκέροχος ἀνὴρ Κυμαῖος. χρησμὸν
δὲ οἱ Κυμαῖοι τῆς γυναικὸς ταύτης οὐδένα εἶχον ἐπι-
δείξασθαι, λίθου δὲ ὑδρίαν ἐν Ἀπόλλωνος ἱερῷ δει-
κνύνουσιν οὐ μεγάλην, τῆς Σιβύλλης ἐνταῦθα κεῖσθαι
φάμενοι τὰ ὀστᾶ. 6. Ἐπετράφη δὲ καὶ ὕστερον τῆς Δη- 9
μοῦς παρὰ Ἑβραίοις τοῖς ὑπὲρ τῆς Παλαιστίνης γυνῇ
χρησμολόγος, ὄνομα δὲ αὐτῇ Σάββη· Βηρόσου δὲ εἶναι
πατρός καὶ Ἐρνεκάνθης μητρός φασι Σάββην· οἱ δὲ αὐ-
τὴν Βαβυλωνίαν, ἕτεροι δὲ Σίβυλλαν καλοῦσιν Αἰ-
γυπτίαν.

Φαεννίς δὲ θυγάτηρ βασιλεύσαντος ἀνδρός ἐν Χάοσι 10
καὶ αἱ Πέλειαι παρὰ Δωδωναίοις ἐμαντεύσαντο μὲν ἐκ
θεοῦ καὶ αὗται, Σίβυλλαι δὲ ὑπὸ ἀνθρώπων οὐκ ἐκλή-
θησαν. τῆς μὲν δὴ πυθέσθαι τὴν ἡλικίαν καὶ ἐπιλέξα-
σθαι τοὺς χρησμούς *** Ἀντιόχου γὰρ μετὰ τὸ ἀλῶ-
ναι Δημήτριον αὐτίκα ἐς τὴν ἀρχὴν καθισταμένου
γένοντι Φαεννίς. τὰς Πελειάδας δὲ Φημιονόης τε ἐτι
προτέρας γενέσθαι λέγουσι, καὶ ἄσκι γυναικῶν πρῶτας
τάδε τὰ ἔπη·

Ζεὺς ἦν, Ζεὺς ἐστί, Ζεὺς ἔσσεται· ὦ μέγαλε Ζεῦ.

Γὰρ καρπούς ἀνίει, διὸ κλήζετε ματέρα γαίαν.

Χρησμολόγους δὲ ἄνδρας Κύπριόν τε Εὐκλουν καὶ 11
Ἀθηναῖον Μουσαῖον τὸν Ἀντιοφῆμου καὶ Λύκον τὸν

Πανδίωνος, τούτους τε γενέσθαι καὶ ἐκ Βοιωτίας Βάκιν φασὶ κατάσχετον ἄνδρα ἐκ νυμφῶν· τούτων πλὴν Λύκου τῶν ἄλλων ἐπελεξάμην τοὺς χρησμούς.

Τοσαῦται μὲν ἄχρι ἐμοῦ λέγονται γυναῖκες καὶ ἄνδρες ἐκ θεοῦ μαντεύσασθαι· ἐν δὲ τῷ χρόνῳ τῷ πολλῷ καὶ αὐθις γένοιτο ἂν ἕτερα τοιαῦτα.

- XIII. Βίσωνος δὲ ταύρου τῶν Παιονικῶν χαλκοῦ πεποιημένην κεφαλὴν Δρωπίων Δέοντος ἐπεμφεν ἐς Δελφοὺς βασιλεὺς Παιόνων. 2. οὗτοι οἱ βίσωνες χαλεπώτατοι θηρίων εἰσὶν ἀλίσκεσθαι ζῶντες, καὶ δίκτυα οὐκ ἂν οὕτω γένοιτο ἰσχυρὰ τῇ ἐμβολῇ. θηφεύονται δὲ οὗτοι τρόπον τοιόνδε. ἐπειδὴν χωρίον οἱ ἀγρεύοντες πρᾶνές εὗρωσι καθήκον ἐς κοιλότητα, πρῶτα μὲν φράγματι ἰσχυρῷ περίξ ὠχυρώσαντο, δεύτερον δὲ τὸ κάταντες καὶ τὸ περὶ τῷ πέρατι ὁμαλὸν αὐτοῦ νοσodάρτοις βύρσαις κατεστόρεσαν· ἦν δὲ τύχῳσιν ἀποροῦντες βυρσῶν, τότε καὶ τὰ αὐὰ τῶν δερμάτων ὑπὸ ἐλαίου σφίλιν 2 ὀλισθηρὰ ποιεῖται. Τὸ δὲ ἐντεῦθεν οἱ μάλιστα ἱππεύειν ἀγαθοὶ συναλύνουσιν ἐς τὸ εἰρημένον χωρίον τοὺς βίσωνας· οἱ δὲ εὐθύς ἐν ταῖς πρώταις τῶν βυρσῶν ὀλισθόντες κατὰ τοῦ πρᾶνοῦς κυλίνδονται, ἕως κατενεχθῶσιν ἐς τὸ ὁμαλόν. ἐρριμμένοι δὲ ἐνταῦθα ἡμέλνεται κατ' ἀρχάς· τετάρτη δὲ ἡ πέμπτη μάλιστα ἡμέρα τῶν μὲν ἤδη τοῦ θυμοῦ τὸ πολὺ ὁ λιμὸς ἀφαιρεῖ καὶ ἡ 3 ταλαιπωρία, οἱ δὲ σφισιν, οἷς τέχνη τιθασεύειν, προσφέρουσιν ἔτι κειμένοις πίτυος τῆς ἡμέρου καρπὸν προεκλέψαντες ἐκ τῶν [ἐλαχίστων] ἐλύτρων· ἐτέρας δὲ οὐκ ἂν τροφῆς τό γε παραντίκα ἄψαιτο τὰ θηρία· τέλος δὲ διαλαβόντες δεσμοῖς ἄγουσι. καὶ τοὺς μὲν τρόπον αἰρουῦσι τὸν εἰρημένον.
- 4 3. Τοῦ βίσωνος δὲ τῆς κεφαλῆς καταντικρὺ τῆς χαλκῆς ἀνδριάς ἐστὶ θώρακά τε ἐνδεδυνῶς καὶ χλαμύδα

ἐπὶ τῷ θώρακι· Ἀνδρίων δὲ ἀνάθημα οἱ Δελφοὶ λέγου-
 σιν Ἀνδρέα εἶναι τὸν οἰκιστήν. τό τε ἄγαλμα τοῦ Ἀπόλ-
 λωνος καὶ Ἀθηνᾶς τε καὶ Ἀρτεμίδος Φωκέων ἀναθήματά
 ἐστὶν ἀπὸ Θεσσαλῶν ὁμόρων τε πλὴν ὅσον οἱ Λοκροὶ
 σφᾶς οἱ Ἐπικνημίδιοι διεύρουνσι, καὶ αἱ πολέμιων ὄν-
 των. Ἀνέθεσαν δὲ καὶ οἱ ἐν Φαρσάλῳ Θεσσαλοί, καὶ 5
 Μακεδόνων οἱ ὑπὸ τῇ Πιερίᾳ πόλιν Λέον οἰκοῦντες,
 Κυρηναῖοι τε τοῦ Ἑλληνικοῦ τοῦ ἐν Λιβύῃ, οὗτοι μὲν
 τὸ ἄρμα καὶ ἐπὶ τῷ ἄρματι ἄγαλμα Ἄρμωνος, Μακεδό-
 νες δὲ οἱ ἐν Λίῳ τὸν Ἀπόλλωνα ὃς εἰλημμένος ἐστὶ τῆς
 ἐλάφου, Φαρσάλιοι δὲ Ἀχιλλέα τε ἐπὶ ἵππῳ, καὶ ὁ Πά-
 τροκλος συμπαραθεῖ οἱ τῷ ἵππῳ. Κορίνθιοι δὲ οἱ Λω-
 ρεῖς ῥιποδόμησαν θησαυρὸν καὶ οὗτοι· καὶ ὁ χρυσὸς ὁ
 ἐκ Ἀνδῶν ἀνέκειτο ἐνταῦθα. Τὸ δὲ ἄγαλμα τοῦ Ἡρα- 6
 830 κλέους ἀνάθημά ἐστι Θηβαίων, ὅτε Φωκεῦσιν ἐπολέ-
 μησαν τὸν ἱερὸν καλούμενον πόλεμον. εἰσὶ καὶ εἰκόνες
 χαλκαὶ Φωκέων ἀναθέντων, ἥνικα δευτέρα συμβολῇ
 τὸ ἱππικὸν ἐτρέψαντο τὸ ἐκ Θεσσαλίας. Φλιάσιοι δὲ
 ἐκόμισαν ἐς Δελφοὺς Δία τε χαλκοῦν καὶ ὁμοῦ τῷ Διὶ
 ἄγαλμα Αἰγίνης. 4. Ἐκ δὲ Μαντινείας τῆς Ἀρκάδων
 Ἀπόλλων χαλκοῦς ἐστὶν ἀνάθημα· οὗτος οὐ πόρρω τοῦ
 Κορινθίων ἐστὶ θησαυροῦ.
 Ἡρακλῆς δὲ καὶ Ἀπόλλων ἔχονται τοῦ τρίποδος καὶ 7
 ἐς μάχην περὶ αὐτοῦ καθίστανται· Αἰτῶ μὲν δὴ καὶ
 Ἀρτεμις Ἀπόλλωνα, Ἀθηνᾶ δὲ Ἡρακλέα ἐπέχουσι τοῦ
 θυμοῦ. Φωκέων καὶ τοῦτό ἐστὶν ἀνάθημα, ὅτε σφίσιν
 ἐπὶ τοὺς Θεσσαλοὺς Τελλίας ἡγήσατο Ἥλεος. τὰ μὲν
 δὴ ἄλλα ἀγάλματα Διὶ καὶ Ἀθηνᾶς τε ἐν κοινῷ καὶ Ἀμυκλατος,
 τὴν δὲ Ἀθηνᾶν καὶ Ἀρτεμιν Χιόνις ἐστὶν εἰργασμένος·
 Κορινθίους δὲ εἶναι φασιν αὐτούς. Λέγεται δὲ ὑπὸ 8
 Δελφῶν Ἡρακλεὶ τῷ Ἀμφικτύωνος ἐλθόντι ἐπὶ τὸ χρη-
 στήριον τὴν πρόμαντιν Ξενοκλείαν οὐκ ἐθέλησαι οἱ

χρᾶν διὰ τοῦ Ἰφίτου τὸν φόνον· τὸν δὲ ἀράμενον τὸν τρίποδα ἐκ τοῦ ναοῦ φέρειν ἔξω, εἰπεῖν τε δὴ τὴν πρόμαντιν·

ἄλλος ἄρ' Ἑρακλῆς Τιρύνθιος, οὐχὶ Κανθαβείης·
πρότερον γὰρ ἔτι ὁ Αἰγυπτιος Ἑρακλῆς ἀφίκετο ἐς Δελφούς· τότε δὲ ὁ Ἀμφιτρύωνος τὸν τε τρίποδα ἀποδίδωσι τῷ Ἀπόλλωνι, καὶ παρὰ τῆς Ξενοκλείας ὅποσα ἔδειτο ἐδιδάχθη. παραδεξάμενοι δὲ οἱ ποιηταὶ τὴν λόγον μάχην Ἑρακλέους πρὸς Ἀπόλλωνα ὑπὲρ τρίποδος ἄδοῦσιν.

- 9 5. Ἐν κοινῷ δὲ ἀνέθεσαν ἀπὸ ἔργου τοῦ Πλαταῖσιον οἱ Ἕλληνες χρυσοῦν τρίποδα δράκοντι ἐπικείμενον χαλκῷ. ὅσον μὲν δὴ χαλκὸς ἦν τοῦ ἀναθήματος, σῶεν καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι ἦν· οὐ μέντοι κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ τὸν χρυσόν οἱ Φωκέων ὑπελείποντο ἡγεμόνες. Ταραντινοὶ δὲ καὶ ἄλλην δεκάτην ἐς Δελφούς ἀπὸ βαρβάρων Πευκετίων ἀπέστειλαν· τέχνη μὲν τὰ ἀναθήματα Ὀνάτα τοῦ Αἰγινήτου καὶ Καλύνθου τε ἐστικῶσι ἔργον, εἰκόνες δὲ καὶ πεζῶν καὶ ἱππέων, βασιλεὺς Ἰαπύγων Ὡκίς ἦκων τοῖς Πευκετίοις σύμμαχος. οὗτος μὲν δὴ εἰκασταὶ τεθνεῶτι ἐν τῇ μάχῃ, οἱ δὲ αὐτῷ κειμένῳ ἐφεσθηκότες ὁ ἦρως Τάρας ἐστὶ καὶ Φάλανθος ὁ ἐκ Λακεδαιμόνος, καὶ 831 οὐ πόρρω τοῦ Φαλάνθου δελφίς· πρὶν γὰρ δὴ ἐς Ἰταλίαν ἀφικέσθαι ναυαγία τε ἐν τῷ πελάγει τῷ Κροσσῷ τὸν Φάλανθον χρησασθαι καὶ ὑπὸ δελφίνος ἐκχομισθῆναι φασιν ἐς τὴν γῆν.

XIV. Οἱ δὲ πελέκεις Περικλύτου τοῦ Εὐθυράχου Τευειδίου ἄνδρος ἐπὶ λόγῳ ἀνάθημά εἰσιν ἀρχαῖα.
2. Κύκνον παῖδα εἶναι Ποσειδῶνος καὶ βασιλεύειν φασὶν ἐν Κολώναις· αἱ δὲ ᾤκουντο ἐν τῇ γῇ τῇ Τρωάδι αἱ 2 Κολῶναι κατὰ νῆσον κείμεναι Αεύνοφρον. Ἐχοντος δὲ θυγατέρα ὄνομα Ἡμιθέαν τοῦ Κύκνου καὶ υἱὸν καλού-

μενον Τέννην ἐκ Προκλείας, ἣ Κλυτίου μὲν ἦν θυγάτηρ, ἀδελφὴ δὲ Καλήτορος, ὃν Ὅμηρος ἐν Ἰλιάδι ἀποθανεῖν φησὶν ὑπὸ Αἰάντος, ὅτε ὑπὸ τὴν Πρωτεσιλάου ναῦν ἔφερεν ὁ Καλήτωρ τὸ πῦρ, — ταύτης οὖν προαποθανούσης ἡ ἐπεισελθοῦσα Φυλονόμη ἡ Κραγάσου, διήμαρτε γὰρ ἐρασθεῖσα τοῦ Τέννου, ψεύδεται πρὸς τὸν ἄνδρα ὡς αὐτὴ μὲν οὐκ ἐθέλουσα, τὸν δὲ αὐτῇ Τέννην συγγενέσθαι θελήσαντα· καὶ ὁ Κύκνος πείθεται τῇ ἀπάτῃ, καὶ ἐς λάρνακα ἐνθήμενος ὁμοῦ τῇ ἀδελφῇ Τέννην ἐς θάλασσαν σφᾶς ἀφήσι. σῴζονται τε δὴ πρὸς 3 τὴν νῆσον οἱ παῖδες τὴν Αἰύκοφρον, καὶ ὄνομα ἡ νῆσος τὸ νῦν ἔσχεν ἀπὸ τοῦ Τέννου. Κύκνος δέ, οὐ γὰρ τὸν πάντα ἔμελλε χρόνον ἀγνοήσκειν ἀπατώμενος, ἐπλεῖ παρὰ τὸν υἱὸν ἄγνοϊάν τε ὁμολογήσων τὴν αὐτοῦ καὶ παραιτησόμενος τὸ ἀμάρτημα· προσορμισαμένου δὲ τῇ νήσῳ καὶ ἐξάψαντος ἀπὸ τῆς νεῶς πρὸς τινα ἡ πέτραν ἡ δένδρον τοὺς κάλους, Τέννης πελέκει σφᾶς ἀπέκοψεν ὑπὸ τοῦ θυμοῦ. Ἐπὶ τούτῳ μὲν ἐς τοὺς ἀρνούμενους στε- 4 ρεῶς λέγεσθαι καθίστηκεν ὡς ὁ δεῖνα ὅστις δὴ Τενεδίῳ πελέκει τόδε τι ἀποκόψει. Τέννην μὲν ὑπὸ Ἀχιλλέως ἀποθανεῖν ἀμύνοντα τῇ οἰκείᾳ φασὶν Ἕλληνες· Τενέδιοι δὲ ἀνὰ χρόνον ὑπὸ ἀσθενείας προσεχώρησαν τοῖς Ἀλεξάνδρῳ ἐν τῇ ἡπείρῳ τῇ Τρωάδι ἔχουσιν.

3. Ἕλληνες δὲ οἱ ἐναντία βασιλείῳς πολεμήσαντες 5
 832 ἀνέθεσαν μὲν Δία ἐς Ὀλυμπίαν χαλκοῦν, ἀνέθεσαν δὲ καὶ ἐς Δελφοὺς Ἀπόλλωνα ἀπὸ ἔργων τῶν ἐν ταῖς ναυσὶν ἐπὶ τε Ἀρτεμισίῳ καὶ ἐν Σκαμνῇ. Λέγεται δὲ καὶ ὡς Θεμιστοκλῆς ἀπέκοιτο ἐς Δελφοὺς λαφύρων τῶν Μηδικῶν κομίζων τῷ Ἀπόλλωνι· ἐρωτήσαντα δὲ ὑπὲρ τῶν ἀναθημάτων εἰ ἐντὸς ἀναθήσει τοῦ ναοῦ, ἐκέλευεν αὐτὸν ἡ Πυθία τὸ παράπαν ἀποφέρειν ἐκ τοῦ ἱεροῦ. καὶ ἔχει οὕτω τὰ ἐς τοῦτο τοῦ χρησμοῦ.

Μή μοι Περσῆος σκύλων περικαλλέα κόσμον
νηῶ ἔγκυαταθῆς· οἰκόνδ' ἀπόπεμπε τάχιστα.

6 Θαῦμα οὖν ἐποιούμεθα εἰ ἀπηξίωσεν ἐκείνου μόνου μὴ προσέσθαι τὰ ἀπὸ τῶν Μήδων. καὶ οἱ μὲν ἀπώσασθαι ἂν τὸν θεὸν καὶ ἅπαντα ὁμοίως ἡγοῦντο ὅσα ἀπὸ τοῦ Πέρσου, εἰ, ὥσπερ ὁ Θεμιστοκλῆς, καὶ οἱ ἄλλοι πρότερον ἢ ἀναθεῖναι σφᾶς ἐπήγοντο τὸν Ἀπόλλωνα· οἱ δὲ εἰδότες τὸν θεὸν ὅτι ἱκέτης τοῦ Πέρσου γενήσοιτο ὁ Θεμιστοκλῆς, ἐπὶ τούτῳ τὰ δῶρα ἔφασαν οὐκ ἐθελῆσαι λαβεῖν, ἵνα μὴ ἀναθέντι τὸ ἐχθρὸς ἅπαντον ποιήσῃ ἀπὸ τοῦ Μήδου. Στρατείαν δὲ τὴν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα [ἀπὸ] τοῦ βαρβάρου ἐστὶν εὐρεῖν προροηθεῖσαν μὲν ἐν τοῖς Βάνιδος χρησμοῖς, πρότερον δὲ ἐτι Εὐκλῳ τὰ ἐς αὐτὴν πεποιημένα ἐστί.

7 4. Δελφῶν δὲ ἀνάθημά ἐστιν αὐτῶν πλησίον τοῦ βωμοῦ τοῦ μεγάλου λύκος χαλκοῦς. λέγουσι δὲ τῶν τοῦ θεοῦ χρημάτων συλήσαντα ἄνθρωπον, τὸν μὲν ὁμοῦ τῷ χρυσίῳ κατακρύψαντα ἔχειν αὐτὸν ἐνθα τοῦ Παρνασοῦ μάλιστα ἢν συνεχὲς ὑπὸ ἀγρίων δένδρων, λύκον δὲ ἐπιθέσθαι οἱ καθεύδοντι, καὶ ἀποθανεῖν τε ὑπὸ τοῦ λύκου τὸν ἄνθρωπον, καὶ ὥς ἐς τὴν πόλιν ὀσημέραι φοιτῶν ὠρύετο ὁ λύκος· ἐπεὶ δὲ οὐκ ἄνευ θεοῦ παραγίνεσθαι σφισιν ὑπελάμβανον, οὕτως ἐπακολουθοῦσι τῷ θηρίῳ, καὶ ἀνευρίσκουσί τε τὸ ἱερὸν χρυσίον καὶ ἀνέθεσαν λύκον τῷ θεῷ χαλκοῦν.

833

XV. Φρύνης δὲ εἰκόνα ἐπέχρυσον Πραξιτέλης μὲν εἰργάσατο ἐραστής καὶ οὗτος, ἀνάθημα δὲ αὐτῆς Φρύνης ἐστὶν ἡ εἰκὼν. Τὰ δὲ ἐφεξῆς ταύτῃ, τὰ μὲν ἀγάλματα τοῦ Ἀπόλλωνος, Ἐπιδάυριοι τὸ ἕτερον οἱ ἐν τῇ Ἀργολίδι ἀπὸ Μήδων, τὸ δὲ αὐτῶν Μαγαρεῖς ἀνέθεσαν Ἀθηναίους μάχῃ πρὸς Νισαίᾳ κρατήσαντες. Πλαταιέων δὲ βοῦς ἐστὶν, ἥνικα ἐν τῇ σφετέρᾳ καὶ οὗτοι Μαρδό-

νιον τὸν Γωβρύου μετὰ Ἑλλήνων ἡμύναντο τῶν ἄλλων. Καὶ αὐθις δύο Ἀπόλλωνος, τὸ μὲν Ἡρακλεωτῶν τῶν πρὸς τῷ Εὐξείνῳ, τὸ δὲ Ἀμφικτυόνων ἱατίν, ὅτε Φωκεῦσιν ἐπεργαζομένοις τοῦ θεοῦ τὴν χώραν ἐπέβαλον χρημάτων ξημίαν. Ὁ δὲ Ἀπόλλων οὗτος καλεῖται μὲν 2 ὑπὸ Δελφῶν Σιτάλας, μέγεθος δὲ πέντε πηχῶν καὶ τριάκοντά ἐστι. στρατηγοὶ δὲ οἱ Αἰτωλοὶ καὶ Ἀρτέμιδος, τὸ δὲ Ἀθηναῖς, δύο τε Ἀπόλλωνος ἀγάλματα ἔστιν Αἰτωλῶν, ἥνικα σφίσιν ἐξεργάσθη τὰ ἐς Γαλάτας. 2. Στρατιὰν δὲ τὴν Κελτῶν, ὥς ἐκ τῆς Εὐρώπης διαβήσοιτο ἐς τὴν Ἀσίαν ἐπ' ὀλέθρῳ τῶν πόλεων, Φασινὺς προεδήλωσεν ἐν τοῖς χρησμοῖς γενεᾷ πρότερον ἢ ἐπράχθη τὸ ἔργον.

Δὴ τότε ἄμειψάμενος στεινὸν πόρον Ἑλλησπόντου 3 αὐλήσει Γαλατῶν ὁλοὸς στρατός, οἳ ῥ' ἄθεμιστως Ἀσίδα πορθήσουσι· θεὸς δ' ἔτι κύντερα θήσει πᾶσι μάλ' οἳ ναίουσι παρ' ἠϊόνεσσι θαλάσσης εἰς ὀλίγον· τάχα γάρ σφιν ἀοσσητῆρα Κρονίων ὀρμήσει, ταύροιο θιοτρεφέος φίλον υἱόν, ὃς πᾶσιν Γαλάτησιν ὀλέθριον ἦμαρ ἐφήσει.

Παῖδα δὲ εἶπε ταύρου τὸν ἐν Περγάμῳ βασιλεύσαντα Ἀτταλον· τὸν δὲ αὐτὸν τοῦτον καὶ ταυρόκερων προσείρηκε χρηστήριον.

Ἴππικου δὲ ἡγεμόνας ἀναβεβηκότας ἐπὶ ἵππους Φε- 4 ρατοὶ παρὰ τῷ Ἀπόλλωνι ἕστησαν τρεψάμενοι τὴν Ἀττικήν ἵππον. 3. Τὸν δὲ φοίνικα ἀνέθεσαν Ἀθηναῖοι τὸν χαλκοῦν, καὶ αὐτὸν καὶ Ἀθηναῖς ἄγαλμα ἐπέχρυσον ἐπὶ 834 τῷ φοίνικι, ἀπὸ ἔργων ὧν ἐπ' Εὐρυμέδοντι ἐν ἡμέρᾳ τῇ αὐτῇ τὸ μὲν πεζῇ, τὸ δὲ ναυσὶν ἐν τῷ ποταμῷ κατώρθωσαν. τούτου τοῦ ἀγάλματος ἐνιαχοῦ τὸν ἐπ' αὐτῷ χρυσὸν ἐθεώμην λελυμασμένον. ἐγὼ μὲν δὴ τὸ ἐγκλημα 5 ἐς κακούργους τε ἦγον καὶ φῶρας ἀνθρώπους· Κλειτό-

δημος δέ, ὁπόσαι τὰ Ἀθηναίων ἐπιχώρια ἔγραφον ὁ ἀρχαιότατος, οὗτος ἐν τῷ λόγῳ φησὶ τῷ Ἀττικῷ, ὅτι Ἀθηναῖοι παρεσκευάζοντο ἐπὶ Σικελίᾳ τὸν στόλον, ὡς ἔθνος τι ἄπειρον κοράκων κατήρξε τότε ἐς Δελφοὺς, καὶ περιέκοπτόν τε τοῦ ἀγάλματος τούτου καὶ ἀπέρρησσον τοῖς ῥάμφεσιν ἀπ' αὐτοῦ τὸν χρυσόν· λέγει δὲ καὶ ὡς τὸ δόρυ καὶ τὰς γλαυκὰς καὶ ὅσος καρπὸς ἐπὶ τῷ φοίνικι ἐπεποιήτο ἐς μίμησιν τῆς ὀπώρας, κατακλίσαιεν καὶ 6 ταῦτα οἱ κόρακες. Ἀθηναίοις μὲν δὴ καὶ ἄλλα σημεῖα μὴ ἐκπλεῦσαι σφᾶς ἀπαγορεύοντα ἐς Σικελίαν διηγέσαστο ὁ Κλειτόδημος. 4. Κυρηναῖοι δὲ ἀνέθρεσαν ἐν Δελφοῖς Βάττον ἐπὶ ἄρματι, ὃς ἐς Λιβύην ἤγαγε σφᾶς ναυσὶν ἐκ Θήρας. ἡνίοχος μὲν τοῦ ἁρματός ἐστι Κυρήνη, ἐπὶ δὲ τῷ ἁρματι Βάττος τε καὶ Λιβὴ σταφεινοῦσά ἐστιν 7 αὐτόν· ἐποίησε δὲ Ἀμφίων Ἀέστορος Κνώσιος. Ἐπεὶ δὲ ᾤκισε Βάττος τὴν Κυρήνην, λέγεται καὶ τῆς φωνῆς γενέσθαι οἱ τοιόνθε λαμα· ἐπιὼν τῶν Κυρηναίων τὴν χώραν ἐν τοῖς ἐσχάτοις αὐτῆς ἐρήμοις ἐτι οὐσι θιᾶται λέοντα, καὶ αὐτόν τὸ θεῖμα τὸ ἐκ τῆς θείας βοῆσαι σαφὲς καὶ μέγα ἠνάγκασεν. Οὐ πόρρω δὲ τοῦ Βάττου καὶ ἄλλον ἔστησαν οἱ Ἀμφικτυόνες Ἀπόλλωνα ἀπὸ τοῦ ἀδικήματος τοῦ ἐς τὸν θεὸν τῶν Φωκέων.

XVI. Τῶν δὲ ἀναθημάτων ἃ οἱ βασιλεῖς ἀπέστειλαν οἱ Λυδῶν, οὐδὲν ἐτι ἦν αὐτῶν εἰ μὴ σιδηροῦν μόνον τὸ ὑπόδημα τοῦ Ἀλυάττου κρατῆρος. τοῦτο Γλαύκου μὲν ἐστιν ἔργον τοῦ Χίον, σιδήρου κόλλησιν ἀνδρὸς εὐρόντος· ἔλασμα δὲ ἕκαστον τοῦ ὑποδήματος ἐλάσματι ἄλλῳ προσεχὲς οὐ περόναις ἐστὶν ἢ κέντροις, μόνη δὲ ἡ κόλλα συνέχει τε καὶ ἐστὶν αὕτη τῷ σιδήρῳ δεσμός. 2 σχῆμα δὲ τοῦ ὑποδήματος κατὰ πύργον μάλιστα ἐς μύ- 835 ουρον ἀνιόντα ἀπὸ εὐρυτέρου τοῦ κάτω· ἐνάστη δὲ πλευρὰ τοῦ ὑποδήματος οὐ διὰ πύσης πέφρακται, ἀλλὰ

εἰσιν αἱ πλάγαι τοῦ σιδήρου ζῶναι ὥσπερ ἐν κλίμακι οἱ ἀναβασμοί· τὰ δὲ ἐλάσματα τοῦ σιδήρου τὰ ὀρθὰ ἀνέστραπται κατὰ τὰ ἄκρα ἐς τὸ ἐκτός, καὶ ἔδρα τοῦτο ἦν τῷ κρητῆρι.

2. Τὸν δὲ ὑπὸ Δελφῶν καλούμενον ὀμφαλόν, λίθου 3 παρποιημένων λευκοῦ, τοῦτο εἶναι τὸ ἐν μέσῳ γῆς πάσης αὐτοὶ τε λέγουσιν οἱ Δελφοί, καὶ ἐν ᾧδῃ τινὶ Πίνδαρος ὁμολογοῦντά σφισιν ἐποίησε. Λακεδαιμονίων δὲ ἀνά- 4 θημα ἔστιν ἐνταῦθα, Καλάμιδος δὲ ἔργον, Ἐρμιόνη ἡ Μενελάου θυγάτηρ, καὶ συνοικησασα Ὀρέστη τῷ Ἀγαμέμνονος καὶ ἐτι πρότερον Νεοπτολέμῳ τῷ Ἀχιλλέως. Εὐρύδαμον δὲ στρατηγόν τε Αἰτωλῶν καὶ στρατοῦ τοῦ Γαλατῶν ἐναντία ἡγησάμενον ἀνέθεσαν οἱ Αἰτωλοί.

3. Ἔστι δὲ ἐν τοῖς Κρητικοῖς ὄρεσι καὶ κατ' ἐμὲ ἐτι 5 Ἑλυρος πόλις· οὗτοι οὖν αἶγα χαλκῆν ἀπέστειλαν ἐς Δελφούς. δίδωσι δὲ νηπίοις ἡ αἰξ Φυλακίδῃ καὶ Φιλάνδρῳ γάλα· παῖδας δὲ αὐτοὺς οἱ Ἑλύριοι φασιν Ἀπόλλωνός τε εἶναι καὶ Ἀκακαλλίδος νύμφης, συγγενέσθαι δὲ τῇ Ἀκακαλλίδι Ἀπόλλωνα ἐν πόλει Τάρρῳ καὶ οἶκῳ Καρμένορος.

Καρύστιοι δὲ οἱ Εὐβοεῖς βοῦν καὶ οὗτοι χαλκοῦν 6 παρὰ τῷ Ἀπόλλωνι ἔστησαν ἀπὸ ἔργου τοῦ Μηδικοῦ. βοῦς δὲ οἱ Καρύστιοι καὶ οἱ Πλαταιεῖς τὰ ἀναθήματα ἐποίησαντο, ὅτι ἐμοὶ δοκεῖν ἀπωσάμενοι τὸν βάρβαρον τὴν τε ἄλλην βεβαίως ἐκτήσαντο εὐδαιμονίαν καὶ ἀροῦν ἐλευθέραν τὴν γῆν. στρατηγῶν δὲ εἰκόνας καὶ Ἀπόλλωνά τε καὶ Ἀρτεμιν τὸ ἔθνος τὸ Αἰτωλικὸν ἀπέστειλαν καταστρεψάμενοι τοὺς ὁμόρους σφίσιν Ἀκαρνανας.

4. Παραλογώτατον δὲ ἐπυνθανόμην ὑπάρξαν Λιπα- 7 ραίοις ἐς Τυρσηνοὺς. τοὺς γὰρ δὴ Λιπαραίους ἐναντία ναυμαχῆσαι τῶν Τυρσηνῶν ναυσὶν ὥς ἐλαχίσταις ἐκέ- 836 λευσεν ἡ Πυθία. πέντε οὖν ἀνάγονται τριήρεσιν ἐπὶ

τοὺς Τυρσηνοὺς· οἱ δὲ, ἀπηξέλου· γὰρ μὴ ἀποδεῖν Λι-
 παραίων τὰ ναυτικά, ἀνταναγκάζονται σφισιν ἰσαῖς ναυσι-
 ταύτας τε οὖν αἰρουῖσιν οἱ Λιπαραῖοι καὶ ἄλλας πέντε
 ὑστέρως σφίσιν ἀνταναγκασθείσας, καὶ τρίτην νεῶν πεν-
 τὰδα καὶ ὡσαύτως τετάρτην ἐχειρώσαντο. Ἀνέθεσαν
 οὖν ἐς Δελφοὺς ταῖς ἀλούσαις ναυσὶν ἀριθμὸν ἰσα
 8 Ἀπόλλωνος ἀγάλματα. Ἐχεκρατίδης δὲ ἀνὴρ Λαρισαῖος
 τὸν Ἀπόλλωνα ἀνέθηκε τὸν μικρόν, καὶ ἀπάντων πρῶ-
 τον τεθῆναι τῶν ἀναθημάτων τοῦτό φασιν οἱ Δελφοί.

XVII. Βαρβάρων δὲ τῶν πρὸς τῇ ἐσπέρᾳ οἱ ἔχοντες
 Σαρδῶ, εἰκόνα οὗτοι χαλκῇν τὸν ἐπῶνυμόν σφισιν ἀπέ-
 στειλαν. 2. Ἡ δὲ Σαρδῶ μέγεθος μὲν καὶ εὐδαιμονίαν
 ἐστὶν ὁμοία ταῖς μάλιστα ἐπαινουμέναις· ὄνομα δὲ αὐτῇ
 τὸ ἀρχαῖον ὃ τι μὲν ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων ἐγένετο οὐκ
 οἶδα, Ἑλλήνων δὲ οἱ κατ' ἐμπορίαν ἐσπλέοντες Ἰχνοῦ-
 σαν ἐκάλεσαν, ὅτι τὸ σχῆμα τῇ νήσῳ κατ' ἰχνὸς μάλιστα
 ἐστὶν ἀνθρώπου. μῆκος δὲ αὐτῆς εἰκοσι στάδιοι καὶ
 2 ἑκατὸν εἰσι καὶ χίλιοι, εὐρος δὲ ἐς εἰκοσὶ τε καὶ τετρα-
 3 κοσίους πεντήκοντα. Πρῶτοι δὲ διαβῆναι λέγονται ναυ-
 σὶν ἐς τὴν νῆσον Αἰβυες· ἡγεμῶν δὲ τοῖς Αἰβυσιν ἦν
 Σάρδος ὁ Μακήριδος, Ἡρακλέους δὲ ἐπονομασθέντος
 ὑπὸ Αἰγυπτίων τε καὶ Λιβύων. Μακήριδι μὲν δὴ αὐτῷ
 τὰ ἐπιφανέστατα ὁδὸς ἐγένετο ἢ ἐς Δελφοὺς· Σάρδῳ δὲ
 ἡγεμονία τε ὑπῆρξε τῶν Λιβύων ἢ ἐς τὴν Ἰχνοῦσαν,
 καὶ τὸ ὄνομα ἀπὸ τοῦ Σάρδου τούτου μετέβαλεν ἢ νήσου.
 Οὐ μέντοι τοὺς γε αὐτόχθονας ἐξέβαλεν ὁ τῶν Λιβύων
 στόλος, σύνοικοι δὲ ὑπ' αὐτῶν οἱ ἐπελθόντες ἀνάγκη
 μᾶλλον ἢ ὑπὸ εὐνοίας ἐδέχθησαν. καὶ πόλεις μὲν οὔτε
 οἱ Αἰβυες οὔτε τὸ γένος τὸ ἐγχώριον ἠπίσταντο ποιή-
 σασθαι· σποράδες δὲ ἐν καλύβαις τε καὶ σπηλαίοις, ὥς
 3 ἑκάστοι τύχοιεν, ᾤκησαν. 3. Ἔτσει δὲ ὕστερον μετὰ τοὺς
 Αἰβυας ἀφίκοντο ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἐς τὴν νῆσον οἱ μετ'

837 Ἀρισταίου. παῖδα δὲ λέγουσιν Ἀρισταίου Ἀπόλλωνός
 τε εἶναι καὶ Κυρήνης· ἐπὶ δὲ τοῦ Ἀκταίωνος περισσῶς
 ἀλγήσαντα τῇ συμφορᾷ καὶ Βοιωτίᾳ τε καὶ πάσῃ τῇ Ἑλ-
 λάδι κατὰ ταῦτ' ἀχθόμενον, οὕτως ἐς τὴν Σαρδὼ με-
 τοικῆσαι φασιν αὐτόν. Οἱ δὲ καὶ Δαίδαλον ἀποδρᾶναι 4
 τηνικαῦτα Καμίκου διὰ τὴν ἐπιστρατείαν τὴν Κρητῶν
 καὶ ἀποικίας ἐς τὴν Σαρδὼ μετασχεῖν τῷ Ἀρισταίῳ νο-
 μίζουσιν· ἔχοι δ' ἂν λόγον οὐδένα Ἀντονόῃ τῇ Κάδμου
 συνοικήσαντι τῷ Ἀρισταίῳ Δαίδαλον ἢ ἀποικίας ἢ ἄλ-
 λου τινὸς μετεσχηκέναι, ὃς ἡλικίαν κατὰ Οἰδίποδα ἦν
 βασιλεύοντα ἐν Θήβαις. Πόλιν δ' οὖν οἰκίζουσιν οὐ-
 δεμίαν οὐδ' οὗτοι, ὅτι ἀριθμῷ τε καὶ ἰσχύϊ ἐλάσσονες
 ἐμοὶ δοκεῖν ἢ κατὰ πόλεως ἦσαν οἰκισμὸν. 4. Μετὰ δὲ 5
 Ἀρισταίου Ἰβηρες ἐς τὴν Σαρδὼ διαβαίνουσιν ὑπὸ ἡγε-
 μόνι τοῦ στόλου Νώρακι, καὶ φέρισθῃ Νώρα πόλιν ὑπὸ
 αὐτῶν· ταύτην πρώτην γενέσθαι πόλιν μνημονεύουσιν
 ἐν τῇ νήσῳ· παῖδα δὲ Ἑρυνθείας τε τῆς Γηρυόνου καὶ
 Ἑρμοῦ λέγουσιν εἶναι τὸν Νώρακα. Τετάρτη δὲ μοῖρα
 Ἰολάου Θεσπιδέων τε καὶ ἐκ τῆς Ἀττικῆς στρατιὰ κατῆ-
 ρεν ἐς Σαρδῶ, καὶ Ὀλβίαν μὲν πόλιν οἰκίζουσιν, ἰδίᾳ
 δὲ Ὀργύλην οἱ Ἀθηναῖοι διασώζοντες τῶν δῆμων τῶν
 οἰκοὶ τινὸς τὸ ὄνομα· ἢ καὶ αὐτὸς τοῦ στόλου μετεῖχεν
 Ὀργύλος. Ἔστι δ' οὖν καὶ κατ' ἐμὲ ἔτι χωρία τε Ἰο-
 λάται ἐν τῇ Σαρδοί, καὶ Ἰόλαος παρὰ τῶν οἰκητόρων ἔχει
 τιμὰς. Ἰλίου δὲ ἀλίσκομένης ἄλλοι τε ἐκφεύγουσι τῶν 6
 Τρώων καὶ οἱ ἀποσωθέντες μετὰ Αἰνείου· τούτων
 μοῖρα ἀπενεχθεῖσα ὑπὸ ἀνέμων ἐς Σαρδὼ ἀνεμίσχθησαν
 τοῖς προενοικοῦσιν Ἑλλήσι· καταστῆναι δὲ ἐς μάχην
 τῷ Ἑλληνικῷ καὶ τοῖς Τρώεσιν ἐκάλυψε τοὺς βαρβάρους·
 παρασκευῇ τε γὰρ ἴσοι τῇ ἀπάσῃ τὰ ἐς πόλεμον ἦσαν,
 838 καὶ ὁ Θόρσος ποταμὸς διὰ μέσου σφίσι ῥέων τῆς χώρας
 ἐπ' ἰσῆς καὶ ἀμφοτέροις διαβαίνειν παρεῖχε δέος. Τότε- 7

ρον μέντοι πολλοῖς ἔτεσιν οἱ Λίβυες ἐπεραιώθησάν τε
 αὐτοὺς ἐς τὴν νῆσον στόλῳ μελζονι καὶ ἤρξαν ἐς τὸ Ἑλ-
 ληνικὸν πολέμου. τὸ μὲν δὴ Ἑλληνικὸν ἐς ἅπαν ἐπέ-
 λαβε φθορῆναι, ἣ ὀλίγον ἐγένετο ἐξ αὐτοῦ τὸ ὑπολει-
 φθέν· οἱ δὲ Τρῶες ἐς τῆς νήσου τὰ ὑψηλὰ ἀναφεύγουσι,
 καταλαβόντες δὲ ὄρη δύσβατα ὑπὸ σκολόπων τε καὶ
 κρημνῶν Ἴλιες μὲν ὄνομα καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι ἔχουσι, Λίβυσι
 μέντοι τὰς μορφὰς καὶ τῶν ὀπλων τὴν σκευὴν καὶ ἐς
 8 τὴν πᾶσιν δίαιταν ἐόικασιν. 5. Ἔστι δὲ νῆσος αὐτὴ πολὺ
 ἀπέχουσα τῆς Σαρδοῦς, Κύρνος ὑπὸ Ἑλλήνων, ὑπὸ δὲ
 Λιβύων τῶν ἐνοικούντων καλουμένη Κορσική. ἐκ ταύ-
 τῃς μοῖρα οὐκ ἐλαχίστη στάσει πισθθεῖσα ἀφίκετο ἐς
 τὴν Σαρδῶ, καὶ ᾤκησαν τῆς χώρας ἀποτερόμενοι τῆς ἐν
 τοῖς ὄρεσιν· ὑπὸ μέντοι τῶν ἐν τῇ Σαρδοὶ τῷ ὀνόματι
 9 ὀνομάζονται τῷ οἰκοθεῖν Κορσοί. Καρχηδόνιοι δὲ ὅτε
 ναυτικῶ μάλιστα ἰσχυσαν, κατεστρέψαντο μὲν καὶ ἅπαν-
 τας τοὺς ἐν τῇ Σαρδοὶ πλὴν Ἰλίων τε καὶ Κορσῶν, τοῖς
 τοῖς δὲ μὴ ἐς δουλείαν ὑπαχθῆναι τὸ ἐχυρὰν ἤρκεσε
 τῶν ὀρῶν, ᾤκισαν δὲ ἐν τῇ νήσῳ καὶ αὐτοὶ πόλιν οἱ
 Καρχηδόνιοι, Κάραλιν τε καὶ Σύλκουσ. τοῦ δὲ ἐπικου-
 ρικοῦ τῶν Καρχηδονίων Λίβυες ἢ Ἰβήρες ἐς ἀμφισβή-
 τησιν λαφύρων ἀφικόμενοι καὶ ὥς εἶχον ὀργῆς ἀποστάν-
 τες ἐσφκίσαντο ἐς τὰ ὑψηλὰ καὶ οὗτοι τῆς νήσου. Βα-
 λαροὶ τὸ ὄνομά ἐστιν αὐτοῖς κατὰ γλῶσσαν τὴν Κυρ-
 νίων· Βαλαροὺς γὰρ τοὺς φυγάδας καλοῦσιν οἱ Κύρ-
 10 νιοι. 6. Γένη μὲν τοσαῦτα τὴν Σαρδῶ καὶ ἐσφκισμένα
 οὕτω νέμεται· τῆς δὲ νήσου τὰ πρὸς τῆς ἄρκτου καὶ
 ἡπείρου τῆς κατὰ Ἰταλίαν ἐστὶν ὄρη δύσβατα τὰ πέρατα
 συνάπτουτα ἀλλήλοισ· καὶ ἦν παραπλήγῃς, ναυσὶν οὕτε
 ὁρμους παρέχεται κατὰ τοῦτο ἢ νῆσος, πνεύματά τε ἄν-
 κτα καὶ ἰσχυρὰ αἱ ἄγκραι τῶν ὀρῶν καταπέμπουσιν ἐς
 11 τὴν θάλασσαν. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλα διὰ μέσης αὐτῆς ὄρη 839

χθαμαλώτερα. ὁ δὲ ἄνθρωπος ὁ ἐνταῦθα θολερός τε ὡς ἐπί-
 παν ἐστὶ καὶ νοσηδής· αἷτιοι δὲ οἱ τε ἄλλοι οἱ πηγνύμε-
 νοι καὶ ὁ νότος βαρὺς καὶ βίαιος ἐγκείμενος· οἱ ἄνεμοί
 τε οἱ ἀπὸ τῆς ἄρκτου διὰ τὸ ὑψηλὸν τῶν ὄρων τῶν
 πρὸς τῆς Ἰταλίας καλύονται πνέοντες θέρους ὥρα τὸν
 τε ἀέρα τὸν ταύτη καὶ τὴν γῆν ἀναψύχειν. Οἱ δὲ τὴν
 Κύρνον σταδίους φασὶν οὐ πλέονας ἀπὸ τῆς Σαρδοῦς
 ἢ ὅτι τὴν θαλάσσην διείργεσθαι, ὁρεσινὴν τε οὖσαν καὶ
 ἐς ὕψος διὰ κάσης ἀνέκουσιν· τὸν Ζέφυρον οὖν καὶ
 Βορέαν ὑπὸ τῆς Κύρνον καλύεσθαι νομίζουσι μὴ καὶ
 ἄχρι τῆς Σαρδοῦς ἐξικνεσθαι. Ὅφεις δὲ οὔτε οἱ ἐπὶ 12
 συμφορᾷ τῇ ἀνθρώπων οὔτε ὅσον ἀνώλεθρον αὐτῶν,
 οὐδὲ οἱ λύκοι τρέφεσθαι πεφύκασιν. οἱ δὲ κριοὶ μέγε-
 θος μὲν τοὺς ἐτέρωθεν οὐχ ὑπερβάλλουσιν, εἶδος δὲ ἐστὶν
 αὐτοῖς ὅποσον ἐν πλαστικῇ τις ἂν τῇ Αἰγυπτίᾳ ποιήσας
 ἀγρίου κριοῦ· τὰ μέντοι ἀμφὶ τὸ στήθος θασύτερά
 ἐστὶν αὐτοῖς ἢ ὡς πρὸς Αἰγυπτίαν τέχνην εἰκάσαι· κέ-
 ρατα δὲ οὐ διωστεικότες ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, ἀλλὰ ἐς εὐθὺς
 παρὰ τὰ ὦτα ἔχουσιν ἐληλυγμένα· ὠκύντητι δὲ ἅπαντα
 τὰ θηρία ὑπερήρκασι. 7. Πλὴν δὲ ἡ βοτάνης μιᾶς 13
 καθαρεύει καὶ ἀπὸ φαρμάκων ἢ νῆσος, ἃ ἐργάζεται θά-
 νατον· ἡ πόα δὲ ἡ ὀλέθριος σελίνω μὲν ἐστὶν ἐμπερής,
 τοῖς φαγοῦσι δὲ γαλῶσιν ἐπιγίνεσθαι τὴν τελευταίην λέ-
 γουσαν. ἐπὶ τούτῳ δὲ Ὀμηρός τε καὶ οἱ ἔπειτα ἄνθρω-
 ποι τὸν ἐπὶ οὐδενὶ ὑγιεῖ Σαρδάμιν γέλωτα ὀνομάζουσι.
 φύεται δὲ μάλιστα ἡ πόα περὶ τὰς πηγὰς, οὐ μέντοι με-
 ταδίδωσί γε καὶ τῷ ὕδατι τοῦ ἰοῦ. τὸν μὲν δὲ περὶ τῆς
 Σαρδοῦς λόγον ἐπαισηγαγόμεθα ἐς τὴν Φωκίδα συγ-
 γραφήν, ὅτι οὐχ ἥκιστα καὶ ἐς ταύτην οἱ Ἕλληνες τὴν
 νῆσον ἀνηκόως εἶχον.

840 XVIII. Τὸν δὲ ἔπικον, ὃς ἐφ᾽ ἑξῆς τῇ εἰκόνι ἐστὶ τοῦ
 Σάρδου, Ἀθηναῖος Καλλίας Λυσιμαχίδου πατρὸς ἀνα-

θεῖναι φησιν, ἰδίᾳ περιποιησάμενος ἀπὸ τοῦ πρὸς Πέρ-
 σας πολέμον χρηήματα. 2. Ἀχαιοὶ δὲ ἀνέθεσαν Ἀθηνᾶς
 ἄγαλμα πόλιν τῶν ἐν Αἰτωλίᾳ παραστησάμενοι πολιορ-
 κία· τῇ πόλει δὲ ἦν εἶλον Φάνα τοῦνομα ἦν. γενέσθαι
 δὲ χρόνον φασὶν οὐκ ὀλίγον τῇ πολιορκίᾳ· καὶ ὥς ἀδυ-
 νάτως εἶχον ἐλεῖν τὴν πόλιν, θεωροὺς ἀποστέλλουσιν
 2 ἐς Δελφούς, καὶ αὐτοῖς ἀφίκετο μάντευμα·

Γῆς Πέλοπος ναῖται καὶ Ἀχαιῖδος, οἳ ποτὶ Πυθῶ
 ἦλθετε πευσόμενοι ὥς κε ποτλίεθρον ἔλητε,
 ἀλλ' ἄγε δὴ φράζεσθε λάχος πόσον ἡμαρ ἕκαστον
 λαῶν πινόντων φύεται πόλιν, ἣ δὲ πέπωκεν·
 οὕτω γάρ κεν ἔλοιτε Φάναν πυργήρεα κώμην.

3 Οὐ συνιέντες οὖν ὁποῖόν τι ἤθελεν ὁ χρησμὸς λέγειν,
 οἱ μὲν οἴκαδε ἀποπλεῖν ἐβουλεύοντο διαλύσαντες τὴν
 πολιορκίαν, οἱ δὲ ἐντὸς τοῦ τείχους οἳ τε ἄλλοι ἐν οὐ-
 δεινί λόγῳ σφᾶς ἐποιοῦντο καὶ γυνὴ πρόεισιν ἐκ τοῦ τεί-
 χους ὕδωρ ἐκ τῆς ὑπὸ τῷ τείχει λαβεῖν πίδακος. Ἐπι-
 δραμόντες δὲ ἐκ τοῦ στρατεύματος αἰχμάλωτόν τε τὴν
 γυναῖκα αἰροῦσι, καὶ διδάσκονται παρ' αὐτῆς οἱ Ἀχαιοὶ
 ὅτι τὸ ὀλίγον τὸ ἐκ τῆς πίδακος ὕδωρ, ὁπότε ἐφ' ἐκά-
 στης λάβοιεν τῆς νυκτός, διεμετροῦντο αὐτό, καὶ ἄλλο
 ἦν τοῖς ἐνδον ἀλέξημα οὐδὲν ἐς δίσπαν. οὕτω δὲ συγχέ-
 αντες οἱ Ἀχαιοὶ τὴν πηγὴν τὸ πόλισμα αἰροῦσι.

4 3. Ρόδιοι δὲ οἱ ἐν Αἰνιδῷ παρὰ ταύτην τὴν Ἀθηνᾶν
 τὸ ἄγαλμα ἔστησαν τοῦ Ἀπόλλωνος. ἀνέθεσαν δὲ καὶ
 Ἀμβρακιῶται χαλκοῦν ὄνον, νυκτομαχίᾳ Μολοσσούς νι-
 κήσαντες. λόχον μὲν σφισιν ἐν νυκτὶ οἱ Μολοσσοὶ πα-
 ρεσκεύασαν· ὄνον δέ, ὃς ἐλαυνόμενος ἐκ τοῦ ἄγρου
 τότε ἔτυχεν, ὄνον θήλειαν διώκοντος σὺν ὕβρει τε τῇ 841
 ἄλλῃ καὶ τραχύτητι τοῦ φθέγματος, ὡσαύτως δὲ καὶ τοῦ
 ἀνδρὸς ὃς τὸν ὄνον ἤλαυνε βοῶντος ἄσαφῇ τε καὶ ἄκο-
 σμα, οὕτως οἳ τε ἐκ τῆς ἐνέδρας τῶν Μολοσσῶν ἐξανέ-

στάνται ταραχθέντες, καὶ οἱ Ἀμβρακιῶται φωράσαντες τὰ ἐπὶ σφίσι βεβουλευμένα ἐπιχειροῦσιν ἐν τῇ νυκτί, καὶ ἐκράτησαν μάχῃ τῶν Μολοσσῶν.

4. Ὁρνεῖται δὲ οἱ ἐν τῇ Ἀργολίδι πολέμῳ σφᾶς 5 Σικυωνίων πιεζόντων τῷ Ἀπόλλωνι εὖξαντο, εἰ ἀπώ-σαιντο ἐκ τῆς πατρίδος τῶν Σικυωνίων τὸν στρατόν, πομπὴν τε ἐν Δελφοῖς αὐτῷ στελεῖν ὁσημέραι καὶ ἱερεῖα θύσειν οἷα δὴ καὶ ὅσα ἀριθμόν. νικῶσί τε δὴ μάχῃ τοὺς Σικυωνίους, καὶ ὥς σφισιν ἐφ' ἡμέρας πάσης ἀπο-διδούσι τὰ κατὰ τὴν εὐχὴν δαπάνη τε ἥν μεγάλη καὶ μεῖζων ἔτι τοῦ ἀναλώματος ἢ τάλαιπωρία, οὕτω δὴ σό-φισμα εὐρίσκουσιν ἀναθεῖναι τῷ θεῷ θυσίαν τε καὶ πομπὴν χαλκᾷ ποιήματα.

5. Ἔστιν ἐνταῦθα καὶ ἄθλων τῶν Ἡρακλέους τὸ 6 ἐς τὴν ὕδραν, ἀνάθημά τε ὁμοῦ Τισαγόρου καὶ τέχνη, σιδήρου καὶ ἡ ὕδρα καὶ ὁ Ἡρακλῆς. σιδήρου δὲ ἐργα-σίαν τὴν ἐπὶ ἀγάλμασι χαλεπωτάτην καὶ πόνου συμβέ-βηκεν εἶναι πλείστου· θαύματος μὲν δὴ καὶ τοῦ Τισα-γόρου τὸ ἔργον, ὅστις δὴ ὁ Τισαγόρας, θαύματος δὲ οὐκ ἐλαχίστου καὶ ἐν Περγάμῳ λέοντός τε καὶ ὕος ἀγρίου κεφαλαί, σιδήρου καὶ αὗται· Διονύσῳ δὲ ἀναθήματα σφᾶς ἐποίησαντο.

6. Φωκέων δὲ οἱ ἔχοντες Ἐλάτειαν, ἀντίσχον γὰρ 7 τῇ Κασσάνδρου πολιορκία Ὀλυμπιοδώρου σφίσιν ἐξ Ἀθηναίων ἀμύνοντος, λέοντα τῷ Ἀπόλλωνι χαλκοῦν ἀπο-πέμπουσιν ἐς Δελφούς. ὁ δὲ Ἀπόλλων ὁ ἐγγυτάτω τοῦ λέοντος Μασσαλιωτῶν ἐστὶν ἀπὸ τῆς πρὸς Καρχηδο-νίους ἀπαρχῇ ναυμαχίας.

7. Πεποιήται δὲ ὑπὸ Αἰτωλῶν τρόπαιόν τε καὶ γυ-ναικὸς ἄγαλμα ὠπλισμένης, ἡ Αἰτωλία δῆθεν· ταῦτα 842 ἀνέθεσαν ἐπιθέντες οἱ Αἰτωλοὶ Γαλάταις δίκην ὠμότη-

τος ἐς Καλλιέας. Ἐπίχρυσος δὲ εἰκών, ἀνάθημα Γοργίου τοῦ ἐκ Λεοντίων, αὐτὸς Γοργίας ἐστίν.

XIX. Παρὰ δὲ τὸν Γοργίαν ἀνάθημά ἐστιν Ἀμφικτυόνων Σκιωναῖος Σκύλλης, ὃς καταδύναται καὶ ἐς τὰ βαθύτατα θαλάσσης πάσης ἔχει φήμην· ἐδιδάξατο δὲ καὶ Ἰδ-
2 ναντὴν θυγατέρα δύεσθαι. οὗτοι περὶ τὸ ὄρος τὸ Πήλιον ἐπιπесόντος ναυτικῷ τῷ Ξέρξου βιαίου χειμῶνος προσεξεργάσαντό σφισιν ἀπώλειαν, τὰς τε ἀγκύρας καὶ εἰ δὴ τι ἄλλο ἔρυμα ταῖς τριήρεσιν ἦν ὑφέλκοντες. Ἀντὶ τούτου μὲν οἱ Ἀμφικτυόνες καὶ αὐτὸν Σκύλλιν καὶ τὴν παῖδα ἀνέθесαν· ἐν δὲ τοῖς ἀνδριᾶσιν ὁπόσους Νέρων ἔλαβεν ἐκ Δελφῶν, ἐν τούτοις τὸν ἀριθμὸν καὶ τῆς Ἰδνης ἀπεπλήρωσεν ἡ εἰκών. [καταδύονται δὲ ἐς θάλασσαν γένους τοῦ θήλεος αἱ καθαρῶς ἔτι παρθέναι.]

3 2. Τὸ ἀπὸ τούτου δὲ ἔρχομαι διηγησόμενος λόγον Λέσβιον. ἄλιεῦσιν ἐν Μηθύμνῃ τὰ δίκτυα ἀνείλκυσεν ἐκ θαλάσσης πρόσωπον ἐλαίας ξύλου πεποιημένον· τοῦτο ἰδέαν παρείχετο φέρουσαν μὲν τι ἐς τὸ θεῖον, ξένην δὲ καὶ ἐπὶ θεοῖς Ἑλληνικοῖς οὐ καθεστῶσαν. ἤρουντο οὖν οἱ Μηθυμναῖοι τὴν Πυθίαν ὅτου θεῶν ἡ καὶ ἡρώων ἐστὶν ἡ εἰκών· ἡ δὲ αὐτοὺς σέβεσθαι Διόνυσον Φαλλῆνα ἐκέλευσεν. ἐπὶ τούτῳ οἱ Μηθυμναῖοι ξόανον μὲν τὸ ἐκ τῆς θαλάσσης παρὰ σφίσιν ἔχοντες καὶ θυσίαις καὶ εὐχαῖς τιμῶσι, χαλκοῦν δὲ ἀποπέμπουσιν ἐς Δελφούς.

4 3. Τὰ δὲ ἐν τοῖς ἄετοῖς, ἐστὶν Ἄρτεμις καὶ Ἀητὼ καὶ Ἀπόλλων καὶ Μοῦσαι, δύοσις τε Ἥλιον, καὶ Διόνυσός τε καὶ αἱ γυναῖκες αἱ Θυιάδες. τὰ μὲν δὴ πρῶτα αὐτῶν Ἀθηναῖος Πραξίας μαθητῆς Καλάμιδος ἐστὶν ἐργασάμενος· χρόνου δὲ ὥς ὁ ναὸς ἐποιεῖτο ἐγγινομένου Πραξίαν μὲν ἐμελλεν ἀπάξειν τὸ χρεῶν, τὰ δὲ ὑπο-
843 λειπόμενα τοῦ ἐν τοῖς ἄετοῖς κόσμου ἐποίησεν Ἀνδρ-
σθένης, γένος μὲν καὶ οὗτος Ἀθηναῖος, μαθητῆς δὲ Εὐ-

κάθμου. Ὅπλα δὲ ἐπὶ τῶν ἐπιστυλίων χρυσᾷ, Ἀθηναῖοι μὲν τὰς ἀσπίδας ἀπὸ τοῦ ἔργου τοῦ Μαραθῶνι ἀνέθεσαν, Αἰτωλοὶ δὲ τὰ τε ὀπισθε καὶ τὰ ἐν ἀριστερᾷ Γαλατῶν δὴ ὅπλα· σχῆμα δὲ αὐτῶν ἐστὶν ἐγγυτάτω τῶν Περσικῶν γέροντων.

4. Γαλατῶν δὲ τῆς ἐς τὴν Ἑλλάδα ἐπιστρατείας ἔχει μὲν τινα μνήμην καὶ ἡ ἐς τὸ βουλευτήριον ἡμῖν τὸ Ἀτ-
 5 τικὸν συγγραφὴ· προάγειν δὲ ἐς τὸ σαφέστερον τὰ ἐς αὐτοὺς ἠθέλησα ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐς Δελφούς, ὅτι ἔργων τῶν ἐπὶ τοὺς βαρβάρους τὰ μέγιστα Ἕλλησιν ἐνταῦθα ἦν. Ὑπερόριον μὲν οἱ Κελτοὶ στρατεῖαν πρώτην ὑπὸ ἡγεμόνι ἐποιήσαντο Καμβαύλῃ· προσελθόντες δὲ ἄχρι τῆς Θράκης τὸ πρόσω τῆς πορείας οὐκ ἀπεθάρσυσαν, καταγνόντες αὐτῶν ὅτι ὀλίγοι τε ἦσαν καὶ οὐκ ἀξιό-
 μαχοι κατ' ἀριθμὸν Ἕλλησιν. Ἐπεὶ δὲ καὶ δεύτερον ἐπιφέρειν ἰδοὺκε ὅπλα ἐπὶ τὴν ἄλλων, ἐνῆγον δὲ μά-
 6 λιστα οἱ ὁμοῦ Καμβαύλῃ ἐπιστρατεύσαντες ὅτε ληστειῶν τε ἤδη γεγευμένοι καὶ ἀρπαγῆς καὶ κερδῶν ἐς ἔρωτα ἦγοντες, πολλὺς μὲν δὴ πεζός, οὐκ ἐλάχιστοι δὲ ἡθροί-
 σθησαν καὶ ἐς τὸ ἱππικόν. ἐς μοίρας οὖν τρεῖς ἐνεμον οἱ ἡγεμόνες τὸν στρατόν, καὶ ἄλλος ἐξ αὐτῶν ἐπὶ ἄλλην ἐτέτακτο ἵναι χώραν. Ἐπὶ μὲν οὖν Θράκας καὶ τὸ ἐθ-
 7 νος τὸ Τριβαλλῶν ἐμελλε Κερμέθριος ἡγήσεσθαι· τοῖς δὲ ἐς Παισιάν ἰοῦσι Βρέννος ἦσαν καὶ Ἀκισώριος ἄρχοντες· Βόλγιος δὲ ἐπὶ Μακεδόνας τε καὶ Ἰλλυριοὺς ἤλασε, καὶ ἐς ἀγῶνα πρὸς Πτολεμαίον κατέστη τότε ἔχον-
 τα τὴν Μακεδόνων βασιλείαν. Πτολεμαῖος δὲ ἦν οὗτος ὃς Σέλευκόν τε ἐδολοφύνησε τὸν Ἀντιόχου, καταπεφευ-
 γῶς ὅμως ἰκέτης ὡς αὐτόν, καὶ εἶχεν ἐπὶ κλησιν Κεραν-
 νὸς διὰ τὸ ἄγαν τολμηρόν. καὶ ὁ μὲν αὐτός τε ὁ Πτολε-
 μαῖος ἀπέθανεν ἐν τῇ μάχῃ, καὶ τῶν Μακεδόνων ἐγένετο οὐκ ἐλαχίστη φθορά· προσελθεῖν δὲ ὡς ἐπὶ τὴν

- Ἑλλάδα οὐδὲ τότε ἐθάρσησαν οἱ Κελτοί, καὶ ὁ δεύτερος
 800 τῷ στόλος ἐπανήλθεν εἰς τὴν οἰκίαν. 5. Ἐνθα δὴ ὁ 844
 Βρέννος πολὺς μὲν ἐν συλλόγοις τοῖς κοινοῖς, πολὺς δὲ
 καθ' ἕκαστον ἦν τῶν ἐν τέλει Γαλατῶν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα
 ἐπαίρων στρατεύεσθαι, ἀσθένειάν τε Ἑλλήνων τὴν ἐν
 τῷ παρόντι διηγούμενος, καὶ ὥς χρήματα πολλὰ μὲν ἐν
 τῷ κοινῷ, πλείονα δὲ ἐν ἱεροῖς τὰ τε ἀναθήματα καὶ
 ἄργυρος καὶ χρυσός ἐστιν ἐπίσημος. ἀνέπεισέ τε δὴ τοὺς
 Γαλάτας ἐλαύνειν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ αὐτῷ συνάρχον-
 τας ἄλλους τε προσείλετο τῶν ἐν τέλει καὶ τὸν Ἀκιχώριον.
 96. Ὁ δὲ ἀθροισθεὶς στρατὸς πεζοὶ μὲν μυριάδες ἐγένοντο
 πεντεκαίδεκα προσόντων σφίσι δισχιλίων, οἱ δὲ ἱππεύ-
 οντες τετρακόσιοι καὶ δισμύριοι. τοσοῦτοι μὲν ἦσαν τῶν
 ἱππέων τὸ αἰὲν ἐνεργόν, ἀριθμὸς δὲ αὐτῶν ὁ ἀληθὴς
 διακόσιοί τε καὶ χίλιοι καὶ ὄξ μυριάδες· δύο γὰρ οἰκέ-
 ται περὶ ἕκαστον τῶν ἱππευόντων ἦσαν, ἀγαθοὶ καὶ αὐ-
 10 τοὶ τὰ ἱππικὰ καὶ ἱππους ὁμοίως ἔχοντες. Γαλατῶν δὲ
 τοῖς ἱππεύουσιν ἀγῶνος συνεστηχότος ὑπομένοντες τῆς
 τάξεως ὅπισθεν οἱ οἰκέται τοσάδε σφίσιν ἐγένοντο χρή-
 σιμοι· τῷ γὰρ ἱππεῖ συμβᾶν ἢ τῷ ἱππῷ πεσεῖν, τὸν μὲν
 ἱππον παρῆλθεν ἀναβῆναι τῷ ἀνδρὶ, τελευτήσαντος δὲ
 τοῦ ἀνδρὸς ὁ δοῦλος ἀντὶ τοῦ δεσπότου τὸν ἱππον ἀνέ-
 βαινε· εἰ δὲ ἀμφοτέρους ἐπιλάβοι τὸ χρεῶν, ἐνταῦθα
 ἔτοιμος ἦν ἱππεύς. λαμβανόντων δὲ τραύματα αὐτῶν
 ὁ μὲν ὑπεξῆγε τῶν δούλων εἰς τὸ στρατόπεδον τὸν
 τραυματίαν, ὁ δὲ καθίστατο εἰς τὴν τάξιν ἀντὶ τοῦ ἀπελ-
 11 θόντος. Ταῦτα ἔμοι δοκεῖν ἐνομίσθη τοῖς Γαλάταις εἰς
 μίμησιν τοῦ ἐν Πέρσiais ἀριθμοῦ τῶν μυρίων, οἱ ἑκα-
 λοῦντο Ἀθάνατοι. διάφορα δὲ ἦν, ὅτι κατελέγοντο ἀντὶ
 τῶν ἀποθνησκόντων ὑπὸ μὲν Περσῶν τῆς μάχης ὕστε-
 ρον, Γαλάταις δὲ ὑπ' αὐτὴν τοῦ ἔργου τὴν ἀκμὴν ὁ
 ἀριθμὸς ἀπεπληροῦτο τῶν ἱππέων. τοῦτο ὠνόμαζον τὸ

845 σύνταγμα τριμαρκισίαν τῇ ἐπιχωρίῳ φώνῃ· καὶ ἵππον
τὸ ὄνομα ἴστω τις μάρκαν ὄντα ὑπὸ τῶν Κελτῶν. πα- 12
ρασκευῇ μὲν τοσαύτῃ καὶ μετὰ διανοίας τοιαύτης ἐπὶ
τὴν Ἑλλάδα ὁ Βρέννος ἤλαυνε.

XX. Τοῖς δέ γε Ἕλλησι κατακεκτώκει μὲν ἐς ἅπαν
τὰ φρονήματα, τὸ δὲ ἰσχυρὸν τοῦ δείματος προῆγεν ἐς
ἀνάγκην τῇ Ἑλλάδι ἀμύνειν. ἐώρων δὲ τὸν ἐν τῷ πα-
ρόντι ἀγῶνα οὐχ ὑπὲρ ἐλευθερίας γενησόμενον, καθὰ
ἐπὶ τοῦ Μῆδου ποτέ, οὐδὲ δοῦσιν ὕδωρ καὶ γῆν τὰ ἀπὸ
τούτου σφίσιν ἄδειαν φέροντα· ἀλλὰ τὰ τε ἐς Μακε-
δόνας καὶ Θρᾶκας καὶ Παίονας τὰ ἐπὶ τῆς προτέρας κα-
ταδρομῆς τῶν Γαλατῶν ἔτι σφίσιν ἔκειτο ἐν μνήμῃ,
καὶ τὰ ἐν τῷ παρόντι τὰ ἐς Θεσσαλοὺς παρανομήματα
ἀπηγγέλλετο. ὥς οὖν ἀπολωλέναι δέον ἢ ἐπικρατεστέ-
ρους εἶναι, κατ' ἄνδρα τε ἰδίᾳ καὶ αἱ πόλεις διέκειντο ἐν
κοινῷ.

2. Πάρεστι δέ, ὅστις ἐθέλοι καὶ ἀνταριθμῆσαι τοὺς XX, 1.
τε ἐπὶ βασιλείᾳ Ξέρξῃ ἐς Πύλας καὶ τοὺς τότε ἐναντία
Γαλατῶν ἀθροισθέντας. ἐπὶ μὲν γε τὸν Μῆδον ἀφί-
κοντο τοσοῖδε Ἑλλήνων· Λακεδαιμόνιοι οἱ μετὰ Λεω-
νίδου τριακοσίων οὐ πλείονες, Τεγεᾶται πεντακόσιοι
καὶ ἐκ Μαντινέας ἴσοι, παρὰ δὲ Ὀρχομενίων Ἀρκά-
δων εἰκοσί τε καὶ ἑκατόν, ἀπὸ δὲ τῶν ἄλλων χίλιοι τῶν
ἐν Ἀρκαδίᾳ πόλεων, ὀγδοήκοντα δὲ ἐκ Μυκηνηῶν, καὶ
ἐκ Φλιοῦντος διακόσιοι, διπλάσιοι δὲ τούτων Κορίν-
θιοι· παρεγίνοντο δὲ καὶ Βοιωτῶν ἑπτακόσιοι ἐκ Θε-
σπείας καὶ Θηβαίων τετρακόσιοι. χίλιοι δὲ Φωκέων
ἐφύλασσαν μὲν τὴν ἀτραπὸν ἐν τῇ Οἰτῇ, προσέστω δὲ
τῷ παντὶ Ἑλληνικῷ καὶ ὁ ἀριθμὸς ὁ τούτων. Λοκροὺς 2
δὲ τοὺς ὑπὸ τῷ ὄρει τῇ Κυνήμειδι Ἡρόδοτος μὲν οὐχ
846 ὑπήγαγεν ἐς ἀριθμὸν, ἀλλ' ἀφικέσθαι σφᾶς ἀπὸ πα-
σῶν ἐφη τῶν πόλεων· τεκμήρασθαι δὲ ἀριθμὸν καὶ

τούτων ἔστιν ἐγγύτατα τοῦ ἀληθοῦς· ἐς Μαραθῶνα
 γὰρ Ἀθηναῖοι σὺν ἡλικίᾳ τε τῇ ἀχρεΐᾳ καὶ δούλοις ἐνα-
 πισχίλιον ἀφίκοντο οὐ πλείους· τὸ οὖν μάχιμον Λο-
 κρῶν τὸ ἐς Θερμοπύλας ἐλθὼν οὐκ ἂν ὑπὲρ γε ἑξακι-
 σχίλιους ἀριθμοῖν τις. οὕτω γένοιτο ἂν ὁ σύμπας
 στρατὸς διακόσιοι καὶ χίλιοι καὶ μύριοι. φαίνονται δὲ
 οὐδὲ οὗτοι τὸν χρόνον πάντα ἐπὶ τῇ φρουρᾷ τῶν Πυ-
 λῶν καταμείναντες· πλὴν γὰρ Λακεδαιμονίων τε αὐ-
 τῶν καὶ Θεσπιέων καὶ Μυκηναίων προαπέλκον τὸ πέ-
 3 ρας τῆς μάχης οἱ λοιποί. 3. Ἐπὶ δὲ τοὺς ἀπὸ Ὠκεανοῦ
 βαρβάρους τοσαύτῃ ἐς Θερμοπύλας ἀφίκοντο Ἕλληνες·
 ὀπλῖται μύριοι καὶ ἵππος πεντακισία παρὰ Βοιωτῶν·
 ἐβοιωτάρχουν δὲ Κηφισόδοτος καὶ Θεαρίδας καὶ Διογέ-
 νης καὶ Λύσανδρος. ἐκ δὲ Φωκέων ἱππεῖς πεντακόσιοι
 καὶ ἐς τρισχίλιους ὁ ἀριθμὸς τῶν πεζῶν· στρατηγοὶ δὲ
 4 Φωκέων Κριτόβουλός τε ἦν καὶ Ἀντίοχος. Λοκροὺς δὲ
 τοὺς ἐπὶ Ἀταλάντῃ τῇ νήσῳ Μειδίᾳ ἦγεν· ἀριθμὸς δὲ
 αὐτῶν ἑπτακόσιοι, καὶ ἱππικὸν σφισιν οὐ προσῆν. πα-
 ρὰ δὲ Μεγαρέων ἀφίκοντο ὀπλῖται τετρακόσιοι· τού-
 των ἦγε τὸ ἱππικὸν Μεγαρεὺς. Αἰτωλῶν δὲ πλείστη
 τε ἐγένετο στρατιὰ καὶ ἐς πᾶσαν μάχης ἰδέαν, ἡ μὲν ἱπ-
 πος οὐ λέγουσιν ὀπόση, ψιλοὶ δὲ ἐνενήκοντα καὶ * *
 ἑπτακισχιλίων ἀριθμὸν ἦσαν οἱ ὀπλιτεύοντες· Αἰτω-
 λοὺς δὲ ἦγον Πολύαρχος καὶ Πολύφρων τε καὶ Λακρά-
 5 τής. Ἀθηναίων δὲ στρατηγὸς μὲν Κάλλιππος ἦν ὁ Μοι-
 ροκλέους, καθὰ ἐδήλωσα καὶ ἐν τοῖς προτέροις τοῦ λό-
 γου, δύναμις δὲ τριήρεις τε αἱ πλώτμοι πᾶσαι, πεντα-
 κόσιοι δὲ ἐς τὸ ἱππικόν, χίλιοι δὲ ἐτάσσοντο ἐν τοῖς
 πεζοῖς· καὶ ἡγεμονίαν οὗτοι κατ' ἀξίωμα εἶχον τὸ ἀρ-
 χαιόν. βασιλέων δὲ ξυγκὰ πεντακόσιοι τε ἐκ Μακεδο-
 νίας καὶ ἐκ τῆς Ἀσίας ἴσοι σφίσιν ἀφίκοντο ἀριθμὸν· 841
 ἄρχοντες δὲ τῶν μὲν παρ' Ἀντιγόνου πεμφθέντων

Ἀριστόδημος ἦν Μακεδών, τῶν δὲ παρὰ Ἀντιόχου τε καὶ ἐκ τῆς Ἀσίας Τελέσαρχος τῶν ἐπὶ Ὀρόντῃ Σύρων.

4. Τοῖς δὲ ἐς Θερμοπύλας ἀθροισθεῖσιν Ἑλλήνων, 6
ὥς ἐπύθοντο περὶ τε Μαγνησίαν καὶ γῆν τὴν Φθιώτιν
ὄντα ἤδη τῶν Γαλατῶν τὸν στρατόν, ἔδοξεν ἤδη ψι-
λούς τε ἐς χιλίους καὶ [ἐς] τὴν ἵππον ἀπολέξαντας ἀπο-
στελ्लाί σφᾶς ἐπὶ τὸν Σπερχεῖόν, ἵνα μὴδὲ τὸν ποταμὸν
διαβῆναι τοῖς βαρβάροις ἄνευ ἀγῶνός τε καὶ κινδύνων
ἐγγένηται. οἱ δὲ ἐλθόντες τὰς γεφύρας τε καταλύουσι
καὶ αὐτοὶ παρὰ τὴν ὄχθην ἐστρατοπεδεύσαντο. Ἦν δὲ
οὐδὲ ὁ Βρέννος οὔτε πάντα ἀσύνετος, οὔτε ἀπείρως εἰ-
χεν, ὥς ἂν τις βάρβαρος, σοφίσματα ἐς πολέμιους ἐξευ-
ρεῖν. εὐθύς οὖν τῇ ἐπιούσῃ νυκτὶ οὐ καθότι ἦν τὰ 7
ἀρχαῖα τῷ ποταμῷ ξεύγματα, ἀλλὰ ἐς τὸ κάτω, ὥς μὴ
τις τοῖς Ἕλλησι διαβαινόντων γένοιτο αἰσθησις, καὶ ἡ
μάλιστα ὁ Σπερχεῖος διεχείτο ἐς πλεόν τοῦ πεδίου καὶ
ἔλος τε ἐποίει καὶ λίμνην ἀντὶ βιαίου καὶ στενοῦ ρεύ-
ματος, κατὰ τοῦτο ὁ Βρέννος ὅσον μυρίους τῶν Γαλα-
τῶν ἀπέστειλεν, ὅπόσοι τε νεῖν ἠπίσταντο ἐξ αὐτῶν καὶ
ὅστις τῷ μήκει τοῦ σώματος ἐτύγχανεν ὦν ὑπὲρ τοὺς
πολλούς· εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλως οἱ Κελτοὶ μακροῦ πάντας
ὑπερηρότερες μήκει τοὺς ἀνθρώπους. Οὗτοι μὲν οὖν 8
διαβαίνουσιν ἐν τῇ νυκτὶ διανηχόμενοι ὥδε τὸ λιμνω-
δες τοῦ ποταμοῦ, καὶ τὰ ὄπλα, τοὺς ἐπιχωρίους θυρε-
οὺς, ἐποίητο ἕκαστος ἀντὶ σχεδίας· οἱ δὲ αὐτῶν μή-
κιστοι διελθεῖν ἐμβαδὸν τὸ ὕδωρ ἐδυνήθησαν. Οἱ δὲ
Ἕλληνες οἱ ἐπὶ τῷ Σπερχεῖῳ, πονθάνονται γὰρ ὅτι
κατὰ τὸ ἔλος διέβη μοῖρα τῶν βαρβάρων, αὐτίκα ἐς τὸ
στράτευμα ἀναχωροῦσι.

XXI. Βρέννος δὲ τοῖς περὶ τὸν Μαλιακὸν κόλπον
οἰκοῦσι ξευγνύναι τὸν Σπερχεῖον ἐπέτασεν· οἱ δὲ
ἥνουν τὸ ἔργον σπουδῇ τῷ τε ἐκείνου δέει, καὶ ἀπείλ-

θελν ἐκ τῆς χώρας σφίσιν ἐπιθυμοῦντες τοὺς βαρβά-
 9 ρους μὴδὲ ἐπὶ πλέον κακουργεῖν μένοντας. Ὁ δὲ ὡς
 κατὰ τὰς γεφύρας διεβίβασε τὴν στρατιάν, ἐχώρει 848
 πρὸς τὴν Ἡράκλειαν· καὶ διήρπασαν μὲν τὰ ἐκ τῆς
 χώρας οἱ Γαλάται καὶ ἀνθρώπους τοὺς ἐπὶ τῶν ἀγρῶν
 ἐγκαταληφθέντας ἐφόνευσαν, τὴν πόλιν δὲ οὐχ εἶλον.
 ἔτι γὰρ πρότερον τούτων οἱ Αἰτωλοὶ συντελεῖν τοὺς
 Ἡρακλεώτας ἠνάγκασαν ἐς τὸ Αἰτωλικόν· τότε οὖν
 ἡμύνοντο ὡς περὶ πόλεως οὐδέν τι Ἡρακλεώταις μάλ-
 λον ἢ καὶ αὐτοῖς προσηκούσης. ἦν δὲ καὶ τῷ Βρέννῳ
 τὰ μὲν Ἡρακλεωτῶν ἐλάσσονος φροντίδος, ἀγώνισμα
 δὲ ἐποιεῖτο ἐξελάσαι τε ἐκ τῶν στενῶν τοὺς ἀντικαθη-
 μένους καὶ παραλθεῖν ἐς τὴν ἐντὸς Θερμοπυλῶν Ἑλ-
 λάδα.

XXI, 1. 2. Προελθὼν οὖν ἀπὸ τῆς Ἡρακλείας, ἐκυνθάνετο
 γὰρ παρὰ αὐτομόλων τοὺς συνειλεγμένους ἐς Πύλας
 ἀπὸ ἐκάστης πόλεως, ὑπερεφρόνει τε τοῦ Ἑλληνικοῦ,
 καὶ ἦρχεν ἐς τὴν ἐπιούσαν μάχης ἅμα ἀνίσχοντι τῷ
 ἡλίῳ, οὔτε Ἑλληνα ἔχων μάντιν οὔτε ἱεροῖς ἐπιχωρίοις
 χρῶμενος, εἰ δὲ ἔστι γε μαντεία Κελτική. ἐνταῦθα οἱ
 Ἕλληνες ἐν σιγῇ τε ἐπῆεσαν καὶ ἐν κόσμῳ· καὶ ὡς ἀφί-
 κοντο ἐς χεῖρας, οὔτε σφίσιν οἱ πεζοὶ τοσοῦτο ἀπὸ τῆς
 τάξεως ἐξέθρονον ὥστε τὴν φάλαγγα ἐπιταράσσειν τὴν οἰ-
 κείαν, καὶ οἱ ψιλοὶ μένοντες κατὰ χώραν τὰ τε ἀκόντια
 2 ἐπεμπον καὶ ὅσα ἀπὸ τῶν τόξων ἢ σφενδονῶν. τὰ δὲ
 ἱππικὰ ἀμφοτέροισι ἀχρεῖα ἐγένετο ἅτε οὐ στενοῦ μόνον
 χωρίου τοῦ κατὰ τὰς Πύλας ὄντος, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ αὐτο-
 φυοῦς πέτρας λείον καὶ διὰ τῶν φευμάτων τὸ συνεχὲς
 τὰ πλείονα καὶ ὀλισθηροῦ. Τοῖς δὲ Γαλάταις τὰ μὲν τῆς
 σκευῆς ἀσθενέστερα ἦν· θυρεοὺς γὰρ τοὺς ἐπιχωρίους
 εἶχον, καὶ ἄλλο σφίσιν οὐκ ἦν ὄπλον σκέπη σώματος·
 3 πλέον δὲ ἐτι ἐμπειρία τῇ ἐς τὰ πολεμικὰ ἀπέθρονον. Οἱ

δὲ ἐν ὀργῇ τε ἐπὶ τοὺς ἐναντίους καὶ θυμῷ μετὰ οὐδανὸς λογισμοῦ, καθάπερ τὰ θηρία, ἐχώρουν· καὶ οὔτε
 849 πελέκεσι διακρουμένους, ἢ ὑπὸ μαχαίρων ἢ ἀπόνους
 τοὺς ἐμπνέοντας ἐτι ἀπέλειπεν, οὔτε ὅσοι βέλεσι καὶ
 ἀκοντίοις διεκείροντο, ὑψήρουν τοῦ θυμοῦ, μέχρι οὗ
 παρέμενεν ἡ ψυχὴ· οἱ δὲ καὶ ἐκ τῶν τραυμάτων τὰ δό-
 ρατα οἷς ἐβέβληντο ἀνασπῶντες ἠφίσταν τε ἐς τοὺς Ἑλ-
 λήνας καὶ ἐχρῶντο ἐκ χειρός. Ἐν τούτῳ δὲ οἱ ἐπὶ τῶν 4
 τριήρων Ἀθηναῖοι μόγις μὲν καὶ οὐκ ἄνευ κινδύνου,
 παραπλεύσαντες δὲ ὅμως διὰ τῆς ἰλύος, ἢ ἐπὶ πλεῖστον
 ἐπέχευ τῆς θαλάσσης, καὶ τὰς ναῦς ὅτι ἐγγύτατα τῶν
 βαρβάρων σχόντες, βέλεσί τε παντοίοις ἐς τὰ πλάγια
 καὶ τοξεύμασιν ἐς αὐτοὺς ἐχρῶντο. Καμνόντων δὲ λό-
 γου μειζόνως τῶν Κελτῶν, καὶ ἅτε ἐν στενοχωρίᾳ μι-
 κρὰ μὲν δρώντων διπλάσια δὲ καὶ τετραπλάσια πασχόν-
 των, ἀναχωρεῖν ἐς τὸ στρατόπεδον ἐσήμαινόν σφισιν οἱ
 ἡγεμόνες. οἱ δὲ ἀτάκτως καὶ σὺν οὐδενὶ ἀναστρέφον-
 τες κόσμῳ πολλοὶ μὲν συνεπατήθησαν ὑπὸ ἀλλήλων,
 πολλοὶ δὲ ἐς τὸ τέλμα ἐμπεσόντες ἠφανίσθησαν κατὰ
 τοῦ πηλοῦ, καὶ ἀπώλεια οὐκ ἐλάσσων ἀναχωροῦσιν αὐ-
 τοῖς ἢ ἐν τοῦ ἀγῶνος συνέβη τῇ ἀκμῇ.

3. Τοὺς μὲν δὴ Ἑλλήνας τὸ Ἀττικὸν ὑπερεβάλετο 5
 ἀρετῇ τὴν ἡμέραν ταύτην· αὐτῶν δὲ Ἀθηναίων Κυ-
 δίας μάλιστα ἐγένετο ἀγαθός, νέος τε ἡλικίαν καὶ τότε
 ἐς ἀγῶνα ἐλθὼν πολέμου πρῶτον. ἀποθανόντος δὲ
 ὑπὸ τῶν Γαλατῶν τὴν ἀσπίδα οἱ προσήκοντες ἀνέθεσαν
 τῷ Ἐλευθερίῳ Δίῃ, καὶ ἦν τὸ ἐπίγραμμα

Ἡμαι δὴ ποθέουσα νέαν ἐτι Κυδίου ἦβην

ἀσπίς ἀριζήλου φωτός, ἄγαλμα Δίῃ,

ἅς διὰ δὴ πρῶτας λαιὸν τότε πῆχυν ἔτεινεν,

εὖτ' ἐπὶ τὸν Γαλάταν ἤχμασε θοῦρος Ἄρης.

Τοῦτο μὲν δὴ ἐπεγέγραπτο πρὶν ἢ τοὺς ὁμοῦ Σύλλῳ 6

καὶ ἄλλα τῶν Ἀθήνησι καὶ τὰς ἐν τῇ στοῦ τοῦ Ἐλευθερίου Διὸς καθελειν ἀσπίδας. 4. Τότε δὲ ἐν ταῖς θερμοκύλαις οἱ μὲν Ἕλληνες μετὰ τὴν μάχην τοὺς τε αὐτῶν ἰθαπτον καὶ ἐσκύλευον τοὺς βαρβάρους. Οἱ Γα-850
λάται δὲ οὔτε ὑπὲρ ἀναιρέσεως τῶν νεκρῶν ἐπεκηρυ-
κεύοντο, ἐποιοῦντό τε ἐκ' ἰσῆς γῆς σφᾶς τυχεῖν ἢ θη-
ρία τε αὐτῶν ἐμφορηθῆναι καὶ ὅσον τεθνεῶσι πολέ-
7 μίον ἐστὶν ὀρνίθων. Ὀλιγῶρος δὲ αὐτοὺς ἐς τῶν ἀπο-
γινόμενων ἔχειν τὰς ταφὰς δύο ἔμοι δοκεῖν τὰ ἀναπεί-
θοντα ἦν, πολέμιους τε ἄνδρας ἐκπληξαι, καὶ ὅτι ἐστι
τεθνεώτων οὐ δι' ἔθους οἶκτος αὐτοῖς. Ἀπέθανον δὲ
παρὰ τὴν μάχην τεσσαράκοντα μὲν τοῦ Ἑλληνικοῦ,
τοὺς δὲ τῶν βαρβάρων οὐχ οἷόν τε ἦν ἀκριβοῶς ἐξευ-
ρεῖν· πολὺ γὰρ καὶ τὸ ἀφανισθὲν κατὰ τῆς ἰλνὸς ἐγέ-
νετο ἐξ αὐτῶν.

XXII. Ἐρβόμῃ δὲ ὕστερον μετὰ τὴν μάχην λόχος
τῶν Γαλατῶν ἀνελθεῖν ἐς τὴν Οἰτην ἐπεχείρησε κατὰ
Ἡράκλειαν· ἀτραπὸς δὲ στενὴ καὶ ταύτῃ μετ' αὐτὰ τὰ
ἐρείπια ἀνῆκει τὰ Τραχίνοις· ἦν δὲ καὶ ἱερὸν Ἀθηναῶς
τότε ὑπὲρ τῆς * * Τραχινίδος καὶ ἀναθήματα ἐν αὐτῷ.
ἐς τε οὖν τὴν Οἰτην ἀναβήσεσθαι κατὰ τὴν ἀτραπὸν
ἡλπίζον, καὶ ἅμα προσέσεσθαι σφισιν ἐν παρέργῳ τὰ
ἐκ τοῦ ἱεροῦ * * * τὴν φρουρὰν οιομενον Τελεσάρχῳ.
καὶ νικῶσι μὲν τοὺς βαρβάρους τῇ μάχῃ, αὐτὸς δὲ ἐπε-
σεν ὁ Τελεσάρχος, ἀνὴρ, εἶπεθ τις καὶ ἄλλος, πρόθυ-
μος ἐς τὰ Ἑλλήνων.

2. Οἱ μὲν δὴ ἡγεμόνες τῶν βαρβάρων οἱ ἄλλοι κα-
τεπεπλήγεσαν τὸ Ἑλληνικόν, καὶ ἠπόρουν ἅμα ὑπὲρ
τῶν μελλόντων, ἐς οὐδὲν σφισι πλέον προχωροῦντα
ὀρῶντες τὰ ἐν χειρὶ· τῇ δὲ Βρέννῳ λογισμὸς παρίστατο
ὥς, εἰ ἀναγκάσει τοὺς Αἰτωλοὺς οἰκαδε ἐς τὴν Αἰτω-
λίαν ἀναχωρῆσαι, φάων ἤδη γενήσονται ὁ πόλεμος αὐ-

τῷ πρὸς τὸ Ἑλληνικόν. Ἀπολέξας οὖν τῆς στρατιᾶς μυ-
 ριάδας τοῦ πεζοῦ τέσσαρας καὶ ὅσον ὠκτακοσίους ἱπ-
 πείας, Ὀρεστώφιόν τε αὐτοῖς καὶ Κόμβουντιν ἐπίστησιν
 ἄρχοντας· οὗ ὁπίσω κατὰ τοῦ Σπερχεῖοῦ τὰς γεφύρας 3
 551 καὶ αὐθις διὰ Θεσσαλίας ὁδεύσαντες ἐμβάλλουσιν ἐς
 τὴν Αἰτωλίαν. καὶ τὰ ἐς Καλλιέας Κόμβοντις οἱ ἐργα-
 σάμενοι καὶ Ὀρεστόριος ἦσαν, ἀνοσιμώτατά τε ὡς ἀκοῇ
 ἐπιστάμεθα, καὶ οὐδὲν τοῖς ἀνθρώπων τολμήμασιν
 ὅμοια. γένος μὲν γε πᾶν ἐξέκοψαν τὸ ἄρσεν, καὶ ὁμοί-
 ως γέροντές τε καὶ τὰ νήπια ἐπὶ τῶν μητέρων τοῖς
 μαστοῖς ἐφονεύετο· ταῦται δὲ καὶ τὰ ὀπὸ τοῦ γάλα-
 κτος πιόταρα ἀποκτείνοντες ἐπιπνόν τε οἱ Γαλάται τοῦ
 αἵματος καὶ ἥπτοντο τῶν σαρκῶν. Γυναῖκες δὲ καὶ 4
 ὄσαι ἐν ὥρᾳ τῶν παρθένων, ὄσαι μὲν φρονήματός τι
 αὐτῶν εἶχον, ἐαντὰς ἐφθησαν ὥς ἡλίσκετο ἡ πόλις δι-
 ειργασμένη· τὰς δὲ ἔτι περιούσας ἐς ἰδέαν ὕβρεως
 πᾶσαν μετὰ ἀνάγκης ἤγον ἰσχυρᾶς, ὅτε ἴσον μὲν ἐλέον,
 ἴσον δὲ τὰς φύσεις καὶ ἔρωτος ἀπέχοντες. καὶ ὄσαι μὲν
 τῶν γυναικῶν ταῖς μαχαίραις τῶν Γαλατῶν ἐπετυγγα-
 ναν, ἀντοχειρίᾳ τὰς ψυχὰς ἠφίεσαν· ταῖς δὲ οὐ μετὰ
 πολὺ ὑπάρξειν τὸ χρεῶν ἐμελλεν ἢ τε ἀσιτία καὶ ἡ
 αὐπνία, ἀστόργων βαρβάρων ἐκ διαδοχῆς ἀλλήλοις
 ὑβριζόντων· οἱ δὲ καὶ ἀφιείσαις τὰς ψυχὰς, οἱ δὲ καὶ
 ἥδη νεκραῖς συνεγίνοντο ὅμως. 3. Αἰτωλοὶ δὲ πεπυ- 5
 σμένοι τε παρὰ ἀγγέλων ἦσαν ὅπως σφᾶς κατεσλήφε-
 σαν συμφοραί, καὶ αὐτίκα ὡς τάχους εἶχον ἀναστήσαν-
 τες ἀπὸ τῶν Θερμοπυλῶν τὴν δύναμιν ἠπείλοντο ἐς
 τὴν Αἰτωλίαν, τὰ τε παθήματα τῶν Καλλιέων ἐν ὀργῇ
 ποιούμενοι, καὶ πλεον ἔτι τὰς οὐχ ἐαλωκυίας πω δια-
 σώσασθαι πόλεις προθυμούμενοι. Ἐξστρατεύοντο δὲ
 καὶ οἰκοθεν ἀπὸ τῶν πόλεων πασῶν οἱ ἐν ἡλικίᾳ, ἀνα-
 μεμῆμένοι δ' ἦσαν ὑπὸ ἀνάγκης τε καὶ φρονήματος καὶ

- οὐ γεγηρακότες· συνεστρατεύοντο δὲ σφίσι καὶ αἱ γυναῖκες ἐκουσίως, πλεον ἐς τοὺς Γαλάτας καὶ τῶν ἀνδρῶν τῷ θυμῷ χρώμεναι. 4. Ὡς δὲ οἱ βάρβαροι συλήσαντες τοὺς τε οἴκους καὶ τὰ ἱερὰ καὶ ἐνέντες πῦρ ἐς τὸ Κάλλιον ἐκομίζοντο τὴν αὐτήν, ἐνταῦθα Πατρεῖς μὲν ἐπικουροῦντες Αἰτωλοῖς Ἀχαιῶν μόνοι προσέκειντο ἐξ ἐναντίας τοῖς βαρβάροις ἅτε ὀπλιτεύειν δεδιδαγμένοι, καὶ ὑπὸ πλήθους τε τῶν Γαλατῶν καὶ τῆς ἐς τὰ ἔργα ἀπονοίας μάλιστα ἐταλαιπώρησαν· οἱ δὲ Αἰτωλοὶ καὶ αἱ γυναῖκες αἱ Αἰτωλαὶ παρὰ πᾶσαν τεταγμένοι τὴν⁸⁵² ὁδὸν ἐσηκόντιζόν τε ἐς τοὺς βαρβάρους, καὶ οὐδὲν ἄλλο ὅτι μὴ τοὺς ἐπιχωρίους ἐχόντων θυρεοὺς ὀλίγα αὐτῶν ἡμάρτανον, διώκοντάς τε ἀπέφευγον οὐ χαλεπῶς, καὶ ἀναστρέφουσιν ἀπὸ τῆς διώξεως ἐπέκειντο αὐτοῖς σπου-
7 θῇ. Καλλιεῦσι δὲ καίπερ δευνὰ σὺτω παθοῦσιν ὥς μηδὲ τὰ ὑπὸ Ὀμήρου πεποιημένα ἐς τε Λαιστρυγόνες καὶ ἐς Κύκλωπα ἐκτὸς εἶναι δοκεῖν ἀληθείας, ὅπως κατὰ τὴν ἀξίαν ἐγίνετο ἢ ὑπὲρ αὐτῶν δίκη· ἀπὸ γὰρ τῶν τεσσάρων μυριάδων προσόντων σφίσιν ὀντακοσίων ἐλάσσονες ἡμίσεων ἐς τὸ στρατόπεδον οἱ βάρβαροι τὸ πρὸς Θερμοπύλαις ἀπεσώθησαν.
- 8 5. Περὶ δὲ τοὺς Ἕλληνας ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ τοὺς ἐν Θερμοπύλαις συνέβαινεν ἄλλα τοιαῦτα. ἀτραπὸς ἐστὶ διὰ τοῦ ὄρους τῆς Οἰτης μία μὲν ἢ ὑπὲρ Τραχίνος, ἀπότομός τε τὰ πλείω καὶ ὄρθιος δεινῶς, ἑτέρα δὲ ἢ διὰ τῆς Αἰνιάνων ὁδεῦσαι στρατῷ ῥάων, δι' ἧς καὶ Ἰθάκης ποτὲ Μῆδος κατὰ νότου τοῖς περὶ Λεωνίδην ἐπέ-
9 θητο Ἕλλησι. Κατὰ ταύτην τὴν ὁδὸν ἐπηγγέλλοντο ἄξειν Βρέννον οἱ Ἡρακλεῶται καὶ οἱ Αἰνιᾶνες, οὐ κακονοία τῇ ἐς τὸ Ἑλληνικόν, τοὺς δὲ Κελτοὺς ἐκ τῆς χώρας σφίσιν ἀπελθεῖν μηδὲ ἐγκαθημένους φθείρειν περὶ πολλοῦ ποιούμενοι. καὶ μοι φαίνεται Πίνδαρος ἀληθῆ

καὶ ἐν τῷδε εἶπεν, ὃς πάντα τινὰ ὑπὸ κακῶν οἰκείων
 ἔφη πιέζεσθαι, ἐπὶ δὲ ἀλλοτρίοις κήδεσιν ἀπήμαντον
 εἶναι. Τότε δὲ ἡ τῶν Αἰνιάνων καὶ [ἡ] τῶν Ἡρακλεω- 10
 τῶν ὑπόσχεσις ἐπήγειρε τὸν Βρέννον· καὶ Ἀχιχώριον
 μὲν κατέλειπεν ἐπὶ τῇ στρατιᾷ, προσιπῶν, ἐπειδὴν πε-
 ριλάβωσιν αὐτοὶ τὸ Ἑλληνικόν, τηνικαῦτα καὶ ἐκείνοις
 ἐφόδου καιρὸν εἶναι· ἀπολῆξας δὲ αὐτὸς μυριάδας τοῦ
 853 στρατοῦ τέσσαρας ἐποιεῖτο τὴν ὁδὸν διὰ τῆς ἀτραποῦ.
 καὶ πῶς ἐπ' ἐκείνης συνέβαινε τῆς ἡμέρας τὴν τε ὁμί- 11
 λην κατὰ τοῦ ὄρους καταχεῖσθαι πολλὴν καὶ ἀμαυρὸν
 ὑπ' αὐτῆς εἶναι τὸν ἥλιον, ὥστε τῶν Φωκέων τοῖς
 ἔχουσιν ἐπὶ τῇ ἀτραπῷ τὴν φρουρὰν οὐ πρότερον ἐπιόν-
 τες οἱ βάρβαροι παρέσχοντο αἰσθησιν πρὶν ἢ πλησίον
 ἐγεγόνεσαν. Ἐνταῦθα δὲ οἱ μὲν μάχης ἤρχον, οἱ δὲ
 ἡμύνοντο ἐρρωμένως, τέλος δὲ ἐβιάσθησαν καὶ ἀνα-
 χωροῦσιν ἀπὸ τῆς ἀτραποῦ· καταδραμόντες μέντοι παρὰ
 τοὺς συμμάχους καὶ ἀπαγγέλλαντες τὰ παρόντα ἐφθη-
 σαν πρὶν ἢ ἀκριβῆ καὶ πανταχόθεν τέλειαν γενέσθαι
 τοῦ Ἑλληνικοῦ τὴν κύκλωσιν. ἔνθα δὴ οἱ ἐπὶ τῶν τρι- 12
 ῆρων Ἀθηναῖοι φθάνουσιν ὑπεξαγαγόντες ἐκ τῶν Θερ-
 μοπυλῶν τὸ Ἑλληνικόν· καὶ οἱ μὲν κατὰ τὰς πατρίδας
 ἕκαστοι τὰς αὐτῶν ἐσκεδάσθησαν.

XXIII. Ὁ δὲ Βρέννος οὐδένα ἔτι ἐπισχὼν χρόνον,
 πρὶν ἢ τοὺς ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου τοῦ σὺν τῷ Ἀχιχωρίῳ
 παραγενέσθαι, τὴν ὁδὸν ἐποιεῖτο ἐπὶ τοὺς Δελφούς. οἱ
 δὲ καταφεύγουσιν ὑπὸ δειμάτος ἐπὶ τὸ χρηστήριον· καὶ
 ὁ θεὸς σφᾶς οὐκ εἶα φοβεῖσθαι, φυλάξειν δὲ αὐτοὺς
 ἐπηγγέλλετο τὰ ἑαυτοῦ. 2. Οἱ δὲ ἀφικόμενοι τιμωρεῖν 13
 τῷ θεῷ τοσοῖδε ἐγένοντο Ἑλλήνων· Φωκεῖς μὲν ἀπὸ
 τῶν πόλεων πασῶν, ἐκ δὲ Ἀμφίσσης ὀπλῖται τετρακό-
 σιοι, παρὰ δὲ Αἰτωλῶν ὀλίγοι μὲν τινες αὐτίκα, ὅτε
 ἐπύθοντο ἐς τὸ πρόσω χωροῦντας τοὺς βαρβάρους, δια-

κοσίους δὲ καὶ χιλίους Φιλόμηλος ἤγαγεν ὑστερον. τὸ δὲ μάλιστα ἐν ἀκμῇ τῶν Ἀντιωλῶν ἐστράπετο ἐπὶ τὴν μετὰ τοῦ Ἀχιχαιῶν στρατιάν, καὶ μάχης μὲν οὐκ ἦρχον, ὁδευόντων δὲ ἐπέκειντό ἅει τοῖς ἐσχατοῖς, ἐρπάζοντες τε τὰ τῶν σκευαγωγούντων καὶ αὐτοὺς τοὺς ἄνδρας φονεύοντες· καὶ ἡ πορεία κατὰ ταύτην μάλιστα ἐγένετό σφισι βραδεία τὴν αἰτίαν. πατέλειμα δὲ καὶ περὶ τὴν Ἡράκλειαν ὁ Ἀχιχαιῶς μοῖραν, οἱ ἔμελλον φρουρήσειν τὰ ἐπὶ τοῦ στρατοπέδου χρήματα.

854

- XXIII. 1. δ. Βρέννῳ δὲ καὶ τῇ στρατιᾷ τῶν τε Ἑλλήνων οἱ ἐς Δελφοὺς ἀθροισθέντες ἀντετάξαντο, καὶ τοῖς βαρβάροις ἀντεστήμασθε τὰ ἐκ τοῦ θεοῦ ταχύ τε καὶ ὧν ἔσμεν φανερώτατα. ἥ τε γὰρ γῆ πᾶσα, ὅσῃν ἐπέσχευ ἡ τῶν Γαλατῶν στρατιά, βιαίως καὶ ἐπὶ πλείστον ἐσείετο τῆς
- 2 ἡμέρας, βρονταὶ τε καὶ περαυνοὶ συνεχεῖς ἐγίνοντο· καὶ οἱ μὲν ἐξέπληττον τε τοὺς Κελτοὺς καὶ δόχεσθαι τοῖς ὥσὶ τὰ παραγγελλόμενα ἐκάλουν, τὰ δὲ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ οὐκ ἐς ὄντινα κατασκήφαι μόνον, ἀλλὰ καὶ τοὺς πλησίον καὶ αὐτοὺς ὁμοίως καὶ τὰ ὅπλα ἐξῆπτε. Τὰ τε τῶν ἡρώων τηρικαῦτ' αἰσιν ἐφαίνε φάσματα, ὁ Ἰκέροχος καὶ ὁ Ἀκόδοκος τε καὶ Πύρρος· οἱ δὲ καὶ τέταρτον τὸν
- 3 Φύλακον ἐπιχώριον Δελφοῖς ἀπαριθμοῦσιν ἤρωα. Ἀπέθανον δὲ καὶ αὐτῶν παρὰ τὸ ἔργον τῶν Φωκίων ἄλλοι τε ἀριθμὸν πολλοὶ καὶ Ἀλεξίμαχος, ὃς ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ μάλιστα Ἑλλήνων ἡλικίας τε τῷ ἀκμάζοντι καὶ ἰσχυρῷ σώματος καὶ τῷ ἔρρωμένῳ τοῦ θυμοῦ κατεσχρήσατο ἐς τῶν βαρβάρων τὸν φόνον· Φωκεῖς δὲ εἰκόνα τοῦ Ἀλεξίμαχον ποιησάμενοι ἀπέστειλαν τῷ Ἀπόλλωνι ἐς Δελ-
- 4 φούς. Τοιούτοις μὲν οἱ βάρβαροι παρὰ πᾶσαν τὴν ἡμέραν παθήμασί τε καὶ ἐκπλήξει συνείχοντο· τὰ δὲ ἐν τῇ νυκτὶ πολλῷ σφᾶς ἐμελλεν ἀλγεινότερα ἐκπλήγεσθαι· εἰγός τε γὰρ ἰσχυρόν καὶ νικητὸς ἦν ὁμοῦ τῷ φέγει,

πέτραι τε ἀπολισθάνουσαι τοῦ Παρνασοῦ μεγάλαι καὶ
 κρημνοὶ καταρρηγνύμενοι σκοπὸν τοὺς βαρβάρους εἶχον,
 καὶ αὐτοῖς οὐ κατὰ ἓνα ἢ δύο, ἀλλὰ κατὰ τριάκοντα
 καὶ ἑτι πλείωσιν, ὥς ἕκαστοι ἐν τῷ αὐτῷ φρουροῦντες
 ἢ καὶ ἀναπαυόμενοι τύχοιεν, ἀθρόοις ἢ ἀπώλεια ἐγένετο
 ὑπὸ τῆς ἐμβολῆς τῶν κρημνῶν. 4. Ἀμα δὲ τῷ ἡλίῳ 5
 ἀνίσχοντι οἱ Ἕλληνες ἐπήεσαν σφίσιν ἐκ τῶν Δελφῶν,
 οἱ μὲν ἄλλοι τὴν ἐπὶ τὸ στράτευμα εὐθείαν, οἱ Φωκεῖς
 δὲ ἅτε καὶ μᾶλλον ἔχοντες τῶν χωρίων ἐμπείρως κατέ-
 855 βησάν τε διὰ τῆς χιόνος κατὰ τὰ ἀπότομα τοῦ Παρνα-
 σοῦ, καὶ ἔλαθον κατὰ νώτου γενόμενοι τοῖς Κελτοῖς,
 ἠκόντιζόν τε ἐς αὐτοὺς καὶ ἐτόξευον σὺν οὐδενὶ ἀπὸ
 τῶν βαρβάρων δαίματι. Οἱ δὲ ἀρχομένης μὲν τῆς μάχης, 6
 καὶ μάλιστα οἱ περὶ τὸν Βρέννον, οὗτοι δὲ μῆκιστοί τε
 ἦσαν καὶ ἀλκιμώτατοι τῶν Γαλατῶν, τότε μὲν ὑπὸ προ-
 θυμίας ἑτι ἀντείχον βαλλόμενοι τε πανταχόθεν καὶ οὐχ
 ἦσσαν ὑπὸ τοῦ φόβου, μάλιστα οἱ τραυματαῖαι, ταλαι-
 πωροῦντες· ὥς δὲ καὶ ὁ Βρέννος ἔλαβε τραύματα, ἐκεί-
 νον μὲν λιποψυχήσαντα ἐκκομίζουσιν ἐκ τῆς μάχης, οἱ
 δὲ βάρβαροι πανταχόθεν σφίσιν ἐγκειμένων τῶν Ἑλλή-
 νων ὑπέφευγόν τε ἄκοντες καὶ ἑαυτῶν τοὺς ἀδυνάτους
 διὰ τραύματα ἔπεσθαι καὶ ἀρρωστίαν φονεύουσι.

5. Καὶ οἱ μὲν ἐστρατοπεδεύσαντο ἐνθα ἢ νύξ κατε- 7
 λάμβανεν ἀναχωροῦντας· ἐν δὲ τῇ νυκτὶ φόβος σφίσιν
 ἐμπέπτει Πανικὸς· τὰ γὰρ ἀπὸ αἰτίας οὐδεμιᾶς δαίματα
 ἐκ τοῦτου φασὶ γίνεσθαι. ἐνέπεσε μὲν ἐς τὸ στράτευμα
 ἡ ταραχὴ περὶ βῆθαι τὴν ἐσπέραν, καὶ ὀλίγοι τὸ κατ'
 ἀρχὰς ἐγένοντο οἱ παρὰ χθέντες ἐκ τοῦ νοῦ, ἐδόξαζόν τε
 οὗτοι κτύπου τε ἐπελαυνομένων ἵππων καὶ ἐφόδου πο-
 λεμίων (αἰσθάνεσθαι)· μετὰ δὲ οὐ πολὺ καὶ ἐς ἅπαντας
 διέδρα ἢ ἄνοια. ἀναλαβόντες οὖν τὰ ὄπλα καὶ διαστάν- 8
 τες ἐκτεινόν τε ἀλλήλους καὶ ἀνὰ μέρος ἐκτείνοντο,

οὔτε γλώσσης τῆς ἐπιχωρίου συνιέντες, οὔτε τὰς ἀλλήλων μορφὰς οὐδὲ τῶν θυρεῶν καθορῶντες τὰ σχήματα· ἀλλὰ ἀμφοτέραις ταῖς τάξεσιν ὁμοίως ὑπὸ τῆς ἐν τῷ παρόντι ἀνοίας οἷ τε ἄνδρες οἱ ἀνθεσθηκότες εἶναι σφισιν Ἑλληνες καὶ αὐτοὶ καὶ τὰ ὄπλα ἐφαίνοντο καὶ Ἑλλάδα ἀφιέναι τὴν φωνήν, ἥ τε ἐκ τοῦ θεοῦ μανία πλεῖστον ἐξαιργάσατο ὑπ' ἀλλήλων τοῖς Γαλάταις τὸν φόνον.

9 Τῶν δὲ Φωκέων ὅσοι κατελείποντο κατὰ τοὺς ἀγρούς 856

φυλακῆς βοσκημάτων ἔνεκα, πρῶτοί τε ἤσθοντο καὶ ἀπαγγέλλουσι τοῖς Ἑλλησι τὰ ἐν τῇ νυκτὶ κατασχόντα τοὺς βαρβάρους· ἀναθαρσύναντες δὲ οἱ Φωκεῖς προθυμότερον ἔτι ἐνέκειντο τοῖς Κελτοῖς, διὰ φυλακῆς τε πλείονος τὰς ἐπαύλεις ἐποιοῦντο, καὶ τὰ ἐς βίου χρεῖαν οὐ περιεῶρων σφᾶς ἐκ τῆς χώρας ἀμαχεὶ λαμβάνοντας· ἐγεγόνει τε ἀντίκα τοῖς Γαλάταις διὰ παντὸς τοῦ στρατοῦ καὶ σίτου καὶ ὅσα ἐς τροφήν ἄλλα ἐνδεια ἰσχυρά.

10 6. Πληθὺς δὲ τὸ ἐν τῇ Φωκίδι αὐτῶν ἀναλωθέν, ὀλίγω μὲν ἐξακισχιλίων ἐλάσσονες οἱ ἐν ταῖς μάχαις, οἱ δὲ ἐν τῇ χειμερίῳ διαφθαρέντες νυκτὶ καὶ ὕστερον οἱ ἐν τῷ Πανικῷ δείματι ἐγένοντο ὑπὲρ τοὺς μυρίους, τοσοῦτοι δὲ ἄλλοι καὶ ὑπὸ τοῦ λιμοῦ.

11 7. Ἀθηναίων δὲ ἄνδρες ἐπισκεψόμενοι μὲν ἀφίκοντο τὰ ἐν Δελφοῖς· τότε δὲ ἐπανήκοντες τὰ τε ἄλλα ἡγγελ-
λον ὅποια συμβεβήκει τοῖς βαρβάροις, καὶ τὰ ἐκ τοῦ θεοῦ κατειληφόντα. οἱ δὲ αὐτοὶ τε ἐξεστρατεύοντο, καὶ ὥς τὴν Βοιωτίαν διώδευον, οἱ Βοιωτοὶ σφισιν ἀνemίχθησαν· οὕτω δὲ ἀμφοτέροις τοῖς βαρβάροις ἐπακολουθοῦν-

12 τες ἐλόχων τε καὶ ἔκτεινον τοὺς αἰεὶ ἐσχάτους. τοῖς δὲ φεύγουσιν ὁμοῦ τῷ Βρέννῳ καὶ οἱ περὶ τὸν Ἀνικῶριον ἐν τῇ προτέρᾳ νυκτὶ ἀνemίχθησαν· βραδεῖαν γὰρ τὴν πορείαν ἐποίησάν σφισιν οἱ Αἰτωλοί, τοῖς τε ἀκοντίοις ἐς αὐτοὺς ἀφειδέστερον καὶ ὅτῳ τύχοιεν καὶ ἄλλῃ χρώ-

μενοι, ὥστε ἐς τὸ στρατόπεδον τὸ πρὸς τῇ Ἡρακλείᾳ μοῖρα οὐ πολλὴ διέφυγεν ἐξ αὐτῶν. 8. Τῷ δὲ Βρέννῳ κατὰ μὲν τὰ τραύματα ἐλείπετο ἔτι σωτηρίας ἐλπίς· τῶν δὲ πολιτῶν φόβῳ φασὶν αὐτὸν καὶ τῇ αἰδοῖ πλέον, ἅτε τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι κακῶν αἰτιον, ἐκουσίως ἀφεῖναι τὴν ψυχὴν ἀκράτου πίνοντα τοῦ οἴνου. Καὶ τὸ ἀπὸ τούτου 13 δὲ οἱ βάρβαροι μέχρι μὲν τοῦ Σπερχεῖοῦ χαλεπῶς ἐκομίσθησαν, τῶν Αἰτωλῶν βιαίως σφίσιν ἐγκειμένων· ὥς δὲ ἀφίκοντο ἐπὶ τὸν Σπερχεῖον, [οἱ] ἐντεῦθεν ὑποκαθήμενοι Θεσσαλοὶ καὶ οἱ Μαλιεῖς ἐνεφορήθησαν οὕτω σφῶν ὥς μηδένα οἰκαδε ἀποσωθῆναι.

9. Ἐγένετο δὲ τῶν Κελτῶν στρατεία τε ἐπὶ τὴν Ἑλ- 14
λάδα καὶ ἡ ἀπώλεια Ἀναξικράτους Ἀθήνησιν ἄρχοντος,
857 δευτέρῳ δὲ ἔτει τῆς πέμπτης Ὀλυμπιάδος ἐπὶ εἰκοσι καὶ
ἐκατόν, ἦν Λάδας Αἰγίεὺς ἐνῆκα στάδιον· τῷ δὲ ἔτει
τῷ ἐφεξῆς Δημοκλέους Ἀθήνησιν ἄρχοντος, οἱ δὲ αὖτις
ἐς τὴν Ἀσίαν διαβαίνουσιν οἱ Κελτοί. ταῦτα μὲν δὴ
οὕτω γινόμενα ἴστω τις.

XXIV. Ἐν δὲ τῷ προνάῳ τῷ ἐν Δελφοῖς γεγραμμένα
ἐστὶν ὠφελήματα ἀνθρώποις ἐς βίον· ἐγράφη δὲ ὑπὸ
ἀνδρῶν οὓς γενέσθαι σοφοὺς λέγουσιν Ἕλληνες. οὗτοι
δὲ ἦσαν ἐκ μὲν Ἰωνίας Θαλῆς τε Μιλήσιος καὶ Πριηνεὺς
Βίας, Αἰολέων δὲ τῶν ἐν Λέσβῳ Πιττακὸς Μιτυληναῖος,
ἐκ δὲ Δωριέων τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ Κλεόβουλος Αἰνιδιος,
καὶ Ἀθηναῖός τε Σόλων καὶ Σπαρτιάτης Χίλων· τὸν δὲ
ἑβδομον Πλάτων ὁ Ἀρίστωνος ἀντὶ Περιάνδρου τοῦ
Κυψέλου Μύσωνα κατείλοχε τὸν Χηνέα· κώμη δὲ ἐν τῇ
Οἰτῇ τῷ ὄρει φκοῦντο αἱ Χῆναι. οὗτοι οὖν οἱ ἄνδρες
ἀφικόμενοι ἐς Δελφοὺς ἀνέθεσαν τῷ Ἀπόλλωνι τὰ
ἄδόμενα Γνώθι σαυτὸν καὶ Μηδὲν ἄγαν. οὗτοι μὲν δὴ
ἐνταῦθα ἔγραψαν τὰ εἰρημένα.

2. Θεάσαιο δ' ἂν καὶ εἰκόνα Ὀμήρου χαλκῇ ἐπὶ 2

στήλῃ, καὶ ἐπιλέξει τὸ μάντευμα ὃ γενέσθαι τῷ Ὀμήρῳ λέγουσιν·

Ὀλβια καὶ δύσδαιμον, ἔφες γὰρ ἐπ' ἀμφοτέροισι,
πατρίδα δίζηαι. μητρὶς δέ τοι, οὐ πατρὶς ἔστιν.
ἔστιν Ἴος νῆσος μητρὸς πατρὶς, ἣ σε θανόντα
δέξεται. ἀλλὰ νέων παίδων αἰνιγμα φύλαξαι.

3. Δεικνύουσι δὲ οἱ Ἴηται καὶ Ὀμήρου μνῆμα ἐν τῇ
νήσῳ καὶ ἐτέρῳθι Κλυμένης, τὴν Κλυμένην μητέρα 858
3 εἶναι τοῦ Ὀμήρου λέγοντες. Κύπριοι δέ, οἰκιοῦνται
γὰρ δὴ καὶ οὗτοι Ὀμηρον, Θεμιστῶ τε αὐτῷ μητέρα
εἶναι τῶν τινὰ ἐπιχωρίων γυναικῶν λέγουσι, καὶ ὑπὸ
Εὐκλου προθεσπισθῆναι τὰ ἐς τὴν γένεσιν τὴν Ὀμήρου
φασὶν ἐν τοισδε·

Καὶ τότε ἐν ἐθαλίῃ Κύπρῳ μάγας ἔσσετ' αἰετός,
ὃν τε Θεμιστῶ τέξει ἐπ' ἄγροῦ δια γυναικῶν,
νόσφι πολυκτεάνοιο πολύνικετον Σαλαμῆνος.
Κύπρον δὲ προλιπὼν διερός θ' ὑπὸ κύμασιν ἄρθεις,
Ἑλλάδος εὐρυχόρου μῦθος κατὰ πρῶτος αἰέσας,
ἔσσεται ἀθάνατος καὶ ἀγήραος ἡματα πάντα.

Ταῦτα ἡμεῖς ἀκούσαντές τε καὶ ἐπιλεξέμενοι τοὺς χρη-
σμούς, ἰδίᾳ δὲ οὐδένα αὐτῶν λόγον οὔτε ἐς πατρίδα
οὔτε περὶ ἡλικίας Ὀμήρου γράφομεν.

4. Ἐν δὲ τῷ ναῷ πεποιήται μὲν Ποσειδῶνος βωμός,
ὅτι τὸ μαντεῖον τὸ ἀρχαιότατον κτῆμα ἦν καὶ Ποσειδῶ-
νος, ἔστηκε δὲ καὶ ἀγάλματα Μοιραῶν δύο· ἀντὶ δὲ αὐ-
τῶν τῆς τρίτης Ζεὺς τε Μοιραγέτης καὶ Ἀπόλλων σφίσι
παρέστηκε Μοιραγέτης. Θεῶσαιο δ' αὖν ἑσταῦθα καὶ
ἔστιαν, ἐφ' ἣ Νεοπτόλεμον τὸν Ἀχιλλέως ὁ ἱερὸς ἀπέ-
κτεινε τοῦ Ἀπόλλωνος· τὰ δὲ ἐς τοῦ Νεοπτολέμου τὴν
5 τελευτήν ἔστιν ἡμῖν ἐτέρῳθι εἰρημένα. Ἀνάκειται δὲ
οὐ πόρρω τῆς ἐστίας θρόνος Πινδάρου· σιδήρου μὲν
ἔστιν ὁ θρόνος, ἐπὶ δὲ αὐτῷ φασὶν, ὅποτε ἀφίκοιτο ἐς

Δελφούς, καθέζεσθαι τε τὸν Πίνδαρον καὶ ᾄδειν ὅποσα τῶν ὁσμμάτων ἐς Ἀπόλλωνα ἔστιν. ἐς δὲ τοῦ ναοῦ τὸ ἐσφατάτω παρίσσι τε ἐς αὐτὸ ὀλίγοι, καὶ χρυσοῦν Ἀπόλλωνος ἑτερον ἄγαλμα ἀνάκειται.

5. Ἐξελθόντι δὲ τοῦ ναοῦ καὶ τραπέντι ἐς ἄριστερά 6
περίβολός ἐστι καὶ Νεοπτολέμον τοῦ Ἀχιλλέως ἐν αὐτῷ
859 τάφος· καὶ οἱ κατὰ ἔτος ἐναγίζουσιν οἱ Δελφοί. Ἐπα-
ναβάντι δὲ ἀπὸ τοῦ μνήματος λίθος ἔστιν οὐ μέγας·
τούτου καὶ ἔλαιον ὁσημέραι καταχέουσι καὶ κατὰ ἑορτὴν
ἐκάστην ἔρια ἐπιτιθέασι τὰ ἄργα· ἔτι δὲ καὶ δόξα ἐς
αὐτόν, δοθῆναι Κρόνῳ τὸν λίθον ἀπὸ [τοῦ] παιδός,
καὶ ὥς αὐτῷς ἤμεσαν αὐτὸν ὁ Κρόνος.

Ἰοῦσαι δὲ ὥς ἐπὶ πόν καὶ ἐν αὐτῷ μετὰ τοῦ λίθου τὴν 7
θῆαν ἔστιν ἡ Κασσοπίς καλουμένη πηγὴ· πεῖλος δὲ οὐ
μέγας ἐπ' αὐτῇ, καὶ ἡ ἀνοδος διὰ τοῦ πεύκου ἔστιν ἐπὶ
τὴν πηγὴν. ταύτης τῆς Κασσοπίδος δύνασθαι τε κατὰ
τῆς γῆς λέγουσι τὸ ὕδαρ καὶ ἐν τῇ ἀδύτῳ τοῦ θεοῦ τὰς
γυναῖκας μαντικὰς ποιεῖν· τὴν δὲ τῇ κρήνῃ δεδωκυῖαν
τὸ ὄνομα τῶν περὶ τὸν Παρθενῶν νημφῶν φασὶν εἶναι.

XXV. Τὰς δὲ τὴν Κασσοπίδα ἔστιν οἰκημα γραφὰς
ἔχον τῶν Πολυγνώτου, ἀνάθημα μὲν Κινδίων, καλεῖται
δὲ ὑπὸ Δελφῶν Λέσχη, ὅτι ἐνταῦθα συνιώντες πρὸ ἀρ-
χατον τὰ τε σπουδαιότερα διελέγοντο καὶ ὅποσα μυ-
θώδη. τοιαῦτα εἶναι πολλὰ ἀπὸ πάσαν τὴν Ἑλ-
λάδα Ὅμηρος ἐν Μελανθῶνς λαιδορίῃ πρὸς Ὀδυσσεά
ἐδήλωσεν·

Οὐδ' ἐθέλεις εὐδαίην χαλκήϊον ἐς δόμον ἔλθῶν

ἢ ἐκὼν ἐς Λέσχην, ἀλλ' ἐνθάδε πόλλ' ἀγορεύεις.

2. Ἐς τοῦτο οὖν ἐσελθόντι τὸ οἶκημα τὸ μὲν σήμερον τὸ 2
ἐν δεξιᾷ τῆς γραφῆς Ἰλῖός τε ἔστιν ἑλισσάμενα καὶ ἀπό-
πλους ὁ Ἑλλήνων. Μενελάῳ δὲ τὰ ἐς τὴν ἀναγωγὴν
εὐτρεπίζουσι, καὶ ναῦς τε γεγραμμένη καὶ ἄνδρες ἐντός

ναῦται καὶ ἀναμῖξ παῖδες· ἐν μέσῃ δὲ ἐστὶ τῇ νηϊ ὁ κυβερνήτης Φρόντις κοντοῦς δύο ἔχων. Ὅμηρος δὲ Νέστορα ἐποίησεν ἄλλα τε διαλεγόμενον πρὸς Τηλέμαχον καὶ περὶ τοῦ Φρόντιδος, ὥς πατὴρ μὲν Ὀνήτορος, Μενελάου δὲ ἦν κυβερνήτης, δοκιμώτατος δὲ ἐς τὴν τέχνην, καὶ ὥς Σούνιον ἦδη τὸ ἐν τῇ Ἀττικῇ παραπλέοντα 860 ἐπέλαβεν αὐτὸν τὸ χρεῶν· καὶ τέως ὁμοῦ Νέστορι ὁ Μενέλαος πλέων, τότε κατὰ αἰτίαν ἀπελείφθη ταύτην, ἵνα μνήματος καὶ ὅσα ἐπὶ νεκροῖς ἄλλα ἀξιῶσαι τὸν

3 Φρόντιν. Οὗτός τε οὖν ἐν τοῦ Πολυγνώτου τῇ γραφῇ, καὶ ὑπ' αὐτὸν Ἰθαίμενός τε τις κομίζων ἐσθῆτα καὶ Ἐχολίᾳ διὰ τῆς ἀποβάθρας κατιῶν ἐστίν, ὕδριαν ἔχων χαλκῇν. Καταλύουσι δὲ καὶ τοῦ Μενελάου τὴν σκηνὴν οὐ πόρρω τῆς νεῶς οὔσαν Πολίτης καὶ Στρόφιος τε καὶ Ἄλφιος. καὶ ἄλλην διαλύων σκηνὴν ἐστίν Ἀμφιάλος. ὑπὸ δὲ τοῦ Ἀμφιάλου τοῖς ποσὶ κάθηται παῖς· ἐπίγραμμα δὲ οὐκ ἐστὶ τῷ παιδί, γένεια δὲ μόνῳ τῷ Φρόντιδι. καὶ μόνου τούτου τὸ ὄνομα ἐκ τῆς ἐς Ὀδυσσεά ποιήσεως ἔμαθε· τῶν δὲ ἄλλων ἐμοὶ δοκεῖν τὰ ὀνόματα

4 συνέθηκεν αὐτὸς ὁ Πολύγνωτος. Βρισηῖς δὲ ἐστῶσα καὶ Διομήδης τε ὑπὲρ αὐτῆς καὶ Ἴφις πρὸ ἀμφοτέρων εἰκόασιν ἀνασκοπούμεναι τὸ Ἑλένης εἶδος. κάθηται δὲ αὐτῇ τε ἡ Ἑλένη καὶ Εὐρυβάτης πλησίον· τὸν Ὀδυσσεῶς εἶναι κήρυκα εἰκάζομεν, οὐ μὴν εἶχεν ἦδη γένεια. Θεράπαινα δὲ Ἠλέκτρα καὶ Πανθαλῖς, ἡ μὲν τῇ Ἑλένῃ παρέστηκεν, ἡ δὲ ὑποδεῖ τὴν δέσποιναν ἡ Ἠλέκτρα· διάφορα δὲ καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα ἡ Ὅμηρος ἔθετο ἐν Ἰλιάδι, ἥ καὶ Ἑλένην καὶ ἰούσας ὁμοῦ τῇ Ἑλένῃ τὰς

5 δούλας ἐπὶ τὸ τεῖχος πεποίηκε. 3. Κάθηται δὲ ὑπὲρ τὴν Ἑλένην πορφυροῦν ἀνὴρ ἀμπεχόμενος ἱμάτιον καὶ ἐς τὰ μάλιστα κατηφής· Ἑλενον εἶναι τεκμήριον ἂν τὸν Πριάμου καὶ πρὶν ἢ [καὶ] τὸ ἐπίγραμμα ἐπιλέξασθαι. πλη-

σίον δὲ τοῦ Ἑλένου Μέγης ἐστὶ· τέτρωται δὲ τὸν βρα-
 χίονα ὁ Μέγης, καθὰ δὴ καὶ Λέσχεως ὁ Αἰσχυλίνου
 Πυρραῖος ἐν Ἴλιου πέρσιδι ἐποίησε· τρωθῆναι δὲ ὑπὸ
 τὴν μάχην τοῦτον, ἣν ἐν τῇ νυκτὶ ἐμαχέσαντο οἱ Τρῶες,
 861 ὑπὸ Ἀδμήτου φησὶ τοῦ Αὐγείου. Γέγραπται δὲ καὶ 6
 Λυκομήδης παρὰ τὸν Μέγητα ὁ Κρέοντος, ἔχων τραῦμα
 ἐπὶ τῷ καρπῷ· Λέσχεως οὕτω φησὶν αὐτὸν ὑπὸ Ἀγῆ-
 νορος τρωθῆναι. δῆλα οὖν ὥς ἄλλως γε οὐκ ἂν ὁ Πο-
 λύγνωτος ἔγραψεν οὕτω τὰ ἔλκη σφίσιν, εἰ μὴ ἐπελῆξато
 τὴν ποιήσιν τοῦ Λέσχεω· προσεπέθηκε μέντοι καὶ σφυ-
 ροῦ τῷ Λυκομήδει καὶ τρίτον τραῦμα ἐν τῇ κεφαλῇ.
 τέτρωται δὲ καὶ Εὐρύαλος ὁ Μηκιστέως κεφαλὴν τε καὶ
 ἐπὶ τῇ χειρὶ τὸν καρπὸν. Οὗτοι μὲν δὴ ἀνωτέρω τῆς 7
 Ἑλένης εἰσὶν ἐν τῇ γραφῇ· ἐφεξῆς δὲ τῇ Ἑλένῃ μήτηρ
 τε ἡ Θησέως ἐν χρῷ κεκαρμένη καὶ παίδων τῶν Θησέως
 Δημοφῶν ἐστὶ φροντίζων, ὅσα γε ἀπὸ τοῦ σχήματος,
 εἰ ἀνασώσασθαι οἱ τὴν ΑἼδραν ἐνέσται. Ἀργεῖοι δὲ καὶ
 ἐκ τῆς Σίνιδος θυγατρὸς γενέσθαι Ἔθσει Μελάνιππον
 λέγουσι, καὶ ὥς ἀνέλοιτο ὁ Μελάνιππος δρόμου νίκην,
 ὅτε οἱ Ἐπίγονοι καλούμενοι Νέμεια δεύτεροι οὗτοι ἐθε-
 σαν μετὰ Ἀδραστον. Λέσχεως δὲ ἐς τὴν ΑἼδραν ἐποίη- 8
 σεν, ἥνίκα ἡλίσκετο Ἴλιον, ὑπεξελθοῦσαν ἐς τὸ στρα-
 τόπεδον αὐτὴν ἀφικέσθαι τὸ Ἑλλήνων καὶ ὑπὸ τῶν
 παίδων γνωρισθῆναι τῶν Θησέως, καὶ ὥς παρ' Ἀγα-
 μέμνονος αἰτήσαι Δημοφῶν αὐτήν· ὁ δὲ ἐκείνῳ μὲν
 ἐθέλειν χαρίζεσθαι, ποιήσειν δὲ οὐ πρότερον ἔφη πρὶν
 Ἑλένην πεῖσαι· ἀποστέλλαντι δὲ αὐτῷ κήρυκα ἰδωκεν
 Ἑλένη τὴν χάριν. ἔοικεν οὖν ὁ Εὐρυβάτης ὁ ἐν τῇ
 γραφῇ ἀφίχθαι τε ὥς τὴν Ἑλένην τῆς ΑἼδρας ἔνεκα, καὶ
 τὰ ἐντεταλμένα ὑπὸ τοῦ Ἀγαμέμνονος ἀπαγγέλλειν.
 4. Γυναῖκες δὲ αἱ Τρωάδες αἰχμαλώτοις τε ἤδη καὶ ὁδυ- 9
 ρομέναις ἰοίκασι. γέγραπται μὲν Ἀνδρομάχῃ, καὶ ὁ

παῖς οἱ προσέστηκεν ἐλόμενος τοῦ μαστοῦ· τοῦτ' αὖ Δέ-
 σχως φηρέντι ἀπὸ τοῦ πύργου συμβῆναι λέγει τὴν τε-
 λευτήν, αὐτὸ μὴν ὑπὸ δόγματός γε Ἑλλήνων, ἀλλ' ἰδίᾳ
 Νεοπτόλεμον αὐτόχειρα ἐθελῆσαι γενέσθαι. Γέγραπται
 δὲ Μηδειακίστη, θυγατέρων μὲν Πριάμον καὶ αὕτη
 τῶν νόθων, ἐξῆρτίσθαι δὲ ἐς Πήδαιον πόλιν φησὶν αὐ-
 τὴν Ὅμηρος Ἰμβρίῳ Μέντορος [καὶδ'] ἀνδρὶ συνοικοῦ- 862
 10 σαν. Ἡ μὲν δ' Ἄνδρομάχη καὶ ἡ Μηδειακίστη καλύμ-
 ματά εἰσιν ἐπιχειρῆσαι, Πολυξένη δὲ κατὰ τὰ εἰδισμένα
 παρθένῳις ἀναπέπλεκται τὰς ἐν τῇ καφαλῇ τρίχας· ἀπο-
 θανεῖν δὲ αὐτὴν ἐπὶ τῷ Ἀχιλλέως μνήματι ποιηταὶ τε
 ᾄδουσι, καὶ γραφὰς ἐν τε Ἀθήναις καὶ Περσέσσιν τῇ
 ὑπὲρ Καΐκων θεασάμενος οἶδα ἐχούσας ἐς τῆς Πολυξένης
 11 τὰ παθήματα. Ἐγραψε δὲ καὶ Νέστωρα τῇ καφαλῇ τε
 ἐπιχειρῆμενον πῖλον καὶ ἐν τῇ χειρὶ δόρυ ἔχοντα· καὶ ἵπ-
 πος κονίσσθαι μέλλοντος παρέχεται σῆμα. ἄχρι μὲν δὲ
 τοῦ ἵππου αἰχιαλός τε καὶ ἐν αὐτῷ ψηφίδες ὑποφαίνον-
 ται, τὸ δὲ ἐντεῦθεν οὐκέτι κοιμῶν εἶναι θάλασσαν.

XXVI. Τῶν δὲ γυναικῶν τῶν μεταξὺ τῆς τε Αἰθρας
 καὶ Νέστορός εἰσιν ἄνωθεν τούτων αἰχμαλώτοι καὶ αὐ-
 τὰ Κλυμένη τε καὶ Κρέουσα καὶ Ἀριστομάχη καὶ Δενο-
 δίκη. Κλυμένην μὲν οὖν Στησίλοχος ἐν Ἰλίου πέρισιδι
 κατηρίθνηκεν ἐν ταῖς αἰχμαλώτοις· ὥσαυτως δὲ καὶ
 Ἀριστομάχην ἐποίησεν ἐν Νόστοις θυγατέρα μὲν Πριά-
 μον Κρετολάου δὲ γυναῖκα εἶναι τοῦ Ἰαστιάωνος· Δενο-
 δίκης δὲ μνημονεύσαντα οὐκ οἶδα οὔτε ποιητὴν οὔτε
 ὅσαι λόγων συνδέται· ἐπὶ δὲ τῇ Κρεούσῃ λέγουσιν ὡς
 ἡ θεῶν μήτηρ καὶ Ἀφροδίτη δουλείας ἀπὸ Ἑλλήνων
 αὐτὴν ἐρρύσαντο· εἶναι γὰρ δὴ καὶ Αἰνείου τὴν Κρέ-
 ουσαν γυναῖκα· Δέσχως δὲ καὶ ἔπη τὰ Κίρκῃ διδόν-
 2 σιν Εὐρυδίκην γυναῖκα Αἰνεία. Γεγραμμέναι δὲ ἐπὶ
 κλίνης ὑπὲρ ταύτας Ληϊνόμῃ τε καὶ Μητιόχῃ, καὶ Πει-

σίς ἐστὶ καὶ Κλεοδίκη· τούτων ἐν Ἰλιάδι καλουμένην μι-
 κρᾷ μόνης ἐστὶ τὸ ὄνομα τῆς Αἰνιόμης, τῶν δ' ἄλλων
 ἔμοι δοκεῖν συνέθηκε τὰ ὀνόματα ὁ Πολύγνωτος. Γέ-
 γραπται δὲ καὶ Ἐπειὸς γυμνὸς κατεβάλλων ἐς ἔδαφος
 τῶν Τρώων τὸ τεῖχος· ἀνέχει δὲ ὑπὲρ αὐτὸ ἡ κεφαλὴ
 τοῦ Ἴπκου μόνη τοῦ δουράτου. Πολυπόλεως δὲ ὁ Παι-
 ρίδου θαδεμένος τὴν κεφαλὴν ταινίᾳ, καὶ παρ' αὐτὸν
 Ἀκάμας ἐστὶν ὁ Θησέως ἐπικείμενος τῇ κεφαλῇ κράνος·
 λόφος δὲ ἐπὶ τῷ κράνι πεποιεῖται. καὶ Ὀδυσσεύς τε 3
 ἐστὶν ἐνδεδυνκὸς θώρακα· [Ὀδυσσεύς.] Ἄλως δὲ Ὀϊλέως
 ἔχων ἀσπίδα βωμῷ προσέστηκεν, ὁμνύμενος ὑπὲρ τοῦ
 863 ἐς Κασσάνδραν τολμήματος· ἡ δὲ κἀθηται τε ἡ Κασσάν-
 δρα χαμαὶ καὶ τὸ ἄγαλμα ἔχει τῆς Ἀθηνᾶς, εἴνε δὴ ἀνέ-
 τρεφεν ἐκ βράθρων τὸ ξόανον, ὅτε ἀπὸ τῆς ἱεσίας αὐτὴν
 ὁ Ἄλως ἀφείλκε. γεγραμμένοι δὲ καὶ οἱ παῖδες εἰσὶν οἱ
 Ἀτρεΐδαι, ἐπικείμεναι καὶ οὗτοι κράνη· Μενελάω δὲ
 ἀσπίδα ἔχοντι δράκων ἐπὶ τῇ ἀσπίδι ἐστὶν εἰργασμένος
 τοῦ ἐν Αὐλίδι φανέντος ἐπὶ τοῖς ἱεραῖς τέρατος ἔνεκα·
 ἐπὶ τούτοις τὸν Αἰώντα ἐξεκοῦσιν. Κατ' εὐθὺ δὲ τοῦ 4
 Ἴπκου τοῦ παρὰ τῷ Νέστορι Νεοπτόλεμος ἀπεκτονεὺς
 ἐστὶν Ἑλάσων, ὅστις δὴ ὁ Ἑλάσος. οὗτος μὲν δὴ ὀλίγον
 ἐμπνέοντι ἔτι εἴκασται· Ἀστύνουον δέ, οὗ δὴ ἐποίησαντο
 καὶ Δέσχεως μνήμην, πεπτωκότα ἐς γόνυ ὁ Νεοπτόλεμος
 εἴρει παῖσι. Νεοπτόλεμον δὲ μόνον τῶν Ἑλληνικοῦ φο-
 νεύοντα ἔτι τοὺς Τρῶας ἐποίησαν ὁ Πολύγνωτος, ὅτι
 ὑπὲρ τοῦ Νεοπτολέμου τὸν τάφον ἡ γραφὴ πᾶσα ἐμελ-
 λεν αὐτῷ μνησέσθαι. Τοῦ δὲ Ἀχιλλέως τῷ παιδὶ Ὀμη-
 ρος μὲν Νεοπτόλεμον ὄνομα ἐν ἀπάσῃ οἱ τίθεται τῇ
 ποιήσει· τὰ δὲ Κύπρια ἐπη φησὶν ὑπὸ Διαιμονίδους μὲν
 Πύρρον, Νεοπτόλεμον δὲ ὄνομα ὑπὸ Φοῖβιμος αὐτῷ
 τεθῆναι, ὅτι Ἀχιλλεὺς ἡλικίᾳ ἔτι νέος πολεμεῖν ἤρξατο.
 2. Γέγραπται δὲ βωμός τε καὶ ὑπὸ δειμάτος παῖς μικρὸς 5

- ἔχόμενος τοῦ βωμοῦ· κεῖται δὲ καὶ θώραξ ἐπὶ τῷ βωμῷ
 χαλκοῦς. κατὰ δὲ ἐμὲ σπάνιον τῶν θωράκων τὸ σχῆμα
 ἦν τούτων, τὸ δὲ ἀρχαῖον ἐφόρουν αὐτούς. δύο ἦν
 χαλκᾶ ποιήματα, τὸ μὲν στέρνω καὶ τοῖς ἀμφὶ τὴν γασ-
 τέρα ἀρμόζον, τὸ δὲ ὡς νώτου σκέπην εἶναι· γύαλα
 ἐκαλοῦντο· τὸ μὲν ἐμπροσθεν τὸ δὲ ὀπισθεν προσῆγον,
 6 ἔπειτα περόναις συνῆπτον πρὸς ἄλληλα. Ἀσφάλειαν
 δὲ ἀποχρῶσαν ἐδόκει παρέχεσθαι καὶ ἀσπίδος χωρὶς·
 ἐπὶ τούτῳ καὶ Ὅμηρος Φόρκυνα τὸν Φρύγα οὐκ ἔχοντα
 ἀσπίδα ἐποίησεν, ὅτι αὐτῷ γυαλοθώραξ ἦν. Ἐγὼ δὲ
 γραφῇ μεμιμημένον τοῦτον ἐθεασάμην ὑπὸ τοῦ Πολυ-
 γνώτου, καὶ ἐν Ἀρτέμιδος τῆς Ἐφεσίας Καλλιφῶν ὁ 864
 Σάμιος Πατρόκλη τοῦ θώρακος τὰ γύαλα ἀρμοζούσας
 7 ἔγραψε γυναῖκας. 3. Τοῦ βωμοῦ δὲ ἐπέκεινα Λαοδίκην
 ἔγραψεν ἐστῶσαν. ταύτην οὔτε ὑπὸ ποιητοῦ κατελε-
 γμένην ἐν ταῖς αἰχμαλώτοις ταῖς Τρῶσιν εὗρισκον,
 οὔτε ἄλλως ἐφαίνετο ἔχειν μοι τὸ εἶκος ἢ ἀφεθῆναι τὴν
 Λαοδίκην ὑπὸ Ἑλλήνων. Ὅμηρος μὲν γε ἐδήλωσεν ἐν
 Ἰλιάδι Μενελάου καὶ Ὀδυσσέως ξενίαν παρὰ Ἀντήνορι,
 καὶ ὡς Ἐλικίῳ ἢ Λαοδίκη συνοικοίῃ τῷ Ἀντήνορος·
 8 Λέσχεως δὲ τετρωμένον τὸν Ἐλικίῳ ἐν τῇ νυκτομαχίᾳ
 γνωρισθῆναι τε ὑπὸ Ὀδυσσέως καὶ ἐξαχθῆναι ζῶντα ἐκ
 τῆς μάχης φησὶν. Ἐποίτο ἂν οὖν τῇ Μενελάου καὶ
 Ὀδυσσέως κηδεμονίᾳ περὶ οἶκον τὸν Ἀντήνορος μηδὲ
 ἐς τοῦ Ἐλικίῳ τὴν γυναῖκα ἔργον δυσμενὲς ὑπὸ Ἀγα-
 μέμνονος καὶ Μενελάου γενέσθαι. Εὐφορίων δὲ ἀνὴρ
 Χαλκιδεὺς σὺν οὐδενὶ εἰκότι τὰ ἐς τὴν Λαοδίκην ἐποίη-
 9 σεν. Ἐφεξῆς δὲ τῇ Λαοδίκη ὑποστάτης τε λίθου καὶ
 λουτήριόν ἐστιν ἐπὶ τῷ ὑποστάτῃ χαλκοῦν· Μέθουσα
 δὲ κατέχουσα ταῖς χερσὶν ἀμφοτέραις τὸ ὑπόστατον ἐπὶ
 τοῦ ἐδάφους κάθηται· ἐν δὲ ταῖς Πριάμου θυγατρῶσιν
 ἀριθμῆσαι τις ἂν καὶ ταύτην κατὰ τοῦ Ἱμεραίου τὴν

φῶδῃν. παρὰ δὲ τὴν Μέδουσαν ἐν χροῖ κεκαρμένη προ-
σβῦτις ἢ ἄνθρωπός ἐστιν εὐνοῦχος, παιδίον δὲ ἐν τοῖς
γόνασιν ἔχει γυμνόν· τὸ δὲ τὴν χεῖρα ὑπὸ δαίματος
ἐπίπροσθε τῶν ὀφθαλμῶν πεποιήται.

XXVII. Νεκροὶ δέ, ὁ μὲν γυμνὸς Πῆλις ὄνομα ἐπὶ
τὸν νῶτόν ἐστιν ἐρριμμένος, ὑπὸ δὲ τὸν Πῆλιν Ἥιονεύς
τε κεῖται καὶ Ἄδμητος ἐνδεδυκότες εἰ τοὺς θῶρακας·
καὶ αὐτῶν Λέσχεως Ἥιονέα ὑπὸ Νεοπτολέμου, τὸν δὲ
ὑπὸ Φιλοκτήτου φησὶν ἀποθανεῖν τὸν Ἄδμητον. ἄλλοι
δὲ ἀνωτέρω τούτων, ὑπὲρ μὲν τὸ λουτήριον Λεώκριτός
ἐστιν ὁ Πουλυδάμαντος τεθνεὺς ὑπὸ Ὀδυσσέως, ὑπὲρ
δὲ Ἥιονέα τε καὶ Ἄδμητον Κόροιβος ὁ Μυγδόνης· τοῦ-
του μνῆμά τε ἐπιφανὲς ἐν ὄροις πεποιήται Φρυγῶν
865 Στεκτορηνῶν, καὶ ἀπ' αὐτοῦ ποιηταῖς Μύγδονας ὄνομα
ἐπὶ τοῖς Φρυγῇ τίθεσθαι καθέστηκεν. Ἀφίκετο μὲν δὴ
ἐπὶ τὸν Κασσάνδρας ὁ Κόροιβος γάμον, ἀπέθανε δέ, ὥς
μὲν ὁ πλείων λόγος, ὑπὸ Νεοπτολέμου, Λέσχεως δὲ
ὑπὸ Διομήδους ἐποίησεν. Εἰσὶ δὲ καὶ ἐπάνω τοῦ Κο- 2
ροίβου Πριάμος καὶ Ἀξίων τε καὶ Ἀγήνωρ. Πριάμον
δὲ οὐκ ἀποθανεῖν ἔφη Λέσχεως ἐπὶ τῇ ἐσχάτῃ τοῦ Ἑρ-
κείου, ἀλλὰ ἀποσπασθέντα ἀπὸ τοῦ βωμοῦ πάρεργον
τῷ Νεοπτολέμῳ πρὸς ταῖς τῆς οἰκίας γενέσθαι θύραις.
Ἐς δὲ Ἑκάβην Σησίχορος ἐν Ἰλίου πέριδι ἐποίησεν
εἰς Λυκίαν ὑπὸ Ἀπόλλωνος αὐτὴν κομισθῆναι. Ἀξίονα
δὲ παῖδα εἶναι Πριάμου Λέσχεως καὶ ἀποθανεῖν αὐτὸν
ὑπὸ Εὐρυπύλου τοῦ Εὐαίμονος φησι. Τοῦ Ἀγήνωρος
δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν ποιητὴν Νεοπτόλεμος αὐτόχειρ ἐστί·
καὶ οὕτω φαίνοιτο ἂν Ἑχεκλος μὲν φονευθεὶς ὁ Ἀγή-
νωρος ὑπὸ Ἀχιλλέως, Ἀγήνωρ δὲ αὐτὸς ὑπὸ τοῦ Νεο-
πτολέμου. Λαομέδοντος δὲ τὸν νεκρὸν Σίνων τε ἑταῖρος 3
Ὀδυσσέως καὶ Ἀγχιάλός εἰσιν ἐκκομίζοντες. γέγραπται
δὲ καὶ ἄλλος τεθνεὺς, ὄνομά οἱ Ἑρεσος· τὰ δὲ ἐς Ἑρε-

σόν τε καὶ Λαομέδοντα, ὅσα γε ἡμεῖς ἐπιστάμεθα, ἦσαν οὐδείς. 2. Ἔστι δὲ οἰκία τε ἡ Ἀντήνορος, καὶ παρδάλεως κρεμάμενον δέρμα ὑπὲρ τῆς ἐσόδου, σύνθημα εἶναι τοῖς Ἑλλήσιν ἀπέχεσθαι σφᾶς οἴκου τοῦ Ἀντήνορος. Γέγραπται δὲ Θεανῶ τε καὶ οἱ παῖδες, Γλαῦκος μὲν καθήμενος ἐπὶ θώρακι γυάλοις συντηροσμένῳ, Εὐρύμαχος 4 δὲ ἐπὶ πέτρᾳ. παρὰ δὲ αὐτὸν ἔστηκεν Ἀντήνωρ, καὶ ἐφεξῆς θυγάτηρ Ἀντήνορος Κρινῶ· παιδίον δὲ ἡ Κρινῶ φέρει νήπιον. τῶν προσώπων δὲ ἅπασιν οἶον ἐπὶ συμφορᾷ σχῆμά ἐστι. κιβωτὸν δὲ ἐπὶ ὄνον καὶ ἄλλα τῶν 866 σκευῶν εἰσὶν ἀνατιθέντες οἰκείται· κάθηται δὲ καὶ ἐπὶ ὄνου παιδίον μικρόν. Κατὰ τοῦτο τῆς γραφῆς καὶ εἰλεγμένον ἐστὶ Σιμωνίδου·

Γράψε Πολύγνωτος, Θάσιος γένος, Ἀγλαοφῶντος υἱός, περδομένην Ἰλίου ἀκρόπολιν.

XXVIII. Τὸ δὲ ἕτερον μέρος τῆς γραφῆς, τὸ ἐξ ἀριστερᾶς χειρός, ἐστὶν Ὀδυσσεὺς καταβεβηκὼς ἐς τὸν Αἴδην ὀνομαζόμενον, ὅπως Τειρεσίῳ τὴν ψυχὴν περὶ τῆς ἐς τὴν οἰκίαν ἐπέρρηται σωτηρίας· ἔχει δὲ οὕτω τὰ ἐς τὴν γραφὴν. Τῶρ εἶναι ποταμὸς ἔοικε, δῆλα ὥς ὁ Ἀχέρων, καὶ κάλαμοί τε ἐν αὐτῷ πεφυκότες, καὶ ἀμυδρὰ οὕτω θή τι τὰ εἶδη τῶν ἰχθύων σκιᾶς μᾶλλον ἢ ἰχθύς εἰκάζεις. καὶ ναῦς ἐστὶν ἐν τῷ ποταμῷ, καὶ ὁ 2 πορθμεὺς ἐπὶ ταῖς κώπαις. ἐπηκολούθησε δὲ ὁ Πολύγνωτος ἐμοὶ δοκεῖν ποιήσει Μινυάδι· ἐστὶ γὰρ δὴ ἐν τῇ Μινυάδι ἐς Θησέα ἔχοντα καὶ Πειρίδουν·

Ἐνθ' ἦτοι νέα μὲν νεκυέμβατον, ἦν ὁ γεραιὸς πορθμεὺς ἦγε Χάρων, οὐκ ἔλλαβον ἐνδοθεν ὄρμον. ἐπὶ τούτῳ οὖν καὶ Πολύγνωτος γέροντα ἔγραψεν ἤδη 3 τῇ ἡλικίᾳ τὸν Χάρωνα. Οἱ δὲ ἐπιβεβηκότες τῆς νεῆς οὐκ ἐπιφανεῖς ἐς ἅπαν εἰσὶν οἷς προσήκουσι. Τέλλης μὲν ἡλικίαν ἐφήβου γεγονῶς φαίνεται, Κλεόβοια δὲ ἐτι

παρθένος, ἔχει δὲ ἐν τοῖς γόνασι κιβωτόν, ὁποίας ποι-
 εῖσθαι νομίζουσι Δῆμητρι. ἐς μὲν δὴ τὸν Τέλλιν το-
 σοῦτον ἤκουσα ὡς ὁ ποιητὴς Ἀρχίλοχος ἀπόγονος εἴη
 τρίτος Τέλλιδος· Κλεόβοιαν δὲ ἐς Θάσον τὰ ὄργια τῆς
 Δήμητρος ἐνεργεῖν πρώτην ἐκ Πάρου φασίν. Ἐπὶ δὲ 4
 τοῦ Ἀχέροντος τῇ ὁχθῇ μάλιστα [τῷ] ὑπὸ τοῦ Χάρωνος
 τὴν ναῦν ἀνὴρ οὐ δίκαιος ἐς πατέρα ἀγγχόμενός ἐστιν
 867 ὑπὸ τοῦ πατρός. 2. Περὶ κλείστου γὰρ δὴ ἐποιοῦντο οἱ
 πάλοι γυνεάς, ὥσπερ ἐστὶν ἄλλοις τε τεκμήρασθαι καὶ
 ἐν Κατάνῃ τοῖς καλοσπέντοις Εὐσεβέσιν, οἵ, ἥνίκα ἐπέρ-
 ρει τῇ Κατάνῃ πῦρ τὸ ἐκ τῆς Αἰτνῆς, χρυσὸν μὲν καὶ
 ἄργυρον ἐν οὐδενὸς μερίδι ἐποίησαντο, οἱ δὲ ἐφευγον
 ἀράμενος μητέρα, ὁ δὲ αὐτῶν τὸν πατέρα· προϊόντας
 δὲ οὐ σὺν ῥαστώνῃ καταλαμβάνει σφᾶς τὸ πῦρ ἐπαιγό-
 μενον τῇ φλογί, καί, οὐ γὰρ κατετίθεντο οὐδ' οὕτω
 τοὺς γυνεάς, διχῇ σχισθῆναι λέγεται τὸν φύκα, καὶ
 αὐτούς τε τοὺς νεανίσκους, σὺν δὲ αὐτοῖς τοὺς γυνεάς
 τὸ πῦρ οὐδέν σφισι λυμηνάμενον παρεξῆλθεν. οὗτοι 5
 μὲν δὴ τιμὰς καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι παρὰ Καταναίων ἔχουσιν.
 Ἐν δὲ τῇ Πολυγνώτου γραφῇ πλησίον τοῦ ἀνδρός ὃς
 τῷ πατρὶ ἐλυμαίνετο καὶ δι' αὐτὸ ἐν Ἄιδου κακὰ ἀνα-
 πίμπλησι, τούτου πλησίον ἱερὰ σεσυληκῶς ἀνὴρ ὑπέσχε
 δάκην· γυνὴ δὲ ἡ κολάζουσα αὐτὸν φάρμακα ἄλλα τε
 καὶ ἐς αἰκίαν οἶδεν ἀνθρώπων. 3. Περισσῶς δὲ ἄρα 6
 εὐσεβεῖς θεῶν ἔτι προσέκαιντο οἱ ἄνθρωποι, ὡς Ἀθη-
 ναῖοί τε θῆλα ἐποίησαν, ἥνίκα εἶλον Ὀλυμπίον Διὸς
 ἐν Συρακούσαις ἱερόν, οὔτε κινήσαντες τῶν ἀναθη-
 μάτων οὐδέν, τὸν ἱερεῖα τε τὸν Συρακούσιον φύλακα
 ἐπ' αὐτοῖς ἐάσαντες· ἐδήλωσε δὲ καὶ ὁ Μῆδος Δᾶτις
 λόγοις τε, εὖς εἶπε πρὸς Ἀηλίου, καὶ τῷ ἔργῳ, ἥνίκα
 ἐν Φοινίσσῃ νηὶ ἄγαλμα εὐρῶν Ἀπόλλωνος ἀπέδωκεν
 αὐτοῖς Ταναγραίοις ἐς Δῆλιον. οὕτω μὲν τὸ θεῖον καὶ

οἱ πάντες τότε ἤγον ἐν τιμῇ, καὶ ἐπὶ λόγῳ τοιούτῳ τὰ
 7 ἐς τὸν συλήσαντα ἱερὰ ἔγραψε Πολύγνωτος. 4. Ἔστι δὲ
 ἄνωτέρῳ τῶν κατειλεγμένων Εὐρύνομος· δαίμονα εἶναι 868
 τῶν ἐν Ἄιδου φασὶν οἱ Δελφῶν ἐξηγηταὶ τὸν Εὐρύνο-
 μον, καὶ ὡς τὰς σάρκας περιεσθίει τῶν νεκρῶν, μόνῃ
 σφίσιν ἀπολείπων τὰ ὀστέα. Ἡ δὲ Ὀμήρου ποίησις ἢ ἐς
 Ὀδυσσέα καὶ ἢ Μινυάς τε καλουμένη καὶ οἱ Νόστοι,
 μνήμη γὰρ ἐν ταύταις καὶ Ἄιδου καὶ τῶν ἐκεῖ δειμάτων
 ἐστίν, ἴσασιν οὐδένα Εὐρύνομον δαίμονα. Τοσοῦτο
 μέντοι δηλώσω, ὁποῖός τε ὁ Εὐρύνομος καὶ ἐπὶ ποίου
 γέγραπται τοῦ σχήματος· κυανοῦ τὴν χροάν μεταξὺ ἐστὶ
 καὶ μέλανος, ὅποια καὶ τῶν μυῶν αἱ πρὸς τὰ κρέα
 εἰσὶ προσιζάνουσαι, τοὺς δὲ ὀδόντας φαίνει, καθεξο-
 8 μένῳ δὲ ὑπέστρωται οἱ δέρμα γυπός. Ἐφεξῆς δὲ μετὰ τὸν
 Εὐρύνομον ἢ τε ἐξ Ἀρκαδίας Αὔγη καὶ Ἰφιμέδεια ἐστὶ.
 καὶ ἢ μὲν παρὰ Τεύθραντα ἦλθεν ἐς Μυσίαν, καὶ γυναι-
 κῶν, ὁπόσαις ἐς τὸ αὐτὸ Ἡρακλέα ἀφικέσθαι λέγουσι,
 μάλιστα δὴ πατὴρ εἰκότα ἔτεκε τῷ πατρί· τῇ δ' Ἰφιμέ-
 δεια γέρα δέδοται μεγάλα ὑπὸ τῶν ἐν Μυλάσοις Καρῶν.

XXIX. Τῶν δὲ ἥδη μοι κατειλεγμένων εἰσὶν ἄνω-
 τέρω τούτων ἱερεῖα οἱ ἐταῖροι τοῦ Ὀδυσσέως Περιμή-
 δης καὶ Εὐρύλοχος φέροντες· τὰ δὲ ἐστὶ μέλανες κριοὶ
 τὰ ἱερεῖα. 2. Μετὰ δὲ αὐτοὺς ἀνὴρ ἐστὶ καθήμενος, ἐπί-
 γραμμα δὲ Ὀκνον εἶναι λέγει τὸν ἄνθρωπον· πεποιήται
 μὲν πλέκων σχοινίον, παρέστηκε δὲ θήλεια ὄνος ὑπε-
 σθίλουσα τὸ πεπλεγμένον αἶλ τοῦ σχοινίου. τοῦτον εἶναι
 τὸν Ὀκνον φίλεργόν φασιν ἄνθρωπον, γυναῖκα δὲ ἔχειν
 δαπανηράν· καὶ ὁπόσα συλλέξαιτο ἐργαζόμενος, οὐ
 2 πολὺ ἂν ὕστερον ὑπὸ ἐκείνης ἀνήλωτο. ταῦτα οὖν ἐς
 τοῦ Ὀκνου τὴν γυναῖκα ἐθέλουσιν αἰνέσασθαι τὸν Πο- 869
 λύγνωτον. Οἶδα δὲ καὶ ὑπὸ Ἰώνων, ὁπότε ἰδοῖεν τινα
 πονοῦντα ἐπὶ οὐδενὶ ὄνησιν φέροντι, ὑπὸ τούτων εἰρη-

μένον ὡς ὁ ἀνὴρ οὗτος συνάγει τοῦ Ὀκνου τὴν θά-
 μιγγα. Ὀκνον δ' οὖν καὶ μάντεων οἱ ὀρῶντες τοὺς οἰω-
 νοὺς καλοῦσιν τινα ὄρνιθα, καὶ ἔστιν οὗτος ὁ ὄκνος μέ-
 γιστος μὲν καὶ κάλλιστος ἐρρωδιῶν, εἰ δὲ ἄλλος τις
 ὄρνιθων, σπάνιός ἐστι καὶ οὗτος. Γέγραπται δὲ καὶ 3
 Τιτυὸς οὐ κολαζόμενος ἔτι, ἀλλὰ ὑπὸ τοῦ συνεχοῦς τῆς
 τιμωρίας ἐς ἅπαν ἐξανηλωμένος, ἀμυδρὸν καὶ οὐδὲ
 ὀλόκληρον εἶδωλον. Ἐπιδόντι δὲ ἐφεξῆς τὰ ἐν τῇ γραφῇ
 ἐστὶν ἐγγυτάτω τοῦ στρέφοντος τὸ καλῶδιον Ἀριάδνη·
 κάθηται μὲν ἐπὶ πέτρας, ὀρᾷ δὲ ἐς τὴν ἀδελφὴν Φαί-
 δραν, τό τε ἄλλο αἰωρουμένην σῶμα ἐν σειρᾷ καὶ ταῖς
 χερσὶν ἀμφοτέρωθεν τῆς σειρᾶς ἔχομένην· παρείχε δὲ
 τὸ σχῆμα καίπερ ἐς τὸ εὐπρεπέστερον πεποιημένου συμ-
 βάλλεσθαι τὰ ἐς τῆς Φαίδρας τὴν ταλευτήν. τὴν δὲ 4
 Ἀριάδνην ἢ κατὰ τινα ἐπιτυχῶν δαίμονα ἢ καὶ ἐπίτηδες
 αὐτὴν λοχῆσας ἀφείλετο Θησέας ἐπιπλεύσας Διόνυσος
 στόλῳ μελίζονι, οὐκ ἄλλος κατὰ ἐμὴν δόξαν, ἀλλὰ ὁ
 πρῶτος μὲν ἐλάσας ἐπὶ Ἴνδουσι στρατιᾷ, πρῶτος δὲ Εὐ-
 φράτην γασφρώσας ποταμόν· Ζεῦγμά τε ὠνομάσθη πό-
 λης, καθ' ὃ τι ἐξεύχθη τῆς χώρας ὁ Εὐφράτης, καὶ ἔστιν
 ἐνταῦθα ὁ κάλος καὶ ἐς ἡμᾶς ἐν ᾧ τὸν ποταμὸν ἐξευξεν
 ἀμπελίνοις ὁμοῦ πεπλεγμένος καὶ κισσοῦ κλήμασι. τὰ 5
 μὲν δὴ ἐς Διόνυσον πολλὰ ὑπὸ τε Ἑλλήνων λεγόμενα
 870 καὶ ὑπὸ Αἰγυπτίων ἐστίν. 3. Ὑπὸ δὲ τὴν Φαίδραν ἐστὶν
 ἀνακεκλιμένη Χλωρίς ἐπὶ τῆς Θυίας γόνασιν. οὐχ ἀμαρ-
 τήσεται μὲν δὴ οὐδὲ ὅστις φησὶ φιλεῖν εἶναι ἐς ἀλλήλας,
 ἥνίκα ἐτυχον αἱ γυναῖκες ζῶσαι· ἦσαν γὰρ δὴ ἢ μὲν ἐξ
 Ὀρχομενοῦ τοῦ ἐν Βοιωτίᾳ [Χλωρίς], ἢ δὲ *** χώρας.
 εἶπον δὲ καὶ ἄλλον ἐς αὐτὰς λόγον, τῇ μὲν συγγενέσθαι
 Ποσειδῶνα τῇ Θυίᾳ, Χλωρίν δὲ Ποσειδῶνος παιδί· Νηλεὺς
 συνοικῆσαι. Παρὰ δὲ τὴν Θυίαν Πρόκρις τε ἔστηκεν ἢ 6
 Ἐρεχθίδας καὶ μετ' αὐτὴν Κλυμένη· ἐπιστρέφει δὲ αὐτῇ

τὰ νῶτα ἡ Κλυμένη. ἔστι δὲ πεποιημένα ἐν Νόστοις Μινύου μὲν τὴν Κλυμένην θυγατέρα εἶναι, γήμασθαι δὲ αὐτὴν Κεφάλῳ τῷ Διήτονος καὶ γενέσθαι σφίσιν Ἴφικλον παῖδα. τὰ δὲ ἐς τὴν Πρόκριν καὶ οἱ πάντες ἄδουσιν, ὡς προτέρα Κεφάλῳ ἢ Κλυμένη συνώκησε, καὶ ὃν 7 τρόπον ἐτελεύτησεν ὑπὸ τοῦ ἀνδρός. Ἐσωτέρῳ δὲ τῆς Κλυμένης Μεγάραν τὴν ἐκ Θηβῶν ὄψει· ταύτην γυναικα ἔσχεν Ἡρακλῆς τὴν Μεγάραν, καὶ ἀπεπέμψατο ἀνὰ χρόνον ἅτε παίδων τε ἐστερημένος τῶν ἐξ αὐτῆς καὶ αὐτὴν ἡγούμενος οὐκ ἐπὶ ἀμείνουσι τῷ δαίμονι γῆμαι. Γυναικῶν τῶν κατειλεγμένων ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς ἢ τε Σαλμωνέως θυγάτηρ ἐπὶ πέτρας καθεζομένη καὶ Ἐριφύλη παρ' αὐτὴν ἐστὶν ἐστῶσα, διὰ μὲν τοῦ χιτῶνος ἀνέχουσα ἄκρους παρὰ τὸν τράχηλον τοὺς δακτύλους, τοῦ χιτῶνος δὲ ἐν τοῖς κοίλοις εἰκάσεις τῶν χειρῶν ἐκείνον τὸν 8 ὄρμον αὐτὴν ἔχειν. 4. Ὑπὲρ δὲ τὴν Ἐριφύλην ἔγραψεν Ἐλπήνορά τε καὶ Ὀδυσσεά ὀκλάζοντα ἐπὶ τοῖς ποσίν, ἔχοντα ὑπὲρ τοῦ βόθρου τὸ ξίφος· καὶ ὁ μάντις Τειρεσίας πρόεισιν ἐπὶ τὸν βόθρον· μετὰ δὲ τὸν Τειρεσίαν ἐπὶ πέτρας ἡ Ὀδυσσεώς μήτηρ Ἀντίκλειά ἐστιν· ὁ δὲ Ἐλπήνωρ ἀμπέχεται φορμὸν ἀντὶ ἐσθῆτος, σύνηθες 9 τοῖς ναύταις φόρημα. Κατωτέρῳ δὲ τοῦ Ὀδυσσεώς ἐπὶ θρόνων καθεζόμενοι Θησεὺς μὲν τὰ ξίφη, τό τε Πειρίθου καὶ τὸ ἑαυτοῦ, ταῖς χερσὶν ἀμφοτέραις ἔχει, ὁ δὲ ἐς τὰ ξίφη βλέπων ἐστὶν ὁ Πειρίθους· εἰκάσαις ἂν ἄχθεσθαι τοῖς ξίφεσιν αὐτὸν ὡς ἀχρείοις καὶ ὀφελός 871 σφίσιν οὐ γεγεννημένοις ἐς τὰ τολμήματα. Πανύασις δὲ ἐποίησεν ὡς Θησεὺς καὶ Πειρίθους ἐπὶ τῶν θρόνων παρασχοιντο σχῆμα οὐ κατὰ δεσμώτας, προσφύες δὲ ἀπὸ 10 τοῦ χρωτὸς ἀντὶ δεσμῶν σφίσιν ἐφη τὴν πέτραν. Θησεώς δὲ καὶ Πειρίθου τὴν λεγομένην φιλίαν ἐν ἀμφο-

τέραις ἐδήλωσεν Ὅμηρος ταῖς ποιήσεσι, καὶ Ὀδυσσεὺς
μὲν πρὸς Φαίλακας λέγων ἐστί,

καὶ νῦν κ' ἐτι προτέρους ἰδὼν ἀνέρας, οὓς ἐθελὼν περ,
Θησέα Πειρίθοόν τε, θεῶν ἐρικυδέα τέκνα·

πεποιήται δὲ αὐτῶ καὶ ἐν Ἰλιάδι ὁ Νέστορ ἄλλα τε ἐπὶ
'Αγαμέμνονος καὶ Ἀχιλλέως νουθεσία καὶ ἐπη τάδε εἰ-
ρηκώς·

Οὐ γάρ πω τοίους ἰδὼν ἀνέρας οὐδὲ ἰδωμαι,
οἷον Πειρίθοόν τε Δρύαντά τε ποιμένα λαῶν,
Καινέα τ' Ἐξάδιόν τε καὶ ἀντίθεον Πολύφημον,
Θησέα τ' Αἰγείδην ἐπισέκλον ἀθανάτοισιν.

XXX. Ἐφεξῆς δὲ τὰς Πανδάρω θυγατέρας ἔγρα-
ψεν ὁ Πολύγνωτος. Ὅμηρῳ δὲ ἐν Πηνελόπης λόγοις
ἐστὶν ὥς ἀποθάνοιεν μὲν ταῖς παρθένοις οἱ γεινάμενοι
κατὰ μήνιμα ἐκ θεῶν, αὐτὰς δὲ ὀρφανὰς τραφῆναι μὲν
ὑπὸ Ἀφροδίτης, λαβεῖν δὲ καὶ παρ' ἄλλων θεῶν, Ἥρας
μὲν φρονεῖν τε ἱκανὰς εἶναι καὶ εἶδος καλὰς, μῆκος δὲ
τοῦ σώματος Ἀρτεμίν φησιν αὐταῖς δωρῆσασθαι, ἔργα
δὲ γυναιξὶν ἀρμόζοντα ὑπ' Ἀθηνᾶς διδαχθῆναι. Ἀφρο- 2
δίτην μὲν ἐς οὐρανὸν ἀνέρχεσθαι παρὰ Διὸς γάμον
εὐδαίμονα ἐθέλουσαν ταῖς παισὶν εὐρασθαι· τὰς δὲ
ἀπούσης ἐκείνης ἀρπασθῆναι τε ὑπὸ Ἀρπυιῶν καὶ Ἐρι-
νύσιν ὑπ' αὐτῶν δοθῆναι. τάδε μὲν ἐστὶν ἐς αὐτὰς

872 Ὅμηρῳ πεποιημένα· Πολύγνωτος δὲ κόρας τε ἐστεφα-
νωμένας ἄνθεσι καὶ παιζούσας ἔγραψεν ἀστραγάλοις·
ὄνομα δὲ αὐταῖς Καμειρῶ τε καὶ Κλυτίῃ. Τὸν δὲ Παν-
δάρωων Μιλήσιόν τε ἐκ Μιλήτου τῆς Κρητικῆς ὄντα ἴστω
τις, καὶ ἀδικήματος ἐς τὴν κλοπὴν Ταντάλῳ καὶ τοῦ
ἐπὶ τῷ ὄρφῳ μετασχόντα σοφίσματος. Μετὰ δὲ τοῦ 3
Πανδάρω τὰς κόρας Ἀντίλοχος τὸν μὲν ἑτερον ἐπὶ πέ-
τρας τῶν ποδῶν, τὸ δὲ πρόσωπον καὶ τὴν κεφαλὴν ἐπὶ
ταῖς χερσὶν ἀμφοτέραις ἔχων ἐστίν. Ἀγαμέμνων δὲ

- μετὰ τὸν Ἀντίλοχον σκήπτρῳ τε ὑπὸ τὴν ἀριστερὰν
μασχάλην ἐρειδόμενος καὶ ταῖς χερσὶν ἐπανεχὼν φάβδον.
Πρωτεσίλαος δὲ πρὸς Ἀχιλλεῖα ἀφορᾷ καθεζόμενον, καὶ
ὁ Πρωτεσίλαος [τοιουτοῦν] ** παρέχεται σχῆμα· ὑπὲρ δὲ
τὸν Ἀχιλλεῖα Πάτροκλός ἐστιν ἐστηκώς. οὗτοι πλὴν τοῦ
- 4 Ἀγαμέμνονος οὐκ ἔχουσι γένεια οἱ ἄλλοι. 2. Γέγραπται
δὲ ὑπὲρ αὐτοὺς Φῳκός τε ἡλικίαν μειράκιον καὶ Ἰασεὺς·
γενεῖων ὅδε εὖ ἔχει· δακτύλιον δὲ ἐκ τῆς ἀριστερᾶς τοῦ
Φῳκου περιαιρούμενος χειρὸς ἐπὶ τοιῷδὲ ἐστὶ λόγῳ.
Φῳκῷ τῷ Αἰακοῦ διαβάντι ἐξ Αἰγίνης ἐς τὴν νῦν κα-
λουμένην Φωκίδα, καὶ ἀνθρώπων τε ἀρχὴν τῶν ἐν τῇ
ἡπείρῳ ταύτῃ κτήσασθαι καὶ αὐτῷ θέλουσι ἐνταῦθα
οἰκῆσαι, ἀφίκετο ἐπὶ πλεῖστον ὁ Ἰασεὺς φίλλας, καὶ οἱ
δῶρα ἄλλα τε, ὥς τὸ εἰκός, ἐδωρήσατο καὶ λίθου σφρα-
γίδά ἐνδεδεμένην χρυσῷ· Φῳκῷ δὲ οὐ μετὰ πολὺν χρό-
νον ἀνακομισθέντι ἐς Αἰγίνα Πηλεὺς ἀντίκα ἐβού-
λευσε τοῦ βίου τὴν τελευτήν· καὶ τοῦδε ἔνεκα ἐν τῇ
γραφῇ ἐς ἀνάμνησιν ἐκείνης τῆς φίλλας ὃ τε Ἰασεὺς τὴν
σφραγιδά ἐστιν ἐθέλων θεάσασθαι καὶ ὁ Φῳκος παρῆς
- 5 λαβεῖν αὐτήν. 3. Ὑπὲρ τούτους Μαιρά ἐστὶν ἐπὶ πέτρα
καθεζομένη· περὶ δὲ αὐτῆς πεποιημένα ἐστὶν ἐν Νόστοις
ἀπελθεῖν μὲν παρθένον ἔτι ἐξ ἀνθρώπων, θυγατέρα δὲ
αὐτήν εἶναι Προίτου τοῦ Θερσάνδρου, τὸν δὲ εἶναι
Σισύφου. Ἐφεξῆς δὲ τῆς Μαιρᾶς Ἀκταίων ἐστὶν ὁ Ἀχι-
σταίου καὶ ἡ τοῦ Ἀκταίωνος μήτηρ, νεβρὸν ἐν ταῖς χερ-
σὶν ἔχοντες ἐλάφου καὶ ἐπὶ δέρματι ἐλάφου καθεζόμενοι·
κύων τε θηρευτικὴ παρακατάκειται σφίσι βίου τοῦ
- 873 Ἀκταίωνος ἔνεκα καὶ τοῦ ἐς τὴν τελευτὴν τρόπου.
- 6 Ἀποβλέψαντι δὲ αὐθις ἐς τὰ κάτω τῆς γραφῆς ἐστὶν
ἐφεξῆς μετὰ τὸν Πάτροκλον οἱ ἀπὸ λόφου τινὸς Ὀρφεὺς
καθεζόμενος, ἐπάπτεται δὲ καὶ τῇ ἀριστερᾷ κιθάρας,
τῇ δὲ ἑτέρα χειρὶ ἰτέας κλῶνές εἰσιν ὧν ψαύει, προσ-

ανακέκλιται δὲ τῷ δένδρῳ· τὸ ἄλλος δοικεν εἶναι τῆς Περσεφόνης, ἔνθα αἰγριοὶ καὶ ἰτέαι δόξῃ τῇ Ὀμήρου πεφύκασιν. Ἑλληνικὸν δὲ τὸ σχῆμά ἐστι τῷ Ὀρφεί, καὶ οὔτε ἡ ἐσθῆς οὔτε ἐπιδημά ἐστιν ἐπὶ τῇ κεφαλῇ Θράκιον. τῷ δένδρῳ δὲ τῇ ἰτέᾳ κατὰ τὸ ἕτερον μέρος προσανα- 7 κεκλιμένος ἐστὶν αὐτῇ Προμέδων. εἰς μὲν δὴ οἱ νομίζουσι καθάπερ ἐς ποίησιν ἐπεισῆχθαι τοῦ Προμέδοντος τὸ ὄνομα ὑπὸ τοῦ Πολυγνώτου· τοῖς δὲ εἰρημένον ἐστὶν ἄνδρα Ἑλλήνα ἐς τε τὴν ἄλλην ἅπασαν γενέσθαι φιλήκοον μουσικὴν καὶ ἐπὶ τῇ ψῶδῃ μάλιστα τῇ Ὀρφείως.

4. Κατὰ τοῦτο τῆς γραφῆς Σχεδῖος ὁ Φωκεῦσιν ἡγησά- 8 μενος ἐς Τροίαν καὶ μετὰ τοῦτον Πελίας ἐστὶν ἐν θρόνῳ καθεζόμενος, τὰ γένεια ὁμοίως καὶ τὴν κεφαλὴν πολίος, ἐνορᾷ δὲ ἐς τὸν Ὀρφέα· ὁ δὲ Σχεδῖος ἐγγχειράδιόν τε ἔχων καὶ ἄγρωστίῳ ἐστὶν ἐστεφανωμένος. Θαμύριδι δὲ ἐγγὺς καθεζομένῳ τοῦ Πελίου διεφθαρμέναι αἱ ὄψεις καὶ ταπεινὸν ἐς ἅπαν σχῆμά ἐστι, καὶ ἡ κόμη πολλὴ μὲν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, πολλὴ δὲ αὐτῷ καὶ ἐν τοῖς γενείοις· λύρα δὲ ἔρριπται πρὸς τοῖς ποσὶ, κατεαγότες αὐτῆς οἱ πήχεις καὶ αἱ χορδαὶ κατερρωγυῖαι. 5. Ὑπὲρ τούτου 9 ἐστὶν ἐπὶ πέτρᾳ καθεζόμενος Μαρσύας, καὶ Ὀλυμπος παρ' αὐτὸν παιδὸς ἐστὶν ὥραίου καὶ αὐλεῖν διδασκομένου σχῆμα ἔχων. Οἱ δὲ ἐν Κελαιναῖς Φρύγες ἐθέλουσι μὲν τὸν ποταμὸν ὃς διέξουσιν αὐτοῖς διὰ τῆς πόλεως ἐκτεῖνόν ποτε εἶναι τὸν αὐλητήν, ἐθέλουσι δὲ καὶ εὐφημα εἶναι τοῦ Μαρσύου τὸ Μητρώον αὐλήμα· φασὶ δὲ ὡς καὶ τὴν Γαλατῶν ἀπώσαντο στρατιὰν τοῦ Μαρσύου σφίσιν ἐπὶ τοὺς βαρβάρους ὕδατί τε ἐκ τοῦ ποταμοῦ καὶ μέλει τῶν ἀνδρῶν ἀμύναντος.

874 XXXI. Εἰ δὲ ἀπίδοις κάλιν ἐς τὸ ἄνω τῆς γραφῆς, ἐστὶν ἐφεξῆς τῷ Ἀκταίῳ Ἄλας ὁ ἐκ Σαλαμῖνος καὶ Παλαμήδης τε καὶ Θεοσίτης κύβοις χρώμενοι παιδιᾷ,

τοῦ Παλαμήδους τῷ εὐρήματι. Ἀλλ' ὁ ἕτερος ἐς αὐ-
 τοὺς ὁρᾷ παλ्लοντας. τοῦτω τῷ Ἀλαντι τὸ χρῶμά ἐστιν
 οἷον ἂν ἀνδρὶ ναυαγῷ γένοιτο ἐπανθούσης τῷ χρωτὶ
 2 ἐτι τῆς ἄλμης. ἐς δὲ τὸ αὐτὸ ἐπίτηδες τοῦ Ὀδυσσεύος
 τοὺς ἐχθροὺς ἤγαγεν ὁ Πολύγνωτος. Ἀφίκετο δὲ ἐς
 Ὀδυσσεύος δυσμένειαν ὁ τοῦ Οἰλέως Ἀλλας, ὅτι τοῖς
 Ἕλλησιν Ὀδυσσεὺς παρῆνει καταλιθῶσαι τὸν Ἀλαντα
 ἐπὶ τῷ ἐς Κασσάνδραν τολμήματι. Παλαμήδην δὲ ἀπο-
 πνιγῆναι προελθόντα ἐπὶ ἰχθύων θήραν, Διομήδην δὲ
 τὸν ἀποκτείναντα εἶναι καὶ Ὀδυσσεὺς ἐπιλεξάμενος ἐν
 3 ἔπεσιν οἶδα τοῖς Κυπρίοις. Μελέαγρος δὲ ὁ Οἰλέως
 ἀνωτέρω μὲν ἢ ὁ τοῦ Οἰλέως Ἀλλας ἐστὶν ἐν τῇ γραφῇ,
 ἔοικε δὲ ὁρῶντι ἐς τὸν Ἀλαντα. τούτοις πλήν τῷ Παλα-
 μῆδει γένειά ἐστι τοῖς ἄλλοις. 2. Ἐς δὲ τοῦ Μελεάγρου
 τὴν τελευτὴν Ὀμήρῳ μὲν ἐστὶν εἰρημένα ὥς ἡ Ἑρινὺς
 καταρῶν ἀκούσαι τῶν Ἀλθαιᾶς καὶ ἀποθάνοι κατὰ ταύ-
 την ὁ Μελεάγρος τὴν αἰτίαν· αἱ δὲ Ἥοιαι τε καλούμεναι
 καὶ ἡ Μινυᾶς ὠμολογήκασιν ἀλλήλαις· Ἀπόλλωνα γὰρ
 δὴ αὐταὶ φασιν αἱ ποιήσεις ἀμῦναι Κούρησιν ἐπὶ τοὺς
 Αἰτωλοὺς, καὶ ἀποθανεῖν Μελεάγρον ὑπὸ Ἀπόλλωνος.
 4 Τὸν δὲ ἐπὶ τῷ δαλῷ λόγον, ὥς δεδιείη μὲν ὑπὸ Μοιρῶν
 τῇ Ἀλθαίᾳ, Μελεάγρῳ δὲ οὐ πρότερον ἔδει τὴν τελευ-
 τὴν συμβῆναι πρὶν ἢ ὑπὸ πυρὸς ἀφανισθῆναι τὸν δα-
 λόν, καὶ ὥς ὑπὸ τοῦ θυμοῦ καταπρήσειεν αὐτὸν ἡ
 Ἀλθαία, τοῦτον τὸν λόγον Φρύνιχος ὁ Πολυφράδμονος
 πρῶτος ἐν δράματι ἔδειξε Πλευρωνίαις·

κρυερὸν γὰρ οὐκ

ἤλυξεν μόρον, ὥκετα δέ νιν φλόξ κατεδαίσατο,

δαλοῦ περθομένου ματρὸς ὑπ' αἰνᾶς κακομηχάνου.

οὐ μὲν φαίνεται γε ὁ Φρύνιχος προαγαγὼν τὸν λόγον ἐς 875
 πλέον ὥς εὐρημα ἂν τις οἴκειον, προσαφάμενος δὲ αὐτοῦ
 μόνον ἄτε ἐς ἅπαν ἥδη διαβεβοημένου τὸ Ἑλληνικόν.

Ἐν δὲ τοῖς κάτω τῆς γραφῆς μετὰ τὸν Θρᾶκά εἰσι 5
Θάμυριν Ἐκτωρ μὲν καθεζόμενος· ἀμφοτέρας ἔχει τὰς
χειρας περὶ τὸ ἀριστερὸν γόνυ, ἀνιωμένου σχῆμα ἐμ-
φαίνων· μετὰ δὲ αὐτὸν Μέμνων ἐστὶν ἐπὶ πέτρα καθε-
ζόμενος καὶ Σαρπηδὼν συνεχῆς τῷ Μέμνωνι· ἐπικέκλι-
ται δὲ τὸ πρόσωπον ἐπὶ τὰς χεῖρας ἀμφοτέρας ὁ Σαρπη-
δῶν· ἡ δὲ ἐτέρα τῶν χειρῶν τοῦ Μέμνονος ἐπὶ τῷ ὤμῳ
τοῦ Σαρπηδόνης κεῖται. γένεια μὲν πᾶσιν ἐστὶν αὐτοῖς, 6
ἐν δὲ τοῦ Μέμνονος τῇ χλαμύδι καὶ ὄρνιθές εἰσιν ἐπειρ-
γασμένοι· Μεμνονίδες ταῖς ὄρνισιν ἐστὶν ὄνομα, κατὰ
δὲ ἔτος οἱ Ἑλλησπόντιοι φασιν αὐτὰς ἐν εἰρημέναις ἡμέ-
ραις ἰέναι τε ἐπὶ τοῦ Μέμνονος τὸν τάφον, καὶ ὁπόσον
τοῦ μνήματος δένδρων ἐστὶν ἢ πόας ψιλόν, τοῦτο καὶ
σαίρουσιν αἱ ὄρνιθες καὶ ὕγρας τοῖς πτεροῖς τοῦ Αἰδή-
που τῷ ὕδατι φαίνουσι. παρὰ δὲ τῷ Μέμνωνι καὶ παῖς 7
Αἰθίοψ πεποιήται γυμνός, ὅτι ὁ Μέμνων βασιλεὺς ἦν
τοῦ Αἰθιοπῶν γένους. Ἀφίκετο μέντοι ἐς Ἴλιον οὐκ ἀπ' Ἀθιοπίας,
ἀλλὰ ἐκ Σούσων τῶν Περσικῶν καὶ ἀπὸ
τοῦ Χοάσπου ποταμοῦ, τὰ ἔθνη πάντα ὅσα ᾤκει μεταξὺ
ὑποχείρια πεποιημένος. Φρύγες δὲ καὶ τὴν ὁδὸν ἐτι
ἀποφαίνουσι δι' ἧς τὴν στρατιὰν ἤγαγε, τὰ ἐπίτομα
ἐκλεγόμενος τῆς χώρας· τέμνεται δὲ διὰ τῶν μονῶν ἡ
ὁδός.

3. Ἐπεὶ δὲ τὸν Σαρπηδόνα τε καὶ Μέμνονα, ἐστὶν 8
ὑπὲρ αὐτοὺς Πάρις οὐκ ἔχων πῶ γένεια· κροτεῖ δὲ ταῖς
χαρσίν, οἷος ἂν γένοιτο ἀνδρὸς ἀγροίκου κρότος· εἰκαί-
ναι τὸν Πάριν φήσεις τῷ ψόφῳ τῶν χειρῶν Πενθεσί-
λεια κατ' αὐτὸν καλοῦντι. ἐστὶ δὲ καὶ ἡ Πενθεσίλεια
ὁρῶσα ἐς τὸν Πάριν, τοῦ προσώπου δὲ εἶοικε τῷ νεύ-
ματι ὑπερορᾶν τε αὐτὸν καὶ ἐν οὐδενὸς τίθεσθαι λόγῳ·
τὸ δὲ σχῆμά ἐστι τῇ Πενθεσίλειᾳ, παρθένος τόξον ἔχου-
σα τοῖς Σκυθικοῖς ἐμφερές καὶ παρθάλειος δέρμα ἐπὶ

- 9 τῶν ὄμων. Αἱ δὲ ὑπὲρ τὴν Πενθεσίλειαν φέρουσαι 876
 μὲν εἰσιν ὕδωρ ἐν καταγούσιν ὀστράκοις, πεποιήται δὲ
 ἢ μὲν ἐτι ὥραία τὸ εἶδος, ἢ δὲ ἥδη τῆς ἡλικίας προή-
 κουσιν· ἰδίᾳ μὲν δὲ οὐδὲν ἐπίγραμμα ἐπὶ ἑκατέρᾳ τῶν
 γυναικῶν, ἐν κοινῷ δὲ ἔστιν ἐπὶ ἀμφοτέροις εἶναι σφᾶς
 10 τῶν οὐ μεμνημένων. Τῶν γυναικῶν ἀνωτέρῳ τούτων
 ἔστιν ἡ Δυκάωνος Καλλιστῶ καὶ Νομία τε καὶ ἡ Νηλέως
 Πηρώ· ταύτης ἔδνα τῶν γάμων βοῦς ὁ Νηλεὺς ἦναι τὰς
 Ἰφίκλου. τῇ Καλλιστοῖ δὲ ἀντὶ μὲν στρωμνῆς ἔστιν
 αὐτῇ δέσμα ἄρατον, τοὺς πόδας δὲ ἐν τοῖς Νομίας γό-
 νασιν ἔχει κειμένους. ἐδήλωσε δὲ μοι τὰ πρότερα τοῦ
 λόγου φάναι τοὺς Ἀρκαδας Νομίαν εἶναι σφισιν ἐπι-
 χῳριον νύμφην· τὰς νύμφας δὲ εἶναι πολὺν μὲν τινα
 ἀριθμὸν βιούσας ἐτῶν, οὐ μέντοι παράπαν γε ἀπηλ-
 λαγμένους θανάτου ποιητῶν ἔστιν ἐς αὐτὰς λόγος. Μετὰ
 δὲ τὴν Καλλιστῶ καὶ ὅσαι σὺν ἐκείνῃ γυναικες, κρημ-
 νοῦ τε σχῆμά ἐστι καὶ ὁ Αἰόλου Σίσυφος ἀνῶσαι πρὸς
 11 τὸν κρημνὸν βιαζόμενος τὴν πέτραν. 4. Ἔστι δὲ καὶ
 πίδαξ ἐν τῇ γραφῇ, πρεσβύτης δὲ ἄνθρωπος, ὁ δὲ ἐτι
 καὶς, καὶ γυναῖκες, νῆα μὲν ὑπὸ τῇ πέτρᾳ, παρὰ δὲ τὸν
 πρεσβύτερον εἰκνυτα ἐκείνῃ τὴν ἡλικίαν· οἱ μὲν ἄλλοι
 φέροντες ὕδωρ εἶτι, τῇ δὲ γραφῇ κατεᾶσθαι τὴν ὕδριαν
 εἰκάσεις· ὅσον δὲ ἐν τῷ ὀστράκῳ λοιπὸν ἦν τοῦ ὕδατος,
 ἐκχέουσά ἐστιν αὐτοῖς ἐς τὸν πίδακα. Ἐτεκμαιρόμεθα δ'
 εἶναι καὶ τούτους τῶν τὰ δρώμενα Ἐλευσίνι ἐν οὐδενὸς
 θεμένου λόγῳ· οἱ γὰρ ἀρχαιότεροι τῶν Ἑλλήνων τελε-
 τὴν τὴν Ἐλευσινίαν πάντων, ὅποσα ἐς εὐσέβειαν ἦκει,
 τοσοῦτῳ ἡγεῖν ἐντιμότερον ὅσῳ καὶ θεοὺς ἐκίπροσθαι
 12 ἡρώων. Ἐκὸ τούτῳ δὲ τῷ πίδακι Τάνταλος καὶ ἄλλα
 ἔχων ἔσθαι ἀλγεινά, ὅποσα Ὀμηρος ἐπ' αὐτῷ πεποιή-
 κεν, ἐπὶ δὲ αὐτοῖς πρόσσεστίιν οἱ καὶ τὸ ἐκ τοῦ ἐπηροτη-
 μένου λείθου δαίμα. Πολύγνωτος μὲν δηλὸς ἔστιν ἐπα-

πολουθήσας τῷ Ἀρχιλόχου λόγῳ· Ἀρχίλοχος δὲ οὐκ οὔδα εἴτε ἐδιδάχθη παρὰ ἄλλων τὰ ἐς τὸν λίδον, εἴτε καὶ αὐτὸς ἐς τὴν ποίησιν ἐσηνέγκατο.

Τοσαύτη μὲν πλήθος καὶ εὐπρεπείας ἐς τοσοῦτόν ἐστιν ἦκουσα ἢ τοῦ Θασίου γραφή.

877 XXXII. Τοῦ περιβόλου δὲ τοῦ ἱεροῦ θεάτρον ἔχεται θείας ἄξιον· ἐπαναβάντι δὲ ἐκ τοῦ περιβόλου * * Διονύσου δὲ ἄγαλμα ἐνταῦθα Κνιδίων ἐστὶν ἀνάθημα. Στάδιον δὲ σφισιν ἀνωτάτω τῆς πόλεως τοῦτό ἐστιν· ἐπεποιήτο δὲ ἐκ τῆς πέτρας, ὅποια περὶ τὸν Παρνασσόν εἰσιν αἱ πολλαί, ἄχρι Ἀθηναῖος Ἡρώδης λίθῳ τῷ Πεντέλῃσιν αὐτὸ μετεκόσμησε. Τὰ μὲν δὴ ἀνήκοντα ἐς συγγραφὴν τοσαῦτά τε καὶ τοιαῦτα κατ' ἐμὲ ἦν τὰ λειπόμενα ἐν Δελφοῖς.

2. Ἴόντι δὲ ἐκ Δελφῶν ἐπὶ τὰ ἄκρα τοῦ Παρνασοῦ, 2 σταδίοις μὲν ὅσον ἐξήκοντα ἀπωτέρω Δελφοῦ ἐστὶν ἄγαλμα χαλκοῦν, καὶ ῥᾶων εὐζώνῳ ἀνδρὶ, ἡμίονοις τε καὶ ἵπποις ἐπὶ τὸ ἄντρον ἐστὶν ἀνοδος τὸ Κωρύκιον. τούτῳ δὲ τῷ ἄντρῳ γενέσθαι τὸ ὄνομα ἀπὸ νύμφης Κωρυκίας ἐδήλωσα ὀλίγῳ τι ἐμπροσθεν· σπηλαίων δὲ ὧν εἶδον θείας ἄξιον μάλιστα ἐφαίνετο εἶναι μοι. 3. Ὅσα 3 μὲν γὰρ ἐπὶ τε αἰγιαλοῖς καὶ ἀγχιβαθεὶ τῇ θαλάσσῃ, τούτων μὲν οὐδὲ ἀριθμὸν ἂν τις ἐθέλων ἐξεύροι· ὀνομαστότατα δὲ ἐν τε Ἑλλήσιν καὶ ἐν γῇ τῇ βαρβάρων ἐστί· Φρύγες οἱ ἐπὶ ποταμῷ Περγάλῃ, τὰ δὲ ἄνωθεν ἐξ Ἀρκαδίας καὶ Ἀχάνων ἐς ταύτην ἀφικόμενοι τὴν χώραν, δεικνύουσιν ἄντρον καλούμενον Στεῦνος, περιφερές τε καὶ ὕψους ἔχον εὐπρεπῶς· Μητρὸς δὲ ἐστὶν ἱερὸν, καὶ ἄγαλμα Μητρὸς πεποιήται. Θεμισσώνιον δὲ 4 τὸ ὑπὲρ Αἰοδικείας Φρύγες μὲν καὶ τοῦτο οἰκοῦσιν· ὅτε δὲ ὁ Γαλατῶν στρατὸς ἔφερε καὶ ἤγεν Ἰωνίαν καὶ Ἰωνίας τὰ ὄμορα, οἱ Θεμισσωνεῖς φασὶν αὐτοῖς Ἡρακλέα

- βοηθὸν καὶ Ἀπόλλωνα γενέσθαι καὶ Ἑρμῆν· τούτους γὰρ τοῖς τὰς ἀρχὰς ἔχουσιν ἄντρον τε δι' ὄνειράτων δεῖξαι, καὶ ἀποκρυφθῆναι Θεμισωνεῦσι καὶ γυναιξίν
 5 αὐτῶν καὶ παισὶν ἐς τοῦτο προστάξει τὸ ἄντρον. καὶ ἐπὶ τούτῳ πρὸ τοῦ σπηλαίου σφίσειν ἀγάλματα οὐ μέγαλα ἐστὶν Ἡρακλέους καὶ Ἑρμοῦ τε καὶ Ἀπόλλωνος, 878
 Σπηλαῖται καλούμενοι. τὸ δὲ ἀπέχει ὅσον τριάκοντα τοῦ ἄστεως σταδίου· ὕδατος δὲ εἰσὶν ἐν αὐτῷ πηγαί· οὔτε δὲ ἔσοδος ἐς αὐτὸ φέρει οὔτε ἐπὶ πολὺ ἢ αὐγὴ δίδεισι τοῦ ἡλίου, τοῦ τε ὀρόφου τὰ πλείονα ἐγγυτάτω
 6 τοῦ ἐδάφους γίνεται. 4. Ἔστι δὲ καὶ τοῖς ἐπὶ ποταμῷ Ἀθηαίῳ Μάγνησιν Ἰλαι καλούμενον χωρίον· ἐνταῦθα Ἀπόλλωνι ἀνεῖται σπήλαιον, μεγέθους μὲν ἕνεκα οὐ πολλοῦ θαύματος, τὸ δὲ ἄγαλμα τοῦ Ἀπόλλωνος τὰ μάλιστα ἀρχαῖον, καὶ ἰσχὺν ἐπὶ ἔργῳ παρέχεται παντί· καὶ αὐτῷ ἄνδρες ἱεροὶ κατὰ κρημνῶν τε ἀποτόμων καὶ πετρῶν πηδῶσιν ὑψηλῶν, καὶ ὑπερμήκη δένδρα ἐριπόντες ἐκ ῥιζῶν κατὰ τὰ στενωτάτα τῶν ἀτραπῶν
 7 ὁμοῦ τοῖς ἄχθεσιν ὁδεύουσι. 5. Τὸ δὲ ἄντρον τὸ Κωρύκιον μεγέθει τε ὑπερβάλλει τὰ εἰρημένα, καὶ ἐστὶν ἐπὶ πλείστον ὁδεῦσαι δι' αὐτοῦ καὶ ἄνευ λαμπτήρων· ὃ τε ὄροφος ἐς αὐταρκεῖς ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἀνέστηκες, καὶ ὕδωρ τὸ μὲν ἀνερχόμενον ἐκ πηγῶν, πλεον δὲ εἰ ἀπὸ τοῦ ὀρόφου στάζει, ὥστε καὶ δῆλα ἐν τῷ ἐδάφει σταλαγμῶν τὰ ἴχνη διὰ παντός ἐστι τοῦ ἄντρον. Ἰερὸν δὲ αὐτὸ οἱ περὶ τὸν Παρνασσὸν Κωρυκίων τε εἶναι Νυμφῶν καὶ Πανὸς μάλιστα ἡγνῆται. Ἀπὸ δὲ τοῦ Κωρυκίου χαλεπὸν ἦδη καὶ ἀνδρὶ εὐζώνῳ πρὸς τὰ ἄκρα ἀφικέσθαι τοῦ Παρνασοῦ· τὰ δὲ νεφῶν τέ ἐστὶν ἀνωτέρω τὰ ἄκρα, καὶ αἱ Θυιάδες ἐπὶ τούτοις τῷ Διονύσῳ καὶ τῷ Ἀπόλλωνι μαίνονται.
- 8 6. Τιθορέα δὲ ἀπωτέρω Δελφῶν ὀγδοήκοντα, ὥς

εἰκάσαι, σταδίοις ἐστὶν ἰόντι τὴν διὰ τοῦ Παρνασοῦ·
τὴν δὲ οὐ πάντα ὄρεινήν, ἀλλὰ καὶ ὀρήμασιν ἐπιτή-
δειον πλεόνων ἐτι ἐλέγετο εἶναι σταδίων. Διάφορα ἐς
τὸ ὄνομα οἶδα τῆς πόλεως Ἡροδότῳ τε εἰρημένα ἐν ἐπι-
στρατείᾳ τοῦ Μήδου καὶ Βάκιδι ἐν χρησμοῖς. Βάκις 9
μὲν γε Τιθορέας τοὺς ἐνθάδε ἐκάλεισεν ἀνθρώπους·
Ἡροδότου δὲ ὁ ἐς αὐτοὺς λόγος ἐπιόντος φησὶ τοῦ βαρ-
βάρου τοὺς ἐνταῦθα οἰκοῦντας ἀναφυγεῖν ἐς τὴν κορυ-
φήν, ὄνομα δὲ Νεῶνα μὲν τῇ πόλει, Τιθορέαν δὲ εἶναι
879 τοῦ Παρνασοῦ τῇ ἄκρᾳ. ζοικεν οὖν ἀνὰ χρόνον πρῶτα
μὲν δὴ τῇ ἀπάσῃ χώρᾳ, μετὰ δὲ ταῦτα, ἐπειδὴ ἀνω-
κίσθησαν ἀπὸ τῶν κωμῶν, ἐκνικῆσαι καὶ ἐπὶ τῇ πόλει
Τιθορέαν μὴδὲ ἐτι Νεῶνα ὀνομάζεσθαι. Τιθορέα δὲ
οἱ ἐπιχώριοι τεθῆναι φασιν ἀπὸ Τιθορέας νύμφης,
οἶαι τὸ ἀρχαῖον λόγῳ τῷ ποιητῶν ἐφύοντο ἀπὸ τε ἄλ-
λων δένδρων καὶ μάλιστα ἀπὸ τῶν δρυῶν. Γενεᾶ δὲ 10
ἣ με γενέσθαι μιᾷ πρότερον ἐς τὸ χεῖρον ἔτρεψεν ὁ δαί-
μων τὰ ἐν τῇ Τιθορέᾳ. θεάτρου μὲν δὴ κατασκευὴ καὶ
περίβολός ἐστιν ἀγορᾶς ἀρχαιοτέρας· τὰ δὲ τῶν ἐν τῇ
πόλει μάλιστα ἐς μνήμην ἦκοντα Ἀθηναῖς ἐστὶν ἄλσος
καὶ ναός τε καὶ ἄγαλμα, καὶ Ἀντιόπης μνήμᾳ ἐστὶ καὶ
Φώκου. 7. Καί μοι τοῦ λόγου τὰ ἔχοντα ἐς Θηβαίους
ἐδήλωσε μὲν ὥς ἡ Ἀντιόπη δι' ὀργὴν ἐκ Διονύσου μα-
νεῖη, καὶ κατὰ αἰτίαν ἦντινα ἐπεσπάσατο ἐκ τοῦ θεοῦ τὸ
μήνιμα, ἐδήλωσε δὲ καὶ ὥς ἐρασθέντι Φώκῳ τῷ Ὄρνυ- 11
τίωνος συνώκησε καὶ τέθαπται ὁμοῦ τῷ Φώκῳ, καὶ Βάκιδι
ὁποῖά ἐστι τῷ χρησμολόγῳ κοινὰ ἐς τοῦτον τὸν τάφον
καὶ ἐς τὸν Ζήθου τε ἐν Θήβαις καὶ Ἀμφίλονος. τὰ μὲν δὴ
ἐς συγγραφῆντων ἐν τῷ πολίσματι, ὅτι μὴ τὰ εἰρημένα,
ἄλλο ἢν οὐδέν. ποταμὸς δὲ παρὰ τῶν Τιθορέων ῥέων τὴν
πόλιν ποτόν σφισι γίνεται καταβαίνουσί τε ἐπὶ τὴν ὄχθην
καὶ ἀφνόμενοις τὸ ὕδωρ· ὄνομα δὲ ἐστὶν αὐτῷ Καχάλης.

12 8. Σταδίους δὲ ἀπωτέρω Τιθορέας ἐβδομήκοντα
 ναὸς ἐστὶν Ἀσκληπιοῦ, καλεῖται δὲ Ἀρχαγέτας· τιμὰς δὲ
 παρὰ αὐτῶν ἔχει Τιθορέων καὶ ἐκ' Ἰσῆς παρὰ Φωκίων
 τῶν ἄλλων. ἐντὸς μὲν δὴ τοῦ περιβόλου τοῖς τε ἱκέταις
 καὶ ὅσοι τοῦ θεοῦ δοῦλοι, τούτοις μὲν ἐνταῦθα εἰσι καὶ
 οἰκήσεις· ἐν μέσῳ δὲ ὃ τε ναὸς καὶ ἄγαλμα λίθου πε-
 ποιημένον, γένεια ἔχον μέγεθος καὶ ὑπὲρ δύο πόδας·
 κλίνη δὲ ἐν δεξιᾷ κεῖται τοῦ ἀγάλματος. θύειν δὲ αὐτῷ
 τὰ πάντα ὁμοίως νομίζουσι πλὴν αἰγῶν.

880

13 9. Τοῦ δὲ Ἀσκληπιοῦ περὶ τεσσαράκοντα ἀπέχει
 σταδίους περίβολος καὶ ἄδυτον ἱερὸν Ἰσίδος, ἀριώτατον
 ὅποσα Ἑλλήνες θεῶ τῇ Αἰγυπτίᾳ πεποιήνται· οὔτε γὰρ
 περιρικεῖν ἐνταῦθα οἱ Τιθορεῖς νομίζουσιν, οὔτε ἔσο-
 dos ἐς τὸ ἄδυτον ἄλλοις γε ἢ ἐκείνοις ἐστὶν οὓς ἂν αὐτῇ
 προτιμήσασα ἡ Ἰσις καλέσῃ σφᾶς δι' ἐνσπνίων. Τὸ δὲ
 αὐτὸ καὶ ἐν ταῖς ὑπὲρ Μακάνδρου πόλεσι θεοὶ ποιοῦσιν
 οἱ καταχθόνιοι· οὓς γὰρ ἂν ἐς τὰ ἄδυτα εἰσεναὶ θελή-
 14 σωσιν, ἀποστέλλουσιν αὐτοῖς ὀνειράτων ὄψεις. Ἐν δὲ
 τῇ Τιθορέῳ καὶ δις ἐκάστου ταῦ ἔτους τῇ Ἰαυδι πανή-
 γυριν ἄγουσι, τὴν μὲν τῷ ἥρι, τὴν δὲ μετοπωριῇν.
 τρίτῃ δὲ ἡμέρᾳ πρότερον κατὰ ἐκατέραν κῶπ πανηγύ-
 ρεων, ὅσοις ἐστὶν εἰσελθεῖν ἄδεια, τὸ ἄδυτον ἐκκαθαί-
 ρουσι τρόπον τινα ἀπόρητον, καὶ δὴ καὶ τῶν ἱερῶν
 ἃ ἐπὶ τῆς προτέρας ἐνεβλήθη πανηγύρεως, τούτων
 ὅποσα ἂν ὑπολειπόμενα εὗρωσι κομίζουσιν ἐς τὸ αὐτὸ
 αἰὲ χωρίον καὶ κατορύσσουσιν ἐνταῦθα· δύο τε ἀπὸ
 τοῦ ἄδυτου στάδια ἐτεκμαιρόμεθα ἐς τοῦτο εἶναι τὸ χω-
 15 ρίον. Ταύτῃ μὲν δὴ τῇ ἡμέρᾳ τοσαῦτα παρὶ τὸ ἱερὸν
 δρωῖσι· τῇ δὲ ἐπιούσῃ σκηναὶς οἱ καπηλεύοντες ποιοῦν-
 ται καλάμου τε καὶ ἄλλης ὕλης αὐτοσχιδίου· τῇ τελευ-
 ταίᾳ δὲ τῶν τριῶν πανηγυρίζουσι πιπράσκοντες καὶ
 ἀνδράποδα καὶ κτήνη τὰ πάντα, ἐτι δὲ ἐσθῆτας καὶ ἐφ-

γυφον καὶ χρυσόν. μετὰ δὲ μεσοῦσαν τὴν ἡμέραν τρεῖς 16
 πονταὶ πρὸς θυσίαν. Θύουσι δὲ καὶ βοῦς καὶ ἐλάφους
 οἱ εὐδαιμονέστεροι, ὅσοι δὲ εἰσιν ἀποθέοντες πλούτῳ,
 καὶ χῆνας καὶ ὄρνιθας τὰς μελεαγρίδας· ὕσι δὲ ἐς τὴν
 θυσίαν οὐ νομίζουσιν οὐδὲ οἶσι χρῆσθαι καὶ αἰξίν.
 Ὅσοις μὲν δὲ καθαγέσασαι τὰ ἱερεῖα ἐς τὸ ἄδυτον ἀπο-
 στείλαι * * * πεποιημένους ἀρχὴν, καθελίξαι δεῖ
 σφῶς τὰ ἱερεῖα λίνου τελαμῶσιν ἢ βύσσου· τρόπος δὲ
 τῆς σκευασίας ἐστὶν ὁ Αἰγύπτιος. κομπέυει τε δὴ 17
 πάντα ὅσα ἐθύσαν, καὶ οἱ μὲν ἐς τὸ ἄδυτον τὰ ἱερεῖα
 ἐσπέμπουσιν, οἱ δὲ ἐμπροσθε τοῦ ἁδύτου καθαγίζουσι
 881 τὰς σκηναὺς καὶ ἀποχωροῦσιν αὐτοὶ σπουδῇ. καὶ φασί
 ποτε ἄνθρωπον οὐ τῶν καταβαινόντων ἐς τὸ ἄδυτον,
 βέβηλον δέ, ἥνικα ἤρχετο ἡ πυρὰ καίεσθαι, τηνικαῦτα
 ἐσελθεῖν ἐς τὸ ἄδυτον ὑπὸ πολυπραγμοσύνης τε καὶ
 τόλμης, καὶ οἱ πάντα ἀνάπλεα εἰδῶλων φαίνεσθαι, καὶ
 ἀναστρέφαι μὲν αὐτὸν ἐς τὴν Τιθορέαν, διηγησάμενον
 δὲ ἃ ἐθεάσατο ἀφελῆναι τὴν ψυχὴν. 10. Ἐοικότα δὲ ἄν- 18
 θρὸς ἦκουσα Φοίνικος, ἄγων τῇ Ἰσιδι Αἰγυπτίους τὴν
 ἐφορτὴν, ὅτε αὐτὴν τὸν Ὅσιριν πενθεῖν λέγουσι· τηνι-
 καῦτα δὲ καὶ ὁ Νεῖλος ἀναβαίνειν σφίσιν ἄρχεται, καὶ
 τῶν ἐπιχωρίων πολλοὶς ἐστὶν εἰρημένα ὥς τὰ αὔξοντα
 τὸν ποταμὸν καὶ ἄρδειν τὰς ἀρούρας ποιοῦντα τὰ δά-
 κρυά ἐστι τῆς Ἰσιδος. τότε οὖν τὸν Ῥωμαῖον, ὃς ἐπετέ-
 τραπτο Αἰγυπτίον, ἄνδρα ἐφη χρήμασιν ἀναπέσσαντα ἐς
 τὸ ἄδυτον καταπέμψαι τῆς Ἰσιδος τὸ ἐν Κόπτε· καὶ ὁ
 ἐσπεμφθεὶς ἀνέστρεψε μὲν ἐκ τοῦ ἁδύτου, διηγησάμενον
 δὲ ὅποσα ἐθεάσατο καὶ τοῦτον ἀντίκα ἐκυνθανόμην τε-
 λευτῆσαι. τὸ ἔπος οὖν ἀληθεύειν εἶκα τὸ Ὀμήρου, σὺν
 οὐδενὶ αἰσίῳ τοὺς θεοὺς τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων ἐναρ-
 γῶς ὁρᾶσθαι.

11. Τὸ δὲ ἔλαιον τὸ ἐν τῇ Τιθορέᾳ ἀποδεῖ μὲν πλή- 19

θει τοῦ τε Ἀττικοῦ καὶ τοῦ Σικυνίου, χρόα δὲ ὑπερβάλλει καὶ ἡδονῇ [τά τε] Ἰβηρικόν καὶ τὸ ἐκ τῆς νήσου τῆς Ἰστρίας· καὶ μύρα τε ἀπ' αὐτοῦ παντοία ἔφουσι, καὶ τὸ ἔλαιον ὡς βασιλεία ἄγουσιν.

XXXIII. Ἐτέρα δὲ ἐκ Τιθορέας ὁδὸς ἡ ἐπὶ Λέδοντά ἐστιν· πόλις δὲ ποτε ἐνομιζέτο καὶ αὕτη, κατ' ἐμὲ δὲ ὑπὸ ἀσθενείας ἐξελελοίπεσαν οἱ Λεδόντιοι τὴν πόλιν, καὶ ἄνθρωποι περὶ ἐβδομήκοντα οἱ οἰκοῦντες ἦσαν ἐπὶ τῷ Κηφισῷ· Λέδων δ' οὖν ὄνομα τὰς οἰκήσεσιν ἐστὶν αὐτῶν, καὶ ἐς τὸν Φωκέων σύλλογον κοινὸν τελεῖν⁸⁸² ἡξίωται καὶ οὗτοι, καθάπερ γε καὶ οἱ Πανοπεῖς. Τῶν δὲ ἀνθρώπων οἱ οἰκοῦσιν ἐπὶ τῷ Κηφισῷ τεσσαράκοντά ἐστιν ἀνωτέρω σταδίοις Λέδοντος τῆς ἀρχαίας τὰ ἐρείπια, καὶ τὸ ὄνομα ἀπὸ ἀνδρὸς λαβεῖν τὴν πόλιν φασὶν² αὐτόχθονος. Κακῶν δὲ ἀπέλαυσαν μὲν ἀνιάτων καὶ ἄλλαι πόλεις δι' ἀδικίαν ἐπιχωρίων ἀνδρῶν· ἐς τελέαν δὲ ἀπώλειαν ὤλισθον Ἴλιον μὲν διὰ τὴν ἐς Μενέλαιον ὕβριν τοῦ Ἀλεξάνδρου, Μιλήσιοι δὲ διὰ τὸ ἐς τὰς ἐπιθυμίας Ἐστιαίου πρόχειρον καὶ ἔρωτα ἄλλοτε μὲν τῆς ἐν Ἠδωνοῖς πόλεως, τότε δὲ εἶναι Λαρείου σύμβουλον, ἄλλοτε δὲ ἐπανήκειν ἐς Ἰωνίαν. καὶ δὴ καὶ Λεδοντίοις Φιλόμηλος ἀσέβειαν τὴν ἐαυτοῦ δημοσίᾳ παρέσχε σφίσις ἀναμάξασθαι.

³ 2. Αἶλαια δὲ ἡμέρας μὲν ὁδὸν καὶ ὥρα χειμῶνος ἀπέχει Δελφῶν κατιούσι διὰ τοῦ Παρνασοῦ· στάδια δὲ ἑτεκμαιρόμεθα ὀγδοήκοντα εἶναι τῆς ὁδοῦ καὶ ἑκατόν. Τοὺς δὲ ἐνταῦθα ἀνθρώπους, καὶ ἐπειδὴ ἀνφκίσθη αὐτοῖς ἡ πόλις, ἀτύχημα ἐκ Μακεδονίας δεύτερον σφᾶς ἔμελλεν ἐπιλήψεσθαι. πολιορκηθέντες γὰρ ὑπὸ Φιλίππου τοῦ Δημητρίου καρέστησαν κατὰ συνθήκας, καὶ ἐσῆχθη φρουρά σφίσις ἐς τὴν πόλιν, ἕως οὗ ἀνὴρ ἐπιχώριος, ὄνομα δὲ οἱ ἦν Πάτρων, τοὺς τε ἐν ἡλικίᾳ τῶν

πολιτῶν συνέστησεν ἐπὶ τὴν φρουράν, καὶ κρατήσας τοὺς Μακεδόνας μάχῃ ἠνάγκασεν ἀπελθεῖν σφᾶς ὑποσπόνδους· Αἰλαίεις δὲ αὐτὸν ἀντὶ τῆς εὐεργεσίας ταύτης ἀνέθεσαν ἐς Δελφούς. Ἔστι δὲ ἐν Αἰλαίᾳ θέατρον ⁴ καὶ ἀγορά τε καὶ λουτρά· ἔστι δὲ καὶ θεῶν ἱερά, Ἀπόλλωνος, τὸ δὲ Ἀρτέμιδος· ἀγάλματα δὲ ὀρθὰ ἐργασίας τε τῆς Ἀττικῆς καὶ τῆς Πεντέλῃσι λιθοτομίας. Αἰλαίαν δὲ τῶν καλουμένων Ναϊδων καὶ θυγατέρα εἶναι τοῦ Κηφισοῦ, καὶ ἀπὸ τῆς νύμφης τὸ ὄνομα τεθῆναι τῇ πόλει φασί. καὶ ὁ ποταμὸς ἐνταῦθα ἔχει τὰς πηγάς· ἄνεις δὲ ἐκ τῆς ⁵ πηγῆς οὐ τὰ πάντα μεθ' ἡσυχίας, ἀλλ' ὥς τὰ πλείω συμβαίνει μεσουύσης μάλιστα τῆς ἡμέρας καρέχεσθαι φωνὴν ἀνερχόμενον· εἰκάσαις ἂν μυκωμένῳ ταύρῳ τὸν ἦχον τοῦ ὕδατος. ἔχει δὲ ἡ Αἰλαία καὶ πρὸς τὰς τοῦ ἔτους ὥρας μετοπώρα καὶ ἐν θέρει καὶ ἥρος ἐπιτηδεύει· τὸν δὲ χειμῶνα μὴ ὁμοίως ἥπιον γίνεσθαι κωλύει τὸ ὄρος ὁ Παρνασός.

3. Χαράδρα δὲ εἰκοσιν ἀπωτέρω σταδίοις ἐστὶν ⁶ ὑπὲρ ὑψηλοῦ κειμένη κρημνοῦ, καὶ ὕδατος οἱ ἐνταῦθα σπανίζουσιν ἄνθρωποι· ποτὸν δὲ σφισι ποταμὸς ἐστὶ Χάραδρος κατερχομένοις ὅσον τρία ἐπ' αὐτὸν στάδια· ἐκδίδωσι δὲ ἐς τὸν Κηφισόν, καὶ μοι τὸ ὄνομα ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ φαίνεται τεθῆναι τοῦ Χαράδρου τῇ πόλει. Χαράδραϊσι δὲ Ἡρώων καλουμένων εἰσὶν ἐν τῇ ἀγορᾷ βωμοί, καὶ αὐτοὺς οἱ μὲν Διοσκούρων, οἱ δὲ ἐπιχωρίων εἶναι φασιν Ἡρώων. 4. Γῆ δὲ διακεκριμένως ἀρίστη τῆς ⁷ Φωκίδος ἐστὶν ἢ παρὰ τὸν Κηφισὸν καὶ φυτεῦσαι καὶ σπεῖρειν καὶ ἀνεῖναι νομάς· καὶ γεωργεῖται ταῦτα μάλιστα τῆς χώρας, ὥστε καὶ λόγος ἐστὶ πόλιν μὲν Παραποταμίους μὴ ὀνομασθῆναι, ἐπὶ δὲ τῶν παρὰ τὸν Κηφισὸν γεωργούντων πεποιῆσθαι τὸ ἔπος,

οἷ τ' ἄρα παρ ποταμὸν Κηφισὸν δῖον ἔναιον.

8 τούτῳ τῷ λόγῳ διάφορα μὲν ἐν τῇ Ἡροδότου συγγραφῇ, διάφορα δὲ ἐστὶν αὐτῷ καὶ ὅσα ἐπὶ ταῖς νίκαις ταῖς Πυθικαῖς μνημονεύουσιν· Ἀμφικτυόνες γὰρ Πύθια ἐτίθουσαν πρῶτον, καὶ Αἰχμῆας Παραποταμῖος πυγμὴν ἐνίκησεν ἐν πατρὶν· ὡσαύτως δὲ Ἡρόδοτος καταλέγων τὰς πόλεις ὅσας βασιλεὺς Πέρσης τῶν ἐν Φωκεῦσιν ἐπέπραξε, καὶ Παραποταμίους κατεείλοχεν ἐν αὐταῖς πόλιν. οὐ μὲντοι οἱ Παραποταμίοι γὰρ ὑπὸ Ἀθηναίων καὶ Βοιωτῶν ἀνγκίσθησαν, ἀλλὰ ἐς τὰς ἄλλας πόλεις οἱ ἄνθρωποι κατενεμήθησαν ὑπὸ τε ἀσθενείας καὶ σπάνει χρημάτων. Παραποταμίῳ μὲν δὴ οὔτε ἐρείπια ἐτι ἦν, οὔτε ἐνθα τῆς χώρας φάνισθη ἡ πόλις μνημονεύουσι.

9 5. Ὀδὸς δὲ ἡ ἐς Ἀμφίκλειαν σταδίων ἐκ Αἰλαίας ἐστὶν ἐξήκοντα. ταύτην τὴν Ἀμφίκλειαν ἐλυμήναντο οἱ τε ἐπιχώριοι τῷ ὀνόματι, καὶ Ἡρόδοτος μὲν Ἀμφίκλειαν ἐκάλεσεν ἐπόμενος τῷ ἀρχαιοτάτῳ τῶν λόγων, Ἀμφικ-884. τυόνες δὲ δόγμα ἐπὶ τῇ τῶν πόλεων ἀπωλείᾳ τῶν ἐν Φωκεῦσιν ἐξενεγκόντες ὄνομα ἔθεντο αὐτῇ Ἀμφίκλειαν. Οἱ δὲ ἐπιχώριοι τοιάδε ἐπ' αὐτῇ λέγουσι, δυνάστην ἄνδρα ἐπιβουλήν ἐχθρῶν ὑποπτεύσαντα ἐς νήπιον παῖδα καταθέσθαι τὸν παῖδα ἐς ἄγγελον, καὶ ἀποκρύψαι τῆς χώρας ἐνθα οἱ ἄδειαν ἔσσεσθαι πλείστην ἡπίστατο· λύκον μὲν δὴ ἐπιχειρεῖν τῷ παιδί, δράκοντα δὲ ἰσχυρὰν
10 ἔχειν τὴν φρουρὰν ἐσπειραμένον περὶ τὸ ἄγγελον. ὥς δὲ ὁ πατήρ ἦλθε τοῦ παιδός, τὸν δράκοντα ἐπιβουλεύσαι τῷ παιδί ἐλπίζων ἀφίησι τὸ ἀκόντιον, καὶ ἐκείνον τε καὶ ὁμοῦ τῷ δράκοντι τὸν παῖδα ἀπέκτεινε· διδασχθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν ποιμαινόντων ὥς εὐεργέτην καὶ φύλακα τοῦ παιδὸς ἀπεκτιονῶς εἶη, πυρὰν τῷ δράκοντι καὶ τῷ παιδί ἐποίησεν ἐν κοινῷ· τό τε δὴ χωρίον ἐοικέναι καὶ ἐς τὸδε καιομένην πυρὰ φασί, καὶ ἀπὸ τοῦ δράκοντος ἐκείνου τὴν πόλιν ἐθέλουσιν Ὀφιτεῖαν ὀνομασθῆναι.

ἂ μάλιστα ἄξιον Διονύσῳ δοῶσιν ὄργια, ἔσοδος δὲ ἐς 11
τὸ ἄδυτον οὐδὲ ἐν φανερῷ σφίσιν ἄγαλμα οὐκ ἔστι.
Λέγεται δὲ ὑπὸ τῶν Ἀμφικλειέων μάντιν τέ σφισι τὸν
θεὸν τοῦτον καὶ βοηθὸν νόσων καθεστηκέναι· τὰ μὲν
δὴ νοσήματα αὐτοῖς Ἀμφικλειεῦσι καὶ τοῖς προσοικοῦ-
σιν ἰᾶται ^{Θι} ὄνειράτων, πρόμαντις δὲ ὁ ἱερεὺς ἔστι,
χρᾶ δὲ ἐκ τοῦ θεοῦ κάτοχος.

6. Ἀμφικλείας δὲ ἀπὸ τέρῳ σταδίοις πεντεκαίδεκά 12
ἔστι Τιθρωνίων ἐν πεδίῳ κείμενον· παρέχεται δὲ οὐδὲν
ἐς μνήμην. ἐκ Τιθρωνίου δὲ εἰκοσιν ἐς Δρυμαίαν στά-
διοι· καθ' ὃ τι δὲ αὕτη ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἐς Δρυμαίαν ἐξ
Ἀμφικλείας ἡ [εὐθεία] παρὰ τὸν Κηφισὸν συμμίσγουσιν,
ἔστιν Ἀπόλλωνος Τιθρωνεῦσιν ἐνταῦθα ἄλσος τε καὶ
βωμοί. πεποιήται δὲ καὶ ναός· ἄγαλμα δὲ οὐκ ἔστιν.
Ἀπέχει δὲ Ἀμφικλείας ἡ Δρυμαία σταδίους ὀγδοήκοντα
ἀποτραπέντι ἐς ἀριστεράν *** κατὰ Ἡροδότου τοὺς
885 λόγους, Ναυβολεῖς δὲ τὰ ἀρχαιότερα· καὶ οἰκιστὴν οἱ
ἐνταῦθα γενέσθαι φασὶ Φῶκον παῖδα τοῦ Αἰακοῦ. Δή-
μητρος δὲ Θεσμοφόρου Δρυμαίοις ἱερὸν ἔστιν ἀρχαῖον,
καὶ ἄγαλμα ὀρθὸν λίθου πεποιήται· καὶ αὐτῇ Θεσμο-
φῶρια ἐορτὴν ἄγουσιν ἐπέτειον.

XXXIV. Ἐλάτεια δὲ τῶν ἐν Φωκεῦσι μεγίστη πόλεω
ἔστι τῶν ἄλλων μετὰ γε τοὺς Δελφούς· κείται δὲ κατὰ
Ἀμφικλειαν, καὶ ἐς αὐτὴν ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατὸν ὁδός
ἔστιν ἐξ Ἀμφικλείας σταδίων, πεδιάς ἡ πολλή, καὶ αὐ-
θις οὐκ ἐπὶ πολὺ ἀνάντης ἡ ἐγγυτάτῳ τοῦ Ἐλατέων
ἄστεως. φεῖ δὲ ἐν τῇ πεδιάδι ὁ Κηφισός· αἱ δὲ ὠτίδες
καλούμεναι παρὰ τὸν Κηφισὸν νέμονται μάλιστα ὀρνί-
θων. 2. Ἐλατεῦσι δὲ ἐξεγένετο μὲν Κάσσανδρον καὶ 2
τὴν Μακεδόνων ἀπώσασθαι στρατιάν, ὑπῆρξε δὲ καὶ
Ταξίλου Μιθριδάτῃ στρατηγοῦντος τὸν πόλεμόν σφισιν
ἐκφυγεῖν· ἀντὶ τούτου δὲ τοῦ ἔργου Ῥωμαῖοι δεδῶκασιν

- αὐτοῖς ἐλευθέρους ὄντας ἀτελῇ νέμεσθαι τὴν χώραν. Ἀμφισβητοῦσι δὲ οὗτοι ξενικοῦ γένους, καὶ Ἀρκάδες φασὶν εἶναι τὸ ἀρχαῖον. Ἐλατον γὰρ τὸν Ἀρκάδος, ἡνίκα ἐπὶ τὸ ἱερὸν Φλεγυαί τὸ ἐν Δελφοῖς ἐστρατεύσαντο, ἀμῦναί τε τῷ θεῷ καὶ ἐν τῇ Φωκίδι ὁμοῦ τῷ στρατεύματι αὐτὸν καταμείναντα Ἐλατείας οἰκιστὴν γενέσθαι.
- 3 Ἐν δὲ ταῖς Φωκέων πόλεσιν ἃς ὁ Μῆδος ἐνέπρηνεν, ἀριθμῆσαι καὶ τὴν Ἐλάτειαν ἔστιν ἐν ταύταις. συμφοραὶ δὲ αἱ μὲν πρὸς Φωκέας τοὺς ἄλλους γεγρόνασί σφισιν ἔοικυιαι· τὰ δὲ καὶ ἰδίᾳ τοῖς Ἐλατεῦσιν ἐκ Μακεδόνων παρεσκεύασεν ὁ δαίμων. καὶ ἐπὶ μὲν Κασσάνδρου πολεμήσαντος Ὀλυμπιόδωρος κατέστη μάλιστα αἷτιος ἄπρακτον τοῖς Μακεδόσι γενέσθαι πολιορκίαν· Φίλιππος δὲ ὁ Δημητρίου τὸν τε ἐν Ἐλατεῖα δῆμον πρὸς τὸ ἔσχατον δέους ἤγαγε, καὶ ὑπηγάγετο ἅμα τοὺς δυνα-
- 4 τωτέρους ὄρωρεᾷ. Τίτος μὲν δὴ ὁ ἄρχων Ῥωμαίων, τὸ 886 γὰρ δὴ Ἑλληνικὸν ἅπαν ἐλευθερώσων ἀπέσταλτο ἐκ Ῥώμης, πολιτείαν τε Ἐλατεῦσιν ἀποδώσειν τὴν ἀρχαίαν ἐπηγγέλλετο, καὶ δι' ἀγγέλων ἐπεκηρυκεύετό σφισιν ἀπὸ Μακεδόνων ἀφίστασθαι· οἱ δὲ ὑπὸ ἀγνωμοσύνης, ὁ δῆμος ἢ οἱ ἔχοντες τὰς ἀρχάς, Φιλίππῳ τε ἦσαν πιστοὶ καὶ ὑπὸ τοῦ Ῥωμαίου πολιορκία παρέστησαν. Χρόνῳ δὲ οἱ Ἐλατεῖς ὕστερον Ταξίλου τε Μιθριδάτῃ στρατηγούντος καὶ τῶν ἐκ τοῦ Πόντου βαρβάρων ἀντέσχον τῇ πολιορκίᾳ· ἐπὶ τούτῳ δὲ ἐλευθέρους εἶναι τῷ ἔργῳ
- 5 δέδοται σφισιν ὑπὸ Ῥωμαίων. Τῶν δὲ Κοστοβόων τὸ ληστικὸν τὸ κατ' ἐμὲ τὴν Ἑλλάδα ἐπιδραμὸν ἀφίκετο καὶ ἐπὶ τὴν Ἐλάτειαν· ἐνθα δὴ ἀνὴρ Μνησίβουλος λόχον τε περὶ αὐτὸν ἀνδρῶν συνέστησε, καὶ καταφονεύσας πολλοὺς τῶν βαρβάρων ἔπεσεν ἐν τῇ μάχῃ. Οὗτος ὁ Μνησίβουλος δρόμου νίκας καὶ ἄλλας ἀνείλετο, καὶ Ὀλυμπιάδι πέμπτῃ πρὸς ταῖς τριάκοντά τε καὶ διακο-

σiais σταδίου καὶ τοῦ σὺν τῇ ἀσπίδι διαύλου· ἐν Ἑλα-
 τείᾳ δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ δρομέως, Μνησιβούλου χαλ-
 κοῦς ἐσθηκεν ἀνδριάς. 3. Ἡ δὲ ἀγορὰ αὐτῇ τέ ἐστι θεᾶς 6
 ἄξια καὶ ὁ Ἑλατος ἐπειργασμένος στήλῃ· σαφῶς δὲ οὐκ
 οἶδα εἴτε τιμῶντες οἶα οἰκιστὴν εἴτε καὶ μνημάτων ἐπί-
 θημα ἐποίησαντο τὴν στήλην. Τῷ δὲ Ἀσκληπιῷ ναὸς
 ῥυποδομήται καὶ ἄγαλμα γένεια ἔχον ἐστὶ· τοῖς δὲ ἐργα-
 σαμένοις τὸ ἄγαλμα ὀνόματα μὲν Τιμοκλῆς καὶ Τιμαρ-
 χίδης, γένους δὲ εἰσι τοῦ Ἀττικοῦ. Ἐπὶ τῷ πέρατι δὲ
 τῷ ἐν δεξιᾷ τῆς πόλεως θεάτρον τέ ἐστι καὶ χαλκοῦν
 Ἀθηνᾶς ἄγαλμα ἀρχαῖον· ταύτην τὴν θεὸν λέγουσιν
 ἀμῦναί σφισιν ἐπὶ τοὺς ὁμοῦ Ταξίλῳ βαρβάρους.

4. Ἑλατείας δὲ ὅσον σταδίους εἴκοσιν ἀφ᾽ἐσθηκεν 7
 Ἀθηνᾶς ἐπὶ κλησιν Κραναίας ἱερὸν, ἣ δὲ ὁδὸς ἐπὶ το-
 σοῦτον ἀναντεστέρα ὥς ἀνιᾶν τε μὴδὲν καὶ λεληθῆναι
 μᾶλλον αὐτῆς τὸ ἀνάντες. λόφος δὲ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῷ
 πέρατι τὰ πλεῖω μὲν ἀπότομος, οὐ μέντοι ἄγαν ἢ μεγέ-
 887 θους ἔχων ἐστὶν ἢ ὕψους· ἐπὶ τούτῳ τῷ λόφῳ τὸ ἱερὸν
 πεποιήται, καὶ στοαὶ τέ εἰσι καὶ οἰκῆσεις διὰ τῶν στοῶν,
 ἐνθα οἰκοῦσιν οἷς τὴν θεὸν θεραπεύειν καθ᾽ἐσθηκε, καὶ
 ἄλλοις καὶ μάλιστα τῷ ἱερωμένῳ. τὸν δὲ ἱερέα ἐκ παλ- 8
 δων αἰροῦνται τῶν ἀνέβων, πρόνοιαν ποιούμενοι πρό-
 τερον τῆς ἱερωσύνης ἐξήκειν οἱ τὸν χρόνον πρὶν ἢ ἡβῆ-
 σαι· ἱεροῦται δὲ ἔτη συνεχῇ πέντε, ἐν οἷς τὴν τε ἄλλην
 δίαίταν ἔχει παρὰ τῇ θεῷ, καὶ λουτρὰ αἱ ἀσάμινθοι
 κατὰ τρόπον εἰσὶν αὐτῷ τὸν ἀρχαῖον. Τὸ δὲ ἄγαλμα
 ἐποίησαν μὲν καὶ τοῦτο οἱ Πολυκλέους παῖδες, ἐστὶ δὲ
 ἐσκευασμένον ὥς ἐς μάχην, καὶ ἐπείργασται τῇ ἀσπίδι
 τῶν Ἀθήνησι μίμημα ἐπὶ τῇ ἀσπίδι τῆς καλουμένης ὑπὸ
 Ἀθηναίων Παρθένου.

XXXV. Ἐς Ἀβας δὲ ἀφικέσθαι καὶ ἐς Τάμπολιν ἐστι
 μὲν [καὶ] ἐξ Ἑλατείας ὀρεινὴν ὁδὸν ἐν δεξιᾷ τοῦ Ἑλα-

τέων ἄστεως· ἡ δὲ ἐπὶ Ὀποῦντα λεωφόρος ἡ ἐξ Ὀρχο-
 μενοῦ καὶ ἐς ταύτας φέρει τὰς πόλεις. ἰόντι οὖν ἐς
 Ὀποῦντα ἐξ Ὀρχομενοῦ καὶ ἐκτραπέντι οὐ πολὺ ἐς ἀρι-
 στερὰν ὁδὸς ἡ ἐς Ἄβας. Οἱ δὲ ἐν ταῖς Ἄβαις ἐς γῆν τὴν
 Φωκίδα λέγουσιν ἀφικέσθαι ἐξ Ἄργους, καὶ τὸ ὄνομα
 ἀπὸ Ἄβαντος τοῦ οἰκιστοῦ λαβεῖν τὴν πόλιν, τὸν δὲ
 Λυγκέως τε καὶ Ὑπερμνήστρας τῆς Δαναοῦ παῖδα εἶναι.
 2. Ἀπόλλωνος δὲ ἱερὰς νενομίκασιν εἶναι καὶ Ἄβας ἐκ
 παλαιοῦ, καὶ χρηστήριον καὶ αὐτόθι ἦν Ἀπόλλωνος.
 2 Θεῶ δὲ τῶ ἐν Ἄβαις οὐχ ὁμοίως Ῥωμαῖοι τε ἀπένειμαν
 τὰ ἐς τιμὴν καὶ ὁ Πέρσης, ἀλλὰ Ῥωμαῖοι μὲν εὐσεβεῖα
 τῇ ἐς τὸν Ἀπόλλωνα Ἀβαίοις δεδώκασιν αὐτονόμους
 σφᾶς εἶναι, στρατιὰ δὲ ἡ μετὰ Ξέρξου κατέπρησε καὶ
 τὸ ἐν Ἄβαις ἱερόν. Ἑλλήνων δὲ τοῖς ἀντιστάσι τῷ βαρ-
 βάρῳ τὰ κατακαυθέντα ἱερὰ μὴ ἀνιστάναι σφίσιν ἐδο-
 ξεν, ἀλλὰ ἐς τὸν πάντα ὑπολείπεσθαι χρόνον τοῦ
 ἐχθροῦς ὑπομνήματα· καὶ τοῦδε ἔνεκα οἱ τε ἐν τῇ Ἀλιαρ-
 τίᾳ ναοὶ καὶ Ἀθηναίοις τῆς Ἥρας ἐπὶ ὁδῷ τῇ Φαληρικῇ
 καὶ ὁ ἐπὶ Φαλήρῳ τῆς Ἀθήμητρος καὶ κατ' ἐμὲ ἔτι ἡμί-
 3 καντοὶ μένουσι. τοιαύτην θέαν καὶ τοῦ ἐν Ἄβαις ἱεροῦ 88
 τότε γε εἶναι δοκῶ, ἐς ὃ ἐν τῷ πολέμῳ τῷ Φωκικῷ βια-
 σθέντας μάχῃ Φωκέων ἄνδρας καὶ ἐς Ἄβας ἐκπεφευ-
 γότας αὐτοὺς τε οἱ Θηβαῖοι τοὺς ἐκέτας καὶ τὸ ἱερόν,
 δεύτερον δὲ οὗτοι μετὰ Μήδους, ἐδοσαν πυρὶ· εἰστέκει
 δ' οὖν καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι οἰκοδομημάτων ἀσθενέστατον ὁπό-
 σα δὴ ἡ φλόξ ἐλυμήνατο, ἅτε ἐπὶ τῷ Μηδικῷ προλω-
 βησαμένῳ πυρὶ αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Βοιωτοῦ πυρὸς κατειρ-
 γασμένον. 3. Παρὰ δὲ τὸν ναὸν τὸν μέγαν ἐστὶν ἄλλος
 ναός, ἀποθέων ἐκείνου μέγεθος· βασιλεὺς δὲ Ἀδριανὸς
 ἐποίησε τῷ Ἀπόλλωνι· τὰ δὲ ἀγάλματα ἀρχαιότερα καὶ
 αὐτῶν ἐστὶν Ἀβαίων ἀνάθημα, χαλκοῦ δὲ εἰργασταὶ
 καὶ ὁμοίως ἐστὶν ὀρθά, Ἀπόλλων καὶ Αἰγῶ τε καὶ Ἄρ-

τεμῖς. Ἀβαίοις δὲ ἔστι μὲν θέατρον, ἔστι δὲ καὶ ἀγορά σφισι, κατασκευῆς ἀμφοτέρω ἀρχαίας.

4. Ἐπανελθόντα δὲ ἐς τὴν ὁδὸν τὴν ἐς Ὀποῦντα 5 εὐθεῖαν Ἰάμπολις τὸ ἀπὸ τούτου σε ἐκδέχεται. τῶν δὲ ἐνταῦθα ἀνθρώπων καὶ αὐτὸ κατηγορεῖ τὸ ὄνομα οἷτινες ἦσαν ἐξ ἀρχῆς καὶ ὁπόθεν ἐξαναστάντες ἀφίκοντο ἐς ταύτην τὴν χώραν. Ὅτι πάντες γὰρ οἱ ἐκ Θηβῶν Κάδμον καὶ τὸν σὺν ἐκείνῳ φυγόντες στρατὸν ἀφίκοντο ἐνταῦθα. τὰ μὲν δὴ ἀρχαιότερα ὑπὸ τῶν προσχώρων ἐκαλοῦντο Ἰάντων πόλις, χρόνῳ μὲντοι ὕστερον Ἰάμπολιν ἐξενίκησεν ὀνομασθῆναι. Ἄτε δὲ καὶ βασιλέως Ξέρξου 6 καταπρήσαντος τὴν πόλιν καὶ αὐτῆς Φιλίππου κατασκάψαντος, ὅμως τὰ ὑπολειπόμενα ἦν ἀγορά τε ἀρχαίας κατασκευῆς καὶ βουλευτήριον, οἰκημα οὐ μέγα, καὶ θέατρον οὐ πόρρω τῶν πυλῶν. Ἀδριανὸς δὲ βασιλεύς στοὰν ᾠκοδομήσατο, καὶ ἐπώνυμος ἡ στοὰ τοῦ ἀναθέντος βασιλέως ἐστὶ. φρέαρ δὲ σφισίν ἐστιν ἕν· ἀπὸ τούτου μόνου καὶ πίνουσι καὶ λούονται, ἀπ' ἄλλου δὲ ἔχουσιν οὐδενός, πλὴν γε δὴ ὥρα χειμῶνος τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ. Σέβονται δὲ μάλιστα Ἀρτεμιν, καὶ ναὸς Ἀρτέμι- 7 δός ἐστιν αὐτοῖς· τὸ δὲ ἄγαλμα ὁποῖόν τι ἐστὶν οὐκ ἐδήλωσα· δις γὰρ καὶ οὐ πλέον ἐκάστου ἐνιαυτοῦ τὸ ἱερὸν ἀνοιγνύναι νομίζουσιν. ὁπόσα δ' ἂν τῶν βροσκημάτων 889 ἱερὰ ἐπονομάσωσιν εἶναι τῇ Ἀρτέμιδι, ἄνευ νόσου ταῦτα καὶ πιότερα τῶν ἄλλων ἐκτρέφεσθαι λέγουσιν.

5. Ἐσβολὴ δὲ ἐκ Χαιρωνείας ἐς γῆν τὴν Φωκίδα οὐ 8 μόνον ἡ εὐθεῖα ἐστὶν ἐς Δελφούς, ἡ διὰ τε Πανοπέως καὶ παρὰ τὴν Δαυλίδα καὶ ὁδὸν τὴν Σχιστήν· φέρει δὲ ἐκ Χαιρωνείας καὶ ἑτέρα τραχεῖα τε ὁδὸς καὶ ὄρεινὴ τὰ πλέονα ἐς πόλιν Φωκίων Στείριν· μῆκος δὲ εἰκοσι στάδιοι τῆς ὁδοῦ καὶ ἑκατόν. Οἱ δὲ ἐνταῦθα φασιν οὐ Φωκεῖς, Ἀθηναῖοι δὲ εἶναι τὰ ἄνωθεν, καὶ ἐκ τῆς Ἀττικῆς

ὁμοῦ Πετρεῶ τῷ Ὀρνέως ἀφικέσθαι διωχθέντι ὑπὸ Αἰγέως ἐξ Ἀθηνῶν· ὅτι δὲ τῷ Πετρεῶ τὸ πολὺ ἐκ τοῦ δήμου τοῦ Στειριέων ἠκολούθησεν, ἐπὶ τούτῳ κληθῆναι τὴν πόλιν Στεῖριν. Στειρίταις δέ ἐστιν ἐπὶ ὑψηλοῦ καὶ πετρώδους ἢ οἰκησις· σπανίζουσιν οὖν κατὰ τοῦτο ὕδατος θέρους ὥρα· φρέατα γὰρ αὐτόθι οὔτε πολλὰ οὔτε ὕδωρ παρεχόμενά ἐστιν ἐπιτήδειον. ταῦτα μὲν δὴ λουτρά σφισι καὶ ὑποξυγίοις ποτὸν γίνεται· τὸ δὲ ὕδωρ οἱ ἄνθρωποι τὸ πότιμον ὅσον στάδια τέσσαρα ὑποκαταβαίνοντες λαμβάνουσιν ἐκ πηγῆς· ἡ δὲ ἐν πέτραις ἐστὶν ὀρωρυγμένη, 10 καὶ ἀρύονται κατιόντες ἐς τὴν πηγὴν. Δήμητρος δὲ ἐπὶ κλησιν Στειρίτιδος ἱερὸν ἐστὶν ἐν Στεῖρι· πλίνθου μὲν τῆς ὠμῆς τὸ ἱερὸν, λίθου δὲ τοῦ Πεντέλῃσι τὸ ἄγαλμα, δᾶδας ἢ θεὸς ἔχουσα. παρὰ δὲ αὐτῇ κατελιγμένον ταινίαις ἄγαλμα ἀρχαῖον εἴ τι ἄλλο, ὅποσα Δήμητρι ἐς τιμὴν.

XXXVI. Ἐς δὲ Ἀμβρωσον στάδιοι περὶ ἐξήκοντά εἰσιν ἐκ Στεῖρεως· πεδίας ἢ ὁδός, ὁρῶν ἐν μέσῳ πεδίον κείμενον. ἄμπελοι δὲ τὸ πολὺ εἰσὶ τοῦ πεδίου, καὶ ἐν γῇ τῇ Ἀμβρωσέων οὐ συνεχεῖς μὲν ὥσπερ αἱ ἄμπελοι, 890 πεφυκάσι μέντοι καὶ αἱ θάμνοι. τὴν δὲ θάμνον ταύτην Ἴωνες μὲν καὶ τὸ ἄλλο Ἑλληνικὸν κόκκον, Γαλάται δὲ οἱ ὑπὲρ Φρυγίας φωνῇ τῇ ἐπιχωρίῳ σφίσιν ὀνομάζουσιν ὕς. γίνεται δὲ αὕτη μέγεθος μὲν ἢ κόκκος κατὰ τὴν θάμνον καλουμένην, φύλλα δὲ μελάντερα μὲν καὶ μαλακώτερα ἢ ἡ σχίνος, τὰ μέντοι ἄλλα ἑοικότα ἔχει τῇ 8 σχίνῳ. ὁ δὲ αὐτῆς καρπὸς ὅμοιος τῷ καρπῷ τῆς στρύχου, μέγεθος δέ ἐστι κατὰ ὄροβον. γίνεται δέ τι ἐν τῷ καρπῷ τῆς κόκκου βραχὺ ζῶον· τοῦτο εἰ ἀφίκοιτο ἐς τὸν αἶρα πεπανθέντος τοῦ καρποῦ, πέτεται τε αὐτίκα καὶ ἑοικὸς κῆνωπι φαίνοιτο ἄν· νῦν δὲ πρότερον, πρὶν ἢ τὸ ζῶον κινηθῆναι, συλλέγουσι τῆς κόκκου τὸν καρπὸν, καὶ ἐστὶ τοῖς ἐρίοις ἢ βαφῇ τὸ αἷμα τοῦ ζῴου.

2. Ἡ δὲ Ἀμβρωσος κεῖται μὲν ὑπὸ τὸ ὄρος τὸν Παρ- 3
 νασόν, τὰ ἐπέκεινα δὲ ἡ Δελφοί· τεθῆναι δὲ τὸ ὄνομα
 τῇ πόλει ἀπὸ ἡρώος φασιν Ἀμβρώσου. Θηβαῖοι δὲ ἐς
 τὸν Μακεδόνων καὶ Φιλίππου καθιστάμενοι πόλεμον
 περιέβαλον τῇ Ἀμβρώσῳ διπλοῦν τείχος· τὸ δὲ ἐστὶν
 ἐπιχωρίου λίθου, χροῖαν μέλανος, ἐς τὰ μάλιστα ἰσχυ-
 ροῦ· κύκλος δὲ ἐκάτερος τοῦ τείχους πλάτος μὲν ἀπο-
 δέων ὀλίγον ἐστὶν ὀργυιᾶς, τὸ δὲ ὕψος ἐς ἡμίσειάν τε
 καὶ δύο ὀργυιάς, ὅπου μὴ τὸ τείχος πεπόνηκε· διάστημα 4
 δὲ ἀπὸ τοῦ προτέρου τῶν κύκλων ἐπὶ τὸν δευτερόν
 ἐστὶν ὀργυιά· κατασκευὴ δὲ πύργων ἢ ἐπάλξεων ἢ εἴ τι
 ἄλλο ἐς εὐπρέπειαν τείχους, παρεῖται τὰ πάντα σφίσιν
 ἅτε τειχίζουσιν ἐπὶ μόνῳ τῷ αὐτίκα ἀμύνεσθαι. Ἔστι
 δὲ ἀγορά τε Ἀμβρωσεῦσιν οὐ μεγάλη, καὶ ἀνδριάντων
 ἐν αὐτῇ λίθου πεποιημένων κατεάγασιν οἱ πολλοί.

3. Τραπέντι δὲ ἐπὶ Ἀντίκυραν ἀνάτης τὰ πρῶτά 5
 ἐστὶν ὁδός· ἀναβάντι δὲ ὅσον δύο στάδια ὁμαλές τε
 χωρίον καὶ ἐν δεξιᾷ τῆς ὁδοῦ Δικτυνναίας ἐπὶ κλησιν
 ἱερὸν ἐστὶν Ἀρτέμιδος. ταύτην οἱ Ἀμβρωσεῖς ἄγουσι
 891 μάλιστα ἐν τιμῇ· τῷ δὲ ἀγάλματι ἐργασία τέ ἐστιν Αἰ-
 γιναία, καὶ μέλανος τοῦ λίθου πεποιήται. τὸ δὲ ἀπὸ
 τοῦ ἱεροῦ τῆς Δικτυνναίας κατάντης ὁδὸς ἐς Ἀντίκυραν
 πᾶσα ἐστὶ. Τὰ δὲ ἀρχαιότερα ὄνομα εἶναι Κυπάρισσον
 τῇ πόλει φασί, καὶ Ὅμηρον ἐν Φωκέων καταλόγῳ τὸ
 ὄνομα θελῆσαι θέσθαι γε αὐτόν, ὅτι ἤδη τηνικαῦτα
 ἐκαλεῖτο Ἀντίκυρα· εἶναι γὰρ δὴ τὸν Ἀντικυρεά κατὰ
 Ἡρακλέα ἡλικίαν. Κεῖται μὲν δὴ ἡ πόλις κατὰ Μεδεῶ- 6
 νος τὰ ἐρείπια· ἐδήλωσα δὲ ἀρχομένης τῆς ἐς Φωκέας
 *** ἐς τὸ ἱερὸν ἀσεβῆσαι τὸ ἐν Δελφοῖς. Ἀντικυρεάς
 δὲ ἐποίησε μὲν ἀναστιάτους καὶ ὁ Ἀμύντου Φίλιππος,
 ἐποίησε δὲ καὶ δεύτερα Ὀτίλιος ὁ Ῥωμαῖος, ὅτι ἦσαν

ὑπήκοοι καὶ οὗτοι Φιλίππου τοῦ Δημητρίου βασιλεῦ-
 τος Μακεδόνων· ὁ δὲ ἐπὶ τὸν Φίλιππον ἀμύνειν Ἀθη-
 7 ναίοις ὁ Ὀτίλιος ἀπέσταλτο ἐκ Ῥώμης. 4. Τὰ δὲ ὄρη τὰ
 ὑπὲρ τὴν Ἀντίκυραν πετρώδη τε ἄγαν ἐστί, καὶ ἐν αὐ-
 τοῖς φύεται μάλιστα ὁ ἐλλέβορος. ὁ μὲν αὐτοῦ μέλας
 χωρεῖται ἀνθρώποις καὶ ἐστὶ γαστρὶ καθάρσιον, ὁ δὲ
 ἕτερος ὁ λευκὸς δι' ἐμέτου καθαίρειν πέφυκε· τὸ δὲ
 φάρμακον τὸ ἐς τὴν κάθαρσιν ἢ τοῦ ἐλλεβόρου ῥίζα
 8 ἐστίν. Ἀντικυρεῦσι δὲ εἰσὶ μὲν ἀνδριάντες ἐν τῇ ἀγορᾷ
 χαλκοῖ, ἐστὶ δὲ σφισιν ἐπὶ τῷ λιμένι Ποσειδῶνι οὐ μέγα
 ἱερὸν, λογάσιν ὠκοδομημένον λίθοις· κεκονίαται δὲ τὰ 892
 ἐντός. τὸ δὲ ἄγαλμα ὀρθὸν χαλκοῦ πεποιημένον, βέ-
 βηκε δὲ ἐπὶ δελφίνι τῷ ἐτέρῳ τῶν ποδῶν· κατὰ τοῦτο
 δὲ ἔχει καὶ τὴν χεῖρα ἐπὶ τῷ μηρῷ, ἐν δὲ τῇ ἐτέρᾳ χειρὶ
 9 τρῖαινὰ ἐστὶν αὐτῷ. Τοῦ γυμνασίου δὲ ἐν ᾧ καὶ τὰ
 λουτρά σφισι πεποιήται, τούτου πέραν ἄλλο γυμνάσιον
 ἐστὶν ἀρχαῖον· ἀνδριᾶς δὲ ἔσθηκεν ἐν αὐτῷ χαλκοῦς·
 φησὶ δὲ ἐπ' αὐτῷ τὸ ἐπίγραμμα Ξενοδάμον παγκρατια-
 στήν Ἀντικυρέα ἐν ἀνδράσιν Ὀλυμπικὴν ἀνηρῆσθαι νί-
 κην. εἰ δὲ ἀληθεύει τὸ ἐπίγραμμα, Ὀλυμπιάδι τῇ πρώτῃ
 μετὰ δέκα καὶ διακοσίας φαίνοιτο ἂν τὸν κότινον ὁ Ξενο-
 δαμος εἰληφώς· αὕτη δὲ ἐν τοῖς Ἡλείων γράμμασι παρ-
 10 εῖται μόνῃ πασῶν ἢ Ὀλυμπιάς. Ἔστι δὲ ὑπὲρ τὴν ἀγορὰν
 ἐν φρέατι ὕδατος πηγὴ· σκέπη δὲ ἀπὸ ἡλίου τῷ φρέατι
 ὄροφος τε καὶ ἀνέχοντες τὸν ὄροφον κίονες. ἐστὶ δὲ οὐ
 πολὺ ἀνωτέρω τοῦ φρέατος λίθοις τοῖς ἐπιτυχοῦσιν ὠκο-
 δομημένον μνημεῖον· ταφῆναι δὲ φασιν ἐνταῦθα τοὺς Ἰφί-
 του παῖδας, τὸν μὲν ἀνασωθέντα ἐξ Ἰλίου καὶ ἀποθα-
 νόντα ἐν τῇ οἰκείᾳ· Σχεδίῳ δὲ ἐν μὲν γῇ τῇ Τρωάδι τὴν
 τελευταίην συμβῆναι λέγουσιν, ἀχθῆναι δὲ οἰκαδὲ καὶ
 τούτου τὰ ὅστα.

XXXVII. Τῆς πόλεως δὲ ἐν δεξιᾷ, δύο μάλιστα προ-

ελθόντι ἀπ' αὐτῆς σταδίου, πέτρα τέ ἐστιν ὑψηλή, μοῖρα ὄρους ἢ πέτρα, καὶ ἱερὸν ἐπ' αὐτῆς πεποιημένον ἐστὶν Ἀρτέμιδος· ἔργον τῶν Πραξιτέλους, δᾷδα ἔχουσα τῇ δεξιᾷ καὶ ὑπὲρ τῶν ὤμων φαέτραν· παρὰ δὲ αὐτὴν κύων ἐν ἀριστερᾷ· μέγεθος δὲ ὑπὲρ τὴν μεγίστην γυναικα τὸ ἄγαλμα.

2. Τῇ δὲ γῇ τῇ Φωκίδι ἐστὶν ὁμορος ἢ ὀνομάζεται μὲν ἀπὸ Βούλωνος ἀγαγόντος τὴν ἀποικίαν ἀνδρός, συνωκισθῆ δὲ ἐκ πόλεων τῶν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Δωρίδι. λέγονται δὲ οἱ Βούλιοι Φιλομήλου καὶ Φωκέων * * * σύλλογον τὸν κοινόν. Ἐς δὲ τὴν Βοῦλιν ἐκ μὲν τῆς Βοιωτίας Θίσβης σταδίων ἐστὶν ὁδὸς ὀγδοήκοντα, ἐξ Ἀντικύρας δὲ τῆς Φωκέων δι' ἡπείρου μὲν καὶ εἰ ἀρχὴν ἐστὶν οὐκ οἶδα· οὕτω δύσβατα ὄρη καὶ τραχέα τὰ
 893 μεταξὺ Ἀντικύρας τέ ἐστὶ καὶ Βούλιδος· [ἐς δὲ τὸν] * * * λιμένα σταδίων ἐξ Ἀντικύρας ἐστὶν ἑκατόν, τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ λιμένος στάδια ὁδοῦ τῆς πεζῆς τῆς ἐς Βοῦλιν ἑπτὰ εἶναι μάλιστα εἰκάζομεν. 3. Κάττεισι δὲ καὶ ποταμὸς 3 ἐς θάλασσαν ταύτῃ χεῖμαρρος, ὃν οἱ ἐπιχώριοι ὀνομάζουσιν Ἡράκλειον. κεῖται δὲ ἐπὶ ὑψηλοῦ τε ἢ Βούλιν καὶ ἐν παράπλῳ περαιουμένοις ἐξ Ἀντικύρας ἐς Λέχαιον τὸ Κορινθίων. Οἱ δὲ ἄνθρωποι οἱ ἐνταῦθα πλέον ἡμίσεις κόχλων ἐς βαφὴν πορφύρας εἰσὶν ἄλιεῖς. Κατασκευὴ δὲ ἢ ἐν τῇ Βούλιδι οὔτε ἢ ἄλλῃ θαύματος πολλοῦ, καὶ ἱερὰ θεῶν ἐστὶν Ἀρτέμιδος, τὸ δὲ αὐτῶν Διονύσου· τὰ δὲ ἄγαλματα ξύλου μὲν ἐστὶν εἰργασμένα, ὅστις δὲ ἦν ὁ ποιήσας οὐχ οἶοί τε ἐγενόμεθα συμβαλέσθαι. Θεῶν δὲ ὄντινα οἱ Βούλιοι σέβουσι μάλιστα, Μέγιστον μὲν ὀνομάζουσι, Διὸς δὲ κατὰ ἡμετέραν δόξαν ἐστὶν ἐπὶ κλησις. καὶ πηγὴ Βουλίοις ἐστὶ καλουμένη Σαύνιον.

4. Ἐς δὲ Κίρραν τὸ ἐπίνειον Δελφῶν ὁδὸς μὲν 4 σταδίων ἐξήκοντά ἐστιν ἐκ Δελφῶν· καταβάντι δὲ ἐς

- τὸ πεδῖον ἱππόδρομός τέ ἐστι καὶ ἀγῶνα Πύθια ἄγου-
 σιν ἐνταῦθα τὸν ἱππικόν. τὰ μὲν δὴ ἐς τὸν ἐν Ὀλυμπίᾳ
 Ταράξιππον ἐδήλωσέ μοι τὰ ἐς Ἡλείους τοῦ λόγου·
 ὁ δὲ ἱππόδρομος ἔοικε τοῦ Ἀπόλλωνος τάχα μὲν πού καὶ
 αὐτὸς τῶν ἱππευόντων τινὰ ἀνιᾶσαι, ἅτε ἀνθρώποις
 τοῦ δαίμονος ὁμοίως ἐπὶ ἔργῳ παντὶ καὶ ἀμείνω καὶ τὰ
 χεῖρῳ νέμοντος· οὐ μέντοι καὶ αὐτὸς ταραχὴν τοῖς ἱπ-
 ποῖς ὁ ἱππόδρομος οὔτε κατὰ αἰτίαν ἥρωος, οὔτε ἐπ’
 5 ἄλλῃ πέφυκεν ἐργάζεσθαι προφάσει. Τὸ δὲ πεδῖον τὸ
 ἀπὸ τῆς Κίρρας ψιλόν ἐστὶν ἅπαν, καὶ φυτεύειν δένδρα
 οὐκ ἐθέλουσιν, ἢ ἐκ τινος ἀρᾶς ἢ ἀχρεῖον τὴν γῆν ἐς
 δένδρων τροφήν εἰδότες. Λέγεται δὲ ἐς τὴν Κίρραν
 * * * καὶ ἀπὸ τῆς Κίρρας τὸ ὄνομα τὸ ἐφ’ ἡμῶν τεθῆναι
 τῷ χωρίῳ φασίν. Ὅμηρος μέντοι Κρίσαν ἐν τε Ἰλιάδι
 ὁμοίως καὶ ὕμνῳ τῷ ἐς Ἀπόλλωνα ὀνόματι τῷ ἐξ ἀρχῆς 894
 καλεῖ τὴν πόλιν. Χρόνῳ δὲ ὕστερον οἱ ἐν τῇ Κίρρᾳ
 ἄλλα τε ἡσέβησαν ἐς τὸν Ἀπόλλωνα καὶ ἀπετέμνοντο
 6 τοῦ θεοῦ τῆς χώρας. πολεμεῖν οὖν πρὸς τοὺς Κιρραίους
 ἔδοξεν Ἀμφικτυόσι, καὶ Κλεισθένην τε Σικωνίων τυ-
 ραννοῦντα προεστήσαντο ἡγεμόνα εἶναι καὶ Σόλωνα ἐξ
 Ἀθηναίων ἐπηγάγοντο συμβουλεύειν. χρωμένοις δὲ σφι-
 σιν ὑπὲρ νίκης ἀνείπεν ἡ Πυθία,
 οὐ πρὶν τῆσδε πόλεως ἐρείψετε πύργον ἐλόντες,
 πρὶν κεν ἐμῷ τεμένει κυανώπιδος Ἀμφιτρίτης
 κῦμα ποτικλύξῃ κελαδοῦν ἐπὶ οἴνοπα πόντον.
 5. Ἐπεισεν οὖν ὁ Σόλων καθιερωῶσαι τῷ θεῷ τὴν Κιρ-
 ραίαν, ἵνα δὴ τῷ τεμένει τῷ Ἀπόλλωνος γένηται γείτων
 7 ἡ θάλασσα. Εὐρέθη δὲ καὶ ἕτερον τῷ Σόλῳ σοφίσμα
 ἐς τοὺς Κιρραίους· τοῦ γὰρ Πλείστου τὸ ὕδωρ ῥέον διὰ
 ὀχετοῦ σφίσις ἐς τὴν πόλιν ἀπέστρεψεν ἀλλοχόσε ὁ Σό-
 λων. καὶ οἱ μὲν πρὸς τοὺς πολιορκοῦντας ἔτι ἀντειχον
 ἐκ τε φρεάτων καὶ ὕδωρ τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ πίνοντες·

ὁ δὲ τοῦ ἐλλεβόρου τὰς ῥίζας ἐμβαλὼν ἐς τὸν Πλεϊστον, ἐπειδὴ ἱκανῶς τοῦ φαρμάκου τὸ ὕδωρ ἤσθητο ἔχον, ἀνέστρεψεν αὐτίς ἐς τὸν ὀχετόν· καί, ἐνεφορήσαντο γὰρ ἀνέδην οἱ Κιρραῖοι τοῦ ὕδατος, [καί] οἱ μὲν ὑπο ἀπαύστου τῆς διαρροίας ἐξέλιπον οἱ ἐπὶ τοῦ τείχους τὴν φρουράν, Ἀμφικτυόνες δὲ ὥς εἶλον τὴν πόλιν, ἐπρά- 8 ξαντο ὑπὲρ τοῦ θεοῦ δίκας παρὰ Κιρραίων, καὶ ἐπίνειον Δελφῶν ἐστὶν ἡ Κίρρα· παρέχεται δὲ καὶ ἐς θείαν Ἀπόλλωνος καὶ Ἀρτέμιδος καὶ Ἀθηοῦς ναόν τε καὶ ἀγάλατα μεγέθει μεγάλα καὶ ἐργασίας Ἀττικῆς. ἡ δὲ Ἀδράστεια 895 ἰδρυται μὲν ἐν τῷ αὐτῷ σφίσι, μεγέθει δὲ τῶν ἄλλων ἀποδέουσα ἀγαλαμάτων ἐστίν.

XXXVIII. Ἡ δὲ γῆ ἡ Λοκρῶν τῶν καλουμένων Ὀξολῶν προσεχῆς τῇ Φωκίδι ἐστὶ κατὰ τὴν Κίρραν. Ἐς δὲ τὴν ἐπὶ κλήσιν τῶν Λοκρῶν τούτων διάφορα ἤκουσα, ὁμοίως δὲ ἅπαντα δηλώσω. Ὁρεσθεὶ τῷ Δευκαλίωνος βασιλεύοντι ἐν τῇ χώρᾳ κύων ἔτεκεν ἀντὶ σκύλακος ξύλον· κατορύξαντος δὲ τοῦ Ὁρεσθέως τὸ ξύλον ἅμα τῷ ἥρι φῦναι ἄμπελον ἀπ' αὐτοῦ λέγουσι, καὶ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῶν ὄζων γενέσθαι τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις. Οἱ δὲ Νέσσον πορθμεύοντα ἐπὶ τῷ Εὐήνῳ τρωθῆναι 2 μὲν ὑπὸ Ἡρακλέους, οὐ μέντοι καὶ αὐτίκα γε ἀποθανεῖν, ἀλλὰ ἐς τὴν γῆν ταύτην ἐκφυγεῖν νομίζουσι, καὶ ὥς ἀπέθανε σήπessθαί τε ἄταφον καὶ ὁσμῆς τῷ ἐνταῦθα ἄερι μεταδοῦναι δυσώδους. ὁ δὲ τρίτος τῶν λόγων καὶ ὁ τέταρτος, ὁ μὲν ποταμοῦ τινὸς ἄτοπον τὴν τε ἀτμίδα καὶ αὐτὸ φησιν εἶναι τὸ ὕδωρ, ὁ δὲ τὸν ἀσφόδελον φύεσθαι πολὺν καὶ ἀνθοῦντα * * ὑπὸ τῆς ὁσμῆς. Λέ- 3 γεται δὲ καὶ ὥς οἱ πρῶτοι τῶν ἐνταῦθα ἀνθρώπων ἦσαν αὐτόχθονες, ἐσθῆτα δὲ οὐκ ἐπιστάμενοί πῶ ὑφαίνεσθαι σκέπην πρὸς τὸ ῥίγος θηρίων δέρματα ἐποι- οῦντο ἀδέψητα, τὸ δασὺ τῶν δερμάτων ἐς τὸ ἐκτός

ὑπὲρ εὐπρεπείας τρέποντες· ἔμελλεν οὖν κατὰ τὸ αὐτὸ ταῖς βύρσαις καὶ ὁ χρῶς σφισιν ἔσεσθαι δυσώδης.

- 4 2. Δελφῶν δὲ ἀπωτέρω σταδίοις εἰκοσί τε καὶ ἑκατὸν ἔστιν Ἀμφισσα μεγίστη καὶ ὀνομαστοτάτη πόλις τῶν Λοκρῶν. ἐσποιοῦσι δὲ αὐτοὺς ἐς τὸ Αἰτωλικὸν αἰσχύνῃ τῶν Ὀζολῶν τοῦ ὀνόματος· καὶ δὴ καὶ ἔχει 896 λόγον εἰκότα, ὅτε βασιλεὺς ὁ Ῥωμαίων ἀναστάτους ἐς τὸν Νικοπόλεως συνοικισμὸν ἐποίησεν Αἰτωλοὺς, ἀποχωρῆσαι τοῦ δήμου τὸ πολὺ ἐς τὴν Ἀμφισσαν. τὸ μέντοι ἐξ ἀρχῆς γένους τοῦ Λοκρῶν εἰσί· τεθῆναι δὲ τῇ πόλει τὸ ὄνομα ἀπὸ Ἀμφίσσης τῆς Μάκαρος τοῦ Αἰόλου φασί, καὶ Ἀπόλλωνα ἐραστὴν γενέσθαι τῆς Ἀμφίσσης.
53. Κεκόσμηται δὲ ἡ πόλις κατασκευῇ τε τῇ ἄλλῃ, καὶ τὰ μάλιστα ἦκοντα ἐς μνήμην ἔστι μὲν μνῆμα Ἀμφίσσης, ἔστι δὲ Ἀνδραίμονος· σὺν δὲ αὐτῷ ταφῆναι λέγουσι καὶ Γόργην τὴν Οἰνέως συνοικήσασαν τῷ Ἀνδραίμονι. Ἐν δὲ τῇ ἀκροπόλει ναὸς σφισιν Ἀθηνᾶς καὶ ἄγαλμα ὀρθὸν χαλκοῦ πεποιημένον, κομισθῆναι δὲ ὑπὸ Θόαντός φασιν αὐτὴν ἐξ Ἰλίου καὶ εἶναι λαφύρων 6 τῶν ἐκ Τροίας· οὐ μὲν καὶ ἐμέ γε ἐπειθον. ἐδήλωσα δὲ ἐν τοῖς προτέροις τοῦ λόγου Σαμίους Ῥοίκον Φιλαίου καὶ Θεόδωρον Τηλεκλέους εἶναι τοὺς εὐρόντας χαλκὸν ἐς τὸ ἀκριβέστατον τῆξαι· καὶ ἐχώνευσαν οὗτοι πρῶτοι. Θεοδώρου μὲν δὴ οὐδὲν ἔτι οἶδα ἐξευρών, ὅσα γε χαλκοῦ πεποιημένα· ἐν δὲ Ἀρτέμιδος τῆς Ἐφεσίας πρὸς τὸ οἶκημα ἐρχομένῳ τὸ ἔχον τὰς γραφὰς λίθου θριγκὸς ἔστιν ὑπὲρ τοῦ βωμοῦ τῆς Πρωτοθρονίας καλουμένης Ἀρτέμιδος· ἀγάλματα δὲ ἄλλα τε ἐπὶ τοῦ θριγκοῦ καὶ γυναικὸς εἰκὼν πρὸς τῷ πέρατι ἔστηκε, τέχνη τοῦ Ῥοίκου, Νύκτα δὲ οἱ Ἐφεῖσιοι 7 λούσι. Τοῦτο οὖν τὸ ἄγαλμα τῆς ἐν τῇ Ἀμφίσσῃ Ἀθηνᾶς καὶ ἰδεῖν ἔστιν ἀρχαιότερον καὶ ἀργότερον τὴν

τέχνην. Ἄγουσι δὲ καὶ τελετὴν οἱ Ἀμφισσῆες Ἀνάκτων
καλουμένων παίδων· οἷτινες δὲ θεῶν εἰσὶν οἱ Ἀνακτες
παῖδες, οὐ κατὰ ταῦτά ἐστιν εἰρημένον, ἀλλὰ εἶναι
897 Διοσκούρους, οἱ δὲ Κούρητας, οἱ δὲ πλέον τι ἐπίστα-
σθαι νομίζοντες Καβείρους λέγουσι.

4. Τούτων δὲ τῶν Λοκρῶν τοσαῖδε ἄλλαι πόλεις 8
εἰσὶν, ἅνω μὲν ὑπὲρ Ἀμφίσσης πρὸς ἡπειρον Μυωνία,
στάδιοις ἁπωτέρω τριάκοντα Ἀμφίσσης· οὗτοι καὶ τῷ
Διὶ ἐν Ὀλυμπίᾳ εἰσὶν οἱ ἀναθέντες Μυᾶνες τὴν ἄσπίδα.
κεῖται δὲ τὸ πόλισμα ἐπὶ ὑψηλοῦ, καὶ σφισιν ἄλσος καὶ
βωμὸς θεῶν Μειλιχίων ἐστὶ· νυκτεριναὶ δὲ αἱ θυσίαι
θεοῖς τοῖς Μειλιχίοις εἰσὶ, καὶ ἀναλῶσαι τὰ κρέα αὐ-
τόθι πρὶν ἢ ἥλιον ἐπισχεῖν νομίζουσι. καὶ Ποσειδῶνος
ἐστὶν ὑπὲρ τὴν πόλιν τέμενος καλούμενον Ποσειδώνιον,
ἐν δὲ αὐτῷ ναὸς Ποσειδῶνος· τὸ δὲ ἄγαλμα ἐς-ἐμὲ οὐκ ἦν.

5. Οὗτοι μὲν δὴ ὑπεροικουῖσιν Ἀμφίσσης· ἐπὶ θαλάσ- 9
σης δὲ Οἰάνθεια καὶ ταύτῃ ὁμοροῦσά ἐστι Ναύπακτος.
πλὴν δὲ Ἀμφίσσης, ὑπ' Ἀχαιῶν οἱ ἄλλοι Πατρώων
ἄρχονται, βασιλέως σφίσι δόντος Αὐγούστου. Ἐν Οἰαν-
θείᾳ δὲ Ἀφροδίτης τε ἱερόν, καὶ ὀλίγον ὑπὲρ τὴν πόλιν
κυπαρίσσου τε ἀναμῖξ καὶ τῆς πίτυός ἐστιν ἄλσος, καὶ
ναὸς τε Ἀρτέμιδος καὶ ἄγαλμα ἐν τῷ ἄλσει· γραφαὶ δὲ
ἐπὶ τῶν τοίχων ἐξίτηλοί τε ἦσαν ὑπὸ τοῦ χρόνου καὶ
οὐδὲν ἐτι ἐλείπετο ἐς θεῶν αὐτῶν. Κληθῆναι δὲ ἀπὸ 10
γυναικὸς ἢ νύμφης τεκμαίρομαι τὴν πόλιν, ἐπεὶ ἐπὶ
Ναυπάκτῳ γε οἶδα εἰρημένον ὥς Δωριεῖς οἱ ὁμοῦ τοῖς
Ἀριστομάχου παισὶ τὰ πλοῖα αὐτόθι ἐποιήσαντο, οἷς ἐς
Πελοπόννησον ἐπεραιώθησαν· καὶ ἀντὶ τούτου γενέ-
σθαι τὸ ὄνομα τῷ χωρίῳ φασί. τὰ δέ μοι Ναυπακτίων,
ὥς τοῖς ἐς Ἰθώμην ἀποσιτᾶσιν ὁμοῦ τῷ σεισμῷ τῷ ἐν
Λακεδαιμόνι Ἀθηναῖοι Ναύπακτον ἐνοικῆσαι σφισιν
ἔδοσαν ἀφελόμενοι τοὺς Λοκρούς, καὶ ὥς τοῦ Ἀθη-

- ναίων ὕστερον πταίσματος τοῦ ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς Λακεδαιμόνιοι τοὺς Μεσσηνίους ἐδίωξαν καὶ ἐκ τῆς Ναυπάκτου, τὰδε μὲν ἐπεξῆλθέ μοι καὶ ἐς πλεον ἢ Μεσσηνία συγγραφή· ἐκλιπόντων δὲ ὑπὸ ἀνάγκης τῶν Μεσσηνίων, οὕτως οἱ Λοκροὶ συνελέχθησαν αὐτοῖς ἐς τὴν
- 11 **Ναύπακτον.** 6. Τὰ δὲ ἔπη τὰ Ναυπάκτια ὀνομαζόμενα ὑπὸ Ἑλλήνων ἀνδρὶ ἐσποιοῦσιν οἱ πολλοὶ Μιλησίῳ· Χάρων δὲ ὁ Πύθεω φησιν αὐτὰ ποιῆσαι Ναυπάκτιον 898 Καρκίνον. ἐπόμεθα δὲ καὶ ἡμεῖς τῇ τοῦ Λαμψακηνοῦ δόξῃ· τίνα γὰρ καὶ λόγον ἔχει ἂν ἔπαινον ἀνδρὸς Μιλησίου πεποιημένοις ἐς γυναῖκας τεθῆναί σφισιν ὄνομα
- 12 **Ναυπάκτια;** Ἐνταῦθα ἔστι μὲν ἐπὶ θαλάσῃ ναὸς Ποσειδῶνος καὶ ἄγαλμα ὀρθὸν χαλκοῦ πεποιημένον, ἔστι δὲ καὶ ἱερὸν Ἀρτέμιδος καὶ ἄγαλμα λευκοῦ λίθου· σχῆμα δὲ ἀκοντιζούσης παρέχεται, καὶ ἐπὶ κλησιν εἰληφεν Αἰτωλή. Ἀφροδίτῃ δὲ ἔχει μὲν ἐν σπηλαίῳ τιράς· εὐχονται δὲ καὶ ἄλλων ἕνεκα, καὶ αἱ γυναῖκες μάλιστα αἱ
- 13 **κῆραι** γάμον αἰτοῦσι παρὰ τῆς θεοῦ. 7. Τοῦ δὲ Ἀσκληπιοῦ τὸ ἱερὸν ἐρείπια ἦν, ἐξ ἀρχῆς δὲ ᾠκοδόμησεν αὐτὸ ἀνὴρ ἰδιώτης Φαλύσιος. νοσήσαντι γάρ οἱ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ οὐ πολὺ ἀποδέον τυφλῷ ὁ ἐν Ἐπιδαύρῳ πέμπει θεὸς Ἀνύτην τὴν ποιήσασαν τὰ ἔπη φέρουσαν σεσημασμένην δέλτον. τοῦτο ἐφάνη τῇ γυναικὶ ὄψις ὀνείρατος, ὅπαρ μέντοι ἦν αὐτίκα· καὶ εὐρέ τε ἐν ταῖς χερσὶ ταῖς αὐτῆς σεσημασμένην δέλτον, καὶ πλεύσασα ἐς τὴν **Ναύπακτον** ἐκέλευσεν ἀφελόντα τὴν σφραγίδα Φαλύσιον ἐπιλέγεσθαι τὰ γεγραμμένα. τῷ δὲ ἄλλως μὲν οὐ δυνατὰ ἐφαίνετο ἰδεῖν τὰ γράμματα ἔχοντι οὕτω τῶν ὀφθαλμῶν· ἐλπίζων δὲ τι ἐκ τοῦ Ἀσκληπιοῦ χρηστὸν ἀφαιρεῖ τὴν σφραγίδα, καὶ ἰδὼν ἐς τὸν κηρὸν ὑγιῆς τε ἦν, καὶ δίδωσι τῇ Ἀνύτῃ τὸ ἐν τῇ δέλτῳ γεγραμμένον, στατηῆρας δισχιλίους χρυσοῦ.

INDEX.

(Numerus primus libri est, secundus capituli, tertius segmenti.)

- Abae** opp. Phocidis, Phocicae cladis immune 10 3 2. Phocensium asylum ib. 3. oraculum 4 32 5. 10 35 1.
- Abantes** pop. Euboeae 5 22 4. coloniam ducunt in Chium 7 4 9.
- Abantidas** Sicyonis tyrannus 2 8 2.
- Abantis** regio 5 22 3.
- Abaris** Hyperboreus 3 13 2.
- Abartus** e Codri genere 7 3 10.
- Abas** Lyncei f. 2 16 2. 10 35 1.
- Abas** Melampodis f. 1 43 5.
- Abas** vates Lysandri 10 9 7.
- Abasa** ins. Aethiopiae 6 26 9.
- Abia** Hylli nutrix 4 30 1.
- Abia** Messeniae opp. ib.
- abortus** epidemicus 8 23 7.
- Abrupolis** rex Sapaeorum 7 10 6.
- Abydus** opp. 3 9 12.
- Acacallis** Minois f. 8 53 4.
- Acacallis** nympa 10 16 5.
- Acacesium** Arcadiae opp. 8 3 2, 8 27 41, 8 36 10.
- Acacesius** collis 8 36 9.
- Acacus** Lycaonis f. 8 3 2, 8 36 10.
- Academia** 1 29 2.
- Acamas** Thesei f. eponymus 1 5 3. pictus 10 26 2. eius statua 10 10 1.
- Acanthus** Lacedaem. Ol. 5 8 7.
- Acarnan** Alcmaeonis f. 8 24 9.
- Acarnanes** Atheniensium adversus Antipatrum socii 1 25 4. ab Aetolis victi 10 16 6. ab Agesillao reprimuntur 3 10 2. Messenios in Oeniadis oppugnant 4 26 8. olim Curetes 8 24 9. divinationem docent Hesiodum 9 31 5.
- Acastus** pictus 1 18 1. patri funebres ludos instituit 3 18 16. 6 20 19. Iphicium coronat 5 17 10.
- accipiter** accipitre velocior 7 12 2.
- Ace** locus Arcadiae 8 34 2.
- Acesidae** ara 5 14 7.
- Acesis** apud Epidaurios, qui alii Enameron 2 11 7.
- Acesius** v. Acesis.
- Acestium** e Themistoclis posteris 1 37 1.
- Acestor** fictor 6 17 4. 10 15 6.
- acetum** uniones resolvit 8 18 6.
- Achaeus** Xuthi f. 7 1 2 et 3.
- Achaei** ab Achaei filii dicantur Argivi et Lacedaemonii 7 1 7, 3 13 14. Argis et Lacedaemone electi Ionum in Peloponneso sedes occupant 5 1 1. 7 6 1. Romanorum socii 7 6 3. Ptolemaei 2 8 5. deficient a Romanis 2 1 2. Messenios oppugnant 4 29 11. Lacedaemoniis semper infensi 7 7 3. cum Lacedaemoniis bellum gerunt ib. et 12 6. Paracyparissii 3 22 9.
- Achaeorum** reges 7 6 2. bella et res gestae 7 6 3 — 7 17 4. concilium 2 1 2. eius auctor 8 30 5. ratio et locus 7 7 1, 7 24 4. abolitio 7 16 9. armatura 8 50 1. donaria 5 25 8. 6 15 2. 10 18 1. fines 7 17 5. portus 4 34 6. urbes duodecim 7 6 1.
- Achaea** Hyperborea 5 7 8.
- Achaia** fons 4 33 7.
- Acharnae** demus Atticus 1 31 6.
- Acheloi** fl. tres 8 38 9.
- Achelous** Aetoliae fl. Callirrhoeus pater 8 24 9. Castaliae 10 8 9. Sirenum 9 34 3. cum Hercule luctatur 3 18 6, 6 19 12. eius alluvio 8 24 9 et 11, ara 1 34 3, 1 41 2, pisces marini 4 34 1.
- ἀχελώϊς** populus alba 5 14 2.
- Acheron** fl. Thesprotidis 1 17 5, 5 14 2, 10 28 1.
- Acherusia** palus 1 17 5, 2 35 10.
- Achilles** Chironi educandus traditur 3 18 12. an Helenam a Tyndareo petierit 3 24 10. ad Troiam cur profectus ib. Helenae maritus 3 19 13. cum Memnone pugnat 3 18 12, 5 19 1, 5 22 2. Tennem interficit 10 14 4. eius interitus 1 14 1. monumentum inane 6 23 3, templa 3 20 8, 3 24 5, 3 19 11, statua equestris 10 13 5, hasta 3 3 8, clipeus 9 29 7. insula ei Leuce sacra 3 19 11.
- Achilleus** portus 3 25 4.
- Achladaeus** Corinthiorum dux 4 19 2.
- Acichorius** Gallorum dux 10 19 7 et 8, 10 22 10 et 13, 10 23 12.
- Acidas** fl. 5 5 8.
- Acontion** opp. Arcadiae 8 27 4.
- Acraea** Asterionis fluvii filia 2 17 2.
- Ἀκραίων ὄρος** 2 17 2.
- Acraephnum** urbs Boeotiae 9 23 5, 9 40 2.

- Acratus daemon comes Bacchi 1 2 5.
 Acrae opp. Laconic. 3 21 7.
 Acrae proci Hippiodamiae 6 21 10.
 Acristae Acriarum incolae 3 22 5.
 Acrophus Clitorius 8 27 2.
 Acrisius Abantis f. 2 16 2, Eurydices maritus 3 13 8, cum Proeto de imperio contendit 2 25 7, filiam custodit aeneo thalamo 2 23 7, 10 5 11, disci iactu a Perseo interemptus 2 16 2.
 Acris promont. 4 34 12.
 Acrocorinthus Soli sacra 2 1 6, 2 4 6, 7 7 6.
 ἀκροχερσίδης 6 4 1.
 acropolis Atheniensium olim πόλις dicta 1 26 6.
 ἀκροστόλια lignea 9 16 3.
 Acrotatus Aerei f. 3 6 4.
 Acrotatus Cleomenis f. 1 13 5, 3 6 2, in acie cecidit 8 27 11, 8 30 7.
 Actaea antiquum Atticae nomen 1 2 6.
 Actaeon Aristaei f. 10 30 5, 10 17 3, a Diana in cervum mutatus 1 44 5, 9 2 3, eius spectrum 9 38 5, cubile 9 2 3.
 Actaeus primus Atheniensium rex 1 2 6, 1 14 7.
 ἀκτὴν et αἰγιαλὸς differunt 2 34 9.
 Actiacum praelium 8 8 12.
 Actium 10 8 3.
 Actor Azei f. 9 37 7.
 Actor Phorbantis f. 5 1 11.
 Actoris filii Molionidae 8 14 9, regni Elei participes 5 1 11, ab Hercule occisi 2 15 1, 3 18 15, 5 2 1, eorum uxores 5 3 3.
 Acusilaus Diagorae f. Ol. 6 7 1 et 3.
 Acusilaus de Mycenaeo 2 16 4.
 adamas ut dometur 8 18 6.
 Adamatas Tarentinus 6 14 11.
 Ἀδινίας effigies 5 18 2.
 Adimantus Athen. a Spartanis corruptus 4 17 3, 10 9 11.
 Admetus Augeae f. 10 25 5.
 Admetus (Pheretis f.) 5 17 10, 3 18 16.
 Admetus a Philocteta occisus 10 27 1.
 Adonin cecinit Sappho 9 29 8, desent Argivae 2 20 6, eius mater 9 16 4, fanum 9 41 2, myrtus 6 24 7.
 Adramyttium opp. 4 27 9.
 Adrastea fons 2 15 3.
 Adrasteae signum 10 37 8.
 Adrastus Lydus 7 6 6.
 Adrastus Polynicis f. 2 20 5.
 Adrastus Talai f. 8 25 8, Phoronides 7 17 7, Sicyonis rex 2 6 6, Arionem equum ab Hercule accipit 8 25 10, evadit 9 9 2, Thesei opem implorat 1 39 2, Adrastridomus 2 23 2, gener 9 5 12, obitus et cultus 1 43 1, heroum 1 30 4, statua 10 10 3.
 Adrianus imp. eponymus 1 1 5, Hebraeos, qui defecerant, subigit ib. viam Scironiam munit 1 44 6, balneum Corinthi struit 2 3 5, e Stymphalo Corinthum aquas ducit ib. 3 23 3, Nemeis equestrem cursum reddit 6 16 4, Mantinea pristinum nomen 8 8 12, Neptuni Hippil templum reficit Mantinea 8 10 2, Epaminondae stelam et epigramma ponit 8 11 8, Abis et Athenis templa aedificat 10 34 4, 1 18 6, Athenis etiam gymnasium 1 18 9, Hyampoli porticum 10 35 6, Lupiae portum 6 19 9, Iunoni pavonem consecrat 2 17 6, eius laus et statuae 1 3 2, 1 18 6, 1 24 7, studia in Antinoon 8 9 7.
 Adriaticum mare 5 25 3, 8 54 3.
 Adristas 8 4 1.
 adulterium Messeniam et Troiam perdidit 4 20 5, adulteri poena 9 35 8.
 adytum Palaemonis 2 2 1, Eadymlionis 5 1 4, Trophonii 4 16 7, Minervae 7 27 2, adyta a profanis non intrantur sine periculo 10 32 17.
 Aeaceum 2 29 6 et 9.
 Aeacidarum fatum 1 14 1, genealogia 2 29 2.
 Aeacides Arybbae f. 1 11 1 et 3 — 4.
 Aeacus Iovis f. Aeginae rex 2 29 2, iudex 1 39 6, Graeciae pluviam impetrat 1 44 9, 2 29 7, Aesci uxores ib. 9, filii ib. 2.
 Aeanthes Milesius 10 9 9.
 Aechmaeus Parapatamius victor Pyth. 10 33 8.
 Aechmagoras Herculis f. 8 12 3.
 Aechmis Briacae f. Arcadiae rex 8 5 10.
 Aëtes Solis f. 2 3 10, 9 34 8.
 Aegae opp. Macedoniae f. 6 3, Achaiae 7 25 12, 8 15 9.
 Aegaeum mare 1 1 1, eius insulae 2 22 1.
 Aegaeas opp. 5 21 11.
 Aegaeus Oeolyici f. 3 15 8, 4 7 8.
 Aegaeus Pandionis minoris f. Athen. rex 1 5 2 et 4, Lyci frater 4 2 6, Uraniae Veneris cultum Athenis introducit 1 14 7, quos expellit in Arcadium migrant 8 23 3, eius interitus et heroum 1 22 4 et 5, statua 10 10 1.
 Aegiae opp. Lacon. 3 21 5.
 Aegiale quae postea Sicyon 2 6 5.
 Aegialeas urbs 2 3 6, peste afflicta 2 7 7, eversa ib. 1.
 Aegialeus Adrastrid f. 1 43 1, ἀντόχθων 2 5 6, rex Sicyonis ib. 7 1 1, eius heroum 1 44 4, statua 10 10 4, interitus 9 5 13, monumentum 9 19 2, nepotes 2 5 6.
 Aegialus postea Achaea 5 1 1, 7 1 1.
 Aegialenses 7 1 1.
 Aegienses Achaiae pop. 3 12 7.
 Aegila Lacon. locus 4 17 1.
 Aegimius Pamphyli pater 2 26 6.

Aegina Asopi filia insulae nomen dat 2 5
2, 2 29 2. rapta a Iove 2 5 1. eius signum
5 22 6, 10 13 6.
Aegina insula 2 29 2 — 30 4.
Aeginaei operis signa 1 42 5, 2 30 1, 5
25 13, 7 5 5, 8 53 11, 10 17 12, 10
36 5.
Aeginetae navibus valent 2 29 5. Persis
studentes a Cleomene comprimuntur 3 4
2. cum Arcadibus commercium exercent
8 5 8.
Aeginetes Deritae f. 7 18 5.
Aeginetes Pompei f. Arcadiae rex 8 5 8.
Aegira opp. et navale Achaiae 7 26 1—9.
aegir aurea 5 12 4.
Aegisthus cum Agamemnone Cassandrae
geminos interficit 2 16 6. a Nauplii filiis
iuvatur 1 22 6. eius cum Agamemnone
simultas unde orta 2 18 2. filia Erigone
2 18 6. sepulcrum 2 16 6.
Aegium opp. 7 6 1, 7 22 10, 7 23 5 —
24 4. Achaici synedrii locus 7 7 2, 7
24 4.
Aegles e Sole filiae Gratiae 9 35 5.
ad Aegospotamos clades 3 8 6, 3 11 5, 3
17 4, 4 17 3, 9 32 7, 10 9 11. pugnae
socii 10 9 7 — 10, manubiae 3 18 8.
Aegosthena 1 44 4.
Aegyptii proceri 1 35 5. navalibus quam
pedestribus praellis aptiores 3 6 5. cum
Phrygibus de antiquitate certant 1 14 2.
Linum lugent 9 29 7. Dianam Cereris fi-
liam perhibent 8 37 6. ab Agesilao ad-
iuvantur 3 10 2, 4 17 5. Aegyptii reges
Macedonum nomine gaudent 10 7 8: eo-
rum statuae Athenis 1 8 6, 1 9 8.
Aegyptii viri de Taraxippo Amphione Or-
pheo sententia 6 20 18.
Aegyptium marmor 1 18 6. simulacra 4 32
1, 7 5 5, pleraque lignea 2 19 3.
Aegyptus Beli f. 7 21 13. eius filiorum
monumentum 2 24 2.
Aegyptus (?) Eleus, (Aesypus? Aegyptus?)
6 12 6, 6 2 8.
Aegyptus fl. 9 40 6.
Aegyus Thelxionis f. 2 5 7.
Aegys opp. a Spartanis deletur 3 2 5.
Aegytae ib. 8 27 4. Aegyti Arcadiae
pars 8 34 5.
Aeneas Anchisae f. Palladium transfert in
Italiam 2 23 5. in Laconica urbes condit,
in Arcadia patrem sepelit 3 22 11, 8 12
8. cum Diomede pugnat 5 22 2. eius
uxor Creusa an Eurydice 10 26 1. socio-
rum pars in Sardiniam delata 10 17 6.
statua aenea 2 21 1. arca 7 19 7.
Aeneas Eleus ex lamidara gente 8 10 5,
6 2 4.
Aenesidemus Leontinorum tyrannus 5 22
7. alius Leontinus ib.
Aenetus Lacedaem. Ol. 3 18 7.
Aenianes Amphictyones 10 8 2. Thessalis
PAUSAN. II.

accensentur ib. 3. Brennum per Oetam
montem ducunt 10 22 9.
aenigmati usi veteres Graeciae sapientes
8 8 3.
Aenus opp. Thraciae 5 27 12.
Aeolenses in Troade 6 4 9, in Lesbos
24 1. Ilii incolae 1 35 4, 6 12 9. postea
Boeoti 10 8 4. Aeolensium urbes XII 7
5 1.
Aeoli insulae 10 11 3.
Aeolidas v. Olidas.
Aeolis a Gra occupatur 3 2 1.
Aeolius Hippodamiae proci 6 21 11.
Aeolus Aethlii pater 5 8 2, Crethel 4 2 5,
Macaris 10 38 4, Magnetis 6 21 11, Pe-
rieris 6 22 2, Tanagrae 9 20 1.
Aepea opp. Messen. 4 34 5.
Aepytiadae vel Aepytiidae 4 3 8, 4 9 4
et 9.
Aepytus Cresphontis f. Iustitia et pruden-
tia clarus 4 3 8. ab Holaea et Heraclidis
restitutus 4 5 1, 8 5 7.
Aepytus Elati f. 8 4 4 et 7. eius Interi-
tus et sepulcrum ib. 8 16 3.
Aepytus Hippothoi f. Arcadium rex caeca-
tur 8 5 5, 8 10 3.
Aepytus Nilei f. Prienon condit 7 2 10.
Aepytus vid. Aegyptus.
aër fetidus e mari 5 25 3.
Aërope Cephei f. ex Marte gravis partu
perit 8 44 7.
Aëropia v. Aperopia.
Aëropus Cephei f. 8 5 1.
Aëropus Martis f. 8 44 8.
aes Tartessium 6 19 2. aeris fusores primi
8 14 8, 9 41 1, 10 38 6. aenea heroum
arma 3 3 8. aeneae portae 5 10 10. aenea
statua solida 9 12 4. aeneum templum,
thalamus, tectum 10 5 11. aeneum papa-
ver in summa tecti testudine 5 20 9.
aeneum limen 9 19 8. aenea opera vete-
rum qualia 8 14 7. aeneum signum an-
tiquissimum 3 17 6.
Aeschines Argivus 4 26 7.
Aeschines Eleus Ol. 6 14 13.
Aeschylus Leschae pater 10 25 5.
Aeschylus Aesimidis pater 4 5 10.
Aeschylus Asterionis pater 6 3 1.
Aeschylus Euphronis f. a Baccho tragoe-
diam facere iubetur 1 21 2. Hieroni fa-
miliaris 1 2 3. maris regem lovem ap-
pellat 2 24 4. Inachum fluvium Argivum
8 6 6. Dianam Cereris filiam esse tradit
8 37 6. Furiarum cinem serpentibus im-
plicat 1 28 6. eius fabula Glaucus 9 22
7, 10 4 7. Septem ad Thebas 2 20 5.
Satyri 2 13 6. epitaphium 1 14 5.
Aeschylus Symmachi pater 6 1 3.
Aesculapius Apollinis f. et Hygieae pater,
allegorice aer 7 23 7 — 8. infans expo-
situs et a turtura nutritus 8 25 11, a
capra 2 26 5. Epidauri inprimis cultus

- 2 26 3. inde Sicyonem advectus 2 10 3. eius natales et patria 2 26 3, mater Arsinos Leucippi filia 3 26 7, 4 3 2, uxor 2 29 1, filii 4 3 2, 4 31 12, dracones 2 11 8, 3 23 4 — 7, lavacrum 2 27 6, iucus 2 27 1, templa 1 21 4, 2 16 2, 2 13 5, 2 23 4, 3 22 10, 3 28 10, 4 30 1, 4 31 10, 7 21 14, 7 23 7, 7 27 11, 8 20 3, sacra Pergami 3 26 10, in insula Co 3 23 6. imberbis 8 28 1.
- Ἀσκληπιὸς ἐν Ἀγιάδων* 3 14 2, *ἀγνίας* 3 14 7, *ἀρχαγέτης* 10 32 12, *αὐλώνιος* 4 36 7, *Γορτύνιος* 2 11 8, *Δημεινέτος* 6 21 4, *ἱατρός* 2 26 9, *Καούσιος* 8 25 1, *Κοτυλεύς* 3 19 7, *καῖς* 8 25 11, 8 32 5, *φιλόλαος* 3 22 9.
- Aesopus fl. Phrygiae 10 31 6.
 Aesimides 1 3 3. Aeschyl. f. 4 5 10.
 Aesymnetes deus 7 20 1, 7 21 6.
 Aesymnium Megar. 1 43 3.
 Aesymnus Megarensis 1 43 3.
 Aesypus Timonis f. Ol. 6 2 8. (Timonis pater 6 12 6.)
 aetas aurea 5 7 6.
 Aetha equa Agamemnonis 5 8 3.
 Aethidae duo 4 32 2.
 Aethiopes Oceanii aecolae 1 33 3. ebeni radices erunt 1 42 5. Solis mensam fabulantur 6 26 2, 1 33 4.
 Aethiopia supra Syenen 5 7 4. eius aspidēs nigrae 9 21 6, tauri 9 21 2.
 Aethiopicus campus 1 33 4.
 Aethlius Aeoli vel Iovis f. Elidis rex 5 1 3, 5 6 2.
 Aethra Phalaethi uxor 10 10 8.
 Aethra Pitthei f. 2 32 9. a Neptuno compressa 2 33 1. a Dioscuris capta 5 19 3. e captivitate liberata 10 25 7.
 Aethusa Neptuni f. 9 20 1.
 Aëtius Anthae f. rex Troezeniorum 2 30 8, 2 31 10.
 Aetnae crateres fatidiei 3 23 9, rivi ardentē 10 28 4.
 Aetnaeus Promethi f. 9 26 6.
 Aetoli ab Aetolo dicti 5 1 8. Acarnanibus inimici 4 25 3, 10 16 6. ab Agesilao adjuvantur 3 16 2. in Elidis consortium veniunt 5 4 2. a Cylone tyrannide liberantur 6 14 11. cum Thessalis bellum gerunt 6 16 2. Gallos strenue propulsant 1 4 4, 10 20 4, 10 22 13, 10 23 12. tropaeum de Gallis dedicant Delphis 10 15 2, 10 19 1 et 4. in Actiacam Nicopolin translati 10 36 4, 7 18 8. *ἀνάστατοι* 8 24 11.
 Aetoliae simulacrum 10 19 1.
 Aetolus Endymionis f. 5 1 4. Elidis rex, Epeo succedit et caedis causa solum verit 5 1 8.
 Aetolus Oxyli f. 5 4 4.
- Africa Battum coronat 10 15 6. homines ibi feri 2 21 6.
 Africanus ventus vitibus noxius 2 34 2.
 Agamedes Stymphali f. 6 4 8.
 Agamedes Ergini f. 9 37 4. cum Trophonio Alemeae thalamum aedificat 9 11 1, Apollini templum, Hyrieo thesaurum 9 37 5, 10 5 13, Neptuno *Ἰσπῖω* templum 8 10 2. eius invocatio 9 39 6, scrobs 9 37 7.
 Agamedidas Thersandri pater 3 16 6.
 Agamemnon a Thyeste Vulcani sceptrum accipit 9 40 11. Sicyonis regnum obtinet 2 6 7. an Aegistho praebuerit inimicitiarum causam 2 18 2. Aulide Dianae sacrificat 3 9 3. Calchanti ut se sequatur persuadet 1 43 1. eius laudes 7 24 2, monumentum 2 16 6 et 3 19 6, tentorii limen 9 19 7, status 5 25 9, imago picta 10 30 3. Clazomenis cultus 7 5 11.
 Agamenes Sicyonius vid. Agasimenes.
 Agamator Mantinensis pugil 6 9 9.
 Aganippe Permessi f. fons 9 29 5.
 Agapenor Ancaei f. Arcadiae rex 8 5 2, 8 10 10, 8 53 7.
 Agasicles Archidami f. rex Sparta v. Agesicles.
 Agasicles Sicyonius 2 10 3.
 Agasimenes Sicyonius 10 9 10.
 Agasithenes Laced. 7 12 7.
 Agasthenes Augeae f. Elidis rex 5 3 2.
 Agathinus Eleus 6 13 11.
 Agathocles archon Athen. 10 2 3.
 Agathocles Lysimachi f. a Getis captus 1 9 6. novercae insidiis extinctus 1 10 3.
 Agathocles Siciliae tyrannus 6 12 2.
Ἀγαθοῦ Θεοῦ templum 8 36 5.
 Agdistis androgynos 7 17 10.
 Agdistis mens 1 4 5.
 Ageladas Argivus statuarius, Onatae et Hegiae aequalis 8 42 10, 4 33 2, 6 8 6, 6 10 6, 6 14 11, 7 24 4, 10 10 6.
 Agelaus Stymphali f. 8 35 9.
 Agelaus Tegeates Pyth. 10 7 7.
 Ageles Chius Ol. 6 16 2.
 Agelochus Tisemani f. 3 11 5.
 Agelus Neptuni f. 7 4 8.
 Agemachus Cyziceus Ol. 6 13 7.
 Agenor Arei f. 7 18 5.
 Agenor Pleuronis f. 3 13 8.
 Agenor Thebanus pugil 6 6 2.
 Agenor Triopae f. 1 14 2. rex Argivorum 2 16 1.
 Agenor Troianus occisus a Neoptolemo 10 27 2, 10 25 6.
 Agesarchus Tritaensis Ol. 6 12 8.
 Agesicles Archidami fil. rex Sparta 3 7 6.
 Agesilas Lusensis Pyth. 8 18 8.
 Agesilaus Archidami f. 3 8 1, Archidami pater 6 4 9. Sparta regnum Leotychildi

- praeripit 3 8 8. altero pede claudus ib.
10. Anlide sacra facere votatur 3 9 3. in
Asiam traiecit 3 9 1. domum redire co-
gitat ib. 12, 4 17 5. Astolis auxilium
fert 3 20 10. in Aegyptum profectus
rem bene gerit ib. Epaminondas cedit
9 14 5, 9 13 2. eius mors et sepultura 3
10 2.
- Agessilaus Doryssi f. rex Lacedaem. 3 2 4.
Agessimenes v. Agasimenes.
Agessipolis Cleombroti f. rex Spartae 1 13
5, 3 6 2.
Agessipolis Pausaniae f. rex Spartae 3 5 7.
Mantineum capit 8 8 7.
Agator Arcas 5 21 8.
Agiadas Eleus 6 10 9.
Agias Agelochi fil. vates 3 11 5.
Agidae, seu Agiadae, Eurythenis posteri
3 2 1. eorum series 3 2 — 6, sepulcra
3 14 2. ultimus Cleomenes Leonidae f.
3 7 1.
Agis Arehidami f. rex Spartae 3 8 1. Eleis
bellum infert 3 8 3. filium suum spurium
esse dicit ib. 7.
Agis Archidami f. Agasilai n. 3 10 5.
Agis Eudamidae f. rex Spartae 3 10 5.
Megalopolin oppugnat 8 27 13. Pellene
capit 2 8 5, 7 7 3. ad Mantineum supe-
ratur 8 8 11 et 10 5 — 11. occumbit 6
10 8.
Agis Eurythenis f. 3 2 1.
Aglais Gratia 9 35 5.
Agiophon Polygaoti pater 10 27 4.
Aglaurus Cecrepi f. 1 2 6. eius septum
sacrum 1 18 2.
Aglaua Psophidius per totam vitam bea-
tus 8 24 13.
Agastus architectus 5 15 6, 6 20 10 et 13.
ἄγλας v. Aesculapius.
ἄγρος frutex 3 14 7.
ἄγροισι θεοὶ 1 14, 5 14 8.
Ἀγῶνος effigies 5 20 3, 5 26 3.
Agoneus Colophonius 6 17 4.
agonothetae Olymp. 5 9 4.
Agoracritus stat. Phidiae disc. et amasius
9 34 1.
Agorius Damosii f. 5 4 3.
Agrae locus Atticae 1 19 6.
Agraeus Temeni f. v. Argaeus.
Agrigentinarum donarium 5 25 5.
Agrii filii Oeneum Aetolia pellunt 2 25 2.
Agrolas Pelasgus vel Siculus 1 28 3.
ἄγροτέρα v. Diana.
ἄγνιᾶ Eleis l. q. Atticis στενωπός 5 15 2.
Agyieus Hyperboreus 10 5 8.
Aiax Oiliei f. Cassandram violat 1 16 2,
10 26 3. cum Ulixe similitudinem exerceat
10 31 1. Locris adest 3 19 12.
Aiax Telamonis f. Alcathoi successor 4 42
4. corpore procero 1 35 5. pictus 10 31
1. cum Hectore pugnat 5 19 2. posteri-
parum clari 2 26 4. statua inter epony-
mos 1 5 2. templum, statua, honores 1
35 2 et 3. flos ib. Achillis arma ad tu-
mulum eius delata 1 35 4.
Aiax uterque redivivus 3 19 18.
Aidoneus H. Idae 10 12 3 et 4.
alabastrum marmor 1 18 9.
Alaea festum Minervae 8 47 4.
Alagonia Eleutherolacorum opp. 3 21 7,
3 26 11.
Alalcomenae opp. Boeotiae 9 3 4, 9 33 5.
Alalcomeneus Minervae nutricius 9 33 4.
Alalcomenia Ogygi f. 9 33 4.
Alalcomenias fons 8 12 7.
ἀλάστωρ 1 30 1, 7 11 2, 8 24 8.
Alcaenetus Lepreata Ol. 6 7 8.
Alcaeus Amphitryonis pater 8 14 2.
Alcaeus poeta hymno in Mercurium 7 20
4, prooemio in Apollinem 10 8 10.
Alcamenes Achaeorum praetor 7 15 8.
Alcamenes stat. Praxitele antiquior, Phi-
diae aequalis 1 15, 1 8 4, 1 19 2, 1 26
3, 1 24 3, 2 30 2, 5 10 8, 8 9 1, 9 11 6.
Alcamenes Teclii f. rex Spartae 3 2 7, 4
4 4, 4 5 9.
Alcander Lycurgo excutit oculum 3 18 2.
Alcathous Pelopis f. leonem Cithaerionum
conficit 1 41 3 et 6. muros Megar. refi-
cit 1 41 6, 1 42 1 — 2. filiorum alterum
interficit 1 42 6. eius heronum 1 43 4.
Alcathous Porthaeonis f. 6 26 17, 6 21 10.
alce Celtica fera 5 12 1, 9 21 3.
Alceon Perilai pater, Argivus 2 30 7.
Alcestis Peliae f. 5 17 11.
Alcetas Arybbae f. Epirotarum rex 1 11 4.
Alcetas Tharypi f. Epirotarum rex 1 11 1.
Alcetus Alcinoi f. Arcas pugil 6 9 2.
Alcibiadas Spartanus ab Achaeis hostis lu-
dicatus 7 9 2.
Alcibiades Arcadas et Eleos a Laedaemo-
niis abstrahit 1 29 13. eius victoria Nema-
1 22 7, statua a Samiis posita 6 3 15.
Alcidamia Bani mater 2 3 10.
Alcidamidas Messenius Rhegium abit 4
23 6.
Alcidoeus Scopii f. ab Oxylo occisus 5
3 7.
Alcimachus Euphorbi pater Eretriensis 7
10 2.
Alcimedon campus 8 12 2.
Alcimedon heros 8 12 2.
Alcimi heronum 3 15 1.
Alcinoë nymphea 8 47 3.
Alcinous Arcas 6 9 2.
Alcinous Eleus 6 1 4.
Alcippe Martis f. ab Halirrhothio cam-
pressa 1 21 4.
Alcis Antipoeni f. 9 17 1.
Alcis Tisidis pater 4 9 3.
Alcmaeon Amphiarai f. 2 20 5, 5 17 7, 6
17 6. Amphilocho nata maior 10 19 4.

- divini cultus expers 1 34 3. exsul et vagus 8 24 7 — 10.
 Alcmaeon Silli f. 2 18 8.
 Alcmaeonidae 2 18 9.
 Alcan Laconica dialecto usus 3 15 2. de Dioscuris 1 41 4, 3 26 2. de Gratiarum nominibus 3 18 6.
 Alcmena Amphiarai et Eriphyles f. 5 17 8. a love decepta 5 18 3. in saxum versa 9 16 7. eius partus a Iunone inhibitus 9 11 3, thalamus 9 11 1, mors et sepulcrum 1 41 1, ara 1 19 3.
 Alcon Hippocoontis f. 3 14 7.
 Aleyone Atlantis f. 2 30 8. e Neptuno parit 9 22 5. soror Taygetes 3 18 10.
 Aleyonia palus immensa profunditate 2 37 5.
 Aleae Arcadicae situs, conditor, memorabilia 8 23 1, 8 27 3.
 Alektor Anaxagorae f. 2 8 5.
 Ales fl. Colophon. admodum frigidus 7 5 10, 8 28 3.
 Alesiae locus, Lacon. 3 20 2.
 Ἀλῆσιον οὐδας 9 14 3.
 Alesius mons 8 10 1.
 Aletes Hippotae f. Corintho potitur 2 4 3, 5 18 8.
 Aleuadae Leotychidem corrumpunt 3 7 9. Thessaliam Xerxi produnt 7 10 2.
 Aleus Aphidantis f. 8 4 4. Arcadiae rex 8 4 8. Aleam condit 8 23 1, Tegeam 8 45 1. eius filii et filia Auge 8 4 8, domus Tegeae 8 53 10.
 Alexander Ptolemaei φιλομήτορος frater 1 9 1.
 Alexander Alexandri Magni e Rhoxane f. 1 6 3. a Cassandro veneno interemptus 9 7 2.
 Alexander Amyntae f. 7 25 6.
 Alexander Cassandri f. 9 7 3. a Demetrio occisus ib. et 1 10 1, 1 36 6.
 Alexander Lysimachi f. 1 10 4 et 5.
 Alexander Magnus Epirota et Aeacides 1 9 8. in Mimante perfodiendo frustra laborat 2 1 5. tropaea nulla statuit 9 40 9. thoracem et hastam Aesculapio suspendit 8 28 1. Alexandriam condit 5 21 9. Smyrnam 7 5 1. Pellensibus tyrannum imponit 7 27 7. Thebas evertit 9 23 5 et 6, 9 25 10. ab Anaximene Lampsacenis placatur 6 18 2. eius pater Ammon 4 14 8, filii et uxores 9 7 2, iracundia 6 18 2, felicitas 4 35 4, 7 10 3, periculum in Oxydracia 1 6 2, interitus 8 18 6, 8 7 7, sepultura Memphis 1 6 3, 1 7 1, status 1 9 4, Iovis habitu 5 25 1, equestris 6 11 1, genus a Cassandro extinctum 9 7 2, domus Megalopoli 8 32 1.
 Alexander Neoptolemi f. 1 11 3 et 7.
 Alexander Phraeus 6 5 2, 9 15 1.
 Alexander Pleuronius poeta epicus 2 22 7.
 Alexander Priami f. 3 12 6.
 Alexander Pyrrhi f. 4 35 3.
 Alexandra s. Cassandra Priami f. 3 19 6. eius templum et signum ib., 3 26 5.
 Alexandria Aegypti urbs 5 21 9, 8 33 3. trans Pharum 6 23 6. Alexandrinorum ἐπικλησεις 5 21 12.
 Alexandria Troadis urbs 10 12 4.
 Alexanor Machaonis f. Aesculapio templum statuit 2 11 5. a Sicyoniis colitur ib. 6 et 23 4. Polemoeratis frater 2 38 6.
 Alexiarus locus Boeotiae 9 25 7.
 Alexibius Arcas Ol. 6 17 4.
 Aleximachus Phocensis 10 22 3.
 Alexinicus Eleus Ol. 6 17 7.
 Alexis Sicyonius Canthari pater 6 3 6.
 Alimusi demus Atticus 1 31 1.
 Aliphera Arcadiae opp. 8 26 5, 8 27 4 et 7.
 Alipherus Lycaonis f. Alipherae conditor 8 3 4, 8 26 6.
 Alitherses Ancaei et Samiae f. 7 4 1. eius statua 10 10 3.
 Alizonum apes 1 32 1.
 Almones v. Olmones.
 Almus v. Halmus.
 Aloeus Solis f. 2 1 1, 2 3 10. eius aliorum interitus et sepulcra 9 22 6.
 Alope Cercyonis filia 1 5 2, 1 39 3. Choc-rilli fabula 1 14 3.
 Alopecus Irbi f. 3 16 9.
 Alpheaea v. Diana.
 Alpheisiboea Phaei f. 8 24 8.
 Alpheus Lacedaemonius 3 12 9.
 Alpheus Pisae fl. 3 8 4. septem Elidis fluvios recipit 5 7 1, 6 22 6. Iovi amicus 5 13 11. Dianam amat 6 22 9. Arethusam 5 7 2. oleastrum gignit 5 14 3. eius fortis et meatus 5 7 1, 8 44 3. transitu statim diebus interdictum feminis 5 6 7. effigies 5 10 7. ara et cultus 5 14 6. ei comam alit Leucippus 8 20 3.
 Alpheus pletus 10 25 3.
 ἄλπος 5 5 11.
 Alpius locus Laconiae 3 18 2.
 Althaea Thesiti f. 8 45 6, Moleagri mater 10 31 3 — 4.
 Altheia regio 2 30 5.
 Altheus Neptuni f. Troezeniorum rex 2 30 5, 2 32 8.
 Altis Iovis Olympici locus 5 10 1, arae ibi positae 5 14 4 — 15 9. paludosa 5 11 10. platanis consita 5 27 11.
 Alxion Oenomai pater 5 1 6.
 Alytae Lydi crater 10 16 1, aetas 5 10 3.
 Alycaea Arcadiae opp. 8 27 3.
 Alypus Sicyonius stat. 6 1 3, 6 8 5, 10 9 10.
 Alyseus fons rabiem sanans 8 19 3.
 Amadocus Hyperboreus 1 4 4.
 Amalthaea cornu 4 30 6, 6 19 6, 6 25 4, 7 26 8.

Amarynceus Pythii f. Elei regni participes
5 1 11, 5 3 4.

Amarynthus opp. Euboeae 1 31 5.

Amathus opp. Cyprî 9 41 2.

Amazonum expeditio contra Athenienses
1 41 7. invicta fortitudo 1 15 2. quous-
que progressae sint 3 25 3. Dianam Ephe-
siam dedicant 4 31 7. supplices ad eam
confugiunt 7 2 7.

Ἀμαζονική ἀσπίς 1 41 7.

Ambraciotae Thesprot. pop. 5 23 2. Mo-
lossos vincunt 10 18 4. ab Augusto Ni-
copolin translati 5 23 3.

Ambrosus heros 10 36 3.

Ambrosus opp. Phocidis 9 13 3, 10 3 2,
10 36 1. eius muri 4 31 5, 10 36 3.

Amertes Eleus Ol. 6 8 1.

Amilichus fl. 7 19 5.

Amilus Arcadiae vicus, olim urbs 8 13 5.

Aminius fl. Arcadiae 8 29 5.

Ammon unde appellatus 4 23 10. Alexan-
dri M. pater 4 14 8. et ara a Ptolemaeo
Lagi posita 9 16 1, ab Eleis 5 15 11.
templum signum hymni a Pindaro de-
dicati 9 16 1. templum et oraculum 3 18
3, 3 21 8, 6 8 3, 8 11 11. signa 8 32 1,
10 13 5.

Ammonii Libyae pop. 3 18 3, 9 16 1.

Amnisus Cretae opp. 1 18 5.

Amoris natales 9 27 2, arae 1 30 1, 6 23
3, comites 1 43 6, cultus praecipuus 9
27 1, festum et ludi 9 31 3, signa 3 26
5, alatus 1 33 7. Fortunae adstat 7 26 8,
Gratiis 6 24 7. cum Anterote contendit
6 23 5. lyram tenet 2 27 3. Venerem
emergentem excipit 5 11 8.

amoris infausti exempla 7 19 2, 7 21 1.

Amphes opp. Messeniae a Lacedaemoniis
capitur 4 8 8.

Amphialus 10 25 3.

Amphianax Antimachi f. 3 25 10.

Amphiarus Phoronides 7 17 7. Oiclis f.
3 12 5, 6 17 6. Alcmaeonis et Amphilo-
chi pater 2 18 4, 2 20 5. aprum Caly-
donium venatur 8 45 7. cum Lycargo
pugnat 3 18 12. Melanippum occidit 9
18 1. vaticinandi arte imbuitur 2 13 7.
hiatu terrae absorbetur 1 34 2, 2 23 2,
9 8 3, 9 19 4. somnia interpretatur 1 34
5. eius familia 5 17 7, consecratio et
cultus 1 34 1, fons 1 34 4 et 2 37 5,
templum 2 23 2, heroum 3 12 5, signum
curule 10 10 3.

Amphiclea s. Amphicaea, opp. Phocidis
10 3 2, 10 33 9.

Amphicles Agidis f. 3 16 9.

Amphiclus Euboeensis Chium obtinet 7
4 8.

Amphictyon Deucalionis f. 10 8 1. Athe-
nensium rex 1 2 5 et 6. Itoni pater 9 1
1 et 5 1 4.

Amphictyones unde dicti 10 8 1. Delphi-

cum templum restituant 10 5 13. Pythi-
cos ludos instituunt 6 14 10, 10 7 4, 10
33 8. praemia victoribus tribuunt 6 4 3.
Cirrhæis bellum inferunt 10 37 6. Seyli-
lidi et filiae statuum ponunt 10 19 1.
Phocenses mutant 10 2 1. eorum nume-
rus 10 8 2, concilii locus 7 24 4, civita-
tes et populi 10 8 2, donarium de multa
Phocensium 10 15 1 et 7.

Amphictyonia Argivorum 4 5 2.

Amphidamas Alei f. 8 4 8.

Amphilochus Amphiarai f. 2 18 4, 2 20 5.

Alcmaeone minor natu 10 10 4. eius
oraculum et ara 1 34 3, hercum 3 15 8,
liberorum ara 1 34 3.

Amphilochi pop. 2 18 5.

Amphilytus Bacchiades, Eumeli pater
1 1.

Amphimachus Cteati e Theronice f. 5 3 3.

Amphilochus Polyxeni f. 5 3 4.

Amphimarus Neptuni f. 9 29 6.

Amphion Cnossius Acestoris f. Ptolichi
disc. 6 3 5, 10 15 6.

Amphion Iasii f. 9 36 8.

Amphion et Zethus Antiopes f. Thebas
conduunt 2 6 4, 9 5 6. eorum monumen-
tum et sacra 9 17 4, 10 32 11. Amphion
affinis Tantalo et musicae magicæque
peritus 9 5 7, 6 20 18. νῆπην invenit 9 8
4. apud inferos poenas dat 9 5 8. domus
eius excisa 9 5 9. liberorum interitus 2
21 9. rogos 9 17 2. monumenta 9 10 7.
ad Amphipolim praelium 1 10 2.

Amphiptolemus Asii pater 2 6 4, 7 4 1.

Amphissa Locrorum urbs 3 9 9, 10 22 13,
10 38 4.

Amphissa Macaris f. 10 38 4.

Amphissenses ab Arato invaduntur 2 8 4.
Phocenses lacessunt 3 9 9.

Amphisthenes Amphiclis f. 3 16 9.

Amphithemis Thebanus 3 9 8.

Amphitrite Theseo coronam donat auream
1 17 3. signa eius 2 1 7 et 8.

Amphitryo Alcaei et Laonomes f. 8 14 2.
eius domus 9 11 1, exsilium ib., donaria
9 10 4, 9 17 3, sepulcrum 1 41 1.

Amphitus fl. 4 33 3.

Amphoterus Alcmaeonis f. 8 24 9.

Amphrysus v. Ambrysus.

Ampyx Peliae f. 7 18 5, Mopsi pater 5
17 10.

Amycla Niobes f. 2 21 9.

Amyclae 3 18 7 — 19 6. ab Amycla con-
ditae 3 1 3. a Spartanis expugnatae 3 2
6. in vicum versae 3 19 6. ab Aristo-
mene captae 4 18 3.

Amyclaeenses a Doriensibus victi 3 12 9,
ab Iphicrate caesi 3 10 1.

Amyclaeus stat. 10 13 7.

Amyclas Lacedaemonis f. 3 1 3, 7 18 5.
eius filia Laodamia 10 9 5.

amygdalus e genitalibus Attis nata 7 17 11.

- Amymone Danaï f. 2 37 1, 4 35 2.
 Amymone fl. 2 37 1, 5 17 11.
 Amyntas Hellanici f. Ephesius, panerati-
 stes 6 4 5.
 Amyntas Philippi pater 5 20 10.
 Amythaon Crethel f. Olympicos ludos in-
 stituit 5 8 2.
 Amythaon Melampodis pater 2 18 4, 6
 17 6.
 ἀναβάται 5 9 2.
 Anacharsis sapientis nomen petit 1 22 8.
 Anaelethra saxum 1 43 2.
 Anacreon Telus Polycrati familiaris 1 2 3.
 post Sappho carmina amatoria scripsit 1
 25 1.
 Anaea urbs 7 4 3.
 ἀνακτες Dioscuri 2 23 6. pueri 10 38 7.
 Anactoria quae postea Miletus 7 2 5.
 Anactorii Corinthiorum coloni transferun-
 tur Nicopolin 5 23 3.
 Anactoron Phliasiorum 2 14 4.
 Ἀναγῆνης ara 2 4 6.
 Anagyrasii demus Atticis 1 31 1.
 Anaphlystus Troezenis f. demi Attici con-
 ditor 2 30 9.
 Anauchidas Eleus Ol. 5 27 12, 6 14 11, 6
 16 1.
 Anax Terrae f. 1 36 6. Anactoriam condit
 7 2 5.
 Anaxagoras Aegineta stat. 5 23 3.
 Anaxagoras Argivorum rex, Megapenthis
 f. 2 18 4.
 Anaxagoridae Argivorum reges 2 18 5, 2
 30 10.
 Anaxander Eurycratis f. Spartae rex 3 3
 4, 4 15 3. Messeniam populatur 3 14 4.
 a Messenis funditur 4 16 2. epistola
 eius ab hostibus intercepta 4 22 6.
 Anaxander Laced. Ol. 6 1 7.
 Anaxandra Thersandri f. 3 16 6.
 Anaxandrides Leontis f. rex Spartae 3 35.
 Anaxias v. Anaxis.
 Anaxibia Agamemnonis soror 2 29 4.
 Anaxicrates Athen. archon 10 23 14.
 Anaxidamus Zeuxidami f. Spartae rex 3
 7 6, 4 15 3.
 Anaxilas Rhegii tyrannus 5 26 4. Messo-
 nio in Italiam accessit 4 23 6.
 Anaximenes historici stratagemata 6 18
 2 — 4.
 Anaxippus Mendaus 5 25 7.
 Anaxirrhoe Coroni f. Epel uxor 5 1 6.
 Anaxis et Minasius Dioscurorum f. 2 22
 5, 3 18 13.
 Ancaeus Lycurgi f. Argonauta 8 4 10. Me-
 leagri socius in conficiendo apro Caly-
 donio ib. et 8 45 2 et 7.
 Ancaeus Neptuni ex Astypalaea f. Lele-
 gum rex 7 4 1.
 Anchestmus mons Atticae 1 32 2.
 Anchialus 10 37 3.
 Anchionis Ol. v. Chtonis.
 Anchisae monumentum 8 12 8.
 Anchisia mons Arcadiae 8 12 8.
 ancora a Mida inventa 1 4 5.
 Ancyra opp. Phrygiae 1 4 5.
 Andania urbi nomen dat 4 1 8, 4 33 8.
 Andania Messeniorum regia 4 1 2, 4 3 7.
 initiorum sedes 4 3 10. praestantis in-
 ventutis ferax 4 14 7. deseritur 4 26 6.
 eius rudera 4 33 6.
 ἀνδραχνος arbor 9 22 2, 9 28 1.
 Andraemon Codri f. 7 3 5.
 Andraemon Thoantis pater 5 3 7. eius uxor
 et monumentum 10 38 5.
 Andreas Argivus stat. 6 16 7.
 Andreis regie et urbs 9 34 6, 9 36 1.
 Andreus Penei f. 9 34 6. Andrum condit
 10 13 4. eius uxor 9 34 9.
 Andriotum Bacchanalia 6 28 2, donarium
 10 13 4.
 Andriscus Persel f. 7 13 1.
 Androcles Androclis nepos 4 16 2, 4 17 3.
 Androcles Phintae f. Messeniorum rex 4 4
 4. cum Antiocho contendit 4 5 6. eius
 posterī 4 14 3, 4 15 7.
 Androclea Antipoeni f. 9 16 1.
 Androclides Thebanus ab Artaxerxe cor-
 ruptus 3 9 8.
 Androclus Codri f. Ephesum occupat 7 2
 8. Samum capit 7 4 2. cadit in pugna 7
 2 8. eius sepulcrum ib. 9.
 Androdamas Philiantis et Chthonophyles f.
 2 6 6, 2 7 6, 2 12 6.
 Androgei pater et caedes 1 27 10, ara 1 1
 2, 1 1 4.
 Andromache Hectoris uxor 10 25 9, Pyrrhi
 1 11 1, Heleni ib. et 2 23 6.
 Andromachus Abderita 6 14 12.
 ἀνδροπαγος bellua 9 2 4.
 Andropomus Bori f. 2 18 6. Xanthum
 dolo occidit 9 5 16.
 Androsthene Athen. stat. Eucadmi disc.
 10 19 4.
 Androsthene Lochaei f. paneratiastes
 6 1.
 Androtrion ἐν τῇ συγγραμῇ τῇ Ἀνθιδ.
 6 7 6. de Amphictyonibus 10 8 1.
 Anemosa vicus Arcadiae 8 36 9.
 Angelion et Tectaeus stat., Dipoeni et
 Scyllidis disc. 2 32 5, 9 35 3.
 angullae Copaides 9 24 2.
 Anigraea via 2 38 4.
 Anigrades nymphae 5 5 11.
 Anigrus fl. 5 5 3. olim Minyetas 5 6 1.
 eius estium, fons, odor 5 5 7.
 anima hominis immortalis esse traditur a
 Chaldaeis et Magis 4 32 4.
 animalia quibusdam regionibus peculiaria
 2 28 1. alba insolita 8 17 3. variant pro
 coeli et terrae diversitate 9 21 6.
 Anio fl. 4 35 10.
 Annibal in terra Libyssa inhumatus 8 11
 11.

- sanalus gemmatos 10 30 4.
 Anochus Tarentinus Ol. 6 14 11.
 Anelympiades 6 22 3.
 Anonus fons 3 20 7.
 anser puellae ludicrum 9 39 2.
 Antaeus 9 11 6.
 Antagoras Cou 8 4 9.
 Antagoras Rhodius Antigono familiaris 1 2 3.
 Antalcidae pax 9 1 4, 9 13 2.
 Antander Messeniorum dux 4 7 4, 4 10 5.
 Antasus (Antassus) Melanis pater 2 4 4, 5 18 7.
 Antenor stat. 1 8 5.
 Antenor Menelaum et Ulyseem hospitio excipit 10 26 7. eius uxor et liberi 10 27 3, domus insigne ib.
 Anteros 6 23 3 et 5, 1 30 1.
 Anthas Neptuni f. Troezeniorum rex 2 30 8, 9 22 5.
 Anthea Achalae opp. 7 18 3 et 6.
 Anthea Messeniae opp. 4 31 1.
 Anthea Troezeniae opp. 2 30 8.
 Anthreas Eumeli f. 7 18 3.
 Anthedon nympa 9 22 5.
 Anthedon opp. Boeotiae 6 10 1, 9 22 5, 9 26 2.
 Anthemocritus a Megarensibus occisus 1 38 3.
 Anthium puteus 1 39 1.
 Anthracia nympa 8 31 4, 8 47 3.
 Anticlea Dioclis filia 4 30 2.
 Anticlea Ulixis mater 10 29 8.
 Anticyra opp. Phocidis, olim Cynariassus 10 36 5. excisa 7 7 9, 10 3 1, 6 36 6.
 Anticyreus Herculi aequalis 10 36 5.
 Antigone Polynicem fratrem cremat 9 25 2.
 Antigonea quae ante Mantinea 8 8 11.
 Antigoni expeditio contra Ptolemaeum Lagi 1 6 4. filius Demetrius ib. mors 1 6 7, 1 16 1. statuus 6 11 1, 6 16 2, 10 10 2.
 Antigonus Demetrii f. 2 34 1. a Lysimacho superatur 1 16 2. Macedoniam recuperat 1 13 7, 1 16 2. a Pyrrho fugatur 1 18 2. Eleis tyrannum imponit 5 5 1. Pyrrhum in Peloponneso adortur 1 13 7. Atticam invadit 1 1 1, 1 7 3, 1 30 4, 3 6 4. contra Gallos auxilia mittit 10 20 5. eius status 6 15 7.
 Antigonus Philippi tutor 2 8 4, 6 16 3, 8 8 11. patris et vitricus 7 7 4. Arato auxilium fert 2 9 2—3. Cleomenem superat 8 49 5.
 Antiochus in ins. Leuce 3 10 13. pictus 10 30 3. eius f. Pacon 2 18 8.
 Antimachus poeta 8 25 4 et 9, 9 35 5.
 Antimachus Thrasyanoris f. 2 19 1, Amphimachus pater 3 25 10.
 Antimenes Driphontis f. 2 28 6.
 Antinoë seu Antonoë Cephei f. 8 8 4, 8 9 5.
 Antinoë Pellae filia 8 11 3.
 Antinoi Bithyniensis honores divini 8 9 7.
 Antiochia Syriae caput 8 29 3.
 Antiochus Alcibiadis gubernator 3 17 4, 9 32 6.
 Antiochus Herculis f. 1 5 2, 2 4 3, 10 10 1.
 Antiochus Lepreata 6 3 9.
 Antiochus (M.) a Romanis victus 8 50 4, 7 8 3. Atheniensibus remittit statuas a Xerxe asportatas 1 8 5. donaria eius 5 12 4.
 Antiochus Messeniorum rex 4 4 4, 4 5 8.
 Antiochus Phocensium dux 10 20 3.
 Antiochus (Soter) 1 7 3, 1 16 1. post Demetrium captum restitutus 10 12 10. contra Gallos auxilia mittit 10 20 5.
 Antiochus Syracusanus Xenophanis f. ἐν τῇ Σικελιώτιδι συγγράμῳ 10 11 3.
 Antiope Amazon 1 2 1, 1 41 7.
 Antiope Thebana, Nyctei vel Asopi f. ab Epopeo rapta 2 6 1. eius f. ib. 4, 9 25 3, spelunca et partus 1 38 9, furor 9 17 6, simulacrum 2 16 4, monumentum 9 17 4 et 6, 10 32 10.
 Antiothemus Musaei pater 10 5 6, 10 12 11.
 Antipater Cassandri pater 1 25 8, 9 7 1. a proditoribus in Graecos concitatur 7 10 4. ad Cranonem profluvium committit 10 3 4.
 Antipater Cassandri f. matricidii poenas luit 9 7 3.
 Antipater Clinopatri f. Milesius Ol. 6 2 6.
 Antiphanes Argivus stat., Periclyti disc. 5 17 4, 10 9 8 et 8 et 12.
 Antiphanes Tegenis leges dat 8 48 1.
 Antiphanes Gelae conditor 8 46 2.
 Antiphanes Musaei pater v. Antiothemus.
 Antiphilus architectus 6 19 7.
 Antiphus Ganyctoris f. 9 31 6.
 Antipoeni filiae mortem oppetunt pro patriae salute 9 17 1.
 antiquiora nomina sectari Graecos 7 17 7, 7 26 4.
 Antitheus archon Athen. 7 17 1.
 Antonini Pii laudes 6 43 1, apud Epidaurios opera praeclara 2 27 6.
 Antoninus aliter Pii f. 8 43 6.
 Antonius cum Caesare bellum gerit 4 31 1, 8 8 12.
 antea memorabilia 10 32 2—6.
 Anyte poetria 10 38 13.
 Anytus Titan 8 37 5.
 Ἀνδρῶν Musa 9 29 2.
 Aonae Boeotiae incolae 9 5 1.
 Aoris Arantis f. 2 12 5.
 Aornon locus Thesprotiae 9 30 6.
 Aous fl. 4 34 3.
 Apame Antiochi Seleucidae f. 1 7 3.
 Apelles pictor 9 35 6.

Apelles stat. 6 1 6.

ἀπὴνῃ 5 9 2.

aper Calydonius, Erymanthius, Cromy-nius 1 27 9. Arcadici venatio 5 10 9. apri albi 8 17 3. ad pugnam commissi 3 14 10. immolati 7 18 12. aper cum leone ad currum iunctus 3 18 16. apri caput ferreum 10 18 6.

Aperopia ins. 2 34 9.

apes ad Pindari iuvenis labra favos affin-gunt 9 23 2. Trophonii oraculum prae-monstrant 9 40 2. mansuetas 1 32 1. ab apibus templum 10 5 9.

Apesas mons 2 16 3.

Aphaea dea 2 30 3.

Aphareus. Perieris f. Messeniae rex 3 1 4.

Arenen urbem condit 4 2 4, 4 3 4. eius filii ib. interempti 4 3 1, non Spartae sepulti 3 14 7. monumentum 3 11 11. eius et filiorum picta imago 4 31 11.

ἄφρσις τῶν ἱππῶν Ol. 5 15 5, 6 20 10.

Aphetaei signum 3 13 6.

Aphetais via 3 12 1 et 5.

Aphidantea sors 8 4 3.

Aphidantes demus Tegeat. 8 45 1.

Aphidas Arcadis f. 8 4 2, 8 45 1, 10 9 5.

Aphidas rex Athen. 7 25 1.

Aphidna I 41 3. a Dioscuris capta 1 17 5,

2 22 6, 3 17 2, 3 18 4.

ἄφρσις v. Mars.

Aphrodisias opp. Lacon. 3 22 11, 8 12 8.

Aphrodision Arcad. 8 44 2. silva 8 25 1.

Aphrodisiensis Cares 1 26 5.

Aphytaei Ammonem colunt 3 18 3.

Aphytis a Lysandro obsessa 3 18 3.

Apia regio 2 5 7.

ex apio coronae Nem. 8 48 2.

Apis Aegyptiorum deus 1 18 4. eius fa-num et oraculum 7 22 4.

Apis Iasonis f. 5 1 8.

Apis Telchinis f. 2 5 7.

Apobathmi 2 38 4.

ἄποικοι urbes Atheniensium 1 18 6.

Apoecus Melanthis pronepos Ionas ducit Teon 7 3 6.

Apollo Alcaethoum adiuvat 1 42 2. Amphissam amat 10 38 4. barbare consu-lenti barbare respondet 9 23 6. boves pascit 7 20 3.—4. cervam prensat 10 13 5. citharam invenit 5 14 8, 3 24 1, 8 31 3. cum Hercule de tripode contendit 3 21 8 et 10 13 7. cum Mercurio de lyra 9 30 1. Leucippi in amore Daphnes, Lini in cantu aemulus 8 20 4, 9 29 6. Mercurium cursu, Martem pugilatu vincit 5 7 10. Musarum choro praecinit 5 18 4. pater Aristaei 10 17 3. Chaeronis 9 40 5. Delphi 10 6 3. Dryopis 4 34 11. Eleutheris 9 20 1. Epidauri 2 26 2. Hilatrae et Phoebeis 3 16 1, Iami 6 2 5, Lini 2 19 8, Lycori 10 6 3, Melanai 4 2 2, Onci 8

25 4, Phylacidae et Phylandri 10 16 5, Pythaei 2 35 2, Teneri 9 26 1. taenia redimitur 1 8 4. tibicinibus reconciliatur 2 22 9.

Apollinis ara cum Mercurio communis 5 14 8, lucus 1 21 7, 3 13 5, oraculum Abis 10 35 1, signa 8 30 3, 10 24 5, 10 32 6, spelunca 10 32 6, templa 4 36 7, 9 2 1, 9 22 1, 9 24 4, 9 41 1, 10 12 8, uxor 10 12 2.

Ἀπόλλων ἀγοραῖος 1 41 3. *ἄγνι-εὺς* 1 31 6, 2 19 8, 8 32 4, 8 53 1 et 6. *Ἀλύπτιος* 2 27 6. *ἀλέσιος* 6 24 6. *ἀκρεΐτας* 3 12 8. *Ἄκτιος* 8 8 11. *ἄλε-ξίνακος* 1 3 4, 6 24 6, 8 41 8. *Ἀμαζό-νιος* 3 25 3. *Ἀμνκλαῖος* 3 16 2, 3 18 8—19 5. *ἀρχηγέτης* 1 42 5. *ἀργεά-τας* 4 34 7. *βοηδρόμιος* 9 17 2. *ἐν Βραγχίδαῖς* 1 16 3, 7 5 4, 8 46 3, 9 10 2. *δαικαδιώτης* 2 24 1. *δεκατηφό-ρος* 1 42 5. *δελφίνιος* 1 19 1. *Δή-λιος* 9 40 4. *ἐν Διδύμοις* 2 10 5, 7 2 6. *Διονυσόδοτος* 1 31 4. *Ἐκατος* 10 12 6. *ἐπιβατήριος* 2 32 2. *ἐπι-κούριος* 8 30 4, 8 38 8, 8 41 7. *Ἡλείος* 8 46 3. *θεαῖριος* 2 31 5. *θεοξένιος* 7 27 4. *θέριμιος* 5 15 7. *θυοξένος* 7 21 3. *Ἰσμήνιος* 2 10 5, 4 27 6, 4 32 5, 9 10 2 et 5. *Καρινός* (?) 1 44 2. *Καρ-νειός* 2 10 2, 2 11 2, 3 13 3, 3 14 6, 3 24 8, 3 25 10, 3 26 5 et 7, 4 31 1. *Καρ-νείος στεμματίας* 3 29 9. *Καρνίας* (?) 3 21 8. *Κερεάτας* 8 34 5. *Κλάριος* 2 2 8. *Κόρυδος* 4 34 7. *Λατῶς* 1 44 10. *Λύκιος* 1 19 3, 2 7 9, 2 19 3, 8 40 5. *Μαλεάτης* 3 27 7, 3 12 8. *Μοιραγέ-της* 10 24 4. *Μουσηγέτης* 1 2 5. *Ὀγ-καῖος* s. *Ὀγκαιάτης* 8 25 9 et 11. *ὄριος* 2 35 2. *Παιῶν* 1 34 3. *παρνό-πιος* 1 24 6. *Παρράσιος* 8 38 8. *πα-τρῶς* 1 3 4. *πλατανίστιος* 2 24 6. *προδῶπιος* 1 32 2. *προστατήριος* 1 44 2. *Πτῶς* 4 32 5, 9 23 6. *Πυθαῖος* 2 33 2, 2 36 5, 3 10 8, 3 11 9. *Πύθιος* 1 19 1, 1 42 5, 2 31 6, 5 15 4, 8 15 5, 8 54 5. *Σιτάλλας* 10 15 2. *σμινθεὺς* 10 12 5 et 6. *σπηλαῖτης* 10 32 5. *σπέ-διος* 9 11 7, 9 12 1.

Apollodorus Athen. dux 1 29 10.

- Apollodorus Cassandriae tyrannus 4 5 4.
 Apollodorus Troezenius 10 9 10.
 Apolloneatis tribus Tegetica 8 53 6.
 Apollonia in mari Ionio 5 22 3, 6 14 13.
 Corcyraeorum colonia 5 22 4.
 Apollonius Rhantes Alexandrinus pugil 5 21 12.
 Apollonius Rhodius 2 12 6.
 Apollophanes Arcas 2 26 7.
 Appius in Graeciam missus 7 9 3.
 Apteraei Cret. 10 5 10. sagittarii 4 20 8.
 aqua colore et natura varia 4 35 9 — 12.
 fervens in Maeandro 8 7 3. dulcis e mari 8 7 2. marina in arce Athen. et in templo Mantin. 8 10 4, 1 26 5. grave olens Anigri fluvii 5 5 7. amoris oblivionem inducens 7 23 3. futura portendens 3 23 8, 7 21 12. fatidicas efficiens mulieres 10 24 7. lavantibus salutaris 6 23 7. canis rabiosi morsus sanans 8 19 3. nantes absorbens 2 37 6. pisces non ferens 5 5 8, 5 7 5. viva corpora sustinens, mortua mergens 5 7 5. e rupe lanceae et thyrsi lectu provocata 3 24 2, 4 36 7. aquae calidae balneum 2 34 1. aquas subire quae feminae possint 10 1 92.
 aquila in sceptro Iovis Olympii 5 11 1, in scuto Aristomenis 4 16 7, quem praecipitem subiectis alis devexit 4 18 5. aerea Olympiae 6 20 12. alba (*κυνέλας*) 8 17 3.
 ara lignea 9 3 7. quadrangula 5 14 5. e sanguine victimarum 5 13 11: e cinere 5 13 8, 5 14 8 et 10, 9 11 7: e crudo laterculo 6 20 11. arae solubiles 6 24 3.
 Arabia deserta Stymphalidum patria 8 22 4.
 Arachnaeum mons Argivus 2 25 10.
 arachnarum prodigia 9 6 6.
 Aracus Lacedaemonius 10 9 9.
 Araethyrea Arantis f. 2 12 5.
 Araneum locus 3 24 10.
 Arantia urbs et regio 1 12 4.
 Arantinus collis 2 12 4 et 5.
 Aras Arantiae conditor 2 12 4.
 Arateum heroum 2 8 1, 2 9 4.
 Aratus Sicyonius Cliniae f. 2 8 2, 6 12 5, vel Aesculapii f. 2 10 3, 4 14 8. de universa Graecia bene meritus 8 52 5. Mantinensibus opem fert 8 8 11, 8 10 6. eius res gestae 2 8 2 — 9 4. adversus Agidem strategema 8 10 7. signum 2 7 5, 6 12 5.
 Ἀράτου τεῖχος 6 19 6.
 Aratus Solensis Antigono familiaris 1 2 3.
 Araxus promont. 6 28 10.
 Arba vel potius Arao, urbs Achaiae 7 18 6.
 arbores vetustate insignes 8 23 5. arbores signis conficiendis idoneae 8 17 2.
 arca Cypseli 5 17 5 — 19 10. Eurypyl 7 19 6, 9 41 2.
 Arcades olim Pelasgi 8 4 1. indigenae 5 1 2. Azanes 8 42 6. Peloponnesum mediam tenent 8 1 1. glandibus vescuntur 8 1 6, 8 42 6. cum Telepho in Asiam transeunt 7 4 6. alienis navibus Troiam vehuntur 8 1 3, 8 5 2. Messeniorum contra Lacedaemonios socii 4 11 1. 4 14 8, 8 5 10, 8 6 1. desertae Graeciae poenas dant 7 15 5, ab Eleis caeduntur 6 20 4. M. Antonii partes sequuntur 8 8 12. eorum res gestae 8 6. focus communis 8 53 9. montanorum arma 4 11 3. signa quadrangula 8 48 6.
 Arcadia olim Pelasgia, ab Arcade dicta 8 4 1. regum catalogus 8 1 4 — 5 13. oppida Megalopolin translata 8 27 3 — 5. mons altissimus 8 17 1. sacer vertex 8 38 2.
 Arcas Callistus f. 8 4 1 — 2. eius ossa Mantineam translata 8 9 3, 8 36 8. eius et posterorum statuae 10 9 5.
 Arcesilaus Boeotorum dux 9 39 3.
 Arcesilaus Lycosurensis 8 10 10.
 Arcesilaus pictor 9 35 6.
 Arcesilaus Pitanaeus 8 49 2.
 Arcesilaus Spartanus Ol. 6 2 1.
 Archander Achaei f. 2 6 5, 7 1 6.
 Archedamus Xeniae f. Eleus Ol. 6 1 3.
 Archedius (?) Tegetae f. 8 43 4.
 Archelaus Agesilai f. rex Sparta 3 2 5.
 Archelaus Macedonias rex 1 2 2.
 Archelaus Mithridatis dux 1 20 5.
 Archemori ludi 8 48 2.
 Archias Aristaechni f. Aesculapii colendi Pergamenis auctor 2 26 8.
 Archias Corinthius coloniam Syracusas deducit 5 7 3.
 Archias Thurius 1 8 3.
 Archidamia Cereris sacerdos 4 17 1.
 Archidamus Agesilai f. rex Sparta 3 10 3. Tarentinis opem ferens occiditur 3 10 5. non sepelitur ib. 6 4 9. eius signum Olympiae 6 15 7.
 Archidamus Anaxidami f. rex Sparta 3 7 6.
 Archidamus Eleus Ol. 6 17 5.
 Archidamus Theopompi f. 3 7 5, 4 15 3.
 Archidamus Zeuxidami f. rex Sparta 3 7 10. Plataeas capit 9 1 7.
 Archilochus poeta Tellidis nepos 10 28 3. de Sapaeis 7 10 6. de Tantalio 10 31 12.
 Archimedes (Archidemides) archon Athen. 4 24 5.
 Archippus Mitylenaeus Ol. 6 15 1.
 Archirrhoe nympa 8 31 4.
 Architeles Achaei f. 2 6 5, 7 1 6.
 Archomenides Philisti pater 5 23 6.
 Ardalus Vulcani f. tibiae inventor 2 31 3.
 Ardyis Gygis f. 4 24 2.
 Ἀρεῖος poeta (?) 3 13 8.
 Areithous Corynetes 8 4 10, 8 11 4.
 Arene Oebali f. Apharei soror et confux 4 2 4, 5 5 6.

- Arene Apharei regia 4 2 4, 4 3 7. eius reliquiae incertae 5 6 2.
 Arene fons 5 6 6.
 Areopagus 1 26 5, 4 5 2.
 Arethianus caparius Aesculapium infantem invenit 2 26 5.
 Arestoris uxor Mycone 2 16 4.
 Arethus v. Areithous.
 Arethusa ab Alphae amatur 5 7 2, 8 53 3. ei liba per mare mittuntur 7 24 8.
 Areus Acrotati f. cum Cleonymo de regno certat 1 18 5, 3 6 2. eius status 6 12 5, 6 15 9.
 Areus Acrotati f. Arei n. puer mortuus 3 6 6.
 Areus Ampyeis f. 7 18 5.
 Areus Spartaeus Achaeis infensus 7 9 2.
 Argaeus Tameni fil. 2 28 3.
 Argaeus a Ptolemaeo Philadelpho fratre interfectus 1 7 1.
 Argalus Amyclae f. rex Spartae 3 1 3.
 Argeadae reges Macedoniae 7 8 9.
 Argeathae pop. Arcadiae 6 23 8.
 Argeus Deiphontis f. 2 28 6.
 Argia Autesionis f. Aristodemi uxor 3 1 7, 4 3 4.
 Arginusae 6 7 7.
 Argiopenympha, Thamyridis mater 4 83 3.
 Argius cursu certat 5 17 10.
 Argivi cum Atheniensibus de antiquitate contendunt 1 14 2. regibus ternis utuntur 2 18 4. Thebas expugnant 9 5 14. regiam potestatem in ordinem cogunt 2 19 2. mille delectos milites alunt 2 26 1. Mycenae evertunt 2 15 4, 2 16 5. alia quoque oppidula Argos transierunt 8 27 1. Lacedaemonios ad Hysias vincunt 2 24 7. Nemeis praesident 6 40 3. Argivorum Amphictyonia 4 5 2. cum Lacedaemoniis et Messeniis cognatio 4 5 1. cum Lacedaemoniis simulias 1 29 9, 2 20 1, 3 2 3, 3 7 2, 8 27 1. cum Atheniensibus 1 29 8 et 10 10 4. cum Megarensibus 6 19 4. cum Thebanis 9 14 4 et 10 10 5 societas. dialectus etiam eadem quae Atheniensium 2 37 2. dii 7 23 10. donaria Delphica 10 9 12, 10 10 3. mulierum furor 2 18 4. ad Troiam expeditio 2 22 2, 2 30 10. in reditu naufragium 2 28 1. reges 2 16 1—2, 2 38 4—19 2. tibiae 4 27 7.
 Argo navis ubi reversa appulerit 9 32 4, 7 26 14.
 Argolici clipei 2 25 7, 8 50 1.
 Argolicum *συνηδριον* 8 28 1.
 Argolicus sinus 8 1 1.
 Argolis regio 2 15 23, 3 1 2. litus 2 8 5. *ἀργὸν πεδῖον* 8 7 1.
 Argonautae templum Iunonis Samium condunt 7 4 4.
 Argos urbs 2 19 8—24 4. *ὀφθαλμὸς* potens 2 17 1.
 Argus Iovis et Niobes f. Phoronei nepos 2 22 5, 2 34 4. Argivae civitati nomen imponit 2 16 1. eius f. Epidaurus 2 26 2, sepulcrum 2 22 5, lucus 2 20 8, a Cleomene incensus 3 3 10.
 Argyra fons et nymphae 7 23 1.
 Argyra opp. 7 18 6. eius rudera 7 23 1.
 Aria regio 2 3 8.
 Ariadne Theseo crepta 1 22 5. a Baccho rapta 1 26 3, 30 29 4. coronam tenet 5 19 1. eius sepulcrum 2 23 8, chorus 9 40 3, picta effigies 10 29 3.
 Aricinorum de Hippolyto narratio 2 27 4.
 Aridaeus Philippi f. 1 6 3, Macedoniae rex 1 25 5. eius mater 8 7 7, caedes 1 26 6, 8 7 7.
 aries Thyestae sepulcro insculptus 2 18 1—3. aureo vellore 9 34 5. circum moenia gestatus sedat postem 9 22 1. arae cornua impingit 4 13 1.
 arietes Thyestae sepulcrum 2 18 3.
 Arions Telemem interficit 2 4 4.
 Arignotus Parus 2 27 2.
 Aril pop. 2 3 8.
 Arimaspi pop. 1 24 6, 1 31 2.
 Arimnestus dux Plataensium 9 4 2.
 Arimnestus Tyrrenus 5 12 5.
 Arimnus Tyrrenus v. Arimnestus.
 Arion equus 8 25 7—10.
 Arion Methymnaeus 3 25 7, 9 31 2.
 Ariphron Hippocratis pater 9 6 3.
 Ariphron Xanthippi pater 3 7 9, 8 52 3.
 Aris fl. 4 81 2.
 Arisbas Molyri pater 9 36 6.
 Aristaechnus Archiae pater 2 26 8.
 Aristaeus Megalopolit. 6 50 4.
 Aristaeus Apollinis et Cyrenes f. in Sardiniam migrat 10 17 3. Autonoeos comitatur ib. 4. Actaeonis pater 10 30 5. inter deos relatus 8 2 4.
 Aristaeus Proconnesius v. Aristaeus.
 Aristander Parus stat. 8 18 8.
 Aristandri Megalopolitae porticus 8 30 18.
 Aristarchus Eleus Psephidiorum proxenus 6 16 7.
 Aristarchus Olympiorum interpres 5 20 4.
 Aristas Parthoonis f. 8 24 1.
 Aristaeus Proconnesius de gryphibus et Arimaspi 1 24 6. de Hyperboreis 5 7 9.
 Aristaeus Stratonicensis OL. 5 21 10.
 Aristerae ins. 2 34 8.
 Aristeus Argivus OL. 6 9 3.
 Aristias Pratinae f. Satyrorum poeta 2 13 6.
 Aristides Eleus OL. 6 16 4.
 Aristides Lysimachi f. Graecis insularibus tributum imposuit 8 52 2.
 Aristides machinarum faber 6 20 14.
 Aristides Athen. Mithridatis legatus et dux 1 20 5 et 7.
 Aristion Epidaurius OL. 6 13 6.
 Aristocles Carystus 10 9 10.

- Aristocles Cleoetae pater 6 20 14.
 Aristocles stat. Cleoetae f. et disc. 5 24 5.
 Aristocles Cydoniata stat antiquissimus 5 25 11.
 Aristocles Scyionius stat., Canachi fr. 6 3 11, 6 9 1.
 Aristocrates Aechmidis f. Arcadiae rex lapidatur 8 5 11—12. eius sepulcrum 8 13 5.
 Aristocrates Hicetae f. Arcadiae rex lapidatur 4 22 7, 8 5 13. eius proditio 4 17 2, 4 22 1—7.
 Aristocritus Lysandri pater 6 3 14, 10 9 7.
 Aristodama Arati mater 2 10 3. cum dracone concumbit 4 14 7.
 Aristodemus Aristomachi f. 2 18 7. eius caedes 3 1 6, uxor, filii et filiorum tutor 4 3 4, filiorum uxores 3 16 6. eius filii gemini geminum Spartae regnum propagant 3 1 5.
 Aristodemus Artylae f. Megalopolit. tyrannus 8 27 11, 8 30 7, 8 35 5, 8 36 5.
 Aristodemus Eleus Ol. 6 8 4.
 Aristodemus Macedo Antigoni dux 10 20 5.
 Aristodemus Messeniorum rex 4 10 6. filiam pro rep. devovet 4 8 5—7. se ipse interimit 4 13 4. eius somnium 4 13 2, oraculum 4 26 4.
 Aristodemus Spartanus Pausaniae liberorum tutor 3 5 7.
 Aristogiton Hipparchum interficit 1 8 5. eius sepulcrum 1 29 15.
 Aristogiton stat. 10 19 4.
 Aristolaus Macedo 6 17 3.
 Aristomache Priami f. 10 26 1.
 Aristomachus Argivorum tyrannus 2 5 6.
 Aristomachus Cleodaei f. 2 7 6. Doriensium dux 5 3 5, 10 38 10, 8 5 6. Aristodemi Tameni Cresphontis pater 2 18 7, 5 4 1.
 Aristomachus Hippodamiae proci 6 21 11.
 Aristomedes Thebaeus stat. 9 25 3.
 Aristomelides Orchemeniorum Arcad. tyrannus 8 47 6.
 Aristomedon Argivus stat. 10 1 10.
 Aristomenes Messeniorum dux 4 15 4, Diagoridarum proavus 6 7 3. eius aetas 4 6 3, parentes 4 14 7, maiores 4 15 4, soror et filius 4 21 2, filiae et generi 4 24 1—3, stipitatores 4 16 3, de Lacedaemoniis victoria et ovatio ib. 4—6, hecatomphonia ter facta 4 19 3, sacra defossa 4 20 4 et 26 7, clipeus 4 16 5 et 7, 9 39 14, mors 4 24 3, ossa Messenen reportata 4 22 3, monumentum 4 24 3 et 32 3, honores heroici 4 27 6, 4 32 3, 8 14 7, 8 51 1, statua aenea 4 32 6, spectrum in Leucrica pugna 4 32 4.
 Aristomenes Rhodius Ol. 5 21 10.
 Aristomenidas (Aristomelidas?) Spartanus Plataeensis iudex 3 9 3.
 Ariston Agasielis f. rex Spartae 3 4 4, 3 37 7.
 Ariston Athen. Platonis pater 4 32 4.
 Ariston Laced. Telestae frater 5 23 7.
 Aristonautae (Argonautae) Pellenaeorum navale 2 12 2, 7 26 14.
 Aristonous Aegineta stat. 5 22 5.
 Aristonymus Myronis f. 2 8 1.
 Aristophanes comicus de Lepreo 5 5 3.
 Aristophantus Corinthius 10 9 10.
 Aristophon Athen. Ol. 6 13 11.
 Aristotelis Stagiritae statua 6 4 8.
 Aristotimus Damareti f. Elidis tyrannus 5 5 1, 6 14 11.
 Arius Teuthraniae dynasta, a Pergamo occisus 1 11 2.
 arma aurea 10 19 4, herarum aenea 3 3 3.
 armatura Achaica a Philopoemene mutata 8 50 1.
 Arne Aeoli f. 9 40 4.
 Arne fons 8 8 1.
 Arne urbs Boeotica et Thessalica 9 40 5.
 Arniscus Eleus Lampi pater 6 16 7.
 Aroa opp. Achaiae 7 18 2—3.
 Aroania montes 8 18 7.
 Aroanius fl. Arcadiae, allis Olbius 8 14 3, 8 15 6, 8 19 4, 8 21 1, 8 24 3.
 Archachion Ol. ab adversariis suffocatus 8 40 1.
 ἀρχαῖοι 1 27 3.
 Arrhiphon Triconiensis 2 37 3.
 Arrhon Clymeni f. 9 37 1.
 Arrhon Erymanthi f. 8 24 1.
 Arsaces Parthus 5 12 6.
 Arsen fl. Arcadiae 8 25 1.
 Arsinos fons 4 31 6.
 Arsinos Leucippi f. 2 26 7, 4 31 6. Aesculapii mater 4 3 2, 4 31 12. eius sanum 3 12 8, picta imago 4 31 12.
 Arsinos Lysimachi uxor, Lysandrae soror 1 10 3.
 Arsinos Lysimachi f., Ptolemaei Philadelphii uxor 1 7 3.
 Arsinos Ptolemaei f., Ptolemaei fratris coniux 1 7 1 et 3. eius signum 1 6 8, 9 31 1.
 Arsinotes nomen 5 21 15.
 Arsites Phrygiae satrapa 1 29 10.
 Artaphernis equorum praesepia 1 32 7.
 Artaxerxes Darii f. a Lacedaemoniis oppugnatur 3 9 1.
 Artaxerxes Kerkis f. 1 8 2.
 Artayctes Persa 3 4 6.
 Artemidorus Trallianus Ol. 6 14 2.
 Artemisia Lygdamidis f. Halicarnassi regina 3 11 3.
 Artemisium mons 2 25 3, 8 5 6.
 Artontes Mardonii f. 9 2 2.
 Artylas Aristodemi pater, Phigaleosis 8 27 11.
 Arybbas Alceiae f. Aecidae pater 1 11 1.

- Asaea s. Asea**, opp. Arcadiae 8 3 4, 8 51
 2. eius rudera 8 44 3.
Asaeatas Lycaonis f. 8 3 4.
ἀσάμινθοι 10 34 8.
Asamon Eleus Ol. 6 16 5.
Ascalaphus Martis f. 9 37 7.
Ascalon Palaestinae opp. 1 14 7.
Ascarus Thebanus stat. 5 24 1.
Ascetades (?) dux 1 35 2.
Ascrea Neptuno parit Oeocolum 9 29 1.
Ascrea Boeotiae urbs 9 29 1. ferax frum-
 menti 9 38 4.
Asea v. Asaea.
Asia mons 324 6.
Asinarus fl. Siciliae 7 16 5.
Asine urbs Argolica 4 34 9, Messeniae 4
 34 12. eius rudera 2 36 4. excidii causa
 ib. et 3 7 4.
Asinaei 4 34 9. Argolidis incolae 2 28 2.
 electi ab Argivis 3 7 4. Messeniae par-
 tem obtinent 4 14 3. Lacedaemoniorum
 socii 4 8 3. Messeniis amici 4 15 8, 4
 27 8.
asinus vitium putationem praemonstrat 2
 38 3.
Asius Amphiptolemi f. Samius 7 4 1.
 genealogus 4 2 1. de Alcmenes paren-
 tibus 5 17 8. de Antiope 2 6 4. de Pe-
 lasgo 8 1 4. de Phoci filiis 2 29 4. de
 Phoenicis filiabus 7 4 1. de Ptoe 9 23 6.
 de Thestio 3 13 8. (?)
Asopia quae postea Sicyonia 2 1 1. a Sole
 Aloeo donata 2 3 10.
Asopichus Phormionis pater 1 23 10, 10
 11 6.
Asopus Boeotiae fl. 2 6 1. iuncosus 5 14
 3. pater Antiope 2 6 1, Oëroes 9 4 4,
 Tanagrae 9 26 1, Thebes 2 5 2, The-
 spiae 9 26 6.
Asopus Eleutherolaconum opp. 3 1 7, 3
 22 9.
Asopus Neptuni e Ceglusa f. in Sicyonia
 fluvium invent 2 12 4.
Asopus Plataeensium rex 9 1 2.
Asopus Sicyoniae fl. 2 5 2, 2 15 1. pater
 Aeginae 2 5 2, 2 29 2, 5 22 6, Cleones
 2 15 1, Corcyrae 2 5 2, 5 22 6, Har-
 pinnae et Nemeae 5 22 6, Salaminis 1
 35 2, Thebes 2 5 2, 5 22 6. Sisyp-
 ho fontem excitat 2 5 1.
asphodell gravis odor 10 38 2.
Asphodici sepulcrum 9 18 6.
aspides Aegyptiacae, Aethiopicae, Libyssae
 9 21 6.
Aspledon Neptuni f. 9 38 9.
Aspledon urbs Boeotiae 9 38 9.
Assus opp. Troadis 6 4 9.
Assyria textura 5 12 4.
Astacus Bithyniae opp. postea Nicomedia
 5 12 7.
Asterion Aeschyli f. stat. 6 3 1.
Asterion Cometae f. Argonauta 5 17 9.
Asterion fl. 2 15 5, 2 17 1—2.
Asterion herba 2 17 2.
Asterioa Minois f. a Theseo occisus 2 31 1.
Asterius Anactis f. 7 2 5, 1 35 6.
Asterodia Endymionis uxor 5 1 4.
Asteropea Peliae f. 8 11 3.
Astius archon Athen. 7 25 4, 9 1 8.
Astrabacus Irbi f. 3 16 5 et 9.
Astyages Cyaxaris f. 5 10 3.
Astyanax Arcas 8 38 5.
Astyanax Hectoris f. a Pyrrho occisus 10
 25 9.
Astycles Locrus Euthymi pater 6 6 4.
Astycratea Polyidi f. 1 43 5.
Astycrates Lysandri ad Aegospotamos so-
cus 10 9 9.
Astylos Crotoniates Ol. 6 13 1.
Astynous a Neoptolemo caesus 10 26 4
Astyoche Actoris f. 9 37 7.
Astypalaea opp. 6 9 6.
Astypalaea Phoenicis f. 7 4 1.
Astyra thermas 4 35 10.
asylum Phliasiorum 2 13 4, Tegeatarum 3
 5 6.
Atalanta Locrorum ins. 10 20 3.
Atalanta Schoenei f. 8 35 10. prima aprum
 Calydonium ferit 8 45 2. aquam e saxo
 elicit cuspidis 3 24 2. hinnulum tenet 5
 19 2.
Atarneus Chiis donatur 4 35 10.
Atarnitarum calamitas 7 2 11.
Athamantius campus 9 24 1 et 3.
Athamas Aeoli f. 7 3 6. Leuconis pater 6
 21 11, Ptoi 9 23 6. Sisyphi frater 9 34
 8. Phrixum et Hellen mactare parat 9
 34 5. ab Andreo terrae partem accipit 9
 34 6. fratris filios adoptat 9 34 7. eius
 sedes 9 24 1, in uxorem et liberos sae-
 vitia 1 44 7, 9 34 7.
Athamas Athamantis nepos 7 3 6.
Athamas Oenopionis f. Cretensis 7 4 8.
ἀθάνατοι v. Immortales.
Athaneatis tribus Tegeaticae 8 53 6.
Atheneae Atticae Minervae sacrae 1 26 6.
 ab Antigono Demetrii filio oppugnatae
 3 6 5. a Macedonibus attritae 1 4 2, 7
 11 4. a Sylla captae 1 20 4—7. earum
 arx 1 22 4—28 3.
Atheneae Boeotiae opp. 9 24 2.
Atheneae quae postea Panathenaea 8 2 1.
Athenaeum locus 8 44 2.
Ἀθῆναις τεῖχος 7 22 10.
Athenienses ἀνδροφόνες 2 14 4. Am-
 phictyones 10 8 5. religiosissimi 1 17 1,
 1 24 3, 10 28 6. in bellis a diis adiu-
 vantur 8 10 8. cum Amazonibus bellum
 gerunt 1 17 2, 5 11 7. Herculis liberos
 ab Eurysthei iniuriis defendunt 1 32 6.
 in Sardiniam colonos mittunt 1 29 5, 7
 2 2, 9 23 1, 10 17 5. in bello Persae
 uxores et liberos Troetaniorum sed

- committunt 2 31 7. ad Marathonem et adversus Gallos quantis copiis pugnaverint 4 25 5, 10 20 2 et 5. relictis Lacedaemoniis societatem cum Argivis ineunt 1 29 8, 4 24 7. Siciliae nomen male interpretantur 8 11 12: a Siciliensi expeditione prodigiis deterrentur 10 15 5: cladem accipiunt 10 11 5. Asiaticam Agesilai expeditionem detractant 3 9 2. ad Tanagram vincuntur 1 29 9. populo Romano auxilia mittunt 1 29 14. Macedonico iugo implicantur 1 25 3, liberantur 1 25 6. Orupo direpta multantur 7 11 4. soli democratiae ope crescant 4 35 5.
- Atheniensium archontes novem cum eponymy 3 11 3; annui 4 15 1: sorte ducti 4 5 10. *δῆμοι* 1 3 1 et 1 32 3 — 33 8. dicasteria 1 2 85 — 11. donaria 10 15 4, 10 19 4. eponymy 1 5 2. extra Graeciam expeditiones 1 29 5. cum Lacedaemoniis foedus 5 23 14. heroes 10 10 1. odeum 1 8 6, 7 20 6. populi simulacra 1 1 3, 1 3 3 et 5. porticus 10 11 6. portus et navalia 1 1 2 — 4. reges primi 1 2 6. thesaurus Delphicus 10 11 5. tribus 1 5 1.
- Athenaeus Ephesius Ol. 6 4 1.
Athenaeus heros 3 16 4.
Athene vicus 2 38 6.
Athenodorus Arcas stat. 10 9 8.
Atheras Cererem hospitio excipit 2 30 4.
Atherionis signum 7 20 7.
ἄθλα βαρέα 6 24 1.
athletarum cibis 6 7 10. iusiurandum 5 24 9.
- Ἀθμωναῖς* demus Atticus 1 14 7, 1 31 5.
Attilus consul v. Otilius.
Atlantes iidem qui Nasamones 1 33 5.
Atlantis onus et mala 5 11 5, 5 18 4, 6 19 8, 9 20 3. eius locum Hercules subit 5 11 5. filia Alcyone 9 22 5.
Atlas mons Libyae 1 33 5 et 6, 8 43 3.
Atrous sceptrum Vulcani accipit 9 40 11.
Thyestae filios ingulat 2 18 2. eius cellae subterraneae et sepulchrum 2 16 6.
Attaginus Thebanus patriam prodit 7 10 2.
Attalus Athen. stat. 2 19 3.
Attalus Attali f. 1 8 1, 1 36 5. Gallos pellit 1 8 2. Romanorum socius 7 8 9, 7 16 1. taurigena et tauricornis 10 15 3. eponymus Athen. 1 5 5, 1 8 1. eius thalamus 9 35 6. donarium 1 25 2.
Attalus Cleopatrae patruus 8 7 7.
Attis Cranae filia 1 2 6.
Attica unde dicta 1 2 6. Minervae sacra 1 26 6. eius fluvii 1 19 5, insulae 1 35 1 — 36 2, montes 1 32 1. Attica officina statuaria 5 25 13, 10 37 8. litterae antiquae 6 19 6. oleum 10 32 19.
Attis sepulchrum 1 4 5, fabula 7 17 9, cultus cum Dindymena communis 7 20 3.
- averrunci (*ἄποτρόπαιοι*) dli 2 11 1.
aves immolantur 2 11 7, 4 31 9. avium crura in virginibus 8 22 8. Lydicae 9 22 4.
Auge Alei f. 8 4 9. ubi ab Hercule compressa 8 47 4. eius exilium et parius 8 48 7, 10 28 8. monumentum 8 4 9. Augae imago (?) 8 47 2.
Augeae opp. Laconiae 3 21 5.
Augeas Elei f. Eleorum rex 5 1 9. ludos Olympios edit 5 8 3. ab Hercule ob mercedem negatam oppugnatur 5 1 9. eius mors 5 3 3. post mortem honores 5 4 2.
Augeas Admeti pat. 10 25 5.
angurii inventor 10 6 1.
Augustus Graece *σεβαστός* 3 11 4. Amphityonium rationem mutat 10 8 3. Antonii sectatores in Graecia multat 4 31 1. Cardamylon Lacedaemoniis dat 3 26 7. Dymen et Pharas et Tritaeam Patrensiibus 7 17 5, 7 22 1 et 6. donaria et statuas victis aufert 8 46 2. Laconibus libertatem donat 3 21 6. Nicopolin condit 7 18 9. Patras instaurat et augeat 7 18 7. eius templum et laudes 3 11 4, statua 2 17 3. statua ex electro 5 12 7.
Aulis Ogygi f. 9 19 6.
Aulis portus 9 19 6. ibi detinentur Graeci 8 28 4: victimas omnes probae 9 19 7: palmae non edules 9 19 8: figuli multi ib. Agesilai sacrificium 3 9 3.
Aulisei donarium 2 31 6.
Aulon Arcas 3 12 9.
Aulon Messeniae locus 4 36 7.
Aura equa Phidolae 6 13 9.
Aurora Cephalum rapit 1 3 1, 3 18 12. Iovi pro filio supplicat 5 22 2.
aurum Stygis aqua solvitur 8 18 5. aureum signum facie e fluvialis equi dentibus 8 46 4.
auspices 1 34 4 — 5.
Autesion Tisameni f. 3 1 7, 3 15 6. eius filius, filia, maiores 4 3 4. ad Dorienses migrat 9 5 15.
Autolaus Arcadis f. nothus 8 4 2. Aesculapum infantem tollit 8 25 11.
Autolycei pater, uxor, sedes 8 4 6. eius filii cum Ulixe venantur 10 8 8.
Autolyceus panoratiastes 1 18 3. cum Eteoneo contendit 9 32 8.
Automate Danai f. 7 1 6.
Autonoë Cadmi f. 1 44 5. Aristaei uxor 10 17 4.
Autonoë Cephei f. v. Antinoë.
Autonomus Eretriensis 10 9 10.
Autosthenes archon Athen. 4 23 4.
Auxesia dea 2 30 4, 2 32 2.
Auxo Gratia 9 35 2.
Axion Phegei f. 8 24 10.
Axion Priami f. 10 27 2.
Axionicus Achaeus 10 9 10.
Axius fl. 5 1 5.

Azan Arcadis f. 8 4 2, 10 9 5. eius ludi funebres 5 1 8.

Azania pars Arcadiae 8 4 3.

Azanum ad Peucellam fl. colonia 10 32 2.

Azeus Clymeni f. 9 37 1 et 7.

Babylonii Seleuciam traducuntur 1 16 3.

Babylonis muri 4 31 5.

Bacchae sacrae feminae 2 7 5. earum cum

Baccho adversus Argos expeditio 2 20

4, 2 22 1, in Penthea furor 2 2 7.

Bacchanalia Cynaethaensium 8 19 1.

Bacchis Prumnidis f. Corinthi rex 2 4 4.

Bacchiadae Corinthi reges 2 1 1, 2 4 4.

Cypselum quaerunt 5 17 5.

Bacchus infans ex aquis servatur 3 24 2,

puer a Mercurio in caelum portatur 2 18

11. Vulcanum in caelum reducit 1 20 3.

Titanum insidias petitur 7 18 4, 8 37 5.

Tritonem superat 9 20 4, a Perseo su-

peratus 2 20 4 et 2 22 1. in gratiam cum

eo redit 2 23 7. Ariadnem eripit Theseo

10 29 4. Semelen reducit ex inferis 2

31 2, 2 37 5. Antiopea punit 9 17 6.

Thebanis vulpem Teumessiam immittit

9 19 1. Athenas venit 1 2 5, 1 23 5.

Amphicaeensisibus modetur et vadicinatur

10 33 11.

Bacchi filii Coramus 1 3 1, Nareus 5

16 7, Priapus 9 31 2. expeditio Indica

10 29 4. antrum in Euboea 2 23 1. festa

2 24 6, 3 22 2, 8 23 1. honores primi 5

16 7, 1 2 5. hortus 3 24 4. miracula apud

Eleos 6 26 1. oraculum 9 20 9. orgia 10

33 11. sacra nocturna 2 37 6, a salis fe-

minis tractata 3 20 3. signum barbatum

2 30 1 et 5 19 6, eburnaeum 2 20 3 et 6

19 10, gypsinum 9 32 1, miniatum 2 2

6, a Vulcano fabricatum 7 19 6. templa

8 23 1, 9 20 4, 9 22 6, 9 23 6 et 7, 9

24 1, 9 38 1. Bacchi similes Antinous 8

9 8 et Zeus φίλιος.

Διόνυσος αλγοβόλος 9 8 1. αίσου-

μνήτης 7 20 1, 7 21 6. Ἀνδρὺς 7 21 6.

Ἀνδριος 1 31 4. Ἀροεὺς 7 21 6. Ἀν-

ξίτης 8 26 1. Βακχεῖος 2 2 6, 2 7 5.

Δασύλλιος 1 43 5. Ἐλευθερεὺς 2 20

3 et 29 2. Κάδμειος 9 12 4. Καλυ-

δόκιος 7 21 1. Κεφαλλήν (?) 10 19

3. Κισσός 1 31 6. Κολωνάτης 8 13

7. Κρήσιος 2 23 7. λαμπτήρ 7 27 3.

Λευκυανήτης 6 21 5. λύσιος 2 2 6,

2 7 6, 9 16 6. μελάιναιγος 2 35 1. μελ-

πόμενος 1 2 5, 1 31 6. Μεσατεύς 7

21 6. μύστης 8 54 5. νυντέλιος 1 40

6. πατρώος 1 43 5. πόλιτης 9 26 1.

σαώτης 2 31 5, 2 37 2. Φάλλην 10 19

3. ψίλαξ 3 19 6.

Bacchicum ἐπιφθεγμα 4 31 4.

Bacchylides Theban. 9 13 7.

Bacis Boeotius vates 10 12 11. eius ora-

cula 4 27 4, 9 17 5, 10 14 6, 10 32 8 et

17.

Bady loci et fluvii nomen 5 3 2.

Baetis fl. Iberiae 6 19 3.

Balsagrae opp. Cyren. 2 26 6.

Balari Sardiniae gens 10 17 9.

balsama Ienica 7 5 11—12.

balsamus arbor 9 28 3.

Balyra fl. 4 33 3.

Baphyras fl. 9 30 8.

Barsine Alexandri Magni uxor 9 7 2.

basilae sacrifici 6 20 1.

βασιλειος στρατὸς 1 3 1, 1 14 6.

βασιλεὺς archon Athen. 1 3 1.

Basilis locus Arcadiae 8 20 5.

Bassae locus Arcadiae 3 30 4, 8 41 7.

Bathos locus Arcadiae 8 29 1.

Bathycles Magnesius stat. 3 18 9.

Bathyllus fons 8 31 9.

Baton Amphiarai auriga 2 23 2, 5 17 8,

10 10 3.

Βατραχιοῦν dicasterium Athen. 1 26 8.

Battus Theraeus coloniam in Libyam du-

duct 3 14 3, 10 15 6, quomodo ei vox

restituta ib. 7. eius statua curulis 10 25 6.

Baucis Troezeniae Ol. 6 8 4.

Bel deus 1 16 3, 4 23 10, 8 32 3.

Belemina Laconiae opp. 3 21 3. an olim

Arcadum fuerit 8 35 3.

Belistiche Ol. 5 8 11.

Bellerophonates a Minerva Pegasus accipit

2 4 1. Aethram uxorem petit 2 31 9.

Chimaeram occidit 3 18 13, 3 27 2. eius

equus fontem ungula aperit 9 31 3. ager

ei consecratus 2 2 4.

bella alia a victoribus alia a victis nomen

traxere 4 6 1. ballum Corinthiacum 4

17 5, 3 9 12. Lamiacum 7 6 5, 10 3 4.

Messenium 4 6 1: eius causa 4 4 4—5

5. Persicum 3 7 11. Phocicum s. sacrum

3 10 3, 8 27 9, 9 6 5, 10 13 6. Theba-

num 9 9.

Belus Libyae f. 4 23 10, Aegypti pater 7

21 13.

Berenice Ptolemaei Lagidae uxor 1 6 8.

Berenice Ptolemaei Philometoris f. 1 9 3.

Berosus Sabbae pater 10 12 8.

bestiae olim terribiliores 1 27 9.

Βίλας ara 2 4 7.

Bias Amythaonis f. 4 34 4, Talai pater 2

6 6. fratris Melampodis auxilio regni

Argivi partem et sponsam obinet 2 18

4, 4 36 3.

Bias fl. 4 34 4.

- Bias** Prienensis 10 24 1.
Biblidis amores 7 5 10.
Biblis fons Miletii 7 5 10, 7 24 5.
Bidiaei Lacedaem. magistratus 3 11 2, 3 12 4.
bipennes Delphis dicatae 10 4 1.
Biris signum 3 19 3.
bisontem ut venenit Paeones 10 13 1—3.
bisontis caput aeneum ib. 1.
Bithynium Bithyniae opp. 8 9 7. Bithyniensis Mantinea oriundi ib.
Biton Cleobis frater 2 20 3.
Biton taurum portans 2 19 5.
Blennia opp. Arcadiae 8 27 4.
Boagrius fl. 5 22 4.
Boeae opp. Laconiae 1 27 5, 3 21 7, 3 22 11.
Boeoticus sinus 3 22 11.
Boeo Delphica poëtria 10 5 7.
Boeotarchae 10 20 3. septem 9 13 6 — 7. imperio annuo 9 14 5.
Boeotus Itoni f. 9 1 1.
Boës Persa 8 8 9.
Boëthus Carthag. caelator 5 17 4.
Boeoti unde denominati 9 1 1. Thessaliae olim partem tenere, Aeolenses dieti 10 8 4. Macedonum partes sequuntur 1 25 4. ad Thermopylas adversus Gallos quot venerint 10 20 3. Boeotorum concillium 9 34 1, a Romanis abolitum 7 16 9.
Boeotia Atticae finitima 9 1 1. eius in Phocidem aditus 10 4 2.
Boeoticae tibiae 4 27 7.
Boeus Heraclida 3 22 11.
βοῦλοῖ 2 36 3.
Bolgus Gallorum dux 10 19 7.
Bolime s. Bolina opp. Achaiae 7 18 6, 7 23 4.
Bolina ab Apolline amata 7 23 4.
Bolinaeus fl. Achaiae 7 23 4.
Βωώνη domus Polydori Lacedaem. 3 12 1 et 3, 3 15 10.
Bootes sidus 8 3 7.
Boreas Orithyiam rapit 1 19 5, 5 19 1. Graecia opem fert 8 27 4. Lacedaemoniis adversatur 8 27 14. Musaeo volandi facultatem dat 1 22 7. Boreae sacra 8 36 6. Boreae filii Harpyias abigunt 5 17 11.
Boreum mons Arcadiae 8 44 4.
Borus Penthili f. 2 18 8.
Borysthenes fl. 8 28 2.
bos Cadmum Thebas ducit 9 12 1, 9 19 4. boves Nestoris, Nelaï, Iphicli, Geryonis, Iphidamantis 4 36 2—4. boves aenei Delphis dicati 10 16 6, Olympiae 5 27 9. ἐρύσσται Apollini mactantur 9 12 1. boves aunorum loco 3 12 3.
Branchidae 1 16 3, 5 7 5. Miletii opp. 7 5 4.
Branchyllides Boeotarcha v. Bacchylides
- Brasias** opp. Eleutherolaconum 3 21 7, 3 24 3.
Brasidas Tellidis f. 3 14 1.
Brauron demus Atticus 1 23 7, 1 33 1.
Brauroniae Dianae signum e Taurica advectum 3 16 7, a Xerxe avectum 8 46 3, 3 16 8.
Brenthe Arcadiae opp. 8 26 7.
Brentheates fl. Arcadiae 5 7 1, 8 28 7.
Brennus 10 8 3, 10 19 7. Gallos sollicitat adversus Graecos 10 19 8. Oetam transcendit 10 22 10. Delphos petit ib. 12. vulneratur 10 23 6. moritur ib. 12. eius stratagema 10 20 6.
Briacae Aeginetae f. 8 5 10.
Briareus arbor in Neptuni et Solis de Corintho controversa 2 1 6, 2 4 6.
Brigantes Britanniae pop. 8 43 4.
Brimias Eleus Ol. 6 16 5.
Briseis 5 24 11, 10 25 1.
Britanni ab Antonino Pio repressi 8 43 4.
Britannorum insula in Oceano 1 33 4.
Britomartis Iovis et Carmes f. eadem Aphaeae et Dictynnae 2 30 3. Cretica 3 14 2, 8 2 4. eius simulacrum 9 40 3.
Broteas Tantalii pater 2 22 3.
Broteas Tantalii f. 3 22 4.
Brundisium opp. 6 19 9.
Bruttii 8 15 9.
Bryas Argivorum dux 2 20 1.
Bryaxis stat. 1 40 6.
Brycae opp. Laconiae 3 20 3.
Bucephala promont. 2 34 8.
Bucolon Holaeae f. 8 5 7.
Bulls opp. 10 37 2.
Bulon Bulidis conditor 10 37 2.
Bunus Mercurii et Alcidiamae f. 2 3 10.
Bunoni templum exstruit 2 4 7.
Bupalus architectus et plastes 4 30 6, 9 35 6.
Buphagium locus Arcadiae 8 26 8.
Buphagus fl. 5 7 1, 8 26 8.
Buphagus heros Pheneates 8 14 9, 8 27 17. maritus Promnes 8 14 9.
βουφάγος 1 24 4, 1 28 10.
Buporthmus mons 2 34 8.
Bura Achaiae opp. 7 25 8.
Bura Ionis et Helices f. 7 25 8.
Buraica fl. 7 25 10.
βουστραφηδών 5 17 6.
Butas heros 1 26 5. Butadae ib.
Butas Milesius Ol. 6 17 3.
Butas Polycraonis pater 4 2 1.
buxum simulacrum 6 19 6.
Bycelus Sicyon. pugil 6 13 7.
byssus Elea 6 26 6. Elea et Hebraica 5 5 2. byssina tela 7 21 4.
Byzantii muri 4 31 5. Byzantiorum donarium 6 15 7, thesaurus 6 19 9.
Byzes Naxius 5 10 3.

- Caanthus Oceani** f. ab Apolline sagittis confixus 9 10 5.
Cabarenses Celtarum extremi 1 35 5.
Cabira urbs 9 25 6.
Cabiraei 9 25 5.
Cabiri anactes 10 38 7. eorum initia 4 1 7, 9 25 5 et 8, templum 9 22 5. Pergamus iis antiquitus sacra 1 4 6.
Καβείριον aedes Cabirorum 9 26 1 et 6.
Cachales fl. 10 32 11.
κακίζοτεχνος Callimachus 1 26 7.
cadaver xi cubitorum 8 29 4. incorruptum 5 20 4, 5 27 11.
Cadmea arx Thebanorum 2 5 2, 2 6 4, 3 17 1. a Cadmo condita 9 5 2. a Lacedaemoniis occupata 9 1 4.
Cadmea victoria 9 9 3.
Cadmus Agenoris f. 3 15 8. Aegyptius an Phoenix 9 12 2. bovem sequitur 9 12 1, 9 19 4. draconis dentes ubi seminarit 9 10 1. Hyantes expellit 9 5 1. Cadmi nuptiae et filiae 9 6 2, domus 9 12 3, 9 16 5. in Semelen et nepotem facinus 3 24 3, in Illyrium migratio 9 5 3, heroum 3 15 8, statua 9 12 4. oraculum ei datum 9 26 3.
Caecinea fl. 6 6 4.
Caeadas v. Ceadas.
Caelus v. Uranus.
Caenepolis urbs Eleutherolaconum 3 21 7, 3 25 9.
Caeneus 10 29 10. Pirithoo opem fert 5 10 8.
Καιρός Iovis f. minimus natu 5 14 9.
Caerus Adrasti equus 8 25 9.
C. Iulius Caesar Corinthum et Carthaginem restituit 2 1 2. eius templum 3 11 4.
caestus 8 40 3.
Cagaco v. Galaco.
Caicus fl. 1 10 4, 5 13 3. Caici campus 5 24 6, 9 5 14, 8 45 7.
Imp. Caius 9 27 3.
Calabrus fl. 6 6 11.
Calades Athen. legumlator 1 8 4. (?)
Calaeus (vel Callinus) de Thebaidis auctore 9 9 5.
Calais et Zetes Harpyias fugant 3 18 15.
Calamae vicus Messeniae 4 31 3.
Calamis stat. Praxiae magister 1 3 4, 1 23 2, 2 10 3, 5 25 5, 5 26 6, 6 12 1, 9 16 1, 9 20 4, 9 22 1, 10 16 4.
Calaoon fl. Colophon. 7 3 5.
Calathion mons 3 26 11.
Calauria ins. 1 8 2. Troezeniorum 10 9 8.
Apollini sacra 2 33 2. ab Apolline tradita Neptuno ib. et 10 5 6. Demosthenis ibi honores 2 33 5.
Calaus Phryx Attis pater 7 17 9.
Calchas Megaris habitat 1 43 1. Iphigeniam immolari iubet 9 19 6. Troia capta cum Pamphylis errat 7 3 7.
Calchlaia Leucippi f. 2 5 7.
Calestor Clytli f. 10 14 2.
Callia vel Calliae opp. Arcadiae 8 27 4 et 7.
Callianax Rhodius Euclis pater 6 6 2, 6 7 2.
Callias Athen. Ol. 5 9 3, 6 6 1. Lysimachidae f. 10 18 1.
Calliae donarium 1 23 2, 1 26 4, pax 1 8 2.
Callibrotus Diconis pater 6 3 12.
Callichorus puteus 1 38 6.
Callicles Megar. stat. 6 7 2 et 9.
Callicrates Achaeus patriam prodit 7 10 5. a Menalcida eladitur 7 12 1. moritur Rhodi 7 12 8.
Callicrates Magnesius Ol. 6 17 3.
Callignoti signum 8 31 7.
Callimachus Athen. polemarchus 1 15 2.
Callimachus stat. 1 26 6 et 7, 9 2 7.
Callinicus Pythocriti pater 6 14 10.
Callinus v. Calaeus.
Callion opp. Aetoliae 10 22 6. Calliensium horrenda clades 10 19 1, 10 22 3—4.
Callipatra Diagorae f. Callianactis uxor 5 6 7, 6 7 2.
Calliphaea nympha 6 22 7.
Calliphon Samius pictor 5 19 2, 10 26 6.
Callipolis Alcathoi f. 1 42 6, 1 43 5.
Callippus Athen. quinquertio multatur 5 21 5.
Callippus Corinthus ἐν τῇ ἐς Ὀρχομενίου συγγραφῇ 9 29 2, 9 35 10.
Callippus Moeroclis f. Athen. 1 3 5, 1 4 2, 10 20 5.
Callirrhoe Acheloi f. 8 24 9.
Callirrhoe fons 7 21 1.
Callirrhoe a Coreso amator 7 21 1—5.
Calliste v. Diana.
Calliste ins., quae postea Thera 3 1 7, 3 15 6, 7 2 2.
καλλιστέφανος ἐλαία 5 15 3.
Callisto Lycaonis f. 1 25 1. in ursam mutata 8 3 6. eius sepulcrum 8 35 8, signum 10 9 5, effigies picta 10 31 9.
Callistonicus Thebanus stat. 9 16 2.
Callistratus Athen., Empedi f., pro suorum salute mortem appetit 7 16 4.
Calliteles Laco Ol. 6 16 6.
Calliteles Lepreates 6 15 1.
Calliteles stat., Onatae aut f. aut disc. 5 27 8.
Callon Aegineta stat. 2 32 5, 3 18 8, 7 18 10.
Callon Eleus Ol. 6 12 6.
Callon Eleus stat. 5 25 4, 5 27 8.
Calos a Daedalo occisus 1 21 4, 1 26 4.
Calydon opp. Aetoliae 3 10 2.
Calydonia a Diomede invaditur 2 25 2.
Calydonii Dianam inprimis colunt 4 31 7, 10 38 12. ab Augusto Nicopolin transferuntur 7 15 8.

- Calydonius aper 1 27 9, 9 45 2. eius venatio 3 18 5, 8 45 6, exuviae 8 47 2, dentes 8 46 1.
 Calythus stat. 10 13 10.
 Cambaules Gallorum dux 10 19 5.
 Cambyses colossus rumpit 1 42 3. eius acinaces 1 28 11.
 cameli Indici 9 21 2.
 Camicus Siciliae opp. 10 17 4.
 Camiro Pandarei filia 10 30 2.
 Campani Cauloniam evertunt 6 3 12. eorum caput Capua 5 12 3.
 Canachus Sicyonius stat., Aristoclis fr., Polycleti disc. 2 10 5, 6 9 1, 6 13 7, 7 18 10, 9 10 2, 10 9 10.
 Canathus fons 2 38 2.
 canis Aesculapium infantem custodit 2 26 4, 2 27 2. in saxum vertitur 9 19 1. lignum parit 10 38 1. canum ululatus ominosi 4 13 1, 4 21 1. canis rabidi morsus ubi sanetur 8 19 3. catuli mactantur 3 14 9. canis exta 6 2 4.
 canes marini 2 34 1, 4 34 3.
 Cantharus Sicyonius stat., Alexidis f., Eutychidae disc. 6 3 6, 6 17 7.
 Canopicum Nilii ostium 5 21 9.
 Capaneus Hipponoi f. fulmine tactus 9 8 7, 10 10 3. Iphis frater 2 18 5.
 caper aeneus 10 11 5.
 Capetus Hippodamiae proci 6 21 10.
 Capha(e)reus Euboeae promont. 4 36 6, 2 23 1.
 Caphya et Caphyae urbs Arcadiae 8 13 4, 8 23 3. Caphyarum campus 8 23 2. Caphyticae petra 8 13 6.
 Cappadoces Tauricae Dianae signum sibi tribunt 3 16 8.
 capra lactat Aesculapium 2 26 4, Phyladem et Phylandrum 10 16 5. aenea inaurata 2 13 6. capra caelestis ih. Aesculapio Archagetae caprae non mactantur 10 32 12.
 κάπρου σῆμα 4 15 7 et 8.
 Caprus Eleus Pythagorae f. Ol. 5 21 10, 6 15 4 et 10.
 Capua Campaniae caput 5 12 3.
 Car Phoronei f. 1 39 5. Megarensium arcinomen dat 1 40 6. eius monumentum 1 44 6.
 Caralis Sardiniae opp. 10 17 9.
 Caranus Macedonum rex 9 40 8.
 Carcinus Naupactius ἐπὶ τῶν τῶν Ναυπακτίων auctor 10 38 11.
 Cardamyle opp. 3 26 7.
 Cardia vicus Chersonesi 1 10 5.
 Cardianorum urbs a Lysimacho deleta 1 9 8.
 Cardys Clymeni pater 5 8 1.
 Cares ab Ionibus electi 7 2 5—10, 7 4 9
 Minoi amici 7 3 7. terrae metu afflictis subvenit Antoninus Pius 8 43 4.
 Caria arx Megarensium 1 40 6.
 Carmanor Apollinem et Dianam domo excipit et caedis piaculo purgat 2 7 7, 2 30 3, 10 7 2, 10 16 5.
 Carmentides Gorgiae pater 6 17 8.
 Carme Eubuli f. 2 30 3.
 Carnasion olim Oechalia 4 2 2, 4 33 4, 8 35 1.
 Carnion fl. Arcadiae 8 34 5.
 Carnus Acarnan vates 3 13 4.
 Carpasium linum 1 26 7.
 Carpia vel potius Carteia olim Tartessus 6 19 3.
 Carpo Hora 9 35 2.
 καρποφόροι Ceres et Proserpina 8 53 7.
 Carthago restituta a Caesare 2 1 2. adiuta ab Antonino Pio 8 43 4.
 Carthaginenses a Tyrili oriundi, rei nauticae peritissimi 1 12 5. Siciliam invadunt 1 12 5, colonis implant 5 25 6. Selinuntios efficiunt 6 19 10. Sardiniam occupant 10 17 9. a Massiliensibus superantur 10 8 6, 10 18 7.
 Caryae vicus Laconiae 3 10 7. Caryatides virgines 4 16 9.
 Caryae vicus Arcad. 8 13 6, 8 14 1.
 Caryatae demus Tegeat. 8 45 1.
 Carystiorum donarium 10 16 6.
 Carystus opp. 1 32 3.
 cascus athletarum cibus 6 7 10.
 Cassander Antipatri f. 1 6 4, Thessalonicos conlux 8 7 7. ingratus in Antigonom 1 6 7. Eleatem obsidet 10 18 7, 10 34 2. Thebas restituit 4 27 10, 9 3 6, 9 7 1. Atticae tyrannos imponit 1 25 6 et 7. Potidaeam 5 23 3, Pyrrhum oppugnat 1 11 4. Olympiadem punit 1 11 4, 9 27 2. in Alexandri posteros saevit 9 7 2. crudelitatis poenas etiam in posteris luit ib. 3 et 8 7 7.
 Cassandra s. Alexandra 3 19 6, 3 26 5. ab Alace violata 1 15 3, 5 19 5, 10 26 3. a Coroebio expetita 10 27 1. eius filii ab Aegistho lugulati 2 16 6. area 7 19 7, templum et signum 3 26 5, monumentum 2 16 6.
 Cassandra olim Potidaea 5 23 3. eius tyrannus Apollodorus 4 5 4—5.
 Cassotis fons et nympa 10 24 7.
 Castalia Acheloi f. 10 8 9.
 Castalia fons Delphi. 10 8 9.
 Castallus Delphi f. 7 18 9. αὐτόχθων 10 6 4.
 Castoris monumentum 3 13 1. Castor et Pollux inter deos relati 3 13 1, 8 2 4. aprum Calydonium venantur 8 45 6 et 7. cf. Dioscuri.
 Castorides portae 3 21 9.
 Catana urbs 5 23 6, 7 16 5.
 Catanensium fratrum pietas 10 28 4.
 κατοιάδες caprae 9 13 4.

- Catreus Tegeatae vel Minois f. 8 53 4.
 Catreus opp. Cret. 8 53 4.
 catulus caninus sacrificatur 3 14 9.
 Catillius Crotoniates 6 19 6.
 Caucon Celaeni f. orgiorum Messeniis au-
 ctor 4 1 5. Phlyi nepos 4 1 9. Epami-
 nondae in somno visus 4 26 8. Cauconi
 a Messeniis sacrificatur 4 27 6. eius se-
 pulcrum 5 5 5.
 Caulonia Achaeorum colonia 6 3 1.
 Caus Arcadiae vicus 8 25 1.
 Cayster fl. Ephesi pater 7 2 7.
 Ceadas 4 18 4 et 5.
 Cecrops Erechthei f. rex Athen. 1 5 3, 7
 1 2. animalibus vesci vetat 8 2 3. prior
 1 2 6, 1 5 3, secundus ib. Pandionis f.
 9 33 1, pater 1 5 3. aequalis Lycaoni 8
 2 2. statua eius 10 10 1.
 cedro simulacra 8 17 2.
 Ceglusa Asopi mater 2 12 4.
 Celadus fl. Arcadiae 8 38 9.
 Celaenae opp. Phrygiae 2 5 3, 10 30 9.
 Celaeno Hyami f. 10 6 3.
 Celaenus Phlyi f. 4 1 5.
 Celbidas Cumanus Tritaeam condit 7 22 8.
 Celeae vicus 2 12 4, 2 14 1 et 4.
 Κηληδόνες 10 5 12.
 Celenderis portus Troezen. 2 32 9.
 Celeus Triptolemi pater 1 14 2, Cereris
 mystes 2 14 3. Cererem excipit 1 39 1.
 eius filiae Cereri et Proserpinae sacra
 faciunt 1 38 3.
 κέλης ἔκπος 5 7 8, 6 12 1.
 Celtae qui post Galatae 1 3 6. Oceani ac-
 colae 1 33 4. plurimi 1 9 5. extremi 1
 35 5. proceri 10 20 7.
 Celtica a Romanis subacta 1 9 5.
 Κελτικὸν θυρεὸν 8 50 1, 10 19 4, 10
 20 8.
 Cenchreae Corinthiorum navale 2 1 5, 2 2
 3, 7 6 7.
 Cenchreae in agro Argivo 2 24 7.
 Cenchrias seu Cenchrius Neptuni et Pi-
 renes f. 2 2 3, 2 24 7. a Diana occisus
 2 3 2.
 Cenchrius fl. Ioniae 7 5 10.
 Centaurus 5 19 7. Centaurorum et Lapi-
 tharum pugna 1 17 2, 5 10 8.
 Cephalae demus Atticus 1 31 1.
 Cephallenia ins. 1 37 6. Cephallenes Pe-
 lenses 6 15 7.
 Cephallen citharoedus 10 7 4. mercator 4
 20 8.
 κέφαλοι turbidis amnibus gaudent 4 34 2.
 Cephalus Athen. a Persis corruptus 3 9 8.
 Cephalus Delonei f. ab Aurora raptus 1 3
 1, 3 18 12. Cephalleniae insulae nomen
 dat 1 37 6. eius filius e Clymene 10
 29 6.
 Cepheus Alei f. 8 4 8. Aëropi pater 8 5
 1. Caphyis nomen dat 8 23 3. a Minerva
 donatur 8 47 5.
 Cephesus Andromedae pater 4 35 9.
 Cephisiades Eteocles 9 34 9.
 Κηφισιάς πύλη 9 34 10.
 Cephisis palus 9 13 3, 9 24 1, 9 34 5, 9
 38 6.
 Cephisocles Chius Lysandri socius 10 9 9.
 Cephisodorus Athen. 1 36 5.
 Cephisodorus Marathonius equitum Athe-
 niens. dux 8 9 10.
 Cephisodotus Athen. stat. 8 30 1, 9 16 2,
 9 30 1.
 Cephisodotus Boeotarcha 10 20 3.
 Cephisus Argolidis fl. 2 20 6, inter Inno-
 nem et Neptunum arbitri 2 15 5.
 Cephisus Atticae fl. 1 37 3.
 Cephisus Eleusin. fl. 1 38 5.
 Cephisus Boeotiae fl. 9 24 1, 9 38 7, 10 8
 10, 10 33 1 et 5, 10 34 1. pater Dan-
 lidis 10 4 7, Lilaee 10 33 4, Melaenae
 10 6 4.
 κῆποι Athen. 1 19 2.
 Κῆρ sculpta 5 19 6.
 Ceramicus unde dictus 1 3 1. eius pictu-
 rae 8 9 8.
 Ceramus heros 1 3 1.
 Ceramus opp. 6 13 3.
 cerastes serpens 8 4 7.
 Ceraunia montes Epiri 1 13 1, 5 22 4.
 Ceraunius mons Arcadiae 8 41 3.
 Cerberus Orcli canis 2 31 2, 2 35 10, 3
 25 6.
 Cereyon Agamedis f. 8 5 4, 8 45 7.
 Cereyon Neptuni f. Triptolemi frater 1 14
 3. Alopes pater 1 5 2, 1 39 3.
 Cerdo Phoronei uxor 2 21 1.
 Ceres Dianae mater 8 37 6. hospitio ex-
 cepta 1 14 2, 1 37 2, 1 39 1, 2 35 4.
 Plemnaeo Orthopolin educat 2 5 8. my-
 steria cum quibusnam primis communi-
 carit 1 43 2. apud Pheneatas quomodo
 colatur 8 15 3. in equum mutata a Ne-
 ptuno comprimitur 8 25 5, 8 42 1. eius
 templa 4 17 1, 7 21 11, 9 24 1, 10 35 2:
 μέγαρα 1 39 5, 1 40 6, 3 25 9: cum
 Libera communia 8 9 2, 9 22 5, 9 25 5.
 depositum apud Cabiraeos 9 25 6. simu-
 lacrum singulare 8 42 4.
 Δημήτηρ ἀνησιδώρα 1 31 4. Δηώ
 8 42 6. ἐν Ἑλει 8 36 6. Ἑλεουσινία
 2 14 1, 3 20 5, 8 15 1, 8 25 3, 8 29 5,
 9 4 3. Ἐρινὺς 8 25 4. Εὐρώπη 9 38
 4 et 5. Φερμησία 2 34 6 et 11. Θε-
 σμία 8 15 4. Θεσμοφόρος 1 31 1, 1
 42 6, 2 32 8, 9 6 5, 9 16 5, 10 33 12.
 Καβειρία 9 25 5. καρποφόρος 8 53
 7. Κιδάρια 8 15 3. ἐν Κορυθαῖον

- 8 54 5. *λουσία* 8 25 6. *Λερναία* 2 36
 7. *μαλοφόρος* 1 44 3. *μέλαινα* 8 5
 8, 8 42 1. *Μοναλησσία* 9 19 6. *Μυ-
 σία* 2 18 3, 7 27 9. *Παναχαία* 7 24
 3. *Πελασγίς* 2 22 1. *προστασία* 2
 11 3. *προσώμνη* 2 37 1. *Σκιρτίς*
 10 35 10. *Χαμύνη* 6 20 9, 6 21 1.
χλοή 1 22 3. *χθονία* 2 35 4, 3 14 5.
Ceressus castellum Thespiensium 9 14 2.
Cerethrius Gallorum dux 10 19 7.
cerva Telepho ubera praebet 8 48 7. ve-
 natorem secum in voraginem pertrahit 8
 22 9. Saronem in mare 2 30 7. cervorum
 longaevitas 8 10 10. cervae albae 8 17
 4. cervi currai iuncti 7 18 12, Isidi ma-
 ctati 10 32 16.
Cerycius mons 9 20 3.
Κερύνεια urbs et mons Arcadiae 7 6 1,
 7 25 5.
Cerynes Temeni f. 2 28 3.
Cerynites fl. 7 25 5.
Ceryx Eumolpi vel Mercurii f. 1 38 3.
Jestrine a Cestrino denominata 2 23 6.
Cestrinus Heleni f. 1 11 1, 2 23 6.
Ceyx rex Trachinis 1 32 6.
Chabrias ab Epaminonda victus 9 15 4.
 eius sepulcrum 1 29 4.
Chaereas Sicyonius Chaeremonis f. Ol. 6
 3 1.
*Chaereas Thebanus a Cleombroto interfe-
 ctus* 9 13 3.
Chaeremon Sicyonius 6 3 1.
Chaeresilaus Iasii f. 9 20 1.
Chaeron Apollinis f. 9 40 4.
Chaeron Pellen. tyrannus 7 27 7.
Chaeronea Boeotiae urbs olim Arne 9 40
 5. unguentis nobilis 9 41 7. Chaeronen-
 sis clades 1 25 3, 1 18 8, 5 20 10, 9 6
 5, 9 29 8. circa Chaeroneam tropaea 9
 40 7. Taxilli clades 1 20 6, Arcadum 7
 15 5.
*Chaeroneenses sceptrum colunt a Vulcano
 fabricatum* 9 40 11.
Chalcinus e Cephalis posteris 1 37 6.
Chalcidenses ad Euripum 5 23 2, 9 12 6.
Naxum in Sicilia condunt 6 13 8. eorum
 urbes ab Agesipolide expugnantur 3 5
 9. vincit apud eos Hesiodus 9 31 3.
Chalcis ad Euripum Graeciae clavis 7 7 6.
Chalcis regio et tribus apud Erythraeos 7
 5 12.
Chalcodon Hippodamiae procus 6 21 10.
Chalcodon ab Amphitryone interfectus 8
 15 6, 9 17 3, 9 19 3.
Chalcodontes duo 8 15 6.
χαλκοῦς nummus 7 22 3.
Chaldaei templi accolae 1 16 3. primi ani-
 mum esse immortalem docuerunt 4 32 4.
- Chamynus Pisaeas a Pantaleonte interfe-
 ctus* 6 21 1.
Chaeon mons Argivus 2 24 6.
Chaeon rex 10 12 10.
Chaos primum natum 9 27 2.
Characoma prope Pellam 3 21 2.
Charadra opp. Phocidis 10 3 2, 10 33 6.
Charadrus Achaiae fl. 7 22 11, Argolidis
 2 25 2, Messeniae 4 33 6, Phocidis 10
 33 6.
*Charilaus (vel Charillus) Polydectae f. rex
 Spartae* 2 36 4, 3 7 3. Aegyn evertit 3
 2 5. contra Tegeatas ducit 3 7 3, 8 5 9,
 8 48 4.
Charinus Eleus Ol. 6 15 2.
Charisiae (vel Charisia) urbs Arcadiae 8 3
 4, 8 27 3. eius rudera 8 35 5.
Charisius Lycaonis f. 8 3 4.
*Charmidas Euthyis f. a Lacedaemoniis in
 Cretam missus* 3 2 7.
Charmides Eleus Ol. 6 7 1.
Charmides Phidiae pater 5 10 2.
*Charmus Athen. primus Amori aram de-
 dicavit* 1 30 1.
Charon inferorum portitor 10 28 2.
Charon Lampsacenus Pythae f. 10 38 11.
Chartus Laced. plastes, Euchiri magister
 6 4 4.
Chelidorea mons Arcadiae 8 17 5.
Chelone promont. 1 2 4.
Chenae vicus Oetae montis 10 24 1.
χήρα Marpessae Tegeatidis cognomen 8
 47 2.
Cherrhonesus Clazomenia 7 3 9, Cnidia 5
 24 7, Cretensis 6 16 5, Thracia 6 19 6.
Chersias Orchomenius de Aspledone 9 38
 9, de Hesiodo ib. 10.
*Chilon Aristotimum Elidis tyrannum op-
 primit* 5 5 1.
Chilon Patrensis 6 4 6, 7 6 5.
Chilon sapiens 10 24 1. eius heroum 3
 15 4.
Chimaera 3 25 6.
Chimarrhus fl. 2 36 7.
Chimerium locus Thesprotidis 8 7 2.
Chimon Argivus Ol. 6 9 3.
*Chione Boreae et Orithyiae f. Eumolpi
 mater* 1 38 2.
Chionis Corinthius stat. 10 13 7.
Chionis Laco Ol. 4 23 4 et 10, 6 13 2, 8
 39 3.
Chirisophus Cretensis stat. 8 53 8.
Chiron Achillis magister 3 18 12. Anigro
 vulnus lavat 5 5 10. in deorum nume-
 rum receptus Achillem consolatur 5 19
 9. eius Paraenesis poema Hesiodeum 9
 31 5.
χιτών domus 3 16 2.
Chius ins. 7 4 8. Chii Pactyem Persis tra-
 dunt 4 35 10.
Chius Neptuni f. 7 4 8.

- Chloris Amphionis et Niobes f. 2 21 9, 5
 16 4. Nerei uxor 9 36 8, 10 29 5.
 Choaspes fl. 10 31 7.
 Choerili Athen. postea Alope 1 14 3.
 Choerilus Eleus Ol. 6 17 5.
Χοῖριος νάπη 4 1 1, 4 30 1.
 Choerus Micythi pater 5 26 5.
 Choma locus Arcadiae 8 44 1 et 5.
 chordae septem 3 12 10, 9 5 7.
 Chorea *μαῖνας* 2 20 4.
 chorus virorum Delum missus 4 4 1. chori
 a Vulcano et Daedalo fabricati 8 16 3.
 Chorus loci nomen 3 11 9.
χηρησολόγοι 10 12 11.
 Chromia toni f. Endymionis uxor 5 1 4.
 Chronius 8 47 6.
 Chrysanthis Cereri raptum Proserpinae
 enarrat 1 14 2.
 Chrysaoris urbs quae postea Stratonicea 5
 21 10.
 Chryse Halmi f. 9 36 1.
 Chryse ins. submersa 8 33 4.
 Chryseis (vel Chrysis) Iunonis templum
 incendit 2 17 7. ad Minervam Aleam
 confugit ib. 3 5 6.
 Chryseas Neptuni et Chrysogeniae f. 9 36 4.
 Chrysippus Pelopis f. 6 20 7.
 Chrysippus Solensis 1 17 2, 1 29 15.
 Chrysogenia Halmi filia 9 36 1 et 4.
 Chrysoroea fons Troezeniorum 2 31 10.
 Chrysorthe (Chrysoroe?) Orthopolidis f. 2
 5 8.
 Chrysothemis Argivus stat. 6 10 5.
 Chrysothemis Carmanoris f. hymnis certat
 10 7 2.
 Chthonia Colontae f. 2 35 4.
 Chthonia Phoronei f. 2 35 4.
 Chthonius Spartus 9 5 3.
 Chthonophyle Sicyonis f. 2 6 6, Philantis
 uxor 2 12 6.
χύτροι γυναικῶν 4 35 9.
κιβωτοὶ Cereales 10 28 3.
 cicadae Locrenses vocales, Rheginae mu-
 tae 6 6 4.
 Cichyrus Thesprot. 1 17 4.
 Cillas Pelopis auriga 5 10 7.
 Cimmerius Ephesius, Lysandri ad Aegospo-
 tamos socius 10 9 9.
 Cimon Miltiadis f. 2 29 4, 8 52 3. Spar-
 tania auxilio missus remittitur 1 29 8, 4
 24 6. Eionem expugnat 8 8 9. Scyrum
 capit 1 17 6, 3 3 7. ad Eurymedontem
 vincit 1 29 14. arcis Athen. partem ex-
 struit 1 28 3. Cyprum adoritur 1 29 13.
 ossa Thesei investigat 3 3 7.
 Cimon Miltiadis pater 8 52 1.
 Cinadus Menelai gubernator 3 22 10.
 Cineaethon Laedaemonius genealogias scri-
 psit 2 3 9, 2 18 6, 4 2 1, 8 53 5.
 cinere pluit 9 6 6. e cinere focus 5 15 9,
 ara 5 13 8, 5 14 8, 9 11 7, gradus 5 13
 10, tectorium 5 13 11.
 cinnabari una cum auro effoditur 8 39 6.
 cinnabari oblitum signum Bacchi 7 26 11.
 Cinyrae filia 1 3 2.
 cippi quibus foedus inscriptum 2 12 8.
κίφος Messenias ὁ *στέφανος* 2 26 10.
 Circe cum ancillis 5 19 7.
 Cirrha nympa 10 37 5.
 Cirrha Delphorum navale 10 1 2, 10 8 8,
 10 37 4.
 Cissa fons 8 12 4.
 Cisseus a Carano victus 9 40 8.
κισσοτόμοι festum 2 13 4.
κίστη Λεσποῖνης 8 37 4, Cereris *Ἐρι-
 νός* 8 25 7.
 Cissus Temen f. 2 12 6, 2 19 1, 2 26 2.
 Deiphontem odit 2 28 3.
 Cithaeron Plataeensium rex monti nomen
 dat 9 1 2. Iovem consilio invat 9 3 1.
 Cithaeron mons Boeotiae 1 38 8, 9 2 4.
 Cithaerontides nymphe 9 3 9.
 Cithaeronius leo 1 41 3.
 cithara inventa ab Apolline 5 14 8. chor-
 dis septem 3 12 10. Lacedaemonias in
 proelia euntes regit 3 17 5.
 Cladeus fl. Elidis 5 7 1, 5 10 7, 5 17 7, 6
 20 6, 6 21 3.
 Claeae templum 3 26 11.
 Clareotis tribus Tegeatica 8 53 6.
 Clarus Colophonias opp. 8 29 4, 10 12 5.
 templum ibi et oraculum Apollinis 7 3
 1, 7 5 3 et 4.
*Imp. Claudius Thespiensibus Amoris sig-
 num reddit* 9 27 3.
 claudus qui sit, eum regno esse indignum
 3 8 9, 7 2 1.
 claves Graeciae tres 7 7 6.
 Clazomenae a quibus conditae 7 3 8.
 Clazomenia chersonesus 7 3 9.
 Clazomenii Herodoto Ol. statuum ponant 6
 17 2. eorum thermas 7 5 11.
 Cleander Mantinensis Philopoemenis tutor
 8 49 2.
 Clearchus Rheginus plastes, Euchiri disc.
 6 4 4, 3 17 6.
 Cleareus Eleus Ol. 6 19 9.
Κληδόνων aedes apud Smyrnaeos 9
 11 7.
 Cleestonaci 3 16 6.
 Cleo Thetidis sacerdos 3 14 4.
 Cleobis et Biton 2 26 3.
 Cleobosa 10 28 3.
 Cleobulus Lindius sapiens 10 24 1.
 Cleocritus Naxius 6 13 8.
 Cleodaeus Aristomachi pater 2 7 6, Hylli
 f. 3 15 10.
 Cleodice 10 26 2.
 Cleodora nympa 10 6 1.
 Cleotas Aristoclis f. stat. 1 24 3, 6 20 14

- Cleogenes Sileni f. Ol. 6 1 4.
 Cleolae Philiassii donarium 5 22 1.
 Cleolaus Clitorius 8 27 2.
 Cleombrotus Anaxandridae f. 3 3 9.
 Cleombrotus Leonidae gener, Spartae rex 3 6 7.
 Cleombrotus Pausaniae f. Spartae rex 3 5 7. ad Lencetra occumbit 1 13 4, 3 6 1, 9 13 10.
 Cleomedes Astypalaeensis ultimus haroum 6 9 5—8.
 Cleomedes Samius ad Aegospotamos cum Lysandro pugnat 10 9 10.
 Cleomenes Aegypti praefectus 1 6 3.
 Cleomenes Anaxandridae f. rex Spartae 3 3 9. Demaratum imperio privat 3 4 3—4. Argivos in Argi luco exurit 2 20 8, 3 3 10, 3 4 1. contra Athenas exercitum ducit 3 4 2. Aeginetas Persis studentes comprimit ib. 3. se ipse interficit ib. 5.
 Cleomenes Boeotarcha 9 15 1.
 Cleomenes Cleombroti f., rex Spartae 1 13 4, 3 6 2.
 Cleomenes Leonidae f. rex Spartae ultimus 3 6 9, 3 7 1. Achaeos vincit 2 9 1. Megalopolin capit, ad Selasiam superatur 2 9 2, 7 7 4, 8 8 11, 8 27 15, 8 49 4. in Aegyptum fugit et se ipse occidit 2 9 3.
 Cleommis (?) Epaminondae pater 4 31 10. cf. Polymnis.
 Cleon Athen. 1 29 13.
 Cleon Magnesius 10 4 6.
 Cleon Sicyonius stat., Antiphanis disc. 5 17 4, 5 21 3, 6 1 5, 6 8 5, 6 9 2, 6 10 9.
 Cleon Sicyoniorum tyrannus 2 8 1.
 Cleonae urbs Argivorum 5 2 1. unde dicta 2 15 1.
 Cleonaei Clazomenas incolunt 7 3 9. eorum donarium Delphis 10 11 5, monumentum Athenis 1 29 7.
 Cleone Asopi Sicyonii filia 2 15 1.
 Cleones Pelopis f. 2 15 1.
 Cleonice a Pausania interfecta 3 17 8.
 Cleonnis et Damis cum Aristodemo de regno contendunt 4 10 5. Cleonnis dux Messeniorum 4 7 4, 4 11 3. Damidi adiunctus 4 13 5.
 Cleonymus Cleomenis f. Pyrrhum contra Spartanos sollicitat 1 13 4, 3 6 3. Zaraca diripit 3 24 1.
 Cleopatra Attali neptis ab Olympiade occiditur 8 7 7.
 Cleopatra Idae f. 4 2 7.
 Cleopatra Philippi f. 1 44 6.
 Cleopatra Ptolemaeum Philometora filium odit 1 9 1—3.
 Cleopompus Parnassi pater 10 6 1.
 Cleopus s. Cnopeus Codri f. 7 3 7.
 Cleosthenes Epidamnus Ol. 5 23 5, 6 10 6.
 Cleostratus Menestrati amasius 9 26 7.
 Clepsydra fons 4 31 6, 4 33 1.
 Cleso Cleonis f. Inus cadaver sepulero mandat 1 42 7.
 Cleson Lelegis f. 1 39 6, 1 42 7. Pylae pater 1 39 6, 4 36 1, 6 22 5.
 Cleta vel Clyta Gratia 3 18 6, 9 35 1.
 Clidicus Aesimidae f. 1 3 3.
 Climax locus 8 6 4.
 Clinias Arati pater Sicyoniorum princeps 2 8 2. Sicyoniis gymnasium exstruit 2 10 7.
 Clinomachus Eleus Ol. 6 15 1.
 Clinopater Milesius 6 2 6.
 κλίσσιον Lycomidarum 4 1 7.
 Clisthenes Aristonymi f. Sicyoniorum tyrannus 2 8 1. Amphictyonum in bello Cirrhaeo dux 2 9 6, 10 37 6. victor Pyth. 10 7 6.
 Clisthenes Athen. tribuum numerum auxit 1 29 7. conf. 1 5 1.
 Κλεισθένης στρατ. 2 9 6.
 Clitodemi λόγος Ἀττικὸς 10 15 5.
 Clitomachus Thebanus Ol. 6 15 3.
 Clitor Arcadiae opp. a Clitore conditum 8 4 5, 8 21. Clitoriorum donarium Olympiae 5 23 7.
 Clitor Azanis f. Arcadiae rex 8 4 4, 8 21 3.
 Clitor fl. 8 21 1.
 Clymene Homeri mater 10 24 2.
 Clymene Minyae f. 10 29 6.
 Clymene Persae σῶτριά 2 18 1.
 Clymene Troiana 10 26 1.
 Clymenus Cardyis f. ex Herculis Idaei posteris Elidem venit et ludos instituit 5 8 1, 6 21 6. eius donarium 5 14 8.
 Clymenus inferorum deus 2 35 9.
 Clymenus Phoronei f. 2 35 4.
 Clymenus Presbonis f. rex Orchomeni 9 37 1.
 clypeus aureus Croesi donum 10 8 7. Menelai dracone insignis 10 26 3. clypei Argolici 8 50 1. clypeis quinam primum usi 2 25 7.
 Clytaemnestra Tantalos ante Agamemnonem nupta 2 18 2, 2 22 3. eius sepulcrum 2 16 7, signum 3 19 6.
 Clytidarum gens 6 17 6.
 Clytie Pandarei f. 10 30 2.
 Clytius Alcmaeonis f. e Phaegei filia 6 17 6.
 Clytius Caletoris pater 10 14 2.
 Clytius Lamedontis affinis 2 6 5.
 Cnacadium mons 3 24 6 et 8.
 Cnacalus mons Arcadiae 8 23 4.
 Cnacias equus 6 10 7.
 Cnagus cum Dioscuris Aphidnam invadit 3 18 4.
 Cnauson opp. Arcadiae 8 27 3.
 Cnidii Venerem inprimis colunt 1 1 3. eorum colonia 10 11 3, donaria 10 11 1, 10 25 1, 10 32 1. thesaurus 10 11 5.

- Caidus Caricae Cherrhonesi 1 1 3, 5 24 7.
 Euripo intersecta 8 30 2. eius isthmus
 perfodi vetitus 2 1 5, conditor 10 11 1.
 Cnosus urbs 9 40 3. Cnosiorum et Lace-
 daemoniorum bellum 2 21 3.
 Cocalus rex Siciliae 1 21 4, 7 4 6.
 κόκκος planta tincturis apta 10 36 1.
 Coccycinus mons 2 36 1.
 Coecytus fl. 1 17 5.
 Coddini petra 3 22 4.
 Codrus Melanthi f. Athen. rex 8 51 1.
 ubi interfectus 1 19 5, 7 25 2. eius sta-
 tua 10 10 1. eius filii de regno conten-
 dunt 7 2 1, coloniam in Asiam dedu-
 cunt ib.
 Coelus a Saturno castratur 7 23 4.
 Coeranus Abantis f. 1 43 5.
 Coeus fl. 4 33 6.
 Coeus Latonae pater 4 33 6.
 Coelaenis dea 1 31 4.
 Colaenus rex Atticae ante Cecropem 1 31
 5. Colonidas condit 4 34 8.
 Colchi Minervam Asiam colunt 3 24 7.
 Collas promont. Atticae 1 1 5.
 Colona locus Spartae 3 13 7.
 Colonae opp. Troadis 10 14 1.
 colonia Graecorum prima 8 3 5. coloniae
 e Graecia tres ab exteris deductae 7 1 2.
 Coloniades opp. Messeniae 4 34 8.
 κολωνός ἱππίος locus Atticae 1 39 4.
 Colontas Argivus Cererem domo non ex-
 cipit 2 35 4.
 Colophon urbs 7 3 1—4, 7 5 10, 9 32 6.
 Colophonii a Lysimacho Ephesum dedu-
 cti 1 9 7, 7 3 4. eorum sacra 3 14 9,
 donarium 6 17 4.
 colossus Iovis 1 18 6, Memnonis 1 42 3,
 Minervae et Herculis 9 11 6.
 Colotes Parius Pasitellis disc. 5 20 2.
 columna lignea fulmine intacta 5 20 6.
 quernae 6 24 9. vii planetarum simu-
 lacra (?) 3 20 9.
 Colyergia promont. 2 34 8.
 κολύμβον ἄμιλλα 2 35 1.
 κολυμβήθρα 4 35 9.
 coma Alpheo alitur 8 20 3. detondetur flu-
 viis 1 37 3, 8 41 3. a virginibus ante
 nuptias 2 32 1, a mulieribus Hygieae 2
 11 6. in sepulcro 7 17 8.
 Comaethus et Melanippi amor 7 19 2.
 Combatis Gallorum dux 10 22 3.
 Cometes Asterionis pater 5 17 9.
 Cometes Thestil f. 8 45 6.
 Cometes Tisamenī f. natu maximus 7 6 2.
 comicorum posturum statuae 1 21 1.
 Comon Megarensis 10 9 10.
 Comon Messeniorum dux 4 26 2 et 3.
 κομοσάνδαλον flos 2 35 5.
 compedes captivorum in templo suspensae
 9 47 2.
 conchites lapis 1 44 6.
 conchyliis tingendis lanis 3 21 6.
 Concordiae ara 5 14 9.
 Condylea vicus Arcadiae 8 23 6.
 Conon 1 29 15. Timothei f. 3 9 2. Veneri
 templum exstruit 1 1 3, urbi muros 1 2
 2. Rhodios a Lacedaemoniis abstrahit 6
 7 6. ad Cnidum vincit 6 3 16. Graeciam
 restituit 8 52 4. eius statua 1 3 2, 1 24
 3, 6 3 16.
 Conon pro Iphidamante pugnat 5 19 4.
 Copae opp. Boeotiae 9 24 1.
 Copais lacus 9 24 1.
 Coptus Aegypti opp. 10 32 18.
 cor ex orichalco cum mystica inscriptione
 2 37 3.
 Κοράκων νᾶσος 8 25 12.
 Corax Coroni f. 2 5 8.
 Corax equus 6 10 7.
 Corecra Asopi f. 2 5 2, 5 22 6.
 Corecra ins. a Pyrrho occupatur 1 11 6.
 Corcyraeorum tauri aenei Olympiae et
 Delphis 5 27 9, 10 9 3.
 Κορυραϊκή στοά 6 24 4.
 κόρδαξ saltatio 6 22 1.
 Κόρη v. Proserpina.
 Coresii et Callirrhoeos amor 7 21 1.
 Coresus, autochthon, templi Dianae Ephe-
 siae conditor 7 2 7.
 Coresus locus Ephesi 5 24 8.
 Corinna poëtria 9 20 1, 9 22 3.
 Corinthia regio Argivae pars 1 2 1. Co-
 rinthii et Megarensis agri fines 1 44 10.
 Corinthiacum bellum 3 9 12, 4 17 5.
 Corinthii Asiatico bello abstinent inviti 3
 9 21, ab Aristomene caesi 4 19 1. Lace-
 daemoniorum adversus Messenios socii 4
 11 1, 4 15 8. eorum donarium Olympiae
 5 25 1, thessurus Delphis 10 13 6. ad
 Corinthum proelium 9 6 4.
 Corinthium aes 2 3 3.
 Corinthus 2 2 6—3 1. olim Ephyraea 2 1
 1. Macedonico iugo liberatur ab Arato
 2 8 4, a Flaminio 7 8 3. Achaici syne-
 drii particeps ib. a Mummio eversa 2 1
 2, 7 16 7. a Caesare instaurata 2 1 2, 2
 3 1, 5 1 2. Corinthi situs 8 1 1, reges 3
 10, 2 4 2—4, gymnasium vetus 2 4 5.
 isthmus 2 1 5, Neptuno sacer 2 1 6. na-
 valia 2 2 3, aqueductus 8 22 3.
 Corinthus Iovis vel Marathonis f. 2 1 1, 2
 3 10.
 cornix Hesiodi sepulcrum ostendit 9 38 3.
 cornix aerea 4 34 5.
 de cornubus animalium 5 12 1—3.
 cornu copiae (κέρας Ἀμάλθειας) 6 25 4.
 Coroebus Argivus 1 43 7.
 Coroebus Eleus OL. 5 8 6, 8 26 3.
 Coroebus Phryx Mygdonis f. 10 27 1.
 corona aurea 2 17 6. aurea oleaginam fron-

- dem referens 5 11 1, quernam 5 12 8.
 coronae e pennis 9 34 3. spicae 7 20 1.
 Corone opp. Messeniae 4 34 4.
 Coronea opp. Boeotiae 9 34 3 et 7. proelium ibi commissum 3 9 13, 9 6 4.
 Coronea opp. Messeniae 4 34 5.
 Coronis Phlegyae f. a Diana intersecta 2 26 6. eius simulacrum 2 11 7.
 Coronus Anaxirrhoe pater 5 1 6.
 Coronus Apollinis e Chrysorthe f. 2 5 8.
 Coronus Thersandri f. 9 34 7.
 Corsea opp. Boeotiae 9 24 5.
 Corsi inquilini Sardiniae 10 17 9.
 Corsica ins. Graecis Cyrenos, vicina Sardiniae 10 17 8..
 corvi Delphos convolant et Atheniensium donarium auro spoliant 10 15 5.
 Corybantes 3 24 5, 8 37 6.
 Corybas Satrapes 6 25 6.
 Corycia nympha 10 6 3, 10 22 2.
 Corycium antrum 10 6 3, 10 32 2 et 5.
 Corycus mons ap. Erythraeos 12 7.
κόρυδος coloniae dux 4 34 8.
κορυνήτης Areithous 8 11 4.
κορυφαίος Capitollinus 2 4 5.
 Coryphasium promont. 4 36 1.
 Coryphe mons Smyrn. 7 5 9.
 Coryphon mons 2 28 2.
Κορυθαῖς demus Tegeaticus 8 45 1.
 Cos Meropis ins. 6 14 12. terrae motu concussa 8 43 4. ibi Aescula. us 3 23 6.
 Coorum donarium 6 17 2.
κοσμητήριον Sicyoniorum 2 7 5.
κόσμος κίωνων 8 45 5.
κόσσυφοι Cyllenes montis 8 17 3. gallinacei 9 22 4.
 costae cadaveris continuo osse 1 35 6.
 Costoboci Graeciam invadunt 10 34 5.
 cothurni 8 31 4.
 Cotilion mons Arcadiae 8 41 7 et 10.
 Cotilion locus Arcadiae 8 41 10.
 Cotyis porticus Epidauri 2 27.
 Cragasus Phylonomae pater 10 14 2.
 Cranaë ins. 3 22 1.
 Cranaus Athen. rex ab Amphictyone regno privatus 1 2 6, 1 31 3.
 Craneum lucus cupressorum prope Corinthum 2 2 4.
 Cranonis pugna 10 3 4.
 Crataemenes Samius praedonum dux 4 23 7.
 crater aeneus Vulcani opus 9 41 1. crater Halyattis Delphis positus 10 16 1.
 Crathis mons et fl. Arcadiae vel Achaiae 7 25 11, 8 15 8—9, 8 18 4.
 Crathis fl. Italiae 7 25 11, 8 15 9.
 Cratinus Aegiraeus Ol. 6 3 6.
 Cratinus Laced. stat. 6 9 4.
 Cratisthenes Cyrenaeus Ol. 6 18 1.
 Craugaeus v. Cragasus.
 Craugis Megaloposit. Philoposmenis pater 8 49 1, 8 52 1 et 6.
 Crauxidas Cranonius Ol. 5 8 8.
κρηναίαι πύλαι Theb. 9 8 5.
 Creon Lyeomedis pater 10 25 6.
 Creon Menoecei f. Laodamantis tutor 1 3 9, 9 5 13. eius filiae 9 10 3.
 Creophylli **Ῥράκλεια** 4 2 3.
 Cres Tali pater 8 53 5.
Κρησίοι ἄνδρες 10 6 7.
 Cresius mons Arcadiae 8 44 7.
 Cresphontes Aristomachi f. 2 18 7, 5 3 6.
 Heraclidarum in reditu dux 4 31 11, 5 3 6.
 Cypseli filiam ducit 4 3 6, 8 5 6, 8 29 5. Messeniam dolo obtinet 4 3 3, 4 5 1.
 Eumanti vate utitur 4 16 1. filii eius et regia 4 3 7, effigies 4 31 12.
 Creasus v. Coreus.
 Creta ins. Iovis nutrix 8 36 2. seditionibus vexata 3 2 7. leges a Minos accipit 3 2 4. coloniam in Asiam mittit 7 2 5.
 Cretenses Daedalo magistro signis ligneis conficiendis clari 8 53 8. Cretenses sagittarii 1 23 4, 7 16 1. mercenarii 4 8 3, 4 19 4. eorum sepulcrum Athenis 1 29 6.
 Cretaea regio in Lycaeo Arcadiae monte 8 38 2.
 Cretheus Aeoli f. Nolei pater 4 2 5, 9 36 8.
 Cretheus Amythaonis pater 5 8 2.
 Cretheus Talai pater 8 25 9.
 Crethon Dioclis f. 4 30 2.
 Creugas Epidamnus pugil 8 40 3. eius signum 2 20 1.
 Creusa Aeneae uxor captivitate liberata 10 26 1.
 Creusa Erechthel f. cum Apolline concumbit 1 28 4.
 Creusis Thespiensium navale 9 32 1.
 Crianius Eleus Ol. 6 17 1.
 Crino Antenor f. 10 27 4.
κρίοι Thyestae monumentum 2 18 3.
 Crison Himeraeus Ol. 5 23 4.
 Crisa Homero, quae vulgo Cirrha 10 37 5.
 Crissaem pelagus 10 15 10.
 Crisus Phoci f. 2 29 4.
 Crisus Tegeata 8 48 1.
κρίτηριον locus Argis 2 20 7.
 Critias Athen. stat. 1 8 5, 1 23 9, 6 3 5.
 Critobulus Phocensium dux 10 20 3.
 Critodamus Clitorius Ol. 6 8 5.
 Critolaus Achaeorum praetor 2 1 2, 7 14 4.
 Critolaus Hicetaonis f. 10 26 1.
 Crisus Euboeae princeps 10 6 6.
 Crisus fl. 7 27 11.
 Crisus Theoclis f. vates 3 13 3.
 Crisus Titan 7 27 11.
 Croceae vicus Laconiae 3 21 4. eius lapidicina et lapides 2 3 5, 3 21 4.

crocodili in sola Africa 2 28 1. bicubitales 1 33 6, 4 34 3.

Crocon Eratriensis Ol. 6 14 4.

Croconis βασιλῆα 1 38 2.

Croesus Lydus 8 24 13. Lacedaemonios donis sibi conciliat 4 5 3. Apollini

Πυθαῖ αурum mittit 3 10 8. eius donarium clypeus aureus 10 8 7.

Croesus v. Crisus.

Cromi in Arcadia 8 2 4, 8 27 4.

Cromitis regio 8 34 6.

Cromus Lycaonis f. 8 3 4.

Cromus Neptuni f. 2 1 3.

Cromyon s. Crommyon locus Corinthiae regionis 2 1 3.

Cronius Hippodamiae proci 6 21 11.

Cronius mons Elidis 5 21 2, 6 19 1, 6 20 1.

Crotalus Hippodamiae proci 6 21 10.

Crotani pars Pitanatarum 3 14 2.

Croton colonia Lacedaemoniorum 3 3 1. fluvius ibi Crathis 7 25 11.

Crotoniatas cum Locris bellum gerunt 3 19 12. eorum de Helena narratio 3 19 11. carcer 6 13 1. regio luporum ferax 6 14 8.

Crotopus Agenoris f. rex Argivorum 1 43 7, 2 16 1. eius monumentum 2 23 7.

Crui fons Arcadiae 8 35 8.

κρυπτός λιμήν 2 29 10.

Cteatus Astoris f. Amphimachi pater 5 3 3 et 4. Dameonem interficit 6 20 16. eius ab Hercule confixi monumentum 2 15 1.

Ctesiae λόγος ἐς Ἰνδοὺς 9 21 4.

Ctesippus Herculis f. 2 19 1, 3 16 6.

Ctimenus Ganymetoris f. Hesiodo interfecto exsul 9 31 6.

cuculus Iunonis sceptro cur insideat 2 17 4.

culices Myusios expellunt 7 2 11.

Cumae in Opicis 7 22 8, 10 12 8. Cumani in Opicis 8 24 5.

cupressu simulacra 6 18 7, 8 17 2. cupressu proceritate insignes 8 24 7. cupressorum luci 2 2 4, 2 15 2, 4 33 4, 8 41 4.

Curetes Idaei Dactyli 5 7 6. alii ac Corybantes 8 37 6. Anactes 10 38 7. Iovem infantem Saturno surripunt 4 33 1. primi cursu certant Olympiae 8 2 2. eorum μέγαρον 4 31 9.

Curetes post Acarnanes dicti 8 24 9. ab Apolline contra Aetolos adiuti 10 31 4.

curriculum Spartan. 3 14 6. Eleorum 6 23 1. arboribus ornatum 8 26 1.

cursus aeneus 6 12 1 et 6. cervis iunctus 7 18 12. manu inhibitus 6 5 6.

cursor nudus 1 44 1, armatus 6 10 4.

cursus certamen proci propositum 3 12 1, imperium petentibus 5 1 4. ab Hercule

institutum 5 7 7. Apollinis et Mercurii 5 7 10, virginum 5 16 7. cursus armatus 3 14 3, 5 8 10. δίαυλος 5 8 6.

Cyamites heros 1 37 4.

Cyana v. Hydna.

Cyaneae ins. Lyciae finitimae 7 21 13.

Cyanippus Aegialei f. 2 18 4. eius tutores 2 30 10.

Cyaretus Codri f. 7 2 10.

Cyathus ab Hercule digito percussus 2 13 8.

Cyaxares rex Mediae 5 10 3.

Cybelus Sicyonius pugil v. Bycelus.

Cycheus heros 1 38 1.

Cyclades insulae 1 1 1, 5 21 13, 5 23 2.

Cyclops 10 22 7.

Cyclopi opera 2 16 5, 2 20 7, 2 25 8, 7 25 6.

κυκνίαι ἀετοί 8 17 3.

Cyenus ab Hercule occisus 1 27 6.

Cynus Ligurum rex in cynum avem transformatus 1 30 3.

Cyenus Neptuni f. rex Colonarum 10 14 1.

Cydnus Athen. contra Gallos fortiter pugnavit occumbit 10 21 5.

Cydnus fl. frigidus 8 28 3.

Cydon v. Cylon.

Cydon Mercurii ex Acacallide f. 8 53 4.

Cydon Tegetae f. urbi nomen dat 8 53 4.

Cydonia Cretae opp. 6 21 6. a Cydone conditum 8 53 4. a Phalaeco obsessum 10 2 7.

Cylarabes Stheneli f. rex Argivorum 2 18 5. eius gymnasium 2 22 8.

Cyllen Elati f. 8 4 4, 8 17 1. cf. 6 26 4.

Cyllene Arcadiae mons 6 4 4 et 6, 8 15 4, 8 17 1.

Cyllene Eleorum navale 4 23 1, 6 26 4, 8 5 8.

Cylon seu Cyclon Argivus a Persis pecunia corruptus 3 9 8.

Cylon Athen. 1 28 1, 1 40 1. sectatores eius occisi 7 25 3.

Cylon Eleus 5 5 1. 6 14 11.

Cynaethaenses Arcades 8 19 1. eorum donarium 5 22 1.

Cynaretus Codri f. Myntem condit 7 2 10.

Cyneas Eretrienis Philabri pater 7 10 2.

κύνες 2 34 1.

Cynisca Archidami regis filia 3 8 1, 5 12 5, 6 1 6. eius heroum 3 15 1.

Cyniscus Mantinensis Ol. 6 4 11.

Cynortas rex Sparta, Amyclae f. 3 1 3, 3 13 1.

Cynortion mons 2 27 7.

Cynosarges Herculis templum 1 19 3.

Cynoscaphalis pugna a Philippo contra Romanos commissa 7 8 7.

Cynosuraenses Lacon. 3 2 2, 3 7 2, 3 16 9.

Cynuraei Arcad. 8 27 4.

Cynurus Persei f. 3 2 2

- Cynus Opuntiorum navale 10 1 2.
 Cynus Larymnae pater 9 23 7.
 Cyparissiae opp. Messeniae 4 36 7, 8 1 1.
 Cyparissus opp. Phocicum, postea Anticyra 10 36 1.
 Cyphantum rudera 3 24 2.
 Cypris carmina de Aeneae uxore 10 26 1.
 de Dioscurorum uxoris 3 16 1. de Neoptolemo 10 26 4. de Palamede 10 31 2. de Protesilao 4 2 7.
 Cyprii suum exita inspicunt 6 2 5. Homerum sibi vindicant 10 24 3.
 Cyprus a Telchinibus habitatur 9 19 1, a Ptolemaeo Lagi capitur 1 6 8, a Philometore eiusque fratre tenetur 1 9 1. confugiunt eo naves Athen. post proelium Aegospotam. 3 11 5.
 κυπρίη Corinthis l. q. λαρόναξ 5 17 5.
 Cypselidae 5 17 5.
 Cypselus Aegypti f. Arcadiae rex filiam Cresphonti dat 4 3 6, 8 5 6, 8 29 5. genus eius regno privatur 8 5 13.
 Cypselus Eetionis f. Corinth. tyrannus 2 4 4, 5 2 3. in cista infans servatus 5 17 5. Periantri pater 10 24 1. eius maiores 5 18 7, donarium Olympiae 5 2 3.
 Cyrenaei a Ptolemaeo Lagi deficiunt 1 6 5. eorum thesaurus Olympiae 6 19 10, donaria Delphis 10 13 5, 10 15 6. Ασκή-
 πειδον 2 26 9—10.
 Cyrene Aristaei mater 10 17 3.
 Cyrene a Batio condita 3 14 3, 10 15 6.
 Cyrenus ins. v. Corsica.
 Cyros Aesculapii templum 7 27 11.
 Cyrtones opp. Boeotiae 9 24 4.
 Cyri maioris laus 8 43 6.
 Cyrus minor Atheniensibus infensus 5 6 5. Lacedaemonios pecunia iuvat 3 9 4, 9 32 7.
 Cythera ins. et urbs 1 23 1. a Tolmide capta 1 27 5. Venerem Uraniam colit 1 14 7.
 Cytherus fl. 6 22 7.
 Cythnii 5 23 2.
 Cyziceni Proconnesios in civitatem suam cogunt 8 46 4. unguentum Cyzic. 4 35 8.
 Dactyli Idaei Curetes 5 7 6.
 δακτύλου μνήμα 8 34 2.
 Daedala magna et parva Plataensium 9 3 2.
 Daedala simulacra lignea 9 3 2.
 Daedalion Autolyco pater 8 4 6.
 Daedali Athen. nomen 9 3 2, aetas 10 17 4, genus exsilium fuga 1 21 4, 2 15 1, 7 4 5—7, 8 53 8, 9 11 4. discipuli 2 15 1, 3 17 6, 5 25 13. opera 1 27 1, 2 4 5, 8 16 3, 8 35 2, 8 46 2, 9 11 4, 9 39 8.
 Daedalus Sicyonius stat. 6 2 9, 6 3 4, 6 6 1, 10 9 6.
 Daetondes Sicyonius stat. 6 17 5.
 Daetus a Cephalo oriundus 1 37 6.
 Daïmenes Tisameni f. 7 6 2.
 Daiphanes v. Daiphantes.
 Daiphantes Hyampolites dux Phocens. 10 1 8.
 Daippus stat. 6 12 6, 6 16 5.
 Daira Oceani filia 1 38 7.
 Damagetus Rhodius Aristomenis gener 4 24 2.
 Damagetus Diagorae f. Ol. 6 7 1.
 Damagetus Doriei f. 4 24 3.
 Damarchus Parrhasius Ol. 6 8 2. in lapum mutatus ib.
 Damaretus Etymonis f. 5 5 1.
 Damaretus Heraeensis 5 8 10, 6 10 4, 8 26 2, 10 7 7.
 Damaretus Messenius Ol. 6 14 11.
 Damaretus Phigaliensis 6 6 1.
 Damarmenus Eretriensis piscator 5 13 5.
 Damasias Penthili f. Achaiae princeps 7 6 2, 5 4 3.
 Damasichthon Codri f. Colophonis imperat 7 3 3.
 Damasichthon Opheltae f. Thebarum rex 9 5 16.
 Damasistratus Plataensium rex Latum sepelit 10 5 4.
 Damasistratus Theopompi historici pater 3 10 3, 6 18 5.
 Damasus Codri f. 7 3 6.
 Damatrius Eleus 6 16 9.
 Dameas Arcas stat. 10 9 8.
 Dameas Crotoniata stat. 6 14 5.
 Dameon Phliuntis f. Herculis socius 6 20 16.
 Damia 2 30 4, 2 32 2.
 Damis cum Aristodemo de imperio contendit 4 10 5. Messeniorum dux creatur 4 13 5.
 Damiscus Messenius 6 2 10.
 Damithales Pheneates 8 15 4.
 Damoclidus Boeotarcha 9 13 6.
 Damocratidas Argivorum rex 4 35 2.
 Damocritus Achaeorum praetor 7 13 1. damnatus in exsilium abijt ib. 5.
 Damocritus Sicyonius stat. Pisonis disc. 6 3 5.
 Damon Athen. Euctemonis f. Phocenses in coloniam deducit 7 2 4, 7 3 10.
 Damon Thurius Ol. 4 27 9, 6 5 3, 7 25 4, 8 27 8.
 Damonius Eleus 5 21 16.
 Damophilus Boeotarcha 9 13 6.
 Damophon Messenius stat. 4 31 6 et 7 et 10, 7 23 6 et 7, 8 31 1 et 6, 8 37 4.
 Damophon Pantaleontis f. Pisae rex 6 22 3.
 Damophon Thoantis f. Corinthi rex 2 4 3.
 Damosius v. Damasias.
 Damothoidas Lepreata Aristomenis gener 4 24 1.
 Damoxenidas Maenalius Ol. 6 6 3.

- Damoxenus Syracusanus pugil 8 40 3.
 Danai Argivi 7 1 7.
 Danaus Argivorum regno potitur 2 16 1, 2 19 3. ubi primum appulerit 2 38 4. filias quo invento elocarit 3 12 2. eius thronus 2 19 5, monumentum 2 20 6, statua 10 10 5. eius filiarum facinus 2 24 2, donarium 2 37 2.
δαφναφόρος Apollinis sacerdos 9 10 4.
 Daphnes amor 8 20 1.
 Daphnis nympha Telluris oraculi interpres 10 15 5.
 Dardania ins. postea Samothrace 7 4 3.
 Dardanus Phryx a Iove Bacchi simulacro donatus 7 19 6.
 Dardanus Psophidius Zacynthi pater 8 24 3.
 Darius Artaxerxis f. nothus 6 5 7.
 Darius Hystaspis 3 4 2, 3 9 6, 3 12 7, 7 10 1.
 Dascylus Gygis pater 4 21 5. eius vicus 4 35 11.
 Daseae opp. Arcadiae 8 3 3, 8 27 4, 8 36 9.
 Daseatas Lycæonis f. 8 3 2.
 Dasmon Corinthius Ol. 4 13 7.
 Datis Medus 10 28 6.
δαῦλα τὰ δασέα 10 4 7.
 Daulis nympha 10 4 7.
 Daulis opp. Phocidis 1 41 8, 10 3 1, 10 4 7.
δεκαδοχίαι a Lysandro institutæ 9 32 5, ab Epaminonda abolitæ 8 52 4, 9 5 4.
 Decelea Athen. **φρούριον** 3 8 6.
 decimæ spoliū 3 18 7, 5 10 4, 10 10 1. metallorum 10 11 2. decimati captivi 1 20 6.
 Deimenus Eleus sagittarius 5 4 2.
 Deianira Oenei f. 2 23 5, 6 19 12.
 Delerates Gorgiæ gener 6 17 7.
 Deidamia Pyrrhi f. 4 35 3.
δείματος (Δειμῶ) εἰκὼν 2 3 7.
 Deinome Troas 10 26 2.
 Deion (vel Deloneus) Cephalī pater 1 37 6, 10 29 6.
 Delope 1 14 1.
 Deiphobus 5 22 3.
 Deiphontes Antimachi f. Temeni gener 2 19 1. affinibus odio est 2 28 3. Epidauriam occupat 2 26 1, 7 4 2.
Δειράς locus Argol. 2 24 1. eius portæ 2 25 1.
 Delium Tanagraeum 1 29 13, 9 20 1, 10 28 6. pugna ibi commissæ 9 6 2.
 Delphi et Pytho eadem urbs 10 6 5. eius situs et conditor 10 6, 10 8 6, 10 9 1. hippodromus et navale 10 37 4. stadium 10 32 1. templum Apollinis antiquissimum 10 5 9, saepius attentatum 10 7 1, a Phlegyis captum 9 36 2 et 10 7 1, a Phocensibus 3 10 3 et 10 2 2, a Gallis 1 4 4. Delphici templi architectus 9 37 5. Delphici thesauri 6 19 1, 10 11. donaria 10 9 et 10. **λέσχη** 10 25 1. oraculum 10 5 5. **πρόμαντις** pecunia corrupta 3 4 4. Delphos conveniunt Amphictyones 7 24 4, 10 8 1.
 Delphi Pyrrho sacra faciunt 1 4 4. Phocenses vocari nolunt 4 34 11. saevitiae eorum ab Archidamo eripiuntur 3 10 4. contra Gallos a Graecis adiuvantur 10 22 13. eorum donarium lupus aereus 10 14 7. Delphorum **ἐξηγηται** 10 28 7.
 Delphinium dicasterium Athen. 1 28 10.
 delphinus Melicertæ cadaver in litus effert 1 44 8 et 2 1 3. Phalanthum in Italiam 10 13 10, Arionem Tænarum 3 25 7. puero sagationis mercedem pendit 3 25 7. aeneus 2 2 8, 6 20 10.
 Delphus Apollinis f. 10 6 3, 10 32 2.
 Delia Aegypt. 6 26 9.
 Delta Argiv. 2 21 1.
 Delus directa a Menophane 3 23 3. prope deserta 8 33 2, 9 34 6. Delii ab Atheniensibus electi 4 27 9. hymnum commemorant Sibyllae 10 12 2. Delum sacrificia et choros mittunt Messenii 4 4 1.
 Delia navis 1 29 1. Deliae virgines comam detondent Hecæergæ et Opidi 1 43 4.
 Demades Athen. proditor 7 10 4.
 Demaenetus Aesculapio templum exstruit 6 21 4.
 Demaratus Aristonis f. mense septimo natus 3 7 7, a Cleomene regno privatur 3 4 3—4, 3 7 8. in Persidem abiit 3 7 8.
 Demaretus Heraeensis v. Damaretus.
 Demetrii satelles a Trophonio punitus 3 39 12.
 Demetrius Antigoni f. 1 6 5. tyrannus Athenis eiicit 1 25 6—7. cum Lysimacho bellum gerit 1 10 1. Alexandrum Cassandri f. occidit 1 36 6, 9 7 3. Sicyonem veterem evertit 2 7 1. in Seleuci potestatem venit 1 10 2. eius status 6 15 7, 6 16 3, 10 10 2.
 Demetrius Phanestrati f. tyrannus Athen. 1 25 6.
 Demetrius Philippi f. Messenem occupat 4 29 1, 4 32 2. a fratre veneno necatur 2 9 5.
 Demetrius v. Damatrius.
 Demo Sibylla Cumana 10 12 8.
 Democles archon Athen. 10 23 14.
 Democrates Tenedius Ol. 6 17 1.
 democratia olim Graecis incognita 9 1 2. Athenis valida 4 35 5. eius auctor Theocritus 1 3 3. democratia pieta ibi.
 Democritus Tenedius Ol. 6 17 1.

- Demodocus Alcinoos familiaris 1 2 3, 3 18 11.
 Demonassa Amphiarai f. 3 15 8, 5 17 7. Thersandri uxor 9 5 15.
 Demophantus occisus a Philopoemene 8 49 7.
 Demophon Pisae tyrannus 5 16 5.
 Demophon Thesei f. 10 25 7 et 8. caedis reus 1 28 8.
 Δῆμοι minores Atticae 1 31 1 1 32 3 — 33 8.
 Demosthenes Alcisthenis f. Spartanos in Sphacteria ins. capit 1 13 5. se ipse interficit 1 29 12.
 Demosthenes Demosthenis f. ab Harpalo non corruptus 2 33 3—5. exsul se interficit 1 8 2, 2 33 3. eius monumentum 2 33 3.
 Demylus Carystius 6 10 1.
 dens mirae magnitudinis 8 46 5. dentes non renascuntur nec igni cedunt 5 12 1—2. dentes non esse sed cornua exsertas ex elephantis ore sannas ib. dentium ordines tres 9 21 4.
 Deomenia Arcadis f. v. Diomenia.
 Deon Dropionis pater 10 13 1.
 Deotes Codrida 7 3 10.
 Derae locus Messeniae 4 15 4.
 Derites Harpali f. 7 18 5.
 Derrhion locus 3 20 7.
 desperatio Phocica 10 1 8.
 Δέσποινα 5 15 4 et 10, 8 10 10, 8 27 6, 8 35 2, 8 26 9, 8 37 1—10, 8 42 1. ab Anyto nutrita 8 37 5.
 Deucalion Cretensis 1 17 6.
 Deucalion Oresthei pater 10 38 1. sepultus Athenis 1 18 8. eius diluvium 1 40 1, 5 8 1, 10 6 2. diluvii aquae ubi defluerint 1 18 7.
 deus bonus 8 36 5, maximus 10 37 3. deae magnae 4 3 10, 4 27 6, 4 33 5, 8 29 1, 8 31 1 et 5. dii ex Argis 7 23 10. duodecim 1 3 3, 1 40 3, 8 25 3.
 ἐπιδῶται 2 27 6. ἐργάται 8 32 4. ignoti 1 1 4, 5 14 8. inferi 2 31 2, 10 32 13. magni 8 21 4. maximi 7 22 9.
 μειλίχιοι 10 38 8. primi (Patroi?) 8 31 3. puri 8 44 5. deorum omnium templa 1 18 9, 2 2 8, 2 25 6, 3 22 8: arae 5 14 8, 5 15 1 et 10. deorum convivae homines 8 2 4, simulacra victis adempta 8 46 2, cognomina a dedicantibus templorum indita 4 23 10.
 Dexamenus Oleni rex 5 3 3, 7 18 1.
 Diaeus Achaeorum princeps 7 12 3, 7 13 5, 7 15 7. veneno se ipse necat 7 16 6.
 Diaeus Diophanis pater 8 51 1.
 Diagon fl. 6 21 4.
 Diagoras Damageti f. 4 24 3. eius posterii Diagoridae ib. et 6 6 2. eorum victoriarum et statuae 6 7 1—3.
 Diagoras Rhodius 10 9 9.
 Dialces Mantinensis 6 6 1.
 Diallus Smyrnaeus Ol. 6 13 6.
 Diana Cereris filia Proserpinae comes 8 31 3. Sibylla 10 12 2. habitandi locum monstrat 3 22 12. parturientibus formidolosa 4 30 5. Buphagum transfigit 8 27 17 et Callisto 8 3 6. Procridi canem donat 9 19 1. ab Hyampolitibus praecipue culta 10 35 7. humeris alatis 5 19 5. eius simulacra 7 24 1, 7 26 11, 7 27 4, 8 37 4, 9 20 1, 10 37 1: lignea 1 29 2. templum Megaris 1 43 1, Aulide 9 19 6. ara quadrangula 5 14 5.
 Ἀρτεμις ἀγοραία 5 15 4. ἀγροτέρα 1 19 6, 1 41 3, 5 15 8, 7 26 3 et 11, 8 32 4. αλγεινέα (?) 3 14 2. Αἰτωλή 10 38 12. Ἀλφειαία 6 22 10. Ἀμαρυσία 1 31 5. Ἀναίτις 3 16 8. ἀπαγχομένη 8 23 6—7. ἀρίστη 1 29 2. ἀστρατεία 3 25 3. Βραυρωνία 1 23 7, 1 33 1. Δαφναία 3 24 8. Δερεάτις 3 20 7. Δικτυννα 3 24 9. Δικτυνναία 10 36 5. Ἐλαφιαία 6 22 10. Εὐκλεία 9 17 1. εὐρίππα 8 14 5. Εὐρυνόμη 8 41 4—5. Ἐφεσία 4 31 7, 5 6 5, 5 19 2, 7 26 8, 13 1, 8 23 1, 8 30 6. ἡμερασία 8 18 8. Ἰέρεια 8 44 2. Ἰσώρα 3 14 2, 3 25 4. Ἰφιγένεια 2 35 1. καλλίστη 1 29 2, 8 35 8. Καρνάτις 3 16 6. Κεδρεάτις 8 13 2. Κνακαλησία 8 23 3. Κνακεῖτις 8 53 11. Κναγία 3 16 4. Κοκκώα 5 15 7. Κονδυλεῖτις 8 23 6. Κορδάνα 6 22 1. κορυφαία 2 28 2. Λαφρία 4 31 7, 7 18 8. Λευκοφρυγηνή 1 26 4, 3 18 9. λιμναία 2 7 6. λιμνάτις 3 23 10, 4 4 2, 4 31 3, 7 20 7, 8 53 11. Λυκαία 2 31 4. Λυκοῦατις 8 36 7. λυγοδέσμα 3 16 11. Μουννχία 1 1 4. Μυσία 3 20 9. Ὀρδία 2 24 5, 3 16 6 et 10, 8 23 1. παιδοτρόφος 4 34 6. πατρώα 2 9 6. Πειδῶ 2 21 1. Περσική 7 6 6. προπυλαία 1 38 6. πρωτοθρονία 10 38 6. Πυρωνία 8 15 9. Σαρωνία 2 32 10. Σιαδῆτις 8 35 5. σελασφόρος 1 31 4. Στυμφαλία 8 22 7. σωτεία 1 40 2, 1 44 4, 2 31 1, 3 22 12, 7 27 3, 8 30 10, 8 39 5. Ταυρικὴ 1 23 7, 3 16 8. τρικλαρία 7 19 1, 7 21

11. Φεραία 2 10 7, 2 23 5. φιλομεῖραξ
6 23 8. φασφόρος 4 31 10.
Díastae 9 30 8, 10 13 5.
δῖανλος 5 8 6, 5 17 6. σὺν ἀσπίδι 10
34 5.
Díacarchia opp. Tyrrhenorum 4 35 12, 8
7 3.
dicasterium quod de regibus Spartanorum
iudicet 3 5 2. dicasteria Atheniensium 1
28 6—11.
Δίκης effigies 5 18 1.
Dicon Pyth. 6 3 12.
Dictynna Britomartis 2 30 3, 3 12 8.
Dictys Persei σωτήρ 2 18 1.
Didas Aegyptius pugil 5 21 15.
Didyma Milesiorum 2 10 5, 5 13 11. Apo-
linis ibi oraculum 7 2 6.
Didymae insulae 10 11 4.
Δίδυμοι locus 2 36 3.
digiti refracti in palaestricis certaminibus
8 4 1, 8 40 2. digiti sepulcrum 8 34 2.
Ditirosphes 1 23 3.
Dindymene mater 7 17 9, 7 20 3, 8 46 4,
9 25 3.
Dine scaturigo 8 7 2.
Dinicha Archidami uxor 3 10 1.
Dinnytas Parrhasius 6 8 2.
Dinocrates Messeniorum princeps 4 29 11.
Philopoemenis necati poenam luit 8 50
7—8.
Dinolochus Pyrrhi f. Ol. 6 1 4.
Dinomenes Hieronis pater, rex Syracusa-
rum 6 12 1.
Dinomenes Hieronis f., rex Syracusarum 6
12 1, 8 42 8.
Dinomenes Hieronis percussor 6 12 4.
Dinomenes stat. 1 25 1.
Dinosthenes Laco Ol. 6 16 8.
Dinnytas Parrhasius v. Dinnytas.
Diocles Cereris mystes 2 14 2.
Diocles Ortilochi f. 4 1 4, 4 30 2.
Diodorus Sicyonius Ol. 7 17 1.
Diogenes Boeotarcha 10 20 3.
Diogenes Macedonici praesidii dux 2 8 6.
Diogenes Sinopensis 2 2 4.
Diogenia Celei filia 1 38 3.
Diognetus Crotoniates Ol. 10 5 13.
Diomede 10 25 4.
Diomedes Thrax ab Hercule interfectus 3
18 12, 5 10 9.
Diomedes Cynippi tutor 2 30 10. Argi-
vorum ad Troiam dux 1 11 7, 2 30 10.
in reditu errat 1 28 9. Hippolyto sacra
instituit 2 32 1. Apollini templum dicat
2 32 2, Minervae 2 24 2, 4 35 8. Oe-
neum avum tuetur 2 25 2. Thebarum
expugnationis socius 2 20 5. Palamedem
interficit 10 31 2. Pythiorum ludorum
auctor 2 32 2. Palladium furatur 1 22 6.
eius status 10 10 4.
Diomenia Arcadis fil. 8 9 9.
Dion Epidaurius Lysandri ad Aegospeta-
mos socius 10 9 10.
Dion urbs Macedoniae 9 30 7, 10 13 5.
Dionysiades virgines 3 13 7.
Dionysias fons 4 36 7.
Dionysicles Milesius stat. 6 17 1.
Dionysion 1 43 5, 2 7 5.
Dionysius Argivus stat. 5 26 3 et 4 et 7,
5 27 2.
Dionysius tyrannus 1 2 3, 6 2 6.
Dionysophanes Ephesius 9 2 2.
Diophanes Diasi f. Megalopolitanus Acha-
orum praetor 8 5 1, 8 30 5.
Diophantus archon Athen. 8 45 4.
Diores Amarnycei f. 5 3 4.
Dioscuri maternum genus a Pleurone da-
cunt 3 13 8. in Messenia nati 3 26 3,
4 31 9. Argonautae 3 19 7, 3 24 7.
Olympionicae 5 8 4. cum patrelibus
suis pugnant 4 3 1. Messeniis adversa-
tur 4 16 5 et 9, 4 27 3. a Phormione
hospitium petunt 3 16 2. quando in
deorum numerum recepti 3 13 1. eorum
arae 10 33 6: domus 3 16 2: ira 4 26 6,
4 27 1—3: lucus 7 22 5: signa 2 23 5,
3 26 3 (cf. 3 24 5), 4 31 9, 5 19 2: sta-
dium 2 34 10: templa 1 18 1, 3 14 6, 3
20 1, 8 9 2: uxores, filii, equi 2 22 5,
3 12 8.
ἀνκτες 2 36 6, 10 36 7. ἀμβούλιοι
3 13 6. ἀφετήριοι 3 14 7. θεοὶ μεγά-
λοι 1 31 1, 8 21 4. σωτήρες 2 1 9.
Διοσημεῖαι 3 5 8.
Diotimus Milonis Crotoniatas pater 6 14 5.
Dipaea opp. 8 27 3.
Dipaeenses 3 11 7, 8 8 6, 8 45 2.
Dipoena vel Dipoenae Arcad. opp. 8 27
4 et 7.
Dipoenus et Scyllis stat., Daedali f. et
disc. 2 15 1, 2 22 5, 2 32 5, 3 17 6, 5
17 1, 6 19 14, 9 35 3.
Dirce fl. Boeotiae 9 25 3.
Dirce Lyci uxor ab Antiope filiis occidi-
tur 9 17 6, 9 25 3.
discus a Perseo inventus 2 16 2. discus
occiditur Thermius 5 3 7. disco detrudi
Milo non potest 6 14 6. disci terni 6
19 4.
divinatio ex aquis 3 23 8, 7 21 12. ex
Aetnae crateribus 3 23 9. ex insomniis
3 26 1. e talis 7 25 10. e victimae al-
ligatae gestu 4 32 3. e dissectionum ani-
maliu extis 6 2 5. ἀπὸ κληθόντων 9
11 7.
divitiae olim in equis et bobus positae 4
63 3.
Dius Amphimachi f. 5 3 5. Oxylo Eleo-
rum regnum petenti resistit 5 4 1.
Diyllus stat. 10 13 7.

- Docimus Macedo Antigoni dux 1 8 1.
 Dodonaum Iovis templum 1 17 5. oraculum 7 21 2, 7 25 1, 8 11 12, 9 25 8, 8 28 6. quercus sacra 8 23 5. *πέλειαι* vates 10 12 10.
δόλιχος 3 21 1.
 Dolopes Amphictyones 10 8 2. extincti ib. 5.
δονακῶν locus in agro Thespiensi 9 31 7.
 Dontas Laced. stat., Dipoeni et Scyllidis disc. 6 19 14.
 Donusa opp. Sicyoniorum 7 26 13. conf. Gonusa.
δορκάδες a Patrensisbus mactantur 7 18 12.
 Dorcea fons 3 15 2.
 Dorceus Hippocoontis f. 3 15 1.
 Doridas Propodae f. 2 4 3.
 Dorieus Anaxandridae f. in coloniam militatus 3 3 10, 3 16 4—5.
 Dorius Damageti f. 4 24 3. Damageti pater ib.
 Dorieus Diagorae f. Rhodius Ol. 6 7 1 et 4—7.
 Dorienses Amphictyones 10 8 2. unde in Peloponnesum venerint 5 1 2, quando 8 5 1, qua via 8 5 6, quo duce 5 3 5. in civitates recipiuntur 2 13 1, 4 3 6.
 Corinthum oppugnant 2 4 3. Iovi *τροαίῳ* templum statuunt 3 12 9. in Carla considunt 4 5 3, in Asia 10 24 1. Carneum maxime colunt 3 13 4. eorum dialectus in Peloponneso non adeo antiqua 2 37 3, a Messeniis accurate servata 4 27 11. Dorica aedificatio (*ἐργασία*) 5 10 2, 5 16 1, 6 24 2 et 5. *Δώριον αὐλήμα* 9 12 5. *σπονδαί* 3 5 8.
Δωρίς ἀρχαία 10 37 2.
 Dorium mons 6 3 16.
 Dorium urbs 4 33 7.
δόρυ sceptrum Vulcani apud Chaerontenses 9 40 11.
Δορυκλείοι exsules Megarenses 1 40 5.
 Doryclidas Laced. stat., Dipoeni et Scyllidis disc. 5 17 1.
 Doryssus Labotae f. Spart. rex 3 2 4.
 Dotadas Isthmii f. Messeniorum rex 4 3 10.
 Drabescus 1 29 4.
 draco viae dux 8 8 4. urbis condendae locus monstrat 3 23 7. fontis custos 9 10 5, Hesperiorum malorum 6 19 8. puerum contra lupum tuetur 10 33 9. singulari modo interemptus 9 26 7. draconis forma sumpta daemon cum femina concumbit 4 14 7. draconis e dentibus satis nascuntur viri 9 10 1. in draconem conversus puer 6 20 5. draco Minervae appositus 1 24 7. draco in clypeo Menelai 10 26 3, Epamitontidae 8 11 8. dracones Aesculapio sacri 2 11 8, 2 28 1: Trophonio 9 39 3. Triptolemi curru iuncti 7 18 3. sceptrum circumvoluti 9 39 3. dracones Gigantibus pro pedibus 8 29 3. draconum aquamas 1 21 6.
 Draconis Athen. leges de caede 6 11 6, de adulterio 9 36 8.
 Drepanon promont. 7 23 4.
 Dromaeus Mantinensis Ol. 6 11 2.
 Dromeus Stymphalius Ol. Pyth. etc. 6 7 10.
 Dromichaetes Getarum rex 1 9 6.
δρόμος v. curriculum et cursus.
 Dropion rex Paeonium 10 13 1.
 Dryades nympheae 8 2 2, 8 39 2, 10 32 12.
 Drymaea opp. Phocidis 10 3 2, 10 33 12.
 Dryon Pellenensis 6 8 5, 7 27 5.
 Dryops Apollinis f. 4 34 11.
 Dryopes 4 8 3, 4 34 9 et 11, 5 1 2.
δρυός tria genera in Arcadia 8 12 1.
 Dulichii postea *Παλείς* 6 15 7.
 duos parietes de eadem fidelia dealbare 6 3 15.
δούριος vel *δούρειος ἔκκος* 1 23 8, 2 29 4, 3 15 5, 10 26 2.
 Duris f. Samius Ol. 6 13 5.
 duces in magnis cladibus plerumque primi cadunt 3 6 1.
 Dymas Aegimii f. 7 17 6.
 Dyme urbs Achaiae 7 17 5—14.
 Dyrrhachium olim Epidamnus 6 10 8.
 Dysaules Triptolemi pater 1 14 3, Celei frater 2 14 2. Cereris sacra instituit ib. 4. eius monumentum 2 12 4.
 Dyscinetus archon Athen. 4 27 9.
 Dysponteus Oenomal f. 6 22 4.
 Dyspontii ab Eleis deficiunt 6 22 4.
 ebeni lignum 1 42 5. simulacra ebenina 1 35 3, 1 42 5, 2 22 5, 8 17 2, 8 53 11.
 ebrietas picta 2 27 3. Sileno vinum ministrat 6 24 8.
 ebur unde importetur 5 12 3. ebur statuarum oleo vel aqua rigatur 5 11 10, 7 27 2. eius solum compagem coagmentat Damophon 4 31 6. eboris usus antiquus 1 12 4. signum eburneum 8 46 5.
 Ecbatana 4 24 2.
ἐβεβράσθαι 3 24 4.
 Ecdelus Arcestilli disc. Philopoemenis praeceptor 8 49 2.
ἐκχειρίᾳ 5 4 5, 5 20 1. Iphitum coronat 5 10 10, 5 26 2.
 Echeclus Agenoris f. 10 27 2.
 Echeocrathdis Larissaei donarium 10 16 8.
 Echadama opp. Phocidis 10 3 2.
 Echelas Penthili f. 3 2 1.
 Echembrotus Arcas victor Pyth. 10 7 4.

- Echemus Aeropi f. Arcadiae rex 8 5 1.
 Hyllum interficit 1 41 2, 8 5 1, 8 45 3,
 8 53 10. eius monumentum 8 53 10.
 Echephron Herculis f. e Psophide 8 24 2
 et 7.
 Echestratus Agidis f. Spartae rex 3 2 2.
 Echetimus Agasicles pater 2 10 3.
 Echetilus seu Echetaeus heros 1 15 3, 1
 32 5.
 Echeuethenses demus Togeaticus 8 45 1.
 Echidna Stygis et Pirantis f. 8 18 2, 3
 18 10.
 Echinades ins. 8 1 2, 8 24 11.
 Echion Cadmi gener 9 5 3.
 Echo septemplex 5 21 7. Echus porticus
 ib. et 2 35 9.
 Echoeas 10 25 3.
 Ectenes 9 5 1.
 Edoni 10 33 2. Athenienses caedunt 1
 29 4.
 Eetion Cypseli pater 2 4 4.
 Egestani Dorieum occidunt cum exercitu
 3 16 5.
 Eion a Cimone expugnatur 8 8 9.
 Eioneus Magnetis f. Hippodamiae procus
 6 21 11.
 Eioneus a Neoptolemo occisus 10 27 1.
 Elaea opp. Mysiae 9 5 14. Elaitarum do-
 narium Olympiae 5 24 6.
 ἑλαία καλλιστέφανος 5 15 3.
 ἑλαῖος 2 32 10.
 Elaeus locus 4 1 6.
 Elaion mons 8 41 7, 8 42 1—3.
 Elaphion Elea 6 22 11.
 Ἐλαφίος mensis apud Eleos 5 13 11, 6
 20 1.
 Elaphus fl. Arcadiae 8 36 7.
 Elaseus a Neoptolemo caesus 10 26 4.
 Elatea opp. Phocidis 1 20 6, 7 15 5, 8 4
 4, 10 3 2, 10 34 1—6. Elateensium do-
 narium 1 26 3, 10 18 7.
 Elatus Arcadis f. montis Cyllenes domi-
 nus 8 4 1 et 4, 10 34 2 et 6. eius status
 8 48 8, 10 9 5.
 Electra ab Oreste Pyladi data 2 16 7, 3 1
 6. sceptrum patris in Phocidem aufert 9
 40 12.
 Electra Atlantis f. 4 33 6.
 Electra Cadmi soror 9 8 4.
 Electra fl. 4 33 6.
 Electra Helenae famula 10 25 4.
 Electra Oceani f. 4 30 4.
 electri genera duo 5 12 7. electro conser-
 tum monile 9 41 5.
 Ἠλεκτραί seu Ἠλεκτριδες κύλαι The-
 barum 9 8 4, 9 11 1.
 Electryon Licymnii et Alcmeneae pater,
 Mideae rex 2 22 8, 2 25 9.
 Elei olim Epel 5 1 4. unde profecti 5 1 3.
 optimis legibus instituti 4 28 4. Elei et
 Pisatae ut Iliem diremerint 4 15 7. Isth-
 micis ludis arcentur 5 2 2—5, 6 3 9, 6
 16 2. Eleorum reges 5 1 3. res bellis
 gestae 2 4 7. cum Spartanis bellum 3 8
 3—6, 4 15 7, 5 27 11: cum Arcadibus 5
 24 4, 6 20 4, 6 21 2: cum Sicyoniis 6 3
 3. mulieres Achillem lugent 6 23 3.
 Ammonis et heroum cultus 5 15 12. pry-
 taneum 5 15 8. tribus 5 9 5—6. tabu-
 lae seu commentarii victorum Olympi-
 corum 3 21 1, 5 21 9, 6 2 3, 6 8 1, 6
 13 10. foederis tabulae cum Ath-niensi-
 bus pacti 5 12 8.
 Eleonia regio 1 29 6.
 elephanti quando primum in Europa visi
 1 12 3. eorum exsertos dentes cornua
 esse 5 12 1.
 Elephenor 1 17 6, 8 15 6.
 Eleus (Elaeus) Chersonesi urbs Protesilao
 sacra 1 34 2, 3 4 6.
 Eleus (vel potius Dios) Amphimachi f. rex
 Elidis 5 3 5, 5 4 1.
 Eleus Eurycydae et Neptuni f. Epeorum
 rex 5 1 8, pater Angae ib. 9.
 Eleusini cum Atheniensibus bellum ge-
 runt 1 36 4, 9 9 1. iis se dedant 1 38
 3. fines eorum 1 38 1. Eleusiniorum sa-
 crorum religio 8 15 1, 10 31 11.
 Eleusinium Athen. 1 14 3. Lacon. 3 20 7.
 Eleusis Attica 1 38 6—7.
 Eleusis Boeotiae opp. 9 24 2.
 Eleusis heros 1 38 7.
 Eleuther Apollinis f. 9 20 1. victor Pyth.
 10 7 3.
 Eleutheriae urbs 1 38 8—9.
 Eleutheria festum 9 2 6.
 Ἐλευθέριον ὄδωρ 2 17 1.
 Eleutherolacones 3 21 6.
 Elis fertilis 6 26 6. Elidis situs 8 1 2, 8-
 nes 4 36 7, 5 6 3, 6 21 3. simulacrum 6
 16 3.
 Elis κοίλη 5 16 6.
 Elis urbs 6 23 1—26 3. a Messeniis capta
 4 28 4.
 Elisson fl. 2 12 2.
 elleborus ubi nascatur 10 36 7. elleboro
 capta Cirrha urbs 10 37 7.
 ellychnium perpetuum 1 26 7.
 Elpenor 10 29 8.
 Elymi Cnidios pellunt 10 11 3.
 Elyras opp. Cretae 10 16 5.
 Elysium 8 53 5.
 Emaution Arcas Ol. 6 17 4.
 ἐμβολος Olymp. 5 15 6, 6 20 10.
 Empedus Callistrati pater Athen. 7 16 4.
 Emperamus Spartanus 4 20 5 et 10.
 Enaraephorus Hippocoontis f. 3 15 1.
 Enceladus a Minerva impugnatus 8 47 1.
 Encheleus Illyrii 9 5 3.
 Endeis Schronis f. Asaci uxor 2 29 10.

- Endoens Athen. stat., Daedali disc. 1 26 4, 7 5 9, 8 46 5.
- Eudymion Aethlii f. Elidis rex 5 1 4, 5 8 1. eius uxores et liberi 5 1 4 et 8. monumentum et adytum 5 1 5, 6 20 9. statua 6 19 11.
- Euispe ins. 8 26 12.
- Eneacrunos fons Athen. 1 14 1.
- Enaea plethra v. Plethra.
- Enodiae sacra apud Colophonios 3 14 9.
- Enope urbs, postea Gerenia 3 26 8.
- Eudus Ancaei et Samiae f. 7 4 1.
- Enyalios 5 18 5. in compedibus 3 15 7. mactatur ei catulus caninus 3 14 9.
- Euyo 1 8 4, 4 30 5.
- Hoiai μυσάλοι* 2 16 4, 4 2 1. Hesiodo tribuuntur 9 31 5. de Epidauri patre 2 26 2. de Hippodamiae prociis 6 21 10. de Hyetto 9 38 7. de Meleagro 10 31 3. de Mycene 2 16 4. de Phylantis uxore et liberis 9 40 5. de Pirene 2 2 3.
- Epinionondas Polymnidis (Cleommidis) f. 4 31 10, 9 12 6. eius laus 8 11 9, 8 49 3, 8 52 4: res gestae 9 13 1—15 6: mors 8 11 5—8: simulacra 1 3 4, 4 31 10, 4 32 1. Megalopolin condit 8 27 2, Messenen 4 26 6. oraculum ei datum 8 11 10.
- Epebolus Messeniorum vates 4 8 4 et 7, 4 10 5.
- Epei ab Epeo 5 1 4. cum Aetolis sedes et fundos coniungunt 5 4 2.
- Epeus Endymionis f. Eleorum rex 5 1 4 et 6.
- Epeus Panopei f. equi lignei artifex 1 23 8, 2 29 4, 10 26 2. Mercurii 2 19 6.
- Eperastus Eleus vates et Ol. 6 17 5.
- epheborum Spartanorum pugnae 3 14 8—10, sacra 3 20 1 et 8.
- Ephesus Caystri f. 7 2 7.
- Ephesus urbs ab Epheso denominata 7 27, a Lysimacho aucta 1 9 7. ad Ephesum vincit Lysander 3 17 4. ab Ephesiis posita signa ducum Spart. et Athen. 6 3 15. Ephesii agri fluvii et fontes 7 5 10. Ephesia dea 6 3 16. eius templum 7 5 4.
- Ephialtes et Otus primi Musarum cultum instituunt et Aseram condunt 9 29 1.
- Ephialtes orator 1 29 15.
- Ephialtes Trachinius Persis viam per Oetam monstrat 1 4 2.
- ἐφορεία* 3 11 11.
- Ephori Spartani 3 11 2.
- Ephya Oceani f. 2 1 1.
- Ephyraea olim quae postea Corinthus 2 1 1. Aetae donatur a Sole 2 3 10.
- Ephyri in Thesprotide Epiro 9 36 3.
- Epicaete Oedipi mater et cenix 9 5 11. eius liberi 9 26 3.
- Epicharini signum 1 23 9.
- Epiclidas Leonidae f. rex Spartae 2 9 1 et 3.
- Epicradius Mantinensis Ol. 6 10 9.
- Epierates Athen. a Persis pecunia corruptus 3 9 8.
- Epleydes Erbessensis 6 12 4.
- Epleydes Glauci pater Laced. 2 18 2.
- Epicyridas Laced. Lysandri ad Aegospotamos socius 10 9 10.
- Epidaamnus postea Dyrrhachium 6 10 8.
- Epidaamniorum thesaurus Olymp. 6 19 8.
- Epidauria festum Athen. 2 26 8.
- Epidaurus heros Epidauriae nomen dat 2 26 1—2.
- Epidaurus ἡ λιμνὴ, opp. Eleutherolacorum 3 21 7, 3 23 6.
- Epidaurus ἡ ἐν τῇ Ἀργολίδι 3 23 6, 10 9 10. eius situs 2 26 1, 8 1 1. Aesculapio sacra 2 26 3. eius memorabilia 2 27 1—29, 1. dracones 2 28 1. Epidaurii Achaeorum syndrio adiunguntur 2 8 5. Samum incolunt 7 4 2. eorum donarium 10 15 1.
- Epidelium locus Apollini sacer 3 23 2.
- ἐπιδάτης ὄππος* 2 10 2, *δαίμων* 3 17 9, *Ζεύς* 8 9 2. *ἐπιδάται θεοί* 2 27 6.
- Epigoni Nemea instaurant 10 25 7. eorum adversus Thebas expeditio 9 9 4, 9 25 7: statuae 10 10 4: sepulcrum 9 19 2.
- epigramma in Achaeorum donaria 5 25 10. in Agamemnonis scutum 5 19 4. in Alcmena thalamum 9 11 1. in Apollinem et Musarum chorum 5 18 4. in Apollinariatum donaria 5 22 3. in Aristocratis proditionem 4 22 7. in Atlantem 5 18 4. in Cassandram violatam 5 19 5. in cervam torquatam 8 10 10. in Chilonem Ol. 6 4 6. in Cleoetae statum 6 20 14. in Cleosthenis curram 6 10 7. in Clitoriorum donarium 5 23 7. in clypeum aureum 5 10 4. in cornu copiae 6 19 6. in Cydiae clypeum 10 21 5. in Damarchum pugilem 6 8 2. in Gallorum clypeos 1 13 3. in Epaminondae statum 9 15 6. in Eperastum Ol. 6 17 6. in Euergeti donaria 5 10 3. in Eutelidae statuarii opera 6 10 5. in Helenae et Aethrae raptum 5 19 3. in Hesiodi monumentum 9 38 4. in Hieronis donaria Olymp. 8 42 9. in imaginem a Methapo dedicatam 4 1 8. in Iphidamantem et Coontem 5 19 4. in Lacedaemoniorum donarium 5 24 3. in Laodices pepulum 8 5 3. in Lysi victoriam 6 13 10. in Lysandri statum 6 3 14. in Macedonum clypeos 1 13 3. in Idam et Marpessam 5 18 2. in Medae nuptias 5 18 3. in Mendaeorum donarium 5 27 12. in Oebotam Ol. 7 17 7. in Oenomat domus columnam 5 20 7. in Onatae statuarii opera 5 25 10 et 13. 8 42 10. in

- Paridis iudicium 5 19 5. in Phidiae Iovem Olymp. 5 10 2. in Philopomenem 8 52 6. in Phormidis donarium 5 27 2. in Phytali sepulcrum 1 37 2. in Polygnoti picturas 10 27 4. in Timonis Ol. statum 5 2 5.
- Epimedes e Curetum numero 5 7 6. eius ara 5 14 7.
- Epimeliades nymphae 8 4 2.
- Epimelides Coroneae Arcadicae conditor 4 34 5 et 7.
- Epimenidis somnus, carmina, lustrationes 14 4, opera et mors 3 12 11, sepulcrum 2 21 3, 3 11 11. de Styge quid tradiderit 8 18 2.
- Epione Aesculapii uxor 2 29 1. eius simulacrum 2 27 5, 2 29 1.
- Epiri reges 1 11 1—5, 2 29 4: ἀναρχία 4 35 5.
- ἡπειρος ἢ Ἀσιανή 6 13 7.
- Epirotae rei nauticae imperiti 1 12 5.
- Epitaeles Aeschinis f. Argivus 4 26 7.
- Epitherses Erythraeus Ol. 6 15 6.
- Epochus Ancaeam sustinet 8 45 7.
- Epochus Oenoe frater 1 33 8.
- eponymi heroes Athen. 1 5 2—3.
- Epopaeus Alcei f. 2 1 1, 2 6 1, 2 11 1.
- equae in Elide ex asinis non pariunt 5 5 2. equarum in ludis Olympicis usus 5 9 2, 6 13 9.
- equitatus Gallorum 10 19 10—11.
- equus aeneus 6 14 4: ceto similis 2 1 9, ligneo 1 23 6, 10 9 12: magico artificio equos in se concitans 5 27 3. equi alati 5 17 7, 5 19 8: fluviales 4 34 3, 5 12 2, 8 46 4. Olympiae alienorum usus 5 8 5: equi iustae aetatis ib. 10: equorum terculum 6 20 15—19. equi monumentum 3 20 9. equi Soli mactantur 3 20 4, Nep-tuno in lacum demittuntur 8 7 2.
- Erasinus fl. 2 36 6 et 7, 2 24 6, 8 22 3.
- Erasus Triphyli f. 10 9 5.
- Erato nympha Panos interpretis 8 37 11. Arcadis uxor 8 4 2, 10 9 5.
- Eratus rex Argivorum 2 36 5.
- Erbessus Siciliae opp. 6 12 4.
- Ἐρέχθειον 1 26 5.
- Erechtheus Pandionis prioris f. Eleusinius vincit 1 5 2, 1 38 3. eius filia Creusa 1 28 4, filii Orneus 2 25 6, Theseus 9 26 6, natus maximus Cecrops 7 1 2: sacra 1 26 5: statua 10 10 1.
- Erechthides Theseus apud poetas 7 17 7.
- Erenex vicus Megarens. 1 44 5.
- Eresus nescio quis 10 27 3.
- Eretria Persis prodita 7 10 2, a Flaminio direpta 7 8 1. Eretrienses Tanagram invadunt 9 22 2. eorum donarium 5 27 9.
- ἐργάται diti 6 32 4.
- Erginus Clymeni f. Orchomeniorum rex 9 17 2, 9 37 1.
- Ergoteles Philanoris f. Ol. 6 4 11.
- Erianthes Boeotius Lysandri ad Aegospotamos socius 10 9 9.
- Eridanus Att. fl. 1 19 5.
- Eridanus Celt. fl. 1 3 6. eius insulae 8 25 13, populus nigra 5 14 3, electrum 5 12 7.
- Erichthonius Pandionis prioris pater 1 5 3, draco 1 24 7. Amphictyonem pellit 1 2 6. eius cista 1 8 2.
- Erigone Aegisthi f. 2 18 6.
- ἐρίνεος arbor altilis ὀλύνθη, Messenilis τραγός 4 20 2.
- Erineos ubi Pluto rapta Proserpina in Orcum descendit 1 38 5.
- Erineos portus Achaiae 7 22 10.
- ἐρινύειν Arcadibus τὸ θυμῷ χρησθῆναι 8 25 6.
- Ἐρινὺς Ceres 8 25 4. Ἐρινύες Atheniensibus σεμναί 1 28 6. Ἐρινύες Clytaemnestrae 8 34 4, Laii 9 5 15. Erin-nyum habitus 3 19 10.
- Eriopis Iasonis et Medaeae f. 2 3 9.
- Eripha equa 6 21 7.
- Eriphyle Amphiarai uxor ab Alcmaeone f. occisa 1 34 3, 8 24 8. eius montis 5 17 7, 8 24 8, 9 41 2, peplus 2 1 8, monumentum 2 23 2, effigies picta 10 29 7.
- Eris 5 19 2.
- Erochos opp. Phocid. 10 3 2.
- Erxicledes archon Athen. 10 5 13.
- Erymanthe mater Sabbae Sibyllae 10 12 9.
- Erymanthius aper 8 24 5.
- Erymanthus Arcadis f. 8 24 1.
- Erymanthus Aristae f. 8 24 1.
- Erymanthus fl. Arcad. 6 21 3, 8 24 3 et 12.
- Erymanthus mons et fl. Arcadiae 5 7 1, 8 24 3—4.
- Erymanthus opp. Arcadiae, postea Phlegia 8 24 2.
- Erysichthon Cecropis f. 1 2 6, 1 18 5, 1 31 2.
- Erythea Geryonis f. 10 17 5.
- Erythea ins. 4 36 4, 5 10 9.
- Erythrae opp. Boeot. denominatum ab Erythra 6 21 11. eius rudera 9 2 1.
- Erythrae opp. Ioniae 7 3 7. eius Ἡράκλειον 7 7 5—8, Ἀθηνᾶ πολιὰς ib. 9.
- Erythraei Herculem Idaeum colunt 9 27 8. eorum donarium 6 15 6, Sibylla 10 12 7. coloni Pariani 9 27 1.
- Erythras Leuconis f. 6 21 11.
- Erythrus Rhadamanthi f. 7 3 7.
- Eryx lucta victus ab Hercule 3 16 4—7, 4 36 4, 8 24 1.
- ἐσχάροι ἀντοσχέδιοι 5 13 8.
- essenae Ephrae Ephesiae 8 13 1.
- ἐστιατόριον Eleorum 5 15 12.

- Eteoclea tribus 9 34 10.
 Eteocles Andrei f. vel Cephisi 9 34 9. Cephisiades ib. Gratiis primus sacra facit 9 35 1.
 Eteocles Athen. 6 16 9.
 Eteocles Oedipi f. cum fratre pugnat 5 19 6, 9 5 11 et 13.
 Eteocles Iphis f. 10 10 3.
 Eteonicius Laced. a Lysandro iniuriarum damnatus 9 32 8. eius statua 6 3 15, 10 9 10.
 Etias Aeneae filia 3 22 11.
 Etis opp. 3 22 11, 8 12 8.
 Etymon Damareti pater 5 5 1.
 Eua pagus 2 28 6. mons 4 31 4.
 Euacchme Hylli f., Polycronis uxor 4 2 1.
 Euacchme Megarei f., Alcaethoi uxor 1 43 4.
 Euemon Eurypyli pater 7 19 10, 10 27 2.
 Euaphneus Spartanus belli Messenici auctor 4 4 5.
 Euagoras Cypriorum regis genus, merita in remp. Athen. et statua 1 3 2, 2 29 4.
 Euagoras Eleus Ol. 5 8 10.
 Euagoras Laced. 6 10 8.
 Euagoras Zancleus 5 25 11.
 Eualcidas Eleus Ol. 6 16 6.
 Euamerion Pergamenis Telesphorus, Epidaurijs Acesius 7 11 7.
 Euander Arcas 8 43 2, 8 44 5.
 Euanorides Eleus Ol. et Hellanodica 6 8 1.
 Euanthes Cyzicenus Ol. 6 4 10.
 Euanthes Oenopionis f. e Creta Chium venit 7 4 8.
 Euantidas Ambrasiotes Lysandri ad Aegospotamos socius 10 9 10.
 Eubius Thebanus stat. 9 11 4.
 Euboea Asterionis fluvii f. 2 17 1.
 Euboea ab Atheniensibus iterum occupata 5 23 4. ab Euboea incipit Myrtoum mare 8 14 12. Euboenses strigili a Tanagra depellit Mercurius 9 22 2. pellibus vestiuntur 8 15.
 Euboea mons 2 17 1.
 Eubotas Cyrenaeus Ol. 6 8 3.
 Eubulus Trochili f. Triptolemi frater 1 14 2.
 Eubulides Athen. stat. 1 25 5, 8 14 10.
 Eubulus Carmanoris f. 2 30 3.
 Eubulus Spinthari f. 1 29 10.
 Eucadmus stat. Androstenis magister 10 19 4.
 Eucampidas Maenalius coloniam ducit Megalopolin 8 27 2.
 Euchenor Coerani f. 1 42 5.
 Euchir Athen. stat. Eubulidis f. 8 14 10.
 Euchirus Corinthius plastes 6 4 4.
 Eucles Callianactis f. Rhodius Ol. 6 6 2.
 Diagorae nepos 6 7 2.
 Eucletus Messenius Ol. 6 14 11.
 Εὐκλείας templum Athen. 1 14 5.
 Euclides Athen. stat. 7 25 9, 7 26 4.
 Euclus Cyprius vates 10 12 11. bellum Persicum praedicat 10 14 6. de Homeri ortu 10 24 3.
 Eucosmus Lyeurgi f. 3 16 6.
 Eucrates Proclis Carthag. pater 2 21 6.
 Euctemon Athen. 7 2 4.
 Eudamidas Archidami f. rex Spartae 3 10 5.
 Eudelus luctator 5 21 9.
 Euenus fl. 3 18 12, 10 38 2.
 Euergetidas Aristomenis affinis 4 21 8, 4 23 2.
 Euergus Naxius 5 10 3.
 Eueris(?)anus 1 27 4.
 Eucesperitae Libyae 4 26 2.
 Euippe Leuconis f. 9 34 9.
 Euippus Megarei f. a leone Cithaeronto occisus 1 41 3, 1 43 2.
 Eumantis Eleus vates ex Iamidarum generis 4 16 1.
 Eumedes Hippocoontis f. 3 14 6.
 Eumeli Corinthii Εὐμή et Εὐνυμφαγή Κορινθία 2 1 1, 2 2 2, 3 10. προσόδιον ἐς Δῆλον 4 4 3, 4 33 2, 5 19 10. epigrammata 4 33 2.
 Eumelus primus Patreum rex 7 18 2.
 Eumenes rex 1 6 7, 1 8 1.
 Eumenedes Sicyoniis quae Atheniensibus σκυναὶ 2 11 7. μανία 8 34 1. atrae et candidae 8 34 3. earum aedes et simulacra lignea 7 25 7.
 Eumolpia poesis 10 5 6.
 Eumolpus Deicratis pronepos 6 17 7.
 Eumolpus Thrax Neptuni et Chiones f. Cereris sacerdos 1 38 2, 2 14 3. Immaradi pater 1 5 2, 1 27 4.
 Eunomus Prytanidis f. rex Spartae 3 7 2. σοὺς 4 31 4.
 Euoras saltus 3 20 4.
 Euphaeus Antiochi f. Messeniorum rex 4 5 8, 4 8 8, 4 10 3.
 Eupheme Musarum nutrix 9 29 5.
 Euphemi Caris de Satyris narratio 1 23 5.
 Euphemus Neptuni f. Argonauta 5 17 9.
 Euphorbus Erotium Persis prodiit 7 10 2.
 Euphorbi Troiani scutum a Menelao dedicatum 2 17 3.
 Euphoriion Chalcidensis de Iphigenia 2 22 7, de Laodice 10 26 8.
 Euphranor pictor et stat. 1 3 4.
 Euphrates fl. belluas maleficas alit 4 34 2. a Baccho primum ponte iunctus 10 29 4.
 Euphron Hippasi f. Pythagorae avus 2 13 2.
 Euphron Lepreates Labacis pater 6 3 4.
 Euphrosyne Gratia 9 35 5.
 Eupolemus Argivus architectus 2 17 3.
 Eupolemus Eleus Ol. 6 3 7, 8 45 4.
 Eupolis comicus 2 7 3.

- Eupolus Thessalus 5 21 3.
 Euripides trag. 1 2 2, 1 21 1.
 Euripus 3 14 8. euripi Cnidum et Mitylenon intersecant 8 30 2.
 Euripus Chalcidicus 1 23 3, 1 38 1, 9 16 6, 9 22 5.
 Europa Phoenicia f. 7 4 1. a-love in vico Teumesso occultata 9 19 1. mater Carnei 3 13 5. τὰ ἐς Εὐρώπην ἔπη 9 5 8.
 Europas Hyraei f. 3 15 8.
 Europensis Mys 9 23 6.
 Europa Aegialei f. 2 5 6.
 Europa Phoronei f. 2 34 4.
 Eurotas fl. 3 1 1, 3 21 1 et 3. cum Alpheo confluit 8 44 4, 8 54 2. eius fontes 8 44 3.
 Eurotas Myletis f. rex Laconiae 3 1 1.
 Euryalus Hippodamiae proci 6 21 10.
 Euryalus Meistei f. Epigonus 2 20 5. Argivorum ad Troiam dux 2 30 10, 10 25 6. eius status 10 10 4.
 Euryalus Spartanus 4 20 8.
 Eurybates Argivus 1 29 5.
 Eurybates praeco 10 25 4 et 8.
 Eurybatus Laced. Ol. 5 8 7.
 Eurybiades classis Laced. praefectus 3 16 6.
 Eurybotas disco nobilis 5 17 10.
 Eurybotus Athen. Ol. 2 24 7.
 Eurycles Spartani 3 14 6.
 Euryclides Athen. orator x Philippo veneno necatus 2 9 4.
 Eurycrates Anaxandri f. rex Sparta 3 3 5.
 Eurycyda Endymionis f. 5 1 4.
 Eurydamidas Agidis f. rex Sparta 3 10 5. veneno necatur a Cleomene 2 9 1.
 Eurydamus Aetolorum dux contra Gallos 6 16 1, 10 16 4.
 Eurydice Acrisii uxor 3 13 8.
 Eurydice Aeneae uxor 10 26 1.
 Eurydice Amphiarai f. 5 17 5.
 Eurydice Antipatri f., Ptolemaei uxor 1 6 8, 1 7 1.
 Eurydice Orphei uxor 9 30 6.
 Eurydice Philippi uxor 5 17 4, 5 20 10.
 Euryganea Hyperphantis f., Oedipi uxor 9 5 11.
 Euryleon Laced. dux 4 7 8, 4 8 11.
 Euryleonia Lacaena Ol. 3 17 6.
 Eurylochus Ulyssis socius 10 29 1.
 Eurmachus Antenoris f. 10 27 3.
 Eurmachus Hippodamiae proci 6 21 10.
 Eurymedon Agamemnonis auriga 2 16 6.
 Eurymedon fl. 10 15 4.
 Eurynome Gratiarum mater 9 35 5.
 Eurynome Oceani f. 8 41 4.
 Eurynomus deus 10 28 7.
 Eurypon Soli f. rex Sparta 3 7 1. eius posterii Eurypontidae 2 36 4, 3 7 1, 4 4 4.
 Eurypontidarum sepulchra 3 12 8.
 Eurypylus Dexameni f. 7 19 9.
 Eurypylus Euaemonis f. 7 19 1 et 6, 7 21 7, 9 41 2, 10 27 2.
 Eurypylus Telephi f. Machaonem occidit 3 26 10, Peneleum 9 5 15.
 Euryssaces Alacis f. 1 35 2 et 3.
 Eurysthenes et Procles gemini fratres 3 1 7. Eurysthenis posterii Agidae 3 2 1, 3 7 1.
 Eurystheus Herculi infensus 4 24 10. defuncti liberos persequitur 1 33 6. eius monumentum 1 44 10.
 Euryteas opp. 7 18 1.
 Eurytion Centaurus 7 18 1. Pirithoi sponsam rapit 5 10 9.
 Eurytion viens olim Oechalia 4 2 3.
 Eurytas Aetoris f. ab Hercule sagittis confusus 2 15 1, 5 3 3.
 Eurytas Melanei f. 4 2 3, 4 33 5. heros 4 3 10.
 εὐσεβείς fratres Catanenses 10 26 4.
 Eutaea opp. Arcadiae 8 27 3.
 Eutelidas Argivus stat. 6 10 5.
 Eutelidas Lacedaem. Ol. 5 9 1, 6 15 8.
 Euthydemus Sicyonis tyrannus 2 8 1.
 Euthymachus Tenedius Periclyti pater 10 14 1.
 Euthymenes Maenalius Ol. 6 8 5.
 Euthymus pugil Ol. 6 6 4—11.
 Euthys Charmidae pater 3 2 7.
 Eutresiorum oppida 8 27 3.
 Eutyhides Sicyonius stat. Lysippi disc. 6 2 7, 6 3 6.
 Excestides Pyth. 10 7 7.
 ἐξηγηταί 1 34 4, 2 31 4, 4 23 6. τῶν ἐπιχωρίων 1 138, 141 2, 9 3 3. τῶν ἐπιχωρίων Πατρῶων 7 6 5.
 Argivorum 2 23 6. Eleorum 5 6 6, 5 21 8 et 9. Lydorum 1 25 8. Megarensium 1 42 4. ὁ ἐν Ὀλυμπίᾳ 5 10 7, τῶν Ὀλυμπιάων 5 20 4, τῶν Ὀλυμπίων 5 20 4 (conf. 5 15 10, 5 18 6). Sicyoniorum 2 9 7. τεράτων καὶ ἐμπνίων 5 23 6.
 extemporalis eloquentiae inventor 6 18 6.
 extispicium 6 2 6.
 fabae impura legumina 8 15 4. non Cereis munus 1 37 4.
 fagus sacra Dodonae 1 17 5. faginae glandes olim hominum cibis 8 1 6.
 famae ara 1 17 1.
 fatidicae mulieres 10 12 1—10.
 felicitas perpetua nemini 5 24 13.
 feminae Olympice ludis victrices 3 8 1.
 feminis interdictum ludis Olympicis 5 6 7. v. mulieres.
 ferae immolantur 7 18 12.
 ferrum quis primus fuderit 3 12 10. ferreae stipes 4 31 10, 10 18 6.
 ferruminationis inventor 10 16 1.

festum quo ephebi sagris caeduntur 3 16
 10. πυρσών 2 26 4. Ἀλαῖα 8 47 4.
 ἀλώτια 8 47 4. γυμνοπαῖδια 3 11
 9. Λαῖδαλα 9 2 5. Ἐπιδανῖα 2 26
 8. Ἑρμαῖα 8 14 10. Ἡραῖα 2 24 2, 5
 16 2. Ἡράκλεια 9 32 2. Θεοξένια 7
 27 4. Θεσμοφῶρια 10 33 12. Θυῖα
 6 26 1. Ἰθωραῖα 4 33 3. κισσοτό-
 μοι 2 13 4. Λαμπτήρια 7 27 3. Λά-
 φρια 7 18 11. Λερναῖαι 2 36 7. Λι-
 δοβολία 2 32 2. Λύκαια 8 21, 8 38
 5. Μουσαῖα 9 31 3. Σαρῶνια 2 32 10.
 Σπύρεια 8 23 1. τύρβη 2 24 6. Τα-
 κύνδια 3 10 1, 3 19 3, 4 19 4. Χρόνια
 2 35 5.

ficus Cereris donum 1 37 2. ficulnea status
 6 18 7.

figuli Aulide multi 9 19 8.

filiis pietas 2 20 3, 10 28 4.

flum laneum homines arcet a Neptuni
 fano 8 10 2.

flutula (σύνιγξ) a Pane inventa 8 38 11.

F. Quinctius Flaminius in Graeciam mit-
 titur 7 7 9, 8 51 1, 10 34 4. Hannibalem
 capere nititur 8 11 11.

fluvius ex effuso cruore ortus 9 33 4: in-
 iecta liba per subterraneos meatus ege-
 rens 10 8 10: mares gignens 7 22 11:
 vitiliginem sanans 5 5 11: homicidii la-
 bem refugiens 9 30 8. fluvii frigidi 8
 28 2: maria et stagna perlambentes 5 7
 3—5: Graeci non ferunt monstra noxia
 4 34 2, 8 28 2. fluviorum rex 8 38 10:
 ambages 8 41 3: occulti meatus 2 5 2:
 simulacra 8 24 12. fluvii arbores et
 plantae peculiares 5 14 3: detondentur
 comae 1 37 3, 8 41 3.

focus cinericius 5 15 9. communis 8 9 5, 8
 53 9.

fons stillans 2 7 4. amarus 4 35 12. equi
 ungula exscalptis 2 31 9. portus et na-
 ves introspectantibus representans 3 25
 8. e platano manans 4 34 4. altero quo-
 que anno exarescens 8 29 1. fatidicus 7
 21 12. pluvias ciens 8 38 4. mammae
 similis 9 34 4. fontes miraculosi 4 35
 10—12.

formicae albicantes 3 26 3.

Fortuna v. τύχη.

forum Romanum 10 5 11. forum Augusti
 8 46 4, Traiani 5 12 6. forum laterculi
 figura 8 48 1. fora Ionum 6 24 2.

fretum Siculum 2 5 2—3.

fructus arborum in sacrificio 7 18 12.

fulgure coruscat Aesculapius infans 2 26

5. fulguribus procellis et temetibus sacra
 sunt 8 29 1.

fumus bifidus 9 18 3.

fungus evulsus scaturiginem praebet 2
 16 3.

funebres ludii primi 8 4 5.

funis e capillis 7 5 7.

funus optatum Messen. 4 13 3. Laced.
 4 14 4.

Furiae v. Ἐρινός et Εὐμένιδες.

furor e subito sacrorum aspectu 1 18 2, 3
 16 9, 7 19 7. furorem equis inciens
 puteus 9 9 2.

fusus ferri primus 3 12 10. aeris 8 14 8,
 10 38 6.

Gabala opp. 2 1 8.

Gades 10 4 6, 1 35 8.

Γαῖος Telluris fanum 5 14 10, 7 25 13.

Galaco fons 3 24 7.

Γαλήνης simulacrum 2 1 9.

γαλεώτης in Thrasybuli status 6 2 4.

Galeotis v. Hybla.

Galli Graeciam invadunt 1 3 6—4 5, 10
 19 5—23 14. ad Delphos divinitus im-
 pugnantur 8 10 9. in Asiam traiciunt 1
 8 1, 7 7 5, 10 32 4, 10 36 1. Ptole-
 maeum Ceraunum occident 1 16 2. mer-
 cenarii 1 7 2, 1 13 2. portina abstinent
 7 17 10.

gallus gallinaceus in Minervae galea 6
 26 3.

Soli sacer 5 25 9. discarptus Africum
 arcet 2 34 2. gallinaceorum duo genera
 apud Tanagraeos 9 22 4.

C. Sulpicius Gallus in Graeciam legatus 7
 11 1.

Ganyctoris filii 9 31 6.

Ganymeda dea, postea Hebe dicta 2 13 3.

Ganymedis pater, raptus, munus, status 5
 24 5, 5 26 2.

Garapammon v. Serapammon.

Garaes vel Gareates fl. Arcadiae 8 54 4.

Gareatae demus Tegeaticus 8 45 1.

Gargaphia fons 9 4 3.

Gargettus Iouis pater 6 22 7.

Gaseptum Telluris fanum 3 12 8.

Gatheae opp. Arcadiae 8 34 6.

Gatheatas fl. Arcadiae 8 34 5.

Gela urbs Siciliae ab Antiphemo condita

8 46 2. Geloorum thesaurus et dona
 Olymp. 6 19 15, signa Daedalea 9 40 4.

Gelanor Sthenelae f. 2 16 1. cum Danao
 de regno Argivo contendit 2 19 3.

Gelon Dinomenis f. Gelous 5 23 6, 6 9 4.

Gelon Dinomenis f. Hieronis frater 5 27 1,
 6 9 5, 6 12 1, 6 19 7, 8 42 8.

Gelon Hieronis minoris f. 6 12 3.

Gelon Phocensium dux cum copiis deletus
 10 1 5.

Genesio locus 2 38 4.

- Genethlion locus Argolidis, ubi Theseus natus 2 32 9, 8 7 2.
 Genetyllides deae 1 1 5.
 Gennalides deae 1 1 5.
 Genunia 8 43 4.
 Gerania mons 1 40 1, 1 43 7.
 Geranthrae seu Geronthrae opp. 3 2 6, 8 21 7, 3 22 6.
 Gereatis vel potius Galeotis v. Hybla.
 Gerania urbs 3 21 7, 4 3 2 et 9. Homero.
 Enope 3 26 8. Messeniae finitima 4 1 1, 4 3 2.
 Geres Bosotus coloniae dux 7 3 6.
 Germani ab Antomino oppressi 8 43 6.
 γέγων Gytheatis Nereus 3 21 9.
 γέγοντες Spartani xxviii 3 52.
 Geronteum mons Arcadiae 8 16 1, 8 22 1.
 γερονύλα Spartanorum 3 11 2.
 Geryon Chrysaoris f. 1 35 7. tricolor 5 19 1. eius boves 3 16 5, 4 36 3, filia 10 17 5.
 Getae Lysimachum vincant 1 9 6, a Traiano imperio Romano adiliuntur 5 12 6.
 Gigantes Rheae opem ferunt 8 32 5, 8 36 2. mortales, non a diis oriundi 8 29 2. quo loco cum diis pugnaverint 1 25 2, 8 29 1, 8 47 1.
 Gitiadas Laced. poeta et faber aerarius 3 17 2, 3 18 8.
 glandibus faginis vescebantur veteres 8 1 6.
 γλάρις piscis Hermi et Meandri 4 34 2.
 Glaucus Creontis Corinthii f. 2 3 6.
 Glaucus nympha 8 47 3.
 Glaucias Aegineta stat. 6 9 5 et 9, 6 10 3, 6 11 9.
 Glaucias Crotoniates Ol. 10 7 4.
 Glaucias Rheginus 5 27 8.
 glaucis oculis Minerva 1 14 6.
 Glaucan Athen. Ol. 6 16 9.
 Glaucus Aegypti f. Messeniorum rex 4 3 9.
 Glaucus Antenoridis f. 10 27 3.
 Glaucus Argivus stat. 5 26 2 et 6.
 Glaucus Carystius Demyli f. Ol. 6 10 1—3. eius insula ib.
 Glaucus Chius ferram primus ferruminat 10 16 1.
 Glaucus Coreyraeus 6 9 9.
 Glaucus deus marinus 6 10 1. Anthedonius piscator 9 22 7. eius barba 10 4 7, πηθήμα 9 22 6.
 Glaucus Epicydis f. periturus 2 18 2, 8 7 8.
 Glaucus fl. 7 18 2.
 Glaucus Sisyphei f. Bellerophonitis pater 2 4 3. Taraxippus 6 20 19.
 Glenus Herculis fl. 4 36 1.
 Glias Boeotiae opp. 9 19 2. praelium ibi ab Epigonis commissum 1 44 4, 9 5 13, 9 8 6, 9 9 4.
 Γλυκίστα fontes 7 27 4.
 Glyppia pagus 3 22 8.
 Gnathia Theasalus 5 24 5.
 Gnathon Dipaensis Ol. 6 7 9.
 Gobryas Persa Mardonii pater 1 1 5, 3 11 2, 9 1 3.
 Golgi locus Cypri 8 5 2.
 Gonippus et Panormus Andanienses 4 27 1.
 Gonussa Sicyoniorum opp. 2 4 4, 5 18 7. conf. 7 26 13.
 Gorgasus Machaonis et Anticleae f. 4 3 10, 4 30 3.
 Gorge Oenei f. 10 38 5.
 Gorgias Carmaetidis f. Leontinus 6 17 7. statua eius inaurata 10 19 1.
 Gorgo v. Medusa.
 Gorgophone Persei f. Perieris et Oebali uxor 2 21 7, 3 1 4, 4 2 4.
 Gorgus Aristomenis f. 4 19 6, 4 21 2 et 10. Messeniae coloniae dux 4 23 2 et 5. eius uxor 4 19 6.
 Gorgus Eleus Ol. 6 15 9.
 Gorgus Messenius Ol. 6 14 11.
 Gortyn s. Gortyna urbs Cretae 8 53.
 Gortynis opem fert Philopoemen 8 80 6.
 Gortyna s. Gortys Arcadiae opp. 5 7 1, 8 27 4, 8 28 1.
 Gortynius fl. 5 7 1, 8 4 8, 8 28 2.
 Gortys Stymphali f. 8 4 8.
 Gortys Tegeatae f. 8 53 4.
 Graea feminae et urbis nomen 9 20 2.
 Graeciae miracula 9 36 5, 9 38 2. claves 7 7 6. colonia prima 8 3 5. urbs recentissima 8 27 1. urbium primariorum fatales casus 7 17 1—2. condicio sub Romanis 7 16 19, 7 17 3—4. viri fortes 8 52 1—5. proditores 7 10 1—5. Graeciae effigies 5 11 5, 6 16 3.
 Graeci creduli 9 30 4. in exteris rebus praedicandis diligentiores quam in suis 9 36 5. ab illo redeuntes tempestate disiecti 8 5 2. adversus Persas quot pugnarint 10 20 1, adversus Gallos 10 50 3.
 Graecorum commune donarium post pugnam Plataensem 5 23 1, 7 6 4, 10 13 2 post Salaminiam 10 14 5. in sacris magnificentia 5 12 3. dissensus in rerum gestarum narratione 4 2 5, 8 53 5, 9 16 7. insularibus tributa imposita ab Aristide 8 62 2. Graeci civitate Romana donati bona sua filiis non donatis non relinquunt 8 43 5.
 gramine coronatus Schedius 10 30 8.
 grando sacrificiis et incantamentis abigitur 2 34 3.
 Granianus Sicyonius Ol. 2 11 8.
 Gras Echelae f. 3 2 1.
 Gratia in basi solii Iovis Olymp. 5 11 8.
 Gratiarum numerus, nomina, cultus, mysteria, parentes 9 35. aedes, simulacra, insignia 1 22 8, 2 34 10, 3 14 6, 3 18 6, 6 24 6, 9 34 1, 9 38 1. lucus 2 34 10.
 Gratilis et Eumenidibus iunctim sacra

- Isunt** 8 34 3. Gratiae ante templum Iunonis 2 17 3, in corona Iunonis 2 17 4, 5 11 7.
Grylus v. **Ogrylus**.
Grylus Xenophontis f. **Epaminondam** vulnerat 1 3 4, 8 9 5 et 10, 8 11 6, 9 15 5.
Grynaeum Apollinis templum 1 21 7.
grypes in galea 1 24 5. cum **Arimaspiis** pugnant ib. 6. **pantheris** similes 8 2 7.
Guneus Laonome pater 8 14 2.
Guneus dux ad Troiam 8 18 2.
γυαλα thoracum 10 26 5.
Gyges Dascyli f. a **Smyrnaeis** elicitur 4 21 5, 9 29 4.
gymnasium Eleorum 5 15 8, **Pellenenstium** 7 27 5, **Ptolemaei** 1 17 2. **gymnasiorum** dii praesides 4 32 1.
gymnasiae nudato corpore in certamen descendunt 5 6 8. eorum iusiurandum 5 24 9.
γυμνοπαῖδα Spartanorum festum 3 11 9.
e gypso simulacra 8 22 7, 9 32 1. **gypsatis** armis victi hostes 10 1 11.
Gythium Lacedaemoniorum navale 1 27 5, 3 21 4 et 6. eius conditores et memoranda ib. 8. classis Laced. ibi combusta 8 50 8.
Haemon Iphiti pater 5 4 6.
Haemon Lycaonis f. 8 3 3, 8 44 2.
Haemon Thoantis f. 5 3 6.
Haemoniae vicus Arcadiae 8 3 3, 8 44 1.
Haemostratus Tritaeensis 6 12 8.
Hagias Agelochi f. v. **Agias**.
Hagnagora Aristomenis soror, **Euergetidae** uxor 4 21 2, **Tharycis** Phigaliensis 4 24 1.
Ἥγη Libera 4 53 4.
Hagno fons 8 38 3.
Hago nympa 8 31 4, 8 47 3. **Iovis** nutrix 8 38 3.
Halae opp. Boeotiae 9 24 5.
Ἥλαι mulieres 2 22 1.
Haliartia regio 9 16 6, 9 17 4, 10 35 2.
Haliartus opp. Boeot. a **Spartanis** oppugnatur 3 5 3. eius situs et conditor 9 32 5. templa 9 33 1 et 3, a **Persis** combusta 10 35 2.
Haliartus Thersandri f. 9 34 7.
Halicarnassus Cariae opp. colonia Troezen. 2 30 9, 2 32 6.
Halice opp. 2 36 1.
Halirrhothius Neptuni f. a **Marte** interfectus 1 21 4, 1 28 5.
Halitaea fons Ephesii agri 7 5 10.
Hallusa ins. 2 34 8.
Halmones v. **Olmones**.
Halmus Sisyphi f. 9 34 10, 9 36 1.
Halotia festum Tegeatarum 8 47 4.
ἁλῆγορ 5 26 3. **ἀρχαῖοι** 5 27 12, 6 3 10.
Halus locus Arcadiae 8 25 2.
Hama fons Mercurio sacer v. **Nama**.
Hamadocus v. **Amadocus**.
Harma urbs Boeot. 1 34 2, 9 19 4.
Harmodius Athen. **Hipparchum** interfecit 1 8 5. eius sepulcrum 1 29 15.
Harmodius Eleus Callonis pater 6 12 6.
Harmonia Cadmi uxor triplicis **Veneris** simulacra statuit 9 16 3. eius nuptiae 3 18 12, 9 12 3, monile 9 41 2.
ἁρμονία Φρύγιος 9 12 5.
ἁρμόστα Laconici a **Lysandro** constituti 9 32 9. eiiciuntur ab **Epaminonda** 8 52 4, 9 6 4.
Harpagus Medus 2 31 6.
Harpalus Amyclae f. 7 18 5.
Harpalus Macedo 1 37 5, 2 33 4.
Harpina Asopi f. **Oenomai** mater 5 22 6 6 21 8.
Harpina urbs 6 21 8.
Harpinates fl. 6 21 8.
Harples locus 3 10 7.
Harpylae a **Phineo** abactae 3 18 15, 5 17 11. **Pandarei** filias rapiunt 10 30 1.
Hebe Iovis filia **Herculi** nupta 1 19 3, 2 13 3, 2 17 6. **Iunoni** adstiat 2 17 5, 8 9 3. eius templum 2 12 4.
Hebraei supra **Syros** 1 5 5, supra **Palaestinam** 10 12 9. **Sileni** apud eos sepulcrum 6 24 8. **Hebraeorum** byssus 5 5 2.
Hecaege Hyperborea 1 43 4, 5 7 8.
Hecae vates **Aristodemi** filios comitatur 4 16 1.
Hecae vates in bello **Messeniaci** secundo 4 16 1, 4 21 7 et 12.
Hecataeus Milesius de **Auge** 8 4 9, 8 47 4, de **Cerberi** 3 25 5, de **Oechalia** 4 2 3.
Hecate Iphigenia 1 43 1. ab **Aeginetis** inprimis culta 2 30 2. eius templum et statuæ 2 22 7, 2 30 2. **ἐπιπυργία** ib.
Hecatomphonia sacra 4 19 3.
Hectenes v. **Ectenés**.
Hector Amphicli pronepos 7 4 9.
Hector Priami f. 5 25 8. pictus 10 31 5. sepulcrum apud **Thebanos** 9 18 5. inferias ei mittunt **Troiani** 3 18 16.
Hecuba in **Lyciam** ab **Apolline** transportata 10 27 2. somnium eius 10 12 5.
hedera ubi primum exorta 1 31 6. **hedera** templum labefacit 9 33 7.
Hegeleos Tyrrheni f. 2 21 3.
Hegemone Gratia 9 35 2.
Hegopolis Couis 6 17 2.
Hegesarchus v. **Agasarchus**.
Hegesinus ἐν τῇ **Ἀρδίδι** 9 29 1.
Hegetorides Antagorae f. Couis 3 4 9.
Hegias Athen. stat., **Onatae** et **Ageladae** aequalis 8 42 10.
Hegias Troezen. poeta 1 2 1.

- Hecylus Theoclis pater 5 17 2, 6 19 8.
 Helena Nemesis f. 1 33 7. in Asiae et
 Europae perniciem nata 10 12 2. a The-
 seo et Prithoo rapta 3 18 15. Theseo
 nupta 2 32 7. e Theseo gravida Mene-
 lao nubit 2 22 6. invaditur a Menelao 5
 18 3. a Megapenthe et Nicostrato expel-
 litur 3 19 9. rediviva Achillis uxor Ste-
 sikhoro caecitatis causam indicat 3 19 13.
 Helenae famulae 10 25 4, proci iurein-
 rando adstricti 3 20 9, lavacrum 2 2 3,
 sepulcrum 3 19 9, templum 3 15 3. He-
 lena *δενδρίτις* 3 19 10.
 Helena Hebraea 8 16 5.
 Helene ins. 1 35 1, 8 14 12.
 Helenus Priami f. Pyrrhi comes successor
 et liberorum tutor 1 11 1, 2 23 5—6.
 sapientia insignis 5 22 2. eius monu-
 mentum 2 23 5—6, effigies 10 25 5.
 Heliae dicasterium Athen. 1 28 8.
 Helicaon Antenoris f. 10 26 7.
 Helice opp. Aegiali 7 1 4 et 24, 7 25 4.
 Helice Selinuntis f. Ionis uxor 7 1 3, 7
 25 8.
 Helicon Boeotiae mons 9 26 6—27 1, Mu-
 sis sacer 9 29 1. eius lucus 9 29 5, tri-
 podes et statuae 9 31 1—3, plantae et
 serpentes 9 28 1.
 Helicon fl. 9 30 8.
 Heliodorus Haliensis 1 37 1.
 Hellisson Lycanis f. 6 3 2.
 Hellisson s. Arcadiae 2 12 2, 5 7 1, 8 3 3,
 8 29 5, 8 30 1.
 Hellisson opp. Arcadiae 6 3 3, 8 27 1 et
 7, 8 30 1.
 Helius Persae f. 3 20 6.
 Hellanicus Alcaeneti f. Ol. 6 7 8.
 Hellanicus Eleus 5 5 1.
 Hellanicus Ephesius Amyntae pater 6 4 5.
 Hellanicus de Medae filio 2 3 8, de Py-
 ladiis et Electrae filiis 2 16 7.
 Hellanodidarum numerus 5 9 5, sedes et
 officia 6 2 2, 6 6 6, 6 20 10, 6 23 2, 6
 24 1—4. hellanodiciis interdicitur eque-
 stri certamine 6 1 3.
 Hellanodiceon 6 24 1.
 Hellas olim Thessaliae pars, post tota
 Graecia 3 20 6.
 Helle cum Phrixo aufugit 9 34 5.
 Hellen Thessaliae rex 7 1 2.
 Hellenium locus Spartae 3 12 6.
 Hellespontii 10 31 6.
 Helos opp. Laced. 3 2 7, 3 20 6, 3 22 3.
 Helotes 3 20 6, 4 23 1. deficient 1 29 8,
 3 11 8, 4 24 5. ter mille venduntur a
 Philopoemene 8 51 5.
ήμεροδρόμος 6 16 5.
 Hemithea Cyeni f. 10 14 2.
 Henioche Creontis f. 9 10 3.
ηνίοχος caelestis 2 32 1.
 Heraclea sub Oeta monte 2 23 5. ab Achaeis
 obsessa 7 15 3 et 9. ab Aetolis capta 16
 20 9.
 Heraclea ad Pontum Euxinum 5 26 7, 10
 15 1.
 Heraclea vicus Eleorum 6 22 7.
 Heraeclotae ad Milstum 5 1 5.
 Heraclidae a Perseo orti 2 18 7. Aetolico-
 rum regum consanguinei 5 3 7. de Alc-
 mene sepelienda dissentiunt 1 41 1. re-
 ditum in Peloponnesum tentant 1 41 2.
 redeunt 2 13 1, 2 18 7, 3 1 5, 4 3 3.
 Heraclides Alexandrinus Ol. 5 31 13.
 Heraclides Prytanis Delphorum 10 2 5.
Ἡράκλεια ἡμέρα 2 10 1. festum Herculis
 9 32 2.
Ἡράκλειδον 3 15 5, 4 30 1, 7 5 5, 9 11 4 et
 6, 9 32 4.
Ἡράκλειος fons 2 32 4.
Ἡράκλειος torrens 10 37 3.
Ἡραῖα festum 2 24 2, certamina 5 16 2.
 Heraea Arcadiae opp. 3 8 7 et 8, 6 17 4,
 8 26 1—2. *Ἡραῖτις χώρα* 5 7 1.
 Heraeus Lycanis f. Heraeae conditor 8 3
 4, 8 26 1.
Ἡραῖον 2 16 2, 2 17. signa Daedalea in
 Argivo posita non supersunt 9 40 4.
 Hercules Aegyptius vel Canobensis 10
 13 8.
 Hercules Alcmeneae f. Pelopis pronepos 5
 13 2, 5 14 1 et 9. Aechmagorae pater 8
 12 3. Antiochi 1 5 2 et 10 10 1, Ctesippi
 2 19 1 et 3 16 6, Echephronis et Pro-
 machi 8 24 2, Telephi ipsi omnium si-
 millimi 10 28 8, Theagenis 6 11 2, Ty-
 seni 2 21 3. cum Acheloo luctatur 3 16
 6 et 6 19 12, cum Antaeo 9 11 6. Acto-
 ris filios occidit 2 15 1, 3 18 15, 5 2 1.
 ab Aesculapio sanatur 3 19 7, 3 20 5.
 Amazonas devincit 5 11 4, 5 26 11.
 Apollini templum exstruit 8 15 5, tri-
 podem eripit 3 21 8, 8 37 1, 10 13 7.
 aprum Erymanthium venatur 8 24 5,
 Marathonium 1 27 10. Arione vehitur 8
 25 10. Asinaels terminum ponit 2 26 2.
 Atlantem onere levat 5 10 9, 5 11 3.
 Augen comprimit 8 4 9. cum Augea bel-
 lum gerit 5 12 1, 6 20 16. Cerberum ex
 inferis protrahit 2 31 2, 2 35 10, 3 25
 5, 9 34 5. ad Ceycem migrat 1 32 6.
 Cyathum interficit 2 13 8, Cycnum 1 27
 6, 3 18 10. *δαφναφορεῖ* 9 10 4. Dio-
 medem Thracem punit 3 18 12, 5 10 9.
 dracones ingulat 1 24 2. Dryopes vincit
 4 34 9. Elidem capit 5 3 1, purgat 5 1
 9, 5 10 9, 9 11 6. Geryonis boves abi-
 git 3 16 5, 3 18 13, 4 36 3, 5 10 1.
 Heben ducit 1 19 3, 2 17 6. Hippocan-
 tem et filios punit 2 16 7, 3 10 5, 3 16
 4, 8 53 9. Icarum sepelit 9 11 5. Iovi

- ἄπομνίῃ* primus sacra facit 5 14 1, Iunoni *αἰγιοφάγῳ* 3 15 19. leonem suffocat 3 18 5, 5 11 5, 6 5 5, 8 18 3. cum Leprei voracitate certat 5 5 4. Linum interficit 9 29 9. a Marathonii primis colitur 1 15 3, 1 32 4. Megaram uxorem dimittit 10 29 7. a Minerva adiuvatur 5 17 11, 6 19 12, 6 25 2, 8 18 3: sopitur 9 11 2: in deorum consortium introducit 3 18 11, 3 19 5. cum Nelei filii foedus icit 4 15 8. Nessum punit 3 18 12. Olympicos ludos edit 5 8 3, 8 48 1. Orchomeniis Arcadicis barathra fodit 8 14 2 et 8 19 3. Boeoticos vincit Cephriso immisso 9 17 2, 9 37 2, 8 38 7. cum Oreo Centauro pugnat 3 18 6. Palias funebribus praesidet 5 17 9. Phenei habitat 8 14 2. populum albam in Graeciam infert 5 14 2. Prometheus vinculis liberat 5 10 6. Pylum capit 3 26 8. Saurum latronem interficit 6 21 3. Sostratum sepelit 7 17 8. spinis evellendis exerceatur 6 23 1. Stympthalides sagittis configit 8 22 4. e Thestii filibus L filios procreat LII 9 27 6.—7. cum Thurio gigante pugnat 3 18 11. Tirynthe profugit 1 32 6, 8 14 2. Herculis clava 2 31 10. Cynosarges 1 19 3, gymnasium 9 11 7, labores 3 17 3, 5 10 9, 6 26 7. sacerdos virgo 9 27 6. sacra Sicyonia 2 10 1. sagittae 5 13 4. simulacrum antiquum 3 14 6, armatum 3 15 3, colosseum 9 11 6, cubitum X 5 25 11, Daedaleum 9 40 3, femore vulnerato 8 53 9, ferreum 10 18 6, nudum 2 4 5, puerile 5 25 7, quadratum 2 10 7. templa 4 30 1, 9 24 3, 9 27 6, 9 32 2, 9 38 6: templum Herculi cum Mercurio communis 8 32 3.
- Ἡρακλῆς Βουραϊκὸς* 7 25 10. *Θάσιος* 5 25 12, 6 11 2. *Θηβαῖος* 5 6 6, 8 48 1. *ἱπποδότης* 9 26 1. *Μάντικλος* 4 23 10, 4 26 3. *πατρῷος* 4 8 2. *πρόμαχος* 9 11 4. *δινωκολούσης* 9 25 4. *σπηλαίτης* 10 32 5. *Τιρυνθίος* 5 22 2, 10 13 8. *Χάρον* 9 34 5.
- Hercules Alexandri M. f. 9 7 2.
Hercules Idaeus 5 7 6, 5 13 8. Thebano antiquior 9 27 6. ludos Olympicos instituit 5 7 7 et 9. Cereris Mycalessiae aedificans 9 19 5, 9 27 8. *παραστάτης* 5 6 1, 5 14 7, 6 23 3. eius statua 8 31 3.
Hercyna fl. Boeot. 9 39 2 et 3 et 5 et 7.
Hercyna nymphe 9 39 2.
Hermac *ἄκωλοι* quadrati 1 17 2, 1 24 3, 4 33 3, 8 39 8, 10 12 6. termini 2 38 7, 3 1 1, 3 10 6.
Hermac pueri in Trophonii sacris 9 39 7.
Hermacra 8 14 10.
Hermasium locus Arcadiae 4 34 6.
hermaphroditus v. Attes.
Hermesianax Agonei f. Ol. 6 17 4.
Hermion Europis f. 2 34 4.
Hermione Helenae ex Menelao f. uxor Pyrrhi 1 11 1, 3 25 1, 3 26 7. postea Orestis 1 33 8, 3 1 5, 10 16 4. eius ex Oreste filius 2 18 6.
Hermion opp. 2 34 4. primae situs 2 34 10, recentioris ib. 11. *Ἑρμιονίς χώρα* ib. 6.
Hermocrates Clitomachi pater 6 15 3.
Hermogenes Cytherius stat. 2 2 8.
Hermogenes Xanthius cognomento *Ἐπκος* Ol. 5 13 3.
Hermolycus pancratiastes 1 23 10.
Hermion Lysandri gubernator 10 9 7.
Hermes Pyrrhi f. 6 19 8.
Hermion Troezenius stat. 2 31 6.
Hermophantus Chius Lysandri socius 16 9 9.
Hermus fl. 4 34 2, 5 13 7, 7 27 12, 10 4 6. Hermi campus 3 9 6.
Herodes Atticus Athenis stadium marmoreum 1 19 6 et Odeum exstruit 7 20 6. Delphicum stadium exornat 10 32 1. eius donaria in templo Isthmico 2 1 7, in gymnasio Olymp. 6 21 1.
Herodotus Clazomenius Ol. 6 17 2.
Herodotus Halicarnass. 1 5 1, 2 20 10, 2 30 4, 3 2 3, 5 26 4, 10 20 2, 10 32 8, 10 33 8 et 9 et 12.
heroes et herolci seculi homines proceri 6 5 1. heroes invocantur 4 27 6. heroes *ἑκωννυμοί* Atheniens. 1 5 1—2. heroes Marathonii 1 32 4. heroum ultimus Cleomedes 6 9 8. heroum adversus impios homines irae 3 4 6. heros *ἀρχηγέτης* 10 4 10. *δαίμων* 6 6 7. heroum arae 1 1 4.
Herophanes Troezen. de Europe Phoronei notho 2 34 4.
Herophille Sibylla 10 12 1—7.
Hersa Cecropis f. 1 2 6, 1 18 2.
Hesiiodi aetas 9 30 3, patria 9 38 4, repulsa in Pythia 10 7 3, *ῥαβδος* 9 30 3, tripus praemium 9 31 3, mors 9 31 6, sepulcrum 9 38 3, status 5 26 2, 9 27 5. carmina ei ab aliis alia data 9 31 4, interpolata 2 26 7: *κατάλογος γυναικῶν* 1 3 1, 1 43 1, 3 24 10 (cf. *Ἡοῖαι μεγάλοι*), *ἔπη μαντικά* 9 31 5. *θεογονία* suspecta 8 18 1, 9 27 2, 9 31 6, 9 35 5. loci laudati 1 24 7, 2 9 5.
Hesperia malus 6 19 8.
Hesperides 5 11 6, 5 17 2, 6 19 8.
Hestiaea s. Histiaea Euboeae opp. 7 4 4.

- postea Oreus 7 26 4. a Villis eversa 7 9.
- Hestiaeus perdit Milesios 10 33 2.
- hestiatores v. *ἑστιατορες*.
- ἑστιατόριον* 5 15 12.
- Hetoemocles Hipposthenis f. 3 13 9.
- hexametrum primus cecinit Olea 10 5 7.
- ἑξέσιος* 1 20 7, 3 17 9, 7 25 1.
- Hicetas Chius Lysandri ad Aegospotamos socius 10 9 9.
- Hicetaon Critolai pater 10 26 1.
- Hicetas Aristocratis f. et pater 4 17 2, 8 5 13.
- ἑρα ὁδός* 1 36 3, 5 25 7.
- Hiera ins. 10 11 4.
- Hiera ins. e mari emersa 8 33 4.
- Hiera ins. antea Sphaeria 2 33 1.
- Hierocaesarea opp. Lydiae 5 27 6.
- Hieron Dinomenis f. Syracus. 6 12 1, 8 42 8.
- Hieron Hieroclis f. Syracusarum tyrannus 6 12 2. populi Romani socius ib. 3. eius status duo ib. 4, tres 6 15 6.
- Hieron Priensis patriam suam pessundat 7 2 10.
- Hieronymus Andrius Ol. 3 11 6, 6 14 13.
- Hieronymus Cardianus historicus 1 9 8, 1 13 9.
- Hieronymus Maenalius 8 27 2.
- ἑροθύσιον* Messeniorum 4 32 1.
- ἑροθύται* 8 42 12.
- ἑροφάντης* 2 14 1, 4 16 2.
- Hilaira et Phoebe Dioscurorum uxores. Apollinis filiae 2 22 5, 3 16 1, 4 31 12.
- ἱμάντες* pugilum 5 21 14, 8 40 3.
- Himerensium de Helena fabula 3 19 11.
- Hippagoras Leontinus 5 22 7.
- ἱππαρσεις* Olymp. 6 20 10—14.
- Hipparchus Pisistrati f. 1 8 5, 1 23 2, 1 29 15.
- Hippasus Pythagorae proavus 2 13 2.
- Hippeus 1 33 8.
- Hippias Pisistrati f. 1 23 1.
- Hippias ὁ σοφός 5 26 4.
- Hippias stat. 6 13 5.
- Hippo Seedasi filia 9 13 5.
- Hippocoon Tyndarum fugat 3 1 4, 3 21 2. eius filii 3 14 6 et 7, 5 15 1.
- Hippocrates Ariphronis f. Athen. dux 3 6 1, 9 6 3.
- Hippocrates Epicydis frater Syracusanos sollicitat 6 12 4.
- Hippocratis medici donarium 10 2 6.
- Hippodamia Oenomai f. 5 11 6, 6 20 19. Heraea instituit 5 16 4. eius proci 5 14 6, 5 17 7, 6 21 9: nox una Myrtilo pacta 3 14 11: ludicrum 5 20 1: exsiliium 6 20 7.
- Hippodamion 5 22 2, 6 20 7.
- ἱπποδρομία* 8 4 5.
- hippodromus Olymp. 6 20 10, Eleorum 6 24 2.
- Hippola urbs 3 25 9.
- Hippolyte Amazonum dux 1 41 7.
- Hippolytus Rhopali f. rex Sicyonis 2 6 7.
- Hippolytus Thesei f. 1 22 1—2, 2 27 4, 2 31 4, 2 32 1 et 3—4 et 10, 3 12 9.
- Hippomachus Eleus Ol. 6 12 6.
- hippomanes aereo equo infusum 5 27 3.
- Hippomedon Adraati sororis f. 10 10 3.
- Polydori pater 2 20 5. Polynicem adiuvat 2 36 8.
- Hippomenes Medontides 4 13 7.
- Hippus Eleus Ol. 6 3 5.
- Hipponous Capanei pater 9 8 7. Proeti f. 10 10 3.
- hippopotamus v. equus.
- ἱππός* v. Hermogenes.
- Hipposthenes Laced. Ol. 3 13 9, 5 8 9. eius templum et cultus 3 15 7.
- Hippostratus amasius Laidis 2 2 5.
- Hippotes Phylantis f. 2 4 3. Carno interfecto aufugit 3 13 4.
- Hippothoon heros eponymus Athen. Neptuni et Alope f. 1 5 2, 1 39 4, 1 39 3.
- Hippotheitis tribus Tegest. 8 53 6.
- Hippothous Cercyonis f. Arcadiae rex 5 4, 8 45 7.
- Hippotion Tarentinus 5 25 7.
- ἱπποτρόφοι* 6 2 1, 6 10 8.
- Hippurene Boeotorum et Troezeniorum 2 31 8, 9 31 3.
- ἱππον μνημα* 3 20 9.
- Hira opp. Messeniae postea Abia 4 30 1.
- hircinus sanguis adamantem liquefacit 8 18 6.
- hirundines in Daulide non degunt 10 4 9.
- Hispani v. Iberi.
- Histiaca Euboeae opp. 7 4 9.
- ἑστιατορες* Dianae Ephesiae 8 13 1.
- Historis Thiresiae f. 9 11 3.
- Holcaas (?) Cypselj Arcadis f. 8 5 7.
- Holmonea v. Olmonea.
- Homeri aetas 9 30 3, patria 10 24 2, caecitas paupertas errores 1 2 3, 2 33 3, 4 33 7. antrum Smyrnaeum 7 5 12, monumentum 10 24 2, statua 5 26 2. carminum a Pisistrato collecta 7 26 13, hymni cum Orphicis collati 9 30 12, hymnus in Apollinem 10 37 5, in Cererem 4 30 4. stragemata 4 28 7—8. Homerus deum Delphicum consultit 10 7 3. antiquis nominibus gaudet 9 40 6.
- homicidii iudicia Athen. 1 28 8—11, 4 5 2.
- homines primi e terra orti 8 29 4, e luto facti 10 4 4. homines in deorum numerum recepti 1 34 2, 8 2 4. homines agrestes 2 21 6. hominum species variae pro caeli et terrae varietate 9 21 6.

- homo in lupum mutatus 8 2 6, in avem 1
 30 3. homo marinus portentosa longitu-
 dine 10 4 6.
 Homole mons Thessaliae 9 8 6.
 Homoloides portae 9 8 5—6.
 Hopladamus gigantes in Rheae auxilium
 cogit 8 32 5, 8 36 2.
 Hopoleas (vel Hopleas) Mantinensis 8
 27 2.
 Horae tres Iovis filiae, caeli ianitrices 5
 11 7. Themidis filiae 5 17 1. lunonis
 nutrices 2 13 3. Iovis capiti impositae
 1 40 4. in corona lunonis 2 17 4. ea-
 rum nomina et sacra 9 35 2, templum 2
 20 4.
 horti Caesaris 8 46 5.
 hostiae vivae adolentur 7 18 12—13. ho-
 stiarum mactatio singularis 8 37 5.
 humanum sanguinem et carnem gustant
 Galli 10 22 3.
 Hyacinthia v. festum.
 Hyacinthus Amyclae f. 3 1 3, 3 19 3—5.
 hyacinthus flos 1 35 4, 2 35 5.
 Hyamia Androclis posteris donata 4 14 3.
 Hyampolis Phocidis opp. 10 1 2 et 3, 10
 3 1, 10 35 5.
 Hyamus Lycori f. 10 6 3.
 Hyantes a Cadmo e Boeotia pelluntur 9 5
 1, 9 35 5.
 Hyanthidas Propodae f. 2 4 3.
 Hyblae Gereatis et Maior 5 23 6.
 Hyblaea dea 5 23 6.
 Hybrilides archon Athen. 6 9 5.
 Hyccara Siciliae opp. 2 2 5.
 Hydarnes Xerxis dux 3 4 8, 10 22 8.
 Hydna Scyllidis f. 10 19 1.
 hydra Lernaea 2 37 4. in Amymone fl. ab
 Hercule confecta 5 17 11. eius veneno
 Anigri fluvii odor vitiat 5 5 10.
 Hydrea ins. 2 34 9.
 Hydrus opp. Italiae 6 19 9.
 Hyettus Argivus 9 24 3. Argis profugus
 in Boeotia considet 9 36 6.
 Hyettus vicus Boeot. 9 24 3, 9 36 6.
Tytelea Aesculapii f. 1 23 4, 5 20 3. eius
 templum 3 22 13. simulacra 1 34 3, 2 4
 5, 2 11 6, 2 23 4, 8 28 1.
 Hylae locus Magnesiae 10 32 6.
 Hyllicus fl. 2 32 7.
 Hyllus fl. 1 35 8.
 Hyllus Herculis f. 1 35 8, 4 30 1. Euaech-
 mae pater 4 2 1. ab Echemo oecisus 1
 41 2, 1 44 10, 8 5 1, 8 45 3, 8 53 10.
 Hyllus Terrae f. 1 35 8.
 hymenaeus 7 17 12.
 Hymettus mons 1 32 1.
 hymnorum certamen 10 7 2. antiquissimo
 rum auctor 9 27 2.
 Hypaepa opp. Lydiae 5 27 5.
 Hypanis fl. 4 35 12, 8 28 2.
 Hypatodorus stat. 8 26 7, 10 10 4.
 Hypatus Boeotarcha 9 15 2.
 Hypatus mons Boeot. 9 19 3.
 Hypenus Pisaens Ol. 5 8 6.
 Hyperbius Siculus cum Agrola in Acarna-
 niam migrat 1 28 3.
 Hyperborei 1 31 2, 5 7 7—8, 10 5 7. inde
 : *κρίνος* 5 7 7.
 Hyperea opp. Troezen. 2 30 8.
 Hyperenor Spartus 9 5 3.
 Hyperes Neptuni f. rex Troezen. 2 30 8.
 Hyperesia postea Aegira 7 26 1.
 Hyperides Athen. legatur ad Eleos 5 21 5.
 Hyperion Agamemnonis f. Megarensium
 rex 1 43 3.
 Hyperippe Arcadis f. Endymionis uxor 5
 1 4.
 Hypermenides Corinthiorum dux ab Ari-
 stomene occisus 4 19 2.
 Hypermnestra Amphiarai mater 2 21 2.
 Hypermnestra Danai f. Lynceum servat 2
 25 4. a patre in iudicium vocatur 2 19
 6, 2 20 7, 2 21 1. eius f. Abas 10 35 1,
 status 10 10 5.
 Hyperochus Cumanus de Sibylla Cumana
 10 12 8.
 Hyperochus Hyperboreus Delphis adversus
 Gallos opem fert 1 4 4, 10 23 2.
 Hyperphas Oedipi socer 9 5 11.
 Hyperieleaton locus 3 22 10.
Ψίσται πύλαι Theb. 9 8 5.
 Hypsos locus 3 24 8.
 Hypsus Arcadiae mons 8 35 7.
 Hypsus Arcadiae opp. 8 3 3, 8 35 7.
 Hypsus Lycaonis f. 8 3 3, 8 35 7.
 Hyraeus Aegeli f. 3 15 8.
 Hyriel thesaurus a Trophonio et Agamede
 exstructus et spoliatus 9 37 5.
 Hyrmina Epei et Anaxiroes f. 5 1 6 et 11.
 Hyrmina opp. Elidis 5 1 11.
 Hyrnethium locus 2 28 3 et 6.
 Hyrnetho Temeni f. 2 19 1. a fratribus
 marito eripitur 2 28 3. eius sepulcrum
 ib. 6, 2 23 3.
 hys s. coccus 10 36 1.
 Hysiae opp. Argolicum 2 24 7, 8 6 4, 8
 27 1.
 Hysiae urbs olim Boeotica 3 2 1.
 Hysmon Eleus Ol. 6 3 9.
 Iacchus 1 2 4, 1 37 4.
 Ialmenus Martis f. 9 37 7.
 Iamus vates Apollinis f. 6 2 5.
 Iamidae vates Elei 3 11 6, 3 12 8, 4 16 1,
 6 2 5, 8 10 5.
 Ianiscus Clytii nepos, Sicyonis rex 2 6 6.
 Iapetus Buphagi pater 8 27 17.
 Iardanum vel Iardanes fl. postea Acidus 5
 5 9, 5 18 7.
 Iardanum fl. Cretae 6 21 6.
 Iasaea (vel Asaea) opp. Arcadiae 8 27 3.
 Iasus Phoco amicus 10 30 4.
 Iasis nympha 6 22 7.

- Iasius Amphionis pater 9 38 6.
 Iasius Arcas Ol. 5 8 4.
 Iasius Eleutheris f. 9 20 1.
 Iasius s. Iasus Idaeus Dactylus 5 7 6, 5 14 7.
 Iasius Ol. Herculis tempore 8 48 1, 5 8 4.
 Iaso dea 1 34 3.
 Iason Corinthi rex 2 3 11. eius ex Medea liberi ib. 9. cum Peleo lucta 5 17 10.
 Iason Thessaliae tyrannus de Gorgia quid iudicaverit 6 17 8.
 Iasus Laconiae opp. 7 13 7.
 Iasus Triopae f. 2 16 1.
 Iberi Oceani accolae 1 33 4. in Sardiniam coloniam mittunt 10 17 5. cinnabari effodiunt 8 39 6.
 Iberiae boves insignes 4 36 3.
 Ibericum oleum 10 32 19.
 ibes aves 8 22 5.
 Ibycus poeta 2 6 5.
 Icaria ins. 9 11 5.
 Icarium mare 9 11 5.
 Icarus 1 2 5.
 Icarus Hippocoontem iuvat 3 1 4. filiae prociis certamina proponit 5 12 1. *Αἰδοῦς* signum dedicat 3 20 10. eius filius Perilaus 8 34 4.
 Icarus Daedali f. nave submersa perit 9 11 5.
 Icarus Hyperesiensis Ol. 4 15 1.
 Icasius Colophonius Ol. 6 17 4.
 Iecus Epidaurius in pugilatu interemptus 6 9 6.
 Iecus Nicolidae f. Tarentinus Ol. et gymnastes 6 10 5.
 Ichnusa postea Sardinia 10 17 1.
 Ichthyophagi 1 33 4.
 Ictinus architectus 8 41 9.
Ἰκτινός avis Olympica sacrificia non laedit 5 14 1.
 Ida Cretae mons 5 7 6.
Ἰδαί χωρία δασέα 10 12 7.
 Idaei Dactyli iidem Curetibus 5 7 6.
 Idaeus Cyrenaeus Ol. 6 12 2.
 Idas Apharei filius 4 2 7. Marpessam uxorem ab Apolline raptam repetit 5 18 2. fulmine ictus perit 4 3 1. eius sepulcrum 3 13 1.
 Idas Cures 5 7 6. eius ara 5 14 7.
 Ide nympha 8 47 3.
 Idecus Corinthius v. Sidectus.
Ἰδογενής 10 12 3.
 Idomeneus 5 25 9.
 Ietae 10 24 2.
 ignis inventor 2 19 5. ignis igne urentior 7 12 12. ignis perpetuus in foco Olympico 5 15 9. in Cereris et Proserpinae templo 8 9 2. in Panis templo 8 37 11. arte magica excitatus 5 27 5. prope fontem erumpens 8 29 1.
 ignivomae insulae 10 11 4.
 Ilel Hermion. 2 34 6.
 ilex et olea ex eadem radice 8 27 10.
Ἰλιάς ἡ μικρά 3 26 9, 10 26 2.
 Ilienses Sardiniae incolae 10 17 7.
 Illius fl. 1 19 5.
 Ilithyia Iunonis f. 1 18 5. Amoris mater 9 27 2. eadem *Περικλμένη* 8 21 3. partui praest 8 32 4. facem praefert 7 23 6. eius signa velata 7 23 5. solis sacerdotibus accessa 2 35 11. templa 2 22 6, 2 35 11, 3 17 1, 4 31 9, 7 25 9, 7 27 8. templum cum Sosipolide commune 6 20 2. cum Apolline et Diana 3 14 6.
 Ilithyiae 1 44 3. Ilithyia *ἐν γόνυσι* 8 46 7, *ἐπὶ τοῦ* 8 21 3. *Ὀλυμπία* 6 20 2.
 Ilium Aeolenses incolunt 1 35 4, 8 12 9. cur funditus perierit 10 33 2.
 Ilium mons 3 24 6 et 8.
 Illyrii Ionii maris accolae 1 4 1. piratae 4 35 6. ad eos Cadmus migrat 9 5 3. Laodamas 9 15 3, 9 8 6. Epirum in suam potestatem radigunt 4 35 5. a Gallis petuntur 10 19 7.
 Ilus Phryx 2 22 3.
 Imbrus Mentoris f. 10 25 9.
 Immaradus Eumolpi f. 1 5 2. ab Erechtheo interfectus 1 27 4, 1 38 3.
 immortales cohors regia apud Persas 6 5 7, 10 19 10.
 imperatorum Romanorum imagines 1 40 2, 5 20 9, 6 19 10. delubrum 2 8 1, 6 24 10.
 Inachus fl. 2 15 4, 2 18 3, 2 25 3, 8 6 6.
 Inachus rex 2 15 4.
 India belluarum ferax 8 29 4. Indorum cum Graecis commercium 3 12 4, magi 4 32 4, Martiora 9 21 4, testudines 8 23 9.
 Indus fl. monstra alit 4 34 2 et 3.
 Ino s. Leucothea 1 42 7, 1 44 7, 3 23 8, 3 24 4, 3 26 1 et 4, 4 34 4, 9 5 2.
 Inopus fl. e Nilo oritur 2 5 3.
 inscriptio *βουτροφνηδόν* 5 17 6. a dextra ad sinistram 5 25 9. circularis 5 20 1.
 insula altera submersa, altera e mari edita 8 33 4. manu facta 8 7 3. pluviae exarsa 2 34 3. insulis Graecis ab Aristide tributa imposita 8 52 2.
 inundatione deletur Helice 7 24 12, Pheneos 8 14 1.
 Inycus Siculorum opp. 7 4 6.
 Io Iasi filia 2 16 1.
 Io Inachi filia 1 25 1, 3 18 13.
 Iocasta Oedipodi liberos non tulit 9 5 18.
 Iodama in saxum versa 9 24 2.
 Iolaus Iphiclii fratris Heraculis f. 7 2 2, 6 14 9. Herculis comes et socius laborum 1 19 3, 8 45 6. Herculis auriga 5 8 3, 6

- 17 11. Lipephilas pater 9 40 6. occidit Eurystheum 1 44 10. coloniam in Sardiniam deducit 7 2 2, 10 17 4. eius heroum 9 23 1.
- Iolaia loca Sardiniae 10 17 5.
- Iolens 4 36 1.
- Ion Chius tragicus et historicus 7 4 8. hymno *ἐς Καίρον* 5 14 9.
- Ion Gargetti f. 6 22 7.
- Ion Kutai f. polemarchus Athen. 1 31 3, 7 1 2—5.
- Iones ab Ione denominati 7 1 4. ab Achaeis electi in Asiam trahunt 7 1 5—7 5 3.
- Amphictyones 10 8 2. Ionum classis prodita 7 10 1. Ionum levitas 6 3 15—16.
- Ionum primi Ol. 6 2 6, 6 13 6. Ionum proverbium 10 29 2.
- Ioniae caelum 7 5 4 et 10, templa 7 5 4, palmae 9 19 8, *ἀγῶνες* 5 21 13.
- Ionides nymphae 6 22 7.
- Ionum mare 7 5 6.
- Iophon Caossius 1 34 4.
- Ioppe urbs Hebraeorum 4 35 9.
- Iops heros 3 12 5.
- Iordanus fl. Hebraeorum 5 7 4.
- Ios ins. 10 24 2.
- Iphicles Herculis frater, Iolai pater 8 14 9.
- Iphiclus Cephalii f. 10 29 6.
- Iphiclus Protesilai pater 4 36 3. eius boves ib. 10 31 10. Iphicli cursu certantis effigies 5 17 10.
- Iphicrates Timothei f. Athen. dux 9 14 6. Amyclaeos caedit 3 10 1. ab Epaminonda fugatur 9 14 7. eius statua 1 24 7.
- Iphidamas Antenoris f. 4 36 4, 5 19 4.
- Iphigenia Agamemnonis f. 1 33 1. Thesei ex Helena f. 2 22 7. mactandae loco cervam subicit Diana 9 19 6. cum Oreste Tauricae deae simulacrum rapit 1 33 1, 3 16 7. ex Dianae consilio Hecate facta 1 43 1. Iphigeniae heroum et sacra apud Tauros 1 43 1, signum 7 26 5.
- Iphimedese et Altorum sepulcrum 9 22 6, honores apud Cares 10 28 8.
- Iphinoo Aleathoi f. 1 43 4.
- Iphinoo Nisi f. Megarei uxor 1 36 6.
- Iphis 10 25 4.
- Iphis Alectoris f. 2 8 5. Eteocli pater 10 10 3.
- Iphitus Elidis rex ludos Olymp. restituit 5 4 5, 5 5 5, 8 26 4. ab *Εὐρυκλῆ* coronatur 5 10 10, 5 26 2. Iphiti discus cum induclarum Olympic. inscriptione 5 20 1.
- Iphitus Euryti f. ab Hercule interemptus 3 15 3, 10 13 8.
- Iphitus Iphiti pater 5 4 6.
- Iphitus Schedii pater 10 4 2. eius filii 10 36 10.
- Ira mons 4 17 10, 4 20 1 et 5.
- Ira opp. Messeniae postea Abia dicta 4 30 1.
- Irbus Amphisthenis f. 3 16 9.
- Iris herba 9 41 7.
- Isagoras Athen. a Cleomene adiutus 3 4 2. arcem Atheniensium capit 6 9 6.
- Ischepolis Aleathoi f. ab apro Calydonio occisus 1 42 6, 1 43 2.
- Ischys Elati f. 8 4 4. cum Coronide concumbit 2 26 6.
- Isis Pelagia et Aegyptia 2 4 6. eius lacrimae Nilum augent 10 32 18. sacra religiosissima 10 32 13. templum 1 41 3, 2 32 6, 2 34 1, 7 25 2. simulacrum quod solis sacerdotibus videre licet 2 13 7.
- Ismenias Thebanus a Persis corruptus 3 9 8.
- Ismenides nymphae 1 31 4.
- Ismenius Boeotiae fl. 9 10 2. olim Ladon 9 10 6. ad eum pugna 9 9 2.
- Ismenius collis 9 10 2.
- Ismenius deus 9 10 2. v. Apollo.
- Ismenius Apollinis f. 9 10 6.
- Isocrates 1 18 8.
- Issedones pop. 1 24 6, 1 31 2, 5 7 9.
- Issora 3 14 2. *Ἰσσυρία* ib.
- Isthmiades Pelarges maritus 9 25 7.
- Isthmius Glauci f. rex Messeniae 4 3 10.
- Isthmius Temeni f. 4 3 8.
- Isthmii ludi in honorem Melicertis instituti 1 44 8, 2 1 3. excisa Corintho non intermissi 2 2 2. Elei inde exclusi 5 2 2, 6 16 2. ab exsilibus aguntur 3 10 1. Isthmica corona pinea 8 43 2. *σποδὶς Ἰσθμια* 5 21.
- Isthmus Corinthus 2 1 5—2 2 2, 7 6 7.
- Isthmus Peloponnesi 2 34 4.
- Isthmus Troezenius 2 34 1 et 4.
- Istri fl. ostia 3 19 11. belluae 4 34 2. insulae 8 25 13. frigus 8 28 2. aquae semper pares 8 38 3.
- Istriae oleum 10 32 19.
- Italiae felicitas 1 12 1.
- Rhaemenes 10 25 3.
- Ithomaea festum 4 33 2.
- Ithome Iovis nutrix 4 33 1.
- Ithome mons 4 9 2, 4 29 5, 4 33 1.
- Ithome opp. 4 9 1, 4 31 4. a Messeniis Helotibus occupata 3 11 8. deserta 4 13 6, 4 24 7. a Lacedaemoniis excisa 4 14 2.
- Itonis v. Minerva.
- Itonus Amphictyonis f. 5 1 4, 9 1 1, 9 34 1.
- Iuba Libys 1 17 2.
- Iudicia v. diasteria.
- Iumcus Aesopi 5 14 3.
- Iuno nata ad Imbracum 7 4 4, ab Horis educata 2 13 3, a Temeno 8 22 2. Ili-

thyias mater 1 18 5. cum Neptuno de Argolide certat 2 15 5. Alcmeneae partum inhibet 8 30 3. Herculi ubera prae-
bet 9 25 2 et semel non adversatur 3 15 9. a Vulcano in vincula conilicatur 1 20 3, 3 18 16. in Euboeam secedit 9 3 1. virginitatem quotannis reparat 2 38 2. eius avis 2 17 4, festum 2 24 2, peplus 5 16 2, signa 7 39 9, 9 34 3, 9 39 4: templa 2 17 1—6, 7 5 4, 8 9 3, 10 35 2 (cf. 1 1 5).

Ἥρα αἰγοφάγος 3 15 9. *ἄκραία* 2 24 1. *Ἀμμωνία* 5 15 11. *Ἀνθεία* 2 22 1. *Ἀργεία* 3 13 8, 4 27 6. *Ἀφροδίτη* 3 13 9. *βορραία* 2 4 7. *ἡνίοχη* 9 39 5. *Ἰππία* 5 15 5. *Δανίνα* 5 13 1. *λαοίτις* 5 14 5. *νυμφευομένη* 9 2 7. *Ὀλυμπία* 5 14 8. *παῖς* 8 22 2. *προδρομία* 2 11 2. *Σαμία* 5 13 8, 7 4 4. *τελεία* 8 22 2, 8 31 9, 9 2 7. *ὑπερχεῖρα* 3 13 8.

Iuppiter deorum summus 8 36 5. trino imperio 2 24 4. imberbis 5 24 6. puer 7 24 4. pater Aethlii 5 1 3, Attis 7 17 10, Britomartis 2 30 3, Caeri 5 14 9, Gratiarum et Horarum 5 11 7, Lacedaemonis 3 1 2, Megari 1 40 1, Sibyllae primae 10 12 1, Tantalii 2 22 3. Amphitruonem simulat 5 18 3. Iovis incubabula 4 33 1, 5 7 1, 8 8 2, 8 28 2, 8 38 2: lucta cum Saturno 5 7 10, 8 2 2: dolia duo 8 24 14: minister Mercurius 8 32 4: simulacra 5 11 1—11, 5 23 1 et 8—7, 5 24 1—9.

Ζεὺς ἀγοραῖος 3 11 9, 5 15 4, 9 24 4. *Ἀγχεῖμιος* 1 32 2. *ἀμβούλιος* 3 13 6. *ἀπεσαντιος* 2 15 3. *ἀπήμιος* 2 32 2. *ἀπόμνιος* 5 14 1. *ἀφέσιος* 1 44 9. *ἄρειος* 5 14 6. *βασιλεὺς* 9 39 4—5. *βουλαῖος* 1 3 5. *ἐλευθέριος* 1 32, 9 2 5—6, 10 21 6. *ἐπιδότης* 8 92. *ἐρκεῖος* 4 17 4, 8 46 2. *εὐάνεμος* 3 13 8. *Ἰθωμάτας* 3 26 6, 4 3 9, 4 12 7, 4 27 6, 4 33 2. *καθάρσιος* 5 14 8. *Καπετώλιος* 2 4 5. *καπκώτας* 3 22 1. *καταιβάτης* 5 14 10. *καταχθόνιος* 2 24 4. *κεραύνιος* 5 14 8. *Κιθαιρώνιος* 9 24. *Κλάριος* 8 53 9. *κοκκύγιος* 2 17 4, 2 36 1. *κόνιος* 1 40 6. *κοσμήτας* 3 17 4. *κροκεάτας* 3 21 4. *κῆσιος* 1 31 4. *λαοίτας* 5 14 4, 5 24 1. *Λαρισαῖος* 2 24 3. *λαφύ-*

στιος 1 24 2, 9 34 5. *λευκαῖος* 5 5 5. *λεγεάτης* 8 26 6. *λυκαῖος* 4 22 7, 8 2 1, 8 30 2, 8 38 6—7, 8 53 11. *μειλίχιος* 1 37 4, 2 9 6, 2 20 1. *Μεσσακηνός* 3 20 3. *μηχανεύς* 2 22 2. *μοιραγέτης* 5 15 5, 8 37 1. *Νεμείος* 2 15 2, 2 20 3, 4 27 6. *Ὀλύμπιος* 1 18 6, 2 5 5, 2 27 2, 3 9 2, 3 12 11, 3 14 5, 4 31 6, 5 10 2—10, 5 11, 5 13 8, 5 14 8, 10 28 6. *Ξένιος* 3 11 11. *ὁμαγύριος* 7 24 2. *δμβριος* 1 32 2. *ὄρκιος* 5 24 9. *Πανελλήνιος* 1 18 9, 1 44 9, 2 29 8. *Παρηγηθιος* 1 32 2. *πλούσιος* 3 19 7. *πολιεύς* 1 24 4. *σαώτης* 9 26 7. *σημαλῆος* 1 32 2. *σθένιος* 2 32 7, 2 34 5. *σκοτιτῆς* 3 10 6. *σωτήρ* 2 20 6, 2 31 10, 3 23 10, 4 31 6, 4 34 6, 5 5 1, 7 23 9, 8 9 2, 8 30 10. *τέλειος* 8 48 6. *τροπαῖος* 3 12 3. *ὔετιος* 2 19 8, 9 39 4. *Τμήτιος* 1 32 2. *ῥκατος* 1 26 5, 3 17 6, 8 2 2, 8 14 7, 9 19 3. *ῥψιστος* 2 2 8, 5 15 5, 9 8 5. *φίλιος* 8 31 4. *φύξιος* 2 21 2, 3 17 9. *χάρμων* 8 12 1. *χθόνιος* 2 2 8.

iuramentum super extis 3 20 9, 4 15 8.

Iustitia v. *Δίκη*.

Iuventas v. Hebe.

Labax Lepreata Ol. 6 3 4.

Labdacus Polydori f. 2 6 2, 9 5 4.

Labotas Echestrati f. 3 2 3.

Labyrinthus Cnoei 1 27 10.

Lacedaemon Iovis f. Spartae maritus 3 1

2. Gratias templum condit 3 18 6, 9 35

1. eius filia 3 13 8, posteri 7 18 5, heroum 3 20 2.

Lacedaemonii ad pugnam exituri lunam

observant 1 28 4. praelium incoant ad

tibiae et citharae cantum 3 17 5. poesis

negligant 3 8 2. magis ordines servant

quam fugientes caedunt 4 8 11. regis

cadaver in hostium potestate relinquere

turpissimum ducent 9 13 10. cladem fere

dissimulant ib. 11. terrentur prodigiis 3

5 8. ante Leutricam pugnam invicti 1

13 5. in vicinis iniusti 4 5 3. Messenias

bellum inferunt 4 4 4. cum Argivis per-

petuas gerunt bella 2 20 1, 3 2 3. Mega-

lopolin invadunt 8 27 15. ad Thermopylas

quantis copiis pugnaverint 10 29

1 (cf. 3 14 1). primi hostes pecunia cer-

- ruperunt 4 17 3. a Conone ad Cnidum
 victi 1 1 3. quattuor cladiibus afflicti
 1 13 5. in Asiam contra Artaxerxem tra-
 ciunt 3 9 1. ab Amphictyonibus multan-
 tur 4 5 4, 10 8 2. ab Augusto Thuriam
 accipiunt 4 31 1.
 Lacedaemoniorum reges 3 1 1 — 3 10 5.
 coloniae 3 3 1. magistratus 3 11 2. servi
 publici 3 20 6. cum Atheniensibus pax
 5 23 4. donaria 5 24 3, 10 9 7, 10 16 4.
 Lacedas Argivorum rex 2 19 2.
 Lacedaides Hippolyti f. 2 6 7.
 Lachares Athen. tyrannus 1 25 7, 1 29 10
 et 16.
Λακιάδαι demus Atticus 1 37 2.
 Lacides v. Lacedas.
 Laciur heros 1 37 2.
 Laconia olim Lelegia 4 1 1. eius fines 2
 38 7.
 Laconica brevis 4 7 9. dialectus 3 15 2.
 Lacrates Astolorum dux 10 20 4.
 Lacrates Pyrrhi f. 6 19 8.
 Ladas cursor insignis 2 19 7, 3 21 1. duo
 Ladae, alter Achaeus seu Aegienais ib.
 10 23 14. Ladae stadium 8 12 5.
 Lade ins. Milesiorum 1 38 6.
 Ladocea locus Arcad. 8 44 1.
 Ladocus Echemi f. 8 44 1.
 Ladon fl. Arcad. 5 7 1, 6 22 5, 8 20 1,
 8 23 8, 8 25 2 et 4 et 11 — 13. eius
 filia Daphne 10 7 8, nepos Enander 8
 43 2.
 Ladon fl. Boeotiae, postea Ismenus 9 10 6.
 Laeandris Anaxandri uxor v. Leandris.
 Laeus Hyraei f. 3 15 8.
 Laestrygones Gigantibus similes 8 29 2,
 10 22 7.
 Laias Oxyli f. 5 4 5.
 Laia meretrix 2 2 4—5.
 Laius Labdaci f. Thebarum rex 9 5 5 et
 10, 9 26 3, 10 5 4.
 Lalichmion curia Eleorum 6 23 7.
 Lamedon Coroni f. rex Sicyonis 2 5 8, 2
 6 3 et 5.
 Lamia Neptuni filia 10 12 1.
 Lamia opp. Thessaliae 1 1 3, 6 4 7.
 Lamiaca clades 1 8 2, 7 10 5.
 Lamiacum bellum 6 4 7, 7 6 5.
 Lamiacus (vel potius Maliacus) sinus 1 4
 3, 7 15 2, 10 1 2.
 lampades ardentes in fossam immittuntur
 2 22 3. lampadum certamen 1 30 2,
 festum 7 27 3.
 Lampea mons Arcadiae 8 24 3.
 Lampis Eleus 5 5 1, 6 15 7, 6 16 8.
 Lampis Laced. Ol. 5 8 7.
 Lampon Aegineta 3 4 10.
 Lampaseni Anaximenes prudentia ab Ale-
 xandri M. ira defensi 6 18 2. Priapum
 inprimis colunt 9 31 2.
Λαμπήσια v. festum.
 Lamprenses demus Atticus 1 31 3.
 Lampus Arnisci f. Eleus 6 16 7.
 Lampus Philippensis *Ἰπποπόροφος* 6 4 10.
 Lampus Prolai f. ab adversario in Isthmiis
 strangulatus 5 2 4.
 Lamus fl. Heliconis 9 31 7.
 lanæ succidae Cereris arae imponuntur 8
 42 11.
 Lancea fons 3 21 2.
 lanificii inventores 8 4 1.
 Laodamas Eteoclis f. 1 39 2, 9 5 13. in
 Illyricum profugit 9 9 5.
 Laodamia Amyclae f. Arcadis uxor 10
 9 5.
 Laodice Agapenorina f. 8 5 3. Paphi degit
 8 53 7.
 Laodice Helicaonis uxor 10 26 7.
 Laodicenses 3 16 8, 10 32 4.
 Laodocus heros 10 23 2.
 Laomedon Priami pater 7 20 4, 8 36 6.
 alius 10 27 3.
 Laonice Lebadi uxor 9 39 1.
 Laonome Gunei f. Amphitruonis mater 8
 14 2.
λαὸς Homero quid 8 29 2.
 Laphaes Argivorum tyrannus 2 21 8.
 Laphaes Philasius stat. 2 10 1, 7 26 6.
 Laphria v. Diana.
 Laphrius Castalii f. 1 24 6, 7 18 9.
 Laphystius deus Orchomeniorum 1 24 2.
 Laphystius mons 9 34 5.
 lapidatio 4 22 7, 8 23 7. *λιθοβολία* fe-
 stum 2 32 3.
 lapis in muro exemptilis 9 37 5. a Saturno
 devoratus et vomitu redditus 10 24 6.
 lapis Pentellicus in tegulas fissus 5 10 3.
 lapis niger 5 11 10. lapis sacer Troeze-
 niorum 2 31 7. lapide unico factum so-
 lium et simulacrum 8 37 3. lapides ru-
 des in Areopago 1 28 5, pro simulacris
 7 22 4. lapidum acervi sepulturae mo-
 numentum 8 13 3 et 10 5 4.
 Lapithaeum in Taygeto 3 20 7.
 Lapitharum cum Centauris pugna 1 17 2,
 5 10 8.
 Lapithas 3 20 7.
 Lapithus mons Arcadiae 5 5 8.
 Larisa arx Argivorum 2 24 1.
 Larisa Pelasgi f. 2 24 1.
 Larisa Thessaliae opp. 1 13 2. ad Peneum
 2 16 2. Larisae duae 3 17 1.
 Larisus fl. Eleorum et Achaearum termi-
 nus 6 26 10, 7 17 5. ad Larisum pugna
 8 49 7.
 Larymna Boeotorum olim Opuntiorum urbs
 9 23 7.
 Larymna Cyni f. 9 23 7.
 Larysimus mons Baccho sacer 3 22 2.
 Las ab Achille interfectus 3 24 10.
 Las opp. Eleutherolaconum 3 21 7, 3 24 6.
 Lasius Hippodamiae proci 6 21 10.
 Lastratidas Eleus Ol. 6 6 3.

- lateres crudi 8 8 8.
 Lathria Thersandri f. 3 16 6.
 Latnus mons 5 1 5.
 Latona 1 31 1, 3 20 5. parturienti ex Hyperboreis adest Ilithyia 1 18 5. contemptam ulciscuntur liberi 8 53 1. templacius et simulacra 2 21 8, 2 24 5, 8 9 1, 9 20 1, 9 22 1, 10 11 1, 10 35 4.
 Laurium 1 1 1.
 laurus Syriae antiquissima 8 23 5. Tempes 10 5 9. laurea cur Delphici athletae coronati 8 48 2, 10 7 8. laurea sarta sacerdotum 9 10 4.
 laena in Laidis sepulcro 2 2 4.
 Laena Aristogitonis amica 1 23 2.
 Leagus Athen. dux contra Thraces 1 29 5.
 Leandris Anaxandri uxor 3 14 4.
 Learchus Athamantis f. 1 44 7, 9 34 6.
 Learchus Rheginus stat. v. Clearchus.
 Lebadea Trophonio sacra 1 34 2, 9 39 1.
 Lebadus Athen. 9 39 1.
 Lebedus Ioniae opp. 1 9 7, 7 3 5, 7 5 11.
 Lebene Cretae opp. 2 26 8.
 lebetes inaurati in tecto Olympici templi 5 10 4.
 Lechaem Corinthiorum navala 2 1 5, 2 2 3, 9 14 6, 9 15 4, 10 37 3.
 Leches Neptuni f. ex Pirene 2 2 3.
 Leda Helenae nutrix 1 33 7. Thestii f. 3 13 8. ovum peperit 3 16 1.
 Ledon αὐτόχθων 10 33 1.
 Ledon opp. Phocensium 10 2 2, 10 3 2, 10 33 1.
 legumina a Cerere Pheneatis donata 8 15 3.
 Leis Ori f. 2 30 5.
 Leitus Boeotorum dux ad Troiam 9 4 3.
 Arcesilai ossa reportat 9 39 3.
 Leleges a Lelege nuncupati 1 39 6, 3 1 1.
 Megaridem tenent et Pylon deducuntur 4 36 1. Caricae gentis pars 7 2 7.
 Lelegia quae postea Laconia 4 1 1.
 Lelex Neptuni et Libyae f. 1 44 3, 3 12 5.
 primus Laconiae rex αὐτόχθων 3 1 1, 4 1 1. ex Aegypto advectus 1 39 6.
 leo ab Alcathoo interfectus 1 41 3, ab Hercule 5 10 9, a Lysimacho 1 9 5, a Polydamante 6 5 4. leo Nemeaeus et Parnasius 1 27 9, 2 15 2. leo tropaeum evertit 9 40 8. Thracii Xerxis camelos invadunt 6 5 4. leo sepulcri insigne 9 40 10. aeneus 10 18 7. leonis caput ferreum ib. 6.
 Leobotes v. Labotas.
 Leochares stat. 1 1 3, 1 3 4, 1 24 4, 5 20 10.
 Leocritus Athen. Protarchi f. 1 26 2.
 Leocritus Polydamantis f. 10 27 1.
 Leocydes Megalopolit. dux 8 10 6.
 Leogorus Proclis f. Samiorum rex 7 4 2.
 Leon Ambraciota 6 3 7.
 Leon daduchus 1 37 1.
 Leon Eurycratis secundi f. rex Spartae 3 3 5.
 Leonidaem 4 15 2, 6 17 1.
 Leonidas Anaxandridae f. 3 3 9. Cleomenis frater 3 4 7. ad Thermopylas dux 1 13 5, 3 4 7, 8 52 2. quotannis laudatur 3 14 1.
 Leonidas Cleonymi f. 2 9 1, 3 6 7.
 Leonidas Eleus 5 15 2.
 Leonidas Naxius Ol. 6 16 5.
 Leonidas Rhodius Ol. 6 13 4.
 Leonnatus 7 6 6.
 Leontichus Rhadines amator 7 5 13.
 Leontini restituti 6 17 9. nonnullorum donarium 5 22 7.
 Leontiscus Messenius Ol. 6 2 10, 6 4 3.
 Leontomenes Tisameni f. 7 6 2.
 Leonymus Crotoniates 3 19 11.
 Leos heros eponymus Athen. 1 5 2, 10 10 1.
 Leosthenes 1 1 3, 1 25 5, 1 29 13, 8 52 5.
 ineunte praelio perit 3 6 1.
 Leotychides Agidis f. 3 8 7. ab Agesilao regno privatus ib. 8.
 Leotychides 3 4 3—4. cum Cimone ad Mycalen vincit 3 7 9, 8 52 3.
 lepra Lepreatis nomen parit 5 5 5.
 Leprea Pyrgi f. 5 5 5.
 Lepreatae 5 23 2. Eleis infesti 4 15 8, obnoxii 8 3 3.
 Lepreus opp. Triphyliae Eliacae 5 5 3, 6 15 1.
 Lepreus Pyrgi f. cum Hercule certat 5 5 4.
 lepus urbis condendae locum monstrat 3 22 12. lepores albi 8 17 4.
 Lerna fons Corinth. 2 4 5.
 Lerna opp. 2 15 5, 2 36 6 et 7. Aegypti illi ibi interfecti 2 24 2.
 Lernaestum festum 2 36 7 (?). 2 37 2. 8 15 9.
 Lesbos Aeolica 4 35 10, 10 24 1. a Penithilo capta 3 2 1. Lesbiorum fabula 10 19 3.
 λέσχη Κροτωνῶν 3 14 2, Spartanae 3 15 8, Delphica 10 25 1.
 Lescheos Ἰλίου πέποις scripsit, Aeschylini fil. 10 25 5. 6. 8. 9. 10 26 1. 4. 8. 10 27 1. 2.
 Lessa vicus 2 25 10.
 ad Lethaeum fl. Magnetes 1 35 6, 5 21 18, 6 17 3, 10 32 6.
 Lethes aqua in sacris Trophonii 9 39 8.
 Letreus Pelopis f. 6 22 8.
 Letrini opp. 6 22 8. Letrinzei ib. 10.
 Leucasia fl. 4 33 3.
 Leucasion vicus Arcad. 8 25 2.
 Leuce ins. Euxini Achilli sacra 3 19 13. .
 Leuceas ἐξηγητής 1 13 8.
 Leucippe Oceani f. 4 30 4.
 Leucippides heroinae et sacerdotes 3 13 7, 3 16 1.

- Leucippus Oenomaï f. Daphnen amat* 8 20 2.
Leucippus Perieris f. 3 26 4, 4 2 4. *Apha-rei frater* 4 31 12. *eius filiarum nuptiae* 1 18 1, *raptus* 3 17 3 et 3 18 11, *tam-plum* 3 12 8.
Leucippus Thurimachi f. 2 5 7.
Λευκὸν πεδίον 4 33 11.
Leucon Athamantis f. 6 21 11, 9 34 7 et 9.
Leucone Aphidantis f. 8 44 7.
Leuconius Ions 8 44 7.
Leucophrys ins. postea Tenedus 10 14 1.
Leucothea v. Ino.
Leuctra Boeotiae opp. 9 13 4. *umbrosa* 9 14 3. *Leuctrica pugna* 1 13 5, 4 26 4, 8 27 8, 9 6 4, 9 13 4—10.
Leuctra vel Leuctron Eleutherolaconum opp. 3 21 7, 3 26 4.
Leuctron Arcad. opp. 8 27 4.
Leucyanias fl. 6 21 5.
Libethra opp. Macedoniae 9 30 9.
Libethriae nymphae 9 34 4.
Libethrias fons 9 34 4.
Libethrium mons 9 34 4.
Libon Eleus architectus 5 10 3.
Libya Θηλαϊδης 2 21 6.
Libycum marmor 1 18 9.
Libye Epaphi f. 1 44 3.
Libyes αὐτόνομοι 8 43 3. *Libyum in St-ciliam colonia* 5 25 6, *in Sardiniam* 10 17 2. *Libyum dii* 5 15 11.
Libys Mnaseas cursor 6 18 1.
Libyssa vicus Nicomed. 8 11 11.
Lichae Spartani sollertia 3 3 6, *temeritas* 6 2 1.
Licymnius Electryonis f. a Tlepolemo interemptus 2 22 8. *Alcmenae frater* 3 15 4.
Ligna magica arte sine igne incensa 5 27 8. *ligna e quibus ξόανα conficiebantur* 8 17 2.
Ligures trans Eridanum 1 30 3.
Lilaea Naïas 10 33 4.
Lilaea opp. Phocidis 9 24 1, 10 3 1, 10 33 3. *Lilaeensium sacra ad Cephissum amnem* 10 8 10.
Ilia in amictu Iovis Olympii 5 11 1. *e lilio unguenta* 9 41 7.
limen aeneum 9 19 8.
Limnae vicus in Lacedaem. et Messen. fl-nibus 3 2 6, 4 31 3.
Limnaeum Dianae sacrum 3 16 6.
Limnaetæ Spartani 3 16 9.
Limon locus 2 35 3.
Limon Tegestæ f. 8 53 2.
Lindiorum donarium 10 18 4.
Linus Amphimari f. 2 19 6, 8 18 1, 9 29 6.
linus Apollinis f. 1 43 7, 2 19 8.
Linus Ismenii f. Heraculis magister 9 29 9.
Lipara insula 10 11 4.
Liparasi Cnidiorum colonia 10 11 3, 10 16 7.
Lipephile Iolai f. 9 40 6.
Λιθοβολία 2 32 2.
litterae antiquae 5 17 6, *Atticae* 6 19 6.
βουστροφῆδον scriptae v. inscriptio.
Lixitæ Africae gens 1 33 5.
Lochaes Maenalius 6 6 1.
Locri ad ins. Atalantam 10 20 4.
Locri Epizephyrii e Lacedaemone oriundi 3 3 1, *Rheginis finitimi* 6 6 4. *cum Cro-toniatis bellum gerunt* 3 19 11. *eorum donarium* 6 19 6.
Locri Epicnemidii Phocensis finitimi 3 9 9, 10 1 2, 10 13 4. *Amphictyones* 10 8 2. *quot pugnaverint ad Thermopylas* 10 20 2. *Thronium condant* 5 22 4.
Locri Opuntii olim sagittarii 1 23 4.
Locri Ozolae 4 24 7, 10 38.
Λοκρὲς ἡπειρος 6 19 5, 9 24 5.
Loerus Parius stat. 1 8 4.
Lophis fl. Hallartiae 9 33 4.
Lophis Hallartius 9 33 4.
loricae lintae 1 21 7, 6 19 7. *Sauromati-cae* 1 21 6.
e loto simulacra 8 17 2.
Lucani 1 11 3 et 7.
Lucina v. Ilithyia.
luctae institutio 5 8 7.
lucus πρίνων 2 11 4, *πλατάνων* 2 37 1.
Luna Eadymionem amat 5 1 4. *equo vel mulo vehitur* 5 11 8. *cornua gerit* 6 24 6. *Paphia* 3 26 1. *lunata acies* 8 10 7.
Lunae aqua 3 26 1.
Lupercalia v. Lycaea.
Lupia olim Sybaris 6 19 9.
lupus lupo saevior 7 12 2. *lupus furtum detegit* 10 14 7. *lupus ex homine* 6 8 2, 8 2 6. *lupi circa Crotonem multi* 6 14 8. *in Sardinia nulli* 10 17 12. *lupi homi-num duces* 10 6 2.
luscinae ad Orphei sepulcrum vocaliores 9 30 6.
Lusi vicus Arcadiae, olim urbs 8 18 7.
Lusius fl. Arcadiae l. q. Gortynius 8 28 2.
lustratio Orestis 2 31 8, *xvi feminarum* 5 16 8.
Λουτροφόρος Veneris 2 10 4.
Lybas s. Lycas daemon 6 6 11.
Lycae fons 6 6 11.
Lycaea v. festum.
Lycaeatis regio Arcad. 8 30 1. *Lycaeatae* 8 27 5.
Lycaeus mons Arcadiae 4 20 2, 8 2 1, 8 32 2.
Lycaon Pelasgi f. Arcadiae rex 8 2 1. *eius filii* 8 3 1.
Lycastidas Andrius 6 14 13.
Lyceas poeta 2 19 6, 2 22 2, 2 23 8.

- Lyceum Apollini sacrum 1 19 3, 1 29 16.
 Lyceus Lycaonis f. 8 3 4.
 lychnus Minervae per totum annum ardens 1 26 6. lychni aenei plumbo agglutinati 7 22 2.
 Lycii 1 19 3, 2 37 3. Creta oriundi 7 3 7. terrae motu afflictis succurrit Antoninus Pius 8 43 4.
 Lycinus Colophonius 6 17 4.
 Lycinus Eleus Ol. 6 7 9.
 Lycinus Heraeensis Ol. 6 10 9.
 Lycinus Spartanus *Ἰκποτρόφος* et Ol. 6 2 1.
 Lyciscus Messenius cum filia aufugit 4 9 4 b. captus absolvitur 4 12 5.
 Lycius Myronis f. stat. 1 23 7, 5 22 3.
 Lycoa urbs Arcadiae 8 3 4, 8 36 7. Lycotaiae 8 27 4.
 Lycomedes Apollinis f. 7 4 1.
 Lycomedes Creontis f. 10 25 6.
 Lycomedes Mantinensis 8 27 2.
 Lycomedes Seyrius Theseum interimit 1 17 6.
 Lycomidæ in Cereris sacris hymnos canebant 1 22 7, 4 1 5, 9 27 2, 9 30 12. eorum *ἄλσιον* 4 17.
 Lycone mons 2 24 5.
 Lycophron Lycurgi oratoris pater 1 29 15.
 Lycorea urbs Phocidis 10 6 2.
 Lycoritæ Parnassi accolæ 4 34 9.
 Lycormas Larisæus Pyth. 10 7 8.
 Lycortas Megalopolit. Achaeorum dux 4 29 11, 7 9 4. Philopoemenis necem ulciscitur 8 50 8.
 Lycortas Phlegiensis 8 24 2.
 Lycortas Syracusanus 5 27 7.
 Lycorus Apollinis f. 10 6 3.
 Lycosura urbs Arcadiae 8 2 1. Clitoris regia 8 4 5. omnium urbium antiquissima 8 38 1.
 Lycosurenses Megalopolim migrare nolunt 8 27 4 et 5 et 6.
 Lycotaiae 8 27 4.
 Lyctus opp. Cretæ 4 19 4.
 Lyeutes (?) pop. Arcadiae 8 23 8.
 Lycurgus Alei f. rex Arcad. 8 4 8 et 10. eius sepulcrum 5 5 5.
 Lycurgus Hippodamiae procus 6 21 10.
 Lycurgus Laced. Labotæ regis tutor leges fert 3 2 3 et 4, 3 14 9, 3 16 10. altero oculo privatur 3 18 1. templum 3 16 6. Iphito aequalis 5 4 5.
 Lycurgus Lycophronis f. orator Athen. 1 29 15—16. eius statua 1 8 2.
 Lycurgus Opheltæ pater 2 15 3.
 Lycurgus Pronactis f. 3 18 12.
 Lycurgus Thraciae rex Baccho poenas dat 1 20 3.
 Lycuria locus Arcadiae 8 19 4.
 Lycus Messenius 2 7 2.
 Lycus Pandionis f. 1 10 3. ab Aegeo fratre expulsus 4 2 6. initia magnarum dearum promovet 4 1 5, 4 2 6. vates 10 12 11. eius oracula 4 20 4. *δρυμός* 4 1 6.
 Lycus equus 6 13 10.
 Lycus Nyctei frater 2 6 2. Labdaci et Laii tutor 9 5 5. eius domus reliquiae 9 16 7.
 Lycus Thrax a Cycno interemptus 1 27 6.
 Lydi deam Tauricam se habere dicunt 3 16 8. Persici 5 27 5. Lydorum *ἐξηγηται* 1 35 8. regum donaria Delphis 10 13 6, 10 16 1. harmonia 9 5 7. *αὐλημα* 9 12 6. aves Lydicae 9 22 4.
 Lydiades Megalopolit. 8 10 6. tyrannus virtutibus et rebus gestis insignis 8 27 12 et 15.
 Lygdamis Artemisiae pater 3 11 3.
 Lygdamis Syracusanus Herculi magnitudine corporis par 5 8 8.
 Lygodesma dea 3 16 11.
λυματα i. q. *καθαράματα* 8 41 2.
 Lymax f. Arcadiae 8 41 2, 8 10 3.
 Lyncea vicus, postea Lyrcæa 2 25 5.
 Lynceus Apharei f. perapicacissimis oculis 4 2 7. a Polluce interfectus 4 3 1. eius sepulcrum 3 13 1.
 Lynceus Hypermaestrae beneficio servatus 2 19 6, 2 21 1, 2 25 4. Danao succedit 2 16 1. eius sepulcrum 2 21 2, statua 10 10 5.
 lyra inventum Mercurii 5 14 8, 8 17 5. lyrae e testudinibus 8 23 9, 8 54 7. lyra quis post Mercurium primus usus 9 8 8.
 Lyrcæa v. Lyncea.
 Lyrcus Abantis f. 2 25 4.
 Lysander Aristocriti vel Aristocratis f. 3 6 7, virtutibus et vitis insignis 9 32 6—10. ad Aegospotamos vincit 3 11 5, corruptis hostium ducibus 10 9 11, sociis multis 10 9 7—10. Athenas eversum 4 3 8 6, xxx viros instituit 3 5 1. Agestilao studet 3 8 10. nocturno viso monitus Aphytaeorum obsidionem solvit 3 18 3. ad Haliartum occumbit 3 5 3, 9 32 5. eius donarium 3 17 4, hospites civitatum suarum proditores 7 10 3, statuae 6 3 14 et 15.
 Lysander Boeotarcha 10 20 3.
 Lysander Lysandri nepos 3 6 7.
 Lysander Ptolemaei Lagidae f. Agathoclis uxor 1 9 6, 1 10 4.
 Lysianassa Polybi f. Talai uxor 2 6 6.
 Lysianax Eleus 6 4 5.
 Lysidice Pelopis f. 8 14 2.
 Lysimache 1 27 4.
 Lysimachia urbs in Isthmo Thraciae 1 9 4, 1 16 2.
 Lysimachides Athen. 10 18 1.
 Lysimachus Aristidis pater 8 52 2.

Lysimachus Macedo Thraciae rex 1 6 4, 1 9 5—1 10 5, 7 3 4 et 5.
Lysinus Aristophontis pater 6 13 11.
Lysippe Elea Prolai uxor 5 2 4.
Lysippus Eleus Ol. 6 16 7.
Lysippus Sicyonius stat. 1 43 6, 2 9 8, 2 20 3, 6 1 5, 6 2 1, 6 4 7, 6 5 1, 6 14 12, 6 17 3, 9 27 3, 9 30 1.
Lysis Tarentinus Epaminondae praeceptor 9 13 1.
Lysistratus Argivus 2 36 5.
Lysistratus Corinthiorum dux 4 19 2.
Lysistratus Spartanus 3 8 5.
Lyson stat. 1 3 5.
Lysus Macedo stat. 6 17 1.

Macar Aeoli f. 10 38 4.
Macareus Lycaonis f. 8 3 2.
Macaria s. Macareae opp. Arcad. 8 3 3, 8 27 4, 8 36 9.
Macaria fons 1 32 6.
Macaria Herculis e Deianira f. 1 32 6.
Macartatus 1 29 6.
Macedones Amphictyones 10 3 3, 10 8 2.
 a *Leosthene victi* 1 1 3, a *Pyrrho* 1 13 3. de *Macedonibus tropaeum* 3 24 6: ipsi *tropaeis* non untantur 9 46 7. *potentiam eorum quid auxerit* 8 27 10, *quid fregerit* 7 8 8, 8 7 8. *Macedones Nestii(?)* 1 10 2.
Macedonia a Gallis invaditur 10 19 7. *urbs eius recentissima* 6 4 10.
Maceris Libys Hercules cognominatus 10 17 2.
Machaerion an Epaminondam occiderit 8 11 5.

μάχαιραι victimariae 4 17 1.
Machanidas Lacedaemoniorum tyrannus 4 29 10, 8 50 2.
Machaon Aesculapii f. Alexanoris Polemocratis Sphyri pater 2 11 5, 2 23 4, 2 26 10, 2 36 6, 3 26 9, 4 3 1 et 2 et 9.
Macistii ab Eleis deficient 6 22 4.
Macria promontorium Teiorum 7 5 11.
Maeander 10 32 13. *Asopi fons* 2 5 3. *curso flexuoso* 8 41 3. *aqua fervente* 8 7 3. *eius myricae* 5 14 3, *marini pisces* 4 34 1, *alluviones* 7 2 11, 8 24 11, *fluvia* 7 4 1.
Maenalia Arcadiae pars 3 11 7, 6 7 9. *frigida* 8 9 4.
Maenalius mons et campus 8 36 7 et 8. *eius oppida* 8 27 3.

Maenalius Arcadiae urbs 8 3 4, 8 36 8.
Maenalius Lycaonis f. 8 3 4.
Maeon Tydeum sepelit 9 18 2.
Maera Atlantis f. Tegeatae uxor 8 12 7, 8 48 7, 8 53 3.
Maera Proeti f. 10 30 5.
Maera vicus Arcad. 8 12 7.
Maerae χορός 8 8 1.

PAUSAN. II.

Maesis Hyrael f. 3 15 8.
Magas Philippi et Berenices f. Cyrene recuperata a Ptolemaeo deficit 1 6 8, 1 7 1—3.
magiae vis 5 27 3 et 5.
magnae matris templum 3 12 9. *ara* 8 37 2. v. et *Mater*.
Magnes Aeoli f. 6 21 11.
Magnesia sub Pelio 7 7 6.
Magnesiae mortuus Themistocles 1 1 2, 1 26 4.
Magnetes in boreali Sipyli parte 1 20 5, 3 22 4. ad *Hermum* 10 4 6. ad *Lethaeum* 1 35 6, 5 21 10, 6 17 3, 10 32 6. *Bathyclem in throno Amyclaeo ornando adiuvant* 3 18 14. *Amphictyones* 10 8 2.
Μαγνήτιδες πόλιν Ephesiorum 7 2 9.
Malaea opp. Arcadiae 8 27 4.
Malaea promontorium 3 23 2, 3 25 2.
Malgis Boeotarcha 9 13 6.
Maliacus sinus 10 20 8, 10 21 1. v. et *Lamiacus*.
Malienses Amphictyones 10 8 2. an *sagittarii* 1 23 4. *adversus Gallos acerrimi* 10 23 13.
Mallus Ciliciae urbs 1 34 3.
Maloetas fl. Arcad. 8 36 1.
Maltho gymnasium Eleorum 6 23 6.
Malus fl. Arcadiae 8 35 1.
Maneros Aegyptiis Linus 9 29 7.
Maniae Arcadiae locus 8 34 1.
Maniae Eumenides 8 34 1.
Manius Aelius Glabrio Antiochum et Syros vincit 8 51 4.
μάντεων genera 1 34 4.
Manthuristicus campus 8 44 7.
Manthyrenses demus Tegeaticus 8 45 1, 8 47 1.
μαντικά έπη 9 31 5. *μαντικός οίκος* 2 13 7.
Manticlus Theocli f. 4 21 2 et 12. cum *Gorgo Messenicam coloniam ducit* 4 23 2 et 5. *Herculi templum conplit ib.* 10.
Mantineae Arcadiae urbs 8 3 4, 8 8 4—8 9 10. ab *Arato liberata* 2 8 6. *Mantineae veteris rudera* 8 12 7.
Mantinense praelium 1 3 4, 8 8 10, 8 9 8, 8 11 5, 9 15 5.
Mantinensium et Tegeatarum termini 8 11 1. *Mantinensium res gestae* 8 8 6, de *Spartanis tropaeum* 8 10 8, *hippodromus et stadium* 8 10 1, *donaria* 5 26 6, 10 13 6.
Mantineus Lycaonis f. 8 3 4, 8 8 4.
Mantius Melampodis f. 6 17 6.
Manto Polyidi f. 1 43 5.
Manto Tiresiae f. 7 3 1, 9 10 3, 9 33 2.
Maratha locus Arcadiae 8 28 1.
Marathon demus 1 32 3—7. *Marathonia pugna* 1 15 3, 1 32 3, 4 25 5, 10 20 2: *decima* 10 10 1: *sepulcra* 1 29 4, 1 32 3.

27

- Marathonius taurus 1 27 10. Marathonii
 Heenelem primi colunt 1 46 3, 1 32 4.
 Marathon Epopei f. 2 1 1, 2 6 5.
 Marathon heros 1 15 3, 1 32 4.
 marca Celtis equus 10 19 16.
 Mardonius Gobryae f. 7 26 6, 9 1 3. Apol-
 linem Pitom consulti 9 23 6. templa
 incendit 1 1 5. eius acinaces 1 27 1,
 interitus 3 4 10, sepultura 9 2 2, statua
 3 11 8. milites furere corrupti 1 40 2, 9
 25 9.
 mare mortuum 5 7 4—5. rubrum 1 33 4.
 marinae scaturigines Mantineae Athenis
 Mylasae 8 10 4.
 maris simulacrum 2 1 7 et 8 et 9.
 margaritae resolvuntur aceto 8 18 6.
 Mariandyni Haraeolotum finitimi 5 26 7.
 Marion Alexandrinus Ol. 5 21 10.
 Marius opp. Eleutherolaconum 3 21 7, 3
 22 8.
 Marmaridae Numidarum gens 1 7 2.
 Marmax Hippodamiae pater 6 21 7 et 10.
 Marion Lacedaemonius 3 12 9.
 Marpessa Idae et Meleagri uxor 4 2 7. ab
 Apolline rapta 5 18 2.
 Marpessa Tegeatis cognomine *Χαίρα* 8 47
 2, 8 48 3.
 Marpesus opp. Idae 10 12 3 et 4.
 Mars Alcippes pater 1 21 4, Ascalaphi et
 Ialmeni 9 37 7, Melanippi 7 22 8, On-
 omoi 5 1 6 et 5 22 6, Phlegyaee 9 36 1.
 Acheloo opem fert 6 10 12. caedis reus
 1 21 4, 1 26 5. eius aedes 1 8 4, 2 25
 1, 3 22 7: draco et fons 9 10 5.
Ἄρης ἀφνειός 8 44 7. *γυναικο-*
δολός 8 48 4. *θηρεύτης* 3 19 8. *ἔκ-*
πιος 5 15 6.
 Marsyas fl. 2 7 9, 10 30 9.
 Marsyas Silenus a Minerva caesus 1 24 1.
 tibiis canit 10 30 9, 2 7 9, 8 9 1.
 Martiora (martiora) bellua Indica 9
 21 4.
 Masses Heracleonensium navale 2 36 2.
 Masistii Persae thorax 1 27 1.
 Massiliensium origo et donarium 10 8 6,
 10 18 7.
 mater mortua lae praebet 6 44 8. cum
 matre mortua congressus 4 26 3.
 matris deum aedes 1 3 5, 1 31 1, 2 4 7, 3
 22 4, 4 31 6, 8 36 4, 8 44 3, 10 32 3.
 era 5 14 9, 8 37 2. *μηκρόφων* 5 20 9. v.
 et Magna mater.
 Mathia mons 4 34 4.
 Mauri 1 33 5. sedibus pulsi ab Antonino
 8 43 3.
 Mausolea Romanis magnifica sepulera 8
 16 4.
 Mausolus rex Halicarnassi 8 16 4.
 maza in aquis protecta futura portendit 3
 23 8. mazae mellitae 6 20 2.
 Mecestens 1 28 7. Euryali pater 2 20 5. a
 Menalippo interfectus 9 18 1.
 Mecon v. Mycon.
 Meda Phylagis filia Antiochi mater 1 5
 2, 10 10 1.
 Medea 2 3 6—11. eius *ἐπάρχαι* 2 12 1,
 dolus in Peliam 8 11 2.
Μῆδειος Iasonis fl. 2 3 9.
μηδὲν ἄγαν 10 24 1.
 Medeon opp. Phocidis 10 3 2, 10 36 6.
 Medesioaste Priami f. 10 25 9.
 Medi a Medea dieti 2 3 8.
 Medon Cisi f. 2 19 2.
 Medon Codri f. 7 2 1.
 Medon Doriclidis f. stat. 5 17 2.
 Medon Pyrladae f. 2 46 7.
 Medontidae Codri posterii decennali im-
 perio 4 6 10, 4 13 7.
 Medus Medae f. 2 3 8.
 Medusae pater, forma, virtus bellica 2 21
 5—6, caput 1 21 3, 2 20 7, 5 10 4, 5 12
 4, 9 34 2. crines 8 47 5. sorores alatae
 8 16 5.
 Medusa Priami f. 10 26 1.
 Megacles architectus 9 14 4.
 Megalophanes Philopomenis praceptor 8
 49 2.
 Megalopolis Arcadiae urbs omnium recen-
 tissima 6 12 8, 8 27 1—8. Epaminondas
 aspersione condita 9 14 4. Hellasonte su-
 vio intersecta 8 30 2. a Cleomene capta
 2 9 2, 4 20 7. vastata 8 27 16, 8 33 1.
 eius theatrum 2 27 5. *ἀρχαία* 8 30 6.
 Megalopolitarum res gestae et casus va-
 rii 8 27 9—16.
 Meganira Celei uxor 1 20 1.
 Meganites Achaeae fl. v. Miganitas.
 Megapenthes Menelai nothus 2 18 6. cum
 Nicostrato fratre eodem equo vectus 3
 18 13.
 Megapenthes Proeti f. cum Persae regnum
 committit 2 16 3.
 Megara Herculis uxor 1 41 1, 9 11 2. ab
 Hercule dimissa 10 29 7.
 Megara urbs 1 39 5, 1 40 1—1 44 2. Ro-
 manis se dedit 7 15 11.
 Megarensium ager quotannis vastatus 1 40
 4. arces binae 1 40 6, 1 42 1. colonia 5
 26 7. donaria 5 23 5, 10 15 1. adversus
 Gallos copiae 10 20 4. lingua et mores
 1 39 5. navale 1 39 14, 1 44 3. piculum
 3 4 6. scelus in violando foetale 1 36 3.
 victoria de Atheniensibus 10 15 1, de
 Corinthiis 6 19 3, de Persis 1 40 2. ad-
 versus Thebanos armis 5 50 4. thesaurus
 5 19 12.
 Megareus Neptuni f. Onchesti rex 1 39 5,
 1 42 1. Megarensium rex 1 41 3.
 Megaris Eleusini finitima 1 39 4, Boeotiae
 1 44 4, Corinthiis ib. 10.
μέγαρον Bacchi 8 6 5, Cereris 1 39 5, 3

- 25 9, 98 1, Curetum 4 31 9, *Δεσποίνης* 8 37 8.
 Megarus Iovis f. 1 40 1.
 Meges vulneratus ab Admeto 10 25 5.
μελίχαι 8 40 3.
 Melaea Delphi mater 10 6 4.
 Melaeae opp. Arcad. 5 7 1, 8 3 3, 8 26 8.
 Melaeus Lycæonis f. 8 3 3, 8 96 8.
 Melampodidae 6 17 6.
 Melampus Amythaonis f. Abantis pater 1 43 5. Argivas et Proeti filias insania liberat 2 18 4, 8 18 7: *τὰ καθάρσια* quo abiecerit 5 5 10. Iphicli boves obtinet 4 36 3. Minervæ arcam ponit 8 47 3. eius templum 1 44 5. in eum carmen Hesiodum 9 31 5.
 Melaneus Apollinis f. 4 2 2.
 Melangea locus Arcadiae 8 6 4.
 Melanion Parthenopaei pater 3 12 9. cursu certat 5 17 10, 5 19 1.
 Melanippe nympha 9 1 1.
 Melanippus Martis f. 7 22 8.
 Melanippus Thebanus Tydem et Mecisteum occidit 9 18 1.
 Melanippus Theseli f. 10 25 7.
 Melanippi et Comaethus amor 7 19 2.
 Melanopi monumentum 1 29 6.
 Melanopus Cumanus de Opide et Hecæerge 5 7 8.
 Melantho Homérica 10 26 1.
 Melanthus Andropompi f. Athen. rex 2 18 8 et 9, 7 1 9. eius filius Codrus 1 19 5, 8 25 1. posteri Mædontidae 4 5 10.
 Melas Antasi f. 2 4 4, 5 16 7.
 Melas fl. Boeotiae 9 83 6.
 Melas fl. Pamphyliæ frigidus 8 28 3.
 Melas Neptuni f. 7 4 8.
 Melas Oenopionis f. 7 4 8.
 Melas Opis f. 8 28 5.
 Meleager Oenei f. 4 2 7. eius interitus 10 31 3. hasta Apollini consecrata 2 7 9.
 Meleagrides aves 10 32 16.
 Meles Athen. Timagora amatore ad mortem adacto sese saxo deiecit 1 30 1.
 Meles fl. 7 5 3 et 12.
 Melesander Athen. dux 1 29 7.
 Melete Musa 9 29 2.
 Melia ab Apolline rapta 9 10 5. mater Toneri 9 26 1.
 meliastæ Bacchi sacrifici 8 5 5.
 Meliboea s. Chloris Niochæ f. 2 21 9.
 Melicertes in mare præcipitatus 1 44 7, 2 1 3, 9 34 6.
 Melissa Periantri uxor 2 28 8.
 Melitides portæ 1 23 9.
 Melobosis Oceani f. 4 30 4.
 Melpæ locus Arcadiae 8 38 11.
 Melias Lacedææ f. 2 19 2.
 Memblarius a Cadmo Callistæ ins. præfectus 3 1 7.
 Memnon Aethiopum rex Susis Troiam profectus 10 31 7. eum Achille pugnat 3 18 12, 5 19 1. eius gladius 3 8 8, statua 1 42 3, effigies picta 10 31 5.
 Memnonides aves 10 31 6.
 Memnonii muri 4 31 5.
 Memphis templum Sarapidis habet antiquissimum 1 18 4.
 Menæchmus Naupactius stat. 7 18 10.
 Menalces Eleus Ol. 6 16 5.
 Menalcidas Lacedæm. 7 11 7, 7 13 8.
 Menander Diopithis f. comicus 1 2 2, 1 21 1.
 Mende Thraciæ opp. 5 10 8. Mendæorum origo et donarigum 5 27 12.
 Menelaïs fons et platanus 8 23 4.
 Menelaus Atrei f. 3 1 5. Helenam interempturus 5 18 3. eius a Troia reditus 10 25 2, clypeus 10 26 3, domus 3 14 6, templum et æpulcrum 3 19 9.
 Menelaus a Ptolemæo Cypro præfectus 1 6 6.
 Menephyllus Aegæensis 6 3 13.
 Menepolemus Apolloniata Ol. 6 14 13.
 Menestheus 1 1 2, 1 23 8. Petei f. 2 25 6. ab Atheniensibus Thesæo prælatas 3 18 5. a Dioscuris regno restitutus 1 17 5.
 Menestratus pro amasio mortem oppetit 9 26 7.
 Menius fl. 5 1 10, 6 26 1.
 Menippus Megarei f. v. Euippus.
 Menodorus Athen. stat. 9 27 4.
 Menoeceus Creontis f. 9 25 1.
 Menoeceus Creontis pater 9 5 13.
 Menophanes Mithridatis dux Delum diripit 3 23 3.
 Mentas 8 31 7.
 Mercurius Autolyçi pater 8 4 6, Buni 2 3 10, Cydonis 8 53 4, Eleusinis 1 38 7, Euandri 8 43 2, Myrtili 8 14 10, Noracis 10 17 5, Phariæ 4 30 2. Amphionis magister 9 5 8. Aesculapium flammis eripit 2 26 6. Apollini boves surripit 7 20 4. animas in Orcum ducit 6 32 4, Bacchum in caelum 3 18 11, deas ad Paridem 3 18 12 et 5 19 5, Dioscuros Pellam 3 26 2. Pyram invenit 2 19 7, 5 14 8, 8 17 5. Mercurii incunabula 8 16 1, 8 36 10, 9 20 3, 9 22 2. caduceus 5 27 8. gymnasium 1 2 5. simulacra 1 27 1, 4 33 3, 8 39 6, 9 24 5, 10 12 6. cf. Hermae.
Ἐμῆς ἀγῆταρ 8 31 7. *ἀγοραῖος* 1 15 1, 2 9 8, 3 11 11, 5 17 3, 7 22 2, 9 17 2. *αἰπυτος* 8 47 4. *ἀνακήσιος* vel *ἀνάκητα* 8 3 2, 8 30 16, 8 36 10. *δόλιος* 7 21 1. *ἐναγώνιος* 5 14 9. *ἐπιμήλιος* 9 34 3. *κροισφόρος* 2 3 4, 4 33 27*

- 4, 5 27 8, 9 22 1. *Κυλλήνιος* 6 26 5, 8 17 1. *παράμυων* 5 15 11. *πολύγιοι* 2 31 10. *πρόμαχος* 9 22 1—2. *πρόναος* 9 10 2. *προπύλαιος* 1 22 8. *σηπλαίτης* 10 32 5.
- Merionis sagitta aenea* 3 3 8.
Mermerus Medaeae f. 2 3 6 et 8.
Meroë opp. Aethiop. 1 33 4, 5 7 4.
Merops Cypseli f. *Cresphontis uxor* 4 3 6.
Meropis ins. Cos 6 14 12.
merulae v. *κόσσυφοι*.
Mesatis opp. 7 18 4 et 6.
Mesate promont. 7 5 6.
Mesoa pagus Lacon. 3 16 9.
Mesoboa vicus Arcad. 8 25 2.
Messa opp. et portus 3 25 9.
Messapii Tarentinis finitimi 10 10 6.
Messapum mons 9 22 5.
Messeti fons 3 20 1.
Messene Triopae f. *Polycaonis uxor* 4 1 1 et 8. eius honores heroici 4 3 9, 4 27 6, 4 31 11.
Messene opp. Siciliae, antea *Zancle* 4 23 8, 4 26 3, 5 25 2, 5 26 5, 6 2 10.
Messene regionis olim, non urbis nomen 4 1 3. urbis aedificatio 4 26 6—27 11, situs et muri 4 31 5—33 2.
Messenia 8 1 1, 4 30 sqq. *Messeniae* et *Laconiae fines* 4 1 11, *Elidis* 4 36 7 et 5 6 3.
Messenii Adraستي socii 9 9 2. *Dorienses* ultro admittunt 4 3 6. in *Helotum* censum referuntur 4 23 1, praeter maris accolae 3 3 4. *Ithome* eieci *Naupactum* obtinent 3 11 8, 4 24 7. *Oenias* expugnant 4 25 1—2, mox amittunt ib. 3—10. *Naupacto* amissa disperguntur 4 26 2, 10 38 10. *Doricos ritus* et linguam servant 4 27 11. in *Peloponnesum* redeunt 4 26 3, 4 27 11. *Philippi socii* 4 28 2. *Lacedaemonis* contra *Pyrrhum* opem ferunt 4 29 6. una cum patria palmas *Olympicas* et amittunt et recuperant 6 2 10. ab *Augusto* multantur 4 31 1.
Messeniorum arx 4 38 1. dii tutelares et heroes 4 14 7, 4 27 6, regiae 4 3 7. arcana sacra 4 20 4, 4 26 7. *Messeniorum Naupacti*. donarium *Olymp.* 5 26 1.
Messenici belli scriptores 4 6 1—5. causae 4 4 4—5 10. bellum primum 4 6 6—13 7. secundum 4 14 6—23 4.
Metanastes Archandri f. 7 1 7.
Metapontii rudera 6 19 11. *Metapontinorum thesaurus Olymp.* ib. eorum donarium 5 22 5.
Q. Caecilius Metellus legationis princeps 7 8 6, 7 9 1.
Q. Caecilius Metellus Macedonicus adversus *Andriacum* mittitur 7 13 1. *Achai-* cum bellum conficere studet 7 15 1.
- Methana* opp. *Troezeniorum* 2 34 1.
Methapus Athen. orgia et initia constituit 4 1 7.
Methydrium olim urbs, dein vicus 8 12 2, 8 27 4 et 7. eius conditor 8 3 3, 8 35 9, 8 36 1—3.
Methymnaeorum donarium Delphi 10 19 3.
Metioche Troas 10 26 2.
Metion Erechthei f. 2 6 5.
Metionidae Pandionem alterum regno pel- lunt 1 5 3. *Metionidarum regia stirps* 7 4 5.
μέτοικοι 1 30 1.
Metrodorus Erythraeus 6 15 6.
μητρώον v. *Mater deum*.
μητρώον αὐλημα 10 30 9.
Micon Aegineta 5 25 10 et 13, 8 42 7 et 10.
Micon Athen. orator a *Philippo* veneno necatus 2 9 4.
Micon Athen. pictor et stat. 1 17 3, 1 18 1, 6 6 1, 8 11 3.
Micon Syracus. stat. *Nicerati* f. 6 12 4.
Micythus v. *Smicythus*.
Mida Phylantis f. *Antiochi mater* 1 5 2, 10 10 1.
Midas Gordii f. *Ancyram* condit 1 4 5.
Midea Argolidis urbs 2 16 1, 2 25 9, 6 20 7, 8 27 1.
Midea Boeotiae opp. 9 39 1.
Midea nympha mater Aspledonis 9 38 9.
Mideas Locorum dux 10 20 4.
Miganitas Aethiae fl. 7 23 5.
Migonion 3 22 1.
Miletus Cretae opp. 10 30 2.
Miletus Cretensis 7 2 5.
Miletus Ioniae opp. 7 2 4, 7 24 5. inter *Miletum* et *Priene* mare continens 8 24 11. *Milesios* perdit *Hestiaens* 10 33 2. signum *Apollinis* ademptum a *Xerxe* restituit *Seleucus* 8 49 3.
Milichus fl. 7 19 9, 7 20 1, 7 22 11.
Milon Diotimi f. *Cratoniates* Ol. 6 14 5—8.
Miltiades Chersonesi princeps primas 6 19 6. archon *Athen.* 4 23 10, 8 36 3.
Miltiades Cimonis f. ab *Alace oriundus* 2 29 4, *chersonesi Thracicae princeps* 6 19 6, *Atheniensium* ad *Marathonem* dux 2 29 4. praecognit *Darii* interficiendorum 3 12 7. servorum ante pugnam liberandorum auctor 7 15 7. primus de universa *Graecia* bene meritis 8 52 1. eius donarium 6 10 8, 6 19 6: mors 1 32 4: simulacra 1 15 3, 1 18 3, 10 10 1.
milii Olympica sacra non tangunt 5 14 1.
Mimas mons Ioniae 7 4 1. perfocti ab *Alexandro* coeptus 2 1 5.
Mimmermus de *Smyrnaeorum* cum *Gyge* pugna 9 29 4.
Minerva e cerebro *Iovis* nata 1 24 2, *Neptuni* et *Tritonidis* f. 1 14 6: ubi edu-

cata 8 26 6, 9 33 7: cum Neptuno de Attica certat 1 24 5, de Troezena 2 30 5: olivam producit 1 24 3. cum Proserpina flores legit 8 31 2. Iunonis throno adstat 8 9 3. bellica dea 4 30 5: Herculis socia 5 17 11, 6 19 12, 6 25 2, 8 18 3: glaucis oculis 1 14 6: armata 1 1 3, 5 17 2, 5 26 6: gallum in casside gestans 6 26 3, sphingem 1 24 5: cornicem tenens 4 34 6. a Teuthide vulneratur 8 28 5. Vulcanum fugit 3 18 13, Erichthonium Cecropis filiabus tradit 1 18 2. ara ei a Cadmo posita 9 12 2. colossus 9 11 6. signum Troia asportatum 2 23 5, 10 38 5: Daedaleum 9 40 3: antiqua 10 4 9, 10 34 6: fulmine tacta 2 11 1, 2 12 1: alia 1 8 5, 7 5 5, 9 33 5. templum Argivum 2 24 3, Phocaeense a Persis combustum 7 5 4.

Ἀθηνᾶ ἀγοραία 3 11 9. Ἀλάντις 1 42 4. αἶθνια 1 5 3, 1 41 6. Ἀλέα 2 17 7, 3 5 6, 3 7 10, 3 19 7, 8 4 8, 8 5 3, 8 9 6, 8 23 1, 8 45 4, 8 46 1, 8 47 1. ἀμβουλία 3 13 6. ἀνεμῶνις 4 35 8. ἀξίοποινος 3 15 6. ἀπατουρία 2 33 1. ἀρεία 1 28 5, 9 4 1. Ἀσία 3 24 7. ἐργάνη 1 24 3, 3 17 4, 5 14 5, 6 26 3, 8 32 4, 9 26 8. ζωστηρία 9 17 3. ἱππία 1 30 4, 1 31 6, 5 15 6, 8 47 1. ἱππολαῖτις 3 25 9. Ἰτωνία s. Ἰτωνίς 1 13 2, 3 9 13, 9 34 1, 10 1 10. Καπανεία 2 22 9. κελύφεια 3 12 4. κισσαία 2 29 1. κορία 8 21 4. κορυφασία 4 36 2. κραναία 10 34 7. Κυθωνία 6 21 6. κυπαρισσία 3 22 9, 4 36 7. λαοῖτις 5 14 5. Λαρισαία 7 17 5. Λημνία 1 28 2. μήτηρ 5 3 2. μηχανίτις 8 36 5. ναρκαία 5 5 17. νίκη 1 42 4. ξενία 3 11 11. Ὀγγα 9 12 3. ὀξυδεκλής 2 24 2. ὀφθαλμίτις 3 18 2. παιωνία 1 2 5, 1 34 3. Παναχαῖς 7 20 2. [πανία 2 22 9.] παρεία 3 20 8. παρθένος 1 24 5 - 7, 5 11 10, 10 34 8. πολιάς 1 26 6 - 27 3, 2 30 6, 7 5 9, 8 31 9. πολιᾶντις 8 47 5. πολιούχος 3 17 2. προμαχώρμα 2 34 8. πρόναος 9 10 2. πρόνοια 10 8 6. Σαῖς 9 12 2. Σαῖτις 2 36 8. σάλπιγξ 2 21 3. σιμερᾶς 1 1 4, 1 36 4. σθενιάς 2 30 6, 2 32 5. Σουνιάς 1 1 1. σώτειρα 8 44 5. Τελχινία 9 19 1. Τιθρώνη 1 31 4.

Τραχινίς (?) 10 22 1. Τριτωνία 8 14 4. Τρύγεια 1 23 4. χαλινίτις 2 41 1 et 5. χαλκίοικος 3 17 2, 4 15 5, 10 5 11. Minos promontorium 3 23 11. Minos Europae f. 7 2 5, Acacallidis et Catrei pater 8 53 4, Britomartin amat 2 30 3, Cretensibus leges fert 3 2 4, Daedalum persequitur 7 4 6, Miletum expellit 7 2 5, Nisaeam capit 2 34 7, cum Theseo contendit 1 17 3, in Sicilia perit 7 4 6. θαλασσοκράτωρ 1 27 9. Minotaurus 1 27 10, 3 18 11 et 16. Minyas pop. Boeot. 2 29 3, 9 36 4 et 6. a Pelasgis Lemno expulsi Theram ins. incolunt 7 2 2. cum Thebanis bellum gerunt 9 9 1. Ionicae coloniae socii 7 2 2, 7 3 6. Orchomeno expulsi restituntur 4 27 10, 9 37 8. Minyas Chrysaë f. 9 36 4, 9 38 2 et 3. Minyas poesis 4 33 7, 9 5 9, 10 28 2 et 7, 10 31 3. Minyeius fl. i. q. Anigras 5 6 2. misericordiae ara 1 17 1. Mithridates rex Ponti cum Romanis bellum gerit 1 20 4, 9 7 4. morte voluntaria impietatis poenas luit 3 23 3 et 5. Mitylene euripo pervia 8 30 2. Mnaseas Cyrenaeus cursor 6 13 7, 6 18 1. Mnasibulus v. Mnesibulus. Mnasinon et Anaxis Dioscurorum filii 2 22 5, 3 18 13. Mneme Musa 9 29 2. Μνημοσύνης aqua in Trophonii sacris 9 39 8. solium ib. 13. simulacrum 1 2 5, 8 47 3. Mnesarchus Euphronis f. Pythagorae pater 2 13 2. Mnesibulus Elatensis Ol. 10 34 5. Mnesimaches sepulcrum 1 37 3. Mnesitheus medicus 1 37 4. Μοιραγέτης v. Iuppiter. Moerocles Athen. 10 20 5. molae inventor 3 20 2. Moline (Molione) Aetoris uxor 8 14 9, filiorum caedem ulciscitur 5 2 2. Molionidae Aetoris f. ab Hercule interfecti 5 2 1, 8 14 9. Molossi ab Ambraciotis victi 10 18 4. Molossus Pyrrhi f. 1 11 1. Molottus Athen. dux 1 36 4. Molpadia a Theseo occisa 1 2 1. Molpia Scodasi f. 9 13 5. Molpionis statua 6 4 8. Moluris petra 1 44 7. Molycrion promontorium 5 3 6. Molycria regio 9 31 6. Molyrus Arisbantis f. 9 36 6. μοναὶ itinerum 10 31 7. moneta olim ignota 3 12 3. Mopsus Ampycis f. 5 17 10.

- Mopsus Rhacii** f. 7 3 2.
 mori intra lucum Aesculapii aut in Delo
 vetitum 2 27 1 et 6.
Morphe v. **Venus**.
μόρρη vasa murrhina 8 18 5.
 Mortis simulacrum 3 18 1, 5 18 1.
 Moschion Eleus 6 12 6, 6 17 5.
 Mothos Naucydias pater 2 22 7.
 Mothos scopulus 4 35 1.
 Mothosadi 4 15 1, exstiles 4 23 1. Traiani
 beneficio **αὐτονομοί** 4 35 3.
 Mothone s. Mothone opp. Messen. 4 3 10,
 8 1 1. olim Pedasus 4 35 1. Naupliensi-
 bus datur 4 24 4.
 Mothone Oenoi f. 4 35 1.
 Motye urbs Siciliæ 5 25 5.
mugiles pisces v. **κέφαλοι**.
 muli Eleis exsecratum animal 5 9 2. in
 Elide non gignuntur 5 5 2.
 mulieris simulacrum equino capite et iuba
 8 42 4. in piscem desinens 8 41 6.
 mulieres neque ad Martis sacra admittan-
 tur 3 22 7 neque ad ludos Ol. spectan-
 dos 6 20 7, 5 5 7. Patrenses duplo viris
 plures 7 21 14. xvi in sacris lunonis 5
 16 2. Aetolicarum fortitudo 10 22 5,
 Laconicarum 4 17 1, Messeniarum 4 21
 6, Tegeaticarum 8 5 9, 8 48 4.
 Mummus Corinthum expugnat 2 1 2, 2 2
 2, 7 15 1, 7 16 1 et 7. Graecis urbibus
 multam imponit 7 16 9. eius donaria
 Olymp. 5 10 5, 5 24 4 et 8.
μουνονέλης 8 42 9.
 Munychia portus Athen. 1 1 4.
 murices 3 21 6.
 murus e crado laterculo extractus quo-
 modo expugnetur 8 8 8. muri lignei 1
 18 2. Mycenarum et Tirynthidis et Cyclo-
 pibus constructi 2 16 5, 2 25 8.
 murrhina v. **μόρρη**.
 muscarum abactor 5 14 1, 8 26 7.
 Musae 9 29 1—5. in Harmonias nuptiis
 canunt 9 12 3. Musarum ars 1 30 2,
 chorus 5 15 4, simulacra et templa 3 17
 5, 8 47 3, 9 27 5, 9 30 1, 9 34 4: sacra
 eum Somno communia 2 31 3, cum Apol-
 line et Mercurio 8 32 2.
 Musae Ardalides 2 31 3. **Εἰλισσά-
 δες** 1 19 5.
 Musaeus Antiophemi f. 10 5 6, Otrphei
 imitator 10 7 2, volandi ars a Borea
 donatus 1 22 7, **χηθμολόγος** 10 9 11,
 10 12 11. eius hymnus in Cererem 4 1
 5, alia carmina 1 14 3, incerta 1 22 7,
 10 5 6, sepulcrum 1 25 8.
Μουσεία festum Musarum 9 31 3.
Μουσείον Athen. 1 25 8, 3 6 6, Troezen.
 2 31 3.

- μουσική** **ἀγών** 4 33 2. Baccho insti-
 tutus 2 35 1.
 musicorum insignium statuae in Helicone
 9 30 2.
 Musus stat. 5 24 1.
 Myanae Locrorum civitas (?) 6 19 4, 10
 38 8.
 Mycale mons Ioniae 5 7 5, 7 4 1, 8 52 3.
 Mycalessus Boeot. opp. 1 23 3, 9 19 4.
 Mycenae 2 15 4, 2 16 3, 5 23 3, 7 25 5, 8
 27 1, 8 32 2, 9 34 6.
 Mycenaei ad Thermopylas pugnant 2 16
 5. electi in diversas regiones discedunt
 7 25 5.
 Mycene Inachi f. 2 16 4.
 Myceneus Spartonis f. 2 16 4.
 Mycon Samius paedotriba 6 2 9.
 Mygdon 10 27 1.
 Mygdones Phryges 10 27 1.
μυιαγρός 8 25 7.
μύλαι 1 35 5.
 Mylaen fl. Arcadias 5 35 1, 8 38 9.
 Mylasa Cariae opp. 8 10 4, 10 28 8.
 Myles Lelegis f. 3 1 1, 4 1 1. molae in-
 ventor 3 20 2.
 Myndus Troezeniorum colonia 2 30 9.
 Myonia opp. Locr. 10 28 8.
Μυωνεύς s. **Μυώνες** Locrorum civitas
 6 19 4. v. **Myanae**.
 myricae Maecandri 5 14 3.
 Myro Byzantia poetria 9 5 8.
 Myron Athen. stat. Lycii pater 1 23 7, 2
 30 2, 5 23 3, 6 2 2, 6 9 4 et 5, 6 13 2,
 9 30 1.
 Myron Prienensis belli Messen. scriptor 4
 6 1.
 Myron Sicyoniorum tyrannus thesaurum
 condit Olymp. 6 19 1. Aristonymi pater
 2 8 1.
μυρόπωλις portus 8 30 7.
 Myrrhinus demus Atticus 1 34 4.
 Myrtilus Mercurii f. 2 18 2, 5 1 7, 5 10 6,
 8 20 17, 8 14 10. eius effigies 6 20 7.
 Myrtium mons 2 26 4.
 Myro puella mari Myrtoe nomen dedit 8
 14 12.
 Myrtoessa nymphe 8 31 4.
 Myrtoem pelagus 8 14 12.
 myrtus Veneri sacra 6 24 7. culta 3 22 12.
 myrtus pertusis foliis 1 22 2, 2 32 3.
 Mys caelator 1 28 2.
 Mys Europensis 9 23 5.
Μυσαίων Cereris fanum 7 27 9.
 Mysia regnum Argivi agri 2 18 3.
Μυσία **ἡ ὑπὲρ Καίκρου** 9 18 4.
 Mysius Cereris hospes 2 18 3, 2 35 4, 7
 27 9.
 Myson Chenensis sapiens 10 24 1.
μύσται lustrantur a Lyco 4 1 6.

mysteria v. *τελετή*.

Myus 7 2 10 et Fl. Myusta et Myusii ib.

Nabis Spartae tyrannus 4 29 10, 7 8 4, 8 50 5 et 7 et 10.

Naia fons 3 25 4.

Naliphus fl. Arcadiae 8 38 9.

Nama Mercurii fons sacer 7 22 4.

Naoclus Codri f. 7 3 6.

Naphilus fluv. v. Naliphus.

Narcaeus Bacchi e Physcoa f. 5 15 7.

Narcissus Thespiae f. 9 31 7.

narcissus flos 9 31 8, narcissinum unguen-
tum 9 41 7.

Narycidae Phigaliensis palaestrae 6 6 1.

Nasamones Herodoto Atlantes 1 33 5.

Νάσοι Arcadiae 8 23 2 et 8, 8 26 2.

Ναυβολεύς opp. Phocidis 10 33 12.

Naubolus Phoci fl. (7) 10 33 12.

Naucydes Argivus stat., Mothonis f. Po-
lycleti fr. 2 17 5, 2 22 7, 6 6 2, 6 8 4,
6 9 3.

navis omnium maxima 1 29 1.

Naupactia carmina 2 3 9, 4 2 1, 10 38 11.

Naupactus opp. 9 31 6, 10 38 9—10.

Locris Ozolis erepta Messeniis datur 4
24 7, 10 38 10. Atheniensium in bello
Peloponnesiace receptaculum 4 26 1.
Aetolorum praesidium 6 16 3. Naupactii
ob profanata Cabiromum initia puniuntur
9 25 8.

Nauplia opp. 2 38 2. Naupliensium origo
et migratio 4 35 2. electis Mothone da-
tur 4 24 4, 4 27 8, 4 35 2.

Nauplius Neptuni et Amymones f. 2 38 2,
4 35 2. Augen submergendam accipit 8
48 7. filii a Pylyade occisi 1 22 6.

Naus Eumolpi f. 8 15 1.

Nausicaa Alcinoi f. 1 22 6, 5 19 9.

nautarum vestimentum 10 29 8.

Naxus Aegaei maris ins. 6 16 5. supra
Parum sita 9 22 6.

Naxus Sicilliae urbs 6 13 8.

Nesera Perei f. Antolyci uxor 8 4 6.

νεκυομαντεῖον 9 30 6.

Neda fl. 4 20 1—2, 4 36 7, 5 6 3, 8 38 3,
8 41 1—2.

Neda nymphe Iovis nutrix 4 33 1, 8 31 4,
8 38 3, 8 47 3.

Neta Zeithi f. 9 8 4.

Νηίσται vel *Νηετιδες* κύβηαι 9 8 4, 9
25 1.

Neolaidas Eleus Ol. v. Neolaidas.

Neleus Neptuni vel Crethaei f. 4 2 5, 10
29 6. rex Pyli 4 36 1. Olympia edit 5 8
3. a filiae prociis boves petit 4 34 3, 10
31 10. Nelei uxor Chloris 9 26 8, sepul-
crum 2 2 2. posterit e Messenia electi 4
3 3. Athenas confugiunt 2 18 9.

Νηληϊόν ἄστυ 4 36 1.

Neomea Asopi f. 2 15 3, 5 22 6.

Neomea opp. 2 15 2, 2 19 5.

Neomea instaurata ab Epigonis 10 25 7.
ubi agantur 2 24 2. hiemalia 2 15 3, 6
16 4. eorum victores apio coronantur 8
48 2.

Nemeses 1 33 2—3 et 7, 7 5 2, 7 20 9.

Nemeses plures 7 5 2, 9 26 6.

Neocles Boeotarcha Plataeam capit 9 1 6.

Neocles Themistocles pater 8 51 2.

Neolaidas Proxeni f. Artas Ol. 6 1 3.

Neolaidas Eleus Ol. 6 16 8.

Neon vel Neones opp. Phocid. 10 2 4, 10
3 2, 10 32 9.

Neoptolemus Achillis f. v. Pyrrhus.

Neoptolemus Alceiae f. 1 11 1.

Νεοπτολέμειος τίσις 4 17 4.

Neotheus cursu certans 5 17 10.

Neptunus Agaei et Melanias pater 7 4 8.

Althei 2 30 5, Ancaei 7 4 1, Anthae
et Hyperetis 2 30 8, Aspledonis 9 38 9,
Cercyonis 1 14 3, Chii 7 4 8, Cygni 10
14 1, Despoines 8 37 9, Elei 5 1 8, Eu-
molpi 1 38 2, Euphebi 5 17 9, Halir-
rhothii 1 24 4, Hippothoontis 1 5 2 et 1
39 2, Lamiae 10 12 1, Lelegis 1 44 3,
Megarei 1 39 5, Minervae 1 14 6, Nelei
4 2 5, Parnassi 10 6 1, Tarentis 10 10
8, Thesei 1 17 3. de Attica et Troezenae
cum Minerva certat 1 24 5, 2 39 5: de
Corintho cum Sole 2 1 6, 2 4 6: de My-
cenis cum Iunone 2 15 5, 2 22 4. cum
Cetere congregatur in equi forma 8 25
5, 8 42 1. Graecis adversus Troianos,
Mantineisibus adversus Laedaemonios
opem fert 6 25 3, 8 10 5. Spartam ever-
tit 4 42 6, Argolidem invadat 2 22 4.
Cretensibus irascitur 1 27 9. Neptuni ara
Delphica 10 24 4, cum Erechthoe com-
munis 1 28 5: incubacula 8 8 2: lacus
8 21 5, 8 7 2: locus 1 30 4: oraculum
10 5 6: signa 1 2 4, 1 24 4, 2 1 7, 3 23
2, 6 25 6, 7 21 7, 10 36 8: templum
innecessum 8 5 5.

Ποσειδών ἀσφάλιος 3 11 9, 7 21
7. βασιλεύς 2 30 6. γαιαόχος 3 20 2,
3 21 8. γενέθλιος 3 15 10. γενέσιος
2 36 4. δωρατίτης 3 14 7. ἐλικώνιος
7 24 5. ἐκόπτης 8 30 1. ἔππιος 1 30
4, 5 15 5, 6 20 13, 7 21 7, 8 10 2, 8 14
5, 8 25 7, 8 38 2, 8 37 10. ἑκποκός-
ριος 3 14 2. Ἰσθμῖος 2 9 6. λαοίτας
5 14 4, 5 24 1. Ὀγγήσιος 9 26 6, 9
37 1. πατήρ 1 36 6. πελαγαῖος 7 21
7. προσκύλιος 2 22 4. Ταινά-
ριος 3 12 5. φυτάλιμος 2 32 8.

ne quid nimis 10 24 1.

Nereus 3 21 9.

- Nereides bigis insidentes 5 19 8. Nereidum fanum 3 26 7, arae 2 1 8.
 Nereis Pyrrhi f. Gelonis uxor 6 12 3.
 Neris pagus 2 38 6.
 Nero Alcyoniae paludis profunditatem emetiri nequit 2 37 5. Olympicas statuas Romam transfert 5 25 8, 5 26 3. Achaïam provinciam sibi sumit, Sardiniam senatus dat 7 17 3. eius donaria Olympiae 5 12 8, in Argivae Iunonis templo 2 17 7. sacrilegia et alia scelera 9 27 3, 10 7 1.
 Nessus ab Hercule interfectus 3 18 11, 10 38 2.
 Nestane pagus 8 7 4.
 Nestii v. Macedones.
 Nestor Nelei f. Gereniae educatus 3 26 8. Messenico regno potitur 4 3 1. eius regia 4 3 7. posteri electi 2 18 8. filii 4 31 11. domus et bubile 4 36 2. simulacrum 5 25 8, 10 25 11.
 Nestus fl. 6 5 4.
 νητή ab Amphione inventa 9 8 4.
 Nicagora Sicyonia Echetimi uxor 2 10 3.
 Nicander Charilli f. rex Spartae 2 36 4, 3 7 4.
 Nicander Eleus Ol. 6 16 5.
 Nicasiopolis Thessalonices e Philippo mater 9 7 3.
 Nicasyllus Rhodius Ol. 6 14 1.
 Nicias ducl Athen. monumentum Athenis negatum 1 29 12.
 Nicias pictor Nicomedis f. 1 29 15, 3 19 4, 4 31 12, 7 22 6.
 Nicias Scotussaeus Pulydamantis pater 6 5 1.
 Nicippe Paseae f. 8 9 6.
 Nicoteles Acriata Ol. 3 22 5.
 Nicoteles Sicyoniorum tyrannus 2 8 3.
 Nicoteles Tarentinus citharoedus 1 37 2.
 Nicodamus Maenallus stat. 5 25 7, 5 26 6, 6 3 9, 6 6 1 et 2.
 Nicolaidas Tarentinus 6 10 5.
 Nicomachus Machaonis f. 4 3 10, 4 30 3.
 Nicomedes Aristomenis pater 4 14 8.
 Nicomedes Bithyniae rex 5 12 7.
 Nicomedes Niciae pater 1 29 15, 4 31 12.
 Nicomedia Bithyniae urbs, antea Astacus 5 12 7. ibi Aesculapii templum et Memnonis ensis 3 3 8.
 Nicopolis ab Augusto condita 5 23 3, 7 18 8, 10 38 4. Nicopolitae Amphictyones 10 8 3 et 5.
 Nicostratus Argivus 2 22 3.
 Nicostratus Cilix Ol. 5 21 10.
 Nicostratus Menelai nothus 2 18 6, 3 18 13. cum fratre Megapenthe Helenam expellit 3 19 9.
 Nicostratus Xenoclidiae f. luctator 6 3 11.
 Nicoteles Aristomenis mater 4 14 7.
 Nileus s. Neleus Codri f. Asiaticae coloniae dux 7 2 1 et 6.
 Nili fl. origo 1 33 6, 2 5 3. incrementum 10 32 18. cursus mirus 5 7 4. belluae 4 34 2—3. περσεία 5 14 3. simulacra e nigro lapide 8 24 12.
 Ninus Assyriae regia eversa 8 33 2.
 Niobe Phoronei f. 2 22 5.
 Niobe Tantalii f. in saxum mutata 8 2 5. eius saxum in Siplylo monte 1 21 3. plorare dicitur 8 2 6. Niobes liberorum interitus 2 21 9, 5 11 2. superstites qui 5 16 4.
 Nisa olim quae postea Megara 1 30 5.
 Nissaea navale Megarensum et arx 1 19 4, 2 34 7, 4 39 4, 4 44 3, 10 15 1.
 Nisus Pandionis f. Megaridis rex 1 30 4, 2 34 7. eius capillus purpureus 1 19 4.
 Nomia montes Arcad. 8 38 11.
 Nomia nymphae 8 38 11, 10 31 9.
 nomina eadem saepe claris et obscuris hominibus 8 15 7. vetusta poetis usitata 7 17 7. Graecorum et Romanorum diversa ratio 7 7 8.
 νομοφύλακες Lacedaem. 3 11 2.
 νόμος carminis genus 8 50 3.
 Nonacris Arcad. opp. 8 17 6, 8 27 4.
 Nonacris Lycaonis uxor 8 17 6.
 Nora opp. Sardiniae 10 17 5.
 Norax Iber Mercurii f. coloniam deducit in Sardiniam 10 17 5.
 nosce te ipsum 10 24 1.
 Νόστοι 10 26 7, 10 26 6, 10 30 5.
 Nox somni et mortis nutrix 5 18 1. Neme-sium mater 7 5 3. eius simulacrum 10 38 6, oraculum 1 40 6.
 nummi olim ignoti 3 12 3. Troezenii 2 30 6.
 Nus fl. Arcadiae 8 38 9.
 Nycteus Antiopeus pater 2 6 1 et 2, 9 5 4.
 Nyctimus Lycaonis f. 8 3 1. eius posteri 8 24 1.
 Nymphaeum v. Nymphaeum.
 nymphae altera globum altera clavem tenens 5 20 3. nymphae longaevae, non immortales 10 31 10. nymphaeum aedes et lucus 9 24 4. nymphis sacer vicus 3 10 7. nymphaeum afflatu vallicinatur Bac-cis 4 27 4.
 νύμφαι ἀκηνηαί 5 15 6. Ἀνιγρό-δες 5 5 11. Arcadicae 8 31 4. καλλι-στέφανοι 5 15 3. Κιθαιρωνίδες 9 3. Καρσύνια 10 32 7. Ἰσημνίδες 1 31 4. Ἰωνίδες 6 22 7. Αἰθῆραι 9 34 4. Σιδωνίδες 1 40 1.
 Νυμφάδες πύλαι 1 44 3.
 Nymphaeum portus (stagnum?) 3 23 2.
 Nymphas Arcadiae 8 34 6.
 Nymphasia fons 8 36 4.
 νυμφῶν 2 11 3.

- ὄβελοι χαλκοὶ** 9 39 9.
Oceanus mare, non fluvius 1 33 4. **Oceani** filia **Styx** 8 18 1—2. filiae cum **Proserpina** ludentes 4 30 4.
ὄκνος avis 10 29 2.
Ὀκνον τὴν θάμινγα συνάγειν 10 29 2.
Oenus cum fane et asello 10 29 1.
Octaviae templum **Corinthis** 2 3 1.
Ocyrhoe **Oceani** filia 4 30 4.
Odeum **Athen.** 1 8 6, 1 14 1, 7 20 6. **Corinthis.** 2 3 6. **Patrensi** 7 20 6.
ὀδοὶ χροναὶ 10 5 12.
Odrysae a **Lysimacho** oppugnantur 1 9 6.
Odrysias s. **Odrysia** mulier 1 10 4—5.
Oeanthea opp. **Locrorum** 10 38 9.
Oetae demus **Tegeat.** 8 45 1.
Oebalus **Cynortae** f. rex **Spartae** 3 1 3. eius filius ib. 4, uxor et filiae 2 2 3 et 4 2 4, heroum 3 15 10.
Oebalus **Laced.** **Messenios** decipit 4 12 9.
Oebotas **Dymaeus** **Ol.** 6 3 8, 7 17 6 et 13.
Oechalia **Euboeae** opp. 4 2 3.
Oechalia **Melanai** uxor 4 2 2.
Oechalia **Messeniae** opp. 4 3 10. postea **Carnasium** dicta 4 2 2, 4 26 6, 4 33 4.
Oechalia **Thessaliae** opp. 4 2 3.
Oedipus ubi expositus sit 9 2 4. patrem ubi occiderit 10 5 3. sphingem ut exciderit 9 26 2. ex **Iocasta** liberos non suscepit 9 5 10. in **Atticamne** venerit 1 28 7, 1 30 4. eius filii 5 19 6, 9 5 12, 9 18 3, 9 25 2.
Oedipodia poesis 9 5 11.
Οἰδιποδία κρήνη 9 18 5 et 6.
Oeneus **Pandionis** f. nothus 1 5 2.
Oeneus **Porthaonis** f. **Aetoliae** rex 2 25 2, 4 35 1. **Herculis** socer 2 13 8.
Oeniadae pop. **Acarnanum** 1 11 4. a **Messenis** invaduntur et expugnantur 4 25 1, 5 26 1.
Oenias **Oebotae** pater 7 17 6.
Oenobius **Thucydidem** revocat 1 23 9.
Oeneo **Argolicus** vicus 2 26 2. pugna ibi commissa 1 15 1, 10 10 4.
Oeneo demo **Attico** nomen dedit 1 33 8.
Oeneo fons **Pheneat.** 8 15 6.
Oeneo **Nympha** 8 47 3. **Panis** nutrix 8 30 3.
Oenomaus **Alxionis** vel **Martis** f. 5-1 6, 5 22 6, **Pisae** rex 8 20 2, **Harpinnam** condit 6 21 8, cum proci filiae certat 6 21 7—11, 5 10 6, 5 14 6, 5 17 4, **Myrtili** dolo vincitur 8 14 10. **παράξειππος** 6 20 17. eius domus 5 14 7, 5 20 6, 6 18 7. sepulcrum 6 21 3.
Oenone ins. postea **Aegina** 2 29 2.
Oenopion **Cretensis** coloniae dux 7 4 8, 7 5 13.
Oenotria **Italiae** regio 8 3 5.
Oenotrus **Lycionis** f. **Oenotriae** rex 8 3 5.
Oenusa ins. 4 34 12.
Oeoclus **Neptuni** f. 9 29 1.
Oeolycus **Therae** f. 3 15 8, 4 7 8.
Oeonus **Herculis** consobrinus 3 15 4 et 5.
οἰανοσκοπεῖον **Tiresiae** 9 16 1.
Oëroe fl. 9 4 4.
Oetae montis trames 3 4 8, 10 22 1. duplex ib. 8. ad **Oetam** mare coenosum 7 15 4.
Oetolimus 9 29 8.
Oetylus **Argivus** **Amphianactis** f. 3 25 10.
Oetylus **Lacon.** opp. 3 21 7, 3 25 10.
Ogoa deus **Carum** v. **Osogo.**
Ogryle **Sardiniae** opp. 10 17 5.
Ogrylus, **Ogrylae** conditor 10 17 5.
Ogygiae **Thebae** 9 5 1. **Ogygia** porta 9 8 8.
Ogygus **Eleusinis** pater 1 38 7. **αὐτό-χθων** 9 5 1.
Oicles **Mantili** f. **Amphiarai** pater 3 12 5, 6 17 6, 8 2 4, 8 36 6.
Olaidas (?) **Thebanus** **Pyth.** 10 7 8.
Olbia opp. **Sardiniae** 10 17 5.
Olbiades pictor 1 3 5.
Olbius fl. **Pheneat.** 8 14 3.
olea **Minervae** renata 1 27 2. **καλλιστειφανος** 5 15 3. **στρεπτή** 2 28 2. **oleae** duae antiquissimae 1 30 2, 8 23 5. **olea** et **ilex** ex eadem radice nascentes 8 37 10. **oleagina** facies 10 19 3.
oleaster 2 31 10, 2 32 10, 5 7 7, 5 14 3, 5 15 3, 8 48 2.
Olen **Lycius** hymnum in **Achaicam** scripsit 5 7 8: in **Ilithyiam** 1 18 5, 8 21 3, 9 27 2: in **lunonem** 2 13 3. eius vatigia 10 5 7—8.
Olenia petra 6 20 16.
Olenius **Eleus** **αὐτόχθων** 6 20 16.
Olenus **Achaeorum** urbs 7 18 1, 7 22 1.
olei genera laudata 10 32 19. **oleo** perunguntur qui **Trophonium** consulunt 9 39 7. **oleo** lapis perfunditur 10 24 6.
Olidas (?) **Eleus** 6 15 2.
Olmones **Boeotiae** opp. 9 24 3. olim **Halmones** 9 34 10.
Olmus s. **Halmus** **Sisyphei** f. 9 24 3, 9 34 10.
Olus opp. **Cretae** 9 40 3.
Olympia dea 1 18 7. **Ilithyia** 6 20 2.
Olympia locus **Olympii** **Iovis** in **Elide** 3 8 4—5. **Pisacae** **Antima** 5 1 7. **Olympiae** et **Lacedaemonis** distantia 6 16 8. **gymnasia** 6 6 3, 6 23 1—7. stadium 6 20 8. stadii carceres 6 20 10. **hippodromus** et **Taraxippus** 6 20 15.
Olympici ludi vetustissimi 5 7 9, 8 2 2. cur quinto quoque anno agitati 5 7 9. eorum origo 5 7 6—9. intermissorum iastauratio 5 4 5—6, 5 8 5. eorum varia

- genera et ordo 5 8 6 — 11. quaedam abrogata 5 9 1 — 2. eorum praesides 5 9 4. athletarum et iudicum iuramentum 5 24. athletarum habitacula 6 21 2, frons graviter vindicata 5 21 2 — 17, 6 6 6. victorum ex oleastro coronae 5 15 3. victorum tabulae 3 21 1, 5 21 9, 6 2 3, 6 8 1, 6 13 10. statuæ 6 1 — 18. victoriae reportatae a mulieribus 3 8 1. ludis spectandis interdictum mulieribus 5 6 7.
- Olympicus senatus 6 3 7. Olympicum templum 5 10. Olympii Iovis simulacrum et thronus 5 11. Olympicæ aræ 5 13 8 — 14 1, 5 14 4 — 10. sacrorum ligna 5 13 3, 5 14 2. thesauri 6 19. donaria 5 21 — 27.
- Olympias 1 5 8 6. IV 4 4 5. VI 6 3 8, 7 17 6. VIII 6 22 2. IX 4 5 10. XIV 4 13 7, 5 8 6. XXIII 4 15 1, 5 8 7. XXV 5 8 7. XXVIII 4 23 4, 5 8 7. XXIX 4 23 10. XXX 8 39 3. XXXIII 5 8 8. XXXIV 6 22 2. XXXVII 5 8 9. XXXVIII 5 9 1, 6 15 8. XLI 5 8 9. XLVIII 6 22 3, 10 7 4. L 5 9 4. LIV 8 40 1. LVIII 10 5 13. LIX 6 18 7. LXI 6 18 7. LKV 5 8 10, 6 10 4. LXVI 6 10 6. LXVIII 6 13 10. LXX 5 9 1. LXXI 5 9 1, 6 9 6. LXXII 6 9 5. LXXIII 6 9 4. LXXIV 6 6 5. LXXV 6 3 8. LXXVI 6 6 6. LXXVII 5 9 3, 6 6 6. LXXVIII 6 14 1. LXXIX 4 24 5, 6 14 1. LXXX 6 3 8, 7 17 6. LXXXIV 5 9 1. LXXXVI 5 11 3. LXXXIX 6 7 8. XC 6 7 8. XCII 5 8 10. XCVI 8 45 4. XCIX 5 8 10, 6 18 6. CI 7 25 4. CII 4 27 9, 6 5 3, 8 27 8. CIII 5 9 5. CIV 5 9 6, 6 22 3. CV 10 2 3. CVIII 5 9 6, 10 3 1. CXII 5 21 5. CXXVIII 5 8 11. CXXXI 5 8 11. CXLV 5 8 11. CLX 7 17 1. CLXXVIII 5 21 9. CXCH 5 21 16. CCI 5 21 18. CCXVIII 5 21 12. CCXXVI 5 21 15.
- Olympiades in tabulis Eleorum omissee 6 4 2, 6 8 8, 10 36. *Ανολυμπιάδες* 6 22 3.
- Olympias fons 8 29 1.
- Olympias Neoptolemi filia, Alexandri M. mater 1 11 1. cum dracone concumbit 4 14 7. in Philippi liberos saevit 8 7 7. punitur 1 11 4, 1 25 6, 9 7 2.
- Ολυμπισίων* Megar. 1 40 4. Ephes. 7 2 9. Sicyon. 2 7 3.
- Olympiodorus 1 25 2, 1 29 13, 10 18 7, 10 34 2.
- Olympiosithones stat. 9 30 1.
- Olympus Arcadiæ mons 8 38 2, Thessaliæ 6 5 5.
- Olympus Marsyæ discipulus 10 80 9.
- Olympus stat. 6 3 13.
- ὄλυνθη* arbor 4 20 2.
- Olynthus urbs oppugnatur ab Agesipolide 3 5 9.
- Omphace opp. Sticliæ 8 46 2, 9 40 4.
- Omphalion pictor, Niciæ disc. 4 31 12.
- Omphalion Pisaeus 6 21 1, 6 22 2.
- Onaethus stat. Thylaci fr. 5 23 5.
- Onasias pictor 9 4 2, 9 5 11.
- Onassimedes stat. 9 12 4.
- Onatas Aegineta stat. Miconis f. 5 25 10 et 13, 5 27 8, 6 12 1, 8 42 7 et 9, 10 13 10.
- Onga Minerva apud Phoenices 9 12 2.
- Onceum locus Arcad. 8 25 4.
- Onchestus Neptuni f. 9 26 6.
- Onchestus opp. Boeot. 1 39 5, 9 26 6.
- Oncus s. Oncius Apollinis f. 8 23 4 et 10.
- Onetor Phrontidis pater 10 25 2.
- Onomarchus Phocensium dux 10 2 5.
- Onomacritus de Gratiis 9 35 1, de Hercule Idaeo 8 31 3, de Titanibus 8 37 5. carmina eius Musaeo supposita 1 22 7.
- Onomastus Smyrnaeus Ol. 5 8 7.
- ονόματα* v. festum.
- όνον γνάθος* promontor. 3 22 10, 6 23 1.
- Opheltis Lycurgi f. 2 15 2.
- Opheltis Peneset f. 9 16.
- Ophioneus vates 4 10 5. caecus natus ib. 6. visum repente recuperat 4 12 10, recuperatum amittit 4 13 3.
- ὄπις* 1. q. *ὄρακον* 8 8 5.
- Ὀπρεως κεφαλῇ* Boeotiae 9 19 3.
- Ophis fl. Mantinea 8 8 4 et 7.
- Ophitea urbs Phocidis 10 33 9.
- Opici pop. Italis 5 24 5.
- Opis Hyperborea 1 43 4, 5 7 8.
- Opis Iapygum rex 10 13 10.
- Ops Melanis pater 8 28 5.
- Opuntii 2 19 8.
- Opus opp. 10 35 1.
- oraculum singulare 7 22 3. barbaro barbare respondet 9 23 6. synonymis falsis 8 11 10. oracula quae mulier ediderit prima 10 12 1.
- oraculum de Aesculapii matre 2 26 7. de Alcmaeone 8 24 8. de Arcadia a Lacedaemoniis non invadenda 8 1 6. de Arcadis ossibus 8 9 4, 8 36 8. de Argivarum mulierum fortitudine 2 20 10. de Aristomenis scuto 4 32 5. de bove caedis reo 5 27 10. de Callirrhoe immolanda 7 21 3. de Capryensiis pueris 8 23 7. de Cereris cultu neglecto 8 42 6. de Cirrha expugnanda 10 37 6. de Cleomede ultimo herodem 6 9 8. de Codro 7 23 1. de Comaetho 7 19 4. de Delphis Apollinis cura 5 3 1, 10 6 7. de daemone a Temestis expiando 6 6 8. de dno a Deriensibus quaerendo 5 2 8. de Epaminondae morte 8 11 10. Erginae de liberis praecandis non esse desperandum 9 37 4. de Eubota victore 6 8 3. de Eurypylo 7 19 6 et 8. de Glauci peritio 2 18 2. de Hannibalis morte 8 11 10.

- de Hectoris ossibus 9 18 5. de Homeri patria 8 24 14 et 10 24 2. de Iove lithomata tripodibus donando 4 12 7. de Leuctrica pugna 4 26 4 et 9 14 2. de Mantinea alio loco condenda 8 8 4. de Medonte 7 2 1. de Massena dolo capienda 4 12 1 et 4. de virgine a Messeniis immolanda 4 9 4. bellam Messeniam quando sit finem habiturum 4 26 1. de Oebota ornando 6 8 8, 7 37 6 et 12. de Orestis in Arcadium migratione 8 5 4, ossibus 3 3 6. de Oronte Indo 8 29 4. de Phigalensium reditu 8 39 4. de Philippi Macedonis morte 8 7 6. de Phocensium et Thessalorum praslio 10 1 4. Pisam Iovi curae esse 5 3 1. de Scaphro lugendo 8 53 3. de Sicilia condenda 8 11 12. de Smyrna condenda 7 5 3. Spartanis ab avaritia periculum esse 9 32 10, a rege claudo 3 8 9. de supplicibus venerandis 8 26 1. de Syracensis condendis 5 7 3. de Thegent restituyendo 6 11 8. de Themistoclis spoliis Persicis 4 32 5. de Tisameni ossibus 7 1 8. cf. Bacis, Euclis, Phaennis, Pemonoe, Sibylla.
- Oraea regio 2 36 5.
- oratoria ars a Gorgia restituta 6 17 8.
- Orchomenius campus 8 13 4.
- Orchomenus Arcadiae urbs 8 12 9, 8 13 6, 9 36 6. *καλύμνηλος* 8 3 8. urbs vetus 8 13 2. oppidula eius 8 27 4. Orchomeni Arcades 7 14 1.
- Orchomenus Lycionis f. 8 3 2, 8 36 1.
- Orchomenus Minyae f. 9 36 6.
- Orchomenus Minyaeus 9 36 6. Orchomenii peste vexati 1 44 7. a Thebanis sedibus pulsus 9 15 3 et 9 17 1, a Philippo restituti 4 27 10 et 9 37 8. divites 1 9 3, 8 33 2, 8 34 6, 9 36 8. cum Codri filii in Asiam migrant 7 2 3, 9 37 8. signo Apollinis spoliantur a Sylla 9 30 1.
- Orcus a Plutone clauditur 5 20 3.
- Oreatae 8 24 4.
- Oresteum Arcad. opp. antea Oresthasium 8 3 2.
- Orestes Agamemnonis f. Argurum et Spartae rex 2 18 5-6, 3 1 5, 3 16 7, Achaeorum 8 5 1. in Arcadium demigrat 8 5 4. matricidii reus 1 26 5, 2 91 4 et 8, 8 34 4. insani 3 22 1, 8 34 1-4. Dianae Tauricae signum affert 3 16 7. Eumenidum templum condit 7 25 7. eius filius et uxor 1 33 8, 2 18 6, 3 1 5: ossa 3 3 6, 3 11 10, 8 54 4: *σκήπη* 2 31 8: statua 2 17 3.
- L. *Aurelius* Orestes 7 14 1, 7 16 1.
- Oresthasium v. Oresteum. eius situs et rudera 8 27 3, 8 44 2. Oresthasiorum fortitudo 8 39 4, voleyadrium 8 40 5.
- Orestheus Deucalionis f. Locridis rex 10 38 .
- Orestheus Lycionis f. 8 3 1.
- Orestorius Gallorum dux 10 22 3.
- Oreus Centaurus cum Hercule pugnat 3 18 16.
- Oreus Euboeae opp. olim Hestiaeae 7 26 4. *ὄργας* deabus Eleusiniis sacra 3 4 2.
- ὄργια δρᾶν* 4 15 7. Orgia magnarum deorum 4 1 5, 4 2 6. Bacchi 8 26 2, 9 20 4.
- Orithyia a Borea rapta 1 19 5, 5 19 1. orichalcinum cor 2 37 3.
- Orionis monumentum 9 20 3.
- Orneae opp. 2 25 5. Orneatae Argos translati 8 27 1. Orneatarum donarium Delphi 10 18 5.
- Orneus Erechthei f. Petai pater 2 25 8, 10 35 8.
- Ornytion Sisyphi f. 2 4 3. Phoci pater 9 17 6.
- Ornytus Arcas 8 26 4.
- Orontes fl. Syriae 6 2 7, 8 20 2, 8 33 3, 10 20 5. Orontem navibus pervium efficit imperator Romanus 8 29 3.
- Orontes Syrus 8 26 4.
- Oropus urbs a Philippo Atheniensibus data 1 34 1. ab Atheniensibus direpta 7 11 4 et 6.
- Orpheus Thrax Calliopes f. 9 30 4. Olene iunior 9 27 2. Cereris Chthodaeae sacra instituit 3 14 5, Hecates 2 30 2, *Κόρης σωτείρας* 3 13 2. magiae peritus 6 20 18. citharae cantu feras ducit 9 17 7. Pythiis certare non vult 10 7 2. ad inferos descendit 9 30 4. eius interitus 9 30 5-6, ossa ib. 7, simulacra 3 20 5, 8 26 3, 10 29 6, carmina 1 14 3, 9 30 12 *τὰ καλούμενα Ὀρφικά* 1 37 4.
- Orphendas Thebanus Pyth. 10 7 7.
- Orsippus Ol. 1 44 1.
- Orsobia Deiphontis filia 2 28 6.
- Orthia deaus Elidis 5 15 6.
- Orthopolis Plemnaei f. 2 5 8.
- Ortilochus Alpei f. e Telagone 4 30 2.
- Ortilochus Dioclis f. 4 30 2. eius domus 4 1 4.
- Ortygia ins. prope Syracusas 5 7 2, 8 54 3.
- Orus primus Troezeniorum rex 2 30 5.
- Oryx locus Arcadiae 8 25 2.
- Oryxis locus Arcadiae 8 14 1.
- os Pelopis 5 13 4. osses lugenti magnitudine 9 10 2, 3 22 9.
- Osiris ab Iside lugetur 10 32 16.
- Osogo Carum Deus 8 10 4.
- Osroes rex Parthorum 5 12 6.
- Ostracida mons 8 12 2.
- Othryades Spartanus 2 26 7.
- ὀπίδες* aves ad Cepheum 10 34 1.
- Otilius (Villius) cum exercitu in Graeciam mittitur 7 7 8, 9, 10 36 6.

- Otus et Ephialtes Musis primi sacra fecerunt 9 29 1.
ovium gregem Spartani secum in expeditionibus ducebant 9 13 4.
ovum Ladae 3 16 1.
Oxyartes Rhoxanæ pater 1 6 8.
Oxydracæ 1 6 2.
Oxylius Haemonis f. Heraclidarum dux et socius 5 3 6, 5 18 6. Elidem obtinet 5 4 1. Aetolia cur exularit 5 3 7. ludos Olympios edit 5 8 5. eius uxor et liberi 5 4 4, exploratores 6 23 8, monumentum 6 24 6.
Oxyntes Thymoetæ pater 2 18 9.
Ozolaë v. Locri.
- Πακτυς** Chersonesi 1 10 5.
Pactyes Lydus 4 35 10.
Pachynum promontor. Sicil. 5 25 5, 10 11 2.
Paeanius Eleus Ol. 6 15 10, 6 16 9.
παιδέρας herba 2 10 5.
παιδιζή 2 10 1.
Paeon Antilochi f. 2 18 8.
Paeon Endymionis f. alias sedes quaerit 5 1 4 et 5.
Paeonaeus Cures 5 7 6. eius ara 5 14 7.
Paeonia a Pacone dicta 5 1 5. a Gallis invaditur 10 19 7.
Paeonidae 2 18 9.
Paeonii tauri 9 21 2. bisontes dicti 10 13 1.
Paeonius Mendaeus stat. 5 10 8, 5 26 1.
Pagae v. Pegae.
Pagasus Hyperboreus 10 5 7.
Pagondas Theban. Ol. 5 8 7.
Pagus mons 7 5 2.
Παλαιά κώμη 8 22 6.
Palaemon Melicertes 1 44 7, 2 2 1, 8 46 2.
Palaepaphus 8 5 2.
Palaestinae palmarum 9 19 8.
palaestrae Olympicae 6 21 2, 6 23 4. palaestrarum dii 4 32 1.
palaestrica a Theseo inventa 1 39 3.
Palamedes tesseras a se inventas Fortunae dicat 2 20 3. eius interitus 10 31 1.
Palatium Romae a quo denominatum 8 43 2.
Palaea Achaeorum urbs, postea Dyme 7 17 6.
Palenses qui olim Dulichii 6 15 7.
Παλιόνιος Arcad. 8 36 7.
Palladium ab Aenea in Italiam translatum 2 23 5. Argivis ereptum 1 28 9. **ἐπὶ καλλιδίῳ** dicasterium Athen. 1 28 8.
Pallantium urbs Arcad. 5 1 8, 8 3 1, 8 27 3 et 7, 8 43 1—2. **Παλλαντικὸν πεδῖον** 8 44 5.
Pallas Lyaonis f. Pallantii conditor 8 3 1. eius statua 8 44 5.
Pallas a Theseo caesus 1 22 2, 1 26 10.
Pallas Titan 7 26 12, Stygis maritus 9 18 1.
Pallene Thraciae 1 25 2, 8 29 1.
palmae victorum in certaminibus 8 46 2.
palma Delia 8 48 3. aenea Athen. donarium 10 15 4. palmarum Boeoticae-Palaestinae Ionicae 9 19 8.
palus ex hiatu terrae 7 24 13. ingens uno die exsiccata 8 22 9.
Pamius fl. 4 31 4, 4 34 1—2. eius sacra 4 3 10.
Pammenes Thebanus 8 27 2.
Pamperope Celei f. 1 38 3.
Pamphos hymnographus antiquissimus 7 21 9, 9 27 2, 9 29 8. de Celei filius 1 38 3, de Diana Calliste 8 35 8, de Gratiis 9 35 4, de Proserpinae raptu 1 39 1, 8 37 9, 9 31 9.
Pamphylus Aegimii f. 2 28 6.
Pamphyli Graecis cognati Erythrarum incolae 7 3 7.
Pan deus Arcadiae 8 26 2. venatur in montibus 8 42 3. syringem invenit 8 31 3, 8 36 8, 8 38 11. Philippidi obvius 1 26 4, 8 54 6. eius **αἰκόλιον** 1 32 7, astrum 10 32 7, arae 1 34 3, mons 8 24 4, quercus 8 54 4, sacra cum Baccho communia 2 24 6, simulacra 1 36 2 et 2 10 2, templa 8 36 7, 8 37 11, 8 38 5.
Πάν λυτήριος 2 36 6. **νόμιος** 8 38 11. **Οἰνόεις** 8 30 3. **Σκολεῖτας** 8 30 6. Panes 8 37 2.
Panaceae ara 1 34 3.
Panactum 1 25 6.
Panaeus pictor, Phidiae fr. 5 11 5 et 6.
Panathenaea antea Athenaea 8 2 1.
pancratium qua Olympiade institutum 5 8 8. quis primus vicerit **ακοντιῇ** 6 11 4.
Pandareus e Mileto Cretae urbe oriundus 10 30 1—2.
Pandiones duo 1 5 3, 1 39 4, 1 41 6, 8 53 7, 10 10 1.
Pandora 1 24 7.
Pandrous Cecropis filia 1 2 6, 1 16 2. cum Thallo culta 9 35 2. eius templum Athenis 1 27 2.
πανήγυρις Ὀλυμπιακή 5 4 5, Iaidis 10 52 14.
Panhellenium 2 30 3 et 4.
Πανικός φόβος 10 23 7.
panificii inventor 8 4 1.
Panionium 7 3 10, 7 4 10, 7 5 1.
παννυχίς 6 22 9.
Panopeus Phoci f. 2 29 4.
Panopeus urbs Phociae 10 3 1, 10 4 1.
Panormus Achaiae portus 7 22 10, Ioniae 5 7 5.
Panormus Andaniensis 4 27 1.

Pantaleon Omphalionis f. Pisae tyrannus 6 21 1. Olympia edit 6 22 3.
Pantarcus Eleus Phidiae amasius Ol. 5 11 3, 6 10 6, 6 15 2.
Panthalis Helenae famula 10 25 4.
Pantneon Athen. 1 18 9.
Panthias Chius stat., Sostrati f., Aristoclis disc. 6 3 11, 6 9 3, 6 14 12.
Panyasis Polyarchi f. 2 29 9, 9 11 2, 10 8 9.
papaver aeneum 5 20 9.
Paphia (?) Thalamatarum numen v. Paphiae.
Paphos Cypri urbs 8 5 2. Venerem Uraniam colit 1 14 7, 8 53 7.
Paraballon Eleus Ol. 6 6 3.
Παράβυστον dicasterium Athen. 1 28 8.
Paracypariisii 3 22 9.
Παραϊβάσιον 8 28 7.
Paramon Mercurii cognomen 5 15 11.
Parapotamii urbs Phocidis 10 33 7 — 8. eversa 10 3 1.
Parathemidas (?) Laced. 9 13 5.
Parcae Cererem mitigant 8 42 3. Iovis capiti impositae 1 40 4. earum aedes 3 11 1, 9 25 4. ara 2 11 4, 5 15 5. simulacra 10 24 4. Parcarum natu maxima Venus Urania 1 19 2.
pardorum maculae 8 2 7.
Παρήγορος dea 1 43 6.
 in parentes pietas 10 28 4.
 parere intra limites Aesculapii vetitum 2 27 1 et 6.
Pariani Hellespontii Cupidinem colunt 9 27 1.
Paris iudex dearum 5 19 5. cum Helena ubi primum congressus 3 22 1. Penthesileam vocat 10 31 8.
Parium marmor 1 14 7, 1 33 2, 1 43 5, 5 11 10, 5 12 6, 8 25 6.
Parnasus Cleodora f. 10 6 1.
Parnasus mons 10 6 1. nivalis 10 8 9, 10 33 5. eius orgia 10 4 3. ad verticem via 10 32 2—7.
Παρνασία νάπη 10 6 1.
Parnes mons 1 32 1.
Parnon mons 2 35 7.
πάροντες 1 24 8.
Paroreus Tricoloni f. 8 35 6.
Paroria Arcadiae urbs 8 27 3, 8 35 6—7.
Parphorus Colophonius 7 3 8.
Parrhasii Arcades 6 8 2.
Parrhasium 8 27 4.
Parrhasius pictor Euenoris f. 1 28 2.
Parthaon Periphetae f. 8 24 1.
Parthenia Marmacis equa 6 21 7.
Parthenia fl. 6 21 7.
Parthenium mons 1 28 4, 8 6 4, 8 54 6.
Parthenius Laco 9 13 5.
παρθένοι cupressi 8 24 7.

Παρθενών Athen. 1 25 5. eius architectus 8 41 9.
Parthenopaeus Melanionis f. 3 12 9.
Parthenopaeus Talai f. Promachi pater 2 20 5, 9 18 6, 9 19 2.
Parthenope Ancaei f. 7 4 1.
παρθένος v. Minerva.
partus VII mensium 3 7 7.
Parus ins. a Miltiade frustra oppugnata 1 32 4.
Paseas Nicippes pater 8 9 6.
Paseas Sicyoniorum tyrannus 2 8 2.
Pasicrates v. Possicrates.
Pasiphae Solis filia 5 25 9. Thalamatarum numen 3 26 1.
Pasiteles plastus 5 20 2.
Pasithea Gratia 9 35 4.
Pataecus Achaeus Ol. 5 9 1.
Patara Lyciae urbs 9 41 1.
pater hominum Cyrus 8 43 6.
Patrae opp. Achaiae 3 2 1, 7 6 2. eius situs, nomen vetus, conditor, fata et memoranda 7 18 2—21 14. mulieres ibi duplo plures quam viri 7 21 14. Patrenses ab Augusto aucti 10 35 9. Eleos Satriapae nomen docent 6 25 6. Laphriam colunt 43 1 7. Aetolis contra Gallos opem ferunt 7 18 6, 7 20 9, 10 22 6. Patrensiun de Eurypyl cista fabula 7 19 6, 9 41 1.
Patreus Preugenis f. Patras condit 3 2 1, 7 6 2, 7 18 5. eius sepulcrum 7 20 5, status ib. 7.
Patrocles Crotoniata stat., Catylli f. 6 3 5, 6 19 6, 10 9 10.
Patroclus Helenae proci 3 24 10. Achilles arma induit 4 28 7. redivivus 3 19 13. sculptus 10 13 5. pictus 10 26 6, 10 30 3.
Patroclus a Ptolemaeo Atheniensibus auxilio missus 1 11 1, 3 6 4.
Πατρόκλον ἤσος 1 11 1, 1 35 1.
Patron Lillaeam a Macedonibus liberat 10 33 3.
πατρονόμοι 2 9 1.
pavo Iunoni sacer 2 17 6.
Pavoris effigies 2 3 7.
Paus vicus Arcad. 8 23 9.
Pausanias Apolloniata stat. 10 9 6.
Pausanias Cleombroti f. Plistarchi tutor 4 9. dux Laced. ad Plataeam 1 13 4, 14 1, 3 17 7, 8 52 2.
Pausanias Macedo Harpalum interficit 2 33 4.
Pausanias Plistoanactis f. rex Sparta 1 13 4, 3 5 1—7.
Pausias pictor 2 27 3.
Pax Plutum ferens 1 8 2, 9 16 2. Pacis templum Romae 6 9 3, simulacrum 1 18 5.

- Pedaeum opp. 10 25 9.
 Pedasus opp. Messen. postea Mothone 4 35 1.
 pedicularis morbus v. *φθειρίασις*.
 Pedion locus Arcad. 8 25 12.
 Pegae locus Arcad. 8 44 4, 8 54 3.
 Pegae opp. Megar. 1 41 8, 1 44 4.
 Pegaea nympa 6 22 7.
 Pegasus Eleutherensis Bacchi cultum Athenis infert 1 2 8.
 Pegasus a Minerva domitus et Bellerophonti traditus 2 4 1. ungula terram effodit et aquam elicit 2 31 9, 9 31 3.
 Pelagon Hippodamiae prociis 6 21 11.
 Pelagontis bubulci 9 12 1.
 Pelagus locus silvoscus Arcadiae 8 11 1 et 8. ambiguo oraculi effato locum dat 8 11 10.
πέλαγοι Atheniensibus τὰ πύμματα 8 2 3.
 Pelarge Potnei filia, Isthmiadis uxor 9 25 7.
 Pelasgi ex Iolco 4 36 1. sub aere Athen. 2 8 3. Minypa a Lemno eliciunt 7 2 2.
 Pelasgia 8 1 8.
 Pelasgius Arcas 2 14 4. primus Arcadiae homo et rex 8 1 4.
 Pelasgius Triopae f. 2 22 1. Cererem hospitio excipit 1 14 2.
πέλαγιοι satidicae 7 21 2, 10 12 10.
 Peleus Aeaci f. Phocum fratrem occidit 2 29 9, 10 30 4. aprum Galydonium venatur 8 45 6. Thetin prensat 5 18 5. Achillem Chironi tradit 3 18 12. eius votum pro Achille 1 37 3. posteri reges Epiri 2 29 4.
 Pelias Aeginetae f. 7 16 5.
 Pelias Iolci rex Neleum palliat 4 2 5.
 Olympia edit 5 8 2. pictus 10 30 8. recocius 8 11 1. eius Iudi funebres 5 17 9.
 Pellion mons 10 19 2.
 Pelis 10 27 1.
 Pella urbs 1 18 1.
 Pellana urbs 3 21 2. eo fugit Tyndareus 3 1 4.
 Pellanis fons 3 21 2.
 Pellen Phorbantis f. 7 26 12.
 Pellene urbs Aethiae 7 26 12—27 6. a Lacedaemoniis occupata 7 7 3. tyrannis obnoxia 7 7 1. Pellanes et Sicyonis confinia 7 27 12. Pellaeonsum navale 2 12 2, 7 26 14. donarium Olymp. 6 13 11.
 pelles pro vestimentis 8 1 5, 10 38 8. pro thoracibus 4 11 3.
 Pelopidas ab Epaminonda servatur 9 13 1, liberatur 9 15 1.
Πελοπόννησος imperii socium adulescere iubetur Oxylyus 5 4 8.
Πελοπόννησος 5 13 1.
 Peloponnesii boni equites 4 8 12. Athenas invadunt Cedro regnante 7 25 2. Athenienses contra Macedones sequuntur 1 25 4. Dorica dialecto utuntur 4 27 11.
 Peloponnesium bellum 3 7 11, 4 6 1, 8 41 9, 8 52 3.
 Peloponnesus 8 1 9—3. mari cincta 3 21 6. prope insula 3 1 6. Heraclidarum reditu turbata 2 13 1. eius partes quinque 5 1 1. gentes sex ib. 1—3. templum praestantissimum 8 41 8, specula 8 38 7.
 Pelops Agamemnonis e Cassandra f. 2 16 6.
 Pelops Lydus Epidauri pater 2 26 2, ab Ilo fugatus 2 22 3, cum Oenomaos certat 5 10 6, 5 17 1, 6 20 18, 6 21 6—7. Myrtilo periurus 2 18 2, 8 14 11. a Mercurio sceptrum accipit 9 40 11. Pisam obtinet 5 1 6. ludos Olympicos edit 5 8 2. Mercurio sacra facit 6 1 7. Minervae Cydoniae 6 21 6, Veneri 5 13 7. Hippodamiae prociis parentat 6 21 9 et 11. summo inter herosas loco est 5 13 1. ab Hercule colitur ib. 2. eius currus 2 14 4, ensis 6 19 6, equi 5 17 7, Iannus 5 27 1, liberi per Peloponnesum dispersi 5 8 2, ossa 5 13 4 et 5, 6 24 1.
Πέλοπος νηϊδες 2 34 3.
 Pelorus Spartus 9 5 3.
 Pelusium 1 6 6.
 Pencalas n. Phrygiae 8 4 3, 10 32 3.
 Peneleos Thebanus 7 2 3. Thebanorum ad Troiam dux 9 5 15. Opheltiae pater ib 16.
 Penelope Icarii filia cursu petita 3 12 1, 3 13 6. maritum quam patrem sequi mavult 3 20 10. eius filius Ptoliporthes 8 12 6.
 Peneus Thessaliae n. 6 5 5. Andrei pater 9 34 6.
 Peneus Pyli n. 6 22 5.
πένταθλον qua Olympiade institutum 5 8 7. eius exercitatio salutaris 3 6 10.
 Pentathlus Cnidius Hiparam deducit coloniam 10 11 3.
 Pentelicus mons Atticae 1 82 1, eius *Λιδοτομεία* 1 19 6, 5 5 6. *Πενταλήσιος λίθος* 7 23 8, 7 25 9, 7 26 4 et 7, 8 28 1, 8 30 10, 8 47 1.
 Penthesilea 5 11 6, 10 31 8.
 Pentheus Echionis f. Baccho poenas dat 1 20 3, 2 2 7, 9 2 4, 9 6 4.
 Penthilus Orestis nothus 2 18 6, 3 2 1, 5 4 3.
 Penthilus Periclemei f. 2 16 8.
 Pephnus ins. et opp. 3 26 2.
 peplus Iunonis 5 16 2, 6 24 18. purpureus 2 17 6. peplus Eriphytes 2 1 8.
Πεπωμένη dea 8 21 3.

- Peraethus** *Lycaonis* f. 8 3 4.
Peraethenses opp. 8 3 4, 8 27 3, 8 36 7.
Perantas 2 4 4.
Peratus *Neptuni* f. ex *Calchinia* 2 5 8.
Perdiccas *Ptolemaeo* insidiatur 1 6 3.
Pereus *Elati* f. 8 4 4.
Pergamus *Neoptolemi* f. 1 11 1, 3 20 8.
Pergamus urbs supra *Caicum*, olim *Teuthrانيا* 1 4 4 et 6, 1 11 2, 2 11 7, 2 26 9, 3 26 10, 5 13 3 et 8, 7 16 1 et 8, 8 4 9, 8 42 7, 9 35 6, 10 18 6, 10 25 10.
Periander *Cypseli* f. *sapiens* 1 23 1, 10 24 1. *Corinthi tyrannus* 2 28 8.
Periboea *Alcathoi* f. cum *Theseo* in *Cretam* missa 1 42 2, a *Minoe amata* 1 17 3. *Telamoni nupta* 1 42 4.
Pericles *Xanthippi* f. 1 25 1, 8 41 9. eius statua 1 28 2, sepulcrum 1 29 3.
Pericles e *Codri* genere 7 3 10.
Periclymenus *Parthenopaei* interfector 9 18 6.
Periclymenus *Penthili* pater 2 18 8.
Periclytus *Euthymachi* f. 10 14 1.
Periclytus *Polycleti* disc. 5 17 4.
Perieres *Aepi* f. 2 21 7, 6 22 2. *Messeniorum rex* 4 2 2, eius uxor et filii 3 1 4, 4 2 4, regia 4 3 7.
Perieres *Chalcidensis* praedonum dux 4 23 7.
Perilaus *Alcenoris* f. *Othryadem* necat 2 20 7.
Perilaus *Ancaei* f. 7 4 1.
Perilaus *Argivorum* tyrannus 2 23 7.
Perilaus *Icarii* f. *Orestem* accusat 8 34 4.
Perimede *Oenei* f. *Phoenixis* uxor 7 4 1.
Perimedes *Ulyssis* socius 10 29 1.
Perinthus a *Philippo* oppugnata 1 29 10.
περίουχοι *Spartanorum* 3 23 et 5 et 6, 3 8 3 et 5, 9 13 2. *Elaeorum* 6 22 4.
Periphetes *Nyctimi* f. 8 24 1.
Periphetes *Vulcani* f. 2 1 4.
peririum puniuntur 2 2 1, 2 18 2, 4 22 7, 5 24 11.
περίλωμα 1 44 1.
Permesus fl. *Boeot.* v. *Termesus*.
permutationibus contrahebant *veteres* 3 12 3.
Pero *Nelei* f. 10 31 9.
Persae marmor *tropaeo* faciendo *Marathonem* advehunt 1 33 2. caesi ab *Atheniensibus* sepeliuntur 1 32 5, 9 32 9. arcem *Athen.* qua ascenderunt 1 18 2. ab *Agesilao* magna clade afficiuntur 3 9 6. eorum *γέγρα* 8 50 1, 10 19 4. lex 9 32 10. *victimae* 3 20 4. *Περσική στοά* 3 11 8. *Persae* *Timothei νόμος* 8 50 3.
Persaeus *Antigoni* dux *Zenonis* discipulus opprimitur 2 8 4, 7 8 3.
persae arbor 5 14 3.
Persae fons 2 16 6.
Perseus *discum* invenit 2 16 2. a *nymphis* accipit *galeam* et *talara* 3 17 3. *Medusam* caedit 1 22 7, 2 21 5, 2 27 2, 5 18 5. *cetus* interimit 4 35 9. *Bacchum* vincit 2 20 4, 2 22 1. *Mycenas* condit 2 15 4, 2 16 3. *Iovi Apesantio* primus sacra facit 2 15 3. eius filia *Gorgophone* 4 2 4, statua 10 10 5, *σώτηρας* 2 18 1.
Perseus *Philippi* f. fratrem *veneno* necat 2 9 5. *foedifragus* a *Romanis* expugnatur 7 10 6. *captivus Romam* ducitur 1 36 6.
Pessinus urbs a *Galatis* occupata 1 4 5, 7 17 10.
pestilentia a *Mercurio* sedatur 9 22 1, ab *Apolline* 1 3 4. *Athenienses* et *Phigalienses* simul vexat 8 41 8.
Peteus *Ornei* f. *Menesthei* pater 2 25 6, 10 35 8.
Petra *Elidis* olim *δήμος* 6 24 5.
Petrachos rupes *Boeot.* 9 41 6.
πέτρωμα *Pheneatarum* 8 15 1.
Petrosaca locus *Arcad.* 8 12 4.
Peucellae fl. *Phrygiae* cf. *Pencalas*.
Peucetii barbari 10 13 10.
Phaeaces *Cyclopibus* et *Gigantibus* similes 8 29 2. *Phaeacum chorus* 3 18 11.
Phaedimus *Aeolensis* Ol. 5 8 11.
Phaëdra *Thesei* uxor, *Hippolyti* amore capta 1 22 1, 2 32 3, 9 16 4. laqueo suspensa 10 29 3. eius sepulcrum 2 32 4.
Phaëdria seu *Phaëdriion* locus *Arcad.* 8 35 1.
Φαιδρυπτα *Phidiae* posterii 5 14 5.
Phaëna et *Clyta* *Gratae* 3 18 6, 9 35 1.
Phaënnis *fatidica* 10 12 10, 10 15 2.
Phaestus *Herenli* f. *Sicyone* in *Cretam* migrat 2 6 7. *Herenli* sacra instituit 2 10 1.
Phaëthon *Cephal* et *Aurorae* f. 1 3 1.
Phaëthontis casum lamentantur *Solis filiae* 1 3 6.
Phalaecus *Phaylli* f. in *Cretam* transmittit 10 2 7.
Phalaesiae opp. *Arcad.* 8 35 3.
Phalanthus *Agelai* f. *Arcas* 8 35 9.
Phalanthus mons *Arcad.* 8 35 9.
Phalanthus opp. *Arcadiae* 8 35 9.
Phalanthus *Spartanus* coloniam *Tarentum* deducit 10 10 6. *naufragus* a *delphino* in *Italiam* transvehitur 10 13 10. eius uxor *Aethra* 10 10 8.
phalanx *Lacedaemoniorum* 8 10 6.
Phalareus cursu certat 5 17 10.
Phalarus fl. *Boeotiae* 9 34 6.
Phalces *Temeni* f. 2 13 1. *Sicyonem* occupat 2 6 7. *Iunoni* templum statuit 2 11 2. sororem interficit 2 28 5.
Phalerum *navale Athen.* 1 1 2 et 4, 1 28 9, 8 10 4, 10 35 2.
Phalerus *Argonauta* 1 1 4.

- Phalysius visu recepto Aesculapio templum condit 10 38 13.
 Phamenoph heros Aegyptius 1 42 3.
 Phana Aetoliae opp. ab Athaeis capitur 10 18 1.
 Phanas Messenius Ol. 4 17 9.
 Phanes Thebanus 1 7 6.
 Phanostratus Demetrii pater 1 25 6.
 Pharae Achaiae opp. 7 22 1—5.
 Pharae Laconiae opp. olim Pharis 4 16 8.
 Messeniae opp. Spartanis ab Augusto attribuitur 4 3 2 et 10, 4 30 2. Pharaetae 4 30 4. Pharitae 3 2 6.
 Pharandates Persa Teaspidis f. 3 4 9.
 Pharax Laced. 6 3 15.
 Pharis seu Phares Mercurii et Philodamiae f. 4 30 2, 7 22 5.
 Pharis urbs Lac. 3 20 3.
φαρμακίδες 9 11 3.
 Pharsalus opp. Thessaliae 10 13 5.
 Pharus ins. 5 7 4.
 Phaselide templum Minervae et Achillis hasta 3 3 8.
 Phasis fl. belluas alit 4 34 2.
 Phaylus (Phayllus) Crotoniata 10 9 2.
 Phaylus (Phayllus) Phocensium dux 10 2 6.
 Phegeus rex Phegiae 8 24 2 et 10. eius liberi 6 17 6, 8 24 8, 9 41 2.
 Phergia opp. Arcad. olim Erymanthus 8 24 2 et 8.
φηγός δρυός species 8 1 6, 8 12 1.
 Phellia fl. 3 20 3.
 Phelloe opp. Achaiae 7 26 10.
φελλός quercus apud Iones 8 12 1.
 Phemonoe prima Delphica vates 10 8 7, 10 12 10. eius oraculum 10 6 7.
 Pheneos Arcas **αυτόχθων** 8 14 4.
 Pheneos Arcadiae opp. 5 27 8, 6 1 3. eius situs, conditor, memoranda 8 14 4 — 8. veteris Phenei situs 8 14 1.
 Pheneatarum fines 8 13 6, 8 15 8, 8 16 1, 8 17 5. campi 8 14 1. donarium 5 27 8.
 Pheno Lamedontis uxor 2 6 5.
 Pherae Messen. opp. Ortilochi domus 4 1 4.
 Pherae Thessaliae opp. 1 13 2, 2 23 5.
 Pheraeorum donarium 10 15 4.
 Pherecydes Syrius quo morbo perierit 1 20 7.
 Pherenice eadem quae Callipatira 5 6 7.
 Pherenicus Eleus Ol. 6 16 1.
φερέπολις Τύχη 4 30 6.
 Pheres Medae f. 2 3 6 et 9.
 Pherias Aegineta Ol. 6 14 1.
 Phia, Elidis urbs 5 18 6.
 Phialia urbs Arcad. olim Phigalia 8 3 2, 8 5 7, 8 39 2.
 Phialo Alcimedontis f. cum Hercule conculcitur 8 12 3.
 Phialus Bucolionis f. 8 3 2, 8 5 7, 8 39 2.
 Phidias Athen. stat., Charmidae f. 1 3 5, 1 4 7, 1 24 8, 1 28 2, 1 33 3 et 8, 1 40 4, 5 10 2, 5 11 3, 6 4 5, 6 25 1, 6 26 3, 7 27 2, 9 4 2, 9 10 2, 10 10 2. eius officina 5 15 1. posteri **φαιδριονταί** 5 14 5.
 Phidippides v. Philippides.
φαιδρία 7 1 8. cf. 3 11 11 not.
 Phidolas Corinthius Ol. 6 13 9. Olympionicarum pater ib. 10.
 Phidon Argivorum tyrannus 6 22 2.
 Phigalia nympha 8 39 2.
 Phigalia opp. Arcadiae 4 24 1. postea Phialia 8 3 2, 8 39 2. eius situs ib. 1.
φυχαγαγοί 3 17 9.
 Phigalus Lycaonis f. 8 3 1. **αυτόχθων** 8 39 2.
 Philabrus Cyneae f. v. Philagrus.
 Philaeus Eurysacis f. 1 35 2.
 Philagrus Cyneae fil. Eretriam prodit 7 10 2.
 Philammon hymnis certat 10 7 2. **τελετής** apud Lernaeos auctor 2 37 2. eius filius Thamyras 4 33 3.
 Philammon Delphis opem fert 9 36 2.
 Philander Apollinis et Acacallidis fil. 10 16 5.
 Philandrides Xenarchae pater 6 2 1.
 Philanor Ergotellis pater 6 4 11.
 Philanorion locus 2 38 3.
 Philanthus Prolai f. Eleus 5 2 4.
 Phileas Samius 10 38 6.
 Phileasius Eretriensis stat. 5 27 9.
 Phillos v. Philys.
 Philetaerus eunuchus Pergami rex 1 8 1.
 Lysimachi pecuniae custos 1 10 4.
 Philetas Sybarita Ol. 5 8 10.
 Philinus Cous Ol. 6 17 2.
 Philippeum 5 17 4, 5 20 9.
Φιλίππειος στοά 8 30 6.
Φιλίππειος πηγή 8 7 4.
 Philippi opp. Macedoniae recentissimum 6 4 10.
 Philippi duo Macedonici imperii fundator alter, alter eversor 7 8 9.
 Philippides Athen. Pani obviam fit 1 28 4, 8 54 6.
 Philippus Amyntae f. perfidus et peritior 7 7 5, 8 7 5. mulierosus 1 6 8. tam vi quam per proditores totam prope Graeciam subigit 1 25 3, 3 7 11, 4 28 4, 7 10 3. Phocicum bellum conficit 10 2 5, 10 3 1. Medeonem evertit 10 35 6. Plataeae restituit 9 1 8. Orchomenum 9 37 8. item Lacedaemoniorum et Argivorum dirimit 2 20 1, 7 11 2. Laconiam invadit 3 24 6, 5 4 9. castra ad Mantineam metatur 8 7 4. potentiam eius

- quid auxerit 8 27 10. quot annis vixerit 8 7 6. eius filia Thessalonice 9 7 3. statua 1 9 4, 5 20 10, 6 11 1. in liberos eius saevit Olympias 8 7 7.
- Philippus Azan Ol. 6 8 5.
- Philippus Cassandri f. 9 7 3.
- Philippus Cassandri frater 1 11 4.
- Philippus Demetrii f. Antigono tutore usus 6 16 3, 8 8 11. Philippum Amyntae f. aemulatur 7 7 6. veneticus 2 9 4, 8 50 4. Lilaeam expugnat 10 33 3. Elatenses terret 10 34 3. a Romanis superatur 1 36 5, 7 8 7. moritur 2 9 5.
- Philistus Archomenidis f. de Demosthene 1 29 12, de Hyblaëis 5 23 6. Dionysii flagitia dissimulavit 1 13 9.
- Philles v. Philys.
- Philoceles Athen. ad Aegospotamos dux 9 32 9.
- Philoctetes in Lemno a Graecis relictus 8 8 5. ubi morsus ab hydro 8 33 4. a Graecis arcessitus 5 13 4. Admetum interficit 10 27 1.
- Philodamia Danai filia v. Phylodamia.
- Philogenia Athen. Euctemonis f. 7 2 4, 7 3 10.
- Philomela a Tereo vitata 1 5 4, 1 41 8. Aegaei soror 1 14 7. eius metamorphosis ib. 9, 10 4 9.
- Philomelus Aetolorum dux 10 22 13.
- Philomelus Theotimi f. Phocenses ad bellum sacrum concitat 10 2 2. se praecipitat ib. 4. sacrilegus 10 8 7, 10 33 2.
- Philon f. Corcyraeus Ol. 6 9 9, 6 14 13.
- Philonides Zoti f. ἡμεροδόμος Alexandri M. 6 16 5.
- Philonome v. Phylonome.
- Philopoemen Attalicorum auxiliorum dux 7 16 1 et 8.
- Philopoemen Craugidis f. 8 49—51. cum civibus in Messeniam profugit 4 29 8, 8 27 15. Messeniis auxilium fert 4 29 10. ab iisdem captus veneno interficitur ib. 12, 7 9 6, 8 51 5. in eum epigramma 8 52 6.
- Philostratus Rhodius 5 21 9.
- Philotas Penelei nepos Thebanus 7 2 3 et 10.
- Philotimus Aegineta stat. 6 14 12.
- Philoxenus Macedo 2 33 4.
- Philoxenus poeta Dionysio familiaris 1 2 3.
- Phylus Eleus Ol. 6 9 4, 6 14 11.
- Phineus rex Thraciae 5 17 11.
- Phintas ex Androclis posteris Messen. 4 16 2, 4 17 9.
- Phintas Sybotae f. 4 4 1.
- Phlegya opp. Boeot. 9 36 2.
- Phlegya Minyadis incolae Thebanis auxilium ferunt 9 9 2. Phocenses opprimunt 8 4 4, 10 4 1. Delphos adoriantur 9 36 2, 10 7 1.
- PAUSAN. II.
- Phlegyantia quae antea Andreis 9 36 1.
- Phlegyas Martis et Chryses f. 9 36 1. cum filia gravida in Peloponnesum venit 2 26 3.
- Φλεγυῆς Coronis 2 26 7.
- Phlias Bacchi f. Argonauta 2 12 6. eius mater, uxor, proles 2 6 6.
- Phliasia Sicyoniae finitima 2 12 3.
- Phliasii 2 12 3—13 2. Clazomenas condunt 7 3 9. eorum de Asopo fabulae 2 5 2—3. donaria 5 22 6, 10 13 6.
- Phlius Dameonis pater 6 20 16.
- Phlius opp. 2 13 3—8.
- Φλυεῖς demus Atticus 1 31 4.
- Phlygonion urbs Phocid. 10 3 2.
- Phlyus Tellaris f. 4 1 5.
- Phobus loci nomen 2 7 7.
- Phobus Martis f. 9 36 3. leonino capite 5 19 4.
- Phocaea Ionica 10 8 6. ibi Minervae templum antiquum 2 31 6, 7 5 4. Phocaeenses unde in Asiam migrarint 7 3 10. Gennaidas colunt 1 1 5.
- Phocenses Amphictyones 10 8 2—3. pelibus amicti 8 1 5. sacrilegi 4 5 4, 10 7 1, 10 15 1. Spartanorum socii 3 5 3, 3 9 9, 3 10 3. Phocensium fines 10 13 4, res bello gestae 10 1 3—3 4, adversus Gallos alacritas 10 3 4, 10 8 3, 10 23 5 et 9, numerus 10 20 3, donaria 10 13 4 et 6 et 7. κοινὸν 6 6 2. σύλλογος κοινὸς 10 33 1. σύνθημα 10 1 10.
- Phocicum synedrii Phocici locus 10 5 1.
- Phocicum bellum 4 28 1, 9 6 4, 10 3 1.
- Phocis ab Ornytionis f. denominata 2 29 3, ab Aeaei 10 1 1. Phocidis optime pars 10 33 7, urbes maximae 10 34 1. urbes bello Phocico eversae 10 3 1. fines 10 1 1, 10 37 2, 10 38 1. colonia 7 3 10.
- Phocus Aeaci f. Iasei amicus 10 30 4, in Phocidem migrat 10 1 1, Drymaeam condit 10 33 12, occiditur 2 29 2 et 9.
- Phocus Ornytionis vel Neptuni f. 2 4 3. in Phocidem venit 2 29 3. Antiopen ducit 9 17 6. Phocidi nomen dat 10 1 1. eius herorum 10 4 10, monumentum 10 32 10.
- Phoebaea palus postea Saronis 2 30 7.
- Phoebaeum 3 14 9, 3 20 2.
- Phoebe et Hilaira Leucippi filiae Dioscurorum uxores 2 22 5. Apollinis filiae 3 16 1. earum simulacra 4 31 9 et 12.
- Phoebia Sicyoniorum opp. 9 15 4.
- Phoenice montana serpentes alit 9 28 2.
- Phoenices rerum divinarum peritiores quam Graeci 7 23 7. coloniam in Siciliam mittunt 5 25 6. Phoenicii maris conchyliis 3 21 6. purpura 5 12 4.

- Φοινικιοῦν** dicasterium Athen. 1 28 8.
Φοινικοῦς portus 4 34 12.
 Phoenix Achaiae fl. 7 23 5.
 Phoenix Colophonius **λαμποποιὸς** 1 9 7.
 Phoenix equus 6 10 7.
 Phoenix Europae pater 7 4 1.
 Phoenix Pyrrho Neoptolemi nomen dat 10 26 4.
 Phoezon locus et monumentum 8 11 4.
 Pholoe mons arcad. 6 21 5, 8 24 4, 8 27 17.
 Pholus ubi Centaurorum pugna 3 18 10.
 Phorbas Argi f. 1 2 1.
 Phorbas Athen. archon per totam vitam 6 16 13.
 Phorbas Lapithae f. Actoris pater 5 1 11.
 Phorbas Triopae f. 7 26 12.
 Phorcus Medusae pater 2 21 5.
 Phorcys Phryx **γαλοθώραξ** 10 26 6.
 Phormio Asopichi f. Paeaniensis 1 23 10, 1 29 3, 10 11 6.
 Phormio Erythraeus piscator 7 5 7.
 Phormio Halicarnass. Ol. multatur 5 21 3.
 Phormio Spartanus inhospitalitatis poenas dat Dioscuris 3 16 2—3.
 Phormis Maenalius 5 27 1—2 et 7.
φορμὸς pro veste 10 29 8.
 Phoroneus Caris pater 1 39 5 et 6. Inachi fluvii f. arbiter inter Neptunum et Iunonem 2 15 5. ignis inventor 2 19 5. eius uxor Cerdo 2 21 1. sepulcrum et parentatio 2 20 3.
 Phoronicum **ἄστυ** 2 15 5.
 Phoronidae Amphiarus et Adrastus 7 17 7.
 Phradmon Argivus stat. 6 8 1.
 Phraortes rex Mediae 4 24 2.
 Phrasiclides archon Athen. 6 5 3, 8 27 8.
 Phreatys dicasterium Athen. 1 28 11.
 Phrixa nympa 8 47 3.
 Phrixa opp. 6 21 6.
 Phrixus Athamantis f. 1 44 7, 9 34 6. cum Helle aufugit 9 34 5. e Colchis redit 9 34 8. arietem immolat 1 24 2.
 Phrixus fl. 2 36 6, 2 38 1.
 Phrontis Menelai gubernator 10 25 2.
 Phrudarchidas v. Phrurarchidas.
 Phrurarchidas Laco 9 13 5.
 Phruria Spart. 3 12 8.
 Phryges in Siciliam migrant 5 25 6. cum Aegyptiis de antiquitate contendunt 1 14 2. Phryges Sactoreni 10 27 1.
 Phrygia **ἀρμονία** 9 12 5.
 Phrygium marmor 1 18 8 et 9.
 Phryne Praxiteli amata 1 20 1, 9 27 3, 10 15 1.
 Phrynichi fabula **Πλευρώνιαι** 10 31 4.
 Phrynon Leontinus 5 22 7.
φθειριάζει Pherecydes et Sylla pereunt 1 20 7, 9 33 6.
 Phthia 6 11 5.
 Phthiotae Amphictyones 10 8 2.
 Phylace locus Arcad. 8 54 1.
Φυλακίς demus Tegeat. 8 45 1.
 Phylacides Apollinis et Acacallidis nymphae f. 10 16 5.
 Phylactris collis Arcad. 8 48 4.
 Phylacus heros Delphis opem fert 10 23 2. eius heroum 10 8 11.
 Phylacus (Thylacus) statuarius 5 23 5.
 Phylander Apollinis et Acacallidis f. 10 16 5.
 Phylas Antiochi avus 1 5 2, 10 10 1.
 Phylas Antiochi f. 2 4 3, 9 40 5.
 Phylas Dryopum rex 4 34 9.
 Phylei Athen. status Delphis 10 10 1.
 Phyleus Augeae f. a patre eiectus 5 1 10. Elidem ab Hercule dono accipit 5 3 1. Dulichium abit ib. 3.
 Phyleus Messeniorum dux 4 13 5.
φυλία oleae species 2 32 10.
 Phylodamia Danae filia 4 30 2, 7 22 5.
 Phylonome Craugasi f. 10 14 2.
 Physcoae chorus 5 16 6.
 Phytalus Cererem domo excipit 1 37 2.
 piacula in fluvium abiecta 5 5 10.
 pica vagitum infantis imitatur 8 12 3.
 Pielus Pyrrhi f. 1 11 1.
 Piera fons Elidis 5 15 8.
 Piera Oxyli uxor 5 4 4.
 Pieria mons Maced. a Piero denominatur 9 29 3, 10 13 5.
 Pierus fl. etiam **Πεῖρος** dictus 7 18 1, 7 22 1.
 Pierus Macedo Musis numerum et nomina constituit 9 29 3.
 pietas veterum in deos 10 28 1, in parentes 10 28 4.
 pileus Dioscurorum 3 24 5, 4 27 2.
 Pindarus ad poesin quo praesagio accensus 9 23 2. a Corinna victus 9 22 3. honor eius e Delphici Apollinis responso 9 23 3. sella in templo Delphico 10 24 5. somnium ante obitum 9 23 2. statua 1 8 4. donaria 9 16 1, 9 17 2. domus rudera 9 25 3. canticum in Aphaeam 2 30 3. hymnus in Ammonem 9 16 1, in Proserpinam post mortem dictatus 9 23 4. prooemium in Sacadam 9 30 2. loci de **ἄλσει** 5 10 1, de Aloeis filiis 9 22 6, de Alpheo et Diana una colendis 5 14 6, de Antiopa Amazone 1 2 1, de **κλήδσει** 10 5 12, de Delphico umbilico 10 16 3, de Ephesii templi conditoribus 7 2 7, de Fortuna 4 30 6 et 7 25 8, de Glauco marino 9 22 7, de Iamo 6 2 5, de Iovis et Thebes amoribus 5 22 6, de Lynceo 4 2 7, de Sileno 3 25 2, de Theseo Dioscurorum affini 1 41 5.
 Pindasus mons 2 26 8.
 pinea sarta Isthmionicis data 8 48 2.
 Pion (vel Prion) mons Ephes. 7 5 10.

- Pioniae** opp. Mysiae 9 18 4.
Plenis ex Herculis posteris 9 18 4.
Pirae opp. 7 18 1.
Piraeus olim demus Attic. 1 1 2—3.
Piras e Styge Echidnam gignit 8 18 2.
Piraseus Argi f. 2 16 1, 2 17 5.
Pirene Acheloi vel Oebali f. 2 2 3. in fontem mutata 2 3 2, 2 5 1.
Piriithous Iovis f. 5 10 8. Thesei amicus 10 29 10. Thesprotiam invadit 1 17 4. aprum Calydonium venatur 8 45 7. eius nuptiae 5 10 8, effigies 10 29 9, heroum 1 30 4.
Pirus fl. 7 18 1. i. q. Pierus 7 22 1.
Pisa Iovi curae 5 3 1. capitur ab Eleis 5 10 2. Pisae fines 6 21 3, conditor 6 22 2, tyrannus 6 21 1.
Pisaea regio 5 1 6, 6 21 4.
Pisaei cum Eleis de Olympicis ludis contendunt 6 22 2.
Pisander Camirensis poeta 2 37 4, 8 22 4.
Pisander Homericus 3 3 8.
Pisander Spartanæ classis praefectus 3 9 6.
pisces marini aquas fluviales subeunt 4 34 1. Mercurio sacri 7 22 4. vocales 8 21 2.
Pisias stat. 1 3 5.
Pisirhodus Diagorae nepos Ol. 6 7 2 et 3 et 4, 5 6 8.
Pisis Troas 10 28 1.
Pisistratus ἄρχων 2 24 7.
Pisistratus Nestoris f. 4 1 4.
Pisistratus tyrannus Athen. 1 3 3, 1 23 1, 9 6 2. Homeri carmina colligit 7 26 13. adversus Pisistratidas expeditio Cleome-nis 3 4 2.
Pisistratus Pisistrati f. e Messenia electus 2 18 8.
Pison statuar. v. Piston.
Pistocrates Pyrrhonis pater 6 24 5.
Piston Calaur. stat. Amphionis disc. 6 3 5, 10 9 8.
Pisus Perieris f. 5 17 9, 6 22 2.
Pitane pagus Lacon. 3 16 9. Pitanaeae 3 14 2.
Pittacus Mitylen. sapiens 1 23 1, 10 24 1.
Pittheus Pelopis f. rex Troezen. 1 2 22, 1 27 7, 2 30 8. eius monumentum et tribunal 2 31 1, libellus de arte dicendi 2 31 3.
Pityrens Ionis nepos 2 26 1, Proelis pater 7 4 2.
Pityusa ins. 2 34 8.
Pius cur dictus sit Antoninus 8 43 5.
pix scuta a temporis iniuria defendit 1 15 4.
Placiana mater 5 13 7.
planetarum simulacra 3 20 9.
plantæ fluvii quibusdam peculiares 5 14 3.
Plastena mater v. Placiana mater.
Plataea Asopi f. 9 1 1, 9 3 1. eius heroum 9 2 7.
Plataeae Boeotiae urbs bis eversa et constituta 3 7 10, 9 1 1—4 3. Plataeidis fi-nes 1 38 8, 2 6 1, 9 4 4. Plataeense proelium 5 23 1—2, 6 3 8, 9 2 5—6, 10 15 1. rerum Plataeensium scriptores 5 23 3.
Plataeenses Atheniensium in pugna Marathonia socii 1 15 3, 1 29 12, 1 32 3. eorum origo reges varia fortuna 9 1 1—8, exsilium et restitutio 4 27 9—10, do-narium 10 15 1.
Πλατανιστάς Spartae 3 11 2, 3 14 7.
Plataniston fl. 3 34 4, 8 39 1.
Πλατανιστοῦς promont. 3 23 1.
Platanus fl. Boeot. 9 24 5.
platanus Aulidensis 9 19 7, Menelais 8 23 4. platanus in quarum cavernis epulari possit 4 34 4, 7 22 1.
Plato Aristonis f. 1 30 3, 4 32 4, 7 17 3, 10 24 1.
πλατύφυλλος δρυς 8 12 1.
plaustrum astrum 8 3 7.
Plemnaeus Perati f. 2 5 8. Cereri filii nu-trici templum exstruit 2 11 2.
plenilunium a Spartanis ad pugnam exi-tur observatur 1 28 4.
Plethra ennea 10 4 5.
Πλέθριον gymnastii Elei 6 23 2.
Pleuroniae Phrynichi fabula 10 31 4.
Pleuronii Aetoli ab Achalco concilio seiu-n-guntur 7 11 3.
Pleuronia heroum et posteris 3 13 8.
πλίνθος ὀμῇ 8 8 8.
πλίνθω similis forma fori Tegeatici 8 48 1. Ἀφροδίτη ἐν πλίνθω ib.
Plistaenus Eurydami f. 6 16 1.
Plistarchus Cassandri frater 1 15 1.
Plistarchus Leonidae f. rex Spartae 3 4 9.
Plistoanax Pausaniae f. 1 13 4, 3 3 5.
Plistus fl. Cirrhæ seu Delphidis 10 8 8, 10 37 7.
plumbeis tabulis inscripta Hesiodi ἔργα 9 31 4. plumbei tubuli aquae fervore liquescunt 4 35 12.
Plutarchus Eretriensis 1 36 4.
Pluto χροσηνιος 9 23 4. ubi rapta Pro-serpina ad inferos descenderit 1 38 5, 2 36 7. clave inferorum sedem claudit 5 20 3. Pyllos contra Herculem adjuvat 6 25 2. eius canis 3 25 5, 9 34 5.
χωρίον 2 35 10. simulacrum 1 28 6.
Pluto Tantali mater ex Iove 2 22 3.
Plutus puer gestatur a Fortuna 9 16 2, a Pa-co 1 8 2. Minervæ Ἐργάνη adstat 9 26 8.

- pluviae expers insula 2 34 3. pluviam
ciens fons 8 38 4.
Podalirius Aesculapii f. 3 26 10. eius effi-
gies picta 4 31 12.
Podares Mantinensis in pugna contra Epa-
minondam cedit 8 9 9.
Podares Podaris nepos 8 9 9, 8 10 5.
Poecile porticus Athen. 1 1 5. Olymp. 5
21 17. *ποικίλη λέσχη* Spart. 3 15 8.
ποικίλαι pisces 8 21 2.
Poecilum mons 1 37 6.
Poemander Chaeresilai f. 9 20 1.
Poena ab Apolline Argivis immissa, a Co-
roebo occisa 1 43 7.
ποιναί veteribus *αἱ τιμωρίαι* 3 15 6.
poësis a Spartanis neglecta 3 8 2.
poëtae regibus familiares 1 2 3. antiqua
nomina recentioribus praeferunt 7 17 7.
poëtarum nobilium in Helicone statuæ
9 30 2.
Polemarchus Lacedaem. Polydorum inter-
ficit 3 3 3.
Polemocrates Machaonis f. 2 38 6.
Polichne opp. 4 33 6.
πόλις Mantin. 8 8 4. cf. 8 12 7 et 1 26 6.
Polites Ceramensis Ol. 6 13 3.
Polites Menelai socius 10 25 3.
Pollis Dialli pater 6 13 6.
Pollux aprum Calydonium venatur 8 45 6.
Idam interficit 4 3 1. cum fratre inter
deos refertur 8 2 4. eius tropaeum 3 14
7, templum 3 20 1.
πόλος Fortunae 4 30 6, Minervae 7 5 9.
Polus Megalopolitani *τελευτήν* constituit
8 30 7. Poli campus 8 35 10.
Polus locus Boeotiae 9 20 3.
πολύανδρια Argivorum 2 22 9, 2 24 7, 2
25 7, 2 38 5. Athen. 1 29 4 et 6—8 et
11—13. Colophoniorum 7 3 4.
Polyanthes Corinth. 3 9 8.
Polyarchus Aetolorum dux 10 20 4.
Polyarchus Panyasis pater 10 8 9.
Polybius Lycortae f. 8 9 1, 8 30 8—9, 8
37 2, 8 44 5, 8 48 8.
Polyboea Hyacinthi soror 3 19 4.
Polybotes gigas 1 2 4.
Polybus Mercurii et Chthonophyles f. 2
6 6.
Polycæon Butae f. eiusque uxor 4 2 1.
Polycæon Lelegis f. Messenes maritus 3 1
1, 4 1 1—5, 4 2 1.
Polychares Messenius Ol. 4 4 5.
Polycles Athen. plastæ, Stadii disc. 6 4
5. eius filii 6 12 9, 10 34 8.
Polycles Cyrenaëus Ol. 10 3 1.
Polycles Polychalcus Laced. Ol. 6 1 7.
Polycleli Argivi stat. duo 6 6 2.
Polycletus Argivus stat. 2 17 4, 2 20 1, 2
22 7, 2 24 5, 2 27 5, 6 2 7, 6 4 11, 6 7
10, 6 9 2, 6 13 6, 8 31 4.
Polycletus Argivus stat. Naucydii f.
6 2.
Polycrates Athen. rhetor 6 17 9.
Polycrates Sami tyrannus 1 2 3, 8 14 8.
Polyctor Damonici f. luctator 5 21 16. eius
multa 6 23 4.
Polydectes Ennoui f. rex Spartae 3 7 2.
Polydectes Seriphus 1 22 7.
Polydencea fons 3 20 1.
Polydora Protesilai uxor, Meleagri filia 4
2 7.
Polydorus Alcamenis f. rex Spartae 3 3 1,
4 7 7. a Polemarcho occiditur 3 3 3, 8
52 1. eius honor 3 11 11, domus 3 12 3.
Polydorus Cadmi f. 2 6 2. rex Thebarum
9 6 3.
Polydorus Hippomedontis f. inter Epigo-
nos 2 20 5.
Polygnotus Thasius pictor, Aglaophontis
f. 1 18 1, 1 22 6, 9 4 2, 10 25—31.
Polyidus Coerani f. 1 43 5.
Polymestor Aeginetae f. Arcadiae rex 8
5 9.
Polymnasti Colophonii de Thaletæ *ἔπη* 1
14 4.
Polymnius Epaminondæ pater 8 52 4, 9 12
6. cf. Cleomnis.
Polymnus Baccho viam ad inferos monstrat
2 37 5.
Polynices Eleus Ol. 5 8 9.
Polynices Milesius 6 17 3.
Polynices Oedipodis f. 2 19 8, 2 20 5, 2
23 1, 4 8 8, 9 5 12, 10 10 3.
Polypemon Procrustes 1 38 5.
Polyphradmon Phrynichi pater 10 31 4.
Polyphron Aetolorum dux 10 20 4.
Polypithes Laco Ol. 6 16 6.
Polypoetes Pirithoi f. 10 26 2.
Polyspeichon Aetolus 5 6 1.
Polytichides locus Colophon. 7 3 3.
Polyxena ad Achillis tumulum mactatur 1
22 6, 10 25 10.
Polyxenus Agasthenis f. Amphimachi pa-
ter 5 3 4.
Polyxenus Iasonis et Medæe f. 2 3 8.
Polyxo Argiva Tlepolemi uxor 3 19 9.
pompa Cereris 2 35 5, Dianæ 7 18 12.
sænea 10 18 4. Panathenæorum 1 29 1.
Atheniensium 1 2 4.
πομπική οδός Ol. 5 15 2 et 7.
Pompus Arcadiae rex 8 5 8.
Pontinus mons et fl. 2 36 8.
Pontis Cleosthenis pater 6 10 7.
populi Athen. statua 1 1 3 et 1 3 5, pi-
ctura 1 3 3. Spartani simulacrum 3 11
10.
populus alba (*λεύκη*) 2 10 6, 5 13 3, 10
2. nigra (*αἰγυίος*) 5 14 3.
porcus lustralis 5 16 8.
Porinas locus 8 15 8.
πῶρινος λίθος 6 19 1.

- Poroselene ins. 3 25 7.
 Porphyryon ante Actaeum regnasse fertur
 1 14 7.
 portentorum et somniorum interpretes 5
 23 6.
 Porthaon Alcaethoi pater 6 20 17 et 6 21
 10, Oenei 4 35 1.
 porticus βασιλείας 1 3 1, 1 14 6. Παρ-
 σική 3 11 3. Ἡγούς 2 35 10. columnis
 trifariam divisa 6 24 2. quadratae 3
 13 6.
 portus κρηπτός 2 29 11.
 Porus Indiae rex 1 12 3.
 Porus Ol. v. Prorus.
 Ποσειδών Neptuni templum 2 34 9. de-
 mus Pellenensium 7 27 8.
 Posidonias opp. Troezen. 2 30 8.
 Ποσειδάων Neptuni τέμενος 10 38 8.
 Possicrates Parrhasius 8 27 2.
 Ποταχίδαί demus Tegeaticus 8 45 1.
 Ποταμοί demus Atticus 1 31 3, 7 1 5.
 Pothaeus architectus 6 19 7.
 Πόθος 1 43 6.
 Potidaeatae bis eversi, a Cassandro resti-
 tuti 5 23 3. eorum thesaurus Delph. 10
 11 5.
 Potneus Pelargae pater 9 25 7.
 Potniarum Boeot. rudera 9 8 1.
 Potniades deae 9 8 1.
 praeconum certamina 5 22 1. praeconum
 caedes nefaria 1 36 3, 3 12 7.
 praesagia v. divinitio.
 praesepia lapidea 1 32 7.
 Prasiae demus Atticus 1 31 2.
 Pratinas σαρύρως scripsit 2 13 6.
 Prax e posteris Pergami 3 20 8.
 Praxias Athen. stat. Calamidis disc. 10
 19 4.
 Praxidamas Aegineta Ol. 6 18 7.
 Praxidice dea 3 22 2. Praxidicarum aedes
 et ara 9 33 3.
 Praxilla poetria 3 13 5.
 Praxiteles Alcamene iunior, Phrynes ama-
 tor 1 24, 1 20 1—2, 1 23 7, 1 40 3, 1
 43 5 et 6, 1 44 2, 2 21 8, 5 17 3, 6 26
 1, 8 9 1 et 3, 9 2 7, 9 11 6, 9 27 3 et
 5, 9 29 4, 10 15 1, 10 37 1. eius filii 1
 8 4, 9 12 4.
 Praxionides Iphiti pater 5 4 6.
 Presbon Phryxi f. 9 34 8.
 Presboniades Clymenus 9 37 4.
 Prengenes Agenoris f. Patrei pater 3 2 1
 7 6 2, 7 18 5, 7 20 7—9.
 Priamus ad aram occiditur 2 24 3, 4 17 4,
 10 27 2. eius filiae nothae 10 25 9.
 Priapus Baechi et Veneris f. 9 31 2.
 Prias Hippodamiae procus 6 21 11.
 Priene urbs Asiae ab Ionibus adv. Cares
 defensa 7 2 9. Prieniensium conditores et
 casus ib. 10. inter Prienen et Miletum
 mare a Maandro fluvio in continentem
 versum 8 24 11.
 Prius locus 8 6 4.
 Prion v. Pion.
 procellis et tonitribus sacra sunt ab Arca-
 dibus 8 29 2.
 Proclea Clytii f. 10 14 2.
 Procles et Eurysthenes Aristodemi filii ge-
 mini 3 1 7.
 Procles Andrius Ol. 6 14 13.
 Procles Eucritae f. Carthag. de Alexandro
 M. cum Pyrrho collato 4 35 4, de Me-
 dusa 2 21 6.
 Procles Melissa pater 2 28 8.
 Procles Pityrei f. Ionum dux 7 4 2.
 Proclidae 3 7 1.
 Proene Pandionis filia, Terei uxor 1 24 3,
 1 41 8—9. simulacrum Minervae secum
 asportat 16 4 9.
 Proconnesii Cyzicenis vi adiuncti 8 46 4.
 Proeria Erechthi filia canem a Minerva
 dono accipit 9 19 1. a Cephalo marito
 occiditur 1 37 6, 10 29 6.
 Procrustes v. Polypemon.
 Prodicus Phocaeensis Minyadis auctor 4
 33 7.
 proditores variarum Graeciae civitatum 7
 10 1—5.
 προδομαίς θεολ 1 42 1.
 προεδρία Olympiae 5 15 4.
 Proetides portae Theb. 9 8 4, 9 16 6, 9
 23 1.
 Proetus Abantis f. rex Tirynthiorum 2 16
 2. Hipponoi et Iphios pater 10 10 3.
 Iunoni templum struit 2 12 2. cum Ac-
 cis de regno pugnat 2 25 7. in muris
 extruendis Cyclopium opera utitur 2 16
 5. filiae eius furore concitatae a Melam-
 podo sanantur 2 7 8, 8 18 7. earum tha-
 lami 2 25 9, signa 2 9 8.
 Proetus Thebanus 9 8 4.
 Proetus Thersandri f. pater Maerae 10 30 5.
 Prolaus Eleus 5 2 4.
 Promachus Dryonis f. Pellenensis pan-
 cratiastes 6 8 5, 7 27 5.
 Promachus Herculis f. 8 24 2 et 7.
 Promachus Parthenopaei f. Epigonus 2 20
 5, 9 19 2, 10 10 4.
 Promedon 10 30 7.
 Prometheus Aranti aequalis 2 14 4. ab
 Hercule vinculis liberatus 5 10 6. homi-
 nibus ignem dedit 2 19 5. eius ara in
 Academia 1 30 2. sepulcrum 2 19 8. sig-
 num ambiguum 10 4 4. luti, ex quo ho-
 mines finxit, reliquiae 10 4 4.
 Prometheus Cabiraeus Aetnaei pater 9
 25 6.
 Prometheus Codri f. Ionum in Asiam dux
 7 3 3.
 Promae Buphagi uxor 8 14 9.

ὄρον mons 2 34 11, 2 36 1—2.
 πρόναοι dil 9 10 2.
 Pronax Lycurgi pater 3 18 12.
 Pronomus tibicen 9 12 5. eius μέλη 4 27
 7, προσόδιον ἐς Δῆλον 9 12 6.
 Propodas Damophontis f. 2 4 3.
 προπύλαια Corinthi 2 2 2.
 Prorus Cyren. Ol. 10 2 3.
 Προσεῖς civitas Arcad. 8 27 4.
 Proserpina flores legit 8 31 2, 8 42 2, 9
 31 8, cum Heceryna ludit 9 39 2, cum
 Oceani filibus 4 30 4, a Plutone rapitur
 1 38 5, 2 36 7, cum Pindaro per somnium
 expostulat 9 23 3. eius ara 8 53 7, lucus
 9 25 5, templum 1 31 1, venatio 9 39 4.
 facies ei in foveam mittuntur ardentes 2
 22 3.
 Κόρη 8 37 9. ἀγνή 4 33 4. καρ-
 ποφόρος θεός 8 53 7. μεγάλη θεός
 8 31 1. πρωτογόνη 1 31 4. πρωτό-
 γονος 4 1 8. σώτειρα 3 13 1, 8 31 1.
 προσόδιον ἄσμα Apollinis Delii 4 4 1,
 9 12 6.
 Prospaltii demus Atticus 1 31 1.
 Prosymna Asterionis fl. f. lunonis nutrix
 2 17 1.
 Prosymna regio 2 17 1.
 Protarchus Leocriti pater. 1 26 2.
 Protesilaus Iphicli f. 4 36 3. heros divino
 honore colitur 1 34 2, 3 4 6. eius uxor
 Polydora 4 2 7. imago 10 30 3. navis
 incensa 10 14 2.
 Proteus Homericus 3 18 16, 8 53 5.
 Prothus Thestii f. 8 45 6.
 πρόθυσις arae pars 5 13 9.
 Protophanes Caunius pictor 1 3 5.
 Protogenia Deucalionis f. 5 1 3.
 Protolaus Dialcis f. Ol. 6 6 1.
 Protophanes Magnesius Ol. 1 35 6, 5 21
 10.
 proverbium 7 12 2.
 Proxenus Tegyates 3 27 2.
 Prumnis Bacchidis pater 2 4 4.
 Prusias rex 8 11 11.
 Prymnessus urbs Phrygiae 5 21 11.
 pyrtaneum Athen. 1 18 3. τὸ ἐν πυρ-
 τανείῳ δικαστήριον 1 28 10. Eleo-
 rum 5 16 8. Megar. 1 43 2.
 Prytanis Cyzicenus pugil 5 21 3.
 Prytanis Eurypontis f. 2 36 4, 3 7 2.
 prytanes Athen. 1 5 1, Corinthiorum 2
 4 4.
 Psamathe Crotopi filia ex Apolline Linum
 parit 1 43 7. eius monumentum. 2 19 8.
 Psamathus portus 3 25 4.
 ψηφίδες magna figurae et coloris varie-
 tate 3 28 11. ἀντὶ ὁλῶν 1 41 9.

ψίλλα Doriensibus τὰ πτερὰ 3 19 6.
 psittaci aves 2 28 1.
 Psophis Arcad. opp. 8 23 9, 8 24 1 et 6.
 Psophidiorum donaria Olymp. 5 24 2,
 6 16 5 et 7.
 Psophis Arrhonis f. eiusque maiores 8 24 1.
 Psophis Erycis Sicani f. ex Hercule gra-
 vida 8 24 2.
 Psophis Xanthi f. 8 24 1.
 Psophis Zacynthi arx. 8 24 3.
 ψυχαγωγοὶ Phigalenses 3 17 9.
 Ψύλλοι Libyes serpentum morsu me-
 dentur 9 28 1.
 Psytalea ins. ante Salaminem sita 1 36 2.
 ibi Persae deloti 4 36 6.
 Pteris Delphi 10 5 10.
 πτέρως herba 10 5 10.
 Ptoleiderma opp. Arcadiae 8 27 3.
 Ptolemaei Aegyptii reges cognomine di-
 versi 1 8 6. sese Macedonas scribi et
 appellari gaudent 6 3 1, 10 7 8.
 Ptolemaeum gymnasium Athen. 1 17 2.
 Ptolemaeus Alexandri f. Pyrrhi nepos 4
 35 3.
 Ptolemaeus Ceraunus 1 16 2, 10 19 7.
 Ptolemaeus Damasichthonis f. rex Theba-
 norum 9 5 16.
 Ptolemaeus Lagi vel Philippi f. 1 6 2—8.
 Aegypti rex 6 3 1, 10 7 8. Pyrrhum re-
 stituit 1 11 5. σωτήρ 1 8 6. eius dona-
 rium 9 16 1, statua 6 15 10, 6 16 3, 10
 10 2.
 Ptolemaeus φιλάδελφος Ptolemaei Lagi
 f. 1 6 8—7 3. inter Eponymos Athe-
 niens. 1 5 5, 1 8 6, 9 31 1. Atheniensis
 classem auxilio mittit 1 1 1, 1 7 3.
 eius gymnasium et statua aenea Athenis
 1 17 2. statua Olympiae 6 17 2. victoria
 Pythica 10 7 8.
 Ptolemaeus φιλομήτωρ 1 9 1—3.
 Ptolichus Aegineta stat. 6 9 1, 6 10 9.
 Ptolichus Corcyraeus stat., Critiae disc. 6
 3 5.
 Ptoliporthes Ulyssis ex Penelope f. 8 12 6.
 Ptolis ubi vetus Mantinea sita 8 12 7.
 Ptoum mons Boeot. 9 23 5—6.
 Ptous Athamantis et Themistis f. 9 23 6.
 Pudoris simulacrum 3 20 10, ara 1 17 1.
 puer in draconem versus 6 20 5. puer et
 virgo quotannis Dianae immolantur 7 19
 4. pueri insigne robur 6 11 2, mora no-
 tabilis 5 27 10. taenia redimitti statua 6
 4 5. pueri pulcritudine excellentes Iovis
 sacerdotes 7 24 4. LX tecti ruina pere-
 unt 6 9 6. ob violatum Dianae numen
 lapidantur 8 23 7. puorum certamina
 Olympica 5 8 9.
 pugilum certamen 5 8 7, 8 40 1—2.
 ῥιμάντες 5 21 14, 8 40 3.

pallorum equorum certamina 5 8 10—11.
Pulydamas Leocriti pater 10 27 1.
Pulydamas Scotussaens panceratiastes 6 5,
 7 27 6.
Pulytionis domus 1 2 5.
Punicum bellum 6 12 3.
Punicum malum 2 17 4, 6 14 6. 8 37 7, 9
 25 1.
purpurae nobilissimae 3 21 6. **purpurarum**
piscatores 10 37 3.
puleus marinis fluctibus resonans 1 26 6.
furorem equis iniiciens 9 8 2. tecto et
columnis ornatus 10 36 10.
Pylades Megalopolitanus citharoedus 8
 50 3.
Pylades Strophii et Anaxibias f. 2 29 4.
Nauplii filios interficit 1 22 6. **Neoptole-**
mo exitum conciliat 2 29 9. **Pyladis**
ex Electra filii 2 16 7. **Aristodemum** in-
terficiunt 3 1 6.
Πύλας l. q. **Θερμόπυλαι** 10 21 3, 9
 15 2.
Pylas vel **Pylus** vel **Pylon** Cleonias f. 1 39
 6. **Megarensium** rex 1 5 3, 1 39 4, **Pylis**
conditor 4 36 1, 6 22 5.
Pylenor Centaurus 5 5 10.
Pylens Clymeni f. 9 37 1.
Pylus Elidis opp. 4 36 1, 6 22 5. **Pylis**
Eleos adiuvant 5 3 1, **Messenios** 4 18 1.
cum **Arcadibus** confligunt 5 18 6. **emi-**
grant 4 23 1.
Pylus Messeniae urbs 4 36 1 — 3. **Nelei**
regia 4 2 5, 4 3 7, 4 31 11. **ab Hercule**
capta 2 18 7. **arenosa** 4 36 5.
Pyraea lucus 2 11 3.
Pyraechmes funda superat 5 4 2.
Pyramides Aegyptiae 9 36 5.
Pyrcen Neptuni interpres oraculorum 10
 5 6.
Pyrgus Leprei pater 5 5 4.
Pyrgo Alcathoi uxor 1 43 4.
Pyrias Phocensis 10 9 10.
Pyrias Tegeatarum legislator v. **Pyrrhias**.
Pyrilampes Ephesius Ol. 6 3 13.
Pyrilampes Messenius plastes 6 3 13, 6 15
 1, 6 16 5.
Pyrrha Creontis f. 9 10 3.
Pyrrhias Tegeatarum legislator 8 48 1.
Pyrrichus Cures vel **Silenus** 3 25 2.
Pyrrichus opp. **Eleutherolaconum** 3 21 7,
 3 25 1.
Pyrrhon Pistoeratis f. philosophus 6 24 5.
Pyrrhus s. **Neoptolemus** Acillias f. 1 11
 1, 10 26 4. **Pergami** pater 3 20 8. **Pria-**
umum occidit 4 17 4, in posteros eius
saevit 10 25 9. **Scyrum** tenet 3 25 1.
Hermionen ducit 3 26 7. in **Epirum** mi-
grat 2 23 6. **templum Delphicum** invadit
 10 7 1. **iussu** **Pythiae** occiditur 1 13 9,
 4 17 4, 10 24 4. **contra Gallos** pugnati
 4 4, 10 23 2.
Pyrrhus Aecidae f. **Epiri** rex 1 6 8, 1 9

7, 1 10 2, 1 11—13. **elephantis** utitur 9
 21 4. **Spartam** invadit 4 29 6. **Hieron**i
affinis 6 12 3. **cum Alexandro** **M.** com-
paratur 4 35 4. **eius posteri** 4 35 3, mo-
numentum 2 21 4, **statua** 6 14 9.
Pyrrhus architectus 6 19 8.
Pyrrhus Aristomenis pater 4 14 8.
Pyrrhus Dinolochi pater 6 1 4.
Pyrrhus Pantaleontis f. **Pisae** rex 6 22 4.
Pyrrhus Ptolemaei f. 4 35 3.
Pyrrhus pastor 7 5 11.
Pythaeus Apollinis f. 2 24 1, 2 35 2.
Pythagoras Parius pictor 9 35 7.
Pythagoras Rheginus plastes, **Clearchi** disc.
 6 4 4, 6 6 1 et 7, 6 7 10, 6 13 1 et 7,
 6 18 1.
Pythagoras Samius 9 13 1. **Mnesarchi** f. 2
 13 2.
Pytharatus Messeniorum dux 4 7 4, 4 8 10.
Pytharchus Mantinensis Ol. 6 7 1.
Pytheas Boeotarcha 7 14 6. **occiditur** 7
 15 9.
Pythies **Andromachi** f. **Abderita** dux mili-
tum 6 14 12.
πύθεσθαι i. q. **σῆψεσθαι** 10 6 5.
Pythas Charonis pater 10 38 11.
Pythia s. **Pythici** ludii a **Diomede** instituti
 2 32 2, **ab Amphictyonicis** editi 8 18 8.
eorum varia certamina 10 7 2—8, 10 37
 4. **Pythicum ἀγῶμα** 5 7 10.
Pythias 1 10 7 2, 11 et VIII ib. 5. XI 8 18
 8. XXIII, XLVIII, LIII 10 7 7. LXI,
 LXIII, LXIX 10 7 8.
Pythionice meretrix **Harpalo** nupta 1 37 5.
Pythis Delphi f. 10 6 5.
Pythium Pergamenorum 9 35 7.
Pytho et **Delphi** eadem urbs 10 6 5. **Apol-**
lini curae 5 3 1. v. **Delphi**.
Pythocles 2 7 9.
Pythocles Eleus quinquertio 6 7 10.
Pythocritus Sicyonius tibicen 6 14 10.
Pythodorus Thebanus stat. 9 34 3.
Pythodotus Corinthius 10 9 10.
Pyttalus Eleus Ol. 6 16 8.
Pyttius Thessalus **Amaryncei** pater 5 1 11.

quercus species tres 8 12 1. e **quercu** si
mulaora 8 17 2. **quercus antiquissima**
Dodonae 8 23 5.
quingentorum curia 1 3 5.
quinquertium 5 8 7, 5 17 10, 6 3 10.

Q transponi solet 3 13 5.
ἐπὶ δάβδου δάφνης cecinisse **Hesio-**
dum 9 30 3.
rabies canum 8 19 3.
Rarius campus 1 38 6.
Rarus **Triptolemi** pater 1 14 3.
rex annuus apud **Athenienses** 1 3 1. **regis**
cadaver in hostium potestate sinere pro-
brosus **Spartanis** 9 13 10. **regnum Argi-**

- triplex 2 18 4. de regno cursus certamen propositum 5 1 4.
- ῥαῖος** Troezenis quid 2 32 10.
- Rhacius Cretensium coloniam in Asiam ducit 7 3 1, 9 33 2.
- Rhacotis opp. Aegypti 5 21 9.
- Rhadamanthys Erythri pater 7 3 7, Gortynis 8 53 4. Vulcani f. ib. 5.
- Rhadines et Leontichi monumentum 7 5 13.
- Rhaeteae ubi Alpheus et Gortynius conflunt 8 28 3.
- Rhamnus demus Atticus, eiusque memoranda 1 33 2. *ἡ ἐν Παμνούντι θεός* 7 5 3.
- Rhea Saturnum decipit 8 8 2, 8 36 3, 9 2 7, 9 41 6. a Gigantibus adiuvatur 8 36 2, a nymphis lustratur 8 41 2. Iovem Idaeis Dactylis custodiendum committit 5 7 6. errores eius 8 10 1: ministræ nymphae 8 47 3: templum 1 18 7.
- Rhegina regio Locris contermina 6 6 4.
- Rhegium urbs 4 23 6, 4 26 2, 5 25 2.
- Rhegnidas Phaleis f. Phliantem occupat 2 13 1.
- Rhenea ins. 4 36 6.
- Rhenus fl. *ῥεῖνός* 8 28 2. eius belluae 4 34 2, marini pisces 4 34 1. rhetorum schola Athen. 6 17 9.
- Rheunus locus Arcad. 8 24 2.
- Rhexibius Opuntius Ol. 6 18 7.
- Rhianus Benaeus Messenicum bellum versibus conscripsit 4 1 6, 4 6 1, 4 15 2, 4 17 11.
- rhinoceros vel Aethiopicus taurus 5 12 1, 9 21 2.
- Rhion promont. 7 22 10, 8 5 6, 10 11 6.
- Rhipe ins. 8 25 12.
- Rhiti fl. marinae aquae 1 38 1, 2 24 6.
- ῥίτη ἰχθύς* 9 21 1.
- Rhodus ins. terrae motu quassata 2 7 1, 8 43 4. Rhodi muri 4 31 5. Rhodii Olympio Iovi multam solvunt 5 21 8. a Lacedaemoniis ad Athenienses deficient 6 7 6. Demetrium fortiter propulsant 1 6 6. Rhodiorum donarium Delph. 10 18 4. Rhodiorum athletarum statuae 6 7 1.
- Rhodus locus Machaoni sacer 3 26 9.
- Rhoecus Samius Phileae f. primus aes conflavit 8 14 8, 9 41 1, 10 38 6.
- Rhoeus Ambrosensis Phocensium dux 10 1 8.
- Rhopalus Phaestii f. 2 6 7.
- Rhoxane Oxyartae f. Alexandri uxor 1 6 3, 9 7 2.
- Rhus locus Megaridis 1 41 2.
- Rhypes Achaiae urbs 7 6 1. eversa ab Augusto 7 18 7. eius rudera 7 23 4.
- robur sacris Apollini hominibus mirificum 10 32 6. robur insigne Polydamantis 6 5, Milonias 6 14 5—8.
- Romae initia 8 43 2. forum ab Augusto structum 8 46 5. fori magnificentia 10 5 11.
- Romani Atheniensibus et Aetolis auxilia mittunt 1 36 6. Achaelis suspecti et iniqui 7 8 2, 7 10 10, 7 11 1. Graecas urbes armis et muris nudant 2 1 2. Romanorum primus Mummius dona misit Olympio Iovi 5 24 4. Romanorum Graeciae praesidium domicilium 5 15 2. Romanorum *θαύματα* 9 21 2. nominum ratio 7 7 8. imperatorum templa et statuae v. Imperatores.
- Romanus senator Ol. 5 20 8.
- rosa Veneri sacra 6 24 6. e rosae *μήκος* lignum a putredine defendit 9 41 7.
- rubrica pictae simulacrorum facies 2 2 6, 7 26 4, 8 39 6.
- rupes sponte in hostes delapsae 10 23 4.
- Sabbe Berosi et Erymanthes f. Sibylla 10 12 9.
- Sacadas Argivus tibiica 2 22 8. eius *μέλη* 4 27 7, victoriae Pyth. 6 14 10, 10 7 4, statua 9 30 2.
- Sacaea ins. Aethiop. 2 26 9.
- sacerdos *βουκόλος* 1 24 4, 1 28 10. puer 8 47 3, 10 34 8. virgo 2 33 2, 7 18 12, 7 19 1, 7 26 5. nupta 8 5 12. velata 6 20 3. sacerdotum castitas 7 25 13, 8 13 1.
- sacerdotii Messenici lex 4 12 6.
- sacrificia divitum et tenuiorum 10 32. sacrificiorum ritus varii 8 37 8, 8 38 8. sacrificia sine victima et vino 1 26 5. sacrificia singularia 3 14 9, 7 18 12, 7 19 4, 8 19 1. sacrificii et pompae simulacrum aeneum 10 18 5.
- sacrilegia divinitus punita 9 39 12, 10 2 4—6.
- Saesara Celes f. 1 38 2.
- sagittae felle serpentino tinctae 2 37 4. sagittarii soli Cretenses 1 23 4.
- Sais Aegyptiis Minerva 9 12 2.
- Salagus Oenopionis f. e Creta in Chium migrat 7 4 6.
- Salamis Asopi f. 1 35 2.
- Salamis ins. 1 35 2—36 1. ab Atheniensibus recuperata 1 40 5. vastata 1 35 2. eius simulacrum 5 11 5.
- Salmonel filia 10 29 7.
- Saloe palus 7 24 13.
- Salutis signum 7 21 7, 7 24 3.
- Samia Maeandri f. Ancaei uxor 7 4 1.
- Samia opp. Elidis 5 6 1.
- Samicum regio Elidis 5 5 3, 5 6 2, 6 26 6.
- Samolus Arcas stat. 10 9 6.
- Samothrace ins. olim Dardania 7 4 2.

σαμφοῦζον herba 9 28 3.

Samus ab Ionibus condita 7 4 1—7. templum ibi Apollinis Pythii antiquum 2 31 6. Sibyllae sedes 10 12 5. Samii sua recuperant 7 2 8, 7 4 3. statuam ponunt Alcibiadi 6 3 15, Lysandro ib. 14. Samiorum laudes 6 2 9, proditio 7 10 1.

Samus Ancaei et Samiae f. 7 4 1.

Samus equus 6 10 7.

Sandion Hyperionem occidit 1 43 3.

Sangarius fl. 1 4 5, 7 17 11, 8 9 7.

sanguis in sepulcrum effunditur 10 4 10. sanguine agni gustato vaticinatur mulier 2 24 1.

Saon Aeraepniensis Trophonii oraculum reperit 9 40 2.

Sapaei a Perseo oppugnati 7 10 6.

σαπηνγορις 10 12 6.

sapientes Graecorum per aenigmata locuti 8 8 2. sapientes septem 1 23 1, 10 24 1.

Sappho Lesbica 1 25 1, 1 29 2, 8 18 5, 9 27 3, 9 29 8.

Sappyselaton mons, postea Arachnaeum 2 28 10.

Sarapammon (Garapammon) Aegyptius pugil 5 21 15.

Sarapion Alexandrinus pancratiasta 5 21 18.

Sarapion Alex. pugil 6 23 6.

Sarapis 1 18 4, 2 4 6, 2 34 10, 3 14 5, 3 22 13, 3 25 10, 4 32 6, 7 21 13, 9 24 2.

Σαρδάνιος γέλας 10 17 13.

Sardes Lydiae regia 3 9 5, 4 24 2.

Sardinia 4 23 5, 10 17. ab Iolao et Atheniensibus occupata 1 29 5, 7 2 2, 9 23 1. provincia Caesaris mox populi 7 17 3.

Sardus Maceridis f. 10 17 2.

Sarmatae v. Sauromatae.

Saron rex Troezen. 2 30 7.

Saronia festum Dianae 2 32 10.

Saronis palus, antea Phoebea 2 30 7.

Sarpedon cum Cretensibus in Lyciam profugit 7 3 7. Memnoni assidet 10 31 5.

Satrappa Corybantis cognomen 6 25 6.

Saturnus Ilithyia natu minor 8 21 3. Caelum exsecat 7 23 4. liberos devorat 8 8 2, 8 86 2, 9 2 7, 9 41 6, 10 24 6. cum Iove luctatur 8 2 2. eius regnum aureae aetas 5 7 6, signum 9 39 4, templum cum Rhea commune 1 18 7.

Satyri 1 23 5. Satyrus Praxitelis 1 20 1, 1 43 5.

Satyrides insulae 1 23 6.

Satyrus Eleus Lysianactis f. Ol. 6 4 5.

saxum rude pro simulacro 9 24 3, 9 27 1, 9 38 1. musicum 1 42 2. iaculis confossum 1 44 4. saxa luteo colore, humani corporis odore 10 4 4. sponte in Gallos delapsa 10 23 4. cantu Amphionis ducta 9 17 7.

Saunium fons 10 37 8.

Saurus latro ab Hercule interfectus 6 21 3.

Σαῦρον δειράς 6 21 3.

Sauromatae ab Antonino domiti 8 43 6. eorum thoraces, arcus, sagittae, victimae 1 21 5.

Scaea Danae f. Archandri uxor 7 1 6.

Scaeus (?) Duridis fil. 6 13 5.

Scamander fl. Troadis 5 25 6.

Scambonidae demus Attic. 1 38 2.

Scandea Cythororum navale 3 23 1.

Scarphea Locrorum 2 29 3, 7 15 3, 10 1 2.

Scedasi dirae 9 13 5.

σκήνωμα 3 17 6.

Scephrus Tegeatae f. 8 53 2.

sceptrum Agamemnonis a Chaeroneisibus cultum 9 40 1. sceptrum Iovis Olympi 5 11 1.

Schedius Iphiti f. rex Phocensium 10 4 2, 10 30 8, 10 36 10.

Scheria ins. postea Corcyra 2 5 2.

σχιστή οδός 9 2 4, 10 5 3.

Schoeneus Boeotus 8 35 10.

Schoenus Arcadiae 8 35 10.

σκιᾶδιον matronarum 7 22 6.

Sciadis Arcad. locus 8 35 5.

σκιαμαχοῦντος habitu statua 6 10 3.

Scias Spartana 3 12 10.

Sciathis mons Arcad. 8 14 1.

Scillus urbs Triphyliae 5 6 3 et 4. Scilluntii 5 16 1. ab Eleis deficient 6 22 4.

Scionaei 1 15 4.

Scios vel Scion Eretriae pars 4 2 3.

Scipio Καρχηδονιακός 8 30 9.

Sciron latro a Theseo punitus 1 3 1, 4 44 8.

Sciron Pylae f. 1 39 6, Megarensium polemarchus 1 44 6, Aeaci socer 2 29 9.

Scirtonium opp. Arcad. 8 27 4.

Scirum regio 1 36 4.

Scirus fl. 1 36 4.

Scirus vates 1 36 4.

Scoli rudera 9 4 4.

Scolitas collis Megalopolit. 8 30 7.

Scopas Parius stat. 1 43 6, 2 10 1, 2 22 7, 6 25 1, 8 28 1, 8 45 5, 8 47 1, 9 10 2, 9 17 1.

σκοπή Epaminondae 8 11 7.

Scopius pater Alcidioc 5 3 7.

scorpius alatus 9 21 6.

Scotane locus Arcad. 8 23 8.

Scotitas vel Scotina 3 10 6.

Scotussa urbs 7 27 6. ab Alexandro Phraeo eversa 6 5 2.

scutum aureum cum Medusae capite 5 10 4, 6 19 4. scuta inaurata XXI a Mummioc dicata 5 10 5. Argolica 2 25 7, Gallica 10 19 4. scuti insignis gallus gallinaceus 5 25 9, aquila 4 16 7, draco 10

- 26 3. scutorum insignia Laconica 4 28 5. cum scutis cursus 5 8 10, 5 12 8. v. et Clypeus.
- Scylla Nisi f. Minoi Megara prodiit 2 34 7.
- Scyllaeum promont. 2 34 7.
- Scyllis Scironaeus urinator 10 19 2.
- Scyllis stat. v. Dipoenus.
- Scyppion opp. Colophon. 7 3 8.
- Scyras fl. 3 25 1.
- Scyrus fl. 8 35 1.
- Scyrus ins. ab Achille capta 1 22 6, a Cimonē 3 3 7. Theseus ibi interfectus 1 17 6. Neoptolemus inde Spartam profectus 3 25 1.
- Scythae 8 43 3. Indis permisti 6 26 9. Hyperboreorum primitias Sinopem ferunt 1 31 2.
- Σκυθικά τόξα* 10 31 8.
- Σεβαστός* Augustus 3 11 4.
- Sebrium locus 3 15 2.
- Sebrus Hippocoontis f. 3 15 1.
- securis Pisandri aenea 3 3 8. securis in iudicium vocata 1 24 4, 1 28 10. secures Delphis dicatae 10 14 1.
- sedecim mulieres apud Eleos Iunoni pepulum contextunt 5 16 2. v. et Mulieres.
- Sellasia ab Achaëis in servitutem redacta 2 9 2. eius rudera 3 10 7. ad Sellasiam pugna et clades 4 29 9, 7 7 4, 8 49 5.
- Seleadas Lacedaem. Ol. 6 16 6.
- Selemnus a Venere in fluvium mutatus 7 23 2.
- Selemnus fl. 7 23 1.
- Seleucia urbs 1 16 3, 8 33 3.
- Seleucus Antiochi f. 1 6 4, 1 16 1—3, 6 11 1, 6 16 2, 8 33 3, 8 46 3, 10 19 7.
- Seleucus Nicator 8 50 4.
- Σελήνης ὄδω* 3 26 1.
- Selinuntii ab Carthaginiensibus pulsī 6 19 10.
- Selinus fl. Achaiae 5 6 6, 7 24 5.
- Selinus pagus Lacon. 3 22 8.
- Selinus rex Aegiali 7 1 3.
- Semele Cadmi f. ab Iove compressa 9 5 2. a Baccho ex inferis reducta 2 31 2, 2 37 5. eius paritus, interitus, sepultura 3 24 3. connubium Actaeoni praeripitur 9 2 3. monumentum et simulacrum 9 16 6—7. thalamus 9 12 3 et 4.
- σεμναὶ θεαὶ* Hesiodo *Ἐρινύες* 1 28 6.
- Sicyonia *Ἐρμηνίδες* 2 11 4. earum arae 1 31 4, 7 26 2.
- senes XXVIII Spartanorum 3 5 2, 3 11 2.
- senex apud Gytheatas Nereus 3 21 9.
- Sepia mons 8 16 2.
- Sepiades petrae 8 27 14.
- seps serpentum species 8 4 7, 8 16 2.
- sepulcra insignia 7 22 6, 8 16 4—5. sepulcra regum Epīri a Lysimacho diruta 1 9 8.
- sepultura cassis ad Aegospotamos Atheniensibus a Lysandro negata 9 32 9. sepulturae ratio apud Sicyonios 2 7 2.
- Ser fl. 6 26 9.
- ser insectum 6 26 6—9.
- Seramhus Aeginaeta stat. 6 10 9.
- Serapis v. Sarapis.
- Seres Aethiopes vel Indis commisti Scythae 6 26 6—9.
- Seria ins. 6 26 8.
- Seriphus ins. 1 22 7.
- serpens viae dux 8 8 4. serpentes XXX cubitorum 2 28 1. alati 9 21 6. in Sardinia nulli 10 17 12. serpentum caudae pro pedibus sunt Boreae 5 19 1. serpentibus pastus venenum vel anget vel imminuit 9 28 1—2. cf. seps.
- servi ad bellica munia obunda in libertatem vindicantur 1 32 3, 7 15 7. vallum munitur 4 7 3. monomachia Dianae sacerdotium impetrant 2 27 4. manumissi rursus sub hasta veneunt 7 16 8. strenui publice sepeliuntur 1 29 7.
- Sesostris 1 42 3.
- Sestus opp. 3 9 12.
- Sibylla Aegyptia 10 12 9. Babylonia ib. Cumana ib. 8. Erythraea ib. 7. Hebraea ib. 9.
- Sibyllae vaticinium de terrae motu Rhodi 2 7 1. de duobus Macedoniae Philippis 7 8 8. de clade Atheniensium ad Aegospotamos 10 9 11. de pugna Thyreensi ib. 12.
- Sicani ex Italia in Siciliam transgressi 5 25 6.
- siccitas Graeciam premit 1 44 9, 2 20 7.
- Sicilia collis Atticae 8 11 12.
- Sicilia ins. 5 25 6.
- Siculi ex Italia in Siciliam transgressi 5 25 6.
- Sicyon Marathonis f. 2 1 1. aliis Metionis aliis Erechthei, aliis Pelopis f. 2 6 5.
- Sicyon urbs 2 1 1, 2 6 5 et 7, 2 7 2—11 2, 8 1 2.
- Sicyonia a Tolmide vastatur 1 27 5.
- Sicyonii Messentis auxilia mittunt 4 11 1. ab Aegiratis dolo repelluntur 7 26 2, ab Orneatis praelio 10 18 5. in Achaeorum syndrium cooptantur 2 8 4, 7 7 2. litis inter Athenienses et Oropios iudices 7 11 4. ludos Isthm. edunt 2 2 2. Sicyoniorum reges 2 5 6—7, tyranni 2 8 1, oleum 10 32 19, portus 2 12 2, sepulturae ratio 2 7 2, thesaurus Olymp. 5 14 9 et 6 19 1, Delph. 10 11 1.
- Side Danaī f. 3 22 11.
- Side opp. 3 22 11.
- Side Pamphyliae opp. 8 28 3.
- Sidectus (Idectus) Corinthius 4 19 2.
- siderum insolitae species 7 24 8.

- Sidonii cuiusdam de Aesculapio fabula 7 23 7.
- Silanion Athen. stat. 6 4 5, 6 14 4 et 11.
- Silenus a Mida captus 1 4 5. Sileni nomen, patria, sedes, uxor 3 25 2, cum Apolline certamen 2 22 9, templum 6 24 8. Sileni Satyri seniores 1 23 5.
- Silenus Eleus 6 1 4.
- Sillus Thrasymedis f. 2 18 8.
- σίλιφιον* planta 3 16 3.
- Simangelus Boeotarcha 9 13 6.
- Simon Aegineta stat. 5 27 2.
- Simonides Leoprepis f. 6 9 9, Hieroni familiaris 1 2 3, epigrammatum poeta 3 8 2, 9 2 5, 10 27 4.
- simulacrum de caelo delapsum 1 26 6, nuda et vestita 2 30 1, simulacrorum veterum materies 8 17 2, simulacro apponitur mensa cibis et bellariis referta 9 40 12.
- Simus Phiali f. rex Arcadiae 6 5 8.
- Simylus Messenius 7 22 2.
- Sinis latro a Theseo occisus 1 37 4. *πινυοκάμπτης* 2 1 4. nepos eius Melanippus 10 25 7.
- Sinoe (?) nympa Panis nutrix v. Oenoe.
- Sinon Ulyssis socius 10 27 3.
- Sinope urbs 1 31 2.
- Σιωπή* via Elidis 6 23 8.
- Siphnus ins. aurifodinis nobilis 10 11 2.
- Sipte Thraciae urbs 5 27 12.
- Sipylos mons 1 20 5, 1 24 8, 2 22 3, 3 22 4, 5 13 7, 6 22 1, 7 24 13, 7 27 12, 8 17 3, 8 38 10.
- Σίρραι* inter Clitorios et Psophidios 8 23 9.
- Siraei 8 24 3.
- Sirenes Acheloi f. a Musis victae 9 34 8.
- Sirenum insula ossibus plena 10 6 5.
- Siren nova Sophocles 1 21 1.
- Sisyphus Aeoli f. 10 31 10. a Medea regnum Corinthi accipit 2 3 11. apud inferos punitur 2 5 1. Isthmia insituit 2 1 3. eius filii 2 4 3, frater 9 34 8, sepulcrum 2 2 2.
- Sithnides nymphae 1 40 1.
- smaragdinum signaculum 8 14 8.
- Smenus fl. 3 24 9.
- Smicythus Choeri f. Rheginus 5 24 6, 5 26 2—5.
- σμίλλαξ* (*μίλλαξ*) 4 26 7, 8 17 2.
- Smilis Aegineta stat., Euclidis f., Daedalo aequalis 5 17 1, 7 4 4.
- Smyrna Aeolensium, mox Ionum urbs 5 8 7, 7 5 1. fluvius ibi Meles 7 5 12, ludii 6 14 3, *μαντική από κληδόνων* 9 11 7, odeum 9 35 6, pugna cum Gyge 4 21 5 et 9 29 4, sanctissima signa alata 1 33 7, status Fortunae 4 30 6, templum Aesculapii 2 26 9 et 7 5 9, Nemesium 9 35 6.
- Socrates Pellenensis Ol. 6 8 1.
- Socrates Sophronisci f. Gratias Atheniensibus fecit 1 22 8, 9 35 7. eius de Platone somnium 1 30 3.
- Socrates Thebanus stat. 9 25 3.
- Sodamas Argivus 3 9 8.
- Sodamas ex Asso Ol. 6 4 9.
- Sogdus Artaxerxis f. 6 5 7.
- Soidas Naupactius stat. 7 18 10.
- Sol Augeas pater 5 1 9, Gratiarum 9 35 5, Heliadum 1 3 6, Pasiphaeas 5 25 9. curru vehitur 5 11 8, taurum permeat 9 17 4, occidit 10 19 4. Solis ara 2 4 6, 2 18 3, 8 9 4: mensa 1 33 4, 6 26 2: signa 2 51 1, 3 26 1, 6 24 6: templum 2 34 10. Soli mactantur equi 3 20 14: sacer ei gallus gallinaceus 6 25 9.
- Ἥλιος ἐλευθέριος* 2 31 5, *Ἡρακλῆς* 8 31 7, *σωτήρ* ib.
- Solon Athen. legumlator 1 16 1, 1 18 3. sapiens 10 24 1. Athenienses ad Salaminem armis repetendam instigat 1 40 5. Cirrham capit 10 37 6 et 7.
- Solyra urbs Hebraeorum ab Imperat. Rom. diruta 8 16 5.
- Somis plastes 6 14 13.
- somni simulacrum 2 10 2. visiones eventus comprobatae 10 2 6, 10 38 13. somniorum interpretes 1 34 4, 5 23 6.
- somnium Preugenis 7 20 8, Phormionis 7 5 7.
- somnus musis amicus 2 31 3. *ἐπιδώτης* 2 10 2. somni nutrix 5 18 1, frater 3 18 1.
- Sophanes Decelensis Eurybatem interficit 1 29 5.
- Sophius Messenius Ol. 6 3 2.
- Sophocles Leontidis f. *δαδούχος* 1 37 1.
- Sophocles tragicus 1 21 1, 1 28 7.
- σωφρονιστήρ λίθος* 9 11 2 et 7.
- Soron Arcadiae silva 8 23 8.
- soror eadem et coniux 4 2 4. soror amata a fratre 9 31 1. sororem ducere Aegyptius licitum 1 7 1.
- sortes in galeam conficiuntur 5 25 8. dolosae 4 3 5.
- Sosander Sosandri f. Smyrnaeus Olympiae multatur 5 21 16, 6 23 4.
- Sosigenes Megalopolitans *τελετήν* magnarum deorum instituit 8 31 7.
- Sostipolis daemon patrius Eleorum 6 20 2, 6 25 4.
- Sostratus Chius stat. Pantiae pater 6 9 3.
- Sostratus Herculis amasius 7 17 8.
- Sostratus Pellenensis Ol. 7 17 14.
- Sostratus Sicyonius pancratiastes *ἀχροχέραιος* 6 4 1.
- Sotades Cretensis Ol. 6 18 6.
- Sous Proclis f. 3 7 1.

Sparta Eurotae f. Lacedaemonis uxor 2 16 4, 3 1 2, 3 18 8.
 Sparta urbs 3 11 1—18 5. a quo condita 3 1 2, 3 11 1. terrae motu concussa 1 29 8, 4 24 6, 7 25 3. a Pyrrho oppugnata 1 13 6, ab Arato capta 2 9 2, 4 29 9. Spartae fossae et vallum 1 13 6. muri delecti 7 8 5 et 8 51 3, restituti 7 9 5.
 Σπαρτοί 8 11 8, 9 53, 9 10 1.
 Sparton Phoronei f. 2 16 4.
 Sparton Tisameni f. 7 6 2.
 spasma ab Aesculapio sanatum 2 26 8.
 spectrum Actaeonis 9 38 5, Herculis 6 11 2, Taurosthenis 6 9 3.
 speculum minus 8 37 7. fatidicum 7 21 12.
 σπηλαίται dii 10 32 5.
 speluncae ruinam fulcit Polydamas 6 6 9.
 speluncae memorabiles 10 32 3—7.
 Sprechius fl. 1 37 3, 10 20 6.
 Sphaeria ins. 4 36 6, 6 22 6. Lacedaemoniorum clade nobilis 1 13 5, 1 15 4, 3 5 5, 5 26 1.
 σφαίρες apud Lacedaem. 3 14 6.
 Sphaeria ins. postea Hiera 2 33 1.
 Sphaerus Pelopis auriga 2 33 1, 5 10 7.
 Sphettus Troezenis f. Attici demi conditor 2 30 9.
 Sphinx 9 26 2. sphinges 3 18 14.
 Sphragidium antrum 9 3 9.
 Sphyrus Machaonis f. Alexanoris frater 2 23 4.
 spicis coronati pueri 7 20 1.
 Spintharus Corinthius architectus 10 5 13.
 Spintharus Eubuli pater 1 29 10.
 σπονδοφόροι 5 15 10.
 σπονδαίων (?) δαίμων 1 24 3.
 Stadiens Athen. plastes 6 4 5.
 stadium e terra aggesta 2 27 5, 6 20 8, 9 23 1. stadia CLXXX hiberni diei iter 10 33 3.
 σταδιοδόμων ἀφesis Olymp. 6 20 9.
 stannaeae laminae 4 26 8.
 statua cubitalis 8 31 3, XXX cubitum 3 19 2, XXXV 10 5 2, III pedum 8 31 5, VII 8 25 3, XII 5 24 3 et 8 30 3, XV 8 31 2, XXVII 5 24 4. aenea omnium antiquissima 3 17 6. ferreae 3 12 10, 10 18 6. fictiles 1 2 5 et 1 3 1. ligneae facie manibus pedibus eburneis 7 26 4, marmoreis 7 21 10, 8 25 6, 8 31 2. quadrangulae 8 31 7, 8 32 1, 8 48 6. ad solis ortum resonans 1 42 3. titulis mutatis 1 18 3. suam portat Milon 6 14 6. v. et simulacrum.
 statura portentosa 1 35 5—8, 8 29 4, 10 4 5—6.
 Stazusa fons 2 7 4.
 Stectorani Phryges 10 27 1.

στενωπός Atheniensibus i. q. Kleis ἄγνιά 5 15 2.
 Stenyclerus heros 4 33 4.
 Stenyclerus regia Messeniae 4 3 7, 4 15 8.
 Stenyclericus campus 4 33 4.
 στεφανίται ἄγῶνες 6 14 10, 10 7 5.
 Sterope Atlantis f. Oenomai uxor 5 10 6.
 στήθεον vel γήθαιον 3 24 2.
 Steaschori Himerai Γηρῶνις 8 3 2, Ἴλλου πέρις et Νόστοι 10 26 1 et 10 27 2, φῶδη 10 26 9, loci de Actaeone 9 2 3, de Iphigenia Thesei filia 2 22 7, de Herculis e Megara liberis 9 11 2.
 Steunos antrum Phryg. 8 4 3, 10 32 3.
 Stenelaidas Ephorus belli Peloponnesiaci auctor 3 7 11.
 Stenelas Crotopi f. 2 16 1, Gelanoris pater 2 19 3.
 Stenelus Capanei f. Cyllarabae pater 2 18 5, 2 22 8. ab Anaxagoridis oriundus 2 30 10. Thebas oppugnat 2 20 5. lozem trioculum Argos deportat 2 24 3, ἔρκειον 8 46 2. eius sepulcrum 2 22 9, statua 10 10 4.
 Sthenis (Sthenias) Olynthius stat. 6 16 8, 6 17 5.
 Stirienses demus Atticus 10 35 8.
 Stiris Phocensium opp. 10 3 2, 10 35 8—10.
 στόμιον Olymp. 5 14 10.
 Stomius Eleus Ol. 6 3 2.
 Stomius plastes 6 14 13.
 storea vestis nautica 10 29 8.
 stratagema Agesipolidis 8 8 7, Arati 8 10 7, Brenni 10 20 6, Cimonis 8 8 9, Demetrii Philippi filii 4 29 2, Diaei Achaeorum duces 7 13 6, Epaminondae 9 13 11, Hyperesius 7 26 2, Illyriorum 4 35 6, Lacedaemoniorum 4 12 2 et 9, Messeniorum 4 28 4, Neoclis Thebani 9 16, Panormi et Gonippi 4 27 1, Phocensium 10 1 3 et 11, Pyrrhi 1 13 1, Solonis 10 37 6 et 7, virginis Messeniae 4 19 6.
 stratagema amatorum Leucippi 8 20 2, politicum Anaximenis 6 18 2, nauticum Seyllidis 10 19 1. stratagemata Homericæ 4 28 7.
 Stratis ins. in Ladone fl. 8 25 12.
 Stratius Clymeni f. 9 37 1.
 Straton Aegleus Ol. 7 23 5.
 Straton Alexandrinus Ol. 5 21 9.
 Straton stat. 2 23 4.
 Stratonicea urbs quae antea Chrysaoris 5 21 10.
 Stratus Acarnanum urbs 6 2 1.
 στρεπτή ἑλαία 2 28 2. στρεπτός δάκτυλος 2 32 10.
 strigil ephoborum 9 22 2.

Strongyle ins. ignivoma 10 11 4.
 Strongylion stat. 1 40 3, 9 30 1.
 Strophius 10 25 3.
 Strophius Crisi f. Pyladis pater 2 29 4.
 Strophius Pyladis ex Electra f. 2 16 7.
 στρουθός τῶν ἀπτήνων (h. e. strutho-
 camelus) 9 31 1.
 Struthus promont. 2 36 3.
 στρουγγός planta 10 36 2.
 Stymphe(e)lus Elati f. 8 4 4. Arcadis ne-
 pos 8 22 1.
 Stymphe(e)lus fl. palus urbs 2 3 5, 2 24
 6, 8 4 6, 8 22 2 et 3 et 6. Stympthaliae
 aves 5 10 9, 8 22 4, 9 11 6.
 Styrenses pop. Euboeae 5 23 2. a Dryopi-
 bus oriundi 4 34 11.
 Styx Oceani f. 8 18 1.
 Styx fl. apud inferos 8 18 3.
 Stygis aqua ex altissimo vertice destillat
 8 17 6, 8 18 4. eius veneno Alexander
 perit ib. 6.
 Suada Gratia 9 35 5. a Theseo coli coepit
 1 22 3. apud Sicyonios 2 7 7. statua 1
 43 6. Venere coronat 5 11 8.
 subligaculorum usus in stadio 1 44 1.
 subterranea regna 3 25 5.
 P. Sulpicius Galba 7 17 5.
 Sumateum opp. Arcad. 8 27 3.
 Sumateus Lycaonis f. 8 3 4.
 Sumatia vel Sumetia opp. Arcad. 8 3 4, 8
 36 8.
 Sunium promont. 1 1 1, 1 28 2.
 supplices non impune violati 3 4 1 et 5,
 4 24 6, 7 24 6, 7 25 3. supplicum venia
 soli Pausaniae negata 3 17 9.
 suis ad vaticinia Cyprii utuntur 6 2 5.
 Susa Persarum regia 1 42 3, 3 9 5, 3 16
 8, 4 31 5, 6 5 7.
 Sydras Spartanus plastes Euchiri magister
 6 4 4.
 Sybariades Lacedaem. Ol. 5 8 10.
 Sybaris adolescentulus 6 6 11.
 Sybaris Italiae opp. postea Lupia 6 19 9.
 Sybotas Dotadae f. Messeniorum rex 4
 3 10.
 Syene Aethiopiae finitima, umbrae expers
 8 38 6, qui supra Syenen habitant 1 33
 4, 6 26 2.
 Σύνδριον opp. Sardiniae 10 17 9.
 Sylla Athenas capit 1 20 4. eius crudeli-
 tas et sacrilegia 9 7 5, 9 33 6, 10 20 6.
 morbus terrimur 9 33 6. donaria 9 30
 1. tropaea de Taxilo 9 40 7.
 Syllis nympha eiusque ex Apolline f. 2
 6 7.
 Symbola locus Arcad. 8 54 1.
 Symmachus Aeschylī f. luctator 6 1 2.
 Symmachus Messen. Ol. 6 2 10.
 συμπαθής pater quidam 7 26 9.
 Synallaxis nympha 6 22 7.
 syndrium Achaicum 7 7 1. syndria Grae-

corum a Romanis sublata et restituta 7
 16 9 et 10.
 Synnoon stat. Ptolichi pater 6 9 1.
 συναφής in ludis Olympicis 5 8 10. τελεία
 6 1 4, παλική 10 7 8.
 Syracusae a Carthaginiensibus oppugnatae
 1 12 5, ab Atheniensibus 2 22 9. Syra-
 cusanorum thesaurus Delphi. 10 11 5. lau-
 tumiae 5 8 8.
 Syracusani Leontinos evertunt 6 17 9.
 Syri ad Orontem 6 2 7, 8 20 2, 8 23 5, 10
 20 5.
 Syria dea 4 31 2, 7 26 7.
 Syringes Aegypti locus 1 42 3.
 syringis cantus a Pane inventus 8 38 11.
 σύρμα Ἀντιγόνης 9 25 2.
 Syrnus Cariae opp. 3 26 10.
 Sys fl. ad Olympum 9 30 11.
 Sythas fl. 2 7 8, 2 12 2, 7 27 12.
 Tabalus Persa 7 2 10.
 Taenarum opp. postea Καινήπολις 3
 25 9.
 Taenarum promont. 3 25 4 et 9, 4 24 5.
 unde denominatum 3 14 2.
 Taenarus heros 3 14 2.
 taenia victoriae signum 6 20 19, 9 22 3.
 taeniae et flores inticiuntur Aristomeni
 4 16 6. taeniis incincta basis 8 31 8,
 tunica 9 39 8.
 ταλασίης inventor 8 4 1.
 Talaus Biantis f. 2 6 6. eius sepulcrum 2
 21 2.
 Talaus Crethēi f. 8 25 9.
 Taleton Taygeti montis vertex 3 20 4.
 tali adolescentiae ludicrum 6 24 7, 10 30
 2. fatidici 7 25 10.
 Talos Cretis f. 8 53 5.
 Talus Oenopionis f. 7 4 8.
 Talthybil ira 3 12 7, sepulcra 7 24 1.
 Tanagra Aeoli vel Asopi f. 9 20 1.
 Tanagra Boeotiae opp. 9 20 et 22. prae-
 lium ibi commissum 3 11 8, 5 10 4.
 Tanagraei Heracleam Ponticam condunt
 cum Megarensibus 5 26 7. eorum Delium
 v. Delium.
 Tantalus Iovis et Plutus f. 2 22 3. cum
 Pelope in Asia habitat 5 13 7. eius fur-
 tum 10 30 2. poena apud inferos 10 31
 12. sepulcrum 2 22 2.
 Tantalus Thyestiae vel Brotea f. 2 22 3.
 Clytaemnestrae maritus 2 18 2.
 Tantalus lacus 5 13 7, 8 17 3.
 Tanus fl. 2 38 7.
 τάρφος ἡ μεγάλη 4 6 2, 4 17 2.
 Taras fl. Italiae 10 10 8.
 Taras Neptuni f. 10 10 8, 10 13 10.
 Taraxippus Olympicus 6 20 15. Isthmi-
 cus et Nemeaticus ib. 19, Delphicus 10
 37 4.

- Tarentum Lacedaem. colonia 3 12 5, 10 10 6, 10 13 10. Tarentini ab Archidamo adiuti 3 10 6, a Pyrrho 1 12 2.
- Tarrha opp. Cretae 10 16 5.
- Tarsus urbs 8 28 3.
- Tartarus eiusque dii Titanes 8 37 5.
- Tartessus fl. et opp. Iberiae 6 19 3. Tartessus aes ib. 2.
- Tauri Scythiae gens 1 43 1.
- Tauricae deae simulacrum et sacra 3 16 7.
- Taurius fl. postea Hyliscus 2 32 7.
- ταυρόκερως et ταύρου παῖς Attalus 10 13 3.
- Tauropolis Cleonis f. 1 42 7.
- Taurosthenes Aegineta Ol. 6 9 3.
- taurus Cnossius s. Cretensis 1 37 9, 5 10 9. caelestis 9 17 4. aeneus Corcyraeorum 10 9 3. tauri Aethiopici 5 12 1 et 9 21 2, Paeonii 10 13 1. taurinus sanguis 7 25 13.
- Taxillus Mithridatis dux 1 20 6, 9 40 7, 10 34 2.
- Taygete Atlantis f. a Neptuno et Iove raptus 3 18 10. Lacedaemonis mater 3 1 2, 3 20 2, 9 35 1.
- Taygetus mons 3 1 2, 3 20 2. eius arva 4 7 2.
- Teaspis Persa 3 4 9.
- Tectaeus v. Angelion.
- Tegea 8 45, 8 47—48, 8 53 1—10. condita a Tegeate 8 3 4.
- Tegeatae oppugnantur a Spartanis 3 3 5, 3 7 3, 8 53 10. ad Thermopylas quot pugnaverint 10 20 1. Tegeatarum et Lacedaemoniorum fines 8 54 1. Tegeatarum asylum 2 17 7, 3 5 6. de Lacedaemoniorum manubiiis donaria 10 9 5.
- Tegeates Lycaonis f. 8 3 4, 8 45 1. eius filii et uxor Maera 8 53 2—4, 8 46 6.
- Telamones duo 8 15 6.
- Telamon Aiaci f. ob fratris caedem exulatur 2 29 2, iudicium subit ib. 10. Periboeam ducit 1 42 4. aprum Calydonium venatur 8 45 6. Telamonis saxum 1 35 3.
- Telchin Europis f. 2 5 6.
- Telchines Cyprum tenent 9 19 1.
- Teleboae ab Amphitryone excisi 1 37 6.
- Teleses Samius 8 14 7, 10 33 6.
- Teleclus Archelai f. rex Sparta 3 2 6, 3 7 4, 4 4 2—3, 4 31 3. eius heroum 3 15 10.
- Telecrates Leucadius v. Telycrates.
- Teledamus Cassandrae f. 2 16 6.
- Telegone Pharidis filia 4 30 2.
- Telemachus Eleus Ol. 6 13 11.
- Telephanis Samii tibiensis sepulcrum a Cleopatra exstructum 1 44 6.
- Telephus Herculis ex Auge f. 8 48 7. a corva altus 8 54 6, 9 31 2. cum Arcadibus in Asiam traiecit 1 4 6. cum Graecis ad bellum Troianum proficiscentibus configit ib. 8 45 7, 9 5 14. colitur Pergami 3 26 10, 5 13 3. eius donarium 9 41 1.
- Telesarchus Syrorum dux 10 20 5, 10 22 1.
- Telesilla poetria 2 20 8, 2 28 2, 2 35 2.
- Telesphorus Pergamensis Euamerion 2 11 7.
- Telestas Laced. Aristonis frater 5 23 7.
- Telestas Messenius Ol. 6 14 4.
- Telestes Aristodemi f. e Bacchiadarum genere 2 4 4.
- τελεστής simulacrum 9 30 4.
- Tellias Eleus vates Phocensium 10 1 8 et 11, 10 1 10, 10 13 7.
- Tellis Archilochi proavus 10 28 3.
- Tellis Brasidae pater 3 14 1.
- Tellis Tisameni f. Achaeorum princeps 7 6 2.
- Tellon Oresthasius Ol. 6 10 9.
- Tellus ἐνφύστεργος 7 25 13, κορυοτόφος 1 22 3, magna dea 1 31 4. Telluris aedes 3 11 9, 3 12 8: ara 8 48 8: filii 1 35 6 et 8: oraculum 5 14 10, 10 5 5 et 6: signa 1 24 3, 7 21 11.
- Telondes Cabiraeus 9 25 8.
- Telycrates Leucadius 10 9 10.
- Temathia mons v. Mathia.
- Temenium castellum Argivorum 2 36 6, 2 38 1.
- Τημένον θύραι Lydiae urbs 1 35 7.
- Temenus Aristomachi f. 2 18 7, Phalcaae pater 2 6 7 et 2 13 1, Cisi Cerynae Agraei 2 28 3. sorte fallit fratris filios 4 3 5. genero nimis studet 2 19 1. eius monumentum 2 38 1.
- Temenus Pelasgi f. Iunonem educat 8 22 2.
- Temenus Phegi f. 8 24 10.
- Temesa urbs Italiae ab Heroe dia vexata 6 6 7—11.
- Temnus opp. 5 13 7.
- templum aereum 10 5 11, cereum ib. 9, flicum ib. 10, frondeum ib. 9. commune omnium deorum 1 5 5, 1 18 9. inaccessum 8 10 2, 8 30 2. geminum 2 25 1, 6 20 3, 8 9 1. forma insolita 6 24 9. περίστυλον 6 24 10. speluncae simile 3 25 4. sine tacto 1 40 6. vetus novo circumdatum 8 10 2. semel quotannis aperendum 6 25 2, 8 41 5. templa a profanis aedibus seiuncta 9 22 2. vetustissima 2 31 6, 10 5 9. Peloponnesi praestantissima 8 41 8 et 8 45 5, Ionum 7 5 1.
- temulentia a Pausia picta 2 27 3.
- Teneae opp. 2 5 4.
- Teneae fons 8 13 5.
- Teneatica porta 2 5 4.
- Tenedus ins. antea Leucophrys 10 14 3. Tenedii Alexandrinis se adiungunt 10 14 4.

Τενεδίω καλέκει ἀποκοπτειν τι pro-
verb. 10 14 4.
Genus Apollinis et Meliae f. vates 9 10
6, 9 26 1.
Tennes Cycni f. 10 14 1.
Tenus Aegaei maris insula 5 23 2.
Teos urbs 7 3 6. Teli Neptunum colunt
Heliconium 7 24 5. eorum thermae 7 5
11.
Tereus Thrax 9 16 4. Procnēs maritus Phil-
lomelae vitium infert 1 5 4, 1 41 8. eius
poena et metamorphosis 10 4 8.
Termesius (Permesus) Boeot. fluv. 9 29 5.
Termilae postea Lycii 1 19 3.
terra mater 10 12 10. primos homines edi-
dit 8 29 4. terram et aquam poscit Da-
rius 3 12 7.
terrae motus 2 7 1, 7 24 9—13.
tessera bellica 4 21 4, 9 27 4, 10 1 10. lu-
soriarum inventor 2 20 3, 10 31 1.
testudo Indica 8 23 9. marmorea 8 30 6.
marinae et terrestres 1 44 8. ingentes in
Arcadiae silvis 8 23 9. e testudinibus
lyrae 2 19 7, 8 17 5, 8 54 7.
Tethrin fl. Cretae 1 27 8.
Tethronium v. Tithronium.
Teucer Telamonis f. patri se de caede
Aiacis purgat 1 28 11. Salaminem Cy-
priam condit 8 15 7. Teucridae reges
Cypriorum usque ad Euagoram 1 3 2, 2
29 4.
Teumessus 9 19 1. Teumessia vulpes ib.
Teuthis Arcad. opp. 8 27 4 et 7, 8 28 4.
Teuthis ad Troiam dux 8 28 4.
Teuthrania postea Pergamus 1 4 5, 1 11 2.
Teuthras Athen. 3 25 4.
Teuthras ad Caicum regnat 8 4 9.
Teuthrone urbs Lacon. a Teuthrante con-
dita 3 21 7, 3 25 4.
texturae et lanificii inventor 8 4 1.
Thalamae opp. Lacon. 3 21 7, 3 26 1.
Thalamae opp. Messen. 3 1 4.
thalamus aeneus Acrisii 2 23 7, 10 5 11.
thalami thesaurorum 6 19 2.
Thales Gortynius Lacedaemonios morbo
liberat 1 14 4.
Thales Milesius sapiens 10 24 1.
Thalia Gratia 9 35 5.
Thaliades Arcad. 8 25 2.
Thallo altera Horarum una cum Pandroso
cultā 9 35 2.
Thalpius Euryti et Therophones f. 5 3 8.
θάμνος v. *κόκκος*.
Thamyris Philammonis et Argiopes f.
Thrax 4 33 3 et 7, 9 5 9, 9 30 2, 10 7
2, 10 30 8.
Tharyps eiusque stirps 1 11 1.
Tharyx Phigalensis Aristomenis affinis 4
24 1.
Thasiolorum origo et donaria 5 25 12. Tha-
siis sterilitas qua ratione levata 6 11 7.
Thasium marmor 1 18 6.

Thasus Agenoris f. Europam quaerit 5
25 12.
Thaumasium mons Arcad. 8 36 2.
Θαύματα 8 46 5.
Theagenes Megar. tyrannus 1 28 1, 1 40
1, 1 41 2.
Theagenes Thasius Ol. 6 11 2—9. multa-
tur 6 6 5—6. ei secundus Clitomachus 6
15 3.
Theano Antenor's uxor eiusque filii 10
27 3.
Theantus Alcaeneti pater 6 7 8.
Theantus Lepreata Ol. 6 7 8.
Theares Hermionensis Lysandri ad Aegos-
potamos socius 10 9 10.
Thearidas Achaes 7 14 3.
Thearidas Boeotarcha 10 20 3.
theatra insignia 2 27 5, 2 29 11. Graeco-
rum maximum 8 32 1.
Thebae Aegypt. a Ptolemaeo Philometore
vastatae 1 9 3, 8 33 3. colossus ibi so-
norus 1 42 3.
Thebae Boeot. a quibus conditae 2 6 4, 9
5 6. ab Alexandro eversae 7 17 2 et 9
6 7, a Cassandro restituae 4 27 10, 9 3
6, 9 7 1. a Metello captae 7 15 9. The-
barum post regum imperium fortuna
varia 9 6 et 7, potentia 8 33 2, portae
septem 9 8 4, simulacrum 4 31 10. ad
Thebas septem 2 20 5.
Thebaidis et Plataeensis regionis fines 2
6 1. Thebaidis primi incolae et reges 9 5.
Thebais poesis 8 25 9, 9 5 5, 9 18 6.
Thebani cum Minyis bellum gerunt 9 9 1
et 9 37 2, cum Megarensibus 8 50 4.
Agessilaum sacra facientem adoriuntur 3
9 4. ad principatum evecti ab Epami-
nonda 8 11 9. Leuctris vincunt 9 13 11.
Mantineam instaurant 8 8 10. agrorum
partem a Sylla ademptam recipiunt 9 7
6. exsules captivos supplicio afficiunt 9
15 4. thesaurus eorum Delphic. 10 11 5,
donarium Delph. 10 13 6.
Thebe Asopi f. 2 5 2, 5 22 6.
Θηγκολέων 5 15 8.
Θηγκόλος sacerdos 5 15 10.
Theganusa ins. 4 34 12.
Thelpusa Arcad. opp. 8 24 4, 8 25 1—3.
Thelpusa nympha Ladonis fl. f. 8 25 2.
Thelpusa regio 8 24 4.
Thelxion Apidis f. 2 5 7.
Themis Horarum mater 5 17 1. suam ora-
culi Delphici partem Apollini donat 10
5 6, 8 25 7. eius templum 1 22 1, 9 25
4, 2 27 5, ara 5 14 10, 9 22 1. Themid-
um ara 2 31 5.
Themiscyra ad Thermodontem ab Hercule
obsessa et capta 1 21 1, 1 15 2. Amazo-
num sedes 1 41 7.
Themisonium Phrygiae opp. antrum habet
10 32 4.

- Themisto Homeri mater** 10 24 3.
Themisto Ptoi mater 9 23 6.
Themistocles Neoclis f. 1 1 2, 1 36 1, 8 52
 2. navale et muros Athen. exstruit 1 1
 2. honor ei Olympiae habitus 8 50 3.
 donum eius de Persicis manubiis ab
 Apolline repudiatur 10 14 5. Themisto-
 clis statua 1 18 3. filiorum eius donarium
 1 26 4.
**Themistocles Poliarchi f. illius Themisto-
 clis pronepos** 1 37 1.
Theochrestus Cyrenaeus Theochresti avus
ἱπποτρόφος Ol. 6 12 7.
Theochrestus Theochresti nepos 6 12 7.
Theocles Carii pater 3 13 3.
Theocles Laced. stat. Hegyli f. 5 17 2, 6
 19 8.
Theoclus vates Messen. 4 16 1 et 5, 4 20
 1—3, 4 21 2 et 10.
Theocosmus Megar. stat. Calliclis pater 1
 40 4, 6 7 2, 10 9 8.
Theodamus Cnidius Lysandri socius ad
Aegospotamos 10 9 9.
Theodectes Phaselita 1 37 4.
Theodorus Eleus Ol. 6 16 8.
**Theodorus pastor Herophiles Sibyllae pa-
 ter** 10 12 7.
Theodorus Samius Teleclis f. aes primus
 conflat 3 12 10, 8 14 7, 9 41 1, 10 38 6.
Theodorus tragoedus 1 37 3.
Theognetus Aegineta Ol. 6 9 1.
Theognus Eleus 6 17 5.
Θεομηλίδα χωρίον Spartae 3 14 2.
Theomnestus Sardianus stat. 6 15 2.
Theophiles Epidaurius 6 13 6.
Theophilus archon Athen. 10 3 1.
Theophrastus Themistoclis f. 1 37 1.
Theopompus Agenoris pater 6 6 2.
Theopompus Damareti f. Ol. 6 10 4.
Theopompus Damareti nepos 6 10 4.
Theopompus Damasistrati f. historicus 3
 10 3, 6 18 5.
Theopompus Heraeensis Aristomenis gener
 4 24 1.
Theopompus Myndius Lysandri socius ad
Aegospotamos 10 9 10.
Theopompus Nicandri f. rex Spartae 3 7
 5. in Messeniaco bello dux 3 3 2, 4 4 4,
 4 7 7. non ab Aristomene occisus 4 6 4.
 eius posterī 4 15 3, monumentum 3 16 6.
Theopropus Aegineta stat. 10 9 3.
Θεωρία Delia 1 31 2.
Θεωρός Delphos missus ad consulendum
oraculum 4 9 3.
Theotimus Eleus Ol. 6 17 5.
Theotimus Phocensis 10 2 2.
theoxenia Apollinis ludi 7 27 4.
Theoxenus Parrhasius 8 27 2.
Thera ins. antea Calliste 3 1 7, 3 15 6, 7
 2 2.
Therae Taygeti locus 3 20 5.
Theraphone Dexameni f. 5 3 3.
Therapne Lelegis f. 3 19 9.
Therapne vicus Lacon. 3 14 9, 3 19 9.
Theras Autesionis f. Thebanus 3 1 7.
Aristodemi filiorum tutor ib. et 4 3 4.
 coloniam deducit in insulam Callisten 3
 1 7, 3 15 6, 7 2 2.
Theridas Achaeus v. Thearidas.
thermae in Atarneo 4 35 10, **Lebedi** 7 3 5,
Methanis 2 34 1.
Thermius Haemonis f. Oxyli frater 5 3 7.
Thermodon fl. 1 2 1, 3 25 3.
Thermodon fl. Boeot. 9 19 3.
Thermopylae vel Pylae 7 15 3, 10 20 9,
 10 21 1. Amphictyonum sedes 7 24 4.
 ibi adversus Persas et Gallos quantis co-
 piis pugnatum sit 10 20 1—5: Lacedae-
 monii a Xerxe sepulti 9 32 9: aqua
γλυκυστήρη 4 35 8.
Thero Martis nutrix 3 19 8.
Thero Phylantis filia 9 40 4.
Theron Boeotus stat. 6 14 11.
Theronice Dexameni f. 5 3 3.
Thersander Agamedidae f. 3 16 6.
Thersander Polynicis f. Tisamenei pater 2
 20 5, 3 15 6, 7 3 1, 9 8 7. in Mysia oc-
 cumbit 9 5 14.
Thersander Sisyphei f. 2 4 3, 10 30 5. eius
 filii 9 34 7.
Thersillion curia Arcadium 8 32 1.
Thersilochus Corcyraeus Ol. 6 13 6.
Thersites cum Palamede tesseriis ludit 10
 31 1.
Thersius Thessalus Ol. 5 9 1.
thesaurus Hyriei 9 37 5, **Minyae** 9 36 4—
 5, 9 38 2. **thesauri Olympici** 6 19, **Del-
 phici** 10 11 1 et 2 et 5.
Thesidae quousque regnaverint 1 3 3.
Thesidarum ultimus 2 18 9.
Theseus Neptuni f. 1 17 3, **Erechthida** 7
 17 7, **Pitthei nepos** 2 30 9, **Pelopis pre-
 nepos** 1 41 5 et 5 10 8, **natus ad Celen-
 derim** 2 32 9, **puer robustus et impavi-
 dus** 1 19 1 et 1 27 7. **patris depositum**
tollit 1 27 8 et 2 32 7, **aprum Calydo-
 nium venatur** 8 45 6, **taurum Marathonium**
immolat 1 27 10, **latrones punit** 1 37 4,
 1 44 8, 2 1 4. in **Cretam proficiscitur** 1
 1 2, 1 22 5. **Ariadnen abducit** 9 40 4.
Apollini ludos dedicat 8 48 3, **Dianae**
templum 2 31 1. **Antiope rapit** 1 2 1,
 2 32 9, 5 11 7: **Heleam** 1 18 4, 2 22 6
 et 7, 2 32 7, 3 18 15, 3 24 11: **Proser-
 pinam** 1 17 4, 1 41 5, 2 22 6, 3 18 5,
 10 29 9. ad inferos descendit 9 31 5.
 cum **Centauris pugnat** 1 17 2, 5 10 8.
palaestricam invenit 1 39 3. **lyram tenet**
 5 19 1. **Panathenaea instituit** 8 2 1. ad
Thebas caecos sepelit 1 39 2. **democra-
 tia auctor** 1 3 3. **occiditur** 1 17 4 — 6.
 eius **ossa** 3 3 7, **sacra** 10 11 6, **saxum** 3

32 7, statua 10 10 1, templum 1 17 2, 1 30 4.
 Thesmia v. Ceres.
 Thesmophoria v. festum.
 thesmothetae Athen. 1 3 5.
 Thespia Asopi f. 9 26 6.
 Thespie urbs Boeot. 9 26 6. Thespienses Iolaum in Sardiniam sequuntur 7 2 2, 9 23 1, 10 17 8. a Thebano agmine secessionem faciunt 9 13 8. Ceresii expugnantur 9 14 2—4. Amorem colunt 9 27 1. eorum festum et ludi 9 31 3, donarium 6 15 1.
 Thespius ab Erechtheo oriundus 9 26 6.
 Thesprotis Epirus 1 17 5, 5 22 3. anarchia laborat 4 35 3. Thesprotorum rex Theseum in vinculis tenet 1 17 4.
 Thesprotis poesis 8 12 5.
 Thessali Amphictyones 10 8 2. a Phocensibus dolis circumveniuntur 10 1 3 et 11. Agesilao adversantur 3 9 12. Ceressum oppugnant 9 14 2. Gallis instant 10 23 13. Oechaliam sibi tribuunt 4 2 3. eorum boves 4 36 3, donarium 5 24 2, monumentum Athen. 1 29 6.
 Thessalonice Philippi f. Cassandri uxor 8 7 7. ab Antipatro filio occisa 9 7 3.
 Thesiotes Agenoris f. Ledae pater 3 13 8. eius filiae 3 19 5, 9 27 6.
 Thetis in Peleum anguem immittit 5 18 5. pro filio intercedit 5 22 2. a Vulcano arma accipit 5 19 8. eius templum 3 14 4, statua 3 22 2. soror Aeaci uxor 2 29 9.
 Thisbe nympa Boeot. 9 32 3.
 Thisbe urbs Boeot. 9 32 2, 10 37 2.
 Thiso nympa Iovis nutrix 8 38 3 et 9, 8 47 3.
 Thiso Lycæatis 8 27 4, 8 38 3 et 9.
 Thiso Orchomenia 8 27 4 et 7, 8 28 3.
 Thius Arcadiae fluv. 8 35 3.
 Thoas Andraemonis f. 5 3 6. Minervae signum Troia aufert 10 38 5.
 Thoas Ornytionis f. 2 4 3.
 Thocnenses Arcad. 8 27 4.
 Thocnia opp. Arcad. 8 3 2, 8 29 5.
 Thocus Lycæonis f. 8 3 2, 8 29 5.
 Θόλος Athenis 1 5 1, Epidauri 2 27 3.
 thorax et hasta ab Alexandro M. dedicata 8 28 1. thorax hamatus 9 26 8. cf. loricae.
 Thornax Buphagi mater 8 27 17.
 Thornax mons postea Coccygus 2 36 1, 3 10 8.
 Thorsus fl. Sardiniae 10 17 6.
 Thraces ingenio et pietate Macedonibus praestant 9 29 3. mercede conducuntur 1 23 3. Bacchi ope caeduntur a Thebanis 9 16 6. cur ebrii praelia insant 9 30 5.
 Thracia populosa 1 9 5, montana 6 5 4.
 PAUSAN. II.

Θρανίον Atticis quod aliis ὑπόδημα 5 11 7.
 Thrassarum facinus in Orpheum 9 30 5 privilegium apud Erythraeos 7 5 8.
 Thrasis Aristodemi pater 6 3 4.
 Thrasyanor Ctesippi f. 2 19 1.
 Thrasymbulus Eleus Mantinensium vates 6 2 4 et 8 10 5, Agathini pater 6 13 11.
 Pyrrho statum ponit 6 14 9.
 Thrasymbulus Lyci f. Athenas tyrannis liberat 1 29 3, 3 5 1, 9 11 6. Thebanis opem ferit 3 5 4.
 Thrasydæus Eleus hostes ex urbe elicit 3 8 4.
 Thrasyllus Athen. dux 6 7 7.
 Thrasymedes Nestoris f. 2 18 8, 4 31 11, 4 36 2.
 Thrasymedes Parius stat. Arignoti f. 2 27 2.
 Thrinacia ins. 5 7 2.
 Thronium opp. Abantidis 5 22 3.
 Thronium opp. ad Boagrium fluvium 8 22 4.
 Thucydides Oenobli beneficio ex exilio redit 1 23 9. locus eius 6 19 5.
 Thuria opp. Homero Anthea 4 31 1.
 Thurimachus Aegyri f. 2 5 7.
 Thurius confugiunt Diagorides 6 7 4.
 Thurlus gigas pugnat cum Hercule 3 18 11.
 Thyamis fl. 1 11 2.
 Thyestæ aureus agnus 2 18 2. sceptrum Vulcani 9 40 11. filius Tantalus 2 18 2, 2 22 3.
 Thyia Bacchi festum 6 26 1.
 Thyia Castalii f. Bacchi sacrificia 10 6 4.
 Neptuni concubina 10 29 5.
 Thyiades Baccho operantur 10 4 3, 10 19 4, 10 32 7.
 Thyllacus stat. Onaethi fr. v. Phylacus.
 Θημιάμασιν ἄλλοις τοῖς θεῖον σέβασθαι 9 30 1.
 Thymilus stat. 1 20 2.
 Thymoetes Oxyntae f. regno Athen. exultat 2 18 9.
 Θύννοι pisces 10 9 3.
 e Θύνω simulacrum 8 17 2.
 Thyraea v. Thyrea.
 Thyraeum Arcad. opp. 8 3 3, 8 35 7.
 Thyraeus Lycæonis f. 8 3 3, 8 35 7.
 Thyrea Argolidis locus unde nomen traxerit 8 3 3. pugna ibi Lacedaemon. et Argivorum 2 38 5, 10 9 12. Thyreatis regio 3 7 5, Aeginetia a Lacedaemoniis data 2 29 5, 2 38 5.
 Thyreates sinus 2 38 7, 8 33.
 Θυρεοὶ Κεάτικοι 10 20 8
 Thyrides vertex Taenari promont. 3 25 9
 thyrsus aquilifer 8 31 4. thyrsu aquam elicit Bacchus 4 36 7.
 tiara magi 5 27 6.

- Tiasa Eurotae f. 3 18 6.
 Tiasa fl. 3 18 6.
 Tiberias palus 5 7 4.
 Tiberis fl. 8 43 2.
 tibia praecinitur pentathlis 5 17 10, in
 praelia exeuntibus 3 17 5. tibiae inven-
 tor 2 31 3. tibiarum certamina 5 22 1,
 10 7 4. genera olim tria 9 12 5. tibiae
 Graecae 5 17 9, Phrygiae ib., Argivae
 et Boeotiae 4 27 7. a Minerva abiectas
 Marsyas tollit 1 24 1.
 tibiceinae Apollini reconciliati 2 22 9.
 Olympia ubi certent 5 22 1.
 tigris bestia 9 21 4.
 Tigris fl. 1 16 3.
 Tilphusa fons 9 33 1.
 Tilphusium mons 9 33 1.
 Timaeonetus Phliasius Pyth. 10 7 7.
 Timaeonetus pictor 1 22 7.
 Timagorae amor et interitus 1 30 1.
 Timalcus Megarei f. a Theseo interfectus
 1 41 3, 1 42 4.
 Timandra Tyndarei f. 8 5 1.
 Timanthes Cleonaeus Ol. 6 8 4.
 Timarchides Athen. stat. 10 34 6.
 Timarchus Rhodius Lysandri ad Aegospo-
 tamos socius 10 9 9.
 Timasitheus Crotoniates a Milone non vic-
 tus 6 14 5.
 Timasitheus Delphus Ol. belli gloria in-
 signis 6 8 6.
 Timeas Polynicis f. 2 20 5.
 Timegenidas Thebanus patriam Xerxi pro-
 dit 7 10 2.
 Timocles Athen. stat. 10 34 6.
 Timoclidus Sicyonis tyrannus 2 8 2.
 Timocrates Rhodius a Tissapherne missus
 in Graeciam 3 9 8.
 Timolaus Achaeorum princeps 8 51 2.
 Timolaus Corinthius a Persis corrumpitur
 3 9 8.
 Timonis Athen. turris 1 30 4.
 Timon Eleus Aegypti f. Ol. 5 2 5, 6 12
 6, 6 16 2. Aesypi pater 6 2 8.
 Timon Tegeates 8 27 2.
 Timoptolis Eleus Lampidis f. 6 15 7.
 Timosthenes Eleus Ol. 6 2 6.
 Timosthenes Thasius Herculis sacerdos 6
 11 2.
 Timotheus citharoedus et poeta 3 12 10, 8
 50 3.
 Timotheus Cononis f. 1 3 2, 1 24 3, 1 29
 15, 6 3 16.
 Timotheus Cononis pater 8 52 4.
 Timotheus Iphicratis pater 9 14 6.
 Timotheus stat. 2 32 4.
 Tipha (allis Sipha) Boeotiae opp. 9 32 4.
 Tiphys Argus gubernator 9 32 4.
 Tiresias vates 10 29 8. serpentem obtrun-
 cat 9 19 8. mors eius et sepulcrum 7 3
 1, 9 18 4, 9 33 1. longaevitas, metamor-
 phosis, sapientia 9 33 2. filia Manto 7
 3 1, 9 33 2. *οἰωνοσκοπεῖον* 9 16 1, 10
 29 8.
 Tiryns heros Argi f. 2 25 8.
 Tiryns urbs 2 25 8, Proeti sedes 2 16 2,
 ab Argivis excisa 2 17 5, 2 25 8, 5 23
 3, 8 2 7, 8 33 3. signa inde Argos trans-
 lata 2 17 5, 8 46 3. muri Cyclopii 2 16
 5, 2 25 8, 7 25 5, 9 36 5.
 Tisagoras stat. 10 18 6.
 Tisamenus Eleus lamides quinque certa-
 minum victor 3 11 6—8, 6 14 13. eius
 filius 3 11 5.
 Tisamenus Orestis et Hermiones f. Spar-
 tae et Argorum rex 2 18 6. a Temeno
 oppugnatur 3 1 5. eiectus Achaïam petit
 2 18 8, 2 38 1. ab Ionibus occiditur 7 1
 7. eius sepulcrum 7 1 8. filii 7 2 5, con-
 sobrini 3 1 6.
 Tisamenus Thersandri et Demonassae f. 3
 15 6. Thebarum rex 9 5 15.
 Tisander Cleocriti f. Ol. 6 13 8.
 Tisias rhetor cum Gorgia ad Athenienses
 legatus 6 17 8.
 Tisicrates Crotoniata Ol. 6 9 5.
 Tisis Alcidis f. a Messeniis Delphos mis-
 sus 4 9 3.
 Tissaphernes Ioniae satrapa 3 9 6 et 7.
 Titan Solis frater 2 11 5.
 Titane regio 2 11 3, 2 27 1.
 Titanes dñi Tartari 8 37 5. Baccho iasi-
 dantur 7 18 4.
 Titarus fl. 8 18 2.
 Tithorea nympa 10 32 9.
 Tithorea Phocidis opp. 10 32 8. Tithorens-
 es de Amphionis et Zethi monumento
 terram asportant 9 17 4. Tithorenses
 oleum 10 32 19.
 Tithranstes Artaxerxis dux 3 9 7.
 Tithronium s. Tethronium Phocidis opp.
 10 3 2, 10 33 12.
 Titthium mons 2 26 4, 2 27 7.
 Titus v. Flamininus.
 Tityus ab Apolline et Diana sagittis con-
 fixus 3 18 15, 10 11 1. eius proceritas 19
 4 5, effigies 10 29 3.
 Tlepolemus Herculis f. ob caedem Argis
 exsul 2 22 8. Rhadam obtinet 3 19 9.
 Tlepolemus Lycius Ol. 5 8 11.
 Tlesias archon Athen. 4 15 1.
 Tlesimenes Aulonis pater 3 12 9.
 Tolmidis statua et res gestae 1 27 5. se-
 pulcrum ib. 14.
 tonitribus sacra sunt 8 29 2.
 torris Meleagro fatalis 10 31 4.
 Trachis Phocidis opp. 10 3 2. eius rudera
 10 22 1. supra Trachinem trames per
 Oetam ib. et 8.
 Trachy mons 8 13 4.
 tragicorum poetarum statuae 1 21 1.
τράγος Messeniis *οἰωνός* 4 29 2.
 Tragus fl. Arcad. 8 23 2.

- Imp.* Traianus Mothonsis libertatem red-
dit 4 35 3. eius res gestae et opera 5
12 6.
- Trapezus Lycaonis f. 8 3 2.
- Trapezus Arcad. opp. 8 3 3. Hippothoi
regia 8 5 4. eius rudera 8 29 1. signa
Megalopolin translata 8 31 6. Trapezun-
tii e Peloponneso abeunt 8 27 4 et 5.
- Trapezus in Eukini ora 8 27 6.
- Tretus locus 2 16 2 et 4.
- triangulus cippus 9 16 1.
- Triballi a Gallis oppugnantur 10 19 7.
- tribus Athen. IV, mox X 1 5 1.
- Tricca regio Messeniae deserta 4 3 2.
- Tricoloni urbs Arcad. 8 3 4, 8 27 3, 8 35
6. incolae Megalopolin transferuntur 8
27 3 et 5.
- Tricolonus Hippodamiae proci 6 21 10.
- Tricolonus Lycaonis f. 6 21 10, 8 3 4.
- Triconiensis. Aetoli 2 37 3.
- Tricrana ins. 2 34 8.
- Tricrena locus 8 16 1.
- tridentis figura in saxo 1 26 5.
- triginta tyranni a Thrasybulo sublati 1
29 3.
- Τρίγωνον* dicasterium Athen. 1 28 8.
- trimarcisia Gallorum 10 19 11.
- Trinasus castellum 3 22 3.
- trioculus dux 5 3 5.
- Triodi locus Arcad. 8 36 8.
- Triopas Cnidi conditor 10 11 1.
- Triopas Pelasgi pater 2 22 1.
- Triopas Phorbantis f. 2 16 1. eius filia 4
1 1.
- Triphylia regio 5 5 3.
- Triphylus Arcadis et Laodamiae f. 10 9 5.
- Triposes via Athen. 1 20 1.
- Tripodisci vicus 1 43 7.
- Tripolis Arcadiae 8 27 4.
- Triptolemus Cereris mystes 1 14 2, 2 14 3.
frumenti serendi auctor 1 14 3, 8 4 1.
eius currus draconibus iunctus 7 18 3,
simulacrum 1 14 1, templum area et ara
1 38 6.
- tripus aureus super aeneo dracone 10 13
9. *ἐπίχαλκος* 5 12 5. tripodes victo-
riae et virtutis praemia 5 17 11, 7 4 10.
- aerei Amyclis 3 18 7, 4 14 2. *ἀπυροί* 4
32 1, lignei 4 12 8, lutei 4 12 9.
- triremis rostrum aeneum de Athen. clade
1 40 5.
- Trisaules 8 15 4.
- Tritaeus Megalopolitanus 8 27 11.
- Tritia Achaearum urbs 6 12 8, 7 22 6.
- Tritia Tritonis f. 7 22 8.
- Triton Africae fl. 8 26 6, 9 33 7.
- Triton Boeot. fl. 9 33 7.
- Tritonis cuiusdam insolentia et caedes 9
20 4. Tritones aerei 2 1 7, aurei ib. 8.
- Tritonum forma 9 21 1, vox et cantus 8
2 7.
- Tritonis fons 8 26 6.
- Tritonis palus 1 14 6, 2 21 5—6, 9 33 7.
- Troades captivae 10 25 9.
- Trochilus hierophantes Triptolemi pater 1
14 2.
- Τρογός* Argivorum 2 24 7.
- Troezen Pelopia f. 2 30 8.
- Troezen urbs 2 30 5—34 1.
- Troezenii Argivis et Diomedes olim subditi
2 30 10. Epidauriis finitimi 2 30 5. in
Achaearum syndrium cooptantur 2 8 5.
- Troezeniorum insulae 2 33.
- Troezenii numismatis insigne 2 30 6.
- Troezenius Isthmus 2 34 1.
- Troiani in Sardinia 10 17 6 et 7.
- Troianum bellum 4 6 1.
- Troilus Eleus Ol. 6 1 4.
- Tronis regio Daulidis 10 4 10.
- Tropaea Arcad. 8 25 1.
- tropaeum Eleorum 5 27 11, Pollucis 3 14
7. Macedonum nulla 9 40 7—8.
- Trophonius Anchasius (?) 9 11 1, Ergini
vel Apollinis f. 9 37 5. Alcmenae tha-
lamum struit 9 11 1, Apollini et Neptu-
no templa 8 10 2 et 10 5 13, Hyrieo the-
saurum 9 37 5. eius nutrix et filii 9 39
5, fanum Lebadaeae 4 18 7 et 4 32 5, ora-
culum 9 39 5—14: id quo casu repertum
sit 9 40 1.
- Tros pro Ganymede equas accipit 5 24 5.
- Trygon (?) Aesculapii nutrix 8 25 11.
- tubae inventor Tyrsenus 2 21 3. tablicinum
et praecorum certamina 5 22 1.
- tuguria primus excogitavit Pelasgus 8 15.
- tunicae ad talos demissae 8 31 2. ex pel-
libus saullis confectae 8 1 5.
- Tuthoa Arcadiae fl. 8 25 12.
- Tyche Oceani filia, Parca 1 43 6, 2 20 3,
2 35 3, 4 30 4 et 6, 4 31 10, 6 2 7, 6 25
4, 7 26 8, 8 30 7, 9 16 2, 9 26 8.
- τύχη αγαθή* 5 15 6, 9 39 5. *ἀνταία*
2 7 5. *περέπολις* 4 30 6.
- Tydeus dux Athen. a Lysandro corruptus
10 9 11.
- Tydeus Eleus 6 16 2.
- Tydeus Oenei f. a Melanippo occisus 9 18
1—2, 10 10 3.
- Tyndareus Oebali et Gorgophones f. 3 1
4. ab Hippocoonte regno pellitur, ab
Hercule restituitur 2 18 7, 3 1 4, 3 21 2.
cum Euryto pugnat 3 18 11. Helenae
prociis iure iurando adstringit 3 20 9.
- Chalcioeco templum exstruit 3 17 2.
- Veneri compedes iniicit 3 15 11. Orestem
accusat 8 34 4. eius monumentum 3 17
4, filiae adulteris pollutae 3 15 11. filii
v. Dioscuri.
- Typaeum mons Elidis 5 6 7.
- Typhon Aegiensis Cauloniae conditor 6
3 12.
- Typhos et Echidna 3 18 10.

tyranni XXX a Lysandro Atheniensibus impositi, a Thrasybulo electi 3 5 1, 9 11 6.

τύρβη festum Bacchi 2 24 6.

Tyrii Herculeum Idaeum colunt 9 27 8.

Tyronidas Tegeatis leges dat 8 48 1.

Tyrzeni a Liparaeis victi 10 11 3, eorum rex Arimnus 5 12 5.

Τυρσηνὸν πέλαγος 5 25 3.

Tyrsenus Hercules et Omphales f. 2 21 3.

Tyrtaeus Athen. Spartanis auxilio missus 4 15 6. collapsos eorum animos firmat 4 16 2 et 6, dissidium sedat 4 8 3. elegorum loci 4 6 5, 4 13 6, 4 14 5, 4 15 2.

Vasa murrhina 8 18 5.

vales ante pugnam sacrificant, pugnantium animos erigunt 4 15.

vaticinium et columna mota 4 32 3, ex agni sanguine 2 24 1. v. etiam μάντις et divinationo.

Udaeus Spartus 9 5 3.

velum laneum 5 12 4. vela nautica inventi Daedalus 9 11 4.

venarum robur 6 14 7.

venatica indagatio 9 21 3, 10 13 1. venatorius habitus 4 12 9, 7 22 7, 10 30 5.

venenum serpentum pro pabuli diversitate et augetur et minuitur 9 28 1. veneni pocula 7 7 5.

venum Africum ut avertant Methanenses 2 34 2. venti precibus Diomedis profigati 4 35 8. ventorum ara et sacra 2 12 1.

Venus e mari nata 2 18, 5 11 8. Priapi mater 9 31 1. nuptiis praestat 4 30 5. a Cnidiis maxime colitur 1 1 3. templum cum Adonide commune habet 9 41 2, cum Marte 1 8 4, 2 25 1 (cf. 5 18 5). sacra ei sunt a virginibus et viduis 2 34 10, 10 38 12. signum eius Daedaleum 9 40 3: e myrto virente 5 13 7 (cf. 6 24 7): compedibus constrictum 3 15 11: armatum 2 5 1, 3 15 10: polo capiti imposito 2 10 5: testudini insistent 6 25 1: hircio insidens ib. νεωκόρος Veneris 2 10 4.

Ἀφροδίτη ἀκραία 1 1 3, 2 32 6.

ἀμβολογήρα 3 18 1. παρὰ Ἀμν-κλαίω 3 18 8. ἀποστροφία 9 16 3.

ἀρεία 3 17 5. δωρεῖς 1 1 3. ἐπιστροφία 1 40 6. Ἐρμίνη 8 24 6. εὐ-πλοία 1 1 3. Ἥρα 3 13 9. κατασκοπία 2 32 3. ἐν κήποις 1 19 2, 1 27 3.

Κνιδία 1 1 3. κωλιάς 1 15. ἐν κω-τίλῳ 8 41 10. λιμενία 2 34 11. μελαι-νίς 2 24. 8 6 5. 9 27 5. μηχανίτις 8

31 6. μίγωνίτις 3 22 1. μορφά 3 15

10. νικηφόρος 2 19 6. νυμφία 2 32

7. Ὀλυμπία 3 12 11. οὐρανία 1 14

7, 1 19 2, 2 23 5, 3 15 10, 3 23 1, 6 20 6,

6 25 1, 7 7, 8 32 2, 9 16 3. πάνδημος 1

22 3, 8 31 2, 9 16 3. Παφία 8 24 6, 8 53

7. ἐν πλίνθῳ 8 47 1. ποντία 2 34

11. προῆξις 1 43 6. συμμαχία 8 9 6.

Vespasianus Graeciae condicionem mutat 7 17 4.

Vestae templum et sacra 2 35 1, simulacrum 1 18 3. sacra Olymp. primaria 5 14 4.

vestis corticea 8 22 5, pellicea 10 38 3.

via sacra 1 36 3, 5 25 7.

victimae lineis et byssinis vinculis colligantur 10 32 16.

Victoria aenea 4 36 6, 9 27 5. inaurata 5

10 4. in Iovis Olympii manu 5 11 1. cur-
rai insistent 6 12 6, 6 18 1. alata 5 17

3. ἄπτερος 1 22 4, 2 30 2, 3 15 7, 5 25

6. victoriae IV saltantium habitu 5 11 2.

Theagenis MCCCC 6 11 6.

vidua quae primum alteri viro nupserit 2

21 7. viduarum vota 10 38 12.

P. Villius Tappulus v. Otilius.

vincula dedicata 2 13 4.

vinum e Bacchi templo sponte profuit 6

26 1—2. vini crateres per urbem Bac-
chi festo 7 27 3.

virgo Herculis sacerdos 9 27 6. turpis in

pulchram mulierem versa 3 7 7. virgi-
nes ludos Olymp. spectant 6 20 9. vir-
gines avium erubescunt 8 22 7. virginum

certamen curule 5 16 2, ornatus et habi-
tus 4 4 2, 8 20 3, 10 25 10. pudor 3 26

11, 8 47 6.

visus subito amissus et recuperatus 4 10

6, 4 12 10, 10 38 13.

vixit antiquissima 7 4 4, 8 23 5.

vittiliginis sanatio 5 5 11.

vitis e ligno 10 38 1. prima apud Theba-
nos 9 25 1. vitium germina quomodo

ab Africi iniuria defendantur 2 34 2.

vitium putatio ab asino monstrata 2

38 3.

Ulysses Anticleae f. 10 29 8. Penelope

quomodo potitus 3 12 1. apud socerum

manere non vult 3 20 10. ab apro vul-
neratur 10 8 8. Minervae templum con-
dit 8 44 4. equos quaserit 8 14 5. eius

ad Troiam dolus 4 12 2, pugna cum

Heleno 5 22 2, Palladii furtum 1 22 6,

naufragium 1 35 4 et 5 25 3, errores 6

6 7, ἀνάπλους a Calypso 8 37, ad im-
feros descensus 10 28 1, inimici 10 31

2, imago 10 26 3.

- umbilicus Delphicus 10 16 3. Peloponnesi 2 13 7.
 umbris carentia loca 8 36 6.
 unguentum Cyzicenum 4 35 8. unguenta Chaeronensium 9 41 7.
 unguis argentei 1 24 3.
 ungula equina Stygis veneno non cedit 8 18 6.
 uniones v. margaritae.
 vocis vitium fortuito casu emendatum 10 15 7.
 voracitatis certamen 5 5 4.
 upupa avis 1 41 9, 10 4 8.
 Urania Musa Lini mater 9 29 6.
 urbs quid 10 4 1. urbs omnium antiquissima 8 38 1. urbes condere quis docuerit 7 18 2. urbis designatio 4 27 5. urbium vices 8 33. urbium sub aquis rudera 7 24 12—13.
 urinandi peritia singularis 10 19 1, certamen 2 35 1.
 arsa sidus 8 3 7.
 ursi in Parnethe 1 32 1. in Taygeto multi 3 20 4. immolantur Dianae Laphriae 7 18 13. albae Thraciae 8 17 3. ursina pellicis pro veste stragula 10 31 10.
 Vulcanus Tali f. Rhadamanthi pater 8 53 5. Ardali 2 31 3. a Baccho in caelum reducitur 1 20 3. matrem vinculis liberat 3 17 3. Thetidi arma praebet 5 19 8. opera eius quae supersint 9 41 1: Bacchi signum 7 19 6, Iovis sceptrum 9 40 11. templum Athen. 1 14 6, Delph. 10 5 2.
 vulpes in saxum versa 9 19 1.
 uxoris et mariti monumentum insigne 7 22 7. uxores duas simul habet Anaxandrides rex Spartae 3 3 9.
Xanthippus Ariphronis f. Periclis pater ad Mycalen vincit 1 25 1, 3 7 9, 8 52 3.
 Xanthippus Delphontis f. 2 28 6.
 Xanthippus Phocensis heros 10 4 10.
 Xanthus Erymanthi f. 8 24 1.
 Xanthus Thebanorum rex ab Andropompo occisus 9 5 16.
 Xenarches Laced. Ol. 6 2 1.
 Xenarches Philandridae f. Ol. 6 2 1.
 Xenias Eleus proditor 3 8 4, 5 4 7, 7 10 2.
 Xenoclea Delphica *πρόμαντις* ab Hercule coacta vaticinatur 10 13 8.
 Xenocles Maenalus Ol. 6 9 2.
 Xenocles Sophoclis f. 1 37 1.
 Xenocrides Heraeensis 6 3 11.
 Xenocrates Boeotarcha 9 13 6. Epaminondae scutum Aristomenis concedit 4 32 6.
 Xenocritus Thebanus stat. 9 11 4.
 Xenodamus Anticyrensis Ol. 10 36 9.
 Xenodice Troiana 10 26 1.
 Xenodocus Ol. 6 14 12.
 Xenodoce 2 7 3.
 Xenodocus Messenius Ol. 4 5 10.
 Xenombrotus Cous Ol. 6 14 12.
 Xenon Achaeus 7 10 9.
 Xenon Lepreata Ol. 6 15 1.
 Xenophanes Antiochi Syracusani pater 10 11 3.
 Xenophilus stat. 2 23 4.
 Xenophon Aegiensis Menephyli f. Ol. 6 3 13.
 Xenophon Athen. stat. 8 30 10, 9 16 2.
 Xenophon Corinthius Ol. 4 24 5.
 Xenophon Gryli f. 5 6 5, pater 9 15 5.
 exsul 5 6 5. eius monumentum et statua 5 6 6. bellum Mantinense scripsit 1 3 4.
 Xenophontis filii 1 22 4.
 Xerxes Graeciam invadit 3 4 8, 6 5 4, 8 42 8. simulacra deorum aufert 1 8 5, 8 46 3. Hyampolin comburit 10 35 6. templum Delphicum aggreditur 10 7 1, Abaeum comburit 10 35 2. eius tabernaculum 1 20 4. numerus Graecorum adversus eum pugnantium 10 20 1—3.
ξόανα olim usitatissima 2 19 3. *ξόανων* materia 8 17 2.
 Xuthus Hellenis f. 7 1 2.
ξύλευς Iovis famulus 5 13 3.
ξύτρος Elidis 6 23 1.
 Zacynthus Dardani f. 8 24 3.
 Zacynthus ins. 4 23 5. eius arx Psophis 8 24 3.
 Zancle opp. Siciliae 4 23 6. a Messeniis occupata ib. 8.
Ζάγες Olymp. 5 21 2.
 Zarax opp. Lacon. maritimum 1 38 4, 3 21 7, 3 24 1.
 Zarex heros Athen. 1 38 4.
 Zenon Mnaseae f. 1 29 15, 2 8 4.
 Zephyrium promontorium Italiae 6 6 4, 6 19 6.
 Zephyrus Hyacinthum interfecit 3 19 5. eius ara 1 37 2.
 Zetes et Calais Harpyias fugant 3 18 15.
 Zethus Antiopeus f. cum Amphione Thebas condit 2 6 4. eius filius Nels 9 8 4, mors 9 5 9, monumentum cum Amphione commune 9 17 4.
 Zeugma urbs 10 29 4.
 Zeuxidamus Archidami f. Spartae rex 3 7 6, 4 15 3.
 Zeuxidamus Leontychidae f. 3 7 10.
 Zeuxippe Lamedontia f. Sicyonis uxor 2 6 5.
 Zeuxippus Apollinis e Syllide nympa f. 2 6 7.
 Zoeteus Tricoloni f. 8 35 6.
 Zoetia et Zoetium opp. Arcadiae 8 27 3, 8 35 6—7.

zona Amazoni a Theseo eripitur 5 10 9.
zonas Minervae dedicant sponsae Troe-
zeniae 2 33 1.

ζώνη pro armatura 9 17 3. ζώνη ὑπὲρ

τῶν κιόνων περιθέουσα 5 10 5.

ζῶναι ὀβελούς συνέχουσai 9 39 9.

ζῶναι σιδήρου πλάγαι 10 16 2.

ζώσασθαι i. q. ἐνδύναι τὰ ὄπλα 9
17 3.

Zoster demus Atticus 1 31 1.

Zotus Chersonesius Cret. 6 16 5.

Zypoetes Thrax Nicomediam condit 5
12 7.

